ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཕྲེང། ༣༦

བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ། ༡༩༨༥

བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས། (ཨ་ཏི་ཤ་)

བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང།

© 2018 Library of Tibetan Works and Archives
First Edition: 2018

བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས།
རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ། ༡༩༨༥

Series Title	:	*Lo rgyus deb phreng Vol. 36*
Volume Title	:	*Bod la gzigs skor sku tshab mtha' ma'i lo rgyus, rang gis mthong myong rang bzhin brjod pa, 1985*
Subject	:	Fourth Delegation Visit to Tibet - 1985
Author	:	Atisha Tenzin Phuntsok

ALL RIGHTS RESERVED

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording or otherwise, without the prior permission of the publisher.

ISBN: 978-93-87023-55-0

Design and layout	:	Kunsang Choedon
Cover design	:	Sonam Dawa
Software used	:	Adobe Indesign CS4
Typeset in	:	Monlam Uni OuChan2, 13pt

Published by Library of Tibetan Works and Archives, Dharamshala, India.
Printed at VEE ENN Print-O-Pac, New Delhi-110020

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༨ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢ ཉིན་བཞུགས་སྒར་༸རྒྱལ་བའི་ཕོ་བྲང་དུ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་གུས་པར་ བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྲི་ཞུ་བསྒྲུབས་པར་ལེགས་གསོལ་ཆེད། བོད་རྗེ་སྲོང་བཙན་སྒམ་པོའ་ིསྐུ་བརྙན་གསོལ་སྩལ་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༥ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡའི་བྷ་ལུ་མའོན་ཊན་ (Blue Mountain) དུ་༸ཞབས་སོར་འཁོད་སྐབས་མང་ཚོགས་ནས་ཕེབས་བསུའི་གསེར་བང་སྒྲིག་སྐབས་ གུས་པར་ཐུགས་བརྩེའི་བྱམས་སྐྱོང་གནང་བཞིན་པ།

THE DALAI LAMA

ད་ལྟ་རྒྱ་ནག་གིས་འཛིན་སྐྱོང་ས་བགོས་འོག་ཡོད་པའི་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ས་ཁྲ།

༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའི་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པ་ཕེབས་ཡུལ་ས་གནས་ཆེ་ཁག་གི་ས་ཁྲ།

དཀར་ཆག

V

དཔར་སྐྲུན་གསལ་བཤད། ....xvii སྔོན་གླེང། .... xix མཚམས་སྦྱོར། ....xxix ཀ༽ གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་མ་ཕེབས་གོང་གི་གནས་ཚུལ་ཁག ..1 ༡ གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པ་ཕེབས་རྒྱུར་དུས་ཡུན་གང་ཙམ་
འགོར་གཞི་བྱུང་བ། 1
༢ སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་གི་མི་འགྲོ ....3 ༣ གཟིགས་སྐོར་མ་ཕེབས་གོང་དྷ་སར་གྲ་སྒྲིག་ཆེད་འཛོམས་པ་དང།
༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའ་མཇལ་ཁ་ཐོབ་པ། .... ི 8
༤ གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་ཡུལ་དང་ཕེབས་ཕྱོགས་སྐོར་གོ་བསྡུར་
གནང་བ། ....12 ༥ བཀའ་ཤག་ནས་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པར་ལས་འགན་བྱེད་སྒོའ་བཀོད་ཁྱབ་ ིགནང་བ། .... 13 ༦ སྐུ་ཚབ་ཚོའི་ཕྱག་འཁྱེར་སྐོར། ....16 ༧ ལྡི་ལིར་ཐོངས་མཆན་ཞུ་རྒྱུ་སོགས་ཉིན་ཤས་ལྷག་པ། ....19 ༨ ལྡི་ལི་ནས་ཧོང་ཀོང་བརྒྱུད་པེ་ཅིང་དུ་ཐོན་པ། 21

xii བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཁ༽ གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། ....25 ༡ པེ་ཅིང་དུ་འབྱོར་བ། ....25 ༢ གཟིགས་སྐོར་གནང་ཡུལ་ས་གནས་གོ་བསྡུར་གནང་བ་། ....28 ༣ པེ་ཅིང་དུ་ཉིན་ཤས་འགོར་བ། .... 31 ༤ པེ་ཅིང་གཡུང་ཧ་དགོན་དུ་མཆོད་མཇལ་གནང་བ། ....34 ༥ བཀའ་ཟུར་ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་མཆོག་དང་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་རྣམ་གཉིས་ཐོག་མའི་མཇལ་འཕྲད་སྐབས་ཀྱི་མཐོང་ཚུལ། ....37 ༦ པེ་ཅིང་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་དུ་ཕྱིན་པ། ....43 ༧ འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་དཔོན་རིགས་ཁག་དང་མཇལ་འཕྲད་
བཀའ་མོལ་བྱུང་བ། ....45 ༨ སྙན་གྲགས་ཅན་གྱི་རྒྱ་ནག་ལྕགས་རིར་གཟིགས་སྐོར་དུ་ཕེབས་པ། ..52 ༩ འབའ་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་དང་མཇལ་འཕྲད་
བཀའ་བསྡུར་གནང་བ། 53
༡༠ སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་བཀའ་ཟུར་ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་བཀའ་བསྡུར་གནང་བ། 55
༡༡ ༸ཀུན་གཟིགས་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་མཇལ་ཁ་དང་ལམ་ སྟོནབཀའ་སློབ་ཞུ་བཅར། 58
༡༢ རྒྱ་གར་གཞུང་ཚབ་ཁང་ལ་ཕྱིན་པ། ....67 ༡༣ མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཀྲུའུ་ཞི་ཟུར་པ་བཀྲ་ཤིས་དབང་ཕྱུག་ལགས་ དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ། 69
༡༤ རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་གཟིགས་སྐོར་ཉིན་ཤས་ཕྱིར་འགྱང་བྱེད་དགོས་ བརྗོད་པ། 71

དཀར་ཆག xiii

༡༥ རི་བོ་རྩེ་ལྔར་གནས་མཇལ་ཞུས་པ། ....74 ༡༦ པེ་ཅིང་དུ་ཕེབས་ནས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའ་ིའཁྲུངས་སྐར་སྲུང་བརྩི་ཞུས་པ། 76
༡༧ སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་ཟུར་མཇལ་ གྱིས་བཀའ་བསྡུར་གནང་བ། ....80 ༡༨ འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དང་སྐལ་ལྡན་ལགས་གཉིས་ནས་༸པཎ་ཆེན་ རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ཟུར་མཇལ་ཞུས་པ། 86
༡༩ འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་
ཟུར་མཇལ་ཞུས་པ། 89
༢༠ ཧུའུ་ཡའོ་པང་གིས་ས་དབང་ཆེན་མོ་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་མཆོག་ལ་
གནང་བའི་སྲིད་བྱུས་དོན་ཚན་ལྔ། 90
༢༡ གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་ཕྱོགས་སྐོར་རྒྱ་ནག་གི་འབྲེལ་ཡོད་
དཔོན་རིགས་དང་གོ་བསྡུར་གནང་བ། ....96 ༢༢ པེ་ཅིང་ནས་ཞན་ཡང་(ཤིན་རྔན་)བརྒྱུད་ཟི་ལིང་ལ་ཐོན། ....103 ༢༣ སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་སྤྲད་ཆོག་མིན་སྐོར་མུ་མཐུད་རྩོད་གླེང་བྱུང་བ། 106 ༢༤ མཚོ་སྔོན་ཁུལ་གཟིགས་སྐོར་གནང་ཡུལ་ས་གནས་དང་ཉིན་གྲངས་ སྐོར་གོ་བསྡུར་གནང་བ། ....108 ༢༥ མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་གནས་སྟངས་ངོ་སྤྲོད་བྱས་པ། .... 112 ༢༦ ཏང་གི་སྲིད་བྱུས་སྐོར། .... 113 ༢༧ མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་དང་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ལ་
གཟིགས་སྐོར། 116
༢༨ བྱང་གི་དགོན་པ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་དགོན་ལུང་དགོན་པར་གནས་
མཇལ་ཞུས་པ། 119

xiv བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

༢༩ ཆོས་འཁོར་དུས་ཆེན་ཉིན་སྐུ་འབུམ་དགོན་པར་གནས་མཇལ་
ཞུས་པ། 121
༣༠ ཟི་ལིང་ལ་འབྱོར་ཏེ་སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་སྐོར་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་
དགག་བྱ་ཤ གས་ཆེ་བྱས་པར་གདོང་ལེན་གནང་བ། 123
༣༡ རེབ་གོང་དུ་ཕེབས་པ། ....134 ༣༢ རོང་པོ་དགོན་ཆེན་ངོ་སྤྲོད། ....140 ༣༣ རེབ་གོང་འབྲོག་སྡེ་དཔྱི་སར་ཕེབས་པ། ....146 ༣༤ སྐྱེ་དགུ་མདོར་ཕེབས་པ། .... 153 ༣༥ མཚོ་ལྷོ་ས་ཁུལ་རྩེ་འཁོར་ཐང་དང་ཆབ་ཆར་ཕེབས་པ། ....160 ༣༦ ས་གནས་དཔོན་རིགས་ཀྱིས་ཆབ་ཆའི་གནས་སྟངས་ངོ་སྤྲོད་ཞུས་པ།163 ༣༧ མཚོ་སྔོན་པོར་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན་པ། ....169 ༣༨ ཟི་ལིང་དུ་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་པ། ....170 ༣༩ ཟི་ལིང་ནས་ལན་ཀྲུར་ཐོན་པ། ....172 ༤༠ ནུབ་བྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་པོར་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་པ། .....174 ༤༡ དཔའ་རིས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་རྫོང་དུ་ཕེབས་པ། ....175 ༤༢ བླ་བྲང་བཀྲིས་འཁྱིལ་དུ་ཕེབས་པ། ....178 ༤༣ རྒྱལ་མོ་དགོན་དང་ཨ་མཆོག་བདེ་མོ་ཐང་དུ་གནས་མཇལ་ཞུས་པ། 191 ༤༤ སྟག་ཚང་ལྷ་མོར་ཕེབས་པ། ....195 ༤༥ ལན་ཀྲུའུ་ནས་པེ་ཅིང་ལ་ཕེབས་པ། ....203 ༤༦ པེ་ཅིང་དུ་དཔོན་རིགས་ཚོ་དང་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་
ཚོགས་པ། 204
༤༧ འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་དཔོན་རིགས་ཚོ་དང་མཐའ་མའི་
ཚོགས་འདུ་ཚོགས་པ། 211

དཀར་ཆག xv

༤༨ པེ་ཅིང་ནས་ཧོང་ཀོང་དང་ལྡི་ལི་བརྒྱུད་དྷ་སར་ཕེབས་པ། ....225 ༤༩ ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་ལས་དོན་སྙན་སེང་ཞུས་པ། ....226 ༥༠ གངས་སྐྱིད་དུ་ལས་བྱེད་ཚོར་ལྟ་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པའི་གཟིགས་
ཚུལ་ངོ་སྤྲོད་གནང། 234
ཀ ཕྱིས་སུ་སྐུ་ཚབ་གཏོང་ཕྱོགས་ཐད། 238
ཁ ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཐད། 239
༥༡ ཟུར་འཛར་ ༡ ....241 ཐོངས་མཆན་ངོ་བཤས། 241
༥༢ ཟུར་འཛར་ ༢ 243

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ལོར་བོད་ནང་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་
ཕེབས་ཡུལ་དང། ཕེབས་ཚེས། ཉིན་གྲངས་བཅས་ཀྱི་འཆར་གཞི་
བཀོད་པ། 243
༥༣ ཟུར་འཛར་ ༣ ....247 དགྲ་བོ་རྒྱ་མིའི་དཔལ་འབྱོར་བཙན་འཛུལ་ལ་ངོ་རྒོལ། 247
༥༤ ཟུར་འཛར་ ༤ ....255 ༥༥ ཟུར་འཛར་ ༥ ....257 ༥༦ ཟུར་འཛར་ ༦ 259

༥༧ སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པའི་ཚོགས་གཙོ་ཁྲི་ཟུར་ཀུན་གླིང་འོད་ཟེར་
རྒྱལ་མཚན་མཆོག་གི་ལོ་རྒྱུས་སྙིང་བསྡུས། 271
༥༨ སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པའི་ཚོགས་གཞོན་བཀའ་ཟུར་ཨ་ལགས་
འཇིགས་མེད་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྲུབ་མཆོག་གི་ལོ་རྒྱུས་སྙིང་བསྡུས། 275 ༥༩ སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པའི་ཚོགས་མི་གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ཚེ་རིང་
མཆོག་གི་ལོ་རྒྱུས་སྙིང་བསྡུས། 279

xvi བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

༦༠ སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པའི་ཚོགས་མི་སྤྱི་ཟུར་སྐལ་ལྡན་ལགས་ཀྱི་
ལོ་རྒྱུས་སྙིང་བསྡུས། 281
༦༡ སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པའི་ཚོགས་མི་ཐུབ་བསྟན་བསམ་འཕེལ་ལགས་ ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྙིང་བསྡུས། 283
༦༢ རང་ཉིད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྡུས། ....285 ༦༣ མཇུག་བསྡུའི་གཏམ། ....305 ༦༤ ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ། ....309 དཔར་སྐྲུན་སྨོན་ཚིག 312

དཔར་སྐྲུན་གསལ་བཤད།
V

༄༅། །གཞུང་ཞབས་བགྲེས་ཡོལ་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ལགས་ནས་བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ་ཞེས་པའི་དེབ་འདི་ད་ལམ་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་དཔར་སྐྲུན་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་བར་སྤྲོ་བ་འཕེལ། བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ལགས་ནི་རང་ཉིད་ལོ་ན་གཞོན་དུས་ཀྱི་བྱེད་སྒོ་སློབ་གཉེར་རྣམས་ཐེག་པ་རིམ་འཛེགས་ཀྱིས་མཐོ་སློབ་བར་མཐར་སོན་གནང་ཡོད་པ་དང་། དེ་རྗེས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་དང་དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དབུ་འོག་དཔུང་འདེགས་ལ་སྨན་སླད་དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ནང་ལའང་ཐེག་པ་རིམ་འཛེགས་ཀྱིས་དྲུང་ཡིག་ཆེན་མོའ་བར་ ིལས་འགན་གང་ལྕོགས་གནང་སྟེ་མཐར་བགྲེས་ཡོལ་མ་ཕེབས་བར་གལ་ཆེའི་མི་ཚེའི་ཆ་ཤས་ཕལ་ཆེ་བ་བཏང་གནང་སྟེ་ལོ་མང་རིང་ལས་དོན་ཧུར་ཐག་ཞུས་ཡོད་པ་མ་ཟད། ལས་དོན་དེ་དག་གི་ཁོངས་སུ་དབུས་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཕྱི་དྲིལ་དྲུང་ཆེ་ཆེན་མོ་གནང་ཡོད་པ་དང་། དེ་བཞིན་ཨོ་སི་ཊི་རི་ལི་ཡ་དང་། ཐེ་ཝན་གྱི་རྒྱལ་ཁབ་ནང་བོད་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་གནང་བ། བོད་ལ་ལྟ་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་ཐེངས་མཐའ་མའི་ནང་ལོ་ན་གཞོན་ཁོངས་གྲས་ནས་དྲག་གྲས་འདེམས་སྒྲུག་བྱུང་བ་ལྟར་ཕེབས་གནང་བ་སོགས་འགན་ལྕི་བའི་ལས་དོན་མང་པོ་ཞིག་༸གོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་དགོངས་དང་མ་འཛོལ་བར་ཕྱག་ལས་ཧུར་ཐག་གནང་ཡོད་པ་ནི་སྤྱི་དོན་ལེགས་པར་གྲུབ་པ་ཡིན་པས་ཆོས་སྲིད་གང་གི་ཆ་ནས་ཀྱང་རང་དགའ་བ་དང་གཞན་རྗེས་སུ་ཡི་རང་གི་གནས་སུ་གྱུར་ཡོད་པར་ཐེ་ཚོམ་ཅི། སྐབས་བབས་

xviii བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཀྱི་དེབ་འདིའི་ནང་བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་མཐའ་མ་ཕེབས་སྐོར་ཐོག་མཐའ་བར་གསུམ་གྱི་གནས་ཚུལ་དངོས་མཐོང་ཞིབ་ཕྲ་བྲིས་གནང་འདུག་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ནང་ངེས་པར་མཁོ་བའི་ཡིག་ཆ་གལ་ཆེ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་ཅིང་། ཁོང་གི་སྔ་ཕྱིའི་མཛད་རྗེས་སྤྱི་དང་ད་ལམ་དངོས་བྱུང་གི་ཡིག་ཆ་འདི་འདྲ་ཞིག་བོད་མིའི་ཆགས་འཇིག་གི་ལོ་རྒྱུས་ནང་བཞག་གནང་བ་ལ་རྗེས་སུ་ཡི་རངས་དང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བའི་ཚུལ་དུ། དེབ་འདིའི་དཔར་སྐྲུན་ཐད་རྩོམ་པ་པོ་ཉིད་ནས་དངུལ་གྲོན་ཆ་ཚང་གནང་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་ཐོབ་པར་བཀྲིན་ཆེ་ཞུ་བ་དང། ཆབས་ཅིག་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་ལོ་རྒྱུས་དེབ་ཕྲེང་ ༣༦ པ་དེ་ཆགས་ཡོད། བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་འགན་མིང་འཛིན་པ་དགེ་བཤེས་ལྷག་རྡོར་གྱིས་ཕྱི་ཟླ་ ༡༠ པའི་ཚེས་ ༢༣ ཉིན་མོར་བྲིས།། །།

སྔོན་གླེང།
V

༄༅། །པུར་རྒྱལ་བོད་ཀྱི་ཡུལ་ནི་ས་ཡི་གོ་ལའི་ཡང་ཐོག་དེར་བཅུད་ཀྱི་སེམས་ཅན་ཆགས་པ་ནས་བཟུང་ལོ་གྲངས་ཁྲི་ཕྲག་མང་པོའ་རིང་སྣོད་བཅུད་གཉིས་ཐད་ ིནས་ཁྱིམ་མཚེས་རྒྱལ་ཁམས་གཞན་ལས་ཁྱད་ཞུགས་པའི་ཁྱད་ཆོས་མང་པོའ་ིབྱུང་རབས་ངོ་མཚར་ཅན་ཡོད་ནའང། ད་ལྟ་སྤྱོད་བཞིན་པའི་ཡིག་གཟུགས་དང་བརྡ་སྤྲོད་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་དར་ཕྱིས་པའི་དབང་གིས་ཆེས་གནའ་དུས་ཀྱི་དེ་བྱུང་ཡིག་ལམ་དུ་འཁོད་པ་མེད། ཡིག་གཟུགས་དང་བརྡ་སྤྲོད་རིག་གནས་དར་རྒྱས་བྱུང་རྗེས་སུའང་བོད་མིས་ནང་དོན་རིག་པ་གཙོ་བོར་གྱུར་པའི་ཕྱི་ནང་གི་རིག་པའི་གནས་ཀྱི་གཞུང་ལུགས་གྲངས་ལས་འདས་པ་ཞིག་གཞི་རྐང་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ཡུལ་དང། དེ་མཚུངས་ཁྱིམ་མཚེས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་སྐད་ཡིག་ཅི་རིགས་ནས་བོད་སྐད་དུ་སྒྲ་བསྒྱུར་དང། དེ་དག་ལ་ཉན་བསམ་འཆད་རྩོམ་གྱི་བྱ་གཞག་འཇིག་རྟེན་འདིའི་མི་རིགས་གཞན་སུས་ཀྱང་དོ་ཟླ་མི་ཐུབ་པའི་རླབས་ཆེན་ཞིག་དུས་ཡུན་ཐུང་ངུའི་ནང་བརྩམས་ཡོད་ཅིང་། མི་འབོར་དང་དུས་ཡུན་ལ་གཞིགས་ཏེ་སྒྲ་བསྒྱུར་དང་རྩོམ་རིག་བོད་ལས་གྲངས་མང་བ་དང་སྤུས་དག་པ་རྒྱལ་ཁམས་གཞན་གང་དུའང་མ་བྱུང་བ་ཚིག་ཐག་ཆོད་པོས་བརྗོད་ཐུབ། འོན་ཀྱང་རང་རེའི་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཡིག་འཇོག་དེའི་ཁྲོད་ཅུང་ཞན་ཆའི་རྣམ་པ་ཡོད་པ་ནི་ “དེ་ལྟ་བུའི་བྱུང་བ་” ཡིན། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་བྱུང་བ་ (ཆོས་འབྱུང་) ལ་གནད་ཆེར་བརྩིས་པ་ལས་

xx བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཆབ་སྲིད་དང་། སྤྱི་ཚོགས། དཔལ་འབྱོར། ཤེས་ཡོན། ཡུལ་མི་ཕལ་པའི་གནས་བབ། གང་ཟག་སྒེར་གྱི་མི་ཚེའི་བྱུང་བ་སོགས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་བཀོད་པ་ཉུང་ཞིང། ཕྲན་བུ་ཡོད་རིགས་ཀྱང། དེ་བྱུང་དང། རྟོགས་བརྗོད། སྒྲུང་གཏམ། ཉེ་བར་བཀོད་པ་སོགས་འདྲེས་མར་གྱུར་ཏེ་རྣམ་དབྱེ་ཕྱེ་དཀའ་བ་དང། སྐྱེས་བུ་དམ་པ་རྣམས་ཀྱི་རྣམ་ཐར་ཤིན་ཏུ་མང་མོད། དེ་དག་ཕལ་ཆེར་མཐུན་སྣང་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་མཛད་སྤྱོད་དང། གསང་བ་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པའི་ཚུལ་རྣམས་གཅིག་ཏུ་བསྲེས་ཏེ་དེའི་ཁྲོད་ནས་དེ་བྱུང་གི་གནས་ཚུལ་འབུར་ཐོན་མངོན་དཀའ་བར་གྱུར། སྤྱིར་རྒྱལ་བའི་བཀའ་ལ་གསུང་རབ་ཡན་ལག་དགུའམ་བཅུ་གཉིས་སུ་དབྱེ་བའི་སྐབས་ “དེ་ལྟ་བུའི་བྱུང་བ་” (History) ཟུར་དབྱེ་ཡོད་ནའང། དེ་བྱུང་གི་མཚན་ཉིད་སྟོན་པའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ (Historiography) བོད་དུ་མ་དར་བས། སྔོན་བྱོན་མཁས་དབང་སྤྱི་དང། ཁྱད་པར་སྒྲོལ་བའི་མགོན་པོ་དང་རིན་ཆེན་གྲུབ་ལྟ་བུ་དེ་བྱུང་གི་གཞུང་ལུགས་རྒྱ་ཆེ་རྩོམ་པ་པོ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་དེ་བྱུང་རིག་པའི་མཚན་ཉིད་ལ་ཐུགས་སྣང་དེ་ཙམ་མ་གནང་བ་ལྟ་བུར་མངོན།
གནས་ཚུལ་ཕལ་ཆེར་འབྱུང་བཞིན་པའི་སྐབས་ “དེ་བྱུང་” གི་གལ་ཆེའི་རང་བཞིན་ལྡན་པ་མི་མངོན་པས་ཐོ་འགོད་ཡིག་འཇོག་གི་ངལ་བ་མི་བསྟེན་གཤིས། འདས་ནས་དུས་རིང་སོང་རྗེས་གནས་ཚུལ་བྱུང་སྐབས་ཀྱི་མི་རབས་རྫོགས་པའམ་དྲན་ལམ་ནས་ཡལ་རྗེས་གཟོད་འཚོལ་ཞིབ་བྱེད་སྐབས་ཆ་ལག་ཚང་བ་ཞིག་རྙེད་དཀའ། བྱུང་རབས་ཀྱི་དན་རྟགས་གཙོ་བོ་ཡིག་ཆ་དང། ཕལ་པ་ངག་རྒྱུན། གནའ་རྫས་སོགས་ལ་བརྟེན་དགོས་ཤིང་། ཡིག་ཆ་ལས་གཞན་པའི་དན་རྟགས་རྣམས་ཀྱིས་ཚོད་དཔག་རགས་པ་ཙམ་ལས་ཡིད་ཆེས་འཕེར་བའི་ངེས་པ་སྟེར་དཀའ་བས། བྱུང་རབས་སྨྲ་བ་རྣམས་ཀྱིས་འགྲེལ་བརྗོད་མི་མཐུན་པ་འོང་བ་ཆོས་ཉིད་དུ་སྣང། གངས་རིའམ་ས་རྡུལ་སྟེང་གོམ་བགྲོད་བྱེད་སྐབས་རྐང་རྗེས་ཤིན་ཏུ་གསལ་

སྔོན་གླེང། xxi

བ་རང་གི་བགྲོད་ཤ ལ་དུ་བཀོད་ནའང། ཡུད་ཙམ་རྗེས་ཁ་ཆར་གསར་བབས་སམ། རླུང་འཚུབ་ཅི་རིགས་ཀྱིས་བསུབ་པའི་རྐང་རྗེས་བསྐྱར་འཚོལ་གྱིས་དེའི་རྣམ་བཤད་བྱས་པ་ནི་ཚོད་དཔག་རགས་པ་ཙམ་ལས། འཕྱུག་མེད་དོན་སྟེང་དུ་འཁེལ་བ་བྱ་རྡོ་ལམ་འཕྲད་ལྟ་བུ་སྟེས་དབང་གིས་བྱུང་སྲིད་པ་ཙམ་ལས་མ་འདས། དོན་གྱི་དབང་འདིས་ཉེ་བའི་དུས་ཀྱི་རྩོམ་པ་པོ་དེ་བྱུང་རིག་པ་ལ་བློ་གྲོས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཡངས་པར་གྲགས་པ་མདོ་སྨད་པ་དགེ་ཆོས་ཀྱིས་ཀྱང། “དུས་གསུམ་དུས་ཀྱི་འཁོར་ལོ་འཁོར་བ་ན། །བྱུང་ནས་ཡལ་བའི་སྔོན་གྱི་གཟུགས་བརྙན་རྣམས། །སྟོང་པའི་མཁའ་ལ་སེམས་ཀྱིས་བྲིས་པ་འདི། །ཤིན་ཏུ་ངོ་མཚར་སྒྱུ་མའི་རྒྱལ་རབས་ཉིད།།” ཅེས་དཀའ་ཚེགས་ངོས་ལེན་གྱི་གཤང་ཚིག་ཤོར་བ་ཐུགས་མད། སྒྱུ་མ་ནི་ཇི་ཙམ་ངོ་མཚར་ཆེ་ཡང་སྣང་གནས་མི་མཐུན་པ་ཞིག་ལས་ཡོང་ཐབས་བྲལ།བོད་ཀྱི་གནའ་བོའ་དེ་བྱུང་སྤྱི་དང། ཁྱད་པར་སྲིད་དོན་གྱི་བྱུང་རབས་རྒྱལ་ ིསྤྱིའི་ནང་རྩོད་མེད་ཁུངས་འཕེར་ཞིག་རང་སྐད་དུ་དཀོན་པས། ཕྱི་མིས་སྐད་ཡིག་གཞན་གྱི་ཐོག་བྲིས་པ་དག་ལ་རེ་བཅོལ་བྱ་དགོས་ཀྱི་དུས་སྐབས་ལན་མང་བྱུང་སྣང། རང་རིགས་གཞོན་སྐྱེས་བོད་ཀྱི་དེ་བྱུང་ལ་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་འདུན་ཡོད་པ་རྣམས་ལའང་ཁུངས་བཅོལ་བྱ་ཡུལ་རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱི་དེ་བྱུང་དང་། སྐད་ཡིག་གཞན་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་བྱ་དགོས་འོང་བཞིན་པ་མཐོང་ཆོས་སུ་གྲུབ་ཁར། ལར་ནས་བོད་མི་རྒན་གཞོན་ཚང་མར་བོད་ཀྱི་ཡུལ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་དེ་ལྟ་བུའི་བྱུང་བའི་རྣམ་གཞག་གི་གོ་རྟོགས་དང། རྒྱུན་ཤེས་ཀྱི་གནས་ཚད་ཇི་བཞིན་མ་ལོངས་པའི་གནས་བབ་འདི་ངོ་གནོང་དགོས་པ་ཞིག་ཡིན། ཞན་ཆ་འདི་རིགས་ཀྱི་རྒྱུ་རྐྱེན་གཙོ་བོ་ནི་དེ་བྱུང་རིག་གནས་ཀྱི་སྲོལ་རྒྱུན་བོད་དུ་དར་ཁྱབ་ཚད་ལོངས་མ་བྱུང་བའི་དབང་གིས་མི་རིགས་དང་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་བདེ་སྡུག་དང་འབྲེལ་བའི་དངོས་བྱུང་གནས་ཚུལ་རྣམས་འཕྲལ་འཕྲལ་ཡིག་ལམ་དུ་འགོད་སྲོལ་མ་བྱུང་བའི་ཁར། ཡིག་

xxii བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ལམ་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་ཡིག་ཚགས་ཀྱི་ལས་དོན་ཚད་ལྡན་མ་བྱུང་བ་དེ་ལ་ཐུག་པ་སྨོས་མ་དགོས།
ཁྱད་པར་ད་ལྟའི་གཞིས་བྱེས་བོད་མིའི་ལས་དབང་དང་ཐད་ཀར་འབྲེལ་བ་ཆེ་བའི་གནས་ཚུལ་ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་ཉི་ཤ་པའི་འགོ་ཙམ་ནས་བྱུང་བའི་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་སྤྱིའི་འབྲེལ་ལམ་སྤྱི་དང། ཁྱད་པར་དམག་འཐབ་ཆིངས་འཇོག་ཚོང་འབྲེལ་སོགས་ཀྱི་བྱུང་རིམ་གལ་ཆེ་ཁག་ཡིག་ཆའི་ཆ་ལག་དང། སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་དྲན་པ་གཉིས་ཀ་ཇི་བཞིན་མེད་པའི་དཀའ་རྙོག་གི་མྱོང་ཚོར་རང་རེར་རྒྱུན་དུ་ཡོང་བཞིན་པ་དངོས་མཐོང་ཡང། ད་དུང་ཉམས་མྱོང་དེ་དག་ལས་བསླབ་བྱ་བླངས་ཏེ་བོད་མི་གཞུང་སྒེར་ཡོངས་ཀྱི་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ལ་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པ་ཤིན་ཏུ་ཕྲ་བར་འདུག།ཕྱི་ལོ་བརྒྱ་ཕྲག་བཅུ་དགུ་པའི་སྨད་ཆ་ཙམ་ནས་བཟུང་ད་ལྟའི་བར་ལོ་བརྒྱ་དང་བཞི་བཅུ་སྐོར་གྱི་རིང་ལ་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་འགྱུར་འགྲོས་སྤྱི་དང། བྱེ་བྲག་བོད་དང་བོད་ཀྱི་ཁྱིམ་མཚེར་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་འབྲེལ་ལམ་ལ་ཛ་དྲག་རང་བཞིན་ལྡན་པའི་འཕར་འབུག་ཇི་སྙེད་ཅིག་བྱུང་བ་ཕལ་ཆེར་ད་ཆ་དྲན་ལམ་དང་ཡིག་ལམ་གཉིས་ཀ་ནས་ཧ་ལམ་མི་མངོན་པ་ལྟ་བུར་གྱུར་པའི་དབང་གིས་འདས་པའི་ནོར་འཁྲུལ་ཁག་བསྐྱར་ལྡབ་མི་ཡོང་བ་དང། ནོར་བཅོས་བྱ་རྒྱུ། ཉམས་མྱོང་དེ་རྣམས་འབྱུང་འགྱུར་བྱེད་འཆར་གྱི་རྨང་གཞིར་སྨན་པའི་བརྒྱུད་རིམ་ལྡན་པ་ཞིག་བྱེད་མ་ཐུབ་པ། གལ་ཆེའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་དོན་མང་པོ་འཕྲལ་རྐྱེན་གང་བྱུང་ལ་བརྟེན་པའི་སྣང་བ་གདོང་འདེད་ཀྱིས་ཐག་གཅོད་བྱ་དགོས་བྱུང་བར་བརྟེན། བར་སྐབས་བོད་མིའི་སྣེ་མོ་བ་མང་དག་ལ་ “འཕྲལ་སེལ་རིང་ལུགས་པ་” ཞེས་དཔྱོད་ལྡན་འགས་སྐྱོན་བརྗོད་གནང་བའང་གཞི་མེད་ཡིན་པར་བརྗོད་དཀའ།
ད་ལྟ་འཚོ་བཞུགས་ཡོད་པའི་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་རྒན་གྲས་རྣམས་ཀྱི་མི་ཚེའི་ནང་དངོས་བྱུང་གི་གནས་ཚུལ་དཔེར་ན། རྒྱ་ནག་དམར་ཤོག་གི་དབང་བསྒྱུར། བོད་ལ་དཔུང་འཇུག །གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་བཞག་པ། ༸གོང་ས་མཆོག་

སྔོན་གླེང། xxiii

རྒྱ་ནག་དང་རྒྱ་གར་དུ་ཆིབས་བསྒྱུར། བོད་ཡུལ་སྟོད་སྨད་གང་སར་རྒྱ་དམར་ལ་གྱེན་ལོག་རྒོལ་འཛིངས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་ཞི་བའི་གྱེན་ལངས། ༸གོང་ས་མཆོག་སྟོན་འཁོར་དང་བོད་མི་ཁྲི་ཚོ་མང་པོ་ཁྱིམ་མཚེས་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ཏུ་བཙན་བྱོལ་དུ་འབྱོར་བ། གྲོས་མཐུན་དོན་ཙན་བཅུ་བདུན་རྩིས་མེད་དུ་བཏང་བའི་གསལ་བསྒྲགས། རང་བཙན་བསྐྱར་གསོའ་ལས་འགུལ། བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རང་བཞིན་ ིཡང་དག་པའི་མང་གཙོའི་རིང་ལུགས་སུ་བསྒྱུར་བའི་རིམ་པ། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་འཚོ་ཐབས་དང། ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལེགས་བྱང་སྐད་ཡིག་སྲུང་སྐྱོབ། ན་གཞོན་རྣམས་ལ་གནའ་དེང་ལམ་སྲོལ་གཉིས་ལྡན་གྱི་ཤེས་ཡོན་ཁྱབ་སྤེལ། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་གཏན་འབེབས། བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་ལམ་གསར་འཛུགས་དང་ཆད་མཐུད་སོགས་བྱུང་རབས་ཀྱི་དོན་སྙིང་རླབས་ཆེན་ལྡན་པའི་ལས་དོན་མང་པོ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་པས། དུས་རབས་འདི་ནི་བོད་མིའི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་ལོ་གྲངས་ཉིས་སྟོང་སུམ་བརྒྱ་ཙམ་གྱི་དེ་ལྟ་བུའི་བྱུང་བའི་ནང་འཕར་འབུབ་འགྱུར་བ་ཆེ་ཤོས་དང་འཁྲུགས་ཆ་དོད་ཤོས་ཤིག་ཏུ་གྱུར་ཡོད། དུས་རབས་འདིའི་བྱུང་བ་རྣམས་གནའ་དུས་དང་བསྡུར་ན་ཡིག་འཇོག་གི་ལས་རིམ་ཡར་རྒྱས་མི་དམན་ཙམ་བྱུང་ཡོད་པ་མ་ཟད། གནས་འབྲེལ་དང། གསར་འགྱུར་བརྒྱུད་ལམ་སོགས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཡིག་ལམ་ཁག་ཏུའང་ཚུད་ཡོད་ཀྱང། ཡིག་ཚགས་ཚད་ལྡན་མེད་པ་དང། བར་སྐབས་ཡིག་ཚགས་ཀྱི་ལས་གཞི་འགའ་ཤས་བརྩམས་པའང་དོན་འཁྱོལ་མ་བྱུང་བ་བཅས། མདོ་དོན་ད་ལྟའང་རང་དབང་ཅན་གྱི་ཡུལ་ཁག་ཏུ་ཡོད་པའི་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་གནས་ཚད་ལོངས་པའི་འདོད་བློ་ཁེངས་ངེས་ཤིག་གཏན་ནས་བྱུང་མེད་ཁར། འགའ་རེས་ཆགས་སྡང་ཕྱོགས་ལྷུང་གིས་དངོས་དོན་འཁྱོག་བཤད་བྱས་པའི་ཡིག་ཆའང་མི་ཉུང་བ་ཞིག་བྱུང་བ་རྣམས་བཏང་སྙོམས་སུ་འབྱུང་འགྱུར་ད་ལྟའི་མི་རབས་རྫོགས་རྗེས་ལོག་རྟོག་དང་སོམ་ཉིའི་གནས་ཇི་སྙེད་ཅིག་འོང་བའི་ཉེན་ཁའང་ཡོད་བཞིན་པ་ཡིན། དོན་གྱི་དབང་འདི་དག་ལ་ལེགས་པར་གཞིགས་ན་བོད་མི་ཡོངས་དང། ཁྱད་

xxiv བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

པར་རང་དབང་ལུང་པར་ཡོད་པའི་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བ་རྣམས་ཀྱིས་སྒེར་རམ། སྒྲིག་འཛུགས། སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་ལས་རིམ་ཇི་བྱུང་དང་པོའ་མཐོང་སྣང་དུ་གལ་གནད་ ིཆེ་ཆུང་ཇི་མངོན་ལ་མ་ལྟོས་པར་དངོས་དོན་རང་བཞིན་བརྗོད་པའི་ཡིག་ཆ་སྒྲོ་སྐུར་གྱིས་མ་བསླད་པ་འཇོག་དགོས་དང། ཡིག་རིགས་དེ་རྣམས་དེང་རབས་ཚན་རིག་དང་མཐུན་པའི་ཡིག་ཚགས་ཚད་ལྡན་དགོས་གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ། འདི་ནི་འབྱུང་འགྱུར་དེ་ལྟ་བུའི་བྱུང་བའི་གཞི་རྟེན་ཙམ་དུ་མ་ཟད། ད་ལྟ་བོད་དོན་བདེན་མཐའ་གསལ་ཐབས་དང། མི་རིགས་ཀྱི་འཕྲལ་ཕུགས་ཀྱི་མངོན་འདོད་སྒྲུབ་པའི་ལས་དོན་རྣམས་ཐག་གཅོད་དང་ལག་བསྟར་བྱ་བར་མེད་དུ་མི་རུང་བའི་དགོས་མཁོ་ཞིག་ཡིན།ཀུན་གྱིས་མཁྱེན་གསལ་ལྟར། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་དབུ་ཁྲིད་པའི་བོད་མིའི་ཁྲིམས་མཐུན་གྱི་གཞུང་བཙན་བྱོལ་དུ་ཕེབས་འབྱོར་བྱུང་འཕྲལ་བོད་མིའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལམ་སྲོལ་ཡང་དག་པའི་མང་གཙོའི་ལམ་དུ་འཁྲིད་གནང་མཛད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་བོད་ཀྱི་རང་བཙན་བསྐྱར་གསོ་ཡོང་བའི་ཐབས་ཤེས་ཡོད་རྒུ་རྩལ་སྤྲུགས་གནང་ཡང་། རྒྱ་ནག་གི་སྟོབས་ཤ གས་དང། རྒྱལ་སྤྱིའི་གནས་བབ། དེང་རབས་ཀྱི་གནོན་ཤ གས། འཇིག་རྟེན་སྤྱིའི་ཆབ་སྲིད་དཔལ་འབྱོར་དང་དམག་ཤགས་ཁོ་ནའི་དབང་བསྒྱུར་འོག་ཚུད་པ་སོགས་ཀྱི་ཉེར་ལེན་ལས། རང་བཙན་རྩོལ་སྒྲུབ་ཀྱི་བྱ་བར་གྲུབ་འབྲས་སྨིན་རྒྱུར་ཕར་བཞག །དུས་བསྟུན་གྱི་སྲིད་བྱུས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ངོས་ལེན་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་འཐོབ་འོས་ཤིག་མ་གཟུང་ན་བོད་ཀྱི་བདེན་དོན་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྡིངས་ཆའི་ཐོག་དུས་ཡུན་ཐུང་ངུའི་ནང་རྩ་ཡལ་དུ་འགྲོ་བའི་ཉེན་འཚབ་ཡོད་པ་དངོས་གཟིགས་ཀྱིས་༸སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་ཟབ་ཡངས་དཀྱེལ་ཆེའི་དགོངས་བཞེས་བླ་མེད་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༤།༧༥ ཙམ་ནས་གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་གསར་གཏོད་མཛད་རྒྱུའི་ནང་དོན་གོ་སྒྲིག་འཐུས་ཚང་གནང་སྟེ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་རྒྱ་དམར་དབུ་ཁྲིད་ཀྱིས་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་འབྲེལ་བ་ཐོག་མར་ཞུ་སྐབས་དེ་འཕྲལ་ངོས་བཞེས་འབྲེལ་མོལ་གནང་

སྔོན་གླེང། xxv

ཆོག་ཡོད་ཅིང་། ལོ་གྲངས་ཉི་ཤ འི་རིང་འབྲེལ་ལམ་གཏན་ཆད་སོང་བ་ཞིག་བསྐྱར་མཐུད་ཐུབ་པ་བྱུང་། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་གཞིས་བཞུགས་བོད་མི་ཡོངས་ལ་རེ་བ་དང་བློ་སྤོབས་རླབས་ཆེན་ཞིག་གསར་རྙེད་དང། དྲང་བདེན་ལ་དགའ་བའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཡུལ་གྲུ་ཁག་དང། ལྷག་པར་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་བ་ཡོངས་ལ་གདེང་སྤོབས་ཀྱི་སྣང་བ་གསལ་པོ་ཐོབ་སྟེ་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་རྒྱལ་སྤྱིའི་སྡིངས་ཆར་གནས་ཚད་སྔར་ལྷག་གོང་མཐོར་སྲ་བརྟན་དུ་སོང་བ་དང། རྒྱལ་ཁབ་མང་པོའ་གཞུང་ཕྱོགས་ ིནས་བོད་མི་དང། བོད་དོན་ལ་མཐུན་འགྱུར་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་འདོད་ཡོད་མཁན་ཚང་མར་གནང་བདེའི་གོ་སྐབས་ཐོབ་ཅིང་། ལྷག་པར་གཞིས་བཞུགས་བོད་མི་རྣམས་ལ་དེ་སྔོན་གྱི་གནས་སྟངས་ལ་གཞིགས་པའི་ཅུང་གུ་ཡངས་ཀྱི་གནས་བབ་ཐོབ་ཁར། དགོན་སྡེ་དང་ཤེས་ཡོན་བསྟི་གནས་ཁག་གང་འཚམས་བསྐྱར་གསོ་དང་། ཡང་སྒོས་ན་གཞོན་མང་པོ་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་ཆོས་སྡེ་དང་སློབ་གྲྭ་ཁག་ཏུ་གཞུང་ཆེན་དང་། ཤེས་ཡོན་སློབ་སྦྱོང་ཆེད་ཡོང་ཐུབ་པ་སོགས་ཡུལ་དུས་གནས་སྐབས་ལ་གཞིགས་པའི་ཁེ་ཕན་བསམ་བརྗོད་ལས་འདས་པ་བྱུང་ཡོད། བོད་རྒྱའི་དབུ་ཁྲིད་རྣམ་པའི་བར་འབྲེལ་མོལ་དང། གཞིས་བྱེས་བོད་མིའི་དབར་ཐུག་འཕྲད་འགྲུལ་བཞུད་བྱ་རྒྱུའི་སྐལ་བཟང་འདི་རིགས་སྐབས་དེའི་འབྲེལ་ཡོད་རྒྱལ་ཁབ་སོ་སོའ་ཆབ་སྲིད་གནས་བབ་ལ་གཞིགས་ན་ཡོང་ཐབས་ཧ་ཅང་དཀའི་བ་མ་ཟད། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱིས་རང་ནུས་ཀྱི་བསྒྲུབ་ཐུབ་པའི་བྱ་བ་ཞིག་གཏན་ནས་མིན་ཡང། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཐུགས་རྗེའི་གཏེར་ཆེན་མཆོག་གི་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་འཇུག་པ་ཉག་གཅིག་ལས་བྱུང་བ་ཡིན་པ་ཀུན་གྱི་མཐུན་སྣང་དུ་གྲུབ། དེ་འདྲའི་ངོ་མཚར་དངོས་བྱུང་གི་འགྱུར་འགྲོས་དེའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ནས་བཟུང་ ༡༩༨༥ བར་༸གོང་ས་མཆོག་དང། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་སྔ་རྗེས་ཐེངས་བཞི་ཆོལ་གསུམ་བོད་ཀྱི་ས་གནས་སོ་སོར་གཟིགས་སྐོར་དུ་ཕེབས་ཏེ་གཞིས་བཞུགས་བོད་མི་སེར་སྐྱ་མང་པོར་མཇལ་

xxvi བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

འཕྲད་འཚམས་འདྲི་དང། འཕྲོས་མོལ་གནང་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་ནི་དེ་བྱུང་གི་དོན་སྙིང་དམིགས་བསལ་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་པ་མ་ཟད། བོད་མིའི་དྲན་ལམ་དུ་ཟུབ་ཏུ་མེད་པའི་འདུ་ཤེས་ཁྱད་འཕགས་ཤིག་བསྐྲུན་ཡོད།
དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་གཏན་འབེབས་དང་། བོད་རྒྱ་འབྲེལ་ལམ་བྱུང་རྗེས་ཀྱི་ལམ་རིམ་ནང་བོད་དུ་སྐུ་ཚབ་གཟིགས་སྐོར་སྔ་ཕྱིར་ཕེབས་ཏེ་གཞིས་བཞུགས་མང་ཚོགས་དང་ཐད་འབྲེལ་བྱུང་བ་ནི་མཛད་གཙོ་རྣམ་པའི་དབར་གཞུང་འབྲེལ་གྲོས་མོལ་ལས་ཀྱང་གལ་གནད་ཆེ་བ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེ་ཚོའི་མཛད་རིམ་མཐའ་དག་ལྷག་ཆད་མེད་པར་བྱུང་རབས་ཀྱི་དེབ་ཐེར་ནང་ཞིབ་འགོད་ཀྱིས་དོ་སྣང་ཅན་གྱི་མང་ཚོགས་དང་། ལས་དོན་ལ་འབྲེལ་ཡོད་ཚང་མས་དགོས་གལ་ནམ་བྱུང་ལྟ་ཀློག་ཐུབ་པའི་མཐུན་རྐྱེན་བསྐྲུན་དགོས་པ་ནི་སྒྲིག་འཛུགས་དང་སྐབས་ཀྱི་སྣེ་མོར་གཏོགས་པ་སུ་ཡིན་གྱི་གཡོལ་དུ་མེད་པའི་རང་འཁྲིའི་ལས་འགན་གལ་ཆེ་ཞིག་ཡིན་པ་བསྙོན་དུ་མེད།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ལོར་བཀའ་ཟུར་ཀུན་གླིང་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་དབུ་ཁྲིད་པའི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་བཞི་པ་བོད་ལྗོངས་མདོ་སྟོད་སྨད་དུ་ཕེབས་སྐབས་ཚོགས་མི་དྲིལ་བསྒྲགས་རྒན་དྲུང་ཚེ་དང་ལྡན་པ་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་(ཨ་ཏི་ཤ་)ཀྱིས་ཐོག་མ་ཚོགས་མི་བཀོད་བསྒྲིགས་གནང་སྟངས་ནས་བཟུང། མཇུག་ཏུ་གཟིགས་སྐོར་ལེགས་གྲུབ་རྗེས་ཕྱིར་ཕེབས་ཀྱིས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་ལས་བསྡོམས་སྙན་ཞུ་དང། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་སྲི་ཞུ་བ་རྣམས་ལ་གཟིགས་ཚུལ་གསལ་བཤད་གནང་བའི་བར་ཉིན་རེའི་མཛད་རིམ་དངོས་བྱུང་ཞིབ་འཁོད་ཀྱིས་དེབ་གཟུགས་སུ་རྩོམ་སྒྲིག་གནང་བ་འདི་བོད་མིའི་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་ཞབས་འདེགས་རིན་ཐང་བྲལ་བ་ཞིག་བྱུང་འདུག་པར་ཡི་རངས་བསྔགས་བརྗོད་དང་འབྲེལ་བོད་ཀྱི་དེང་རབས་ཀྱི་དེ་བྱུང་གི་སྟོང་ཆ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཀང་ཐུབ་པ་

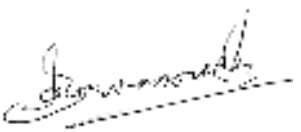

སྔོན་གླེང། xxvii

དང། འབྱུང་འགྱུར་མི་རབས་ནས་མི་རབས་བརྒྱུད་ཁུངས་བཅོལ་ལུང་འདྲེན་བྱ་ཡུལ་གྱི་ཚད་ལྡན་ཡིག་ཆ་ཞིག་ཏུ་འགྱུར་བའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད། རྩོམ་ཡིག་འདི་ཉིན་ཐོའ་ངོ་བོར་བཀོད་པས་བརྗོད་བྱ་ཚང་ལ་གོ་རིམ་འགྲིགས་པ། གནས་ཚུལ་སོ་སོའི་ིརྒྱབ་ལྗོངས་དང་བྱུང་རྐྱེན་གསལ་བས་མཐའ་ཆོད་པ། དངོས་བྱུང་ལ་རང་འདོད་ཀྱི་འགྲེལ་བརྗོད་དང་དོན་མེད་ཚིག་ཚོགས་ཀྱིས་མ་བསྒྲིབས་པས་དོན་གསལ་བ། རྗོད་བྱེད་དེང་སྐབས་རྒྱུན་སྤྱོད་ཀྱི་ཕལ་སྐད་གཙོ་བོར་བཟུང་བས་མཆོག་དམན་ཀུན་གྱིས་གོ་བདེ་བ་སོགས་ཁྱད་ཆོས་རྣམ་མང་ལྡན་པ་བྱུང་འདུགའདིའི་ཚིག་སྦྱོར་དང་བརྡ་སྤྲོད་སོགས་ལས་སྤྲོས་ཏེ་དྲི་རྟགས་རེ་ཟུང་ཡོང་རྒྱུ་མཐའ་མ་བཀག་ཀྱང། དེབ་ཐེར་འདི་དེ་བྱུང་གི་དངོས་དོན་རང་བཞིན་བརྗོད་པ་ཞིག་ལས། རྩོམ་རིག་གི་སྒྱུ་རྩལ་ངོམས་པ་མིན་སྟབས། འདིའི་རིན་ཐང་ཡང་དེ་བྱུང་གི་དངོས་དོན་ལས་གཞལ་དགོས་པ་མ་གཏོགས། ཚིག་རྒྱན་གྱི་ཉམས་འགྱུར་ལས་གཞལ་ག་ལ་རུང་། འོན་ཀྱང་པར་ཐེངས་གཉིས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐབས་རྩོམ་པ་པོའམ་ཞུ་སྒྲིག་པ་སུ་རུང་གིས་ལེགས་བཅོས་གནང་འོས་གནང་ན་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པའི་ཡན་ལག་ཏུ་འགྱུར་ངེས་ལགས་སོ།།
དེ་ལྟར་སྔོན་གླེང་གི་གཟུགས་སུ་རང་གི་ཡིད་ཚོར་འཛེར་བའི་གཏམ་ཉོག་འདི་ཤཱཀྱའི་བཙུན་གཟུགས་ཟམ་གདོང་པས་སྨྲས་པའོ། །ཇཡ་ཇགཏ།། །།

བོད་རབ་ལོ་ ༩༩༢ ས་ཁྱི་བོད་ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༥

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༨ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༢༩

མཚམས་སྦྱོར།
V

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་བོད་རྒྱའི་དབར་ཐད་ཀའི་འབྲེལ་ལམ་འགོ་འཛུགས་བྱུང་རྗེས་༸སྤྱི་ནོར་གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་བོད་ནང་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་ཐེངས་བཞི་དང་། གྲོས་མོལ་རྟོག་ཞིབ་ཚོགས་པ་ཐེངས་གཉིས་བཅས་ཆེད་གཏོང་གནང་བའི་ཁོངས་ནས། གུས་རང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ལོར་བཀའ་བློན་ཁྲི་ཟུར་ཀུན་བདེ་གླིང་འོད་གསལ་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་དབུ་ཁྲིད་པའི་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་མཐའ་མའམ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་མདོ་སྨད་ཁུལ་ལ་ཕེབས་སྐབས་ཚོགས་མིའི་ཁོངས་བཅར་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་།
སྐབས་དེར་རང་ཉིད་སྒེར་ལ་མཐོང་ཐོས་ཉམས་མྱོང་ཇི་བྱུང་རྣམས་ཡིག་འཇོག་བྱེད་ཐུབ་ན་སྙམ་པ་སྔ་མོ་ནས་ཡོད་རུང་ད་བར་ལས་བྲེལ་དང་སྒྱིད་ལུག་དབང་གིས་ནར་འགྱངས་སུ་ལུས། ལོ་ཤས་གོང་གུས་རང་གཞུང་ཞབས་ནས་བགྲེས་ཡོལ་གྱིས་ནང་མི་དང་མཉམ་ལྷོད་དལ་ཡིན་པའི་གོ་སྐབས་དང་བསྟུན་ནས། ད་ལམ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པའི་སྐོར་དང་། རང་གི་མཐོང་ཐོས་ཉམས་མྱོང་རྣམས་ཕྱོགས་གཅིག་ཏུ་བཀོད་པ་ <བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།> ཞེས་པ་འདི་རྩོམ་འབྲི་ཞུ་ཐུབ་པ་བྱུང་། དེ་ཡང་སྐབས་དེར་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་དུས་ཕྲན་ནས་ཉིན་དེབ་ཟུར་འཇོག་བྱས་ཡོད་པ་དེ་ཉིད་གཞི་རྩར་བཟུང་སྟེ་བྲིས་ཡོད། དེ་མཚུངས་ཟུར་འཛར་ཁོངས་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པའི་ཚོགས་མི་རྣམས་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད་སྙིང་བསྡུས་རེ་ཡང་བཀོད་ཡོད།

xxx བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

བོད་རྒྱའི་འབྲེལ་ལམ་གྱི་སྐོར་འདི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནད་དོན་གལ་གནད་ཅན་ཞིག་ཡིན་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ང་ཚོའི་མཐར་ཐུག་གི་རྩ་དོན་ཡང་ཡིན། འདི་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་བཟང་ངན་ཆེ་ཆུང་ཚང་མ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཆ་ཤས་ཡིན་ཞིང་། མ་འོངས་པར་དེའི་གལ་འགངས་ཇི་འགྱུར་ཆ་མ་འཚལ་བ་ཡིན་སྟབས། གུས་ནས་ད་ལམ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པའི་སྐོར་རང་གི་མཐོང་ཐོས་ཉམས་མྱོང་རྣམས་དེབ་ཐེར་དུ་བཀོད་ཐུབ་པ་འདིས་རང་གི་སྐབས་བབ་ལས་འགན་གྲུབ་སོང་སྙམ་ནས་དགའ་བ་སྒོམ་བཞིན་ཡོད།
དེབ་འདི་བརྒྱུད་ནས་སྐབས་དེར་གཞིས་བཞུགས་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་གནས་སྟངས་དང་རེ་བ་གང་འདྲ་ཡོད་པ། སྐུ་ཚབ་རྣམ་པ་ཚོས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་མཚན་མཐོང་དང་མཐུན་པའི་རྒྱ་ནག་གི་དཔོན་རིགས་དང་ལྷན་དུ་བཀའ་མོལ་གང་གནང་དང་། གནད་དོན་གལ་ཆེའི་ཐོག་གདོང་ལེན་ཇི་ལྟར་གནང་བ་སོགས་རྒྱ་ཆེ་མང་ཚོགས་ནས་གསལ་པོ་མཁྱེན་རྟོགས་ཐུབ་པ་དང་། ལྷག་དོན་མ་འོངས་པར་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐོག་ཉམས་ཞིབ་གནང་མཁན་རྣམས་ལ་ཕན་ཐོགས་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཡོད།
གུས་ནས་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པའི་ལོ་རྒྱུས་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་འབད་བརྩོན་ཞུ་ཁུལ་ཡང་། རང་ཉིད་རྩོམ་བྲིས་ཀྱི་ཉམས་མྱོང་དང་ཆུ་ཚད་དམན་པའི་དབང་གིས་བློ་ཁ་ཚིམས་པ་ཞིག་ཡོང་རེ་བྲལ་རུང་། ༸སྤྱི་ནོར་གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་མི་སྣ་རྒན་རབས་རྣམས་ནས་སྔོན་མའི་ལོ་རྒྱུས་དང། ཉམས་མྱོང་ཇི་ཡོད་རྣམས་ཡིག་ཐོག་ཏུ་འཇོག་གལ་ཆེ་བའི་བཀའ་སློབ་སྔ་རྗེས་སྩལ་ཡོད་པ་དག་སྙིང་དབུས་སུ་བཅངས་ཏེ་བརྩོན་པ་བསྐྱེད་པ་ལགས་ན། བཟང་པོའ་ཆ་ཅུང་ཟད་མཆིས་ཚེ་དེ་དག་༸རྒྱལ་བ་དགྱེས་པའི་མཆོད་སྤྲིན་དུ་འགྲོ་ ིབའི་རེ་སྨོན་ཞུ། མཐའ་དོན། དེབ་འདིའི་ནང་སྐྱོན་དང་ནོར་འཁྲུལ་མི་ཉུང་བ་ཡོད་

མཚམས་སྦྱོར། xxxi

ངེས་པས། གཟུར་གནས་མཁྱེན་ལྡན་རྣམ་པས་ཡོ་བསྲང་མཛུབ་སྟོན་གནང་བའི་རེ་བ་བཅས། གུས་ཨ་ཏི་ཤ་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༨ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡༦ ཉིན་བྲིས་པ་དགེ་འོ།། །།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་མ་ཕེབས་
གོང་གི་གནས་ཚུལ་ཁགགཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པ་ཕེབས་རྒྱུར་དུས་ཡུན་གང་ཙམ་
འགོར་གཞི་བྱུང་བ།
V

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་བོད་བཙན་བྱོལ་གཞུང་བར་ཐད་ཀའི་འབྲེལ་ལམ་འགོ་ཚུགས་པ་དང། ཏིང་ཞའོ་ཕིང་གིས་སྐུའི་གཅེན་པོ་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་མཆོག་ལ་བོད་རང་བཙན་མ་གཏོགས་གནད་དོན་གཞན་ཚང་མ་གྲོས་མོལ་བྱས་ནས་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཆོག་ཅེས་བརྗོད་པ་དང། ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་བྱ་རྒྱུའི་འདོད་ཚུལ་བཏོན་པ་ལྟར། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་བོད་ནང་གི་བདེ་སྡུག་གནས་སྟངས་མཁྱེན་རྟོགས་གནང་རྒྱུ་དང་ཆབས་ཅིག་འཚམས་འདྲིའི་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་ཁག་བཞི་རིམ་གཏོང་གནང་ཡོད།
གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་དང་པོའ་ནང་དུས་འགྱུར་མ་བྱུང་གོང་གི་བོད་ ིཀྱི་གནས་སྟངས་ཐུགས་རྒྱུས་ཡོད་པའི་གནད་ཡོད་མི་སྣ་ཁག་གཅིག་སྟེ། རྒྱུན་བཞུགས་བཀའ་བློན་འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་རྣམ་རྒྱལ་མཆོག་གི་དབུ་ཁྲིད་འོག །བདེ་སྲུང་བཀའ་བློན་སྟག་ལྷ་ཕུན་ཚོགས་བཀྲིས་མཆོག་དང། སྐུའི་གཅེན་པོ་མཁན་ཟུར་བློ་བཟང་བསམ་གཏན་མཆོག།སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཞོན་ཕུན་རབ་བློ་བཟང་དར་རྒྱས་མཆོག།ནང་སྲིད་དྲུང་ཆེ་བཀྲིས་སྟོབས་རྒྱལ་ལགས་བཅས་ཁྱོན་ཚོགས་མི་ལྔ་ཡོད་ཁོང་རྣམས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༢ ནས་ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༢༢

2 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

བར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སས་གཙོས་པའི་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ས་ཁུལ་མང་པོར་གཟིགས་སྐོར་དུ་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད།
གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་གཉིས་པའི་ནང་དེང་རབས་ཤེས་ཡོན་ཅན་གྱི་ན་གཞོན་ཁག་གཅིག་སྟེ། ཨ་རིའི་ནེའུ་ཡོག་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་བཀྲས་མཐོང་བསྟན་འཛིན་རྣམ་རྒྱལ་མཆོག་གི་དབུ་ཁྲིད་འོག །སུད་སིའི་དོན་གཅོད་གསང་གླིང་ཚེ་རིང་རྡོ་རྗེ་ལགས་དང། ཉི་ཧོང་དོན་གཅོད་རྒྱ་རི་པདྨ་རྒྱལ་པོ་ལགས། བོད་ཀྱི་གཞོན་ནུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་རྣམ་སྤེལ་ཚང་བློ་བཟང་སྦྱིན་པ་ལགས། དབྱིན་ཡུལ་བོད་རིགས་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་བཅས་ཁྱོན་ཚོགས་མི་ལྔ་ཡོད་པ་ཁོང་རྣམས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༠ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༡ ནས་ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡༥ བར་ལྷ་སས་གཙོས་པའི་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ས་ཁུལ་མང་པོར་གཟིགས་སྐོར་དུ་ཕེབས་ཡོད།
གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་གསུམ་པའི་ནང་ཤེས་ཡོན་སློབ་གསོའ་ིཐོག་ཕྱག་ལས་གནང་མཁན་ཁག་གཅིག་སྟེ། བོད་ཕྲུག་ཁྱིམ་སྡེའི་དབུ་འཛིན་སྐུའི་གཅུང་མོ་རྗེ་བཙུན་པདྨ་མཆོག་གི་དབུ་ཁྲིད་འོག་མ་སུ་རི་བོད་སློབ་འགན་འཛིན་ཕྱག་མཛོད་ཚང་རབ་བརྟན་ལགས་དང། མ་སུ་རི་བོད་སློབ་ཀྱི་སློབ་དགེ་ལྷ་མགོན་སྤྲུལ་སྐུ། ལ་དྭགས་བོད་ཕྲུག་ཁྱིམ་སྡེའི་འགོ་འཛིན་དགེ་སློང་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་ལགས། ཧུན་སུར་རབ་རྒྱས་གླིང་ཉིན་སློབ་ཀྱི་བོད་དགེ་དབང་འདུས་ལགས། རྡོར་གླིང་གཏན་སློབ་ཀྱི་དགེ་རྒན་ས་སྐྱ་པ་གཡང་མོ་མཚོ་ལགས། གློག་བརྙན་སྲི་ཞུ་བ་ཐུབ་བསྟན་སྟོབས་འབྱོར་ལགས་བཅས་ཁྱོན་ཚོགས་མི་བདུན་ཡོད་པ་རྣམས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༠ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡ ནས་ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༣ བར་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ས་གནས་མང་པོར་གཟིགས་སྐོར་དུ་ཕེབས་ཡོད།
གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་བཞི་པ་ཆོས་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པའི་མི་སྣ་ཕེབས་རྒྱུར་རྒྱ་ནག་གི་ཕྱོགས་ནས་ཁག་དཀྲི་སྣ་ཚོགས་ཐོག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་མ་ཕེབས་གོང་གི་གནས་ཚུལ་ཁག 3

བར་ཕེབས་མ་ཐུབ་པ་མ་ཟད། སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་གི་མི་འགྲོ་དང་ངོ་བོར་ཡང་ཐོག་མའི་འཆར་གཞིར་མ་གནས་པར་འགྱུར་བ་གཏོང་དགོས་བྱུང་འདུག །

སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་གི་མི་འགྲོ
V

དེ་ཡང་ཐོག་མའི་ཆར་བཀའ་ཤག་ནས་སྟོད་མངའ་རིས་ཀྱིས་གཙོས་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ལ་ཁྱབ་པའི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་གཏང་རྒྱུའི་དགོངས་པ་བཞེས་པ་དང། ཚོ་ཁག་བཞིར་ཚོགས་མི་ ༥ རེ་གྲ་སྒྲིག་གནང་ཡང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ཁས་ལེན་མ་བྱས་སྟབས་ཕྱག་ལེན་དུ་འཁེལ་བ་བྱུང་མི་འདུག །དེ་རྗེས་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་བཀའ་བསྡུར་རིམ་པ་གནང་བར་བརྟེན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་མཚོ་སྔོན་ཁུལ་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཕེབས་རྒྱུ་ངོས་ལེན་བྱས་པ་ལྟར། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༢༥ ཉིན་བཀའ་ཤག་ནས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པ་བོད་མདོ་སྨད་1

མཚོ་སྔོན་ཁུལ་ལ་
ཕེབས་གཏན་འཁེལ་བའི་གསལ་བསྒྲགས་གནང། གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་ཡུལ་མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁ་ནི།2

“ས་སྐྱ་པའི་མངའ་དབང་འཕོ་འགྱུར་ཕྱིན་པ་ནས་ཕག་གྲུ་དང།
རིན་སྤུངས། སྡེ་པ་གཙང་པ་བཅས་དུས་རབས་རིམ་པར་བརྒྱུད་དེ་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་པ་ཆེན་པོའ་དུས་སྐབས་ཏེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༧༡༧ བར་སྡེ་དཔོན་ཁག་གིས་རང་ཡུལ་ ི

1 དུང་དཀར་ཚིག་མཛོད་ལས། མདོ་སྨད་ཅེས་མདོ་སྔོན་འཇུག་སྒྲ་དག་པོར་ཀློག་སྐབས་ཨ་སྒྲ་ཞིག་སྔོན་ལ་རང་ ཤགས་ཀྱི་ཐོན་པ་ཙམ་ཡིན་ཞེས་དང་། མདོ་སྨད་ཆོས་བྱུང་དུ། འབྲི་ཆུའི་སེ་བོའ་ལུང་རི་བརྒལ་བའི་བ་ཡན་ཧ་རིའི་ ིརྒྱབ་ངོས་ཨ་ཆེན་གངས་རྒྱབ་ཀྱི་རི་དང་མདོ་ལ་གཉིས་ཀྱི་མིང་བསྡོམས་པས་དེ་མན་ཆད་ལ་ཨ་མདོ་ཞེས་ཟེར།
ཞེས་གསལ། ཤོག་ངོས་ ༢༡༩༢ ལ་གཟིགས།
2 སྐུ་སྒེར་དྲུང་ཆེ་ཟུར་པ་སྐུ་ངོ་བློ་བཟང་སྦྱིན་པ་མཆོག་གིས། བོད་རང་བཙན་འཐབ་རྩོད་པ་རྣམས་ལ་གྲོས་སུ་ འདེབས་པ། བོད་རང་བཙན་ཡིན་པ་ནས་གཉིས་སྨན་དབུ་མའི་ལམ་ཐོག་ཕེབས་དགོས་པའི་གནད་འགག་གར་ ཐུག་གི་དགོངས་ཚུལ་གསུང་བཤད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༧ ཟླ་ ༩ པའི་ཤེས་བྱ། ཤོག་ངོས་ ༣-༡༤ ལ་གཟིགས།

4 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

རང་སྐྱོང་བྱས་ཏེ་གནས་པ་རེད། དེ་རྗེས་རྒྱ་ནག་མཉྫུའི་དཔུང་དམག་གིས་མདོ་སྨད་དུ་ལོ་སུམ་ཅུ་ཙམ་རིང་བཙན་འཛུལ་དམག་འཐབ་ལན་མང་བྱུང་སྐབས་ས་གནས་ས་ཐོག་ནས་རང་ས་རང་སྲུང་ཆེད་གདོང་བཀག་འཐབ་འཛིང་གང་ཐུབ་བྱས་ཀྱང་དབུས་གཞུང་ནས་རྒྱབ་གནོན་དཔུང་རོགས་མ་བྱུང་བའི་ཀོ་ཐག་གློད་མཐར་ ༡༧༢༦ ལོར་མཉྫུའི་དབང་འོག་ཏུ་ཚུད་པ་ནས་ ༡༩༥༩ ལོར་བོད་ས་མ་ཤོར་བའི་བར་མི་ལོ་ ༢༣༣ རིང་བོད་དབུས་གཞུང་གི་ཆབ་སྲིད་དབང་འཛིན་དང་ཁ་བྲལ་ཏེ་གནས་དགོས་ཆགས་པ་ནི་བློ་ཕམ་གྱི་རང་བཞིན་ཡིན། འོན་ཀྱང་རྒྱ་འོག་ཏུ་ཚུད་པ་མདོ་སྨད་པ་རྣམས་ཀྱི་ཁ་དང་སྙིང་བལྟ་ས་ལྷ་ས་ལ་ཕྱོགས་ནས་བསྡད་པ་དེ་ཤིན་ཏུ་རྩ་ཆེན་པོ་ཡིན།” ཞེས་འཁོད་འདུགགཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པར་ཚོགས་མི་དྲུག་ཡོད་པ་ནི། ཚོགས་གཙོ་བཀའ་བློན་ཁྲི་ཟུར་ཀུན་བདེ་གླིང་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་དང། ཚོགས་གཞོན་རྩིས་ཞིབ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགན་འཛིན་རེབ་གོང་ཨ་ལགས་འཇིགས་མེད་ལྷུན་གྲུབ་མཆོག།ཚོགས་མི་དྲིལ་བསྒྲགས་དྲུང་གཞོན་ཐུབ་བསྟན་བསམ་འཕེལ་ལགས་དང། མདོ་སྟོད་སྤྱི་འཐུས་ཟུར་པ་དང་སྒ་པ་གཞིས་སྒར་གྱི་འགན་འཛིན་སྐྱེ་དགུ་མདོ་བ་གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ཚེ་རིང་ལགས། མདོ་སྨད་སྤྱི་ཟུར་ཆབ་ཆ་སྐལ་ལྡན་ལགས། གུས་དྲིལ་བསྒྲགས་རྒན་དྲུང་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་(ཨ་ཏི་ཤ་)བཀའ་ཟུར་ཀུན་བདེ་གླིང་གི་ཞབས་ཞུ་བ་བཅས་ལ་ཐུགས་གཏན་འཁེལ་བ་རེད།
བཀའ་བློན་ཁྲི་ཟུར་ཀུན་བདེ་གླིང་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པའི་ཚོགས་གཙོར་བསྐོ་གཞག་གནང་སྟངས་ནི། པེ་ཅིང་ནས་ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་མཆོག་དང། འབའ་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་གཉིས་ཀྱིས་བཀའ་ཤག་ལ་སུད་སིར་ཡོད་པ་རྟ་སྲས་ཚུལ་ཁྲིམས་བརྒྱུད་བཀའ་བློན་བཀྲ་ཤིས་དབང་འདུད་མཆོག་ལ་སྔར་གྱི་མི་དྲག་རྙིང་པའི་གྲས་ཡོང་རྒྱུར་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་མ་ཕེབས་གོང་གི་གནས་ཚུལ་ཁག 5

གནད་འགག་ཡོད་འདྲའི་གནས་ཚུལ་སྔ་རྗེས་བྱུང་སྟབས། བཀའ་ཤག་ནས་རེ་འདུན་ཞུས་དོན་ལྟར་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་དགུང་ལོ་བགྲེས་པོ་ཡིན་ནའང་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཁོངས་ཕེབས་རྒྱུའི་ཞལ་བཞེས་གནང་བ་ཞིག་རེད་འདུག །མི་སྣ་ཉམས་མྱོང་ཅན་ཕེབས་རྒྱུའི་རེ་འདུན་བཏོན་དགོས་དོན་ནི་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་གཉིས་པ་ཐོག་མའི་འཆར་གཞི་ལྟར་ཕེབས་མ་ཐུབ་པའི་གནད་དོན་ལྷག་པའི་དབང་གིས་རེད་འདུག །རེབ་གོང་ཨ་ལགས་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དང། སྤྱི་ཟུར་ཆབ་ཆ་སྐལ་ལྡན་ལགས། སྤྱི་ཟུར་སྐྱེ་མདོ་བ་གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ཚེ་རིང་ལགས་གསུམ་ནི་ལྟ་སྐོར་འགྲོ་ཡུལ་ས་ཁོངས་ཀྱི་མི་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཡིན་པ་དང། ཐུབ་བསྟན་བསམ་འཕེལ་ལགས་ནི་ཨིན་བོད་སྐད་ཡིག་གཉིས་ཤེས་ཐོག་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པའི་སྐུ་པར་སྒྲོན་མཁན་ཡིན་པས། ལྡི་ལིར་དེང་དུས་བརྙན་པར་རྒྱག་སྟངས་སྐོར་ཆེད་མངགས་ཛ་དྲག་ཐོག་ཟབ་སྦྱོང་ཡང་གནང་ཡོད་པ་རེད།
གུས་པ་ཚོགས་མིའི་གྲས་སུ་སླེབས་སྟངས་ནི། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་མཆོག་སྐུ་ན་མཐོ་བའི་དབང་གིས་ནང་མིའི་ངོས་ནས་སྐུ་ངོ་གང་ཉིད་ཀྱི་ཐུགས་བློ་འཁེལ་བའི་ཞབས་ཞུ་བ་ཞིག་དགོས་གནས་རེ་འདུན་ཞུས་པར། སྐུ་སྒེར་ཡིག་ཚང་དང་བཀའ་ཤག་ནས་དགོངས་བཞེས་གནང་སྟེ་ཞབས་ཞུ་བ་སུ་འོས་མིང་ཐོ་ཕུལ་དགོས་བཀའ་ཕེབས་པ་བཞིན་བོད་ཀྱི་གཞོན་ནུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་རྣམ་སྤེལ་ཚང་བློ་བཟང་སྦྱིན་པ་ལགས་དང། བདེ་སྲུང་རྒན་དྲུང་འབྲོང་ཆུང་དངོས་གྲུབ་ལགས། གུས་བཅས་གསུམ་གྱི་མིང་ཐོ་ཕུལ་འདུག །བཀའ་ཤག་ནས་བཀའ་བསྡུར་མང་པོ་གནང་རྗེས། གཞོན་ནུའི་ཚོགས་གཙོ་རྣམ་སྤེལ་ཚང་བློ་བཟང་སྦྱིན་པ་ལགས་དེ་སྔོན་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་གཉིས་པའི་ཁོངས་ཡོད་པ་དང་གཞོན་ནུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་ལས་ཐོག་ཡིན་སྟབས་རྒྱ་ཕྱོགས་ཀྱི་མཐོང་ཚུལ་ཡོད་པ་དང། བདེ་སྲུང་རྒན་དྲུང་འབྲོང་ཆུང་དངོས་གྲུབ་ལགས་ནི་བདེ་སྲུང་གི་མི་སྣ་

6 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཡིན་སྟབས་བདེ་མིན་ལ་བརྟེན་གུས་ལ་གཏན་འཁེལ་གནང་བ་རྗེས་སུ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང། ད་ལྟ་བསམ་གཞིགས་བྱེད་སྐབས། དེ་དུས་གཞུང་ཞབས་གནས་རིམ་མཐོ་པོ་དང། ལོ་མང་ཞབས་ཞུ་གནང་མཁན་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་ནང་ནས་གུས་རང་ལ་བཀའ་ཟུར་ཀུན་གླིང་ནང་གི་མི་ནས་དེ་ལྟར་ཡིད་ཆེས་བློས་འགེལ་གནང་བའི་བཀའ་དྲིན་གསབ་ཏུ་མེད།
དེ་དུས་གྲའུ་དཔོན་གར་སོང་ཆ་མེད་ཀྱིས་ལམ་སེང་མ་རྙེད་པའི་གནད་དོན་ཞིག་བྱུང་བ་དང། རྗེ་བློན་ལྷན་ཚོགས་3

གནང་བ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་སྐབས་དེའི་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་གསུངས་པ་ལྟར་ན།4

“རྗེ་བློན་ལྷན་
ཚོགས་སྐབས་༸གོང་ས་མཆོག་ནས་བཀའ་ཁྲི་ཐུབ་བསྟན་ལགས་སུ་ཐད་ཀར་བཀའ་ཕེབས་དོན། གྲའུ་དཔོན་ཐེ་ཝན་ལ་ཕྱིན་པ་རེད་བརྗོད་མཁན་འདུག་པ་དེ་བདེན་པ་ཡིན་མིན་གྲའུ་ཁོང་རང་ལ་སྐད་ཆ་ཞིག་གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པར་ཐུབ་བསྟན་རང་ནས་དྲིས་ན་ཞེས་ཕེབས་ཐོག །ཐེ་ཝན་ལ་ཕྱིན་མེད་ཟེར་གྱི་འདུག་ན་འགྱུར་བ་གཏོང་དགོས་གང་ཡང་མེད་ཅེས་ཐག་གཅོད་གནང་སོང། བཀའ་ཕེབས་ལྟར། ངོས་རང་ནས་གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ཚེ་རིང་རང་གི་ལས་ཤག་ཏུ་བོས་ཏེ་ནང་དོན་གྱི་ཐོག་ནས་ཁྱེད་རང་ཐེ་ཝན་དུ་ཕྱིན་པ་རེད་ཟེར་བ་ཞིག་བཤད་ཀྱི་འདུག་པ་བདེན་པ་ཡིན་ནམ་མིན། ནང་དོན་གསལ་པོ་ཞིག་ཤེས་དགོས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་དྲིས་པ་ཡིན། གྲའུ་དཔོན་གྱིས་དེའི་ལན་དུ་རྩ་བ་ནས་བདེན་པ་མ་རེད་ཅེས་བརྗོད་པ་ལྟར། བཀའ་ཤག་དང། དེའི་རྗེས་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་དེ་དོན་༸སྙན་སེང་ཞུས་པ་ཡིན། འོན་ཀྱང་གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ཚེ་རིང་བོད་དུ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཀྱི་གྲས་
3 རྗེ་བློན་ལྷན་ཚོགས་ཞེས་པ། ༸གོང་ས་མཆོག་དབུ་བཞུགས་འོག་བཀའ་ཤག་ལྷན་རྒྱས་གནང་བ་ལ་ཟེར། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་བོད་རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོའ་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་ཁྲིད་ ིཡིན་པས་རྗེ་དང་། བཀའ་བློན་རྣམས་དེའི་འོག་ཞབས་ཕྱི་ཞུ་ཡི་ཡོད་པས་བཀའ་བློན་ཞུ་བ་རེད།
4 འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་གྱི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས། དེབ་བཅུ་གཅིག་པ། འཇུ་ཆེན་ཚང། ༢༠༡༤ (བོད་ཡིག) ཤོག་ངོས་ ༣༡༦ ལ་གཟིགས།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་མ་ཕེབས་གོང་གི་གནས་ཚུལ་ཁག 7

སུ་ཕྱིན་ནས་ཚུར་འཁོར་རྗེས་ཤེས་རྟོགས་གསལ་པོ་བྱུང་བ་ནི། དེ་སྔོན་ཐེ་ཝན་དུ་ཕྱིན་ཚར་བ་རེད་འདུག །དེ་རྗེས་ཤིག་ལ་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་གྲའུ་དཔོན་གྱིས་ཁྱེད་རང་མགོ་སྐོར་བཏང་འདུག་གཱ། ཞེས་བཀའ་ཕེབས་བྱུང་བར། གུས་ནས་མགོ་སྐོར་ཆ་ཚང་བཏང་འདུག །ཧ་ཅང་གི་ཐབས་རྡུགས་པོ་དང། ཉེན་འགན་ཡང་ཆེན་པོ་རེད་འདུག །དེ་འདྲ་རང་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད་བསམ་གྱི་ཡོད་ཅེས་ཞུས་པ་ཡིན།
དེ་རྗེས་ཤིག་ལ་གྲའུ་དཔོན་ངའི་ནང་དུ་ཡོང་དུས་ངོས་ནས་ཁོང་རང་ལ་ཁྱེད་རང་གིས་ང་ལ་རྩ་བ་ནས་བདེན་པ་མ་རེད་ཅེས་ལབ་བྱུང་བ་ལྟར། ངོས་ནས་༸གོང་ས་མཆོག་དང། བཀའ་ཤག་བཅས་པར་ཞུས་པ་ཡིན། ཐུགས་ཡིད་ཆེས་ཆ་ཚང་གནང་ཡོད་པ་རེད། དེ་འདྲ་རང་བྱེད་ཉན་གྱི་ཨེ་ཡོད་ན། དེ་དུས་ནས་ཁྱེད་རང་ཐེ་ཝན་ལ་ཕྱིན་ཚར་བ་རེད་འདུག་པ། ཞེས་བློ་ཕམ་གྱིས་བཤད་པར། གྲའུ་དཔོན་གྱིས་ད་དེ་དུས་ངས་དེ་འདྲ་ཞུ་རྒྱུ་རེད་སོང། ད་ཅི་དྲག་གི་རེད་ཅེས་ཟེར། ངོས་རང་ནས་དེའི་ལན་དུ། ཕྱིས་འབྱུང་ཡ་ཡུག་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་མི་ཡོང་བ་བཟོ་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་མ་གཏོགས་ཁྱེད་རང་གིས་ང་མགོ་སྐོར་བཏང༌། ངས་བཀའ་ཤག་དང། ༸གོང་ས་མཆོག་བཅས་པ་དབུ་བསྐོར་ཞུས་པ་ཞིག་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེའང་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནད་དོན་རེད། འདི་འདྲ་རང་ཆགས་ཤོར་མི་ཉན་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན།” ཞེས་སོགས་བཀོད་འདུག །
རྗེས་སུ་གུས་རང་གཞུང་གི་ལས་དོན་གྱི་ཆ་ནས་ཐེ་ཝན་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་དུ་བསྐོ་གཞག་བྱུང་སྐབས་གྲའུ་དཔོན་ཐེ་ཝན་དུ་འགྲོ་སྐབས་ཐེ་ཝན་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྣེ་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་སྣའི་གྲས་ཤིག་དངོས་སུ་ངོ་ཐུག་བྱུང་བར་མ་ཟད། ཐེ་ཝན་དུ་ཡོང་ལུགས་ཡོང་སྟངས་སྐོར་གསལ་པོ་བཤད་ཀྱི་འདུག་པ་ཞོར་འཕྲོས་ཙམ་ཡིན།
གཞན་ཡང་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པའི་མི་འགྲོའ་སྐོར་བཀའི་ཤག་ནང་བཀའ་བསྡུར་འཁྲུག་ཆ་དོད་པོ་ཞིག་བྱུང་བར་མ་ཟད། བཀའ་ཁྲི་འཇུ་ཆེན་ཐུབ་

8 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

བསྟན་རྣམ་རྒྱལ་མཆོག་དགོངས་ཞུ་བྱ་རྒྱུའི་སྙན་སེང་ཞུས་པ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་བཀའ་བློན་ཁྲི་ཟུར་འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་རྒྱས་པར་འཁོད་འདུག །འོན་ཀྱང་སྐབས་དེར་དེ་འདྲའི་གནད་དོན་ཛ་དྲག་ལྷག་པ་གུས་པར་མཚོན་ན་ཟུར་ཙམ་ཡང་ཤེས་རྟོགས་མེད་ཅིང། ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་མི་འགྲོ་གཞན་ཚོས་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཚོར་སྣང་མ་བྱུང། སྐུ་ཚབ་མི་འགྲོའ་སྐོར་དེ་འདྲའི་འཁྲུག་ཆ་ ིདོད་པོའ་བཀའི་བསྡུར་བྱུང་ཡོད་ནའང་ང་ཚོར་སྣང་བ་རྣམ་རྟོག་གང་ཡང་མེད་པའི་ཐོག་ནས་ཕྱིན་པ་རེད། གང་ལྟར་ད་ལྟ་ཕྱིར་ལྟས་བྱེད་སྐབས། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ང་ཚོར་ནང་མའི་གནས་ཚུལ་ཆ་ཚང་རྒྱུས་མངའ་མེད་པ་དེ་ཞན་ཆ་ཡིན་སྲིད་རུང། ཕྱོགས་གཞན་ནས་བལྟས་ན་ནང་གི་གནས་ཚུལ་གྲ་མ་འགྲིག་བྱུང་བ་དེ་དག་གི་ཤགས་རྐྱེན་ངན་པ་མ་ཐེབས་པར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་རྣམས་ཕན་ཚུན་སྣང་བ་རྣམ་རྟོག་གང་ཡང་མེད་པར་དམ་ཚིག་མཐུན་པོའ་སྒོ་ནས་འགྲོ་ཐུབ་པའི་དགེ་མཚན་ ིབྱུང་འདུག་སྙམ།

གཟིགས་སྐོར་མ་ཕེབས་གོང་དྷ་སར་གྲ་སྒྲིག་ཆེད་འཛོམས་པ་དང། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའ་མཇལ་ཁ་ཐོབ་པ། ི
V

དེ་ལྟར་སྐུ་ཚབ་མི་འགྲོ་དྲུག་པོ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་བཞུགས་སྒར་དུ་འཛོམས་ཤིང། ཚེས་ ༢༡ ཉིན་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་རྣམ་རྒྱལ་མཆོག་དང། བཀའ་བློན་བསྟན་འཛིན་དགེ་བྱེད་མཆོག །བཀའ་བློན་ཕུན་རབ་བློ་བཟང་དར་རྒྱས་མཆོག་བཅས་བཀའ་ཤག་དང་ལྷན་ཅིག་ཏུ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་མདུན་མཇལ་བཅར་ཞུས། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་བཀའ་ཕེབས་གསལ། ད་ལན་ཁྱེད་རང་རྣམས་ཨ་མདོའ་ཁུལ་ ི

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་མ་ཕེབས་གོང་གི་གནས་ཚུལ་ཁག 9

དུ་འགྲོ་རྒྱུ་རེད། ང་ཚོས་འཆར་གཞི་རྒྱས་པ་ཞིག་བཀོད་པ་རེད་དེ། རྒྱ་གཞུང་ནས་ཁས་ལེན་མ་བྱས་པ་རེད། ཁྱད་མི་འདུག །ང་ཚོས་འགྲོ་གང་ཐུབ་ཐུབ་འགྲོ་རྒྱུ་རེད། འགྲོ་ཡུལ་དང་འགྲོ་ཕྱོགས་བཀའ་ཤག་དང་ཞིབ་བསྡུར་ཡོང་གི་རེད། པེ་ཅིང་དུ་༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང། ང་ཕོད། ཕུན་དབང་བཅས་དང་ཐུག་གི་རེད། ང་ཚོས་བོད་རང་བཙན་བཤད་ན་བཤད་ས་ཡོང་གི་མ་རེད། མདོ་དོན་སྙིང་པོ་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གཅིག་ལ་བརྟེན་པའི་བོད་མི་རིགས་རྣམས་གཅིག་གྱུར་ཐོག་ནང་གི་རང་དབང་ཆ་ཚང་ཡོད་པ་ཞིག་ཡོང་དགོས་ཀྱི་རེད། དེ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག །མུ་མཐུད་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་ལམ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་སོགས་ནང་མའི་བཀའ་སློབ་ཞིབ་པར་སྩལ།
དེ་བཞིན་བོད་མི་ཚོར་འབོད་སྐུལ་ཞུ་དགོས་པ་ཁག་གཅིག་བཀའ་ཕེབས་པ་ནི༑ བོད་རིགས་ཚོས་ཤེས་ཡོན་ཡར་རྒྱས་ལ་དོ་སྣང་ཆེར་བསྐྱེད་དང། བོད་ཡིག་སློབ་སྦྱོང་ངེས་པར་དུ་བྱེད་དགོས་པ། ས་གནས་སོ་སོར་མ་ཎི་དང། བཛྲ་གུ་རུ། ཕུར་པའི་སྔགས་སོགས་ཅི་ཐུབ་གསོག་སྒྲུབ་དགོས་པའི་འབོད་སྐུལ། དེང་སང་ཨ་མདོ་ཁུལ་སོགས་ལ་མ་ཎི་དུང་སྒྲུབ་ཚུགས་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་ཚོར་ལེགས་བརྗོད་བྱེད་དགོས། ཡང་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་པ་ཁག་ནི། བོད་མི་དང་རྒྱ་མིའི་གྲངས་འབོར། བོད་ཀྱི་དགོན་པ་ཁག་གི་སྐུ་རྟེན་སོགས་རིག་དངོས་རྒྱ་ནག་ལ་འོར་འདྲེན། བོད་ཀྱི་ས་གནས་སོ་སོར་གཏེར་ཁ་དང། ཤིང་ནགས། འབྲོག་པའི་ཐོན་ཁུངས་བལ་སྤགས་སོགས་རྒྱ་ནག་ཏུ་འོར་འདྲེན་ཇི་བྱེད་དང། བོད་མིའི་ཤེས་ཡོན་ཡར་རྒྱས་ལ་དོ་སྣང་བྱེད་དགོས་ཞེས་དང། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་བཀའ་གནང་དོན། “སྤྱིར་བཏང་རྒྱལ་རབས་ཟེར་བ་དེ་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀའི་ཡིག་རིགས་ཐོག་སྔ་མོ་ནས་བྲིས་ཡོད་པ་བཞིན་དེ་དག་སུས་ཀྱང་བསུབ་ཐུབ་ཐབས་མེད་པ་རེད། རྒྱ་མིས་རྒྱ་ཡིག་ཐོག་ཡོད་པའི་ཡིག་རིགས་ལ་རྩ་འཛིན་བྱེད་པ་ཇི་བཞིན། བོད་པས་ཀྱང་བོད་ཡིག་

10 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཐོག་ཏུ་ཡོད་པའི་ཡིག་རིགས་ལ་རྩ་འཛིན་བྱེད་དགོས་པ་རེད། དེར་བརྟེན། བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཐད་མཁས་པ་ཚད་ལྡན་གྱི་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་བཙུགས་ཏེ། དེས་རྒྱ་བོད་ཡིག་ཆ་འདྲ་མཉམ་གྱི་ཐོག་ནས་ཉམས་ཞིབ་བྱས་ཏེ་དངོས་འབྲེལ་གང་ཡིན་བལྟས་ན་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད་སྙམ། རྒྱ་བོད་མཆོད་ཡོན་གྱི་འབྲེལ་བ་མ་གཏོགས། དཔོན་འབངས་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནམ་ཡང་མེད་པར་བརྟེན། འཁྱོག་བཤད་བྱས་ན་ཡག་པོ་ཡོད་མ་རེད།’’ ཅེས་སོགས་དང། ༸གོང་ས་མཆོག་བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་བཀའ་སློབ་ཞིབ་ཕྲ་དོན་ཚན་ ༡༣ ཅན་ཞིག་སྩལ།
དེ་རྗེས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་རྣམས་དང་བཀའ་བློན་རྣམ་པ་བཅས་བཀའ་ཤག་ཏུ་ལྷན་འཛོམས་གནང་བའི་ཐོག་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་རྣམ་རྒྱལ་མཆོག་ནས། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའ་བཀའི་སློབ་ལམ་སྟོན་ཕེབས་པ་རྣམས་ཚང་མས་བློ་ངེས་ཡོང་ཆེད་སྐུ་ཚབ་ཚོར་བསྐྱར་བཤད་གནང་སོང་བ། ཁོང་གི་ཐུགས་རིག་དང་དྲན་པ་ནི་ཧ་ལས་དགོས་པ་ཞིག་འདུག།གུས་པ་ནི་དེ་འདྲའི་གཟིམ་ཆུང་མཇལ་ཁ་ཐོབ་པ་མི་ཚེའི་ནང་ཐེངས་དང་པོ་ཡིན་སྟབས་སྐལ་པ་བཟང་པོ་བྱུང་བས་དགའ་བ་སྒོམ་བཞིན་རྨི་ལམ་ལྟ་བུའི་ཚོར་སྣང་བྱུང༌། མཚམས་འདིར་ཞུ་འདོད་པ་གཅིག་ལ་སྐུ་ངོ་འཇུ་ཆེན་གྱི་ཐུགས་རིག་དང་དྲན་པ་བརྟན་པོ་ཡོད་པ་ཁོང་དང་མཉམ་ལས་ཀ་བྱེད་མྱོང་མཁན་དང་ངོ་ཤེས་རྒྱུས་ཡོད་ཚོའི་ཁྲོད་ཡོངས་གྲགས་ཡིན་ནའང། ག་དུས་ཡིན་ནའང་ཏག་ཏག་ཐུགས་དྲན་གསོས་པའི་ངེས་པ་མི་འདུག།དཔེར་ན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ལོའ་རྡོར་གདན་དུས་འཁོར་དབང་ཆེན་སྐབས་རྣམ་ ིརྒྱལ་ཤཱསྟྲི་ཡི་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཐད་གཟིགས་ཚུལ་བྱུང་བའི་སྐོར་དྷ་སར་ཕྱིར་འཁོར་སྐབས་ཤཱསྟྲི་དང་ཨ་ཏི་ཤ་གཉིས་འཁྲུག་ནས་ཕྱི་དྲིལ་ལས་བྱེད་ཚང་མའི་མདུན་གུས་པར་ཚོགས་གཏམ་དྲག་པོ་གནང་བྱུང།
གུས་རང་སྐུ་ཚབ་ཀྱི་གྲས་སུ་འགྲོ་རྒྱུ་གཏན་འཁེལ་བྱུང་རྗེས་རང་ངོས་ནས་གྲ་སྒྲིག་གང་གཟབ་བྱས་པ་ཡིན། སྐབས་དེར་ཝ་ཎ་དབུས་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའ་གཙུག་ ི

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་མ་ཕེབས་གོང་གི་གནས་ཚུལ་ཁག 11

ལག་སློབ་ཁང་གི་ངེས་སྟོན་པ་གནང་བཞིན་པ་༸སྐྱབས་རྗེ་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་དྲུང་དུ་མཇལ་ཁར་བཅར་ནས་བྱ་བ་ལམ་འགྲོ་ཡོང་བའི་ཐུགས་སྨོན་སྐྱབས་འཇུག་དང་གང་ཅིའི་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་ཡོང་བ་ཞུས་པ་ཡིན། རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་ལེགས་སྦྱར་ནང་ཡོད་པའི་ཚད་མ་རྣམ་འགྲེལ་གྱི་དཔེ་རྙིང་ལྟ་བུ་ཐོབ་མིན་རྩད་ཞིབ་བྱ་དགོས་སོགས་ཀྱི་བཀའ་མངགས་དང་འགྲོ་སྡོད་སྤྱོད་གསུམ་གྱི་བླང་དོར་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་ཞིབ་ཕྲ་གནང་བྱུང།
དེ་བཞིན་སྐབས་དེར་གཞོན་ནུའི་ཚོགས་གཙོ་ལས་ཐོག་རྣམ་སྤེལ་ཚང་བློ་བཟང་སྦྱིན་པ་ལགས་ཀྱིས་གཙོས་པའི་དེ་དུས་སྐུ་སྒེར་ཡིག་ཚང་ནང་ཕྱག་ལས་གནང་བཞིན་པའི་ཡེ་ཤེས་ཆོས་གྲགས་ལགས་དང་ནོར་བུ་དོན་ལྡན་ལགས་སོགས་གྲོགས་པོ་ཁག་གཅིག་གི་དྲུང་ནས་ཀྱང་གྲོགས་ཕན་ལམ་སྟོན་དང། བྱ་བ་ལམ་འགྲོ་ཡོང་བའི་འཕྲིན་སྐུལ་དང་ཞབས་རིམ་བྱེད་ཕྱོགས་སོགས་རྒྱུས་སྟོན་གནང་བ་ལྟར་ཆ་ཚང་ཞུས་པ་ཡིན། ལྷག་དོན་གཞོན་ནུའི་ཚོགས་གཙོ་མཆོག་ནས་གོ་སྐབས་ནམ་བྱུང་ལ་བོད་ནང་གི་བོད་མི་ཚོར་གཞོན་ནུའི་ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་གལ་ཆེ་གནས་གསུངས་པ་ལྟར་གང་ཐུབ་ཞུས་པ་ཡིན། རང་གཞུང་ཕྱི་དྲིལ་ལས་བྱེད་ཆེ་ཕྲ་ཆུང་གསུམ་ཚང་མས་ཀྱང་བོད་དོན་དྲིལ་བསྒྲགས་ལ་ཕན་པའི་ཡིག་ཆ་མཁོ་སྒྲུབ་གང་འདྲ་བྱེད་དགོས་མིན་ཁ་ཏ་སློབ་སྟོན་གནང་བྱུང། གཞན་ཡང་དྷ་ས་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་རིག་གཞུང་འགན་འཛིན་བཀྲིས་ཚེ་རིང་ལགས་ཀྱིས་དེ་སྔ་གུས་ནས་གོ་མ་མྱོང་བའི་དུས་དེབ་མཚོ་སྔོན་སྦྲང་ཆར་ལ་སོགས་པའི་དཔེ་དེབ་ཁག་ཅིག་མཁོ་སྒྲུབ་ཡོང་ཐབས་བསྐུལ་མ་བྱུང་བ་ལྟར་དཔེ་དེབ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་མཁོ་སྒྲུབ་ཀྱིས་རྗེས་སུ་ཕུལ་བ་ཡིན། སྐབས་དེར་མེག་ལོ་གྷན་ཇིར་གནས་སྡོད་རང་གི་སྤུན་ཉེ་དང་ལུང་པ་གཅིག་པ་ཡིན་པ་ཁག་གཅིག་ནས་བྱ་བ་ལམ་འགྲོ་ཡོང་བའི་བཀྲིས་སྨོན་ལམ་དང་རྟེན་འབྲེལ་མཚོན་བྱེད་ཀྱི་ཇ་ཆང་དྲངས་པར་སླེབས་བྱུང།

12 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

བོད་གཞུང་ནས་སྐུ་ཚབ་མི་འགྲོ་སོ་སོར་ཧིན་སྒོར་ཉིས་སྟོང་རེ་གསོལ་རས་གནང་བ་དེས་ཕྱི་ལུགས་ཀྱི་གྱོན་ཆས་ (Suit) སྤུས་ལེགས་ཤིག་དྷ་ཤོད་ཨེ་འཚེམ་ཁང་དུ་གསར་བཟོ་བྱས་པ་དང། ཧིན་སྒོར་ ༧༥ སྤྲད་དེ་ཕྱུ་བ་གཅིག་ཀྱང་གསར་འཚེམས་བྱས། རྒྱ་གར་གཞུང་ནས་ང་ཚོར་ཨ་སྒོར་ལྔ་བརྒྱ་ཐམ་པ་རེ་དངུལ་བརྗེ་ཆོག་པའི་བཀའ་འཁྲོལ་ཡོད་པ་ལྟར་ལྡི་ལིར་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་དངུལ་ཁང་ནང་དངུལ་བརྗེ་བྱས་པ་ཡིན།

གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་ཡུལ་དང་ཕེབས་ཕྱོགས་སྐོར་
གོ་བསྡུར་གནང་བ།
V

ཚེས་ ༢༢ ཉིན་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་རྣམས་བཀའ་ཤག་ཏུ་ཆེད་འབོད་ཀྱིས་གསོལ་སྟོན་གནང་བ་དེའི་ཐོག་སླར་ཡང་ལམ་སྟོན་གནང་བའི་སྐོར། བཀའ་བློན་ཁྲི་ཟུར་འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས་ནང། “ད་ལན་ལྟ་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་ཕེབས་ཡུལ་ནི། མདོ་སྨད་ས་ཁུལ་དུ་ཡིན་པ་དང། དེའང་མཚོ་སྔོན་ཁུལ་གཙོ་བོ་ཡིན་པ་མ་གཏོགས་ས་ཁུལ་གཞན་ཚང་མར་ཕེབས་སྒྲིག་ཞུ་ཐུབ་མིན་ཟེར་ནས་གཏན་འཁེལ་ཐུབ་མེད། འོན་ཀྱང་གོ་སྐབས་བྱུང་ན་ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་དང། དཔའ་རིགས་སྟག་ལུང་ས་ཁུལ་དུ་རེ་བ་གནང་དགོས། ད་ལྟ་ཐུགས་གཏན་འཁེལ་བ་ནི། རྒྱ་གར་ནས་གནམ་ཐོག་ཧོང་ཀོང་དང། དེ་ནས་ཀོང་ཏུང་ནས་པེ་ཅིང་དུ་ཕེབས་ཏེ། འབྲེལ་ཡོད་དཔོན་རིགས་ཁག་དང་མཇལ་འཕྲད། མཚོ་སྔོན་ནང་ཁུལ་ས་གནས་སོ་སོར་ཕེབས་ཕྱོགས་གོ་རིམ་གཏན་འབེབས་གནང་དགོས། པེ་ཅིང་ནས་ལན་གྲུའུ་བརྒྱུད་ཟི་ལིང་དུ་ཕེབས། དེ་ནས་ཕྱོགས་སོ་སོར་ཕེབས་ཕྱོགས་གོ་སྒྲིག་བཟོ་ཡི་རེད་སྙམ། དེ་སྔ་བྱང་དཔའ་རིགས་ཁུལ་དང། མཚོ་ནུབ་ཧ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་མ་ཕེབས་གོང་གི་གནས་ཚུལ་ཁག 13

སག་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ལ་ཕེབས་ཐུབ་མེད་སྟབས་ཕེབས་ཐུབ་ན་དགེ་མཚན་ཆེ། གྲོ་ཚང་རྡོ་རྗེ་འཆང་གི་དགོན་གནས་དང། རྨར་གཙང་ཁུལ་དུ་ཕེབས་ཐུབ་ན་ལོ་རྒྱུས་ཅན་གྱི་ས་ཁུལ་ཡིན། འགྲོ་བདེ་བའི་རྩིས་བྱས་ན། ཟི་ལིང་ནས་རྗེ་སྐུ་འབུམ་ཁུལ། སྟག་འཚེར། ལ་མོ་བདེ་ཆེན་དགོན་དང། རྨ་ལྷོ་རེབ་གོང། གཅན་ཚ། བིས་མདོ་ཁུལ་ནས་ཕྱིར་ལོག་གིས་ཟི་ལིང་ནས་སླར་གེ་གཤོང་ནས་སྟོང་འཁོར། མཚོ་ལྷོ་ཆབ་ཆ། མཚོ་ཁ་བ། མགོ་ལོག་ཁུལ། ཡུལ་ཤ ལ་ལམ། སྐྱེ་དགུ་མདོ་ཁུལ་བཅས་སུ་ཕེབས་གང་ཐུབ་གནང་དགོས།”5

ཞེས་སོགས་འཁོད་འདུག །

བཀའ་ཤག་ནས་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པར་ལས་འགན་བྱེད་སྒོའ་ིབཀོད་ཁྱབ་གནང་བ།
V

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་བོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་ནས་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པར་ལས་འགན་བྱེད་སྒོའ་བཀོད་ཁྱབ་དོན་ཚན་ ༨ ཅན་ཞིག་ཡིག་ཐོག་སྩལ་བའི་སྙིང་ ིདོན་ནི། བཀའ་མོལ་གང་གནང་བ་རྣམས་ཆབ་སྲིད་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེ་རྩིས་ཚོགས་མི་ཚང་མས་ཐལ་ལུས་མི་འབྱུང་བ་རྒྱུན་དུ་ཐུགས་སྣང་དགོས་པ་དང། མུ་མཐུད་རྒྱ་ནག་དང་འབྲེལ་ལམ་བྱ་རྒྱུར་འགོག་རྐྱེན་མི་འབྱུང་བ་གནང་དགོས། པེ་ཅིང་དུ་༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང། ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད། འབའ་བ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་བཅས་མཇལ་འཕྲད་དང་འབྲེལ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་ཕྱོགས་སོགས་བཀའ་སློབ་ཞུ་དགོས། ལན་ཀྲུར་འབྱོར་མཚམས་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ། ཨ་པ་ཨ་ལོ༑ ཚེ་ཏན་ཞབས་དྲུང་བཅས་རྩད་གཅོད་ཀྱིས་མཇལ་མོལ་གནང་དགོས། བོད་

5 འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་གྱི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས། དེབ་བཅུ་གཅིག་པ། འཇུ་ཆེན་ཚང། ༢༠༡༤ (བོད་ཡིག་) ཤོག་ངོས་ ༣༡༨ ལ་གཟིགས།

14 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཐད་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བཀའ་ལྟར་གནང་དགོས། བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་གི་མིང་རང་འཇགས་གནས་ཐབས་ཀྱི་བཀའ་མོལ་ཞུ་དགོས། བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་གི་ལས་བྱེད་རྣམས་བོད་མིར་དགའ་ཞེན་ཡོད་མཁན་དང། ལྷག་པར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་དད་མོས་ཞུ་མཁན་ཡིན་ན་ཁོང་ཚོར་བྱེས་འབྱོར་བོད་མིའི་གནས་སྟངས་ངོ་མ་དང། འཛམ་གླིང་ནང་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའ་མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་བཞིན་པའི་སྐོར་འགྲེལ་ ིབཤད་ཞིབ་ཚགས་གནང་དགོས། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དགོངས་བཞེད་དང། ཆོལ་གསུམ་བོད་མི་ཡོངས་ཀྱི་མ་གྲོས་བསམ་པ་གཅིག་མཐུན་གྱི་དམིགས་ཡུལ་རེ་འདོད་གཅིག་ནི། ཆོལ་གསུམ་བོད་མི་ཡོངས་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ཡིན་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། མི་རིགས་དང། གོམས་གཤིས། ཆོས་དང་རིག་གཞུང། ཁྱད་ཆོས་སོགས་ཚང་མ་གཅིག་གྱུར་ཡིན་པ་ལྟར་མ་འོངས་པར་ཡང་སྐྱིད་སྡུག་བཟང་ངན་ཇི་ལྟར་བྱུང་རུང་གནས་སྟངས་ཆེ་ཕྲ་མཐའ་དག་གཅིག་གྱུར་ཡོང་དགོས་པའི་བསམ་འདུན་སྐོར་འགྲེལ་བརྗོད་གསལ་བཤད་གནང་དགོས།
རྒྱ་ཕྱོགས་ཀྱི་འདོད་གཏམ་དོན་ཚན་ ༥ ཞེས་པ་དེར་བོད་མི་མང་ནས་ངོས་ལེན་དང། འདོད་མོས་ཡོང་ཐབས་མེད་ལུགས་ཕྱི་ནང་གང་སར་གསུང་དགོས། བོད་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་གཞི་རྩ་བོད་མི་མང་གི་བདེ་དོན་དང། འདོད་མོས་སོགས་ལ་ཐུག་པ་མ་གཏོགས་༸གོང་ས་མཆོག་སྐུ་སྒེར་གྱི་གནད་དོན་གཏན་ནས་མིན་པའི་འགྲེལ་བརྗོད་གསལ་བཤད་བྱེད་དགོས། དེ་བཞིན་༸གོང་ས་མཆོག་ནས་བོད་མི་མང་ལ་བདེ་སྐྱིད་འདོད་པ་ཁེངས་ངེས་ཤིག་ཡོང་ཐབས་སུ་མུ་མཐུད་ནས་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་གནང་བཞིན་པ་སོགས་འགྲེལ་བརྗོད་ཞིབ་ཕྲ་གནང་བར་མ་ཟད། བཀའ་ཤག་གི་རྩ་འཛིན་དོན་ཚན་ ༨ གཞིར་བཟུང་སྐུ་ཚབ་མི་འགྲོ་རྣམས་དང་བཀའ་ཤག་ལྷན་རྒྱས་བཀའ་བསྡུར་གནང་སྐབས་ལེགས་ཆའི་དགོངས་ཚུལ་ཇི་བྱུང་དོན་ཚན་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་མ་ཕེབས་གོང་གི་གནས་ཚུལ་ཁག 15

འཕར་མ་བཞི་ཅན་ཞིག་ཀྱང་ཟུར་དུ་གཏན་འབེབས་གནང་བའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་བོད་དུ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་བཞེད་ལྟར་དེའི་ཐད་གནས་ཚུལ་ཇི་ཡོད་ཉམས་ཞིབ་གང་ཐུབ་ཞུ་རྒྱུ་དང། ཚོགས་མི་སུ་ཡིན་ཡང་རྒྱ་བོད་གནད་ཡོད་མི་སྣ་སྔར་འདྲིས་ཅན་དེ་འདྲ་ཡོད་ཚེ་ངོ་ཐུག་བྱེད་ཆོག་པ་དང། དེ་བཞིན་དགོན་པ་ཁག་གི་གནས་སྟངས་རྒྱུས་ལོན་བྱ་དགོས་པ་སོགས་འཁོད་ཡོད།
གཟིགས་སྐོར་འཚམས་འདྲི་ཕེབས་པ་འདི་བཞིན་རྒྱ་བོད་མི་རིགས་སམ། རྒྱ་བོད་ཕན་ཚུན་དབར་ཆབ་སྲིད་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་གནད་དོན་ཞིག་ཡིན་པས་ཞར་དང་ཞོར་ལ་ཐུགས་སྣང་ཆེན་པོ་གནང་དགོས་ཤིང། ཆེ་ཆུང་སུ་ལའང་བཀའ་མོལ་གནང་ཕྱོགས་ལ་ཐུགས་སྣང་ཆེན་པོ་གནང་དགོས། རྗེས་ལོར་བོད་ཀྱི་ས་གནས་གཞན་དག་ལ་ལྟ་སྐོར་སྐུ་ཚབ་གཏོང་ཐུབ་ཐབས་བཅས་ལ་ཐུགས་སྣང་གནང་དགོས་པ་དང། རང་བཙན་གྱི་སྐད་ཆ་ཐད་ཀར་བརྗོད་ཡུལ་མེད། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་མདུན་ལམ་ནི། ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་གཅིག་ལ་བརྟེན་པའི་བོད་མི་ཡོངས་སུ་རྫོགས་པ་གཅིག་གྱུར་གནས་དགོས་པ་དང། བོད་མིས་བོད་མིར་ཡིད་ཆེས་དང་ངོ་ཤེས་འབྲེལ་ལམ་ཡག་པོ་ཡོང་རྒྱུའི་ཕུགས་རིང་གི་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་བཅས་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད་བཀོད་མངགས་ཐོ་ཡིག་དང་སྦྲགས་ཞིབ་མོལ་བགྱིས་ཏེ་ཕེབས་ལམ་བདེ་བགྲོད་ཡོང་བའི་ལེགས་དར་ཕུལ་བཞེས་གནང་བ་རེད།
སྐུ་ཚབ་ཚོའི་འགྲོ་གྲོན་ཆེད་རྒྱ་སྒོར་དང། ཧིན་སྒོར་བཅས་མཁོ་སྒྲུབ་གནང་བྱུང། དེ་བཞིན་བོད་ནང་གནད་ཡོད་མི་སྣ་ཚོར་འབུལ་ཆེད་༸གོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་ཡིག་དང་མཇལ་དར། བྱིན་རྟེན། གཞན་ཡང་ལག་རྟགས་ལྗགས་མདུད་དང། སྐུ་པར། རིན་ཆེན་རིལ་བུ་བཅས་སྒམ་གཉིས་ཙམ་འཁྱེར་རྒྱུ་ཡོད།

16 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཡང་སྐབས་དེར་སྐུ་སྒེར་ཡིག་ཚང་ནས་གནང་སོན་བྱུང་བའི་རྒྱ་མིའི་ཤོག་སྒོར་ཁག་གཅིག་ལོ་རབས་ལྔ་བཅུ་དང་དྲུག་ཅུའི་སྐབས་ཀྱི་རེད་འདུག་པ་དེ་དག་ཕྱིས་སུ་འགྲོ་རྒྱུགས་མེད་ནའང། དམིགས་བསལ་བྱས་ཏེ་དངུལ་ཁང་ནས་དངུལ་བརྗེ་བརྒྱབ་སོང། རྒྱ་མིའི་སྒོར་མོ་རྙིང་པ་དེ་ཚོ་དང་པོ་མཐོང་སྐབས་ང་ཚོའི་སྣེ་ཤན་པ་ཚོ་མགོ་གཡུགས་ནས་ཧ་ལས་ལས་བྱེད་ཀྱི་འདུག །

སྐུ་ཚབ་ཚོའི་ཕྱག་འཁྱེར་སྐོར།
V

སྐུ་ཚབ་ཚོའི་ཕྱག་འཁྱེར་སྐོར་བཀའ་བློན་ཁྲི་ཟུར་འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་རྣམ་རྒྱལ་མཆོག་གི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས་ནང། “ཕྱག་འཁྱེར་གྱི་ཐད་ཐུགས་སྣང་གནང་དགོས་པ་ཡིན་ཅིང། རྒྱ་གར་ནས་ལག་འཁྱེར་སེར་པོ་ IC བླངས་པའི་ཐོག་ཧོང་ཀོང་བར་ཨིན་ཇིའི་གཞུང་གི་ཐོངས་མཆན་ལེན་དགོས་པ་དང། ཧོང་ཀོང་ནས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ལག་འཁྱེར་སེར་པོ་ལ་ངོས་ལེན་མི་བྱེད་ཀྱང། རྒྱ་ནག་གིས་དམིགས་བསལ་མི་སྣ་གལ་ཆེར་ངོས་འཛིན་གྱིས་ཤོག་བུ་གསར་པ་རེ་སྤྲད་དེ་སྣེ་ལེན་པས་འགན་འཁུར་སྣེ་ཁྲིད་ཞུ་ཡི་རེད།”6

ཅེས་སོགས་སྐུ་ཚབ་ཚོར་གསུང་སྐོར་འཁོད་འདུག་
ཀྱང། དོན་དངོས་ཐོག་སྐབས་དེར་སྐུ་ཚབ་ཚོར་ཕྱག་ཁྱེར་སྐོར་མཛད་དཀའ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་རེད། ཧོང་ཀོང་ནས་རྒྱ་ནག་ལ་འགྲོ་སྐབས་སྐུ་ཚབ་ཚོར་ཕྱག་འཁྱེར་གང་འདྲ་དགོས་མིན་སྐོར་ཐག་གཅོད་ལམ་སྟོན་གསལ་པོ་བྱུང་མེད་སྟབས། རྒྱ་ནག་གི་མི་སེར་སྤྱི་མཚུངས་ཡིན་པ་ལྟར་གྱི་ཕྱག་འཁྱེར་ངོས་ལེན་གྱིས་ཕེབས་གྲབས་གནང་བ་རེད། སྟབས་ལེགས་པ་ཞིག་ལ་སྐུ་ཚབ་ཚོས་སྐབས་མཚམས་དེར་དོ་སྣང་བྱུང་ནས། སྐུ་ཚབ་སྔ་མ་ཚོ་ལྟར་ཕྱག་འཁྱེར་སྤྱི་མཚུངས་དགོས་ཞེས་ཨུ་ཚུགས་

6 འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་གྱི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས། དེབ་བཅུ་གཅིག་པ། འཇུ་ཆེན་ཚང། ༢༠༡༤ (བོད་ཡིག་) ཤོག་ངོས་ ༣༡༩ ལ་གཟིགས།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་མ་ཕེབས་གོང་གི་གནས་ཚུལ་ཁག 17

མཐར་སྐྱེལ་གནང་རྐྱེན་ཐ་མ་དེ་འདྲའི་ནོར་འཁྲུལ་ཚབས་ཆེན་ནམ། ཞབས་འདྲེན་མ་བཞག་ཙམ་བྱུང་ཡོད།
དེ་ཡང། ང་ཚོ་ཧོང་ཀོང་དུ་འབྱོར་རྗེས་རྒྱ་མི་སྣེ་ཤན་པ་གསར་ཁང་གི་ལས་བྱེད་ཡིན་པ་ལེའུ་ཡིས་གུས་ལ་སྐུ་ཚབ་རྣམས་རྒྱ་ནག་ལ་ཕེབས་རྒྱུའི་ཐད་ལག་འཁྱེར་བཟོ་རྒྱུར་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པའི་སྐུ་པར་རེ་དགོས་ལུགས་ཟེར་བ་ལྟར་སྤྲད་པ་ཡིན། ཉིན་ཤས་རྗེས་ཚེས་ ༡༨ ཉིན་གུང་ཙམ་ལ་ང་ཚོ་གནམ་ཐང་ལ་ཐོན་ཁར་སྐུ་ཚབ་ཚོར་རྒྱ་ནག་མི་སེར་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ལག་ཁྱེར་ ID རྒྱབ་ཤ་དམར་པོ་རྒྱལ་རྟགས་སྐར་མ་ལྔ་ཅན་ཡོད་པ་རེ་གུས་པར་སྤྲད་བྱུང། དེར་ལྟ་དུས་སྐུ་ཚབ་རྣམས་རྒྱ་ནག་གི་མི་སེར་ཡིན་པ་དང་ཤིས་ཙང་ (བོད་) ཁོངས་གཏོགས་ཡིན་པ་བཅས་གསལ་པོ་འཁོད་པ་མཐོང་སྐབས་ཧ་ལས་བྱུང། གུས་ནས་འདིའི་སྐོར་ལམ་སེང་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ལ་སྙན་སེང་ཞུས་པ་ཡིན། སྐུ་ངོ་ཡང་ཧང་སང་ནས་སྤྱན་ཆེན་པོ་ཞིག་གཟིགས་ཀྱི་འདུག།ངས་ཞུས་པ་དེ་དོན་ཏག་ཏག་ཡིན་མིན་བསམ་འཕེལ་ལགས་ལ་སྐད་ཆ་འདྲི་དགོས། དེ་ལྟར་མིན་ན་དོན་མེད་རྙོག་དྲ་བཟོས་ན་ཆོ་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་གསུངས་བྱུང། ལམ་སེང་ཕྲན་ནས་བསམ་འཕེལ་ལགས་ལ་ལག་འཁྱེར་བསྟན་པས་ཁོང་ཡང་མཐོང་ཚུལ་གཅིག་པ་བྱུང་བ་སྐུ་ངོ་ལ་དེ་དོན་སྙན་སེང་ཞུས་པ་ཡིན། སྐུ་ངོ་ནས་སྐུ་ཚབ་རྣམས་འཕྲལ་འཛོམས་གནང་བ་དེའི་ཐོག་ང་ཚོའི་ལངས་ཕྱོགས་ཇི་ལྟར་བཟུང་རྒྱུའི་ཐད་བཀའ་བསྡུར་གནང་བར། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དང། སྐལ་ལྡན་ལགས། གྲའུ་དཔོན་གསུམ་ནས་བཀའ་ཤག་ནས་ལག་འཁྱེར་སྐོར་ལམ་སྟོན་གསལ་པོ་མེད་སྟབས། སྐུ་ཚབ་གོང་མ་རྣམས་ཀྱིས་ཀྱང་ལག་འཁྱེར་དེ་ལྟར་བསྣམས་ནས་ཕེབས་ཡོད་སྲིད་ཀྱི་རེད། ང་ཚོས་ཀྱང་དེ་ལྟར་འཁྱེར་ནས་ཕེབས་ན་ཨའོ་ཙི་མིན་ནམ་ཞེས་བརྗོད། སྐུ་ངོ་ནས་བསྐྱར་དུ་བསམ་འཕེལ་ལགས་ང་གཉིས་ལ་ནན་དྲི་གནང་བར། ལག་འཁྱེར་འདི་གཞིར་བཟུང་བྱས་

18 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ན་ང་ཚོ་རྒྱ་ནག་གི་མི་སེར་ཐོག་ནས་རྒྱ་ནག་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་མ་རེད་དམ་ཞེས་བཀའ་རྩད་གནང་བར། ང་གཉིས་ནས་དེ་འདྲ་རང་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་ཞུས་པ་ཡིན། སྐུ་ངོ་ནས་དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ང་ཚོགས་གཙོ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ཐག་གཅོད་བྱ་རྒྱུ་ནི། ང་ཚོ་རྒྱ་ནག་གི་མི་སེར་བྱས་ནས་རྒྱ་ནག་ལ་རྩ་བ་ནས་འགྲོ་གི་མིན། འདི་ནི་མི་ཚེ་ལས་གཏམ་ཚེ་རིང་བ་ཆགས་ཀྱི་རེད། སྐུ་ཚབ་གོང་མ་ཚོ་ཇི་ལྟར་ཕེབས་པ་བཞིན་ང་ཚོ་ཡང་དེ་ལྟར་འགྲོ་གི་ཡིན། (འདི་ནི་རོབ་ཚོད་ཐོག་གསུངས་པ་ཞིག་རེད། སྐུ་ཚབ་སྔ་མ་ཚོའི་ཕྱག་འཁྱེར་གང་འདྲ་ཡོད་མེད་དེ་དུས་ང་ཚོ་སུ་ལའང་ངེས་གསལ་བཤད་རྒྱུ་མེད།) ད་ལྟ་ང་ཚོའི་ཅ་དངོས་རླངས་འཁོར་ནང་མ་བླུག །ལག་འཁྱེར་སྔ་མ་ནང་བཞིན་དགོས། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ན་ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ལ་ཕྱིར་ལོག་བྱ་གི་ཡིན་ཞེས་སྣེ་ཤན་པ་ལ་གསུངས་པར། ཁོང་གློ་བུར་དུ་གདོང་གཤིས་འགྱུར་ཏེ་བྲེལ་འཚུབ་ངང་ལམ་སེང་གོང་རིམ་ཁག་གཅིག་ལ་རྒྱ་སྐད་ཐོག་ཁ་པར་མང་པོ་བཏང་སོང། ཆུ་ཚོད་གཅིག་ཙམ་རྗེས་སྣེ་ཤན་པས་བརྗོད་དོན། ང་ཚོ་སྔོན་ལ་གནམ་ཐང་ལ་ཐོན་རོགས་གནང། སྔར་གྱི་ལག་འཁྱེར་ལྟར་ཕུལ་གྱི་ཡིན་ཞེས་ཞུས་སོང་བ་ལྟར་ཕེབས། གནམ་ཐང་དུ་འབྱོར་སྐབས་ང་ཚོར་ལག་འཁྱེར་གསར་པ་ཤོག་བུ་དཀར་པོ་ཆུང་ཆུང་རེ་རེ་སྤྲད་བྱུང། དེའི་ནང་སོ་སོའ་མིང་དང། རྒྱ་ནག་ནང་དུས་ ིཡུན་ཚེས་གྲངས་བཅས་འཁོད་པ་མ་གཏོགས། མི་སེར་ཡིན་མིན་གསལ་ཁ་གང་ཡང་མེད། (ལག་འཁྱེར་ངོ་བཤས་ཟུར་འཛར་དང་པོར་ཡོད།) ང་ཚོ་རྒྱ་ནག་གི་མི་སེར་ཡིན་པ་ཁས་ལེན་མི་བྱེད་པ་དེས་མཚོན་གྱི་ཡོད།
འདི་ནི་སྐུ་ངོ་ཡི་ཆབ་སྲིད་མཁྱེན་རྒྱ་དང་ཆོས་སྐྱོང་སྲུང་མས་བསྐྱབས་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། སྐུ་ཚབ་རྣམས་ཕྱིར་འཁོར་རྗེས་མ་འོངས་པར་སྐུ་ཚབ་ཕེབས་མི་ཚོར་ལག་འཁྱེར་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་གསལ་པོ་གནང་དགོས་པའི་བསམ་འཆར་ཡང་ཕུལ་བ་ཡིན། དེ་ལྟར་མིན་ན་རྒྱ་གཞུང་གིས་འཐོམ་ཞྭ་གཡོགས་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་རྒྱུན་གཏན་ནས་ཡོད་བཞིན་པ་རེད་འདུག །

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་མ་ཕེབས་གོང་གི་གནས་ཚུལ་ཁག 19

དཔེར་ན། “ལག་འཁྱེར་གྱི་རྐྱེན་པས་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་ལྔ་པ་ཕེབས་རྒྱུར་འགོག་རྐྱེན་བྱུང་གནས་བཀའ་ཟུར་སྟག་ལྷ་ཕུན་ཚོགས་བཀྲིས་ཀྱིས། ལོ་རྗེས་མ་སླར་ཡང་བོད་ལྗོངས་ས་ཁུལ་དུ་སྐུའི་གཅེན་པོ་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་ཀྱིས་དབུས་གཟིགས་སྐོར་ཐེངས་ལྔ་པ་ཕེབས་རྒྱུར་སྔར་བཞིན་ལྡི་ལིར་བཅའ་སྡོད་རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་ཚབ་བརྒྱུད་རེ་འདུན་བཀའ་མོལ་རིམ་པ་བྱུང་མཐར་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་བར་ལམ་ཕྱི་སྡོད་རང་མིའི་ལག་འཁྱེར་སྤྲོད་ཕྱོགས་ཐད་ཧོང་ཀོང་དུ་ལས་ཁུངས་ཤིག་གསར་འཛུགས་བྱས་ཡོད་སྟབས་ལས་ཁུངས་དེ་ནས་ཕྱིར་སྡོད་རང་མི་སྤྱི་མཚུངས་ལག་འཁྱེར་ལེན་དགོས་ཡིན་པ་ལས་སྔར་བཞིན་སྤྲོད་ཐབས་མེད་པའི་སྲིད་བྱུས་གཏན་འབེབས་བྱུང་ལུགས་ཀྱི་རྐྱེན་པས་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་ལྔ་པ་ཕེབས་རྒྱུར་འགོག་རྐྱེན་འཕྲད།”7

ཅེས་གསལ། གང་ལྟར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པ་ཕེབས་སྐབས་
ལག་འཁྱེར་སྐོར་གནད་དོན་ཤ གས་ཆེ་ལྷག་པར་སོང་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་དེའི་ཐོག་ལངས་ཕྱོགས་མཁྲེགས་པོ་འཛིན་འགོ་ཚུགས་པ་དང། སྐུ་ཚབ་ཕེབས་བཅུག་ན་ཁོ་ཚོར་ཁེ་ཕན་མེད་པ་མཐོང་སྟབས་ལངས་ཕྱོགས་མཁྲེགས་འཛིན་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་པོ་རེད།

ལྡི་ལིར་ཐོངས་མཆན་ཞུ་རྒྱུ་སོགས་ཉིན་ཤས་ལྷག་པ།
V

བོད་རྒྱལ་ལོ་ ༢༡༡༢ རབ་རྒྱལ་ཤིང་གླང་ལོ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༡ དགོང་དྲོའ་ཚོུད་ ༩ ཐོག་གངས་སྐྱིད་ནས་དབུས་དང། ས་གནས་བོད་ཀྱི་གཞོན་ ིནུ་དང། གནས་ཆུང་གྲྭ་ཚང། གཞན་ཡང་ལས་བྱེད་ཁག་གཅིག་བཅས་ཀྱིས་ཕེབས་སྐྱེལ་ཞུས་ཏེ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་གཟིགས་སྐོར་

7 སྟག་ལྷ་ཕུན་ཚོགས་བཀྲིས། མི་ཚེའི་བྱུང་བ་བརྗོད་པ། དེབ་གསུམ་པ། བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང། ༡༩༩༥ (བོད་ཡིག་) ཤོག་ངོས་ ༢༦༩ ལ་གཟིགས།

20 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

སྐུ་ཚབ་བཞི་པའི་ཚོགས་མི་བཞི་པོ་དྷ་ཤོད་རླངས་འཁོར་འབབ་ཚུགས་སུ་འབྱོར། ཚོུད་ ༡༠ ཐོག་རླངས་འཁོར་ནང་ཐོན་ཏེ་ཚེས་ ༡༢ ཉིན་སྔ་དྲོའ་ཚོུད་ ༡༡ ཐོག་ ིལྡི་ལི་དོན་གཅོད་ཁང་དུ་འབྱོར། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ཡང་དེ་ཉིན་ཌེ་ར་ལྡུན་ར་ཇི་པུར་ནས་ལྡི་ལིར་ཕེབས་འབྱོར་གནང་འདུག།གྲའུ་དཔོན་ཡང་ཀུམ་རའོ་གཞིས་ཆགས་ནས་རིམ་བཞིན་འབྱོར། ཚེས་ ༡༣ ཉིན་སྔ་དྲོ་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་རྒྱ་གར་ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་ཁག་གཅིག་མཇལ་འཕྲད་དང། ཉིན་རྒྱབ་མཁོ་ཆས་ཁག་གཅིག་སྤུས་གཟིགས་གནང། ཚེས་ ༡༤ ཉིན་དགོང་དྲོ་ལྡི་ལི་ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་རྒྱུན་ལས་ནས་སྐུ་ཚབ་ཚོར་ལམ་ལྷོང་ཡོང་བའི་གསོལ་ཚིགས་འདེགས་འབུལ་ཞུས།
ལྡི་ལི་ནས་ལག་འཁྱེར་ཐོངས་མཆན་ཞུ་རྒྱུ་དང། འབྲེལ་ཡོད་ཁག་ལ་འབྲེལ་མོལ་ཞུ་སྒོ་རྣམས་ལྡི་ལི་དོན་གཅོད་བཀའ་བློན་བཀྲ་ཤིས་དབང་འདུད་མཆོག་ནས་གོ་སྒྲིག་གནང་སྟེ་ཉིན་ཤས་ལྡི་ལིར་འགོར། ས་གནས་ཁག་གཞན་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཕེབས་རྒྱུར་ལོ་རྗེས་མའི་བར་ཕྱི་འགྱངས་གྱུར་པའི་བཀའ་ཁྱབ་གསལ་
བསྒྲགས་གནང།

ལྡི་ལི་ནས་ཐོན་སྐབས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་བཀའ་བློན་བཀྲ་ཤིས་དབང་འདུད་ཡོད་སར། སྐུ་ཚབ་ཚོ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་རིང་ཉིན་ལྟར་ཚོགས་འདུའི་སྐབས་བརྗེད་ཐོ་གུས་ནས་རྒྱག་དགོས་པ་དང། དེ་རྗེས་ཉིན་དེབ་ངོ་མ་དགོང་དྲོ་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གནང་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་ལས་འགན་བཀོད་ཁྱབ་གནང།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་མ་ཕེབས་གོང་གི་གནས་ཚུལ་ཁག 21

ལྡི་ལི་ནས་ཧོང་ཀོང་བརྒྱུད་པེ་ཅིང་དུ་ཐོན་པ།
V

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༦ ཉིན་ལྡི་ལི་དོན་གཅོད་ཁང་ནས་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་༣༌༣༠ ཐོག་ཐོན་ཏེ་ལྡི་ལི་རྒྱལ་སྤྱིའི་གནམ་ཐང་དུ་འབྱོར། སྐབས་དེར་ལྡི་ལི་དོན་ཁང་དྲུང་ཆེ་སྐལ་བཟང་ཡར་འཕེལ་ལགས་ནས་ཕེབས་སྐྱེལ་ཞུས། སྐུ་ཚབ་ཚོའི་སྐུ་ཆས་གནམ་གྲུའི་ཚད་གཞི་ལས་ཀི་ལོ་ ༡༧༥ ཙམ་འཕར་མ་ཐོན། དོན་གཅོད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་ཚེ་རིང་ཕུན་ཚོགས་ལགས་གནམ་ཐང་དུ་རོགས་པར་བསླེབས་ཀྱང་གནམ་ཐང་ནང་ཞུགས་རྒྱུའི་དམིགས་བསལ་ལག་འཁྱེར་མེད་སྟབས་ཕན་ཐོགས་དེ་ཙམ་བྱེད་མ་ཐུབ། འོན་ཀྱང་སྐབས་དེར་རྒྱ་རི་ཚང་འཕྲིན་ལས་ལགས་ནས་རོགས་པ་འགོ་མཇུག་གཙང་བསྒྲིལ་གནང་སོང། ཆུ་ཚོད་ ༦༌༣༠ ཙམ་ལ་ཇར་མན་གནམ་གྲུ་ (Lufthansa) ནང་ཞུགས་ཏེ་བྷེང་ཀོག་བརྒྱུད་དགོང་དྲོའ་ཆུ་ཚོད་ ི༤ ཡོལ་ཙམ་ལ་ཧོང་ཀོང་དུ་འབྱོར།
ཧོང་ཀོང་གནམ་ཐང་དུ་རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་འབྲེལ་ཤིན་ཧྭ་གསར་ཁང་ནས་མངགས་དོན་ལྟར་སན་ཝིང་ཧུང་ (San Wing Hung) གིས་ཕེབས་བསུ་ཞུས། གནམ་ཐང་ནས་དཀའ་ཚེགས་མེད་པར་ཕྱིར་ཐོན་སྐབས། ང་ཚོར་ཕེབས་བསུ་ཞུ་མཁན་ཨ་རིའི་མི་སེར་སྐུ་སྐྱེས་མ་ནན་སི་ནཱཤ་ (Nancy Nash) ཕེབས་སྒུག་ཞུས་ནས་བསྡད་འདུག།ཁོང་ནི་རང་གཞུང་ཉི་ཧོང་སྐུ་ཚབ་དོན་ཁང་ནས་སྣེ་ལེན་ཞུ་ཆེད་བཏང་བ་ཞིག་ཡིན་འདུག།ང་ཚོས་ཁོང་ལ་ཕྱིའི་ལུགས་སྲོལ་ལྟར་བྲང་ཁོག་འཁྱུད་དེ་ངོ་ཤེས་བཏང་བར་ཧོང་ཀོང་གི་མི་འགའ་ཤས་ནས་ཡ་མཚན་ཆེ་མདོག་བྱས་སོང། དམིགས་བསལ་ཤིན་ཧྭ་གསར་ཁང་ནས་ཡིན་པ་ལིའུ་ཀམ་ཝིང་ (Lui Kam Wing) གི་བློ་ལ་བབས་པོ་མ་བྱུང་བས། མི་འདོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན།

22 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

བསམ་འཕེལ་ལགས་དང་ནན་སི་ནཱཤ་གཉིས་ངོ་ཤེས་ཆེ་མདོག་གིས་བཀའ་མོལ་གནང་བཞིན་པར་མི་བདྷ་བྱས་ནས་ལེའུ་ཡིས་གུས་ལའང་ནན་སི་ནཱཤ་ངོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་དམ་ཞེས་དྲིས་བྱུང་བར། ངོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་བརྗོད། སྐུ་ཚབ་ཚོའི་སྐུ་ཆས་དམིགས་བསལ་ལྗིད་ཁོག་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དེའི་ནང་གང་ཡོད་དམ་སྙམ་ཁྱད་མཚར་མཚར་བྱེད་སྐབས། ང་ཚོས་དེའི་ནང་ཆོས་ཀྱི་རིལ་བུ་ཡོད་པའི་དབང་གིས་རེད་ཅེས་ལབ་པར། རྒྱ་མིའི་སྣེ་ཤན་པས་དེའི་སྐོར་ད་བར་གོ་མ་མྱོང་ཞེས་ཧ་ལས་ལས་བྱེད་ཀྱི་འདུག །
དེ་ནས་ཤིན་ཧྭ་གསར་ཁང་གི་རླངས་འཁོར་ནང་ཞུགས་ཏེ་ཨེ་ཤ་ཡ་མགྲོན་ཁང་ (Asia Hotel) ལ་ཕྱིན། སྐབས་དེར་ནན་སི་ཡང་མཉམ་དུ་ཡོད། རྒྱ་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་ཚོས་ང་ཚོར་རྒྱ་ནག་ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་ཐོངས་མཆན་ (Visa) ཞུ་དགོས་སྐོར་དང། བཞུགས་སའི་སྐོར་འགྲེལ་བཤད་བྱས། དུས་ཚོད་ཐུང་ངུ་ལས་མེད་པའི་རྐྱེན་གྱིས་སྐུ་ཚབ་ཚོ་བཞུགས་ས་གཅིག་ཏུ་བྱུང་མ་སོང་ཞེས་དང། ཁང་མིག་ ༡༦༠༦ དང་ ༢༠༠༣ དང་ ༡༩༠༦ བཅས་སོ་སོར་མི་གཉིས་རེ་བྱས་ཏེ་གོ་སྒྲིག་བྱས་འདུག །

དགོང་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༧ པའི་ཐོག་དགོང་དྲོའ་ཞལ་ལག་ཇིམྨི་ཐབ་ཚང་ (Jimmy ི Kitchen) ཞེས་པར་ནན་སིས་གདན་ཞུ་བྱས་པ་ལྟར་ཕྱིན། སྐབས་དེར་ཨིན་ཇིའི་མི་སེར་ཡིན་པ་ཇོར་ཇ་པི་ཊར་སོན་ (George Patterson) ཟེར་བ་ཁམས་སྐད་ཤེས་མཁན་ཞིག་ཀྱང་ཕེབས་འདུག།ཁོང་གིས་གསུང་པར་ཐེ་ཝན་དང་རྒྱ་ནག་གཉིས་ཞི་འགྲིག་མ་བྱུང་གོང་བོད་དོན་སྐོར་དོན་དག་ཐག་གཅོད་ཡོད་པ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུ་འདི་བོད་པར་དུས་སྐབས་ལེགས་ཤོས་དེ་རེད། དེ་ཡང་ཏེང་ཞའོ་ཕིང་མ་ཤི་གོང་ལ་ཐག་གཅོད་ཡོང་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེར་འཛིན་དགོས་པར་མ་ཟད། ལྷོ་ཤར་ཨེ་ཤི་ཡའི་ཁུལ་གྱི་གསར་འགོད་པ་གཙོ་བོ་ཌེ་རེཀ་ཌེ་ཝིས་ (Derek Davis) ལགས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་མ་ཕེབས་གོང་གི་གནས་ཚུལ་ཁག 23

སྐུ་ཚབ་ཚོའི་ལྷན་དུ་གཏང་དགོས། ཞེས་རྒྱ་མིར་ལབ་ན་དེར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གནད་དོན་ཆེན་པོ་ཡོད་ཅེས་བཤད། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་དེའི་རིགས་ད་རེས་རྩ་བ་ནས་མ་བྱེད། ཕྱིས་སུ་དགོས་གལ་བྱུང་ཚེ་ལབ་ཆོག་ཅེས་ཐབས་མཁས་པོའ་སྒོ་ ིནས་ལན་འདེབས་གནང་སོང། ཡང་ཁོང་ནས་བརྗོད་དོན། ཨ་རི་བ་ཀྲོམ་གྷརན་ཕེལྜ་ (Tom Grunfeld) གྱིས་ཨ་རིའི་གསང་བའི་ལས་ཁུངས་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ནས་ ༥༥ བར་བོད་ནང་ལས་འགུལ་ཇི་བྱས་ཉམས་ཞིབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང། ཁྲིམས་ཐོག་ནས་གསར་འགོད་པའི་རང་དབང་ (Freedom of Press) བེད་སྤྱོད་པ་བརྒྱུད་དེའི་སྐོར་གནས་ཚུལ་ཆ་ཚང་ཨ་རི་གཞུང་ནས་ཐོབ་ཡོད་ཀྱང། མིའི་མིང་ནག་བསུབ་བཏང་ཡོད་སྟབས་དེར་ཁོ་རང་ནས་རོགས་རམ་གང་ཐུབ་ཞུས་པ་ཡིན་ཞེས་ངོ་སྤྲོད་གནང་སོང།
ཚེས་ ༡༧ ཉིན་ཧོང་ཀོང་དུ་ཨིན་ཇི་རྒྱལ་མོའ་འཁྲུངས་སྐར་དང་སྟབས་འཁེལ་ ིཏེ་གཞུང་འབྲེལ་གུང་སེང་ལ་སོང་ཉོ་ཆ་རྒྱག་རྒྱུར་དཀའ་ཚེགས་ཆེ་ཙམ་བྱུང། སྔ་དྲོ་ནན་སི་ཡི་ཁང་པར་བསྐྱོད། དེ་ནས་ཁོང་དང་མཉམ་དུ་དངུལ་བརྗེས་རྒྱག་ཆེད་ཧིལ་ཊོན་ (Hilton) ཟ་ཁང་ལ་ཕྱིན། ཞལ་ལག་རྗེས་གཞུང་དང་སྒེར་གྱི་ཉོ་ཆ་ཙག་རྩིག་བརྒྱབ། ཆུ་ཚོད་ ༤།༣༠ ཐོག་མེ་ཧ་ཀལ་ (Michael) ཞེས་པའི་ཚོང་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་ནས་གསོལ་ཇར་གདན་ཞུ་བྱས་པ་ལྟར་བསྐྱོད། སྐབས་དེར་ཡེ་ཤ འི་ཚོགས་པ་གཅིག་གིས་བོད་ལ་བདུན་གསུམ་རིང་ལྟ་སྐོར་བྱས་ཏེ་ཕྱིར་འཁོར་བའི་ཁོངས་ཡོད་པའི་བུད་མེད་གཅིག་དང་ང་ཚོ་ཐུག་འཕྲད་བྱུང། ཁོང་ནས་བོད་ནང་པར་མང་པོ་བརྒྱབ་འདུག་པ་དང། ཁོང་གིས་བརྗོད་རྒྱུར་རྒྱ་མིར་བོད་ནང་སྡོད་རྒྱུའི་ཐོབ་ཐང་མེད་པ་དང། བོད་པ་སྡོད་ས་དང་རྒྱ་མི་སྡོད་སའི་ཁང་པ་གཉིས་དབར་ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཡོད་པ། ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་ཡང་བོད་མི་རེད་འདུག།རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་རྣམས་བཀོད་པ་བཏང་ནས་བསྡད་ཀྱི་འདུག་ཅེས་བཤད་བྱུང།

24 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཕྱི་ཉིན་ཞོགས་པ་ཆུ་ཚོད་ ༡༠ པར་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་གི་བཀའ་མངགས་བཞིན་ཤིན་ཧྭ་གསར་ཁང་གི་དབུ་འཛིན་སྐུ་ཞབས་ཨུ་རྡིའི་ཅའོ་དང་མཇལ་འཕྲད་ཆེད་ཨ་ལགས་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ངེད་གཉིས་ཕྱིན། ཁོང་ལ་ང་ཚོར་གནམ་ཐང་ལ་དཀའ་ཚེགས་མ་བྱུང་བ་དང། སྣེ་ལེན་གང་གཟབ་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས། ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་དགུང་ལོ་བགྲེས་པོ་སོང་ཙང་ད་རེས་ཕེབས་ཐུབ་མ་སོང་ཞེས་ཞུས། ཁོང་གིས་དྲི་རྒྱུར་རྒྱ་གར་ནུབ་ཕྱོགས་ནང་བོད་མི་མང་ཉུང་དང་ལས་ཀ་ཇི་བྱེད། བོད་པ་དང་རྒྱ་གར་ཡུལ་མི་གཉིས་འབྲེལ་བ་ཇི་ལྟར་ཡོད་སྐོར་དང། པན་ཇབ་མངའ་སྡེའི་ནང་རྙོག་ཟིང་ཡོད་ཀྱང་དེས་བོད་པར་དཀའ་ཚེགས་འཕྲད་ཀྱི་མེད་པ་འདི་ཡག་པོ་རེད། ཨིན་ཡུལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོ་དང་འབྲེལ་བ་ཤ གས་ཆེ་ཡོད་མེད། བོད་ལ་གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་ཤེས་རྟོགས་ཡོད་མིན་སོགས་དྲིས་པར་ལན་འདེབས་བྱས་རྗེས། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་སྒེར་སྐོར་སྐད་ཆ་ཁག་གཅིག་ཀྱང་དྲིས་སོང།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་
ཕེབས་པའི་སྐོར།

པེ་ཅིང་དུ་འབྱོར་བ།
V

ཚེས་ ༡༨ ཉིན་རྒྱ་ནག་གི་གནམ་གྲུ་ (CAAC 106) ནང་འཛུལ་ཏེ་དགོང་དྲོའ་ིཆུ་ཚོད་ ༥ པའི་ཐོག་པེ་ཅིང་ལ་འབྱོར། གནམ་ཐང་དུ་སྐུ་ཚབ་ཚོར་ཕེབས་བསུ་ཞུ་མིའི་གྲས་སུ་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་ཁྲུའུ་ཀྲང་ཀོ་ཅིན་ཏེ། མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་ལྷ་ས་བ་འཆི་མེད་དབང་མོ། མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གི་ལས་བྱེད་དང་སྐད་སྒྱུར་གཅིག་ལྕོགས་རྒྱལ་ཐང་བ་དབང་འདུས་བཅས་ནས་སྣེ་ལེན་ཞུས། ལག་འཁྱེར་སོགས་དམིགས་བསལ་ཞིབ་བཤེར་མ་དགོས་པར་ཕྱི་རྒྱལ་གཞུང་ཚབ་མི་སྣ་ཚོ་འགྲོ་སའི་རྒྱས་སྒོ་ཨང་ ༣ (Diplomat’s Gate) ནས་གདན་འདྲེན་ཞུས། སྐབས་དེར་ང་རང་གི་མཐོང་ཚུལ་ལ་རྟེན་འབྲེལ་བཟང་པོ་བྱུང་སོང་སྙམ་པ་བྱུང། དེ་རྗེས་གནམ་ཐང་གི་མགྲོན་ཁང་དུ་མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཐིང་གི་ཀྲུའུ་རིན་ཀའོ་འུ་དང། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའུ་མི་རིགས་ཅུས་ཀྱི་ཅུས་ཀྲང་སི་ཡི་ཐིང། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའུ་བོད་ལྗོངས་ཁྲུའུའི་ཁྲུའུ་ཀྲང་རན་རིན། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ཁང་གི་ཀའོ་ཅིང་ཏེ་བཅས་ནས་སྣེ་ལེན་གྱིས་གསོལ་ཇ་དང་ཆབ་མངར་ཞལ་ཏོག་བཅས་ཕུལ་ཞིང། དགའ་བསུའི་འཚམས་འདྲི་ཞུས་རྗེས་སྐུ་ཚབ་ཚོའི་བཞུགས་གནས་པེ་ཅིང་མི་རིགས་སྣེ་ལེན་ཁང་དུ་འབྱོར།

26 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

དགོང་དྲོ་རན་རིན་དང། ཀོ་ཙིང་དེ། དབང་འདུས། འཆི་མེད། ཀའོ་བོ་བཅས་ནས་གསོལ་ཚིགས་ཕུལ་སྐབས། ཁྲུའུ་ཀྲང་རན་རིན་ནས་ལྷན་རྒྱས་ལྟ་སྐོར་དུ་ཕེབས་པར་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ་དང། སང་ཉིན་ས་གནས་ཁག་ལ་ཕེབས་ཡུལ་གོ་བསྡུར་གྱིས་གཏན་འབེབས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད། རན་རིན་ནི་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མཐོ་རིམ་མི་སྣ་ཚོས་བློས་འཁེལ་བའི་ལས་བྱེད་གནད་ཡོད་ཅིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། བོད་རིགས་སྡེ་ཚན་ཁྲུའུ་ཡི་ཁྲུའུ་ཀྲང་གི་ལས་འགན་འཁུར་མཁན་ཞིག་ཀྱང་ཡིན་པར་བརྟེན་བོད་དོན་ཆེ་ཆུང་ལ་མ་ལྟོས་པར་ཁོང་བརྒྱུད་ནས་མ་གཏོགས་འགྲོ་ས་མེད་ཟེར་བ་དང། སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་ཐེངས་བཞི་ཕེབས་ཡོད་པའི་ཁོངས་ནས་ཐེངས་གཉིས་པ་མ་གཏོགས་གཞན་ཚང་མར་སྣེ་ཤན་གྱི་ལས་ཀ་བྱེད་མཁན་གཙོ་བོ་ཁོང་རང་རེད་འདུག །
སྐབས་དེར་ང་ཚོའི་མཐོང་ཚུལ་ལ་བོད་རིགས་བུད་མེད་ལས་བྱེད་འཆི་མེད་ལ་མཐོང་ཆུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པའི་ཚོར་སྣང་བྱུང། དཔེར་ན་རན་རིན་ནས་དེ་དུས་ང་ཕོད་ལ་ཁ་པར་ཞིག་བཏང་བ་དེ་སྐབས་འཆི་མེད་ཡར་ལངས་ནས་སྡོད་དགོས་པ་དང། ཁོ་ཡར་འགྲོ་མར་འགྲོ་དང་སྐད་ཆ་ཤོད་སྐབས་ཞེད་སྣང་དང་གུས་ཞབས་ཆེན་པོ་བྱེད་དགོས་ཀྱི་འདུག །གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་རང་ཉིད་ལ་བྱུང་བའི་མཐོང་ཚུལ་གཞན་ཞིག་ནི། པེ་ཅིང་ནི་རྒྱ་ནག་གི་རྒྱལ་ས་ཡིན་ཡང་འཛམ་གླིང་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་གི་རྒྱལ་ས་གཞན་དང་འདྲ་བའི་འཛུགས་སྐྲུན་དེ་ཙམ་མེད་པར་སྟོང་པ་ལྟ་བུ་ཅང་ཅང་ཞིག་འདུག།ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ལ་དགོང་དྲོའ་ཆུ་ཚོད་ ༨ པའི་རྗེས་རྒྱ་ལམ་ལ་ ིམི་དང་རླངས་འཁོར་འགྲོ་མཁན་ཧ་ཅང་ཉུང་ཉུང་རེད་འདུག།མགྲོན་ཁང་ནང་ཁ་པར་དང་རྐུབ་སྟེགས་ཁྲུས་ཁང་སོགས་ཟ་ཁང་ཆེ་བ་དང་སྤྱི་མཚུངས་ལྟར་འདུག་ཀྱང། ཉལ་ཆས་ཀམ་པལ་གྱི་ཚབ་ཏུ་ཕོ་ཁེབ་འདུག།དེ་སྐབས་དབྱར་དུས་ཡིན་ཙང་ཕྲན་བུ་ཡ་མཚན་སྐྱེས་བྱུང། ང་ཚོ་སྡོད་ཡུལ་མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མགྲོན་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 27

ཁང་དེའི་ཁང་མིག་ཨང་ ༤༡༣ དང་ ༤༠༩, ༤༠༥, ༤༠༤, ༤༠༣, ༤༠༡ བཅས་སོ་སོར་གྲ་སྒྲིག་ཞུས་པ་ལྟར་བསྡད།
དེ་བཞིན་སྤྱིར་བཏང་རྒྱ་མིའི་སྲོལ་ལུགས་ནང་གསོལ་སྟོན་སྐབས་ཨ་རག་ (ཆང་རག་)ཀམ་པིས་ཞེས་མ་འཐུང་གོང་གཏམ་བཤད་སྤེལ་རེས་བྱེད་པ་དང། དེའང་ཕལ་ཆེ་བ་དགའ་པོ་དང་ཉེ་པོ་ཡིན་ཁུལ་དང། ངོ་དགའ་ཆེ་བསྟོད་ལྟ་བུ་དང། ཡང་གོ་དོན་ཡོད་པའི་གཏམ་བཤད་བཅས་སྣ་ཚོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་འདུག།གསོལ་སྟོན་སྐབས་གཏམ་བཤད་ལ་གོ་རིམ་ཡོད་ཅིང། གཏམ་བཤད་དང་པོ་དེ་གསོལ་སྟོན་ཤོམ་མཁན་གྱི་གཙོ་བདག་སུ་ཡིན་པ་དེས་བྱེད། དེ་མཚམས་གཏམ་བཤད་གཉིས་པ་དེ་སྐུ་མགྲོན་གྱི་གཙོ་བོ་སུ་ཡིན་པ་དེས་བྱེད། དེ་ཡང་གསོལ་ཚིགས་མི་འདྲ་བ་སྣེ་མང་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་གང་རུང་གི་མགོ་དེར་བཞེས་རག་འཐུང་སྣོད་ཆུང་ངུ་རེ་ལག་ཏུ་བཟུང་སྟེ་གཏམ་བཤད་བྱས་རྗེས། ཚང་མ་མཉམ་དུ་འཐུང། དེ་ནས་ཟས་སྣ་གསར་པ་བཟའ་བ་བྱེད་སྲོལ་འདུག །
གསོལ་སྟོན་ཕལ་ཆེ་བར་ཆང་རག་མི་འདྲ་བ་ཁག་གསུམ་ཡོད་པ་ནི་མོ་ཐ་ཡི་ (རྒྱ་ནག་གི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཐོན་ཁུངས་ཤིན་ཏུ་ནས་གོང་ཆེན་ཞིག་) དང། ཕྱི་ལུགས་ཀྱི་ཆང་མངར་མོ། (Wine) སྦི་ཆུ་ (Beer) བཅས་ཡོད་ཅིང། མི་སུ་ཡིན་ཡང་ཆང་རག་གསུམ་དེ་ནས་གཅིག་ལག་ཏུ་བཟུང་སྟེ་ཀམ་པིས་སམ། མཆོད་ཆང་མཉེས་དག་མཆོད་རོགས་ཞེས་བརྗོད་པ་དང་ཚང་མ་མཉམ་དུ་འཐུང་དགོས་ཀྱི་འདུག།ཆང་རག་མི་འདྲ་བ་གསུམ་འདྲེས་དུས་རྣམ་ཀུན་ཆང་རག་འཐུང་མཁན་ཞིག་མིན་ན་ལམ་སེང་ར་བཟི་རྒྱུ་ཉག་གཅིག་རེད་འདུག།འོན་ཀྱང་ཆེས་ཡ་མཚན་ཆེ་བ་ཞིག་ལ་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་ཚོས་ཆང་རག་ཧ་ཅང་མང་པོ་འཐུང་ཐུབ་ཀྱི་འདུག།སྐུ་ཚབ་ཀྱི་ཁོངས་ནས་ཁོང་ཚོར་ཁ་གཏད་གཅོག་མཁན་གྲའུ་དཔོན་མ་གཏོགས་མེད། སྤྱིར་བཏང་རྒྱ་ནག་གཞུང་དེ་སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་གཞུང་ཡིན་

28 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཟེར་གྱི་ཡོད་ཀྱང། དེའི་འགོ་འཁྲིད་ཚོས་རྒྱུན་དུ་འཛེམས་ཟོན་གང་ཡང་མེད་པར་གསོལ་སྟོན་དང། ཆང་རག་སོགས་ཧ་ཅང་རྒྱས་སྤྲོས་ཆེན་པོ་བྱེད་བཞིན་འདུག་པར་ང་རང་ཧང་སང་བྱུང། གུས་རང་ད་ཕན་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་དབུ་ཁྲིད་ཆེ་ཆུང་དེ་རིགས་དང་མཉམ་དུ་གསོལ་སྟོན་ཆེན་པོར་འགྲོ་མྱོང་མེད་སྟབས་གཟབ་གཟབ་མ་བྱས་ན་ཞབས་འདྲེན་ཞུས་ཡོང་བསམ་བྱུང། རྒྱ་མིའི་གསོལ་སྟོན་དེ་རིགས་སྐབས་སྒྲིག་འཛུགས་དམ་པོ་མི་འདུག།མདུན་དུ་ཡོད་པའི་གསོལ་ཚིགས་ལ་ཚང་མས་ཁོ་ཙེ་བརྒྱབ་ནས་མཉམ་སྤྱོད་བྱེད་པ་དང། སོ་སོའ་ཁོ་ཙེ་ཕན་ཚུན་ནས་སྤྲོད་རེས་ཀྱང་བྱེད་ ིཀྱི་འདུག་པ་འདི་ནི་ཞེ་དྲག་ནང་ཚགས་ཡིན་པའི་རྣམ་འགྱུར་མཚོན་ཆེད་རེད་འདུགགཟིགས་སྐོར་གནང་ཡུལ་ས་གནས་གོ་བསྡུར་གནང་བ་།
V

ཚེས་ ༡༩ སྔ་དྲོའ་ཚོུད་ ༩ པར་རན་རིན་ཁྲུའུ་ཀྲང་དང། ཀའོ་ཁྲུའུ་ཀྲང། སྐད་སྒྱུར་ ིདབང་འདུས་བཅས་དང་མཉམ་དུ་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་རྣམས་ནས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་གི་བཞུགས་གནས་སུ་བོད་ལ་ཕེབས་ཕྱོགས་སྐོར་བཀའ་བསྡུར་བསྐྱངས། རན་རིན་གྱིས་གསུངས་དོན། བློ་མཐུན་ཕུན་ཚོགས་བཀྲ་ཤིས་ (སྐབས་དེར་བདེ་སྲུང་བཀའ་བློན་ཡིན།) ནས་ལོ་རྗེས་མ་ཆོས་དང་བུད་མེད་ཀྱི་ལྟ་སྐོར་ཚོགས་པ་ཞིག་གཏོང་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་གསུངས་པ་ལྟར་འགྲིགས་འཐུས་ཞུས་ཡོད་ཀྱང། ད་ལོ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དབུ་བརྙེས་ནས་ལོ་ཉེར་ལྔ་འཁོར་བའི་དུས་དྲན་གྱི་རྐྱེན་པས་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལ་འགྲོ་རྒྱུ་ཁག་པོ་བྱེད་འདུག།འོནཀྱང་ཟི་ཁྲོན་དང། མཚོ་སྔོན། ཀན་སུའུ། ཤིང་ཅང། ནང་སོག་བཅས་ལ་སྐུ་ཚབ་ཚོ་ཕེབས་རྒྱུར་མོས་མཐུན་དང་རེ་བ་བྱས་པ་ཡིན། ཟི་ཁྲོན་ཁུལ་ས་ཆ་ག་པར་ཕེབས་ཀྱང་དགའ་བསུ་ཡོད། ས་ཆ་གང་དང་གང་ལ་ཕེབས་རྒྱུའི་དགོངས་ཚུལ་གསུང་རོགས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 29

ཞེས་བརྗོད་པ་དང། ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་བཀའ་ཤག་གིས་གནང་བའི་འཆར་གཞི་གཞིར་བཟུང་ས་ཆ་སོ་སོའ་མིང་སྤྲད་པ་གནང། ས་ཆའི་མིང་ཟུར་ ིའཛར་གཉིས་པའི་ནང་འཁོད་ཡོད། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་མེད། སྐུ་ཚབ་ཀྱི་ནང་ནས་གསུམ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ནང་ཚུད་ནས་ཡིན། གཞན་ཁོང་གསུམ་ལ་ས་ཆ་ག་པར་འགྲོ་མིན་ཁོ་རང་གསུམ་ལ་དབང་ཆ་ཆ་ཚང་ཡོད་པས་ཁོང་གསུམ་ནས་གསུང་རྒྱུ་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེས་གཙོ་བོར་གནང་སྟེ་ཁོང་གསུམ་ནས་ས་ཁུལ་ཁག་ཆ་ཚང་རེ་རེ་བཞིན་མིང་འདོན་གནང།
རིན་ཁྲུའུ་ཀྲང་ནས་དེ་སྔ་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་གསུམ་ཕེབས་ཟིན་པ་དང། ད་ལམ་ཐེངས་བཞི་པ་ཕེབས་པ་རེད། དེ་སྔ་བཀྲས་མཐོང་བསྟན་འཛིན་ཅན་ཕེབས་སྐབས་ཡག་པོ་མ་བྱུང་བ་མ་གཏོགས། དེ་མིན་ཚང་མས་གཟིགས་སྐོར་གྱི་དམིགས་ཡུལ་ལེགས་འགྲུབ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ད་རེས་ཁྱེད་རྣམ་པ་དང་ལྷན་དུ་ང་དང་ཀོའོ་ཁྲུ་ཀྲང། སྐད་སྒྱུར་བདེ་ཆེན་དབང་འདུས། ལས་བྱེད་རླིས་ཏུང་ཧོ་བཅས་བཅར་རྒྱུ་ཡིན། ད་རེས་ཕེབས་ཡུལ་ས་གནས་སོ་སོར་ཕེབས་སྒྲིག་འཐུས་ཚང་ཞུ་རྒྱུའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད་ཅེས་དང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༦ ལོར་བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་རྗེས་མ་(ལྔ་པ་) བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་བཤད་པར། སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐོུ་ཀུན་བདེ་གླིང་མཆོག་ནས། ནང་སོག་དང་ཤིང་ཅང་ལ་འགྲོ་མ་ཐུབ་ནའང་བསམ་ཚུལ་མེད། གང་ལྟར་དུས་ཚོད་ཆུད་ཟོས་མ་སོང་བ་ཞིག་དང། ལམ་འཁེལ་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཡོངས་ལ་ང་ཚོ་འགྲོ་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་ཅེས་གསུང།
རན་རིན་གྱིས་དེ་ལྟར་ཞུས་ཆོག་གཟིགས་སྐོར་ཟླ་བ་གཉིས་ཀྱི་འཆར་གཞི་ལས་མེད། དང་པོ་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་དང་རྗེས་སུ་ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་ལ་ཕེབས་ན་འགྲིགས་ཞེས་དང། ཡང་མི་སུ་དང་སུ་ཐུག་འདོད་ཡོད་དམ་ཞེས་བརྗོད་མཚམས་

30 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་མཆོག་ནས། ང་ཚོ་ཀུན་གཟིགས་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང། ང་ཕོད། ཕུན་དབང། བཀྲིས་དབང་ཕྱུག ཨུ་ལན་ཕུ་བཅས་མཇལ་འདོད་ཡོད་ཅེས་གསུངས།
རན་རིན་ནས་ཁོ་རང་སྐུ་ཚབ་གཉིས་པ་མ་གཏོགས་སྐུ་ཚབ་ཚང་མ་ལྷན་དུ་བཅར་མྱོང་བ་དང། སྐུ་ཚབ་གཉིས་པའི་སྐབས་གནས་ཚུལ་དགའ་པོ་མེད་པ་དེ་འདྲ་བྱུང་བ་རེད། དེ་ཚོ་ཞུ་དགོས་མེད། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་བའི་རེ་བ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པར། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་ཞལ་ཤོབ་དང་བཅས་ཁོང་ཚོས་ག་རེ་བྱས་པ་རེད། དེ་ང་ཚོར་བཤད་ན་ང་ཚོས་དེ་ལྟར་མི་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པར་ལན་འདེབས་ཞུས་མ་སོང། རན་རིན་ནས་མུ་མཐུད་བརྗོད་དོན། ང་ཚོ་དང་ཁྱེད་ཚོ་གཉིས་ཀ་ས་གནས་སོ་སོའ་སྐུ་ཚབ་ (རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་དང་བཙན་བྱོལ་བོད་ ིགཞུང་) ཡིན་པས་ཕན་ཚུན་རོགས་པ་བྱ་དགོས། བསམ་འཆར་ཡོད་ན་སྐབས་སོ་སོར་ཁོ་རང་བརྒྱུད་ནས་མི་མང་ལ་བཤད་རྒྱུ་སོགས་བྱས་ན་འགྲིགས། ང་ཚོའི་འཆར་གཞི་ལྟར་འགྲུབ་པའི་སྨོན་འདུན་ཡོད་ཅེས་བཤད་དེ། ཆུ་ཚོད་ ༡༡།༡༥ ཐོག་ཚོགས་འདུ་གྲོལ། དེའི་ཉིན་རྒྱབ་ཕྱི་རྒྱལ་སུད་སི་ནས་ཕེབས་པའི་ཏྲེ་ཧོར་ལམ་བྲག་སྤྲུལ་སྐུས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་མཆོག་དང་མཇལ་མོལ་གྱིས་ཞུས་དོན། ཁོང་རང་ནས་ད་བར་ཕ་ཡུལ་དུ་རིས་མེད་བསྟན་དགོན་གསར་བཞེངས་རོགས་རམ་ལ་སེམས་ཤ གས་ཆེར་བསྐྱེད་ཀྱིས་རྒྱ་ནག་བརྒྱུད་ཕ་ཡུལ་དུ་ད་ལམ་བསྐྱོད་ཐེངས་བཞི་པ་ཡིན་ཞིང། ད་རེས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་བརྒྱུད་གང་ཅིའི་རོགས་རམ་ཞུ་དགོས་ཐབས་ཤེས་བྱ་མུས་ཡིན་པ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་སྙན་གསན་ཞུ་བརྒྱུད་ཡོང་བ་ཞུས་གནང་མཛད་སོང།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 31

པེ་ཅིང་དུ་ཉིན་ཤས་འགོར་བ།
V

དེའི་ཕྱི་ཉིན་དགོང་དྲོ་གསོལ་སྟོན་སྐབས་མི་རིགས་ལས་ཁུངས་གཞུང་ལས་ཐིང་གི་ཀྲུའུ་རེན་ཀའོ་ཏུའོ་དང། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའུ་མི་རིགས་ཅུས་ཀྱི་ཅུས་ཀྲང་སུང་ཡིང་ཐིང། རན་རིན། ཀོ་ཙིང་དེ། སྐད་སྒྱུར་དབང་འདུས་བཅས་ཡོད། སྐབས་དེར་ཀའོ་ཡིས་ཁྱེད་རྣམ་པ་སོ་སོའ་ནང་ལྟ་བུ་ཡིན་བསམས་ནས་ ིལྷོད་ལྷོད་གནང་དགོས། ང་ཚོ་གཅིག་པ་རེད། ངལ་གསོ་ཡག་པོ་རྒྱག་དགོས་ཞེས་དང། སྔར་གྱི་སྐུ་ཚབ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་བཤད། ཕུན་ཚོགས་བཀྲ་ཤིས་དང། ཐུབ་བསྟན། བཀྲ་ཤིས་སྟོབས་རྒྱས། བློ་བཟང་བསམ་གཏན་བཅས་ཀྱི་མིང་འབོད་སོ་སོར་བྱས། ལྷག་པར་དུ་བློ་བཟང་བསམ་གཏན་ལགས་དང། ཐུབ་བསྟན་ལགས་གཉིས་ནས་བཞེས་རག་ཡག་པོ་བཞེས་ཐུབ་ཀྱི་འདུག།བཀྲས་སྟོབས་ཀྱིས་བོད་མི་ཚོ་བཙོག་པ་ཡོད་པ་བཤད་བྱུང། བོད་རིགས་ནང་ཚག་གཅིག་པ་རེད། ད་ཁྱེད་རང་ཚོ་འདིར་སླེབས་ཡོད་དུས། ཁྱེད་རང་ཚོས་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་ན་ཤོད་ཅེས་ལབ་པ་ཡིན་ཞེས་དང། དེ་མཚུངས་སྐུ་ངོ་སྟག་ལྷས་རྗེ་བཙུན་པདྨས་གསུངས་ལུགས་ཟེར་བ་བདེན་པ་ཡིན་གྱི་མ་རེད་ཅེས་གསུངས་བྱུང། ཞེས་སོགས་བཤད་པ་རྣམས་ནི་སྐུ་ཚབ་ཕན་ཚུན་དབར་དང། དམིགས་བསལ་བོད་མིའི་དབར་དཀྲུག་ཤིང་གི་ལས་ཀ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་གསལ་པོ་མཐོང་བྱུང། རྗེ་བཙུན་པདྨ་ལགས་ནས་གསུངས་པ་ཟེར་བ་དེ་བོད་ནང་བཟའ་རྒྱུ་མེད་པར་ཨ་མས་ཕྲུ་གུར་ཁྲག་སྟེར་ནས་གསོ་སྐྱོང་བྱེད་དགོས་པ་དེ་འདྲ་བྱུང་འདུག་ཅེས་བརྗོད་པའི་སྐོར་ལ་ཟེར་གྱི་འདུག།འདིའི་སྐོར་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་ཡང་གཟིགས་ཚུལ་བྱུང་འདུག་པ་རྗེས་སུ་འགོད་རྒྱུ་ཡིན།

32 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཀོའ་ཡིས་བོད་ནང་ཕྲུ་གུའི་ཨ་མ་ཚོས་ཕྲུ་གུ་གསོ་སྐྱོང་མ་ཐུབ་སྟབས་སོ་ ིསོའ་ཁྲག་སྤྲད་ནས་གསོས་པའི་གནས་ཚུལ་འདུག་ཅེས་རྗེ་བཙུན་པདྨ་ལགས་ནས་ ིགསུངས་ཚུལ་ཕྱི་རྒྱལ་གསར་འགོད་པས་རྫུན་བཤད་དེ་བྲིས་འདུག་ཅེས་ལབ་པར། གུས་ནས་དེ་གསར་འགོད་པས་རྫུན་བཤད་པ་མ་རེད། རྗེ་བཙུན་པདྨ་ལགས་ནས་གསུངས་པ་དངོས་འབྲེལ་རང་རེད། གནད་དོན་དེའི་སྐོར་གསུངས་པ་ང་རང་གིས་དངོས་སུ་མཐོང་མྱོང་བར་མ་ཟད། སྐབས་དེར་ཞེ་དྲག་ཤ མ་གྱི་འདུག་ཅེས་ལན་འདེབས་བྱས་པ་ཡིན། ཁོང་ནས་མུ་མཐུད་བཤད་དོན། འོན་ཀྱང་བདེན་པ་མ་རེད། འདི་ཁྱེད་ཚོས་ཡར་ཕེབས་ནས་གཟིགས་ན་མཁྱེན་ཀྱི་རེད། ད་ནི་ལོ་མང་པོ་ཕྱིན་པ་རེད། སྲིད་བྱུས་འགྱུར་བ་ཕྱིན་པ་རེད། སྔོན་མའི་གནས་སྟངས་དང་ད་ལྟ་འདྲ་ཡི་མ་རེད་ཅེས་བཤད།
ཡང་ཁོང་ནས། བསམ་ཚུལ་གང་ཡོད་བཤད་རྒྱུའི་རང་དབང་ཡོད་ཚུལ་བཤད་པ་དང། རྒྱ་མི་ཞིག་གིས་ཡིག་ཆེན་ཚགས་པར་ནང་མ་འཇོན་བཞིན་དུ་ལས་ཀ་དགོས་ཞེས་བྲིས་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་འགྲེལ་བཤད་བྱས། ཁོས་དེ་ལྟར་འབྲི་དགོས་དོན་གང་ཡིན་ནམ་ཞེས་ང་ཚོས་སྐད་ཆ་དྲིས་སྐབས། དམིགས་བསལ་གང་ཡང་བཤད་རྒྱུ་མི་འདུག །འདི་ཁོ་རང་རང་དབང་རེད་ཅེས་བཤད། བསམ་འཕེལ་ལགས་ནས་ཁོ་བཙོན་ལ་བཅུག་ཡོད་འགྲོ་ཞེས་ཀུ་རེའི་ཚུལ་དུ་ལབ་པར། བཅུག་མེད་ཅེས་གསལ་བཤད་བྱས་སོང། ཡང་བསམ་འཕེལ་ལགས་ནས། འོ་ན་དགེ་བཤེས་བློ་བཟང་དབང་ཕྱུག་ལགས་ག་པར་ཡོད་དམ་ཞེས་བརྗོད་པར། འདིའི་སྐོར་ཤེས་མ་བྱུང་ཟེར། ཁོང་གི་དེའི་སྐོར་གོང་དུ་ཕེབས་པའི་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་གསུམ་གས་ཞུས་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་བཤད་པར། བསྐྱར་དུ་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཕྲ་བྲིས་ཏེ་ཁྱེད་ཚོས་གནང་ན་ང་ཚོས་བལྟས་ཆོག་ཅེས་ལན་འདེབས་བྱས་རུང། དོན་དངོས་ཐོག་དགེ་བཤེས་བློ་བཟང་དབང་ཕྱུག་ལགས་སྐོར་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་དང་པོའ་ི

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 33

སྐབས་ནས་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཕྲ་ཞུས་ཡོད་ནའང་ཡ་ལན་མ་བྱས་པར་བཞག་པ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༣ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་༸གོང་ས་མཆོག་ནས་ཀྱང་རྒན་བློ་བཟང་དབང་ཕྱུག་སྲོག་ཐོག་མི་འགྲོ་བའི་ཆེད་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་འབོད་བསྐུལ་མི་གནང་ཀ་མེད་བྱུང་བ་རེད།
སྐུ་ཚབ་ཚོའི་ངོས་ནས་གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་མིན་སྐད་ཆ་དྲིས་པར། འཆར་གཞི་མེད་ཅེས་བརྗོད། གལ་སྲིད་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་ཚེ་ཁོང་ཚོའི་བརྒྱུད་ནས་བཤད་དགོས་ཞེས་དང། མ་གཞི་ལྡི་ལི་ནས་བཀྲ་ཤིས་དབང་འདུད་ཀྱིས་ (ལྡི་ལི་དོན་གཅོད་བཀའ་བློན་བཀྲིས་དབང་འདུད།) ད་རེས་སྐུ་ཚབ་རྣམས་ལྟ་སྐོར་ལས་གཞན་གང་ཡང་མེད་ཅེས་ང་ཚོའི་གཞུང་ཚབ་ལ་བརྗོད་འདུག་པ་ལྟར་བྱས་ན་ལེགས་ཞེས་བཤད། གྲའུ་དཔོན་གྱིས་ང་ཚོར་ཕྱི་རྒྱལ་གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན་ཚོས་སྐད་ཆ་མང་པོ་འདྲི་གྱི་འདུག་ལ། ང་ཚོས་ཀྱང་ད་བར་གནས་ཚུལ་མང་པོ་ཞིག་གོ་མྱོང་བ་རེད། དེ་དག་བདེན་པ་ཡིན་མིན་ད་རེས་ལྟ་སྐོར་ནས་ཕྱིར་འཁོར་མཚམས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་ལན་འདེབས་བྱས། དེ་བཞིན་སྐལ་ལྡན་ལགས་ནས་ཀྱང་ལྟ་སྐོར་རྗེས་སྐད་ཆ་ཞུས་ཆོག །སྐབས་དེར་གནས་ཚུལ་ལེགས་ཉེས་གང་ཞུ་དགོས་བྱུང་ནའང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་དུས་དགོངས་པ་མ་འཚོམས་རོགས་གནང་ཞེས་འགྲེལ་བཤད་གསལ་པོ་བྱས་སོང།
གསོལ་སྟོན་རྗེས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་རྣམ་པ་མཉམ་འཛོམས་གནང་སྐབས། ཐུབ་བསྟན་བསམ་འཕེལ་ངེད་གཉིས་ནས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ལ་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་སྐོར་བཀའ་མོལ་ཤ གས་ཆེ་ཙམ་གནང་ཐུབ་ན་ཞེས་བསམ་འཆར་ཞུས་པ་ཡིན། སྐབས་དེར་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཉིན་དེབ་འགོད་རྒྱུའི་ལས་འགན་བསྐྱར་དུ་བཀོད་སྒྲིག་གནང། བསམ་འཕེལ་དང་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་གཉིས་དབར་ཕྲན་བུ་

34 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

བཤད་རེས་བྱུང་སོང། སོ་སོའ་མཐོང་ཚུལ་ནི་གནས་ཚུལ་དེ་ཉམས་མྱོང་ཡོད་མེད་ ིདང་མི་རབས་རྒན་གཞོན་དབར་གྱི་བསམ་ཚུལ་མཐུན་མིན་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་ཞིག་ཏུ་སྣང། དེའི་སྔོན་དུ་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དང་མཉམ་དུ་ཡང་གནས་ཚུལ་དེ་མཚུངས་བྱུང་བ་རེད།

པེ་ཅིང་གཡུང་ཧ་དགོན་དུ་མཆོད་མཇལ་གནང་བ།
V

ཚེས་ ༢༠ ཞོགས་པ་ཚོང་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་ལ་ཉོ་ཆ་རྒྱག་པར་འཁྲིད་བྱུང། དེ་ཉིན་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ཕེབས་མེད། དེ་དུས་ངའི་མཐོང་སྣང་ལ་སྐུ་ཚབ་ཚོར་དུས་ཚོད་སྟོང་པ་ཡོད་ཚད་ལ་ཚོང་ཁང་ཆེན་པོ་དེ་འདྲར་ཉོ་ཆ་བརྒྱབ་པར་འཁྲིད་གང་ཐུབ་བྱེད་ཀྱི་འདུག།ཉོ་ཆ་གང་བརྒྱབ་པར་དངུལ་སོ་སོས་སྤྲད་ཀྱི་ཡོད་ནའང་ངོམ་སོའ་ིཚུལ་དུ་རྒྱ་ནག་ནང་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་ཡོད་གནས་བསྟན་རྒྱུའི་ཆེད་ཡིན་པར་མངོན། དང་ཐོག་བསམ་འཕེལ་ལགས་ངེད་གཉིས་ནས་ཉོ་ཆ་གཅིག་ཀྱང་བརྒྱབ་མེད། རྗེས་སུ་བསམ་འཕེལ་ལགས་ཐ་མག་མ་ཉོ་ཐབས་མེད་བྱུང་སོང་ཡང། གུས་པས་ཅ་དངོས་སྣེ་གཅིག་ཉོས་མེད། རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་སྔ་ཕྱོ་ལོ་ ༡༩༨༣ ལོར་དྷ་སར་རྒྱ་ནག་གི་ཅ་དངོས་བེད་སྤྱོད་མི་བྱེད་རྒྱུའི་ལས་འགུལ་ཤ གས་ཆེ་སྤེལ་སྐབས་རྒྱ་ནག་གི་དངོས་ཟོག་སྣེ་གཅིག་ཀྱང་ཉོ་ཚོང་བེད་གསུམ་མི་བྱེད་རྒྱུའི་དམ་བཅའ་གཙང་འབུལ་ཞུས་ཟིན་པའི་དབང་གིས་ཡིན། སྐབས་དེར་མང་ཚོགས་ཁྲོད་སྤེལ་བའི་དྲིལ་བསྒྲགས་ཡིག་ཆའི་ངོ་བཤས་ཟུར་འཛར་གསུམ་པར་ཡོད།
འདི་དང་འབྲེལ་བའི་གནས་ཚུལ་གཅིག་འགྲེལ་བརྗོད་ཞུ་རྒྱུར། སྐུ་ཚབ་བཞི་པ་ལྡི་ལི་ནས་མ་འཐོན་གོང་ཚེས་ ༡༢ ཉིན་རྒྱབ་ཕྲན་རང་ལས་དོན་ཞིག་གི་ཆེད་ལྡི་ལི་དོན་ཁང་ནས་བོད་མིའི་སྡོད་སྒར་བསམ་ཡས་གླིང་ལ་ཕྱིན་ཏེ་ཚུར་ཡོང་སྐབས་སྤྱི་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 35

སྤྱོད་རླངས་འཁོར་འབབ་ཚུགས་ (ISBT) བར་ཨོ་ཊོ་རིཀ་ཤ་ (Auto Riksha) ཞིག་ནང་ཡོང་གིན་ཡོད། ལམ་བར་དུ་ང་ལ་རྗེས་དེད་གཏོང་མཁན་ཨོ་ཊོ་རིཀ་ཤ་གཞན་གཉིས་ནས་མི་ལྔ་དྲུག་ཅིག་མར་ཐོན་ཡོང་སྟེ། གཅིག་གིས་འདི་རེད་ཅེས་བརྗོད་བཞིན་པར། གུས་པ་ཨོ་ཊོ་རིཀ་ཤ་ནས་མར་འཐེན་ནས་ཚང་མས་མཉམ་རུབ་ཐོག་རྐང་པ་དང་ལག་པ་གཉིས་ཀས་གང་བྱུང་རྡུང་རྡེག་ཚབས་ཆེ་བཏང་བྱུང། གང་འཚམས་རྗེས་ཁོ་ཚོའི་ནང་ཌ་ལ་ཧོ་སི་ནས་ཡིན་པའི་ངའི་ངོ་ཤེས་ཨ་མདོ་བ་ཞིག་འདུག་པ་དེས། མི་ནོར་བ་རེད། འདི་མི་ཡག་པོ་ཡོད། ངས་ངོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་སོང་བར། ཁོ་ཚོ་ཕན་ཚུན་ནང་འཁྲུག་ཤོར་ནས་ཕྱིར་ལོག་ཕྱིན་སོང། ཨ་མདོ་ངོ་ཤེས་པ་དེས་བསྐྱབས་པ་མ་གཏོགས་དེ་ཉིན་ཚབས་ཆེ་ན་སྲོག་ཉེན་དང། མ་མཐར་ཡང་འགྲོ་སྟངས་མ་ཤེས་པ་ཞིག་བཟོས་གྲབས་བྱས་བྱུང། ང་ལ་དེ་ལྟར་འཁོན་འཛིན་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་ཟུར་ཙམ་ཡང་ཤེས་རྟོགས་མ་བྱུང། དེ་ནས་ལོ་ཤས་རྗེས་ཨ་མདོ་ངོ་ཤེས་པ་དེ་རྡོ་རྗེ་གདན་དུ་ཐུག་བྱུང་བར། ང་ལ་འཁོན་འཛིན་བྱེད་དགོས་གང་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲིས་པར། ཁོང་གིས། ཁྱེད་རང་ནས་དྷ་རམ་ས་ལར་རྒྱ་མིའི་ཅ་དངོས་བཀག་འགོག་བྱེད་རྒྱུའི་ལས་འགུལ་ཤ གས་ཆེ་སྤེལ་བ་དེས་ཁོ་ཚོའི་ལྟོ་གོས་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཚབས་ཆེན་ཕོག་སྟབས་དེའི་དབང་གིས་མི་དགའ་བ་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་བརྗོད་བྱུང། མི་དེ་ཚོ་སུ་དང་སུ་ཡིན་མིན་དྲིས་པར། ཁོང་ནས་དེའི་སྐོར་བཤད་ནས་ཆོ་གང་ཡང་མེད། ཁོང་ཚོ་ཚང་མས་འགྱོད་པ་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག།ཁ་ཤས་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་ལའང་ཕྱིན་ཚར་བ་རེད་ཅེས་བརྗོད་བྱུང། གང་ལྟར་དང་པོ་ཕྲན་ལ་རྡུང་རྡེག་གཏོང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡིན་མིན་ངོས་མ་འཕྲོད་པ་དང། དེ་རྗེས་མི་ལ་བཤད་པར་ཡང་ངོ་ཚ་ནས་དགྲ་དགའ་གཉེན་སྡུག་གི་གནས་ཚུལ་འདིའི་སྐོར་ད་བར་སུ་ལའང་བཤད་མྱོང་མེད་པ་ནི་འཕྲོས་བཤད་ཙམ་ཡིན།

36 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཉིན་རྒྱབ་དགའ་ལྡན་བྱིན་ཆགས་གླིང་ངམ་གཡུང་ཧ་དགོན་ལ་གནས་གཟིགས་ཕེབས་སྐབས། དགོན་པའི་མཁན་པོ་ནས་སྣེ་ལེན་ཞུས་ཏེ། ཁྱེད་རྣམས་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་པར་དགའ་བསུ་ཡོད། མ་འོངས་པར་ཡང་ཕེབས་རོགས་གནང། ཚུར་ཕེབས་ནས་ཆོས་ཕྱོགས་ཐད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་ཡོད། ང་ཚོ་མཉམ་རུབ་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་བྱ་རྒྱུའི་མོས་མཐུན་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་དང། ཁྱེད་ཚོ་ནང་ལ་ཕེབས་པར་དགའ་པོ་བྱུང་ཞེས་སྐུ་ཚབ་ཚོ་སོ་སོའ་ནང་ལ་ ིཡོང་བ་ལྟ་བུ་ཡིན་ཚུལ་སྲིད་དོན་གྱི་སྐད་ཆ་གོ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་ཀྱང་བཤད་པ་དང། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་དེ་གར་བོད་དགེ་ལེགས་པ་ཞིག་དགོས་རྒྱུའི་རེ་འདུན་བཏོན། དེ་འཕྲལ་རན་རིན་ནས་དགོན་པའི་མཁན་པོ་དེ་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་འདི་སོག་པོ་རེད་ཅེས་གདོང་གཤིས་འགྱུར་ནས་བཤད། སྔར་ཡིན་ན་དགོན་པ་དེར་མཁན་པོ་ཞིག་བོད་གཞུང་གིས་བསྐོ་གཞག་གནང་སྲོལ་ཡོད་པ་དེ་ལ་ཛ་སག་གི་གོ་གནས་ཀྱང་ཡོད་འདུག།ཕྱི་ལོ་ ༡༧༨༩ ལ་བཞེངས་པའི་དགོན་པ་འདི་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་སྐྱོན་ཆ་མ་བྱུང་བར་ཡག་པོ་བསྡད་འདུག།མའོ་ཡི་སྲུང་དམག་དམར་པོ་ལང་པའི་སྐབས་ཀྲོའུ་ཨེན་ལའེ་ཡིས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱས་པར་བརྟེན་གཏོར་རྒོལ་ཕོག་མི་འདུག །
དེ་རྗེས་དུས་གསུམ་སངས་རྒྱས་ཀྱི་ལྷ་ཁང་དང། རྒྱལ་མཆོག་སྐུ་ཕྲེང་བདུན་པས་བཞེངས་པ་རེད་ཅེས་སྐུ་རྒྱུ་ཙནྡན་ལས་གྲུབ་པའི་རྗེ་བཙུན་བྱམས་པ་མགོན་པོའ་ལྷ་ཁང་དང། བཀའི་འགྱུར་ལྷ་ཁང། རྒྱལ་བ་པཎ་ཆེན་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་བཞུགས་ཁྲི་ཡོད་པའི་ཚོགས་ཆེན་འདུ་ཁང། མགོན་ཁང་སོགས་ལ་མཆོད་མཇལ་ཞུས། དེང་སྐབས་དགེ་འདུན་ ༨༠ སྐོར་ཡོད་པ་ཨ་མདོ་རེ་ཟུང་ཞིག་ལས་དེ་བྱིངས་སོག་རིགས་རེད་འདུག།ཚེས་བཟང་དུས་བཟང་ལ་བླ་མ་མཆོད་པ་དང། རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྟོང་མཆོད་སོགས་ཚུགས་ཀྱི་ཡོད་པར་མ་ཟད། རིམ་པས་གསོ་སྦྱོང་ཞིག་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 37

ཀྱང་ཚུགས་ཐུབ་རེ་ཡོད་ཟེར། དགོན་པའི་འཚོ་བའི་ཐད། དེ་སྔ་ནས་མ་རྩ་ཕྲན་བུ་ཡོད་པ་དང། དེང་སྐབས་ཉིན་རེའི་ཞལ་འདེབས་ཡོང་བཞིན་པ་ནས་གཏོང་གི་ཡོད་པ༑ སོག་པོའ་གྲྭ་གཞོན་གང་འཚམས་ཤིག་ནས་འཛིན་གྲྭ་ཚུགས་ཏེ་བོད་ཡིག་དང་ ིཞལ་འདོན་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་བཞིན་འདུག།དགེ་འདུན་པ་ཚོས་༸གོང་ས་མཆོག་གར་བཞུགས་དང། སྐུ་ཁམས་བདེ་ཐང་ཡོད་མེད་སྐད་ཆ་དྲིས་པར་མ་ཟད། ༸གོང་ས་མཆོག་ལ་སྐྱབས་འཇུག་ཞུ་རོགས་གནང་ཞེས་ཀྱང་བརྗོད་ཀྱི་འདུག།ཁོང་ཚོའི་རེ་འདོད་ལྟར་དད་རྟེན་དང་བྱིན་རྟེན་འབུལ་ལམ་ཞུས་ཏེ་ལན་འདེབས་ཞུས།

བཀའ་ཟུར་ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་མཆོག་དང་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་རྣམ་གཉིས་ཐོག་མའི་མཇལ་འཕྲད་སྐབས་ཀྱི་མཐོང་ཚུལ།
V

དེ་ཉིན་ཕྱི་དྲོ་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་དང་གུས་གཉིས་ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་མཆོག་གི་བཞུགས་གནས་སུ་མཇལ་འཕྲད་དུ་བཅར། ཕྱི་དྲོའ་ཆུ་ཚོད་ ༤ ནས་ ༨ ིབར་འགོར། དང་ཐོག་ཆུ་ཚོད་གཉིས་རིང་སྐུ་ངོ་ཁོང་རྣམ་གཉིས་ཁེར་རྐྱང་མཇལ་འཕྲད་གནང་སྐབས་བཀའ་བསྡུར་ཇི་གནང་ཆེས་གསང་བའི་གནད་དོན་ལ་བརྟེན། དེའི་སྐོར་ང་ཚོ་སུ་ལའང་ཤེས་རྟོགས་མེད། དེའི་རིང་གུས་དང་ང་ཕོད་ཀྱི་བུ་མཐུ་སྟོབས་ལགས་གཉིས་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་བར། བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་སྒྲོམ་གཞིའི་སྐོར་འགྲེལ་བཤད་ཞུས་པར་ཁོང་རང་ཧ་ལས་ལས་གནང་གི་འདུག།བོད་ལ་རྒྱ་མི་མང་པོ་གཏོང་རྒྱུའི་སྲིད་བྱུས་ལ་ང་ཚོ་སེམས་འཚབ་ཞེ་དྲག་ཡོད་པ་དང། སྲིད་བྱུས་འགྱུར་ལྡོག་ལའང་སེམས་ཁྲལ་ཡོད་ཚུལ་བརྗོད་པར། ཁོང་ནས་འཛུགས་སྐྲུན་རྣམ་གྲངས་ ༤༣ ནས་ ༣ ལས་འགོ་ཚུགས་ཐུབ་མེད། བོད་འདི་སྤྲོ་འཆམ་བྱ་ཡུལ་གཙོ་བོ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུར་འབད་བརྩོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཚུལ་སོགས་

38 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

བཤད་བྱུང། ཡང་ཁོང་ནས་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་ལས་བྱེད་ཚོའི་ཕོགས་ཡོང་ཁུངས་དང། ལས་བྱེད་ཚོ་གླ་ཆེ་ཆུང་སོགས་ཞིབ་ཕྲ་དྲིས་ཞིབ་བྱེད་ཀྱི་འདུག་པར་ལན་འདེབས་རྒྱས་པར་ཞུས།
དེ་ནས་ང་ཕོད་ལྷ་ལྕམ་ཚེ་བརྟན་སྒྲོལ་དཀར་དང་བུ་མོ་ཆོས་ཉིད། བུ་མཐུ་སྟོབས་བཅས་དང་ལྷན་དུ་ཞལ་ལག་ཞུས། བི་ཆུ་ངམ་ Beer གཏན་ཞལ་གཉིས་ཀས་བཞེས་པ་མ་ཟད། བཞེས་ཐག་ཀྱང་བཞེས་ཀྱི་འདུག །རྒྱས་སྒོ་ཕྱི་ནང་གཉིས་འདུག་པ་དང། རྒྱས་སྒོ་ཕྱི་མ་མ་ཕྱེ་གོང་ནང་ནས་མི་སུ་ཡིན་མིན་བལྟ་ས་འདུག ། བཅིངས་འགྲོལ་དམག་མི་གོ་མཚོན་རང་སྒྲིག་ཡོད་པ་ཁག་གཅིག་རྒྱུན་མར་ཡོད་མུས་བཅས་ང་ཕོད་ཀྱི་བཞུགས་གནས་ནི་བཟང་བཙོན་རང་རེད་འདུག།སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ལའང་ཐུགས་སྣང་དེ་མཚུངས་བྱུང་འདུག་པར་མ་ཟད། ང་ཚོ་རླངས་འཁོར་ནང་ཕྱིར་ལོག་སྐབས་སྐུ་ངོ་ནས་གསུངས་དོན། ང་ཡིན་ན་དེ་འདྲའི་ནང་བསྡད་ཐུབ་ས་མ་རེད་ཅེས་གསུངས་བྱུང། དམ་དྲག་དེ་འདྲའི་འོག་ཅུང་ཟད་གུ་ཡངས་ཐོབ་རེས་མཆོད་ཆང་དང་བཞེས་ཐག་མ་མཆོད་རང་མཆོད་ཆགས་འདུག་སྙམ་པའི་ཚོར་སྣང་བྱུང།
ད་དུང་དོ་སྣང་བྱུང་བ་ཞིག་ལ། ང་ཕོད་ཀྱི་ཕྱག་གཡས་པའི་གནས་སྟངས་ནི་འཚོ་མ་ཟིན་པ་ལྟ་བུ་འདར་འཁྲུག་འཁྲུག་བྱེད་ཀྱི་འདུག།ཞལ་ལག་སྐབས་ཁོང་རང་ནས་གསུངས་དོན། བོད་དུ་གསོལ་སྟོན་ཞིག་སྐབས་བཞེས་རག་མཆོད་དེ་སྐུ་བརྡབ་པ་དང། དབུ་ཤིང་རྩེ་ཞིག་ལ་བརྡབ་ནས་དྲན་པ་ཐོར་པ་དང། སྙུང་གཞི་ཛ་དྲག་པོ་བྱུང་བར་ལྷ་སའི་མི་མང་སྨན་ཁང་ནང་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་སྐབས་ཀླད་པར་གནོད་སྐྱོན་ཕོག་ནས་ཟླ་བ་གཅིག་རིང་སྨན་བཅོས་བྱས་རྗེས། རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་ལ་ཞུས་ཏེ་ལམ་འཕྲལ་གནམ་གྲུ་བཏང་ནས་རྒྱ་ནག་ཏུ་འོར་འདྲེན་དང། ཨ་རིའི་འཕྲུལ་འཁོར་ལ་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་སྐབས། རྩ་ནས་ཁྲག་ཐོན་པ་དེ་ཀླད་པར་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 39

བརྒྱབ་བཞག་ཅེས་ཁྲག་བཏོན་པ་སོགས་སྨན་བཅོས་རིམ་པ་བྱས་པ་དང། ལག་པ་གཡས་པ་དང། རྐང་པ་གཡས་པ་གཉིས་འཚོ་མ་ཟིན་པ་ལྟ་བུ་ལམ་སེང་དྲག་སྐྱེད་མ་བྱུང་བ་དེ་དག་ད་ཆ་དྲག་ཤག་ཅེས་གསུངས། འདིས་གནས་རིམ་མི་སྣ་ཇི་ལྟར་ཡང་བོད་མི་ཞིག་ཡིན་ཕྱིན་ཆད་ལ་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་བྱེད་སྟངས་ཇི་ལྟར་ཡོད་པ་མངོན་གསལ་དོད་པོས་མཚོན་གྱི་ཡོད།
ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་མཆོག་ནི། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་མི་སྣ་གལ་ཆེན་ཞིག་ཡིན་པ་རྩོད་མེད་ཡོངས་གྲགས་ཡིན་པར་མ་ཟད། སྤྱི་ཚོགས་ནང་བསམ་ཚུལ་མི་མཐུན་པ་ཤ གས་ཆེན་པོ་ཡོད་པའི་མི་སྣ་ཞིག་ཀྱང་རེད། རིགས་གཅིག་གིས་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྒྱ་ནག་ལ་ཁ་ཕྱོགས་པའི་རྒྱལ་བཙོང་བ་ལྟ་བུ་ཞིག་ཏུ་མཐོང་གི་ཡོད། ཡང་ཁག་གཅིག་གིས་མིག་རྒྱང་རིང་པོར་གཟིགས་ཏེ་གནས་དུས་ལ་དཔག་པའི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལངས་ཕྱོགས་འཛིན་མཁན་སྤྱང་གྲུང་འཛོམས་པའི་མི་རྒོད་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད།
ཁ་ཤས་ཀྱིས་སྤྱིར་བཏང་མི་གཤིས་ཀྱི་ཆ་ནས་དྲང་ཚུགས་ལྷག་བསམ་ལྡན་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རིམ་གྱི་ཆ་ནས་དཀའ་ཚེགས་ཆེན་པོའ་འོག་ ིདོན་མེད་ཉེས་ཁག་ཕོག་པའི་མི་སྣ་ཞིག་ཏུ་བརྩིས། གང་ལྟར་ཡང་ལོ་རྒྱུས་ནི་ལོ་རྒྱུས་རང་རེད། དེ་ལ་སུས་ཀྱང་འཁྱོག་བཤད་བྱེད་ཐབས་མེད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་སྔ་ཕྱིའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་རིམ་དང་ཁོང་གི་གཏམ་བཤད་ཁག་ལ་བལྟས་ན་རྒྱལ་གཅེས་ལྷག་བསམ་དང་ལྡན་པ། ཆབ་སྲིད་མཁན། ཕུགས་རྒྱང་རིང་པོར་གཟིགས་ཐུབ་མཁན། བློ་ཁོག་དང་ལྡན་པ། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་དད་ཞེན་ཡོད་མཁན་ཞིག་ལ་རང་ཉིད་ནས་ངོས་འཛིན་ཞུ་ཡི་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོར་དམ་པ་ཁོང་འདས་གྲོངས་སོང་སྐབས་བཀའ་ཤག་གི་གཞུང་འབྲེལ་རྗེས་དྲན་གུས་འདུད་ཀྱི་གསལ་བསྒྲགས་སྤེལ་བའི་ནང་“དྲང་ཚུགས་དང་རྒྱལ་ཞེན་ཅན། དཀའ་ཚེགས་

40 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཆེ་བའི་གནས་བབ་ཀྱི་འོག་ཏུའང་བདེན་པའི་གནས་ཚུལ་གསལ་སྟོན་གནང་རྒྱུའི་འབད་རྩོལ་གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན།” ཞེས་གསལ་བ་ལྟར། དཔེ་མཚོན་གྱི་ཚུལ་དུ་འདིར་གལ་གནད་ཆེ་བ་ཁག་གཅིག་དྲངས་ན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་བཙན་དབང་འོག་མ་བཞག་ཐབས་མེད་བྱུང་སྐབས། ང་ཕོད་ཀྱིས་ཆོལ་གསུམ་བོད་མི་རིགས་ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་སྒྲིལ་ཡོང་ཐབས་ཀྱི་འབད་བརྩོན་གནང་བ་དང། མདོ་སྤྱིའི་དམ་ཕྲུག་ངོ་མ་ཡོད་བཞིན་དུ་རྒྱ་མིར་དམ་ཕྲུག་རྫུན་མ་བཟོ་རུ་བཅུག་པ། རྒྱ་ནག་ཕྱོགས་ནས་གཞུང་བླ་གཉིས་དུམ་བུར་བཏང་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ལ་བློ་ཁོག་ཆེན་པོའ་སྒོ་ནས་མཐའི་གཅིག་ཏུ་ངོ་རྒོལ་གནང་བ། དེ་བཞིན་ ༡༩༥༩ ལོར་རང་དབང་སྒེར་ལངས་བྱུང་རྗེས་གནས་སྟངས་ཛ་དྲག་ཆེ་བའི་སྐབས་ཁོང་ནས་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་ཕྱག་བྲིས་ཐེངས་གསུམ་ཕུལ་བའི་ནང་དོན་ཆ་ཚང་ཤེས་ཐབས་དཀའ་རུང། གང་ལྟར་རྒྱ་མིས་དྲག་གནོན་བྱེད་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་ཟིན་ལུགས་ནང་དོན་སྙན་གསན་ཞུས་པ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༢ ལོར་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་ཟིན་བྲིས་ཡིག་འབྲུ་ཁྲི་བདུན་ལ་ང་ཕོད་ཀྱིས་བསམ་འཆར་ལྷུག་པོར་མི་ཉུང་བ་ཞིག་ཞུས་འདུག8
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༧ ལོར་རྒྱ་ནག་ལ་འཚམས་འདྲིར་ཕེབས་པའི་ཉི་ཧོང་གི་མི་སྣ་ཁག་གཅིག་དང་མཇལ་འཕྲད་སྐབས་དྲི་བར་ལན་འདེབས་གནང་དུས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མེས་རྒྱལ་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་ན་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པ་ཕྱི་རྒྱལ་གསར་ཤོག་ཁག་ཏུ་ཁྱབ་བསྒྲགས་ཤ གས་ཆེ་བྱུང་བར་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་གི་དབུ་ཁྲིད་ཚོ་ཁ་སྐྱེངས་ཅི་བྱ་གཏོལ་མེད་དུ་གྱུར་ཀྱང། གཏམ་དེས་དབུ་ཁྲིད་ཚོར་སྲིད་བྱུས་གསར་པའི་བློ་སྒོ་ཞིག་ཕྱེ་ཐུབ་པ་བྱུང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་གུང་ཁྲན་ཏང་དབུས་ཆབ་སྲིད་ཅུས་ཀྱིས་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་དམིགས་བཀར་གྱིས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ 8 འཇམ་དཔལ་རྒྱ་མཚོ། སློབ་དཔོན་ཆེན་པོ་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ། བོད་གཞུང་བདེ་སྲུང་བོད་གནས་ཉམས་ཞིབ་ཁང། ༡༩༩༧ དྷ་ས། ཤོག་ངོས་ ༡༧༢ ལ་གཟིགས།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 41

ཕྱིར་ཕེབས་སྲིད་བྱུས་དེ་ཐག་གཅོད་བྱས་པ།9

ལོ་རབས་བརྒྱད་ཅུ་པའི་ནང་སྐུ་ཚབ་
དང་གཟིགས་སྐོར་ཚོགས་ཆུང་སྔ་རྗེས་ལ་མཇལ་འཕྲད་སྐབས་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་གཞུང་གིས་རྒྱ་ནག་ལ་དཔྱ་ཁྲལ་འཇལ་བའི་ལོ་རྒྱུས་གཏན་ནས་མེད་སྐོར་མཛུབ་སྟོན་དང། གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་བཞག་སྐབས་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་གྱུར་དགོས་པའི་རེ་འདུན་བཏོན་པར་སྲིད་བློན་ཀྲོའུ་ཨེན་ལེ་ཡིས་ད་ལྟ་དུས་ཚོད་མ་རན་པས་རིམ་པས་དགོངས་བཞེས་གནང་འཐུས་ཁས་ལེན་གནང་བའི་དངོས་དོན་བདེན་དཔང་གནང་བ་དང། ཟུར་རྒྱན་གྱི་གྲོས་ཆོད་བཞག་པའང་དྲན་གསོ་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༡ ལོར་རྒྱ་ནག་ནས་བཏོན་པའི་སྲིད་བྱུས་དོན་ཚན་ལྔ་ལ་བོད་གཞུང་ནས་ཁས་ལེན་བྱེད་ཐལ་ཤོར་བར་དོགས་ནས་དགོངས་པ་ཤ གས་ཆེ་འགལ་བའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་པ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༩ ལོར་རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་ངོས་འཛིན་གསེར་ཁྲི་མངའ་གསོལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ངོས་བཞེས་བཀའ་འཁྲོལ་ལྟར་གནང་བ་ཡིན་ཚུལ་གྱི་འཁྱོག་བཤད་ལ་གོ་མིན་ཏང་གི་རྗེས་སུ་འབྲངས་ཏེ་ང་ཚོས་མུ་མཐུད་སྐྱག་རྫུན་བཤད་དགོས་དོན་གང་ཡིན་ནམ་ཞེས་ཚད་ལྡན་བྱུང་རབས་ཀྱི་རྒྱབ་ལྗོངས་དང་བཅས་ཏེ་དངོས་བདེན་མིན་པའི་གསལ་བཤད་གནང་བ། པེ་ཅིང་དུ་ཀྲུང་དབྱང་མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་དང་བོད་ཞི་བའི་བཅིངས་འགྲོལ་བྱུང་ཐབས་སྐོར་གྱི་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་ལ་མིང་རྟགས་འགོད་མཁན་བོད་མ་གཏོགས་བྱུང་མེད། དེའི་ཐོག་ནས་བོད་ལ་ལོ་རྒྱུས་དང་ཆབ་སྲིད་ཐད་དམིགས་བསལ་རང་བཞིན་ཡོད་པ་དེ་བས་གསལ་པོ་མཐོང་ཐུབ་ཅེས་བོད་ཀྱི་དམིགས་བསལ་གནས་བབ་གསལ་སྟོན་གནང་བ། དེ་མཚུངས་ཁོང་གིས་ “་་་འོན་ཀྱང་དོན་དངོས་ཐོག་ (ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལོར་) ཨུའུཀྲུང་ཤིང་ 9 སྟག་ལྷ་ཕུན་ཚོགས་བཀྲིས། མི་ཚེའི་བྱུང་བ་བརྗོད། དེབ་གསུམ་པ། བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང། (བོད་ཡིག) ཤོག་ངོས་ ༡༤༠ ལ་གཟིགས།

42 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

(གོང་མིན་ཏང་གི་སྐུ་ཚབ་) གིས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པའི་ཁྲི་ཕེབས་མཛད་སྒོའ་གཙོ་སྐྱོང་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་དེ་རིགས་བྱུང་མེད་་་(གལ་ཏེ་) གཙིོ་སྐྱོང་བྱས་པ་རེད་ཟེར་ན་གཞི་ནས་ (རྒྱ་ནག་གིས་) ཁུང་སྐྱེལ་ཐུབ་པ་དེ་འདྲ་མ་རེད་་་ཆོས་དད་རང་མོས་ཡིན་ལ། ཆོས་དད་མ་བྱེད་ནའང་རང་མོས་ཡིན་པས། ཏཱ་ལའི་བླ་མར་དད་པ་བྱས་ན་རྦད་དེ་འགྲིག་པ་རེད། ང་ནི་བོད་རིགས་ཤིག་ཡིན་པ་དང། དེ་སྔོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཞབས་ཕྱི་ཞུས་ནས་བཀའ་བློན་ལོ་བརྒྱད་དགུ་ཙམ་བྱེད་མྱོང་ཡོད་པར་བརྟེན། ཏཱ་ལའི་བླ་མར་ཤ་ཞེན་མེད་པ་མིན།”10 ཞེས་སོགས་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་དངོས་སུ་གསུངས་ཡོད་པ་བཅས་ནི་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཐུགས་སྣང་གནང་མཁན་ཚོས་དེ་དག་ལ་དཔྱད་ཞིབ་གནང་གལ་ཆེ་བར་མངོན།
ད་ནི་དཀྱུས་སུ་འཇུག་པར་བྱ་སྟེ། ཚེས་ ༢༡ སྔ་དྲོ་པེ་ཅིང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭར་སྐུ་ཚབ་ཚོ་གཟིགས་སྐོར་ལ་ཕེབས། བསམ་འཕེལ་ལགས་ངེད་གཉིས་ནས་རྒྱ་གར་གཞུང་ཚབ་ཀྱི་ལས་བྱེད་སྐུ་ཞབས་ཤྱམ་ས་རན་ (Shyam Saran) གྱི་སར་རྒྱ་གར་ལ་ཕྱིར་ལོག་སྐབས་ཀྱི་ཐོངས་མཆན་ཞུ་བར་ཕྱིན། སྐུ་ཚབ་ཚོས་ལྟ་སྐོར་གནང་སྐབས་བརྙན་པར་བརྒྱབ་པ་སྤྱིན་ཤོག་རྒྱ་གར་ནས་མཉམ་འཁྱེར་ཡོད་པ་རྣམས་འཕྲོ་བརླག་ཕྱིན་མིན་བརྟག་ཞིབ་བྱ་རོགས་ཞུས། གང་ལགས་ཞུས་ན། ང་ཚོས་སྤྱིན་ཤོག་རྣམས་དོ་བོ་བྱིངས་དང་མཉམ་དུ་འཕྲོ་འོད་ (X-Ray) བརྒྱུད་བཏང་བར་སེམས་འཚབ་བྱུང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་རེད། དེ་རྗེས་ངེད་གཉིས་ནས་ཀྱང་སྐུ་ཚབ་གཞན་རྣམ་པ་དང་ལྷན་དུ་མི་རིགས་སློབ་གྲྭར་ལྟ་སྐོར་ལ་བསྐྱོད། བོད་

10 རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་རྒྱུན་ཨུད་ཀྱི་ཨུ་ཡོན་ཀྲང་གཞོན་པ། རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་རྒྱུན་ཨུད་ཀྱི་ཀྲུའུ་རེན་ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་ཀྱིས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་སྐབས་ལྔ་པའི་མི་དམངས་ འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་ཐེངས་གཉིས་པའི་ཐོག་གནང་བའི་གལ་ཆེའི་གསུང་བཤད། (ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༩ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༣༡ ཉིན།) (བོད་ལྗོངས་ཉིན་རེའི་གསར་ཤོག་) (ལྷ་ས་ནང་གསལ་)

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 43

ཡིག་ཞིབ་འཇུག་སློབ་གྲྭ་ཞེས་བོད་ཡིག་སྦྱང་སའི་སྡེ་ཚན་ཞིག་འདུག་པ་དེར། སློབ་ཕྲུག་ ༣༠༠ དང། འཛིན་གྲྭ་བཞི་འདུག།ལོ་བཞིའི་རིང་བོད་ཡིག་སྙན་སུམ་དང། ཚད་མ། གྲུབ་མཐའ་སོགས་འཁྲིད་ཀྱི་ཡོད་འདུག།ད་ལྟ་སློབ་ཕྲུག་སྐད་གྲགས་ཅན་ལྷག་པ་ཕུན་ཚོགས་དང། ལྷག་པ་ཚེ་རིང། འཆི་མེད་རྡོ་རྗེ། བསྟན་འཛིན་རྡོ་རྗེ་བཅས་ཡོད་གནས་བརྗོད། སྐབས་དེར་དུང་དཀར་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སློབ་གྲྭ་དེར་དགེ་རྒན་གྱི་ཐུགས་འགན་བཞེས་མུས་ཡིན་འདུག་ཅིང། ང་ཚོས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་བོད་པའི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ལ་ཞིབ་འཇུག་གིས་སྐུ་ལས་བསྐྱོན་པར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཞུས།

པེ་ཅིང་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་དུ་ཕྱིན་པ།
V

ཉིན་རྒྱབ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་དུ་འགྲོ་སྐབས་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་མཁན་ནས་གསལ་བཤད་བྱས་དོན། དཔེ་སྐྲུན་ཁང་འདི་ ༡༩༥༣ ལོར་འགོ་ཚུགས་པ་ནས་ད་བར་དཔེ་དེབ་སྣ་མང་དཔར་སྐྲུན་ཞུས་ཡོད་པ་དང། ལས་བྱེད་མི་གྲངས་ ༨༠༠ ཡོད་གནས། ལོ་རེར་དཔེ་དེབ་མི་འདྲ་བ་གྲངས་ ༢༥༠ དང། དུས་དེབ་ ༡༨༠ པར་སྐྲུན་བྱེད་བཞིན་པ་དང། འདི་ལོ་དཔེ་དེབ་ ༢༧༢ འདོན་འཆར་ཡོད་གནས། མར་ཁེ་སི་ (Marx) དང་མའོ་ (Mao) ཡི་གསུང་རྩོམ་གཙོས་ཚན་རིག་ལག་རྩལ་དང། ཟློས་གར། སྔ་རབས་ལོ་རྒྱུས་བཅས་དཔར་སྐྲུན་ཞུས་ཡོད་གནས། ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་ལའང་དཔེ་དེབ་གཏོང་གི་ཡོད་ཅེས་དང། སྐུ་ཚབ་རྣམ་པ་ཚོ་ད་རེས་ཕེབས་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ཕྱིས་སུ་ཡང་ཕེབས་རོགས་གནང། དགའ་བསུ་ཡོད། ད་རེས་བསམ་འཆར་ག་རེ་ཡོད་ཀྱང་གསུང་རོགས་གནང་ཞེས་བཤད་པར། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའ་སྐུ་ཚབ་ཚོ་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་འདིར་ཡོང་ ི

44 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

འདོད་ཡོད་པ་བཞིན། ད་རེས་དངོས་སུ་མཐོང་བ་དགའ་པོ་བྱུང། གང་ཡིན་ཟེར་ན་ལོ་རེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་ས་ཕྱོགས་གང་སར་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བ་དང་མཚུངས་པར། བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཡང་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་ཐུབ་པའི་རེ་འདུན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ན་འདི་རིགས་ཆུང་ཚགས་ཟེར་མཁན་དེ་རྙོག་དྲ་ཚ་པོ་རེད། (འདི་ནི་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་མི་རིགས་ཀྱི་རིག་གནས་ལ་མཐོང་ཆུང་རྩ་མེད་བཏང་དགོས་པའི་ལྟ་ཚུལ་འཛིན་མཁན་ལ་གོ་ཡི་ཡོད།) མི་ལ་བདེ་བ་དང་རང་དབང་དགོས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ལྟར་གནང་བ་ཡིན་ན་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གི་གཙོ་འཛིན་གཞོན་པ་སེང་གེ་ནས་བརྗོད་དོན། བོད་མི་ལས་བྱེད་ ༣༣ ཡོད་པ་དང། ད་དུང་ ༡༠ ནས་ ༡༥ བར་མང་དུ་གཏོང་ཐབས་བྱེད་སྐོར་དང། ད་བར་བོད་ཡིག་དཔེ་དེབ་མི་འདྲ་བ་གྲངས་ ༡༢༥༠ ལྷག་ཙམ་བཏོན་ཟིན་པ་དང། ད་དུང་དཔེ་རིང་དང་མཚན་ཉིད་སྐོར་འདོན་འཆར་ཡོད་ལུགས་སོགས་དང། དཔེ་དེབ་ག་རེ་འདོན་དགོས་ཀྱང་ང་ཚོར་བཏོན་ཆོག་པའི་དབང་ཚད་ཡོད། དེར་བརྟེན་ཁྱེད་ཚོས་འདི་དང་འདི་འདོན་འོས་ཞེས་ང་ཚོར་སློབ་སྟོན་གནང་ན་དགའ་བསུ་ཡོད་ཅེས་བརྗོད། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་བཞད་གད་དང་སྦྲགས་དེབ་འདི་ཚོ་ལོག་སྤྱོད་པས་ཉོས་ཏེ་འཁྱེར་ན་འགྲིགས་ཀྱི་རེད་དམ་གསུངས་པར། འགྲིགས་དང་འགྲིགས་ཞེས་ཞུས།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 45

འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་དཔོན་རིགས་ཁག་དང་མཇལ་འཕྲད་བཀའ་མོལ་བྱུང་བ།
V

དེ་ཉིན་དགོང་དྲོའ་ཆུ་ཚོད་ ༤ ཐོག་པེ་ཅིང་མགྲོན་ཁང་ཆེན་མོའི་ཡང་སྟེང་དུ་འཐབ་ ིཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའུ་དང་མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཐུན་མོང་ནས་ཆེས་མཐོའ་ིགཞུང་འབྲེལ་དགའ་བསུའི་གསོལ་སྟོན་ཕུལ་བ་དང། གསོལ་སྟོན་དངོས་གཞིའི་གོང་མཇལ་འཕྲད་ཁང་དུ་ཀྲུང་དབྱང་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའུ་ཡི་པུའུ་ཀྲང་གཞོན་པ་ཅང་ཕེང་དང། མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཀྲུའུ་རིན་གཞོན་པ་རན་རིན། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའུ་ཅུས་གཉིས་པའི་ཀྲང་ཅུས་ཀྲང། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའུ་མི་རིགས་ཅུས་ཀྱི་གཞུང་ལས་ཁང་གི་ཟུང་ཡེ་ཅང། མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཀའོ་སུ་རེན། རིན་ཁྲུའུ་ཀྲང། ཀོ་ཁྲུའུ་ཀྲང་བཅས་ལྷན་འཛོམས་ཀྱིས། ཐོག་མར་ཕན་ཚུན་འཚམས་འདྲི་དང་འབྲེལ། དེ་སྔོན་རྒྱ་ནག་ལ་ཡོང་མྱོང་མཁན་ཇི་ཡོད་བཀའ་འདྲི་གནང་བར། ང་ཚོའི་ནང་ནས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་དང་གྲའུ་དཔོན་གཉིས་མ་གཏོགས་མེད་ཅེས་བརྗོད།
དེ་ནས་ཅང་ཕེང་ནས་བརྗོད་དོན། སྐུ་ཚབ་ཕེབས་ཐུབ་པ་འདི་ཡག་པོ་བྱུང། ད་བར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་གསུམ་ཕེབས་ནས་༸གོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་ལྟར་ཞུས་སོང། དེ་ལྟར་རྟག་ཏུ་ཕེབས་ན་ཡག་པོ་དང་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ནང་ཁུལ་གནས་ཚུལ་དངོས་སུ་མཐོང་ན་ཡག་པོ་ཡོད་རེད། གྲོས་བསྡུར་བྱས་ན་འབྲེལ་ལམ་ཡག་ཏུ་འགྲོ་གི་རེད། བསམ་འཆར་གང་ཡོད་སོ་སོའ་ནང་མི་ནང་བཞིན་གསུང་ ིཆོག་གི་རེད་གསུངས་པར། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་སྐུ་ཚབ་བཏང་གནང་བ་འདིས་འབྲེལ་བ་ཕྲན་བུ་ཡག་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུར་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་ཏཱ་ལའི་

46 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

བླ་མ་གཉིས་ཀའི་ཐུགས་འདོད་ལྟར། ད་བར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་གསུམ་གཟིགས་སྐོར་དུ་ཕེབས་ཐུབ་པ་ནས་བཟུང་ད་ལྟ་བཞི་པ་མ་ཕེབས་ཀྱི་བར་དུས་ཚོད་ཕྲན་བུ་ཕྱིན་སོང། ད་རེས་ང་ཚོ་བཏང་གནང་བ་རེད། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ཀྲུང་དབྱང་གི་དབུ་ཁྲིད་ཚང་མར་སྐུ་གཟུགས་བདེ་པོ་ཡོང་བའི་འཚམས་འདྲི་ཞུས་གསུངས་བྱུང། ད་ལྟ་དམིགས་བསལ་གསར་པ་ཞུ་རྒྱུ་མེད། ལྟ་སྐོར་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལ་འགྲོ་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད་གསུངས་པ་ལྟར་ང་ཚོ་མཚོ་སྔོན་དང། ཟི་ཁྲོན། ཀན་སུའུ་སོ་སོར་འགྲོ་འཆར་ཡོད་ཅེས་གསུངས།
ཅང་ཕེང་ནས། ཞིང་ཆེན་སོ་སོར་ཕེབས་ན་ཡག་པོ་ཡོད། ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་དེ་འགྱུར་ལྡོག་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡོད། ད་རེས་བློ་ཕམ་པའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ལ་བླ་བྲང་དགོན་པར་མེ་ཤོར་བ་རེད། མ་གཞི་ཁྱེད་ཚོས་མཐོང་གི་རེད། ཀན་ལྷོའ་མི་རྣམས་ ིསེམས་ཕམ་པོ་བྱུང་བ་དང། དེ་རྗེས་དེ་དག་གསར་དུ་བཟོ་བཅོས་རྒྱག་རྒྱུ་བྱས་པ་རེད། དེའི་ལས་འགན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་དང་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ནས་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། མེ་ཤོར་བ་དེ་བཀྲ་མ་ཤིས་པའི་རྟགས་ཤིག་རེད། ང་ཚོའི་ཉེན་རྟོག་པ་དང་མི་མང་གཉིས་ཀས་མཉམ་རུབ་ཐོག་ཤ གས་བརྒྱབ་པའི་དབང་གིས་མེ་བསད་ཐུབ་པ་རེད། འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་སྐུ་གདུང་ཡོད་པ་དེར་གནོད་སྐྱོན་ཕོག་མེད་ཅེས་གསུངས།
ཡང་འདིའི་སྐོར་ང་ཕོད་དང་མཇལ་འཕྲད་སྐབས་ཁོང་ནས། གནས་ཚུལ་འདི་གོ་མ་ཐག་གོང་གི་བླ་མ་གཉིས་སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཡོད་པ་ལམ་སེང་དེ་ཉིན་གནམ་གྲུའི་ཐོག་ཕེབས་ཀྱང་གློག་གིས་ཚིག་སྟབས་གནང་ཐབས་གང་ཡང་བྱུང་མི་འདུག་ཅེས་གསུངས།
ཅང་ཕེང་ནས་མུ་མཐུད་གསུངས་དོན། མཚོ་སྔོན་ཡང་གནས་ཚུལ་ཡག་པོ་ཡོད། ཉེ་ཆར་འབྲོག་ལས་དང་བཟོ་ལས་ཐོན་སྐྱེད་ཡག་པོ་བྱུང་ཡོད། འབྲོག་ལས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 47

འགོ་ལོག་དང། སྐྱེ་དགུ་མདོ་གཉིས་ས་ཆ་གཞན་ལས་ཀྱང་ལེགས་པ་ཡོད། འོན་ཀྱང་འབྲོག་ལས་ཐད་དེང་དུས་འཕྲུལ་འཁོར་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཐུབ་མེད། ལག་ཤེས་བཟོ་ལས་ཀྱང་བཟོ་ཐུབ་མེད། དེ་ཚོ་ཁྱེད་ཚོ་ཕེབས་སྐབས་གཟིགས་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་དང། ཏང་གི་གྲོས་ཚོགས་གསུམ་པའི་རྗེས་གནས་ཚུལ་འགྱུར་ལྡོག་བྱུང་བ་དང། མི་མང་གི་འཚོ་བར་ཡང་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཕྱིན་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པར། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་ཚོའི་ཁོངས་ལུང་པ་དེ་ཚོ་རྒྱུས་མངའ་ཡོད་མཁན་ཡོད་དུས་གནས་ཚུལ་ག་རེ་ཡོད་མེད་རྗེས་སུ་ཞུས་ཆོག་པ་ཞིག་ཅེས་གསུངས། ཅང་ཕེང་ནས། ཕ་ཡུལ་དང་ཁ་བྲལ་ནས་ལོ་ ༣༠ ཕྱིན་པ་སོང་ཙང་ལྟ་སྐོར་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད། སྐལ་ལྡན་དང་གྲའུ་དཔོན་གཉིས་ག་ནས་ཡིན་མིན་སྐད་ཆ་དྲིས་པར་ཆབ་ཆ་དང་སྐྱེ་དགུ་མདོ་ནས་ཡིན་ལུགས་འགྲེལ་བཤད་ཞུས། མུ་མཐུད་ཅང་ཕེང་ནས། རྒྱལ་ཁབ་དེང་རབས་ཅན་བཞི་ལ་འགྱུར་རྒྱུ་ནི་གཙོ་བོ་རེད། དེ་ནི་ཞིང་ལས་དང། བཟོ་ལས། ཚན་རིག །རྒྱལ་སྲུང་བཅས་བཞི་ཡིན། དེ་བཞིན་ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གྱུར་ཡོང་བ་བྱེད་རྒྱུ་འདི་ཡང་དོན་གནད་གཙོ་བོ་རེད། ང་ཚོས་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཨ་རི་དང་སུ་ལན་གཉིས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འཛམ་གླིང་ཡོངས་ལ་ཞི་བདེ་ཡོང་རྒྱུ་འདི་ང་ཚོའི་སྲིད་བྱུས་རེད། དེ་ལྟར་མ་བྱུང་ན་འཛུགས་སྐྲུན་ཡོང་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་ཡོང་ཐབས་ལ་ཏིང་ཞའོ་ཕིང་ᨵᨑ་᩶ᨵᨕᩏས་འཆར་ལྟར་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་ལ་ལམ་ལུགས་གཉིས་བཟོ་རྒྱུ་རེད། འདིའི་སྐོར་འཛམ་གླིང་གིས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། ཞང་ཀང་ (Hong Kong) ཚུར་རྒྱ་ནག་ཁོངས་ཡོང་རྒྱུ་བྱས་པ་རེད། དེའི་རྗེས་ཆབ་སྲིད་ང་ཚོ་དང་གཅིག་བྱ་རྒྱུ་འདི་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དཔེར་ན་ཨོ་མིན་ (Macau) དང་གྲོས་མོལ་བྱེད་བཞིན་པ་རེད། ཐེ་ཝན་ལའང་ཧོང་ཀོང་ནང་བཞིན་ལམ་ལུགས་གཉིས་སྤྲད་རྒྱུ་རེད། གོ་མིང་ཏང་དང་ཀྲུང་གོ་མཉམ་དུ་རྒྱལ་ནང་གི་མི་རིགས་ཁག་མཐུན་བསྒྲིལ་བྱ་རྒྱུ་གཙོ་བོ་རེད།

48 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

གྲོང་ཁྱེར་དང་གྲོང་གསེབ་བཅོས་བསྒྱུར་བྱ་རྒྱུ། དེ་ལྟར་བྱས་ཏེ་གྲོང་གསེབ་ཡར་རྒྱས་ཆེན་པོ་ཕྱིན་ཡོད། གྲོང་ཁྱེར་ནང་ཐོག་མའི་རྒྱལ་ཁ་འཐོབ་བཞིན་པ་རེད། མི་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་ལའང་འཕེལ་རྒྱས་ཡག་པོ་བྱུང་ཡོད་པ་རེད། ཡང་འགར་འགྲིམས་འགྲུལ་སྟབས་མི་བདེ་བ་དང། ཆར་པ་མ་བབས་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་ནས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་སྐྱོ་བོ་ཡོད། སྲིད་བྱུས་ཡང་དག་པ་འདིས་ད་ལྟ་རྗེས་ལུས་ཐེབས་པ་ཚོ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་རྒྱུར་འགོར་གཞི་གང་ཡང་ཡོང་གི་མ་རེད། ཁྱོད་ཚོའི་ལས་འགན་གཙོ་བོ་ས་གནས་སོ་སོར་གནས་ཚུལ་ལེགས་པ་དང། མི་འགྲིགས་པ། ནོར་འཁྲུལ་ཇི་ཡོད་བཅས་ལ་བལྟ་དགོས། སྔར་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་ཚབ་ལ་དོན་ཚན་ལྔ་ཞུས་ཡོད།11 དེའི་ནང་ནས་གལ་ཆེ་ཤོས་དེ་མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུ་འདི་རེད། འདི་ང་ཚོ་ཚང་མའི་དམིགས་ཡུལ་དང་ལས་འགན་རེད། ལྟ་སྐོར་ཕེབས་པར་སྙིང་ཐག་པ་ནས་དགའ་བསུ་ཞུ་ཡི་ཡོད། དེ་རིང་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའུ་དང། མི་རིགས་ལས་ཁུངས་གཉིས་ནས་གསོལ་སྟོན་བཤམས་ཡོད། ང་ཚོས་ཉམས་མྱོང་ཕྱོགས་བསྡོམས་བྱས་ནས་ཏང་གི་གྲོས་ཚོགས་གསུམ་པ་ནས་བཟུང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་འགྱུར་བ་ཕྱིན་ཡོད། དེ་ནི་མི་མང་ཕྱུག་པོ་བཟོ་རྒྱུ་འདི་རེད། ཕྱི་རྒྱལ་དང་ཚོང་རྒྱག་རྒྱུ་རེད། མི་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་གི་གནས་ཚུལ་ཡག་པོ་ཡོད། ཁྱེད་ཚོས་སྔོན་དང་ད་ལྟའི་གནས་ཚུལ་བར་འགྱུར་ལྡོག་ཕྱིན་ཡོད་པ་ཤེས་ཀྱི་རེད། རྒྱ་ནག་ནང་ས་ཁུལ་ཁ་ཤས་རྗེས་ལུས་ཐེབས་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་ལས་ཀ་མང་པོ་བྱ་རྒྱུ་བསྡད་ཡོད། མ་འགྲིག་པ་དང་ནོར་བ་འདི་ཚོ་ང་ཚོ་མཉམ་རུབ་ཀྱིས་འབད་བརྩོན་བྱས་ནས་སེལ་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པར།

11 ཧུའུ་ཡའོ་པང་གིས་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་ལགས་བརྒྱུད་གནང་བའི་སྲིད་བྱུས་དོན་ཚན་ ༥ ལ་ཟེར། དེའི་སྐོར་འགྲེལ་བཤད་གཤམ་དུ་ཡོད།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 49

སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། གནས་ཚུལ་གསུངས་པ་དེ་ཚོ་གསལ་པོ་ཡག་པོ་བྱུང་སོང། ད་རེས་ང་ཚོ་ཡོང་སྐབས་ཧོང་ཀོང་ནས་པེ་ཅིང་བར་ང་ཚོར་ཆ་འཇོག་དང་གཟིགས་མཐོང་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ། དེ་དག་གནང་རྒྱུ་དེ་ཏིང་ཞའོ་ཕིང་གི་སློབ་སྟོན་འོག་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་ཆེ་མཐོང་གནང་བ་དེ་ལ་བརྟེན་ནས་བྱུང་བ་རེད། ཀྲུང་དབྱང་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ལ་བརྩེ་བ་ཡོད་པ་ང་ཚོས་ཆ་བཞག་གི་ཡོད། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་རྒྱུན་དུ་དགོངས་པ་བཞེས་སྟངས་ནི་སྦུབས་སྲུབ་དོག་པོ་ཡོད་པ་མ་རེད། མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་ཡོང་རྒྱུར་དགོངས་པ་བཞེས་པ་མ་གཏོགས་དེ་རྩ་གཏོར་གཏོང་རྒྱུའི་དགོངས་པ་ཡོད་པ་མ་རེད། འདི་ལ་གཞིགས་ཏེ་ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་ཡོང་བ་དང། ཁྱེད་ཚོ་དང་མཇལ་འཕྲད་བྱུང་བ་རེད། སྔར་ལྟ་སྐོར་གནང་བ་བཞིན་ཀྲུང་དབྱང་ལ་ཡང་ཞུ་ས་ཡོད་པ་འདི་དག་ང་ཚོས་ཧ་གོ་གི་ཡོད། ད་ལྟ་ཡིན་ནའང་ང་ཚོ་ལྟ་སྐོར་ནས་ཚུར་འཁོར་རྗེས་འདི་དང་འདི་གནང་དགོས་ཞེས་ཡར་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་ལྟར་ཞུས་ན་འགྲིགས་ཀྱི་རེད་གསུངས་པ་དེར་དགའ་བསུ་དང་སྤོབས་པ་ཡོད་ཅེས་དང།
ང་ཚོས་བློ་ཕམ་དང་བཅས་གསལ་བཤད་ཞུ་རྒྱུ་ཞིག་ལ། ཀྲུང་དབྱང་ནས་དོན་ཚན་ལྔ་ཟེར་བ་དེ་བཏོན་གནང་བར་དགའ་པོ་མ་བྱུང། དེའི་སྐོར་ང་ཚོ་བོད་མི་ཚང་མས་མོས་མཐུན་རྩ་བ་ནས་བྱེད་ཀྱི་མེད། མི་མང་གིས་ཀྱང་མངགས་ཆ་བྱས་བྱུང། བློ་ཕམ་ཡོད། ད་ལྟ་དེའི་སྐོར་ཞུ་རྒྱུ་མིན། ལྟ་སྐོར་ནས་ཚུར་འཁོར་རྗེས་ཕྱོགས་བསྡོམས་བྱ་རྒྱུའི་སྐབས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་པར། སྐད་སྒྱུར་ནས་བློ་ཕམ་བྱུང་བ་རེད་དམ། བློ་བབ་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་བསྐྱར་ནན་གྱིས་དྲིས་པར། བློ་ཕམ་བྱུང་ཞེས་གསུངས། ད་དུང་མུ་མཐུད་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ནས་བཟུང་བོད་མི་མང་ལ་དཀའ་ངལ་ཚད་མེད་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་བྱུང་བ་རེད། ད་ཆ་དེ་ཚོ་ཕྲན་བུ་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་པ་ང་ཚོས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་གསུངས།

50 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས། ཁྱེད་ཚོས་གསུངས་པ་དང་༸གོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་པ་གཉིས་གཅིག་མཐུན་རེད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་ལྟ་སྐོར་ནས་ཕྱིར་འཁོར་རྗེས་གནས་ཚུལ་ལེགས་ཉེས་ཆ་ཚང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ༸གོང་ས་མཆོག་གིས་ཀྱང་གནས་ཚུལ་ལེགས་ཉེས་གཉིས་ཀ་བལྟ་དགོས་ཞེས་བཀའ་གནང་བྱུང། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་རྒྱུན་དུ་དགོངས་བཞེས་གནང་སྟངས་ནི། བོད་པ་ཙམ་མིན་པར་འགྲོ་བ་མིའི་རིགས་ཡོངས་ལ་བདེ་བ་དང་ཞི་བདེ་ཡོང་རྒྱུར་དགོངས་པ་བཞེས་ཀྱི་ཡོད། འཛམ་གླིང་ནང་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་ཆེ་མཐོང་ཆེན་པོ་ཞུ་བཞིན་ཡོད། ༸གོང་ས་མཆོག་སྐུ་སྒེར་གྱི་གནས་ཚུལ་ལ་མ་གཟིགས་པར་མང་ཚོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ལ་གཟིགས་པ་ཡིན་ན། མང་ཚོགས་ནས་དོན་ཚན་ལྔ་ཟེར་བར་དགའ་མོས་བྱེད་ཀྱི་མི་འདུག།ལྟ་སྐོར་གྲུབ་རྗེས་ད་ལྟ་ནང་བཞིན་མཇལ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་གནང་རོགས་གནང། ཞིབ་པ་དེ་དུས་ཞུ་འཐུས་ཆོག་པ་ཞིག་ཅེས་གསུངས།
ཅང་ཕེང་ནས། དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་གྱི་ཐོག་ནས་འགྲོ་ན་ལྟ་སྐོར་གྲུབ་རྗེས་ག་རེ་ཡིན་ནའང་བཤད་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་གསུངས།
སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་ལ་ང་ཚོ་ཙམ་མ་ཟད་འཛམ་གླིང་མི་མང་པོ་ཞིག་གིས་དགའ་མོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཡང་དོན་ལ་གནས་ན་ཡག་པོ་འདུག །དཔེར་ན་ང་ལོ་ ༧༠ ལ་སླེབས་པ་ཞིག་གིས་ང་ལོ་ ༣༠ ཡིན་བརྗོད་ན་རྫུན་ལས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་མ་རེད་ཅེས་གསུངས་པར། ཅང་ཕེང་ནས། དོན་ཚན་ལྔ་དེ་དང་པོ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༡ ལོར་བཏོན་པའི་རྒྱལ་སྲིད་སྤྱི་ཁྱབ་ཁང་གི་སྲིད་བྱུས་ཤིག་རེད། འདི་ཡང་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་དང་ཧུའུ་ཡའོ་པང་གཉིས་བཀའ་བསྡུར་གནང་བ་ཞིག་རེད། འོན་ཀྱང་དེའི་ཐོག་ཁྱེད་ཚོས་བསམ་ཚུལ་ཡོད་ན་བཀའ་བསྡུར་གནང་ཆོག་གི་རེད། ད་རེས་གཙོ་བོ་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ་རེད། ལྟ་སྐོར་གྲུབ་ནས་མར་ཕེབས་རྗེས་ནང་མི་ནང་བཞིན་བསམ་འཆར་ཞུས་ཆོག་ཅེས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 51

གསུངས། གྲའུ་དཔོན་ནས། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་མི་མང་ལ་བདེ་སྐྱིད་དང་རང་དབང་ཐོབ་ཐང་དགོས་གསུངས་པ་ལས་ཁོང་ལ་ཐོབ་ཐང་དགོས་ཞེས་གསུང་གི་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་བཤད།
སྐབས་དེར་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་ཡུལ་ཁང་མིག་ཆེ་ཙམ་ཞིག་ནང་དེང་དུས་འབོལ་གདན་ (Sofa) ༡༢ དང། རྐུབ་སྟེགས་ ༣ བཅས་འདུག་པ་ཚང་མ་མིས་ཁེངས་འདུག།ཕྲན་རང་ལ་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་ཞིག་ལ་ཅང་ཕེང་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་དུས། སོ་ཕྱི་ལ་བསྟན་ཏེ་འཛུམ་མུལ་མུལ་ངང་དུས་ཡུན་རིང་པོ་ཆུ་ཚོད་ ༢ ཙམ་རིང་འགྱུར་བ་མེད་པར་བསྡད་ཐུབ་ཀྱི་འདུག།རྒྱ་མིའི་བྱེད་སྟངས་དང་ཕྱིའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་སྟངས་ལ་ཧ་ལས་དགོས་པ་འདུག །ཅང་ཕེང་ནི་དེ་སྔོན་དབྱང་ཆིན་རིན་གྱི་དྲུང་ཡིག་གི་ལས་ཀ་ལོ་མང་བྱས་སྟབས། བར་ལམ་དབྱང་ཆིན་རིན་མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཀྲུའུ་རེན་ལས་གནས་ཐོག་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་པུའུ་ཀྲང་༼བཀའ་བློན།༽གཅིག་ལྕོགས་སུ་ལས་གནས་འཕར་བར་བརྟེན་བློས་འཁེལ་ཡུལ་ཅང་ཕིང་ཁོང་གི་ལས་རོགས་སུ་ཡར་འཐེན་པ་ཡིན་འདུག།ཁོང་གཟུགས་ཚད་འབྲིང་གྲས་དང། རྩོམ་བྲིས་ལ་མཁས་པ། རྒྱུན་དུ་འཛུམ་བག་སྟོན་མཁན། ཁ་འཇམ་གཏིང་གནག་གི་གཤིས་ཀ་ལྡན་པ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་འདུག །ཚོགས་འདུ་གྲོལ་རྗེས་ང་ཚོ་མགྲོན་ཁང་ནས་རླངས་འཁོར་ནང་འཐོན་གྲབས་བྱེད་སྐབས། སྣེ་ཤན་པས་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེའི་ཡིག་སྣོད་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་སར་ལུས་འདུག་ཅེས་ཐོག་བརྩེགས་དང་པོ་ནས་ཤོད་ལ་འཁྱེར་ནས་སླེབས་བྱུང། ཡིག་སྣོད་དེའི་ནང་བཀའ་ཤག་ནས་གནང་བའི་བཀའ་དམ་སྦྱར་མའི་བཀའ་ཡིག་དང་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པའི་གསང་བའི་ཡིག་ཆ་ངོ་མ་ཚང་མ་ཡོད། གལ་ཏེ་ང་ཚོ་ཟ་ཁང་ནས་ཐོན་ཟིན་པ་ཡིན་ན་ཡིག་ཆ་ཚང་མ་རྒྱ་མིའི་ལག་པར་འཐེབས་རྒྱུ་ཉག་གཅིག་ཡིན་སྟབས། ང་ཚོར་སེམས་འཚབ་ཆེན་པོ་བྱུང། སྟབས་ལེགས་པ་ཞིག་

52 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ལ་ཡིག་སྣོད་ནང་གང་ཡོད་མིན་ཁོ་ཚོས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་མ་རེད། དངོས་འབྲེལ་བྱས་ན་སྐུ་ཚབ་གཞན་ལས་རིན་པོ་ཆེ་བརྟན་པར་བརྩིས་ཏེ། ཚང་མས་བསམ་ཚུལ་གཅིག་གྱུར་གྱི་སྒོ་ནས་ཡིག་ཆ་ཉར་རྒྱུའི་ལས་འགན་དེ་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གནང་རྒྱུ་གནང་བར་མ་ཟད། ཧོང་ཀོང་ནས་ཡིག་ཆ་ཉར་ཚགས་ཀྱི་ཡིག་སྣོད་ཚད་ལྡན་ཞིག་ཀྱང་གསར་ཉོ་བྱས་པ་རེད། གང་ལྟར་ཡིག་ཆ་གལ་ཆེན་འདི་དག་རྒྱ་ལག་ཏུ་མ་འཐེབས་ཙམ་བྱུང་བ་རེད། འདི་ནི་ཆོས་སྐྱོང་སྲུང་མས་སྐྱབས་པ་རེད་བསམ་པའི་ཡིད་ཆེས་བྱུང།

སྙན་གྲགས་ཅན་གྱི་རྒྱ་ནག་ལྕགས་རིར་གཟིགས་སྐོར་དུ་ཕེབས་པ།
V

ཚེས་ ༢༢ ཉིན་རྒྱ་ནག་ལྕགས་རི་ཞེས་སྐད་གྲགས་ཅན་དེ་བལྟ་བར་ཕྱིན། དེ་བཞིན་ ༡༥༨༤ ལོར་བཞེངས་པའི་མིང་རྒྱལ་པོའ་བང་སོ་ཡང་བལྟ་བར་ཕྱིན། དགོང་དྲོ་དཔོན་ ིདང་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་སྒྱུ་རྩལ་འཁྲབ་སྟོན་ (Circus) བལྟ་བར་ཕྱིན།ཨ་རིར་གནས་བཞུགས་དོན་གཅོད་ཟུར་པ་ཕུན་ཚོགས་དོན་ལྡན་ལགས་དང་ཁོང་གི་ནང་མི་རྒྱ་ནག་ནང་ཕེབས་འདུག།ཁོང་ཚོ་མཉམ་དུ་ཨ་རིའི་བུད་མེད་ཅིག་འདུག་པ་དེར་རྒྱ་མིས་དོགས་པ་ཆེ་མདོག་བྱེད་ཀྱི་འདུག །

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 53

འབའ་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་དང་མཇལ་འཕྲད་

བཀའ་བསྡུར་གནང་བ།
V

ཚེས་ ༢༣ དགོང་དྲོ་ཆུ་ཚོད་བཞི་པའི་ཐོག་སྐུ་ཚབ་ལྷན་རྒྱས་འབའ་བ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་མཇལ་འཕྲད་ཆེད་ཕེབས་ནས་ཆུ་ཚོད་ ༥ དང་ཕྱེད་ཀ་བར་ཁོང་གི་གཟིམ་ཁང་དུ་བསྡད། ཁོང་གི་གཟིམ་ཁང་ནི་གྲོང་ཁྱེར་གྱི་དཀྱིལ་དུ་མི་མང་དཀྱུས་མ་བསྡད་སའི་ཁང་པ་ཐོག་བརྩེགས་མང་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་གི་ཐོག་བརྩེགས་དཀྱིལ་ཙམ་ལ་བཞུགས་འདུག།སྐུ་སྲུང་དང་ཉེན་རྟོག་མི་སྣ་སོགས་གང་ཡང་མཐོང་རྒྱུ་མི་འདུག།ཐོག་མར་ཕན་ཚུན་ངོ་སྤྲོད་དང། གཞུང་འབྲེལ་ཕྱག་རྟགས་འབུལ་བཞེས་དང་འཚམས་འདྲི་གནང་རེས་ཟིན་རྗེས། ཁོང་ནས་༸གོང་ས་ཆེན་པོ་སྐུ་དཀྱིལ་གསལ་ཐང་ཡིན་ཤག་དང། སྔ་ལོ་ཞལ་པར་ཐོག་བཀའ་མོལ་ཞུ་ཐུབ་པར་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང་ལུགས་གསུངས། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་ཀྱི་ལྟ་སྐོར་དང་བྱེད་སྒོའ་སྐོར་ཁྱེད་རང་དང། ཀུན་གཟིགས་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ། ིང་ཕོད་བཅས་ལ་བཀའ་སློབ་ཞུ་དགོས་བཀའ་མངགས་ཡོད་པའི་སྐོར་དང། ང་ཚོར་དགའ་བསུའི་གསོལ་སྟོན་དྲངས་སྐབས་ཅང་པུའུ་ཀྲང་ནས་དོན་ཚན་ ༥ སྐོར་གསུངས་བྱུང་ཡང། དེའི་སྐོར་བོད་མི་མང་ཚོགས་ནས་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་མེད་ལུགས་བཅས་ཞུས་པར།

ཕུན་དབང་ལགས་ཀྱིས་གསུངས་དོན། དོན་ཚན་ ༥ དེ་བཞིན་ཐོག་མར་ཧུའུ་ཡའོ་པང་དང་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་དབར་བཀའ་མོལ་བྱུང་བ་ལས་གཞན་གྱིས་ཤེས་རྟོགས་མེད། དེ་ནས་བར་ལམ་རླུང་འཕྲིན་དང་གསར་ཤོག་ཁག་ནས་གསལ་བསྒྲགས་བྱས་པ་དང། དབྱིན་ཕཱ་ཐང་ནས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་པ་བཅས་ལ་བརྟེན་

54 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ནས་གཞི་ནས་གསལ་རྟོགས་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་དང། བསམ་ཚུལ་ག་རེ་ཡོད་ཀྱང་ཐད་ཀར་ཞུ་དགོས། ང་ཚོས་ཞུས་པ་དང་ཁྱེད་ཚོས་ཞུས་པ་གཉིས་མི་འདྲ། སྤྱིར་དབུས་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་དེ་བོད་མི་དང་མི་རིགས་འདྲ་མིན་ཚང་མར་ཡང་དག་པ་ཡོད་ཀྱང། དེ་དག་ས་གནས་སོ་སོའ་ལས་བྱེད་པས་ལག་ལེན་མ་འཁེལ་བ་དང། ིདངོས་འབྲེལ་ཞུས་ན་རྒྱལ་ཁབ་ཆེ་དྲགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཇི་མ་ཇི་བཞིན་ཀྲུང་གོའ་གཞུང་གིས་ཤེས་ཀྱི་མེད་པ་ལྟར། སྐུ་ཚབ་དང་པོ་ཕེབས་རྗེས་ ིགཞི་ནས་ཤེས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་གཡོན་ཕྱོགས་ཤ གས་རྐྱེན་ཡོད་ཕྱིན། ད་ལྟ་ཡང་སྲིད་བྱུས་ཁུངས་འཁྱོལ་བ་ཞིག་ཡོང་གི་མེད་པ་རེད། དེར་བརྟེན། ཧུའུ་ཡའོ་པང་བོད་ལ་ཕེབས་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་ཏེ་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཀྱི་ཐོབ་དབང་ཆ་ཚང་སྤྲོད་དགོས་པའི་བཀའ་གནང་བ་རེད།
དེ་བཞིན་ཀུན་གཟིགས་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང་ཞུ་བསྐུལ་ཤ གས་ཆེ་གནང་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཕྲན་ནས་ཀྱང་ཧུའུ་ཡའོ་པང་སྔ་རྗེས་མཇལ་སྐབས། བོད་མི་རིགས་ལ་གཟིགས་རྟོག་ཡག་པོ་གནང་མ་ཐུབ་ཚེ་མི་རིགས་བརླག་ཉེན་ཡོད་སྐོར་ཞུས་པར་ཐུགས་སྣང་ཆེན་པོས་གསན་སོང། གཙོ་བོ་བོད་མི་མང་གལ་ཆེ་བ་རེད། སྟག་འཚེར་རིན་པོ་ཆེ་ (སྐུའི་གཅེན་པོ་བགྲེས་ཤོས།) རྒྱ་ནག་ལ་ཕེབས་སྐབས་ཀྱང་ཡག་ཐག་ཆོད་གསུངས་སོང། གང་ལྟར་འཕྲལ་ཕུགས་གཉིས་གཞི་རྩར་བཟུང་སྟེ་ད་ལྟའི་འབྲེལ་ལམ་བྱེད་ཕྱོགས་ཐད་ཞི་ལྷོད་སྒོ་ནས་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པ་དང། གནས་ཚུལ་ལེགས་ཉེས་གང་ཡིན་ཡང་རྒྱ་གཞུང་དབུ་ཁྲིད་ཚོར་ཞུ་དགོས་རེད། སྟོན་པ་བཅོམ་ལྡན་འདས་ཀྱི་བཀའ་ཡང་དག་པ་དེ་གྲྭ་པ་ཚང་མས་ལག་ལེན་ལ་བསྟར་མ་ཐུབ་པ་ལྟར་ཏང་གི་སྲིད་བྱུས་དེ་ཡང་ཚང་མས་ལག་ལེན་ལ་སྐྱེལ་མ་ཐུབ་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད། ཅེས་གསུངས།
ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་ནས་དེ་ཉིན་དགོང་དྲོའ་གསོལ་ཚིགས་སྙན་ ིགྲགས་ཅན་གྱི་པེ་ཅིང་ཌཀ་ཟ་ཁང་ (Peking Duck) ནང་གདན་ཞུས་ཀྱིས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 55

གསོལ་ཚིགས་རྒྱས་པ་འདེགས་འབུལ་གནང་སོང། གུས་རང་ཉིད་མི་ཚེའི་ནང་དེ་འདྲའི་འདམ་བྱའི་བཟའ་ཆས་ཟ་བ་ཐེངས་དང་པོར་སོང་བྲོ་ཞིམ་ལྡན་པའི་ཚོར་བ་དམིགས་བསལ་བ་ཞིག་བྱུང་སོང། སྐབས་དེར་ང་རང་གི་མཐོང་སྣང་ལ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་ནི་ཕྲན་རང་ཆུང་དུས་ཌལ་ཧོར་གཞི་རིམ་སློབ་གྲྭར་ཡོད་སྐབས་རྒྱ་གར་བ་དགེ་ཆེ་ཀ་ཏར་སིང་ཞུ་བ་ཞིག་ཡོད་པ་ཁོང་གི་གཟུགས་དབྱིབས་དང་མགོའ་སྐྲ་བཞག་སྟངས་སོགས་ཧ་ཅང་འདྲ་པོ་མཐོང་བྱུང། ིསྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་བཀའ་ཟུར་ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་མཆོག་དང་མཇལ་འཕྲད་བཀའ་བསྡུར་གནང་བ།
V

ཚེས་ ༢༤ ཉིན་གྱི་དགོང་དྲོའ་ཆུ་ཚོད་བཞི་པར་ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་ ིམཆོག་གི་གཟིམ་ཤག་ཏུ་མཇལ་འཕྲད་དུ་བཅར། ཐོག་མར་གཞུང་འབྲེལ་ཕྱག་རྟགས་སོགས་ཕུལ་ཏེ་འཚམས་འདྲི་ཞུས། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ང་ཚོ་ལྟ་སྐོར་གནང་ཕྱོགས་སྐོར་སོགས་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང། སྐུ་ཉིད། ཕུན་དབང་ལགས་བཅས་ལ་བཀའ་སློབ་ཞུ་དགོས་བཀའ་མངགས་ཡོད་ལུགས་དང། དོན་ཚན་ ༥ སྐོར་ཧུའུ་ཡའོ་པང་དང་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་ལགས་གཉིས་བཀའ་མོལ་བྱུང་ལུགས་ཁ་སང་ཅང་པུའུ་ཀྲང་ནས་ང་ཚོར་གསུངས་བྱུང། དེའི་སྐོར་བར་ལམ་ལྷ་ས་ནས་དབྱིན་ཕཱ་ཏང་གིས་རླུང་འཕྲིན་ཐོག་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་པ་དང། གསར་ཤོག་ཏུ་ཐོན་པར་བརྟེན་བོད་མི་མང་ཚོགས་ནས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བ་དང། ངོ་རྒོལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པར་སོང། དེའི་སྐོར་དངོས་ཡོད་གནས་ལུགས་ཇི་བྱུང་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པར། ང་ཕོད་ནས་གསུངས་དོན། ད་རེས་ལྟ་སྐོར་ཕེབས་ཐུབ་པ་ཡག་པོ་རེད། དེ་སྔོན་ལྟ་སྐོར་ཕེབས་མཁན་གྲས་ནས་ཐུབ་བསྟན་ལགས་ནི་གྲྭ་པ་དང་ཚོང་པ་ཡིན་

56 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

པ་དང། མདའ་དཔོན་དང་བློ་བཟང་བསམ་གཏན་ལགས་གཉིས་མཐོ་པོར་བཞུགས་མཁན་སོང་ཙང་མང་ཚོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་མ་མཁྱེན་མཁན་དང། སྐུ་ཚབ་གཉིས་པ་ནི་གནད་མེད། ཉམས་མྱོང་དང་སྐད་ཆ་ཧ་མ་གོ་མཁན་ཡིན་ཙང་གནས་ཚུལ་ཡག་པོ་གཟིགས་རྒྱུ་ལྟ་ཅི། དེ་དག་གིས་གནོད་རྒྱུ་མ་གཏོགས་ཕན་རྒྱུ་མི་འདུག།ད་རེས་ཁྱེད་ཚོ་ཕེབས་པ་ཡག་པོ་རེད་ཅེས་དང།
དོན་ཚན་ ༥ ནི་རྙོག་དྲའི་གནས་ཚུལ་རེད། རྒྱ་ལོ་ལགས་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕེབས་རྗེས་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་གཏུགས་ཀྱིས་རྩ་བ་མཐུད་དེ་འགོ་ཡག་པོ་ཚུགས་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད། འདི་ཁོང་རང་གི་བྱས་རྗེས་ཡག་པོ་རེད། གྲུབ་འབྲས་ཤིག་ཀྱང་རེད། ཐེངས་གསུམ་པའམ་མཐའ་མའི་སྐབས་དོན་ཚན་ལྔའི་སྐོར་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་མིན་ནམ། འདི་དག་གང་འདྲ་བྱུང་མིན་ང་ཚོར་བཤད་རྒྱུ་མེད། (དེ་དུས་ཁོང་རང་བོད་ལ་ཡོད་པའི་སྐབས་ཡིན་འདུག) འདི་དག་ལ་རྒྱ་ལོ་ལགས་ནས་མོས་མཐུན་གནང་ཡོད་མེད་གསུང་དགོས་རེད། འདིའི་སྐོར་གསལ་པོ་ཞིག་གོ་རྒྱུ་མི་འདུག།བ་རེ་བོ་རི་བྱས་ཏེ། འདི་བྱས་འདི་མིན་ཁ་གསལ་རྩ་བ་ནས་མི་འདུག།༸གོང་ས་མཆོག་གཏན་ལོག་གནང་དང་མ་གནང་གི་སྐད་ཆ་གང་འདྲ་ཞིག་བྱུང་དང་མ་བྱུང་ང་ཚོས་ཤེས་ཀྱི་མེད། གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་ཡོད་ན་ཡག་པོ་རེད། འདིས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁྱེད་ཚོ་ཕ་གིར་ཡང་ཁྱད་མཚར་ཆགས་ཡོད། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཕེབས་ནའང་དགའ་བསུ་རེད། ཕེབས་རྗེས་གཏན་བཞུགས་གནང་ནའང་དགའ་བསུ་ཡོད་ཟེར་བ་འདི་གཉིས་དོན་དག་གཙོ་གནད་ཡིན་པ་ལས་གཞན་ཚོ་ཆུང་རྩག་རེད། འདིའི་སྐོར་ཁོང་གསུམ་ (ཐུབ་བསྟན། མདའ་དཔོན། རྒྱ་རི་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་གསུམ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༢ དང་ ༡༩༨༤ ལོར་གྲོས་མོལ་རྟོག་ཞིབ་ཆེད་ཕེབས་སྐབས་ལ་ཟེར།) ལའང་གསལ་པོ་གསུང་རྒྱུ་མི་འདུག།དོན་ཚན་ ༥ རྒྱ་སྐད་ནས་བོད་སྐད་དུ་བསྒྱུར་བ་རེད་ཅེས་དང།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 57

ཁོང་ནས་མུ་མཐུད་གསུངས་དོན། དེའི་ནང་ནས་དོན་ཚན་འདི་འགྲིགས་དང་མ་འགྲིགས་ཁྱེད་ཚོས་གསལ་པོ་གསུང་དགོས་ཀྱི་འདུག།གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་ན་སྐུ་ཕྱྭར་ཉེན་ཁ་ཡོང་གི་མ་རེད། མཇལ་འཕྲད་ཕེབས་ཏེ་རྒྱའི་དཔོན་རིགས་ཚོ་དང་བཀའ་མོལ་གནང་ན་ཡག་པོ་རེད། དེ་མིན་གཞན་སུ་ཕེབས་ཀྱང་ཆེས་མཐོའ་འགོ་ ིཁྲིད་ཚོ་མཇལ་ཐུབ་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། དོན་ཚན་ ༥ ལ་ཞིབ་འཇུག་གི་ཐོག་ནས་སྐུ་ཚབ་བཞི་པའི་བསམ་འཆར་ཕུལ་ན་ཡག་པོ་འདུག།དོན་ཚན་ཁག་གཅིག་གནད་འགག་མ་རེད། བོད་ལ་འཛུགས་སྐྲུན་རྣམ་གྲངས་ ༤༣ ནས་ ༣༧ འགོ་འཛུགས་ཟིན། མི་ཁྲི་གཉིས་ཙམ་ཕྱིན་པ་རེད། དགོན་པ་ ༢༠༠ ཐམ་པའི་ཉམས་གསོ་བོད་ནང་འགོ་འཛུགས་ཡོད། ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གནས་ལུགས་ཕྲན་བུ་ཡོང་གི་ཡོད་འདུགརིག་གནས་གསར་བརྗེ་ནི་ལུང་པར་ཆུ་ལོག་ཡོང་བ་དང་གཅིག་པ་རེད། འདི་ལོ་ ༨ ཧྲིལ་པོ་བྱས་པ་རེད། མི་རྣམས་ཀྱིས་བཟོ་གྲྭའི་ལས་ཀ་མ་བྱས། རྩེད་མོ་རྩེད་ཀྱིན་བསྡད། སྤྱི་ཁང་ཚུགས་ཀྱང་སོ་ནམ་པས་ལས་ཀ་མ་བྱས། འགྲིམས་འགྲུལ་གང་ལའང་གླ་མ་སྤྲད་པར་ཕྱིན་པ། ཟ་ཁང་ནང་ལ་ཟ་བཅའ་མེད་པ་སོགས་རྒྱལ་ཁབ་སྟོབས་འབྱོར་ཡོང་རྒྱུ་བྲལ་བ་རེད། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་ཕལ་ཆེ་བར་རྡུང་རྡེག་ཕོག་པ་རེད། དེ་རྗེས་ཏང་གི་གྲོས་ཚོགས་གསུམ་པ་ནས་འགྱུར་བ་ཕྱིན་པ་རེད། ད་ལམ་ལྟ་སྐོར་དུ་ཕེབས་གནང་བ་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག།སྤྱིར་བཏང་ཕེབས་མི་རྣམས་རྒྱུས་ཡོད་པ་ཕེབས་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་གསུངས།
དེ་རྗེས་ཚང་མ་ལྷན་དུ་སྐུ་པར་སྒྲོན་པ་གནང་སོང། གུས་ནས་ཀྱང་ཁོང་ནི་ལོ་རྒྱུས་མི་སྣ་ཞིག་ཡིན་པར་སོང་བསམ་འཕེལ་ལགས་ངེད་ནས་ཀྱང་མཉམ་དུ་སྐུ་པར་བརྒྱབ་པ་ཡིན། སྐབས་དེར་སྐུ་སྲུང་དམག་མི་གཉིས་ལས་མི་འདུག།དེ་སྔོན་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ངེད་གཉིས་འགྲོ་སྐབས་ཕྱི་ལོགས་ལ་ཡོད་པའི་དམག་མི་ཚང་མ་མཐོང་སར་མི་འདུག།རྒྱ་ནག་གོང་མ་བཞུགས་ཡུལ་ཕོ་བྲང་ད་ཆ་ཟ་ཁང་ལ་

58 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

བསྒྱུར་བ་ཞིག་འདུག་པ་དེར་གསོལ་ཚིགས་གནང། གསོལ་ཚིགས་སྐབས་བཀའ་མོལ་འཕྲོས་ཞོར་དུ་ང་ཕོད་ནས། བོད་ལ་ཧྲུའུ་ཅི་དང་པོ་ཕུན་དབང་ལགས་གཏོང་རྒྱུའི་མིང་འབོད་ང་ཕོད་ཁོང་རང་ནས་བྱས་ཀྱང་རྒྱ་མིས་ཁས་ལེན་མ་བྱས་པ་དང། ད་ལྟའི་འགོ་ཁྲིད་དེ་འགྲིགས་གི་མི་འདུག་ཅེས་རྡོ་རྗེ་ཚེ་བརྟན་དང། རག་སྡི་བཅས་ནས་ཀྲུང་དབྱང་ལ་ཡི་གེ་འབྱོར་ཀྱང་མ་ཉན་པར་ཡར་བཏང་བ་རེད་ཅེས་གསུངས། དེ་མཚུངས་མཐུ་སྟོབས་ལགས་ནས་གུས་པར་ཀ་ཐོག་ཞིང་སྐྱོང་སྤྲུལ་སྐུ་དང་ལི་ཐང་ཨ་ལོ་ཆོས་མཛད་ཚེ་རིང་རྡོ་རྗེའི་སྐོར་སྐད་ཆ་དྲིས་པར་ལན་འདེབས་ཞིབ་ཕྲ་བྱས།

༸ཀུན་གཟིགས་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་མཇལ་ཁ་དང་
ལམ་སྟོནབཀའ་སློབ་ཞུ་བཅར།
V

ཚེས་ ༢༦ ཉིན་གྱི་དགོང་དྲོའ་ཆུ་ཚོད་ ༤ དང་ཕྱེད་ཀའི་ཐོག་༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ ིཆེན་རིན་པོ་ཆེ་རྗེ་བཙུན་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྲུབ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་མཇལ་བར་བཅར་ཏེ་ཐོག་མར་ཚང་མས་སྐུ་ཕྱག་ཕུལ་ཏེ་ཕྱག་དབང་ཞུས། སྐོུ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་གཞུང་འབྲེལ་ཕྱག་རྟགས་རྣམས་ཕུལ། ང་ཚོ་ཚང་མ་རེ་རེ་བཞིན་མཇལ་ཁ་ཞུ་སྐབས་གུས་པས་གཞོན་ནུའི་ཡི་གེ་ཞིག་ཕུལ་བ་ཡིན། འདིའི་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་བགྲེས་པ་རྣམས་ནས་མཁྱེན་རྟོགས་མེད། ང་ཚོས་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་ཁ་ཞུ་སའི་ཁང་པ་དེ་ནི་སྐུ་སྒེར་གྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང། ཁང་པ་རྙིང་པ་ཐོག་བརྩེགས་གཉིས་ཅན་ཞིག་འདུག །སྐབས་དེར་དམག་མི་གཉིས་འདུག།ཞབས་ཕྱི་རྣམས་ནས་བོད་ཆས་གྱོན་འདུག །
༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས། ༸རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྐུ་ཁམས་གསལ་དྭངས་ཡིན་པས། ཞེས་གསུང་བརྗིད་རྔམ་ཆེན་པོའ་སྒོ་ནས་བཀའི་རྩད་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 59

གནང་སྐབས། ཁང་མིག་ཆུང་ཆུང་དེའི་ནང་ས་འགུལ་བ་ལྟ་བུའི་ཚོར་སྣང་ཤར་བ་དང། དད་པའི་སྤུ་ལོང་དབང་མེད་དུ་གཡོ་བ་ཞིག་བྱུང། དེའི་སྔོན་ལ་གུས་ལྟ་བུར་ཆ་བཞག་ན་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་སྤྱིར་བཏང་ཙམ་མ་གཏོགས་དམིགས་བསལ་གྱི་དད་གུས་ཡོད་མཁན་ཞིག་མིན་པ་ནི་ཤེས་རྒྱ་ཆུང་བ་དང། ལོ་ན་ཆུང་བའི་སྐྱོན་ཡིན་པ་གསལ་པོ་ཤེས་བྱུང། དེ་རྗེས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་སྐུ་ཁམས་གསལ་བཞུགས་ཡིན་པ་དང། ལོ་རེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་གང་སར་མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་བཞིན་པའི་སྐོར་སྙན་གསན་ཞུས་པར། ༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་མུ་མཐུད་གསུངས་དོན། ལྟ་སྐོར་ཕེབས་པ་དང། ཁྱེད་ཚོ་མཇལ་བ་དགའ་པོ་བྱུང། ༸རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྐུ་ཁམས་བཟང་པོ་ཡོད་པ། བསྟན་འགྲོའ་དོན་ལ་སྔར་བཞིན་མཛད་པ་རྒྱས་པོ་ཡོད་པ། རིང་མིན་ཡུ་རོབ་ལ་ ིཆིབས་བསྒྱུར་གནང་རྒྱུ་ཡིན་པ་བཅས་ཤེས་བྱུང་བར་རྗེས་སུ་ཡི་རང་ཞུ་རྒྱུ་དང་དགའ་བ་བསྒོམ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས།
སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་ཀྱི་ལྟ་སྐོར་བྱེད་སྒོའ་སྐོར་སོགས་ ི༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང། ང་ཕོད། ཕུན་དབང་ལགས་བཅས་ལ་བཀའ་སློབ་ཞུ་དགོས་ཞེས་བཀའ་མངགས་ཡོད་སྐོར་དང། ཁ་སང་ང་ཚོར་དགའ་བསུའི་གསོལ་སྟོན་སྐབས་ཅང་པུའུ་ཀྲང་ནས་དོན་ཚན་ ༥ ཡི་སྐོར་ཧུའུ་ཡའོ་པང་དང་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་ལགས་གཉིས་བཀའ་མོལ་བྱུང་ལུགས་གསུངས་བྱུང། དེའི་སྐོར་ང་ཕོད་ལའང་ཞུ་རྒྱུ་བྱུང་ཞེས་ཞུས་པར། ༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་ང་ཕོད་ཀྱིས་དེའི་སྐོར་གང་གསུང་གི་འདུག་ཅེས་བཀའ་རྩད་གནང་བར། སྐོུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་ང་ཕོད་ཀྱིས་དོན་ཚན་ ༥ ཁོངས་འགྲིགས་དང་མ་འགྲིགས་དབྱེ་བ་ཕྱེ་སྟེ་ཁོང་ཚོར་གསལ་པོ་ཞུ་དགོས་ཞེས་གསུང་གི་འདུག་ཅེས་ཞུས་པར།
༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས། དེའི་སྐོར་ང་ཕོད་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་ཡིག་ཆ་དོན་ཚན་ལྔ་དང་འབྲེལ་བ་དེ་ཚོ་གསལ་པོ་གཟིགས་གནང་དགོས། དེ་ཚོའི་ནང་ནས་

60 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

དོན་ཚན་ ༥ དོན་དག་མང་པོ་ཞིག་རེད། དང་ལེན་བྱེད་ཐུབ་མ་ཐུབ་དབྱེ་བ་ཡོང་གི་རེད། དོན་ཚན་ལྔ་པོ་དེ་ ༡༩༨༡ ལོར་རྒྱ་ལོ་ལགས་ལ་ཧུའུ་ཡའོ་པང་གིས་གསུངས་པ་རེད། གསུངས་པས་མ་ཚད་བརྗེད་ཐོ་རྒྱ་ཡིག་ནང་ཡོད་པ་དེ་ཡིག་ཐོག་ནས་ཕུལ་བ་རེད། དེ་༸གོང་ས་ཆེན་པོར་༸སྙན་སེང་ཞུས་ཡོད་མེད་མི་ཤེས། དེ་ཕྱི་ལོགས་ལ་ཁྱབ་བསྒྲགས་མ་བྱས་པ་དང། ནང་ལའང་གསང་བ་བྱས་པ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་དེ་བརྟན་པོ་མེད་ཙང་རེད། བོད་ལ་གཏམ་དཔེ་ཡོད་པ་ལྟར། ཆུ་འཚོག་བའི་སྣོད་ཡོད་ཀྱང་གཏམ་འཚོག་པའི་སྣོད་མེད་ཟེར་བ་ལྟར། ཕྲན་བུ་ཕྱི་གྱར་ཕྱིན་པ་རེད། གཏམ་གྱར་ཚར་དུས་ཆ་ཚང་གྱར་ན་ཡག་པོ་རེད། དེ་ནི་ཡོང་གི་མ་རེད། དཔེར་ན་ཕོ་རོག་སྟོང་ཕུར་ཟེར་བ་ལྟར་རེད་ཅེས་དང།
དབྱིན་ཧུ་ཐང་གིས་ (Yin Fatang) བཤད་པ་དེ་ཀྲུང་དབྱང་གི་དགོངས་ཚུལ་དང་འགལ་བ་རེད། ཚུར་ཕེབས་ན་གསལ་བསྒྲགས་གནང་དགོས་ཟེར་བ་ལྟར། དེ་གང་འདྲ་ཞིག་གནང་དང་མི་གནང་༸གོང་ས་མཆོག་གི་ཐུགས་འདོད་རེད། དེས་ ༡༩༥༩ གནས་ཚུལ་ངོས་ལེན་ཞུ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་སྐོར་སྐད་ཆ་འཕྲོས་ནས་དོན་ཚན་ལྔ་འདི་ཀྲུང་དབྱང་ནས་ཡང་བསྐྱར་གསལ་བསྒྲགས་གནང་བ་རེད།
ཐུབ་བསྟན་རྣམ་རྒྱལ་གྱིས་དོན་ཚན་ ༥ དེར་ཁོ་ཚོ་ལས་ཀ་བྱ་རྒྱུ་ཁག་པོ་བྱེད་ཀྱི་རེད་ཞུས་བྱུང། གང་ལྟར་དེའི་ནང་ནས་དང་ལེན་ཐུབ་དང་མ་ཐུབ་གསལ་པོ་བྱས་ནས་ཞུས། དོན་ཚན་ལྔའི་ནང་ནས་གཙོ་བོ་བཞུགས་ཡུལ་དེར་མ་གཏོགས་གནད་འགག་མེད། དོན་ཚན་གཉིས་པོ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། དོན་ཚན་ལྔ་པོར་ངོ་རྒོལ་བྱས་ནའང་འབྲེལ་བ་སྡུག་ཏུ་ཕྱིན་ཡོང། གཙོ་བོ་ལྟ་སྐོར་རྗེས་དོན་ཚན་ལྔའི་ཐོག་གསལ་པོ་གསུང་ན་ཡག་པོ་རེད་ཅེས་བཀའ་གནང་སོང།
དབྱིན་ཕཱ་ཐང་ཟེར་བ་ནི། ཐོག་མར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༠ ནས་བཟུང་བོད་ནང་ལོ་མང་ལས་ཀ་བྱེད་མྱོང་མཁན་དང། བོད་སྐད་ཀྱང་ཕྲན་བུ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་འདུག།ལོ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 61

རབས་བརྒྱད་ཅུའི་ནང་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཟེར་བའི་དམར་ཤོག་ཚོགས་པའི་དྲུང་ཆེ་ཡང་བྱས་འདུག །རྒྱུན་དུ་མི་གཤིས་གདུག་རྩུབ་ཆེ་ལ་གཡོན་ཐལ་གྱི་བསམ་ཚུལ་ཤ གས་ཆེ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། ཧུ་ཡའོ་པང་གི་སྐབས་བོད་ནང་ཅུང་ཟད་གུ་ཡངས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ལག་བསྟར་བྱས་པར་དངོས་ཤ གས་བརྒྱུད་གསུམ་ནས་ངོ་རྒོལ་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་མཁན་གཙོ་བོའ་གྲས་དང། ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ ིལགས་ཀྱི་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་དང། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུའི་ལྟ་གྲུབ་ལ་འཁོན་འཛིན་ཤ གས་ཆེ་བྱེད་མཁན་དང། བོད་རང་བཙན་གྱི་ལངས་ཕྱོགས་འཛིན་ཚུལ་ཉེས་འཛུགས་དང་ལྐོག་གཡོའ་ངན་བྱུས་ཀྱང་བཤམས་ ིམྱོང་མཁན་ཞིག་རེད།12
ཡང་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་མུ་མཐུད་གསུངས་དོན། དེ་སྔ་མཚོ་སྔོན་དང། ཀན་སུའུ་གཉིས་ནང་ཚབས་ཆེན་པོའ་གནས་ཚུལ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། འགའི་ཤས་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ལས་ཚབས་ཆེ་བ་བྱུང་ཡོད། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་རྒྱལ་ཡོངས་དང་གཅིག་གྱུར་གྱིས་བཀྲ་ཤིས་འཁྱིལ་དང། སྐུ་འབུམ། རེབ་གོང་ལ་མཚོན་ན་ཚོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་དེ་འབྲུ་ཁང་བཟོས་ཙང་འདུ་ཁང་སྟོང་པ་ཙམ་ལྷག་པ་རེད། དེ་མིན་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་རྩ་བ་ནས་མཐོང་རྒྱུ་མེད་པ་བཟོས་པ་རེད། དེ་བཞིན་ལུང་པ་འགའ་ཤས་རྩ་མེད་བཟོས་ཡོད།
ཏང་གི་གྲོས་ཚོགས་གསུམ་པ་ནས་བཟུང་འགྱུར་བ་ཕྱིན་པ་རེད། སྲིད་བྱུས་ཡག་ཏུ་ཕྱིན་པ་དེ་དག་ལག་ལེན་བསྟར་སྐབས་གཤམ་འོག་གཡོན་ཕྱོགས་པས། དཔེར་ན་ ༡༩༥༩ ནས་གཙོ་བོར་བྱས་ནས་འཚར་ལོངས་བྱུང་བའི་མི་དེ་ཚོ་ད་ཆ་གནས་ཚུལ་གསར་པ་ཞིག་ལ་འགྱུར་བ་ཕྱིན་པ་དང་མཉམ་དུ་འགྲོ་དགོས་དུས།

12 རང་རྒྱལ་གྱི་མི་རིགས་གནད་དོན་དང་མི་རིགས་ལས་དོན་སྐོར་གྱི་ཕྱིར་རྟོག།ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ། ཁ་བ་དཀར་པོ་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་སྲི་ཞུང་ཁང་གིས་པར་བསྐྲུན་ཞུས་པ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༦ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡ ཉིན་ཧུའུ་ ཅིན་ཐའོ་ལ་ཕུལ་བའི་ཞུ་འཕྲིན་གསུམ་པ། ཤོག་ངོས་ ༧༣༨ - ༧༦༠ ལ་གཟིགས།

62 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཁྱད་པར་ཆེན་པོ་ཕྱིན་ནས་གནས་ཚུལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག།མི་ནི་ཤོག་བུ་དཀར་པོ་ནང་བཞིན་རེད། མིའི་བསམ་བློ་དེ་འགྱུར་བ་གཅིག་ཕྱིན་ཚར་དུས་གཞན་ལ་སྐྱོན་སྟོན་བྱེད་དགོས་ན་ཁག་པོ་རེད། བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ལྔ་ཡོད། དེའི་སྲིད་བྱུས་ལག་ལེན་བསྟར་སྟངས་ཁག་ཁག་རེད། དེའི་ནང་ནས་ས་ཁུལ་ཁག་ཀྱང་མི་འདྲ་བ་བྱུང་ཡོད། སྤྱིར་བཏང་བཤད་ན་མཚོ་སྔོན་དང། ཀན་ལྷོ་གཉིས་ས་ཁུལ་ཁག་ལྔའི་ནང་ནས་ཡག་ཤོས་ཡིན། དགོན་པ་སོགས་མང་ཚོགས་ཀྱི་རེ་འདུན་ལྟར་ཕལ་ཆེར་བྱུང་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་ཆེན་པོ་ཡོད་ཀྱང་ཕྱུག་པོ་མེད། དགོན་པ་ཆེ་བ་ཚོ་ལ་རོགས་དངུལ་གནང་བ་ལས་ཆུང་བ་ལ་གནང་གི་མེད། གནང་བ་དེ་དག་ཀྱང་ས་བཅད་མ་སྟོང་ཙམ་ལས་མེད། མཚོ་སྔོན་དང་ཀན་ལྷོ་གཉིས་ཀྱི་མི་རྣམས་ཆོས་དད་ཆེན་པོ་དང་རྒྱུ་ཕྱུག་པོ་བྱས། མི་མང་སྟོབས་ཤ གས་རྒྱས་ཡོད། དགོན་པ་སོ་སོར་ཆོས་འཆད་ཉན་འགོ་ཚུགས་ཙམ་ལས་གཞན་བྱུང་མེད། དམིགས་བསལ་དགོན་པ་ཆུང་ཆུང་ཁ་ཤས་ཡག་པོ་འདུག །
མི་རིགས་སྲིད་བྱུས་སྔར་ལས་ཡག་པ་ཡོད་པ་རེད། མི་རིགས་རང་ངོས་ནས་ཚད་གཞི་མ་ལྡང་བ་དང། དཔལ་འབྱོར་གྱི་མ་ལྡང་བ་སོགས་ཡོད། དེ་དག་ད་ཆ་སྔར་ལས་ཡག་ཏུ་ཕྱིན་ཡོད། རྣམ་པ་གསུམ་བོད་པ་རེད་པ། (སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་དང། བསམ་འཕེལ་ལགས། གུས་བཅས་གསུམ་ལ་གསུངས་བ་ཡིན།) གཞན་རྣམ་པ་གསུམ་མཚོ་སྔོན་ནས་རེད་པ། (འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་རེབ་གོང་ནས་དང། གྲའུ་དཔོན་སྐྱེ་དགུ་མདོ་བ། སྤྱི་ཟུར་སྐལ་ལྡན་ལགས་ཆབ་ཆ་ནས་ཡིན་པ་བཅས་ལ་གསུངས་བ་ཡིན།) སྤྱི་ཚོགས་ནང་མི་སྣ་འདྲ་མིན་སྣ་ཚོགས་ཡོད། དེ་རིང་བཤད་པ་ལམ་སེང་ལན་སྐྱེལ་མཁན་དེ་འདྲ་ཡང་ཡོད། བདེན་པ་བདེན་ཐོག་དང་དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་ཡིན་ཙང་ལེགས་ཉེས་གང་ཡིན་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་དང་མཐུན་པ་ཞུ་དགོས། ལེགས་ཉེས་གཉིས་ཀ་ཐོ་བརྒྱབ་ནས་ཕར་ཕེབས་ཏེ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 63

འགྲེལ་བཤད་དངོས་ཡོད་ལྟར་རྒྱག་དགོས། འཚོ་བ་སྡུག་པོ་སྐབས་གཅིག་བྱུང་བ་རེད། ད་ཆ་སྡུག་པོ་མེད། བོད་ལ་མར་ཨ་མདོ་ནས་བཏང་དགོས་པ་ལས་བོད་ཁུལ་ནས་ཁུངས་འཁྱོལ་གྱི་མེད་ཅེས་དང།
རྩ་བའི་ལོ་ངོ་ ༢༦ རིང་གི་གནས་ཚུལ་བོད་རང་དབང་རང་བཙན་གྱི་ལས་འགུལ་བྱས་པ་དང། དེའི་དབང་གིས་རྒྱལ་ཁབ་ཁ་བྲལ་གྱི་ལས་ཀ་བྱས་པ་རེད། ད་ཆ་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་མི་བཏང་བ་གནང། དགྲ་དང་དགྲ་ཡི་དབྱེ་བ་ལྷོད་དུ་ཕྱིན། འབྲེལ་བ་འགོ་ཚུགས་པ་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་ཞིག་རེད་བསམ་གྱི་འདུག།ཚགས་པར་བཀྲམ་པ་དང་རྔམ་སྟོན་ཁྲོམ་སྐོར་བྱེད་པ་གཅིག་པོས་དོན་སོན་ཡོང་དཀའ་སྙམ། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་དབུ་ཁྲིད་འོག་ལྟ་སྐོར་ཚོགས་པ་ཁག་ཁ་ཤས་བཏང་བའི་ནང་ནས་ཁ་ཤས་ཡག་པོ་བྱུང། ཁ་ཤས་ཁྲ་གི་ཁྲུག་གི་བྱུང། ཁྲ་གི་ཁྲུག་གི་བྱུང་ནས་དགེ་མཚན་མ་བྱུང་བ་མ་ཟད་ཕན་ཐོགས་མེད། བྱ་མ་འདྲོག་པར་སྒོ་ང་ལེན་ཐབས་བྱེད་དགོས་ཙང། ལམ་སེང་རང་བཙན་ཐོག་བཀའ་མོལ་གནང་ཐབས་མེད། ཧོང་ཀོང་ལོ་བརྒྱའི་རྗེས་རྒྱ་ནག་ལ༌སྤྲད་རྒྱུ་ཐག་ཆོད་ཡོད་རེད། བོད་ཀྱང་ཡ་བྲལ་ལ་འགྲོ་ཐབས་མེད།
བོད་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་དེ་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཞིག།ཆ་ཚང་བ་ཞིག་མེས་རྒྱལ་ནང་དུ་བཞུགས་བྱས། བསྟན་པ་དང་དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་སོགས་རྒྱས་ཐབས་བྱུང་བ་ཡིན་ན་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འཕྲལ་ཕུགས་ཁེ་ཕན་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་ལ་འབད་རྒྱུ་དེ་ང་སྒེར་གྱི་བསམ་ཚུལ་ཡིན། ཕར་ཕེབས་བྱས་ལེགས་ཉེས་གནས་ཚུལ་ཡག་པོ་ཞུ་དགོས། རྗེས་མ་མཇལ་གྱི་མ་རེད། གསུང་རྒྱུ་ཡོད་ན་ཡིག་ཐོག་ནས་ཞུས་ནའང་འགྲིགས། མི་རིགས་དང་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་སོགས་ག་རེ་ཡོད་མིན་འགོ་ཁྲིད་ལ་གསལ་པོ་ཞུས། འདི་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་དང། ཡང་སྡུག་པ་ཤ་སྟག་ཞུ་གིན་བསྡད་ནའང་མ་འགྲིག །ཡང་སྔོན་མ་ལྟར་ཧ་ཅང་ཡག་

64 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

པོ་བྱུང་བཞག་ལྟ་བུ་ཞུས་པས་ཀྱང་མ་འགྲིགས། གང་ལྟར་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་དམ་ཟབ་ཅིག་ཡོང་རྒྱུར་འབད་དགོས། ཚགས་པར་ནང་རྩོམ་ཡིག་ངན་པ་སྤེལ་ནས་མི་རླུང་ལངས་རྒྱུ་ལས་ཕན་ཐོགས་མི་འདུག །དེ་བཞིན་ཨ་རི་དང་སུ་ལན་གཉིས་ལའང་རྒྱ་ནག་གིས་ཁ་ལོག་ནས་བསྡད་སྟབས་ལོ་བསྟུད་མར་ཁ་བཏང་བ་རེད། ཨ་ལྕོག་ལྟེབས་རྩེག་བརྒྱབ་ནས་བསྡད་དུས་བྱེད་རྒྱུ་སྤུ་ཙམ་མི་འདུག་ག །སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་བསྟན་པ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དོན་ལ་ཕན་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་རེད། དོན་གནད་གང་ཡོད་དོན་ལ་འཁྱོལ་བ་བྱས་ཏེ་བཤད་པ་ལས། མི་ལ་ཕོག་ཐུག་བཏང་ན་ཕན་ཐོགས་མི་འདུག།ཁམས་པ་ཨ་མདོ་ཚོ་ཁ་རི་ཁ་ཐུག་ཡོད་པ་རེད། སྐུ་དྲག་ཚོས་སྐོར་ནས་བཤད་རྒྱུ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ལྟར་བཤད་ན་ཞེས་འཛུམ་དང་སྦྲགས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ལ་གཟིགས་ཏེ་གསུངས། མིའི་སྐྱོན་རྐྱང་རྐྱང་བསྔོགས་ནས་བཤད་ན་དགེ་མཚན་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་གསུངས།
གཞན་ཡང་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས། རང་གི་སྐད་ཡིག་དང་གོམས་སྲོལ་ལ་བདག་གཅེས་དགོས་རྒྱུ། ལྷག་པར་བོད་ཡིག་སྦྱང་དགོས་པ་དང། བོད་ཡིག་གཙོ་བོ་བྱེད་དགོས། བོད་རིགས་ས་ཁུལ་དཔེར་ན་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ལྔའི་ནང་བོད་ཡིག་བོད་སྐད་གཙོ་བོ་བྱེད་གལ། ཕན་ཚུན་གཏོང་ཡིག་ཚུན་ལ་བོད་ཡིག་བེད་སྤྱོད་བྱེད་དགོས། ཚན་རིག་སོགས་ཡོན་ཏན་གསར་པ་ཐམས་ཅད་བོད་ཡིག་ནང་བསྒྱུར་ཏེ་བོད་ཡིག་ཐོག་སློབ་ཐུབ་པ་བྱེད་གལ་ཞེས་དང། སྔོན་དུ་བཀའ་མོལ་བྱུང་དོན་བྱ་མ་འདྲོགས་པར་སྒོ་ང་ལེན་ཐབས་བྱེད་དགོས་པ་བསྐྱར་ནན་གསུངས་པ་དང་འབྲེལ། ༸གོང་ས་མཆོག་ཕེབས་ཏེ་ཆོས་གསུང་རྒྱུ་དང་བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱུ་སོགས་ངེས་པར་མཛད་གལ་ཆེ་བའི་དགོངས་ཚུལ་དང། དེ་བཞིན་ཕར་གྱི་སྐད་ཆ་ཚུར་ནས་གོ་གི་འདུག་པ་དང། ཚུར་གྱི་སྐད་ཆ་ཡང་ཕར་ནས་གོ་གི་ཡོད་ངེས་ལ་བརྟེན། ཕྱོགས་གཉིས་ཀ་ནས་ཤ གས་སྣོན་བརྒྱབ་དགོས་སྐོར་དང། ནན་ཏན་གྱི་སྒོ་ནས་གསུངས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 65

དོན་ཞིག་ལ། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་རླུང་འཕྲིན་ནང་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས། ཆང་རག་སྐོར་བཀའ་མོལ་གནང་དགོས་ཀྱི་འདུག།དེང་སང་ལྷ་ས་ཁུལ་གཞོན་སྐྱེས་ཚོས་ཆང་རག་དང་ཌན་སི་ (Dance) ཞབས་བྲོའ་འདུ་ཚོགས་སམ་མཚན་ ིཚོགས།) འཁྲབ་པ་སོགས་བྱེད་པ་དེ་ཡག་པོ་མི་འདུག།ལས་ཀར་ཧུར་བརྩོན་མི་འདུག །ང་ཚོས་ཧུར་བརྩོན་མ་བྱས་ཚེ་རྗེས་ལུས་ཐེབས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་ཐུགས་ཁུར་ཆེ་བཞེས་ཀྱི་སྒོ་ནས་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་རྒྱས་པར་གསུངས། དེ་རྗེས་བོད་ལུགས་གསོལ་ཚིགས་རྒྱས་པ་ལ་ལྷན་རྒྱས་གནང་སྐབས་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་རན་རིན་དང་གཞན་གཉིས་བཅས་མཉམ་དུ་ཡོད།
༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནི། བོད་ཀྱི་ནང་བསྟན་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་གཙོ་འཛིན་ཞིག་ཡིན་པར་མ་ཟད། བསྟན་འགྲོའ་བདེ་སྐྱིད་ཀྱི་དོན་དུ་སྐུ་ ིངལ་བརྒྱ་ཕྲག་ལྷུར་བཞེས་ནས་ཞུམ་མེད་ཀྱི་འཐབ་རྩོད་གནང་མཁན་རླབས་ཆེན་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དཔའ་བོ་ཞིག་ཡིན་པ་རྩོད་མེད་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༢ ལོར་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་དུ་གནས་པའི་བོད་མི་མང་གི་སྡུག་བསྔལ་སེལ་ཐབས་སུ་གང་ཉིད་སྐུ་སྒེར་གྱི་མ་འོངས་པའི་མདུན་ལམ་དང་ཐོབ་གོ་ས་སོགས་ཆ་ཚང་བློས་བཏང་གིས་འཛེམས་ཟོན་དང་འཇིགས་ཞུམ་མེད་པར་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་ལོ་རྒྱུས་ནང་སྙན་པར་གྲགས་པའི་ཡིག་འབྲུ་ཁྲི་བདུན་གྱི་སྙན་ཞུ་འབུལ་གནང་མཛད་ཡོད།
སྐབས་དེ་དུས་མའོ་ཙེ་ཏུང་ལ་སྐྱོན་བརྗོད་བྱེད་ཕོད་མཁན་ལྟ་ཞོག་རྣམ་འགྱུར་མི་དགའ་བ་ཙམ་ཡང་བསྟན་ཕོད་མཁན་མེད། རྒྱ་ནག་ཡོངས་ནང་མའོ་ཡིས་མཛུབ་མོ་གང་བསྟན་ཤར་དང་ཅི་བཤད་ལེགས་པར་མཐོང་དུས་ཡིན་སྟབས། གནས་སྟངས་དེ་འདྲའི་འོག་སྐྱོན་བརྗོད་ཀྱི་སྙན་ཞུ་འབུལ་ན་སྐུ་སྲོག་ལ་ཉེན་ཁ་ཇི་ཡོད་ཚོད་དཔག་ཐུབ་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང། ཤེས་བཞིན་དུ་སྟག་གི་ཁ་མདུན་མཆོངས་པ་ལྟ་བུ། བོད་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་ཀྱི་དོན་དུ་དཔའ་བློ་ཁོག་ཆེན་པོའ་སྒོ་ནས་ལུས་ ི

66 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

སྲོག་ལོངས་སྤྱོད་ཡལ་བར་དོར་བའི་བྱང་ཆུབ་སེམས་དཔའི་སྤྱོད་ཚུལ་བདག་གིར་བཞེས་གནང་མཛད་པ་རྣམས་ནི། བོད་མི་རྣམས་ལྟ་ཅི་རྒྱ་མི་རིགས་ཚོས་ཀྱང་ཁོང་གི་དྲང་ཚུགས་དང་དཔའ་བློ་ཁོག་ལ་ཡིད་སྨོན་དང་བསྔགས་བརྗོད་ཆེན་པོ་ཞུ་བཞིན་ཡོད་པ་ཀུན་གྱིས་ཤེས་གསལ་རེད།
དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༡ ལོར་ལྷ་ས་བཞུགས་ཁྲི་གླིང་ཁར་སེར་སྐྱ་མི་མང་ལ་བཀའ་སློབ་གནང་བའི་སྐབས་སུའང། ཕྱག་གཉིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་གནང་གིས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མཆོག་ནི་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དང་དབྱེར་མེད་པ་རང་ཅག་རྣམས་ཀྱི་འདི་ཕྱིའི་མགོན་སྐྱབས་བླ་ན་མེད་པ་དེ་རེད། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཚེ་བརྟན་པ་དང་བོད་ལ་མགྱོགས་མྱུར་ཕེབས་པའི་ཐུགས་སྨོན་མང་ཚོགས་མདུན་འཛེམས་ཟོན་མེད་པར་གནང་བ་སོགས་ལ་བརྟེན་ནས་མཐར་མི་ལོ་བཅུ་ལ་ཉེ་བའི་རིང་བཙོན་ཁང་ནང་བཞུགས་དགོས་བྱུང་ཡང་སྙིང་སྟོབས་ནམ་ཡང་ཞུམ་མེད། ཡང་གནས་ཚུལ་ཁུངས་ལྡན་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བ་ཞིག་ལ། ༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྐུ་ཐང་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་ག་དུས་ཡིན་ནའང་མཉམ་དུ་འབྲལ་མེད་བསྣམས་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་དང། ཁོང་ཐོག་མར་འཛིན་བཟུང་ཞུ་སྐབས་གཟིམ་ཁྲིའི་སྟེང་འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་ཀྱི་སྐུ་ཐང་ཡོད་པ་མཐོང་སྐབས། རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་ཀྱིས་སྐུ་ཐང་དེ་གང་རེད་ཅེས་ཞུས་པར། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་རེད་ཅེས་གསུངས་པར། འཕགས་པ་སྤྱན་རས་གཟིགས་དེ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་རེད་དམ་ཞེས་ཞུས་པར། རེད་ཅེས་བཀའ་ལན་གནང་འདུག །རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་དེས། འོ་ན་དེ་མཉམ་དུ་འཁྱེར་ཤོག་ཅེས་བརྗོད་ནས་འཛིན་བཟུང་ཞུས་འདུག །ལྷག་དོན་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་བྱེད་པའི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་རྒྱབ་སྐྱོར་དང་འབད་བརྩོན་གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན། དཔེར་ན། ང་ཚོ་ལྟ་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པའི་ཚོགས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 67

མི་རྣམས་ལ་བཀའ་སློབ་གནང་དོན། བོད་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་དེ་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཆ་ཚང་བ་ཞིག་ཡོད་པའི་ཐོག་མེས་རྒྱལ་ནང་དུ་ཞུགས་བྱས། བསྟན་པ་དང་དཔལ་འབྱོར། རིག་གནས་རྒྱས་ཐབས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འཕྲལ་ཕུགས་ཁེ་ཕན་དང་མཐུན་པ་ཞིག་ཡོང་ཐབས་ལ་འབད་རྒྱུ་དེ་ང་སྒེར་གྱི་བསམ་ཚུལ་ཡིན། བོད་རང་བཙན་ཁག་པོ་རེད། དེ་ནི་ང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་ཡིན། ཞེས་སོགས་གསལ་སྟོན་གནང་ཡོད། གང་ལྟར་བོད་མིའི་སྤྱི་མཐུན་གྱི་བསོད་ནམས་དམན་པའི་དབང་གིས་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ཕྱི་ལུགས་དགུང་གྲངས་ལྔ་བཅུ་ང་གཅིག་ལ་ཕེབས་སྐབས་དོགས་གཞི་ཆེ་བའི་གནས་སྟངས་འོག་དགོངས་པ་ཆོས་དབྱིངས་སུ་ཐིམ་ཚུལ་བསྟན་ཡོད། མདོར་ན་སྐུ་ཚེ་ཧྲིལ་པོ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་བདེ་དོན་དང། བོད་མིའི་ཆོས་རིག་གོམས་གཤིས་སྤྱི་དང། ཡང་སྒོས་བོད་མིའི་སྐད་དང་ཡི་གེ་སྲུང་སྐྱོབ་ཡར་རྒྱས་གོང་འཕེལ་གཏོང་ཆེད་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་ཐུགས་འགན་བཞེས་པའི་བཀའ་དྲིན་ང་ཚོས་ནམ་ཡང་གཞལ་ཐབས་བྲལ་བ་ཡིན།

རྒྱ་གར་གཞུང་ཚབ་ཁང་ལ་ཕྱིན་པ།
V

ཚེས་ ༢༧ ཞོགས་པ་ཐུབ་བསྟན་བསམ་འཕེལ་ལགས་ངེད་གཉིས་རྒྱ་གར་གཞུང་ཚབ་སར་ཕྱིན། སྐབས་དེར་དྲུང་ཆེ་དང་པོ་ཝི་ཇཡ་ (Vijay) ནས་གསོལ་ཚིགས་སྐབས་གུས་ནས་དེ་སྔོན་ཤ་ཡམ་ས་རན་ལ་བརྗོད་པའི་གནད་དོན་ཁག་གི་སྐོར་བསྐྱར་དུ་དྲི་བ་བྱས་པར། གུས་ནས་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གི་ལྷ་སའི་བུ་མོ་གཅིག་གིས། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ལ་མོ་རང་དང་སྐུ་ངོ་འཁྲུངས་ཡུལ་གཅིག་པ་ཡིན་ལུགས་ཞུས་ནས་ངུ་བཞིན། ༸གོང་ས་མཆོག་རྒྱ་ནག་ལ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་གོ་བྱུང། དེ་ལྟར་རྩ་བ་ནས་ཕེབས་གནང་མེད་པ་ཞེས་བཤད་ནས་མགྱོགས་

68 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

པོ་མང་ཚོགས་ཁྲོད་དུ་བསྡད་པ་དང། ཡང་ལྷ་ས་ནས་ཡོང་བའི་བཟའ་ཚང་ཞིག་ནས་(མིང་ཆེད་མངགས་མ་བཀོད།) ཁོ་རང་གཉིས་ཀྱི་ཕྲུ་གུའི་འདྲ་པར་ཞིག་པར་སྒྲོམ་ནང་བཅུག་འདུག་པ་དང། དེའི་རྒྱབ་ཏུ་༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་པར་ཚོན་ཁྲ་མིན་པ་ཞིག་སྦས་འདུག་པ་དེ་གྲའུ་དཔོན་ངེད་གཉིས་ལ་སྟོན་བྱུང་བར་ཧོན་འཐོར་བྱུང། ཁོང་གཉིས་སེམས་ཤ གས་ཆེ་ཞིང་རང་གི་རིག་གཞུང་ལ་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱེད་མཁན་ཞིག་འདུག །
དེ་བཞིན་གོང་གི་བཟའ་མི་གཉིས་ནས་བརྗོད་དོན། རྒྱ་མིས་བོད་ཀྱི་ཁུར་བོ་ཆེན་པོ་འཁྱེར་བ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་དང། བོད་ནས་ཁེ་སང་མེད་པར་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང་དངོས་དོན་དེ་འདྲ་མ་རེད། ཡང་རྒྱ་མི་འགས་ད་ལྟ་རྒྱ་མིས་བོད་མིར་བརྩི་མཐོང་བྱེད་པ་དེ་དག་༸གོང་ས་མཆོག་རྒྱ་གར་ལ་བཞུགས་ཙང་དེའི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་རེད། རེ་ཞིག་༸གོང་ས་མཆོག་རྒྱ་ནག་ཏུའམ་ཚུར་ཕེབས་ཚེ་ཁྱེད་ཚོ་ལ་སུས་ཆ་འཇོག་བྱ་གི་རེད་ཅེས་ཀྱང་བརྗོད་ལུགས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་བྱུང། རྒྱ་གར་གཞུང་ཚབ་ལས་བྱེད་ཤ་ཡམ་ས་རན་ནས། རྒྱ་མིས་ད་ལྟའི་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་ལྷིང་འཇགས་ཡོང་རྒྱུར་འབད་བརྩོན་བྱེད་བཞིན་པ་དེའི་ཐོག།ཁོ་ཚོས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལྷ་སར་བཞུགས་རྒྱུར་ཡང་མོས་མཐུན་བྱེད་སྲིད་པ་རེད། འདི་ཁོ་རང་སྒེར་གྱི་བསམ་ཚུལ་ཡིན་ཞེས་གསུངས་བྱུང། ཁོང་ནི་རྗེས་སུ་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་ཕྱི་སྲིད་དྲུང་ཆེ་དང། རྒྱ་གར་སྲིད་བློན་གྱི་བདེ་འཇགས་སྐོར་སློབ་སྟོན་པ་བཅས་ཀྱང་གནང་མྱོང་ཞིང། བོད་ནང་དངོས་སུ་ཕེབས་མྱོང་བར་མ་ཟད་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་དད་བཀུར་ཆེན་པོ་ཞུ་མཁན་ཞིག་རེད། ད་ལྟའི་ཆར་ཁོང་བགྲེས་ཡོལ་ལ་ཕེབས་ཟིན་ནའང་རྒྱ་ནག་སྐོར་གནད་དོན་རྒྱུས་མངའ་ཆེ་ཤོས་དང། ཕྱི་འབྲེལ་གྱི་ལས་དོན་ལ་མཁས་མྱོང་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་རྒྱ་གར་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཐོག་ཀྱང་ཚང་མས་ངོས་འཛིན་གཅིག་གྱུར་བྱེད་བཞིན་ཡོད།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 69

མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཀྲུའུ་ཞི་ཟུར་པ་བཀྲ་ཤིས་དབང་ཕྱུག་ལགས་དང་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ།

V

དེ་ཉིན་དགོང་དྲོ་བཀའ་འབྲེལ་ལྟར་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཀྲུའུ་ཞི་ཟུར་པ་བཀྲ་ཤིས་དབང་ཕྱུག་ལགས་མཇལ་འཕྲད་གནང་ཞིང་ཁོང་གིས་གསོལ་ཚིགས་འདེགས་འབུལ་ཞུས། ཁོང་ནི་དེ་སྔ་ ༡༩༣༥ ལོར་ཕ་ཡུལ་དཀར་མཛེས་ནས་དམར་དམག་རྒྱང་བསྐྱོད་ནང་མཉམ་བསྐྱོད་བྱེད་མྱོང་མཁན་ཞིག་རེད་འདུག །སྐབས་དེར་ཁོང་ནི་རྒྱལ་ཡོངས་ཆབ་གྲོས་ནང་བོད་མི་བཞི་ཡོད་པའི་ཁོངས་ནས་གཅིག་རེད་འདུག །དེ་གོང་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དང་གྲའུ་དཔོན་གཉིས་སྔར་ནས་བཀྲིས་དབང་ཕྱུག་ལགས་ངོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་སྟབས། ཟུར་དུ་མཇལ་འཕྲད་གནང་འདུག སྐབས་དེར་ཁོང་གིས། ཁྱེད་ཚོས་ཁྱེད་གཉིས་ཀྱི་སྐྱེས་ཡུལ་ལས་ས་ཆ་གཞན་ལ་ལྟ་སྐོར་མ་ཕེབས། མཚོ་སྔོན་གྱི་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དྲུག་ནས་གསུམ་བོད་པ་རང་གིས་འཛིན་སྐྱོང་བྱེད་མུས་ཡིན་ལུགས་དང། ཁྱེད་ཚོས་མི་མང་ལ་༸གོང་ས་ཆེན་པོའ་སྐུ་པར་སྤྲད་པ་སོགས་བྱས་ན་སྐྱོན་འདུག །བྱིན་རྟེན་དང་སྲུང་མདུད་སྤྲད་ ི པ་སོགས་དང། དེ་བཞིན་གཏམ་བཤད་སོགས་བྱས་ན་ཡག་པོ་མེད་གནས་ནང་མའི་ཚུལ་གསུངས་འདུག །དེ་ནི་རྒྱ་མིས་གསུང་དུ་བཅུག་པ་ཞིག་ཡིན་འདུག།གང་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ནས་ཉིན་ཤས་རྗེས་སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོ་དང་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་དབར་རྩོད་གླེང་ཤ གས་ཆེ་བྱུང་བ་རྣམས་གཤམ་ནས་མཁྱེན་རྟོགས་ཡོང་རྒྱུ།
གྲའུ་དཔོན་ནས། ཆོས་དད་མེད་ན་ང་ཚོས་ཨུ་ཚུགས་བརྒྱབ་སྟེ་༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་པར་སོགས་སྤྲད་ཀྱི་མ་རེད། འོན་ཀྱང་ལེན་མཁན་ཡོད་ཚེ་སྤྲད་ཀྱི་

70 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

རེད། གཏམ་བཤད་ཀྱང་ང་ཚོར་བཤད་རོགས་ཟེར་ན་ཤོད་ཀྱི་རེད། དེ་མིན་ཤོད་ཀྱི་མ་རེད། དེའི་སྐབས་ལའང་༸གོང་ས་ཆེན་པོའ་དགོངས་གཞི་ལྟར་མཐུན་སྒྲིལ་བྱ་ ིརྒྱུའི་འབད་བརྩོན་ལས་གཏོར་བཤིག་གཏོང་གི་མ་རེད་ཅེས་ལབ་འདུག་པར། ཁོང་གིས་དེ་ལྟར་འགྲིགས་ཀྱི་རེད་ཅེས་བཤད་འདུག །དེ་མཚུངས་གྲའུ་དཔོན་བརྒྱུད་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བར་ཁོང་གིས་འདི་ཁྱེད་གཉིས་གྲོགས་པོ་རྙིང་པ་ཡིན་ཙང་ནང་ཚགས་བྱས་ནས་ལབ་པ་ཡིན། ཁོང་ཚོར་ལབ་མི་ཉན། དེ་སེམས་ལ་ཞོག་ཅེས་ཀྱང་བཤད་འདུག །

བཀྲིས་དབང་ཕྱུག་སྐོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་བཀའ་འདི་འདྲ་ཞིག་གནང་འདུག །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་ “བཀྲ་ཤིས་ཀྲུའུ་ཞིས་ཤིན་ཏུ་མངོན་གསལ་དོད་པོ་བྱས་པ་གཅིག་ལ། པེ་ཅིང་དུ་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་ཡོངས་སུ་ཚར་ནས་འཐུས་མི་རྣམས་སོ་སོའ་ཡུལ་དུ་ཁ་གྱེས་པའི་སྐབས་སྔོན་ལ་ ིཏཱ་ལའི་བན་སེ་ཁྲུར་(བོད་གཞུང་དོན་གཅོད་ཁང་)རྒྱལ་བ་ཆེན་པོའ་མིང་ཐོག་ནས་ ིཁ་ལག་གཅིག་བཏང་བ་རེད། དེའི་ཉིན་མོ་བཀྲ་ཤིས་ཀྲུའུ་ཞིས་སྐད་ཅོར་བརྒྱབས་ཏེ་ང་ཕོད་ལ་ཐུབ་ཚོད་བཤད་ནས་ཆང་བླུག །ང་ཕོད་མཐའ་མ་ར་བཟི་ནས་ང་སྡོད་སའི་སྒྲོག་ཙེའི་འོག་དེར་གབ་ནས་སྡོད་དགོས་བྱུང་སོང། བཀྲ་ཤིས་ཀྲུའུ་ཞིས། དེའི་དགོང་མོ་ཧ་ཅང་འཁྲབ་པ་རེད།
དེའི་སང་ཉིན་པཎ་ཆེན་བན་སེ་ཁྲུར་གཅིག་མཚུངས་ཀྱི་གསོལ་ཚིགས་ཤིག་བཏང་སོང། དེའི་དགོང་མོ་བཀྲ་ཤིས་ཀྲུའུ་ཞིས་སྐད་ཁྱོན་ནས་བརྒྱག་གི་མི་འདུག དེ་མུར་སྤམ་པོ་བྱས་ནས་བསྡད་སོང། གཅིག་བྱས་ན་དེའི་སྐོར་ཚོགས་གཏམ་དང་སྐྱོན་བརྗོད་ཅིག་བྱུང་བ་ཡིན་ན་ནི་གང་ཤེས་མ་གཏོགས། མི་དེ་སང་ཉིན་དེར་རྦད་དེ་ཕྱི་ནང་ལོག་འདུག །དེར་བསམ་བློ་བཏང་བ་ཡིན་ན། བཀྲ་ཤིས་ཀྲུའུ་ཞི་ཏྲེ་ཧོར་ཁམས་པ་རེད་འདུག །ཁོ་ཨ་མདོའ་ཕྱོགས་ལ་འབྲེལ་བ་གང་ཡང་མེད་པ་དང། ཆུང་ ི

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 71

ཆུང་སྐབས་ནས་དཀར་མཛེས་ཁུལ་དམར་དམག་རྒྱང་བསྐྱོད་ནང་ཕྱིན་པ་དང། དེ་ནས་མདོ་སྨད་ཁུལ་ཀྲུའུ་ཞིའི་གོ་ས་ (མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་གཙོ་འཛིན) འདྲ་པོ་རག་པ་དེ་འདྲ་རེད། གང་ལྟར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་ཧ་ཅང་དགའ་ཞེན་ཡོད་པ་དེ་འདྲ་ཞིག་རེད།”13 ཅེས་སོགས་བཀའ་གནང་འདུག །སྤྱིར་བཏང་འཇིག་རྟེན་གྱི་བཤད་ཚུལ་ལ་མི་ར་བཟི་སྐབས་སེམས་གཏིང་གི་སྐད་ཆ་བཤད་ཤོར་བར་གྲགས་ནའང། སྐབས་དེར་བཀྲིས་དབང་ཕྱུག་གིས་ང་ཕོད་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཇི་ཡིན་དྲི་བ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད་འདུག །

རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་གཟིགས་སྐོར་ཉིན་ཤས་ཕྱིར་འགྱང་
བྱེད་དགོས་བརྗོད་པ།
V

དེ་ཉིན་དགོང་དྲོའ་གསོལ་ཚིགས་རྗེས་མགྲོན་ཁང་དུ་འབྱོར་སྐབས་རན་རིན་ནས་ ིསྐུ་ཚབ་ཚོགས་པར་གསུངས་དོན། ཉིན་ཁ་ཤས་རིང་ལྟ་སྐོར་ལ་ཕེབས་རྒྱུ་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཀྱི་འདུག །འདིའི་སྐོར་ཞིང་ཆེན་ཁག་གི་ས་གནས་སོ་སོ་ནས་དབུས་ལ་ཞུ་གི་འདུག །གང་ཡིན་ཟེར་ན་ཁོང་ཚོར་གོ་སྒྲིག་འཐུས་ཚང་བྱ་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་དགོས་ཞེས་ནན་ཏན་བརྗོད་པར་བརྟེན་ང་ཚོར་ཐབས་ཤེས་མི་འདུག །ལྷན་རྒྱས་ཚོ་པེ་ཅིང་ལ་མ་བཞུགས་ཐབས་མེད་རེད་ཅེས་བཤད་པར། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ང་ཚོ་འདིར་བསྡད་མི་དགོས་པར་བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་ཤིག་ལ་བསྡད་ཆོག་པའི་དགོངས་བཞེས་ཡོང་བ་གསུངས་པར། རན་རིན་གྱིས་དེ་ལྟར་ཡོང་ཐབས་བྲལ་ཞིང་ལྷན་རྒྱས་ཚོ་དུས་ཚོད་དེའི་རིང་རྒྱ་ནག་རི་བོ་རྩེ་ལྔར་གནས་སྐོར་ལ་ཕེབས་དང། ཡང་ན་རྒྱ་ནག་འགོ་འཁྲིད་ཚོ་དབྱར་ཁ་སྤྲོ་སྐྱིད་གཏོང་ཡུལ་བེ་རྡའི་ཧཱོ་ཞེས་པ་

13 མཛད་རྣམ་རྒྱ་ཆེན་སྙིང་རྗེའི་རོལ་མཚོ། གླེགས་བམ་བཞི་པ། ནོར་གླིང་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་གཅེས་སྐྱོང་ཁང། ༢༠༠༩ (བོད་ཡིག) ཤོག་ངོས་ ༡༦༡ དང་ ༡༦༢ ལ་གཟིགས།

72 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

གཉིས་ནས་གང་གདམ་ག་གནང། ཞེས་བཤད་དེ་སྔར་གཏན་འབེབས་ཀྱིས་མཛད་འཆར་ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་དུ་བཅུག་པ་རེད།
དངོས་འབྲེལ་བྱས་ན་ཟུར་ཛར་གཉིས་པའི་ནང་གསལ་བ་ལྟར་སྐུ་ཚབ་ཚོའི་ཕེབས་ཡུལ་དང། ཕེབས་ཚེས་བཅས་ཚང་མ་ལྡི་ལི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚབ་ཁང་དང། རང་གཞུང་ལྡི་ལི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཁང་དབར་ཐེངས་མང་གོ་བསྡུར་གྱིས་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་ལ་ཞུས་ཏེ། ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ནས་མ་ཐོན་གོང་ཆ་ཚང་གཉིས་མོས་གཏན་འབེབས་ཟིན་ཡོད། འོན་ཀྱང་ད་རེས་ས་གནས་ནས་གོ་སྒྲིག་འཐུས་ཚང་ཐུབ་མིན་ཟེར་བ་ནི་ཆེད་མངགས་ཁག་འདོགས་བྱས་པ་གསལ་པོ་རེད། དོན་དངོས་ཐོག་སྐུ་ཚབ་ཚོ་འཆར་གཞི་གཞིར་བཟུང་ལྟ་སྐོར་ལ་ཕེབས་བཅུག་མེད། རྒྱ་དམར་ལ་ནམ་ཡང་ཡིད་ཆེས་མ་བྱེད་ཅེས་ནམ་རྒྱུན་བཤད་སྲོལ་ཡོད་པ་དེ་བདེན་པ་རེད་སྙམ་པ་བྱུང། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་འདྲ་ཆགས་པོའ་ཐོག་ནས་ཁ་གཡར་ས་གང་འདྲ་ཞིག་ ིབཙལ་རུང། དོན་དུ་སོ་སོའ་ཁེ་ཕན་དང་མ་མཐུན་ན་ཕ་རོལ་པོའི་གཉའི་གནོན་ཐབས་དང། སྤོབས་པ་གཅོག་ཐབས་སུ་འཆར་གཞི་གློ་བུར་གློ་བུར་ལ་འགྱུར་བ་གཏོང་བ་སོགས་བྱེད་ཀྱི་འདུག །
གང་ལྟར་ང་ཚོའི་དབར་ལབ་གླེང་མང་པོ་བྱུང་རྗེས་ཐ་མ་གནས་སྐོར་ལ་འགྲོ་རྒྱུར་མོས་མཐུན་བྱས་པ་དང། གལ་སྲིད་སྤྲོ་སྐྱིད་གཏོང་བར་ཕྱིན་ན་སྐུ་ཚབ་ཀྱི་མཚན་མཐོང་དང་རྒྱབ་འགལ་འགྲོ་ཉེན་དུ་མ་ཟད། སླད་རྒྱ་གར་ལ་ཕྱིར་ལོག་མཚམས་མི་མང་ནས་སྐུ་ཚབ་ཚོར་ངོ་རྒོལ་བྱེད་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་པ་རེད། དེ་བས་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་གནས་རྩ་ཆེན་དེ་མཇལ་བར་ཕྱིན་ན་སོ་སོ་སྒེར་གྱི་ཚོགས་བསགས་སྒྲིབ་སྦྱོང་དང། བོད་ཀྱི་སྤྱི་དོན་ཆེད་སྨོན་ལམ་བརྒྱབ་ཆོག་གི་རེད་སྙམ་སྟེ་སྐུ་ཚབ་ཚོ་གནས་སྐོར་ལ་ཕེབས་རྒྱུར་མོས་མཐུན་གནང།
སྐབས་དེར་སྐུ་ཚབ་ཚོ་བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་དུ་གཟིགས་སྐོར་ལ་བཏང་དང་མ་བཏང་སྐོར་རྒྱ་ནག་གི་མཐོ་རིམ་དཔོན་རིགས་ནང་ཁུལ་རྩོད་གླེང་ཤ གས་ཆེ་བྱུང་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 73

ཡོད་ཚོད་འདུག །དེའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བཏོན་པའི་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་སྲིད་བྱུས་དོན་ཚན་ ༥ ཟེར་བ་དེ་ངོས་ལེན་མ་བྱས་པ་དང། ཞི་བའི་ལམ་ནས་དགག་པ་བརྒྱབ་པའི་དབང་གིས་ཡིན་པ་ང་ཚོས་རྗེས་སུ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང། གང་ལྟར་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་གཟིགས་སྐོར་ལ་གཏོང་རྒྱུའི་ཐད་ཐག་གཅོད་མ་བྱུང་བར་སྐུ་ཚབ་རྣམས་གནས་སྐོར་ལ་ཕེབས་དགོས་བྱུང་བ་རེད། ཆོས་ཕྱོགས་ནས་བཤད་ན་སྤྱི་སྒེར་གང་ལའང་སྤྲོ་འཆམ་ལ་ཕྱིན་པ་ལས་དགེ་ཕན་ཆེ་བ་བྱུང་སོང།
སྐབས་དེར་སྐུ་ཚབ་ཚོ་སྔོན་གཏན་འཁེལ་བའི་བོད་ས་ཁག་ལ་གཟིགས་སྐོར་དུ་མ་བཏང་བར་པེ་ཅིང་ནས་རྒྱ་གར་ལ་ཕྱིར་ལོག་གཏོང་རྒྱུའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་བྱུང་ཡོད་འདུག །འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་མཆེད་ཁག་གཅིག་གློ་བུར་པེ་ཅིང་དུ་མཇལ་འཕྲད་ལ་སླེབས་སོང། ཁོང་ཚོས་གནས་ཚུལ་ཐོས་པར། ད་ལན་གྱི་སྐུ་ཚབ་རྣམས་མི་ཁྱད་མཚར་དེ་འདྲ་འདུག །གང་ཡིན་ཟེར་ན། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བཏོན་པའི་སྲིད་བྱུས་དོན་ཚན་ ༥ དང་ལེན་མ་ཞུས་པས་མ་ཚད་ངོ་རྒོལ་ཡང་བྱེད་ཀྱི་འདུག །ཁོང་ཚོ་ལྟ་སྐོར་ལ་བཏང་ན་འགན་བློས་བཟོད་ཐབས་མི་འདུག་ཅེས་སོགས་འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་ཚོས་གོང་རིམ་ལ་སྙན་སེང་དང། སྐུ་ཚབ་ཚོའི་བྱེད་སྟངས་ཚབས་ཆེ་འདི་ལ་བལྟས་ན། ཕལ་ཆེར་གོང་རིམ་ནས་རྒྱ་གར་ལ་ཕྱིར་ལོག་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་པ་ངེས་པ་ལྟ་བུ་རེད། ཅེས་ཤ་ཞེན་ཡོད་པའི་དཔོན་རིགས་ཁག་གཅིག་གིས་བཤད་པ་གཅིག་ལ་གཉིས་བརྒྱུད་ཀྱིས་གནས་ཚུལ་འདི་ཕྱི་ལ་ཁྱབ་པ་ཁོང་ཚོས་གོ་ཡོད་འདུག །འདིའི་སྐོར་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་ནས་ཀྱང་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ལ་ད་རེས་ཁྱེད་ཚོས་དོན་ཚན་ ༥ ཁས་ལེན་མེད་སྐོར་ཞུས་པ་དེ་དག་ལ་ཀྲུང་དབྱང་གི་དབུ་ཁྲིད་ཚོས་དོ་སྣང་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ཅེས་ཟུར་ཙམ་ཞུས་འདུག །དེ་བཞིན་ལག་འཁྱེར་སྐོར་ཧོང་ཀོང་དུ་ང་ཚོས་ལངས་ཕྱོགས་བརྟན་པོ་བཟུང་བའི་དབང་གིས་མཐོང་ཚུལ་ཡང་བྱུང་ཡོད་སྲིད།

74 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

རི་བོ་རྩེ་ལྔར་གནས་མཇལ་ཞུས་པ།
V

ཚེས་ ༢༨ སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༡༠ ཐོག་མེ་འཁོར་བརྒྱུད་པེ་ཅིང་ནས་ཐོན་ཏེ་ཧྲན་ཞི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་དགོང་དྲོའ་ཆུ་ཚོད་ ༡༠ པར་སླེབས་ཤིང། ས་གནས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་ ིགྱུར་ཁང་གི་འགོ་གཙོ་དང་ཆོས་ཕྱོགས་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་ཁག་གཅིག་བཅས་ཕེབས་བསུར་འབྱོར་འདུག་པ་དང། མགྲོན་ཁང་ཆེས་རྙིང་པ་དང་བཙན་པོ་ཞིག་ཏུ་གོ་སྒྲིག་བྱས་འདུག་པ་དེར་བསྡད།
ཚེས་ ༢༩ ཉིན་སྔ་དྲོ་གྲོང་ཁྱེར་ནང་ཡོད་པའི་ནང་པའི་དགོན་རྙིང་ཞིག་འདུག་པ་དེར་གནས་མཇལ་དུ་ཕྱིན། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་ཐང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་བཞེངས་འདུག་པ་དང། ཕྱི་ལོ་ ༡༣༨༣ ལོར་རྒྱ་བསྐྱེད་བཏང་ནས་མིང་ལ་པདྨ་དགོན་ཟེར། དགོན་པའི་ནང་དཔེ་རྙིང་མང་པོ་ཡོད་སྟབས་མང་ཚོགས་ནང་ལ་གཏོང་གི་མེད་ཟེར་བ་དང། གྲྭ་པ་གསུམ་ལས་མཐོང་རྒྱུ་མི་འདུག །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༤ ལོར་ཀྲུང་དབྱང་ནས་དགོན་པ་ཉམས་གསོའ་ཆེད་རྒྱ་སྒོར་ཁྲི་ ༥༠༠ གནང་བ་རེད་ ིཟེར། དེ་ཉིན་དགོང་དྲོ་ས་གནས་དེའི་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའུ་ཀྲང་ནས་གཞུང་འབྲེལ་གསོལ་ཚིགས་རྒྱས་པ་གོ་སྒྲིག་བྱས་འདུག །
ཚེས་ ༣༠ ཉིན་སྔ་དྲོ་ཧྲན་ཞི་ནས་འུ་ཐའི་ཧྲན་ (རི་བོ་རྩེ་ལྔ་) ལ་ཐོན། ཀི་ལོ་མི་ཊར་ ༢༤༠ ཙམ་ཕྱིན་རྗེས་དགོང་དྲོ་རྗེ་བཙུན་འཇམ་དཔལ་དབྱངས་ཀྱི་གནས་རྩ་ཆེན་དེར་འབྱོར། ས་གནས་དེར་རི་རྩེ་ལྔ་ཡོད་པས་རི་བོ་རྩེ་ལྔར་གྲགས། གྲའུ་དཔོན་ངེད་གཉིས་ཁང་མིག་གཅིག་ནང་མཉམ་དུ་འཁེལ་ཞིང། དགོང་མོ་ངེད་གཉིས་ནས་རྟེན་འབྲེལ་ལ་བསམས་ཏེ། བློ་ཐོག་ནས་གང་བློ་མ་ཞིག་འདོན་ཐབས་བྱས་ཀྱང་ཆ་ཚང་འགྲོ་གི་མི་འདུག །རང་ཉིད་གཞི་རིམ་སློབ་གྲྭར་ཡོད་སྐབས་ཉིན་ལྟར་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 75

གང་བློ་མ་འདོན་གྱི་ཡོད་པས། ངག་སྐྱོར་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་བཞག་གིས་འདོན་སྐབས་ཆ་ཚང་འགྲོ་གི་མི་འདུག །རང་གིས་རང་ལ་ཐབས་རྡུགས་པ་བསམས་ནས་ངོ་ཚ་པོ་བྱུང་སོང། མཐའ་མ་ལན་ཁ་ཤས་འབད་བརྩོན་བྱས་རྗེས་ང་གཉིས་ཐུན་མོང་ནས་ཐེབས་ཆགས་ཤིག་འདོན་ཐུབ་ཙམ་བྱུང།
ཕྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡ ཉིན་རི་བོ་རྩེ་ལྔའི་ཆོས་ཚོགས་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་གཙོ་འཛིན་གཞོན་པ་ཞིག་དང་མཇལ། ཁོང་གིས་གསུངས་དོན། མིང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་རི་བོ་རྩེ་ལྔ་ཁུལ་དུ་དགོན་པ་ ༣༨༠ ལྷག་དང། དགོན་པ་རེར་གྲྭ་ ༢༠༠ ནས་ ༤༠༠ བར་ཡོད་སྐོར་དང། བར་ལམ་ཉམས་ཆག་ཕྱིན་པ་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༤ ལོར་ཀྲུང་དབྱང་ནས་དགོན་པ་གཙོ་ཆེ་བ་ ༢༤ ཉམས་གསོ་བྱེད་རྒྱུ་དང། འཁོར་ལམ་གསར་བསྐྲུན་ཆེད་རོགས་དངུལ་གནང་ཡོད་ལུགས་བརྗོད། དེ་ཉིན་དགོན་པ་ཁག་གཅིག་ལ་ཆོས་མཇལ་ཞུས།
ཚེས་ ༢ ཉིན་རི་བོ་རྩེ་ལྔའི་ནང་ཚན་ཤར་རིའི་ཕྱོགས་ཀྱི་དགོན་ཁག་ལ་གནས་མཇལ་ཞུས། དེ་དུས་དབྱར་ཁ་ཡིན་སྟབས་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་སྔོ་ལྗང་གི་སྤང་རི་ཡིད་དུ་འོང་བས་ཁེངས་ཤིང་ཉམས་དགའ་བར་འདུག །ཤར་རི་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་ལ་གནས་མཇལ་འགྲོ་ཐུབ་མ་སོང། ཚེས་ ༣ ཉིན་རི་བོ་རྩེ་ལྔའི་ཉེ་འཁོར་ཁག་ལ་ལྟ་སྐོར་དང་ཆོས་མཇལ་ཞུས། རྒྱལ་དབང་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོའི་སྒྲུབ་ཕུག་ཅིག་འདུག་པ་དེ་མཇལ་སྐབས་དད་པ་དམིགས་བསལ་སྐྱེ་བས་གནས་བྱིན་ཅན་ཞིག་ཡིན་པའི་ཚོར་བ་བྱུང།
ཚེས་ ༤ ཉིན་རི་བོ་རྩེ་ལྔ་ནས་ཐོན། ལམ་ལ་ཤིང་བརྐོས་མཆོད་རྟེན་ཐོག་བརྩེགས་ལྔ་ཅན་ཞིག་འདུག་པ་དེ་མཇལ། དེ་ནས་ཏས་ཏུང་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འབྱོར། ཚེས་ ༥ ཉིན་ཏས་ཏུང་གྲོང་ཁྱེར་ནས་ཀི་ལོ་མི་ཊར་ ༡༦ སར་ཡོད་པའི་ཏས་ཏུང་བྲག་ཕུག་ལ་གནས་མཇལ་ཞུས། འདིར་བྲག་ཕུག་ ༥༠ ལྷག་ཙམ་འདུག་ཅིང། དེའི་

76 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ནང་སྔར་གྱི་སྐུ་བརྙན་ཁྲི་ལྔ་ལྷག་ཙམ་ཡོད་སྐོར་ནས་ ༡༤༠༠ རྐུ་མ་ཤོར་གནས་དང། བཅིངས་འགྲོལ་བཏང་རྗེས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་འགོ་ཚུགས་ཚུལ་དང་ལོ་ ༡༥༠༠ ལྷག་ཕྱིན་ཚུལ་འགྲེལ་བརྗོད་བྱེད་ཀྱི་འདུག །སྐུ་བརྙན་འདི་དག་བོད་ལ་ནང་ཆོས་མ་དར་གོང་ནས་བཞེངས་པ་ཞིག་རེད་འདུག །དགོང་དྲོ་པེ་ཅིང་ལ་ཐོན།

པེ་ཅིང་དུ་ཕེབས་ནས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའ་ིའཁྲུངས་སྐར་སྲུང་བརྩི་ཞུས་པ།
V

ཚེས་ ༦ ཞོགས་པ་པེ་ཅིང་དུ་འབྱོར། སྡོད་ཡུལ་ཤན་ཡོན་ཕན་ཏན་ཟེར་བའི་སྐར་མ་ལྔ་ཅན་གྱི་མགྲོན་ཁང་གསར་པ་ཞིག་འདུག་པའི་ཁང་མིག་ཨང། ༡༠༠༧ དང་ ༡༠༢༤, ༡༧༣༦,༡༧༠༤ བཅས་སོ་སོར་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་འདུག །མགྲོན་ཁང་འདི་ཨ་རི་དང་ཟུང་འབྲེལ་ཐོག་འཛུགས་སྐྲུན་བྱས་པ་དང། མགྲོན་ཁང་གསར་པ་སྐད་གྲགས་ཆེ་ཤོས་གྲས་ལ་བརྩི་གི་འདུགདེ་ཉིན་༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་ཁོང་གི་སྐུ་མཆེད་ཞབས་ཕྱི་དར་རྒྱས་ལགས་བཏང་བ་གནང་སྟེ། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུའི་འཁྲུངས་སྐར་དུས་ཚིགས་ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཆེད། པཎ་ཆེན་དཔལ་ལྡན་ཡེ་ཤེས་ཀྱི་ཕྱག་ཚ་ཚེ་དཔག་མེད་ཀྱི་སྐུ་བརྙན་བྱིན་ཅན་ཞིག་དང་ནང་མཛོད་གཅིག་བཅས་༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་ཚེ་བརྟན་པ་དང། མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་པའི་སྨོན་ལམ་སོགས་ཞུ་གི་ཡོད། དེ་དོན་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་སྙན་ཞུ་ཡོང་བ་ཞེས་ཞབས་ཕྱི་དེར་བཀའ་མངགས་གནང་འདུག །དེ་བཞིན་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་རྣམས་ལའང་ཤིང་འབྲས་སྣ་ཚོགས་གསོལ་རས་གནང་བྱུང།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 77

ཚེས་ ༧ ཉིན་རེས་གཟའ་ཉི་མ་དང། ཚེས་ ༨ ཉིན་ཁ་གདན་བཟོ་གྲྭ་ཞིག་ལ་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན། དགོང་དྲོ་བོད་ཀྱི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་འཁྲུངས་སྐར་དང་བསྟུན་རྒྱ་མིའི་འགོ་ཁྲིད་མི་སྣ་༢༠ སྐོར་ལ་ཟི་ཁྲོན་ཟ་ཁང་ (ཟི་ཁྲོན་ཕན་ཏན་) ནང་གསོལ་ཚིགས་རྒྱས་པ་འདེགས་འབུལ་ཞུས། ཀུན་གཟིགས་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་དབུས། འབའ་བ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་དང། ཅང་ཕིང་པུའུ་ཀྲང། ལི་ཙོ་མི། ཀྲང་ཅུས་ཀྲང། སུང་ཆུས་ཀྲང། རིན་ཁྲུའུ་ཀྲང། ཀའོ་དང་ཁོང་གི་བུ། དབང་འདུས། འཆི་མེད། ང་ཕོད་བོད་ལ་ཕེབས་ཟིན་པའི་སྐུ་ཚབ་ཏུ་ཁོང་གི་བུ་མོ་ཆོས་ཉིད་དང་སྤོམ་མདའི་བུ་འཇིགས་མེད་སོགས་འདུག །
སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་རྣམས་དང་སྐུ་མགྲོན་བཅས་ཚང་མ་འཛོམས་མཚམས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། རྒྱ་བོད་ཕན་ཚུན་དང་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་ཕན་ཚུན་དབར་མཐུན་ལམ་བྱུང་ཐབས་དང། ཕྱོགས་སོ་སོའ་གནས་ཚུལ་གསལ་རྟོགས་ཡོང་ཆེད་ ི༸སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་འཚམས་འདྲི་གཟིགས་སྐོར་ཚོགས་པ་སྔ་རྗེས་ཆེད་གཏོང་གནང་བ་དང། གཟིགས་སྐོར་རིམ་པའི་སྐབས་རྒྱ་ནག་གཞུང་དང་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བའི་དབར་འབྲེལ་ལམ་དང། ལྷག་པར་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་གི་གནས་སྟངས་ངོ་མ་ཤེས་རྒྱུ་བཅས་ལ་ཕན་ཐོགས་བྱུང་ཡོད་པ་དང། ད་ལམ་ང་ཚོ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པ་ཆེད་གཏོང་གནང་སྐོར་དང། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་ང་ཚོ་ཐོག་མར་ཧོང་ཀོང་ནས་བཟུང་སྣེ་བསུ་དང་འབྲེལ་མཐུན་འགྱུར་རིམ་པ་གནང་མུས་བཅས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བཞིན་ཡོད། དེ་ནས་དེ་རིང་གི་ཉིན་མོ་འདིར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུའི་འཁྲུངས་སྐར་དུས་ཚེས་བཟང་པོ་སྲུང་བརྩི་ཞུ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་དང་བསྟུན་ཏེ། ད་རེས་ང་ཚོས་ལྷན་རྒྱས་ལ་གསོལ་སྟོན་བཤམས་པ་འདིའི་ཐོག་༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་

78 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

སྐུ་མགྲོན་གཙོ་བོར་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་ལྟར་ཆིབས་སྒྱུར་བསྐྱངས་གནང་བ་དང། དེ་བཞིན་ཅང་ཕིང་པུའུ་ཀྲང་སོགས་ཀྲུང་དབྱང་གི་དཔོན་རིགས་གང་ཙམ་གདན་ཞུས་ལྟར་ཕེབས་པ་ལ་སྙིང་ཐག་པ་ནས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བ་དང་ཆབས་ཅིག་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཚེ་༸ཞབས་པད་ཁྲི་ལོར་བརྟན་པ་དང། ཐུགས་བཞེད་ལྷུན་གྱིས་འགྲུབ་པའི་ཆེད་བཞེས་རག་མཉེས་དག་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་གསུངས།
ཀུན་གཟིགས་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས། གསོལ་ཚིགས་མ་གནང་གོང་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་ཚང་མ་ཡོད་སར་བཀའ་སློབ་གནང་དོན། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་འཁྲུངས་སྐར་དང་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པ་བཅས་ལ་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ་དང། ཏང་གི་སྲིད་བྱུས་འགྱུར་བ་ཕྱིན་ཏེ་དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་གྱི་ལམ་ནས་རྒྱ་བོད་གནས་ཚུལ་འགྱུར་བ་ལ་གཞིགས་པའི་སྐུ་ཚབ་སྔ་རྗེས་བཏང་སྟེ་འབྲེལ་མཐུད་གནང་བར་དགའ་བསུ་དང། ངའི་རེ་བར་སྔར་གྱི་སེམས་པ་མ་སྐྱིད་པའི་གནས་ཚུལ་རྣམས་བརྗེད་བཅུག་སྟེ། གནས་ཚུལ་གསར་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ནས་ཕ་ཡུལ་འཛུགས་སྐྲུན་གྱིས་མི་མང་ལ་བདེ་སྐྱིད་ཡོང་ཐབས་གནང་གལ་ཆེ་ཞིང། གཟིགས་སྐོར་ལ་རྗེས་སུ་ཡང་ཕེབས་ཐུབ་པ་དང། ༸གོང་ས་མཆོག་ཀྱང་ཕེབས་ཐུབ་པ་ཞུ་རྒྱུ། མཐའ་དོན་འཁྲུངས་སྐར་དུས་ཆེན་དང་བསྟུན་༸རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྐུ་ཚེ་བརྟན་པ་དང་བཞེད་དོན་ལྷུན་གྱིས་འགྲུབ་པ། དམིགས་བསལ་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོའི་འདོད་དོན་འགྲུབ་པར་ཤོག་ཅེས་སྨོན་ཚིག་གསུངས།
འབའ་བ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་ནས་ཀྱང། ད་ལྟ་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་བཀའ་གནང་བ་དེར་ངས་རྒྱབ་སྐྱོར་མོས་མཐུན་ཆ་ཚང་ཡོད་ཅེས་གསུངས། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའུ་ཀྲང་གཞོན་པ་ཅང་ཕེང་ནས་ཀྱང་༸གོང་ས་མཆོག་སྐུ་ཚེ་བརྟན་པ་དང། ཁོང་གི་འདོད་དོན་འགྲུབ་པར་ཤོག་ཅེས་གསུངས། དེ་སྐབས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 79

སྐད་སྒྱུར་རྒྱ་མི་ལིས་ཙོའོ་མིན་ཟེར་བ་བོད་མིང་ལ་ཤེས་རབ་སྟོབས་ལྡན་ཟེར་བ་དབུས་སྐད་ཧ་ཅང་བདེ་པོ་ཡོད་པ་ཞིག་འདུག །ལིས་ཙོའོ་མིན་སྐོར་བཀའ་ཟུར་སྟག་ལྷ་ཕུན་ཚོགས་བཀྲིས་ཀྱིས། “ལིས་ཙོའོ་མིན་ནི་རྒྱ་ནག་ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་ནས་ཡིན་པ་དང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༨ ལོ་ཡས་མས་ལ་གུང་ཁྲན་ཏང་ནང་ཞུགས་པའི་ན་གཞོན་ཤེས་ཡོན་ཅན་ཞིག་རེད། ༡༩༤༩ ལོ་ཙམ་ལ་བོད་ཀྱི་བྱང་ཤར་ཨ་མདོ་བཀྲིས་འཁྱིལ་དང་མཚོ་སྔོན་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་དུ་ལས་ཀ་བྱེད་སྐབས་བོད་སྐད་དང་བོད་ཡིག་བཅས་སྦྱོང་བརྡར་ལེགས་པོ་བྱས་ནས་ ༡༩༥༢ ལོ་ལྷ་ས་འབྱོར་ཏེ་ཀྲུང་གོ་གུང་ཁྲན་ཏང་བོད་ལས་དོན་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་ཁོངས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་ཁོའོ་ཀྲང་གི་འགན་ཁུར་དང། དེ་བཞིན་བོད་སྡོད་རྒྱ་མིའི་སྐུ་ཚབ་ཀྲང་ཅིང་ཨུ་ཡིས་གཙོས་པའི་གནས་ཡོད་རྣམས་༸གོང་ས་མཆོག་དང་བཀའ་ཤག་མཇལ་འཕྲད་ཞུ་སྐབས་གསུང་སྒྱུར་དུ་བཅར་གྱི་ཡོད་པ་དང། ༡༩༥༦ ལོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་གདན་ཞུ་ལྟར་ཕེབས་སྐབས་རྒྱ་ཕྱོགས་ཀྱི་སོ་བལྟ་ལྟ་བུར་༸གོང་ས་མཆོག་གི་ཆིབས་ཞབས་སུ་བཏང་ཡོད་པ་རེད། དེ་རྗེས་ལས་འགན་གནས་འཕར་བྱུང་ཡང་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་ཉེས་ཆད་ཕོག་ནས་ཀོང་པོ་ས་ཁུལ་ལ་ལོ་མང་རིང་ངལ་རྩོལ་སྒྱུར་བཀོད་དུ་བཏང་འདུག །ངལ་རྩོལ་བཙོན་སྒར་ནས་ཕྱིར་སློག་རང་ཡུལ་དུ་བཏང་ནས་རེ་ཞིག་ལས་མེད་དུ་བསྡད། དེ་ནས་པེ་ཅིང་དུ་མི་རིགས་སྤྱི་ཚོགས་ཁང་དུ་བོད་རིགས་སྡེ་ཚན་གྱི་ལས་ཀ་ལོ་ཤས་བྱེད་རིང་བོད་དུ་སྔ་རྗེས་ཐེངས་འགའ་ཤས་བརྟག་དཔྱད་བྱེད་དུ་བཏང་ཡོད་པ་རེད།”14
སྐབས་དེར་ང་ཚོ་གསོལ་སྟོན་ལ་སྐུ་མགྲོན་ཚོ་མ་ཕེབས་གོང་འབྱོར་ཐུབ་པའི་གྲ་སྒྲིག་བྱས་ཏེ་ཕྱིན་རུང། རྒྱ་དཔོན་སྐུ་མགྲོན་རྣམ་པ་ཆུ་ཚོད་ ༥།༣༠ ཐོག་འབྱོར་
14 སྟག་ལྷ་ཕུན་ཚོགས་བཀྲིས། མི་ཚེའི་བྱུང་བ་བརྗོད་པ། དེབ་གསུམ་པ། བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང། ༡༩༩༥ (བོད་ཡིག) ཤོག་ངོས་ ༢༨༨ ལ་གཟིགས།

80 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཟིན་འདུག །ང་ཚོ་སྐུ་མགྲོན་ཚོའི་རྗེས་སུ་ལུས་སྟབས་ངོ་ཚ་པོ་དང་ཁ་སྐྱེངས་པོ་བྱུང། འདི་ནི་ཁོང་ཚོས་ཆེད་མངགས་བྱས་པ་མིན་ནམ་སྙམ་པའི་དོགས་པ་ཡོད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། གསོལ་སྟོན་གྲ་སྒྲིག་བྱེད་མཁན་རན་རིན་ཡིན་ཞིང། ཁོང་ང་ཚོའི་སྣེ་ཤན་པ་གཙོ་བོ་དེ་རེད། ཁོང་གིས་ང་ཚོར་དུས་ཚོད་ཆུ་ཚོད་ ༥།༣༠ ལ་ཕྱིན་ན་འགྲིག་ཟེར་བ་དང། སྐུ་མགྲོན་ཚོར་དུས་ཚོད་གཞན་ཞིག་སྤྲད་ཡོད་པ་གསལ་པོ་རེད་འདུག །
ཚེས་ ༩ ཉིན་པེ་ཅིང་ཇིབ་འཁོར་བཟོ་གྲྭ་ལ་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན། ད་ཡོད་ཇིབ་འཁོར་ཡར་རྒྱས་དང། ཕྱིས་སུ་ཨ་རི་དང་མཉམ་དུ་ལས་ཀ་བྱས་ཏེ་ Cherokee ཟེར་བ་བཟོ་གཏན་འཁེལ་འདུག །བཟོ་གྲྭར་ལས་མི་བུད་མེད་ཁྱོན་ཆེན་པོ་འདུག །

སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་ཟུར་མཇལ་གྱིས་བཀའ་བསྡུར་གནང་བ།
V

དེ་ཉིན་ཕྱེད་ཡོལ་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ཕུན་དབང་ལགས་མཇལ་བར་ཕེབས། ཕུན་དབང་ལགས་ཀྱིས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའ་བཞུགས་སྒར་གྱི་གནས་ ིསྟངས་ཤེས་འདོད་ཆེན་པོ་བྱེད་པ་དང། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་ཞབས་ཕྱི་སྲ་ཐག་ཐག་དགོས་པ་དང། གསོལ་གཟིམ་མཆོད་གསུམ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་དང། ལས་བྱེད་ཚོས་ལས་འགན་ཇི་ལྟར་འཁྱེར་མིན། སྐུ་སྒེར་ཡིག་ཚང་ནང་སུ་དང་སུ་ཡོད་མིན་སོགས་དྲི་བ་གནང་བ་སོ་སོར་ལན་འདེབས་གནང། མངའ་རིས་རིན་པོ་ཆེས་ཐུགས་རེ་གནང་བ་ལྟར་འགྲུབ་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་གོ་བྱུང། ༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ལའང་ཞབས་ཕྱི་སྲ་ཐག་ཐག་ཅིག་རག་གི་མི་འདུག །ཉིན་གཅིག་རྙོག་དྲ་བཟོས་ཡོང་བསམ་པའི་སེམས་ཁྲལ་འདུག །བཀའ་ཤག་ལ་གཟབ་གཟབ་གནང་དགོས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 81

ཞེས་ཞུ་རོགས་ཞེས་དང། ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་གལ་ཆེན་པོ་རེད། གོ་མིང་ཏང་དང་འབྲེལ་བ་གནང་བར་མ་ཟད་དངུལ་རོགས་རམ་ལེན་གྱི་ཡོད་པ་གོ་བྱུང། འདིའི་ཐད་གཟབ་གཟབ་གནང་རོགས་ཞེས་ནང་མའི་ཚུལ་དུ་ཞུས་པ་ཡིན་གསུངས། ང་ཚོ་གསུམ་ (པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང། ང་ཕོད། ཁོང་རང་) རྩ་བའི་ཆ་ནས་བོད་ཀྱི་ཐོག་བསམ་བློ་མི་མཐུན་པ་མེད། མི་གཟུགས་གསུམ་སོ་སོར་ཡོད་ནའང་སེམས་གཅིག་ཡིན། འོན་ཀྱང་ལངས་ཕྱོགས་ཐོག་ཁྱད་པར་ཡོད། ང་ཚོས་ཀོ་ཐག་གློད་མི་ཡོང་ཞེས་དྲག་ཞན་མཐོ་དམན་སུ་ལ་གསུང་དགོས་ཀྱང་གསུང་ཞེས་དང།
ཁོང་ནས་མུ་མཐུད་གསུངས་གསལ། ཏེང་གིས་བོད་རང་བཙན་མ་བརྗོད་ཕྱིན་བཀའ་མོལ་ག་རེ་གནང་ཡང་འཐུས་ཟེར་བ་འདི་གཞི་རྩར་བཟུང་དགོས། དེ་བཞིན་ཧུའུ་ཡའོ་པང་གིས་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་འདི་འགལ་ཟླ་དཀར་ནག་ལྟར་ཡོད་པ་ད་ཆ་དེ་ལྟར་མ་བཤད་པར། ལམ་གསར་པ་ཞིག་ཐོག་འགྲོ་དགོས་ཟེར་བ་འདི་ཡང་གཙོ་གནད་གལ་ཆེན་པོ་ཞིག་རེད། རྒྱ་ལོ་ལགས་མཇལ་སྐབས་ཁོ་རང་བང་ཆེན་ཡིན་པ་ལས་གཞན་གང་ཡང་མིན་གསུངས་སྐབས། དེ་འདྲ་མ་གསུངས། འདི་རན་པོ་མེད་པའི་ཐོག་མ་འོས་པ་ཞིག་ཀྱང་རེད་ཞུས་པ་ཡིན། ཁོང་གིས་རྒྱ་སྐད་ཤེས་པར་མ་ཟད་རྒྱའི་གནས་སྟངས་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། སྐད་ཆ་འགོ་བཙུགས་ནས་མཇུག་བསྐྱལ་དགོས་རེད། དོན་ཚན་ ༥ ཟེར་བའི་ཁ་ལག་ཟ་མི་བདེ་བ་དེས་ང་ཚོ་དང་རྒྱ་མི་གཉིས་ཀ་ལ་གནོད་ཡོད། དོན་ཚན་ལྔ་མཐོ་རིམ་ལ་ཕྱིན་ཚར་བ་རེད། ཁ་སང་ཁྱེད་ཚོས་ངོས་ལེན་མེད་པ་དང་བློ་ཕམ་ཡོད་ཅེས་ཞུས་པ་དེར་རྒྱ་མིའི་གོང་རིམ་ནས་དོ་སྣང་བྱེད་ཀྱི་རེད། འདིའི་ཐོག་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་རེད། རྩ་བའི་འབྲེལ་བ་མུ་མཐུད་ཡོང་རྒྱུར་ཤ གས་སྣོན་རྒྱག་དགོས། གང་ལྟར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོས་བབ་ལྷིང་བརྟན་གསུམ་བྱ་དགོས་གསུངས་པ་ལྟར་ལག་ལེན་བསྟར་དགོས།

82 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

དེ་བཞིན་ཀྲུང་དབྱང་ཟེར་ནའང་ཏེང་ཞའོ་ཕིང་རེད། བོད་ལ་ཤ་ཞེན་ཡོད་པ་ཧུའུ་ཡའོ་པང་དང། ལི་ཤན་ཉན་གཉིས་དངོས་འབྲེལ་ཤ་ཚ་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་གཉིས་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་མཁན་ཡང་མང་པོ་ཡོད་རེད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༠ ལོ་ནས་བཟུང་བོད་ལ་ག་རེ་ཡོང་གི་ཡོད་མིན་ཕྱི་ནང་གསང་གསུམ་ཐོག་ནས་བལྟ་གི་ཡོད་རེད། རྒྱ་མི་ལ་གྱོང་པོ་བྱས་ནས་ག་རེ་ཕན་གྱི་འདུག །ད་ལྟ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་གཅིག་གི་བཀའ་དྲིན་གྱིས་རེད་མ་གཏོགས་བོད་རིགས་གཞོན་ནུ་དང། ཆོལ་གསུམ་ཚོགས་པ། ཚོགས་ཁག་བཅུ་གསུམ་སོགས་སུས་ཀྱང་གང་ཡང་ཕན་གྱི་མ་རེད། འདི་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་ཞེས་ཐུགས་འཁུར་ཆེན་པོའ་སྒོ་ནས་དགོངས་ཚུལ་གསུང་པ་གནང། ིསྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་བརྒྱུད་དངུལ་སྐར་མ་གཅིག་ཀྱང་ལེན་གྱི་མེད་གནས་དང། སྐུ་སྒེར་ཡིག་ཚང་གི་ཞབས་ཞུའི་ཐད་མངའ་རིས་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་གནང་མུས་ཡིན་པ་སོགས་འགྲེལ་བརྗོད་གནང། དེ་བཞིན་ཐུགས་འཁུར་ཆེན་པོའ་སྒོ་ནས་བཀའི་མོལ་གང་གསུངས་པ་རྣམས་ཆད་ལྷག་མེད་པར་སྙན་གསན་ཞུ་གི་ཡིན་ཞེས་གསུངས།
འབའ་བ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་ནི། བོད་མིའི་ཁྲོད་ནས་མར་ཁེ་སིའི་རིག་པའི་གཞུང་ལུགས་ལ་མཁས་པ་ཕུལ་དུ་བྱུང་བ་ཞིག་ཡིན་པ་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་དང་འཛམ་གླིང་ནང་ཡང་མཁས་པའི་སྙན་གྲགས་ཡོད་པའི་མི་སྣ་ཞིག་རེད། མར་ཁེ་སི་ལི་ཉིན་རིང་ལུགས་ཀྱི་མི་རིགས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་སྤྱི་དང། ཁྱད་པར་མི་རིགས་རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་སྐོར་དང། མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་དང་མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་བཅས་ཀྱི་སྐོར་ལྟ་བ་དང་ལངས་ཕྱོགས་གསལ་པོ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཞིང། གུང་ཁྲན་གྱི་ལྟ་གྲུབ་གཙང་མའི་ཐོག་ནས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་འདུ་ཤེས་བརྟན་པོར་བཟུང་སྟེ། ཁོར་ཡུག་གི་གནས་སྟངས་དཀའ་ཚེགས་ཆེན་པོའ་འོག་སྐུ་ཚེ་ཧྲིལ་པོ་མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ་འགྱུར་བ་མེད་པ་མཐའི་འཁྱོངས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 83

གནང་ཡོད། དེ་འདྲའི་དབང་གིས་ཁོང་ལ་ས་གནས་མི་རིགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་ལྟ་བ་ཡོད་པའི་ཉེས་ཆད་དུ་མི་ལོ་བཅོ་བརྒྱད་རིང་བཙོན་འཇུག་གིས་དཀའ་སྡུག་མྱོང་དགོས་བྱུང་ཡང་སྙིང་སྟོབས་ནམ་ཡང་ཞུམ་པ་མེད་པར་གནས་ཡོད།
ལོ་རབས་བརྒྱད་ཅུ་པའི་ནང་གཟིགས་སྐོར་དང་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་སྔ་རྗེས་ཕེབས་སྐབས་ཁོང་ནས་སྐུ་ཚབ་ཚོར་ནང་དོན་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་དང་དགོངས་འཆར་ལྷུག་པོ་གནང་ཡོད། དམིགས་བསལ་དོན་ཚན་ལྔའི་སྐོར་ང་ཚོའི་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པས་ཁོང་བརྒྱུད་ནས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བར་མ་ཟད། ཐུགས་འཁུར་ཆེན་པོའ་སྒོ་ིནས་གནང་ཕྱོགས་ཇི་དགེའི་སྐོར་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་གནང་མྱོང་བ་སོགས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཁེ་ཕན་ཆེད་བློ་ཐུབ་པའི་མི་སྣ་ཞིག་རེད།
དེ་བཞིན་༸གོང་ས་མཆོག་སྐུ་འཚོ་བཞུགས་རིང་བོད་དོན་དཀའ་རྙོག་སེལ་ཐབས་བྱེད་དགོས་པ་དང། དེ་ཡང་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་བརྒྱུད་བོད་རིགས་ཡོངས་ལ་མིང་དོན་མཚུངས་པའི་རང་སྐྱོང་ཡོང་ཐབས་ཆེད་བློ་སྟོབས་ཆེན་པོའ་སྒོ་ ིནས་གོང་རིམ་ལ་ཞུ་བསྐུལ་སྔ་རྗེས་རིམ་པ་གནང་བར་མ་ཟད། ཞུ་ཡིག་དེ་དག་ཚང་མས་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཡོངས་གྲགས་ཆགས་ཡོད། དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ཐག་གཅོད་གནང་བའི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་རྒྱ་ནག་གི་གནས་སྟངས་སྤྱི་དང། ཁྱད་པར་རྩ་ཁྲིམས་དང་བཅའ་ཁྲིམས་ཀྱི་སྒྲོམ་གཞི་བཅས་ཀྱི་སྐོར་ལ་བློ་འདྲི་ཞུ་ཡུལ་དང་དགོངས་འཆར་ལྷུག་པོ་གནང་མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ལོར་དྷ་སར་ཕུན་དབང་ལགས་ཀྱི་རྗེས་དྲན་ཚོགས་འདུ་ཞིག་ཚོགས་སྐབས་བཀའ་བློན་ཁྲི་ཟུར་མཁས་དབང་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེས་དངོས་སུ་ཞལ་བཞེས་གནང་འདུག །ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༤ ལོར་ཧུའུ་ཅིན་ཐའོ་ལ་ཕུལ་བའི་ཞུ་འཕྲིན་ནང་ཁོང་གིས་བོད་རིགས་གཅིག་སྒྲིལ་གྱི་རེ་འདུན་དེ་བོད་མི་ཚོས་སྔ་ས་གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་བཅུ་བདུན་བཞག་སྐབས་ནས་མུ་མཐུད་བཏོན་མྱོང་བ་ཞིག་ཡིན་སྐོར་ཁུངས་སྐྱེལ་ར་སྤྲོད་གནང་

84 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

འདུག་པ་ནི། “བོད་ཁུལ་གཅིག་གྱུར་རང་སྐྱོང་གི་རེ་འདུན་དེ་ཡང། སྔ་ས་ལོ་རབས་ལྔ་བཅུ་པའི་ནང། ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་ལྟ་སྐོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ། ཆབ་མདོ་ས་ཁུལ་མི་དམངས་བཅིངས་འགྲོལ་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ཀྲུའུ་རེན་ཨུ་ཡོན་གཞོན་པ་སྡེ་དགེ་སྐལ་བཟང་དབང་འདུས་སོགས་ཀྱིས་ཀྲུང་དབྱང་ལ་དངོས་སུ་ཞུས་པ་དང། ཀྲུང་དབྱང་དང་བོད་ཀྱི་ཞི་གྲོས་སྐབས། བོད་ལྗོངས་ཀྱི་འཐུས་མི་ཚོགས་པས་ཀྲུང་དབྱང་ལ་རེ་འདུན་དེ་ཞུས་མྱོང་ཞིང། ཀྲུང་དབྱང་དང་འབྲེལ་ཡོད་འགོ་ཁྲིད་ནས་ཀྱང་རྩ་དོན་ཐོག་ནས་མོས་མཐུན་གནང་མྱོང་ཡོད།
སྤྱི་ལོ་ ༡༩༥༦ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གྲ་སྒྲིག་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་དབུ་བརྙེས་སྐབས། ཀྲུང་དབྱང་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ། ཀྲུང་དབྱང་ཆབ་སྲིད་ཅུའི་ཨུ་ཡོན། རྒྱལ་སྲིད་སྤྱི་ཁྱབ་ཁང་གི་ཙུང་ལི་གཞོན་པ་དམག་སྤྱི་ཆེན་མོ་ཁྲེན་དབྱི་ནས། ལྷ་སའི་ཏང་གི་མཐོ་རིམ་ལས་བྱེད་པའི་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཞིག་གི་ཐོག ཀྲུང་དབྱང་ལ་གྲོས་འཆར་བཏོན་ནས། ལྷ་ས་གྲོང་ཁྱེར་ལྟེ་བར་བྱས་ཏེ། སོ་སོར་མཚོ་སྔོན་དང་ཀུན་སུའུ། ཟི་ཁྲོན། ཡུན་ནན་བཅས་ཁྱིམ་མཚེས་ཞིང་ཆེན་གྱི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་པའི་ཤར་རྒྱུད་བོད་ཁུལ་ཁག་དང་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མཉམ་འབྲེལ་བྱས་ནས་གཅིག་གྱུར་གྱི་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཤིག་འཛུགས་རྒྱུའི་སྙན་སེང་ཞུས་ཆོག་ཅིང། དེས་བོད་རིགས་ཡོངས་ཀྱི་ཡར་ཐོན་དང། གོང་འཕེལ། བོད་རྒྱའི་མཛའ་གྲོགས་མཐུན་སྒྲིལ། རྒྱལ་ཁབ་ཧྲིལ་པོའ་གཅིག་གྱུར་དང་སྲ་བརྟན་བཅས་ཡོང་བ་ ིཚང་མར་ཕན་ཐོགས་འབྱུང་གི་རེད་ཅེས་གླེང་མྱོང། དམག་སྤྱི་ཆེན་མོ་ཁྲེན་དབྱེའི་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་བའི་ཐད་ཀྱི་གཟིགས་རྒྱང་རིང་བའི་འཐབ་ཇུས་དགོངས་པ་གལ་ཆེན་དེས་མི་རྣམས་ལ་བག་ཆགས་གཏིང་ཟབ་བཞག་ཡོད།
དེ་རྗེས་དོན་དེར་གྲོས་མོལ་བྱེད་ཆེད། ཀྲུང་དབྱང་གི་འབྲེལ་ཡོད་སྡེ་ཁག་ནས་ཤིས་ཁམས་ཀྱི་དམར་དམག་རྒན་གྲས་བློ་མཐུན་སངས་རྒྱས་ཡེ་ཤེས་ (ཐེན་པའོ)

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 85

ཆེད་བསྐོས་གནང་ནས་ཚོགས་ཆུང་སྒྲིག་འཛུགས་ཐོག་ཞིང་ལྗོངས་ལྔ་དང་འབྲེལ་ཡོད་དོན་དག་མཐུན་སྦྱོར་བྱེད་རྒྱུའི་གཏན་འཁེལ་གནང་བ་རེད། འོན་ཀྱང་རྗེས་སུ་རྒྱལ་ཁབ་ཡོངས་ཀྱི་སྲིད་ཇུས་“གཡོན་ལྷུང་བྱུང་”བར་བརྟེན། དོན་དག་དེ་ཡང་མཚམས་འཇོག་དགོས་བྱུང་བ་རེད།
སྤྱི་ལོ་ ༡༩༨༠ ལོར་ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་བོད་རིགས་ལས་བྱེད་པ་ཁག་གཅིག་གིས་མིང་མཉམ་བཀོད་ཀྱིས་ཀྲུང་དབྱང་གི་འབྲེལ་ཡོད་སྡེ་ཁག་ལ་ཡི་གེ་ཕུལ་ཐོག་ཀྲུང་དབྱང་ལ་ཞུས་ནས། རབ་ཡིན་ན་བོད་ཁུལ་ཡོངས་རྫོགས་གཅིག་གྱུར་ཡིན་པའི་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཉིས་ཏེ་ནུབ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དང་འདྲ་བར་ཤར་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་འཛུགས་གནང་རོགས་ཞེས་རེ་འདུན་ཞུས་ཡོད་པ་རེད།
གཅིག་གྱུར་གྱི་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་འཛུགས་རྒྱུ་སྟེ། “བོད་ཁུལ་ཆེན་པོ་”ཟེར་བའི་གནད་དོན་སྐོར་ལ་འབྲེལ་ཡོད་མི་སྣས། དེ་ནི་དེང་སྐབས་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་སྡོད་པའི་བོད་རིགས་ཀྱིས་བཏོན་པའི་ལྟ་བ་ཡིན་པའི་ངོས་འཛིན་གནང་གི་ཡོད། དེ་ནི་རྦད་དེ་གོ་ནོར་ཆེན་པོ་ཐེབས་པ་ཞིག་ཡིན་ཅིང། དོན་དངོས་ཐོག་དེ་ནི་སྔ་ས་ནས་ཡོད་པ་རེད། དེའི་ཐད་ཕྱོགས་ཁག་གི་མི་སྣར་ཡང་དགོངས་འཆར་མི་འདྲ་བ་ཡོད་ཅིང། པཎ་ཆེན་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པ་ཆེན་པོས་བོད་ལྗོངས་སོགས་བོད་ཁུལ་དུ་རོགས་སྐྱོབ་བྱེད་པའི་ཐེབས་རྩ་ལྷན་ཚོགས་འཛུགས་སྐབས། “གཅིག་གྱུར་གྱི་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་འཛུགས་རྒྱུའི་རེ་འདུན་ནི་ཚུལ་ལུགས་དང་མཐུན་པ་ཞིག་རེད། དེ་ནི་ཆ་རྐྱེན་འཛོམས་མིན་གྱི་གནད་དོན་ཞིག་ཡིན་པ་ལས་ཕྱིར་བཤོལ་བྱེད་པའམ་ལོག་སྤྱོད་ཟེར་བའི་གནད་དོན་གང་ཡང་མ་རེད།” ཅེས་གསུངས་སོང། དོན་དེར་བོད་རིགས་ཀྱི་འཐུས་ཚབ་མི་སྣ་མང་པོས་ཡི་རང་ཞུས་ཡོད་ལ། ང་རང་སྒེར་ནས་

86 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཀྱང་རྦད་དེ་ཡི་རང་ཞུ་མྱོང་ཡོད།15 ཅེས་སོགས་བློ་སྟོབས་ཆེན་པོའ་སྒོ་ནས་གནད་ ིལ་འཁེལ་བའི་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་འདུག །
འོན་ཀྱང་ཆོས་ཕྱོགས་ནས་བཤད་ན། ཁོང་ནི་སྡིག་ཅན་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་མ་ཞུ་ཐབས་མེད་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན། ཁོང་གི་ཀུན་སློང་ལ་སྐྱོན་མེད་ནའང་བྱ་བ་ལག་ལེན་གྱི་ཐོག་ནས་བོད་ཀྱི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་རྩ་གཏོར་གཏོང་མཁན་དང། བོད་མི་འབུམ་ཕྲག་མང་པོའ་ཚེ་སྲོག་འཕྲོག་པའི་ཉེས་ཅན་རྒྱ་དམར་བོད་ནང་ ིཐོག་མར་ཡོང་སྐབས་ལམ་རྒྱུས་དང་མཐུན་འགྱུར་བྱེད་མཁན་གཙོ་བོའ་གྲས་ཤིག་ ིཆགས་ཡོད།

འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དང་སྐལ་ལྡན་ལགས་གཉིས་ནས་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ཟུར་མཇལ་ཞུས་པ།
V

དེ་ཉིན་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དང་སྐལ་ལྡན་ལགས་གཉིས་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་མཇལ་ཁར་བཅར་བ་དང། སྐབས་དེར་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ནང་དོན་བཀའ་སློབ་གནང་དོན། བོད་རང་བཙན་ལག་ལེན་འཁེལ་མི་འཁེལ་བསམ་བློ་གཏང་དགོས། རྒྱ་མིར་དྲག་པོ་དང་ངོ་རྒོལ་ཞེ་དྲག་བྱས་ན་ཕན་ཐོགས་མེད། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དབང་ཚད་ལྡན་པ་ཞིག་ཡོང་ཆེད་གོང་རིམ་ལ་གསང་བའི་སྙན་ཞུ་ཕུལ་བ་ཡིན། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ལ་ང་རང་བྱ་བ་ལམ་འགྲོ་ཡོང་བའི་༸སྐྱབས་འཇུག་ཞུ་རོགས་གནང། བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོ་དང་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་ལ་འབྲེལ་བ་གནང་རྒྱུའི་ལས་ཀ་ཡོད། བཞུགས་ཁྲི་གླིང་ཁར་ཁང་པ་ཡོད། བྱས་
15 རང་རྒྱལ་གྱི་མི་རིགས་གནད་དོན་དང་མི་རིགས་ལས་དོན་སྐོར་གྱི་ཕྱིར་རྟོག།ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ། ཁ་བ་དཀར་པོ་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་སྲི་ཞུ་ཁང་ནས་པར་བསྐྲུན་ཞུས་པ། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༤ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༢༩ ཉིན་ཧུའུ་ཅིན་ ཐའོ་ལ་ཕུལ་བའི་ཞུ་འཕྲིན་དང་པོ། ཤོག་ངོས་ ༧༡༠ - ༧༡༢ ལ་གཟིགས།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 87

ཙང་བོད་ལ་ཡང་ཡང་སླེབས་ཐུབ་པའི་རེ་བ་ཡོད། གོ་མིང་ཏང་དང་འབྲེལ་བ་གནང་གི་ཡོད་པའི་སྐོར་བདེན་པ་ཡིན་མིན་བཀའ་རྩད་གནང། གཙོ་ཆེ་ཤོས་ནང་འཆམ་པོ་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། ནང་འཆམ་པོ་བྱུང་ན་མིས་ཆ་བཞག་གི་རེད། འདི་གལ་ཆེ་ཡིན། བོད་ལ་གུ་ཡངས་བྱུང་རྗེས་ས་ཆའི་སྐོར་རྩོད་པ་ཕྲན་བུ་ཡོང་གི་འདུག །དེ་ཚོར་བཀའ་སློབ་གནང་བ་ཡིན། བོད་ཡིག་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན། བོད་ཡིག་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་རྒྱུའི་ཐབས་ལམ་གཙོ་བོ་ནི། དེ་དག་སྦྱང་རྒྱུ་དང་བེད་སྤྱོད་བྱ་རྒྱུ་གཉིས་རེད། རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ཕན་ཚུན་བོད་ཡིག་གཞུང་འབྲེལ་བྱས་ཏེ་གཏོང་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་བཟོ་ཐབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་དང།
བོད་རང་བཙན་ཁག་པོ་རེད། དེ་ནི་ང་རང་གི་བསམ་ཚུལ་ཡིན། ད་ལྟ་རང་སྐྱོང་མ་རེད་གཞན་སྐྱོང་རེད། གཞི་ནས་ད་བར་དུ་ལས་ཀ་བྱས་པ་འདི་ཕན་ཐོགས་བྱུང་མིན་ཉམས་ཞིབ་བྱ་དགོས། གོད་ཆགས་གཅིག་རྗེས་གཉིས་མཐུད་བྱུང་ནས་གྱོང་ཆེན་པོ་ཕོག་ཡོད། བོད་ནང་ལའང་གཞོན་སྐྱེས་ཚོས་རང་བཙན་ཟེར་ཡང་ལས་ཀ་རྩ་བ་ནས་བྱེད་ཀྱི་མི་འདུག །མཚན་མོ་གཞས་འཁྲབ་ཆང་འཐུང་བྱས་ནས་སྡོད་ཀྱི་འདུག །འདིའི་ཐོག་སྐུ་མདུན་ནས་བཀའ་སློབ་གནང་དགོས། རྐུབ་སྟེགས་གཅིག་བཟོས་པ་ཡིན་ནའང་སྤུས་དག་པོ་མེད་སྟབས། རིན་འབབ་གཞན་དང་འདྲ་བ་མ་རག་པ་དེ་ཚོའི་རིགས་ང་ཚོས་མ་འཇོན་པ་རེད།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༢ ལོར་ཡིག་འབྲུ་ཁྲི་ ༧ བོད་ཡིག་བྱས་ན་ཁྲི་ ༨ ཡོད་པ་དེའི་ནང་དོན་ཚན་གསུམ་ཡོད་པ་ ༡༽ ཆོས་ཀྱི་སྐོར་དང། ༢༽ བོད་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་གྱི་སྐོར། ༣༽ ལྟོ་གོས་ཀྱི་སྐོར་བཅས་བྲིས་ཡོད། བཙོན་ཁང་ནང་ལོ་ ༩ ཁང་མིག་གཅིག་ནང་བསྡད་པ་དེ་སྐབས་ཞེད་སྣང་རྩ་བ་ནས་སྐྱེ་གི་མི་འདུག ། སྐྱེས་པའི་རྗེས་སུ་ཤི་རྒྱུ་རེད། ཤི་བའི་རྗེས་སུ་སྐྱེས་རྒྱུ་རེད། འོན་ཀྱང་ཁྱེད་ཚོས་བཤད་པ་ལྟར་བསམ་ཚུལ་གཅིག་པ་ཡིན་ཀྱང་ང་ཚོས་བཤད་ཐུབ་ཀྱི་མེད། འདི་

88 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཁྱེད་ཚོས་ཤེས་དགོས། ཁྱེད་ཚོས་དྲིལ་བསྒྲགས་གང་བྱས་པར་ཀྲུང་དབྱང་ནས་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ག་རེ་ཡིན་ཡང་ཨི་ཁུང་འབིགས་དགོས་པ་མ་གཏོགས། གང་བྱུང་ཁྱབ་སྤེལ་བྱས་པས་ཕན་གྱི་མ་རེད། རྗེ་བཙུན་པདྨས་བཤད་པའི་གློག་བརྙན་དེ་ཀྲུང་དབྱང་འགོ་ཁྲིད་ཚོར་གསང་བའི་ཐོག་ནས་བསྟན་སོང། དེར་ཁོང་གསུམ་ཀྱང་ཕེབས་པ་ཡིན། (ང་ཕོད། ཕུན་དབང། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཉིད།) དེ་དག་དྲང་པོ་མིན་པ་ཐལ་དྲགས་པའི་བཟོ་འདུག །དེ་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་བཀའ་གནང་བ་དང་ཁྱད་པར་མེད་པ་ཆགས་ཀྱི་འདུག །མི་གཞན་ཞིག་གིས་བཤད་པ་ཡིན་ན་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད་ཅེས་སོགས་ནང་མའི་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་རྒྱས་པར་གནང་འདུག།འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དང་སྐལ་ལྡན་ལགས་གཉིས་ནས་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་དང་འབྲེལ་བ་རྩ་བ་ནས་མེད་སྐོར་དང། བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་ཕེབས་པ་རྣམས་ཆད་ལྷག་མེད་པར་སྙན་གསན་ཞུ་གི་ཡིན་ཞེས་ཞུས་འདུག །

ཡང་སྐབས་དེར་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེས་སྐུ་ཚབ་ཚོའི་བརྙན་འཕྲིན་པར་ཆས་གཅིག་ཡོད་པ་དེ་༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་འབུལ་ཐུབ་ན་ཐུགས་འདོད་གནང་གི་འདུག་ཅེས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་ལ་ཞུས་པར་མ་ཟད། ༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་ཐུགས་འདོད་གནང་བ་དངོས་བདེན་ཡིན་མིན་ཇི་ལྟར་ཡང་ཨུ་ཚུགས་ཀྱིས་ཡང་ཡང་ཞུས་པར། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་འབུལ་ཐུབ་ཐབས་མེད་ལུགས་དགོངས་སེལ་དང་སྦྲགས་༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེར་ཕུལ་བའི་ཕྱག་བྲིས་ཀྱི་ཡིག་བཤས་ཟུར་འཛར་ལྔ་པར་ཡོད།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 89

འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་
ཟུར་མཇལ་ཞུས་པ།

V

ཕྱི་ཚེས་ ༡༠ ཉིན་མངར་ཆ་བཟོ་གྲྭ་ཞིག་ལ་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན། དེ་ཉིན་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་ཟུར་མཇལ་ཞུས་པ་རེད། ཕུན་དབང་ལགས་ནས་གསུངས་དོན། ཐབས་མཁས་པོའ་ཐོག་ནས་ལས་དོན་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་ ིཔོ་རེད། ཁོང་རང་གིས་བསམ་ན་༸གོང་ས་མཆོག་རྒྱ་ནག་ནང་ཕེབས་ན་ཡག་པོ་མེད་འགྲོ་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོ་དང་མཇལ། བོད་རིགས་གཞོན་སྐྱེས་ཚོ་ལའང་བཀའ་སློབ་ཅིག་གནང་ཐུབ་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ།
དོན་ཚན་ ༥ ཚང་མ་མ་འགྲིགས་ཟེར་ན་མ་འགྲིགས། རྒྱ་ལོ་ལགས་ནས་དོན་ཚན་ ༥ སྐོར་ཡང་བསྐྱར་ཀྲུང་དབྱང་དང་མཇལ་ནས་བཀའ་མོལ་ཞུས་ན་མ་གཏོགས་ལས་འགན་གཅིག་མ་གྲུབ་པ་རེད་ཅེས་དང། གོ་མིང་ཏང་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་མིན། ༸གོང་ས་མཆོག་མའི་སོར་ལ་ཕེབས་དུས་བཀྲ་ཤིས་ལྷུན་པོའ་དགོན་ ིཔར་བཞུགས་ཁྲི་གཉིས་ཡོད་པར་དགོངས་པ་འཚོམས་པའི་རྣམ་པ་བྱུང་བ་རེད་ཟེར་བ་བདེན་པ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲིས་པར། འདི་དག་བདེན་པ་མིན་ལུགས་སོགས་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཕྲ་འགྲེལ་བརྗོད་ཞུས་འདུག །

90 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཧུའུ་ཡའོ་པང་གིས་ས་དབང་ཆེན་མོ་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་མཆོག་ལ་
གནང་བའི་སྲིད་བྱུས་དོན་ཚན་ལྔ།
V

ཧུའུ་ཡའོ་པང་གིས་སྐུའི་གཅེན་པོ་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་ལ་གནང་བའི་སྲིད་བྱུས་དོན་ཚན་ལྔ་ནི།
༡ ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆབ་སྲིད་རྒྱུན་རིང་བརྟན་གནས་ཡོད་པ་དང། དཔལ་འབྱོར་ཡང་རྒྱུན་མ་ཆད་པའི་འཕེལ་རྒྱས་སུ་འགྲོ་གི་ཡོད། མི་རིགས་ཀྱི་མཐུན་སྒྲིལ་སྔར་ལས་ལྷག་པའི་ཐོག་ཕན་ཚུན་རོགས་རམ་གྱི་དུས་རབས་གསར་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང། ཁོང་གི་རྗེས་འབྲང་པ་རྣམས་བློ་རིག་གསལ་བ་ཤ་སྟག་ལ་བརྟེན་དོན་ཚན་འདི་ལ་ངེས་པར་ཡིད་ཆེས་གནང་གི་རེད། གལ་སྲིད་ཡིད་ཆེས་མ་གནང་ཚེ་ལོ་ཤས་གཟིགས་ན་འགྲིག་གི་རེད། ༢ ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང། ཁོང་གིས་ང་ཚོ་དང་འབྲེལ་གཏུགས་ཆེད་བཏང་གནང་བའི་མི་སྣས་ངེས་པར་ལྷག་བསམ་ཟོལ་མེད་བྱེད་པ་ལས་གབ་རེས་འུབ་རེས་མ་བྱེད། ཉོ་ཚོང་གི་བྱེད་སྟངས་མ་རེད། འདས་པའི་རྙོག་འཛིངས་ཀྱིས་ལོ་རྒྱུས་དེའང་བསྐྱར་དུ་མ་ཤོད་ ༡༩༥༩ ལོའ་ལོ་རྒྱུས་དེ་ཚང་མས་བརྗེད་རྒྱུ་ ིདང། རྩིས་མེད་གཏང་རྒྱུ།
༣ ང་ཚོས་ལྷག་བསམ་རྣམ་དག་གི་ཐོག་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་ཁོང་གི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ཕྱིར་ལོག་ཕེབས་པའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་ཁོང་གིས་ང་ཚོ་རྒྱལ་ཁབ་གཅིག་གྱུར་རྒྱུན་འཁྱོངས་དང་བོད་མི་རིགས་དང། མི་རིགས་ཁག་ཡོངས་རྫོགས་ཀྱི་མཐུན་སྒྲིལ་གོང་འཕེལ་ཐོག་དེང་རབས་ཅན་བཞི་འཛུགས་སྐྲུན་ཆེད་དུ་ལེགས་སྐྱེས་གནང་བར་དགའ་བསུ་ཞུ་གི་ཡོད།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 91

༤ ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ཕྱིར་ཕེབས་གཏན་བཞུགས་རྗེས་སུ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་དང། འཚོ་བའི་ཐོབ་ཐང་དེ་ ༡༩༥༩ ལོ་སྔོན་ཐོབ་ཐང་དེར་འགྱུར་བ་མེད། ཏང་ཀྲུང་དབྱང་གིས་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་ཚོགས་ཆེན་ལ་བསམ་འཆར་བཏོན་ནས་རྒྱལ་ཡོངས་མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་ཨུ་ཡོན་ཀྲང་གཞོན་པ་གནང་རྒྱུ་དང། དེ་མཚུངས་གྲོས་མོལ་བྱས་ནས་ཆབ་སྲིད་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཀྲུའུ་ཞི་གཞོན་པའང་གནང་རྒྱུ། འཚོ་བའི་ཐོག་སྔར་གྱི་ཐོབ་ཐང་རྒྱུན་འཁྱོངས་དེར་འགྱུར་བ་མེད། འོན་ཀྱང་བོད་དུ་ཕྱིར་ཕེབས་གནང་དགོས་མ་རེད། དེང་སང་བོད་ལ་ན་གཞོན་གྲས་ཡར་སླེབས་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་ལས་ཀ་ཡག་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་སྐབས་རེ་བོད་དུ་གཟིགས་སྐོར་དུ་ཕེབས་ཆོག་གི་རེད། ང་ཚོས་ཁོང་གི་རྗེས་འབྲང་རྣམས་ལའང་འོས་ཤིང་འཚམས་པའི་བཀོད་སྒྲིག་བྱེད་ཀྱི་རེད། ལས་ཀའི་ནང་དུ་བཞུགས་སྟངས་དང། འཚོ་བ་བཅས་ལ་སེམས་ཁྲལ་བྱེད་དགོས་མ་རེད། དེ་སྔོན་ལས་ཡག་ཏུ་གཏོང་གི་རེད། གང་ཡིན་ཞེ་ན། ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་འདི་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་ཡོད་པ་རེད།
༥ ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ག་དུས་ཕྱིར་ཕེབས་གནང་རྒྱུ་ཐུགས་གཏན་འཁེལ་མཚམས་ཕྱི་རོལ་ལ་གསལ་བསྒྲགས་ཐུང་ཙམ་ཞིག་གནང་རྒྱུ། གསལ་བསྒྲགས་ནང་དུ་ཁོང་གི་ཐུགས་འདོད་ལྟར་གནང་རྒྱུ། ཁོང་ནས་ལོ་དང་ཟླ་ཚེས་བཅས་གཏན་འཁེལ་མཚམས་ང་ཚོར་ལན་ཞིག་གནང་རོགས། གལ་སྲིད་ཧོང་ཀོང་བརྒྱུད་སྐམ་སར་ཕེབས་ཚེ་ང་ཚོས་པུའུ་ཀྲང་གི་གནས་རིམ་ཡོད་པ་ཞིག་གིས་བློ་མཐུན་འགའ་ཤས་བཅས་འཁྲིད་ནས་ས་མཚམས་སུ་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ། གལ་སྲིད་གནམ་ཐོག་ནས་ཕེབས་ཚེ་ང་ཚོས་རྩ་འཛུགས་གཞི་ཁྱོན་ངེས་ཅན་གྱི་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ་དང། གནས་ཚུལ་ཞིག་ཀྱང་གསལ་བསྒྲགས་བྱ་རྒྱུ། བཅས་ལྔ་ཡིན།16
16 སྟག་ལྷ་ཕུན་ཚོགས་བཀྲིས། མི་ཚེའི་བྱུང་བ་བརྗོད་པ། དེབ་གསུམ་པ། བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང། ༡༩༩༥ (བོད་ཡིག) ཤོག་ངོས་ ༢༣༦ ལ་གཟིགས།

92 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བོད་ཐོག་འཛིན་པའི་སྲིད་བྱུས་དོན་ཚན་ ༥ འདི་ཐོག་མར་ཧུའུ་ཡའོ་པང་གིས་སྐུའི་གཅེན་པོ་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་མཆོག་ལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༡ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་གནང་ཡོད་ནའང། དེ་དོན་ཇི་བཞིན་༸གོང་ས་མཆོག་དང་བཀའ་ཤག་ལ་སྙན་སེང་ཞུས་ཡོད་མེད་ཐད་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་མེད་པ། དཔེར་ན། ལོ་རྗེས་མ་དེ་རང་ལ་ (ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༢ ཟླ་ ༥) ༸གོང་ས་མཆོག་གིས་གཏོང་གནང་མཛད་པའི་གྲོས་མོལ་རྟོག་ཞིབ་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མི་རྣམ་པར་དོན་ཚན་ལྔའི་སྐོར་གོ་མྱོང་མེད་སྟབས་རྩ་བ་ནས་མཁྱེན་གྱི་མེད་པ་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོར་ཚིག་ཐག་བཅད་ནས་ཞུས་འདུག་པ་མ་ཟད། ༸གོང་ས་མཆོག་ནས་ཀྱང་དོན་ཚན་ལྔའི་སྐོར་མཁྱེན་གྱི་མེད་སྐོར་ཞུས་འདུག17
ཉེ་དུས་བཀའ་བློན་ཁྲི་ཟུར་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་མཆོག་གི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས་དབྱིན་སྐད་ཐོག་པར་བསྐྲུན་ཞུས་པའི་ནང་དོན་ཚན་ལྔའི་སྐོར་༸གོང་ས་མཆོག་དང། བཀའ་ཤག་ལ་སྙན་སེང་ཞུས་སྐོར་འཁོད་འདུག་ཀྱང།18 བཀའ་ཤག་ལ་སྙན་སེང་ཞུས་གནས་འཁོད་པ་བདེན་པ་མ་ཡིན་པ་མ་ཟད། ༸གོང་ས་མཆོག་ལའང་སྙན་སེང་ཞུས་ཡོད་མིན་ཐེ་ཚོམ་གྱི་གཞི་ལས་མ་འདས། བཀའ་བློན་གཉིས་དང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་བཅས་གསུམ་ལས་གྲུབ་པའི་གྲོས་མོལ་རྟོག་ཞིབ་ཚོགས་ཆུང་དེས་དོན་ཚན་ལྔའི་སྐོར་པེ་ཅིང་དུ་འབྱོར་རྗེས་འབའ་བ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་བརྒྱུད་གཞི་ནས་མཁྱེན་རྟོགས་བྱུང་བ་མ་ཟད། ཐོག་མར་རྒྱ་གར་ནས་ཕེབས་སྐབས་བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱུའི་རྩ་འཛིན་བཀོད་ཁྱབ་ལམ་སྟོན་གནང་བ་ཁག་ལས་ཡོངས་སུ་ཐ་དད་ཡིན་པའི་དབང་གིས་སྐུ་ངལ་ཆེན་པོ་འཕྲད་པ་བརྗོད་མ་

17 འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས། དེབ་བཅུ་པ། འཇུ་ཆེན་ཚང། ༢༠༡༤ ཤོག་ངོས་ ༡༠༤ ལ་གཟིགས།
18 རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ། ཀ་ལིམ་པོང་གི་ཐུག་པ་ལས་བཟོ་བ། (Noodle Maker of Kalimpong) རྒྱ་གར་གྱི་རབ་འགྲམ་ཁང་པ། (Random House India) ༢༠༡༥ (དབྱིན་ཡིག་) ཤོག་ངོས་ ༢༧༠ ལ་གཟིགས།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 93

དགོས་པ་རེད། གལ་སྲིད་དོན་ཚན་ལྔའི་སྐོར་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་ཆ་ཚང་སྙན་སེང་ཞུས་ཡོད་ཚེ་གནད་དོན་དེ་ཚོ་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པ་གསུམ་ལ་མ་གསུངས་པ་མི་སྲིད་པ་ལྟ་བུར་མངོན་ཡང། མཁྱེན་བཞིན་དུ་མ་གསུངས་པ་ཡིན་ན་ནི་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པས་དགག་དགོས་རྒྱུ་མཚན་གཞན་ཞིག་གཟིགས་ནས་མ་གསུངས་པ་ཡིན་པར་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་ཞུ་གི་ཡོད།
དེ་མཚུངས་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་གྲོས་མོལ་རྟོག་ཞིབ་ཚོགས་ཆུང་གཏོང་གནང་མཛད་པ་དེས། པེ་ཅིང་དུ་བཞུགས་པའི་བོད་མིའི་དབུ་ཁྲིད་༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང། བཀའ་ཟུར་ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་མཆོག།འབའ་བ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ་ལགས་སོགསཀྱིས་སྐུའི་གཅེན་པོ་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་བརྒྱུད་སྲིད་བྱུས་དོན་ཚན་ལྔ་གནང་བ་དེར་ངོས་ལེན་མོས་མཐུན་ཞུས་པ་ཡིན་ཤག་གིས་དགོངས་པ་འཚོམས་པའི་རྣམ་འགྱུར་གསལ་པོ་བསྟན་འདུག །དཔེར་ན་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་སྐུ་ཚབ་ཚོར་མཇལ་ཁ་ལམ་སེང་མ་གནང་བ་དང། སྐུ་ཚབ་ཚོས་ང་ཕོད་དང་མཇལ་སྐབས་ང་ཕོད་ནས་དོ་སྣང་ཙམ་ཡང་མ་གནང་བར་མ་ཟད། བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་ཞུས་སྐབས་ཕན་ཚུན་གཉིས་ཀས་རྩ་དོན་ཐག་གཅོད་གཙང་མ་གཏན་འཁེལ་བྱུང་ཡོད་པ་ཡིན་ཙང། བཀའ་མོལ་ག་རེས་གནང་ནའང་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་སོགས་གསུངས་འདུག །རྗེས་སུ་སྐུ་ཚབ་ཚོས་དོན་ཚན་ལྔའི་སྐོར་མཁྱེན་གྱི་མེད་པ་གསལ་པོ་ཆགས་སྐབས་ཁོང་རྣམ་པ་གསུམ་ཐུགས་བདེ་པོ་བྱུང་བ་དང། ༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཇལ་ཁ་དང་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་རྒྱས་པར་གནང་བ་བཅས་བྱུང་འདུག19
འོན་ཀྱང་ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༢ དང་ ༡༩༨༤ ལོ་སོ་སོར་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་ཆེད་གཏོང་གནང་བའི་གྲོས་མོལ་རྟོག་ཞིབ་ཚོགས་ཆུང་སྔ་རྗེས་ 19 སྟག་ལྷ་ཕུན་ཚོགས་བཀྲིས། མི་ཚེའི་བྱུང་བ་བརྗོད་པ། དེབ་གསུམ་པ། བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང། ༡༩༩༥ (བོད་ཡིག) ཤོག་ངོས་ ༢༢༣-༢༢༤ ལ་གཟིགས།

94 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཐེངས་གཉིས་ཀས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་བཏོན་པའི་སྲིད་བྱུས་དོན་ཚན་ ༥ ལ་མོས་མཐུན་ཡོད་མེད་ཀྱི་ལན་འདེབས་གསལ་པོ་གནང་མི་འདུག །མཐར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༤ ཟླ་ ༡༢ ཚེས་ ༡༦ ཉིན་༸གོང་ས་མཆོག་ནས་ཡོངས་གྲགས་ཨིན་ཡིག་ཐོག་གསར་འགོད་གསལ་བསྒྲགས་སྤེལ་གནང་བའི་ནང། “ཇི་སྲིད་བོད་ཀྱི་གནད་དོན་ཐོག་བོད་མི་མང་འདོད་པ་ཡོངས་སུ་ཚིམས་པ་ཞིག་མ་བྱུང་བར་ངོས་རང་བོད་ཀྱི་ཕྱི་རོལ་ལ་བསྡད་ན་ཕན་ཐོགས་ཆེ་བ་འདུག” ཅེས་དོན་ཚན་ལྔ་ལ་ངོས་ལེན་གནང་ཐབས་མེད་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཁག་གསལ་པོ་གསུངས་འདུག20
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ལོར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་གསར་འགོད་གསལ་བསྒྲགས་ཤིག་སྤེལ་བའི་ནང་ “༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་ཕྱིར་ལོག་གནང་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་ཡིན་ཞེས་དོན་ཚན་ལྔ་བཤད་པ་དེ་ནི་བོད་མི་ལྟ་ཅི་ཤེས་ལྡན་འཛམ་གླིང་མི་མང་རྣམས་ཁྲེལ་དགོད་ཤོར་བའི་གནས་ཤིག་རེད། བོད་ཀྱི་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དེ་རྒྱ་ནག་གི་གཏོང་འཐེན་དབང་བསྒྱུར་འོག་གི་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུའི་བསམ་འདུན་དེ་རིགས་བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་འདོད་ཚུལ་དང། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་མཚན་གནས་དང་ཡོངས་སུ་འགལ་བར་མ་ཟད་བོད་མི་བསམ་ཡོད་སུ་ཞིག་གིས་ངོས་ལེན་ནམ་ཡང་མི་བྱེད་པའི་རྒྱ་མིའི་འགོ་ཁྲིད་ཚོའི་རྨི་ལམ་སྐྱིད་པོ་ཞིག་རེད།” ཞེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༡ ཤེས་བྱ་འདོན་ཐེངས་
ནང་གསལ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༤ ལོར་བོད་གཞུང་མང་སྲི་ཞུ་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་བཅུ་བཞི་པའི་སྤྱི་མོས་གྲོས་ཆོད་ནང་ “རྒྱ་དམར་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་མེས་རྒྱལ་དུ་ཕྱིར་ལོག་ཕེབས་རྒྱུའི་ཆ་རྐྱེན་དོན་ཚན་ལྔ་ཟེར་བ་དེ་དག་བསྐྱར་བསྒྲགས་ཡང་བསྒྲགས་བསྟུད་མར་བྱེད་བཞིན་པ་དེ་ནི། སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་

20 ༡༩༨༤ ཕྱི་ཟླ་ ༡༢ ཤེས་བྱ་ཤོག་ངོས་ ༣ ལ་གཟིགས།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 95

ཆེན་པོའ་དགོངས་གཞི་དང། བོད་མི་ས་ཡ་དྲུག་གི་དགོས་འདུན། བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ ིདང། དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་སོགས་ལས་ཡོངས་སུ་ཐ་དད་ཕྱོགས་འགལ་དུ་གྱུར་བའི་གནས་ཚུལ་ཞིག་ལ་བརྟེན་ང་ཚོས་ངོས་ལེན་ལྟ་ཅི། ངོ་རྒོལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་” ཞེས་༡༩༨༥ ཟླ་ ༤ ཤེས་བྱ་འདོན་ཐེངས་ནང་གསལ།
དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ལོར་ལྟ་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པ་ཕེབས་སྐབས་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོས་དོན་ཚན་ལྔའི་སྐོར་གླེང་སློང་བྱེད་པར་སྐུ་ཚབ་ཚོས་དོན་ཚན་ལྔ་ལ་བོད་རྒྱ་ཆེའི་མང་ཚོགས་ཀྱིས་ངོས་ལེན་བྱེད་ཐབས་མེད་གནས་གསལ་པོ་གསུངས་ཡོད་པ་རྣམས་གོང་དུ་ཞིབ་ཕྲ་བཀོད་ཟིན་པ་ལྟར་ཡིན། གཞི་རྐང་དོན་ཚན་ལྔའི་སྐོར་སྐབས་དེར་བཀའ་ཁྲི་ཟུར་པ་རྒྱ་ལོ་དོན་གྲུབ་ནས་ཧུའུ་ཡའོ་པང་ལ་གང་གསུངས་ཡོད་མེད་ཁོང་རང་ཉིད་ནས་གསལ་པོ་བཟོ་རྒྱུ་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གལ་འགངས་ཆེ་བའི་གནད་དོན་ཞིག་ཡིན་པ་གསལ་པོ་རེད། འདིའི་སྐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་ནས་གསལ་པོ་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་པ་ཡོང་ཆེད་དོན་གཉེར་ཅན་ཚོས་ད་དུང་མུ་མཐུད་ཞིབ་འཇུག་གནང་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང།

96 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་ཕྱོགས་སྐོར་རྒྱ་ནག་གི་འབྲེལ་ཡོད་
དཔོན་རིགས་དང་གོ་བསྡུར་གནང་བ།
V

ཕྱི་ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ཕྱི་དྲོའ་ཆུ་ཚོད་ ༤ པའི་ཐོག་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་དང་མི་ ིརིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་པུའུ་ཀྲང་གཞོན་པ་སུང་ཇུས་ཀྲང་ནས་གནད་དོན་ཁག་གཅིག་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་ཅེས་བཤད་པ་ལྟར་ཚང་འཛོམས་གནང་བར། ཀྲང་ནས་བརྗོད་དོན། སྐུ་ཚབ་ཚོ་འདིར་ཕེབས་ནས་ཉིན་ཤས་སོང་བ་དང། འགོ་ཁྲིད་ཁ་ཤས་ཀྱང་ཐུག་པ་རེད། གནས་སྐོར་དང་བཟོ་གྲྭ་སོགས་ལ་བལྟས་རྗེས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་དགོངས་མཐུན་ལྟར། ང་ཚོའི་དབར་གྱི་འབྲེལ་ལམ་སྲ་བརྟན་བཟོ་རྒྱུའི་ཐད་གྲུབ་འབྲས་གང་འཚམས་ཐོན་པ་རེད། ཁྱེད་ཚོའི་དགོངས་འཆར་ག་རེ་ཡོད་ཅེས་དྲིས་པར། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ཀྲུང་གོའ་ལྟ་ཚུལ་ལྟར་གཅིག་པ་རེད་ཅེས་བཀའི་གནང།
སུང་ཇུས་ཀྲང་ནས། ཁྱེད་ཚོ་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་དངོས་སུ་བཏང་བའི་སྐུ་ཚབ་རེད། ང་ཚོས་སྙིང་ཐག་པ་ནས་དགའ་བསུ་ཞུ་ཡི་ཡོད། ཁྱེད་རྣམས་སྒེར་གྱི་འཁོར་ཞག་མིན་པ་སོང་ཙང། ཁྱེད་ཚོའི་བྱ་བ་དང་སྐད་ཆ་གང་བཤད་པ་རྣམས་ཆབ་སྲིད་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་ཅིང། ལྟ་སྐོར་ལེགས་འགྲུབ་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཡོད། གཙོ་བོ་དམིགས་ཡུལ་གཞིར་བཟུང་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་དང་མཐུན་སྒྲིལ་ཡག་ཏུ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་རེད་ཅེས་བཤད།
དེ་ནས་ཀྲང་ཅུ་ཀྲང་གིས། ལྟ་སྐོར་སྐབས་དུས་དང་རྣམ་པ་ཀུན་ཏུ་རན་ཁྲུའུ་ཀྲང་དང་བཀའ་བསྡུར་གནང་དགོས། དོན་ཚན་ཁ་ཤས་ཞུ་རྒྱུ་ཡོད་པ་ནི།
དོན་ཚན་དང་པོ། ཁྱེད་ཚོ་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་དངོས་སུ་བཏང་བའི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་རེད། དགའ་བསུ་ཡོད། ཕན་ཚུན་འགལ་བ་ཡོང་གི་རེད་དེ། ང་ཚོས་སྣེ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 97

ལེན་ཡག་པོ་ཞུ་གི་ཡོད། ང་ཚོས་ཁྱེད་ཚོ་མཉམ་དུ་མི་བཞི་བཏང་ཡོད་པ་ཁོང་ཚོ་སོ་སོའ་ལས་ཀ་བཞག་ནས་འགྲོ་གི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་དང་ ིབྱ་བ་ཚང་མ་༸གོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཁྱེད་ཚོས་ལྟ་སྐོར་སྐབས་སུ་༸གོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་པ་དང་མཐུན་པ་བྱ་རྒྱུ་དེ་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
དོན་ཚན་གཉིས་པ། ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བའི་སྐོར་ང་ཚོའི་ངོས་ནས་དོན་ཚན་ལྔ་བཏོན་ཡོད། འདི་དག་མི་སྒེར་ཞིག་གིས་བཟོས་པ་མིན། སྤྱི་ཁྱབ་ཧྲུ་ཅི་ཧུའུ་ཡའོ་པང་དང་ཏང་གི་དགོངས་པ་མཐུན་ཡོད་རེད། དོན་ཚན་ལྔའི་གཙོ་གནད་དེ་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་ཡག་ཏུ་བཏང་ནས་མེས་རྒྱལ་དེང་རབས་ཅན་ལ་བསྒྱུར་རྒྱུར་འབད་བརྩོན་བྱ་རྒྱུ་འདི་རེད།
ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཚུར་ཕེབས་རྒྱུར་དགའ་བསུ་ཡོད་པའི་དམིགས་ཡུལ་དེ་མེས་རྒྱལ་གཅིག་གྱུར་དང། རྒྱ་རིགས་བོད་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་བྱ་རྒྱུ་དེ་རེད། བོད་ལྗོངས་ཡིན་ནའང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཆ་ཤས་རེད། དེ་རྨང་གཞི་ཁས་ལེན་པའི་ཐོག་ང་ཚོས་བཀའ་མོལ་ག་རེ་ཡིན་ནའང་གནང་ཆོག་གི་རེད།
པུའུ་ཀྲང་ཡང་ཅི་རིན་དང་པུའུ་ཀྲང་གཞོན་པ་ཅང་ཕིང་གཉིས་ནས་དོན་ཚན་ ༥ སྐོར་དེ་སྔོན་སྐུ་ཚབ་རྣམས་ལ་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ་ཡོད། དེ་ཚོ་ཁྱེད་ཚོས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་དམ་མེད་གཉིས་སོ་སོ་རེད། དོན་ཚན་ ༥ ལ་གཞིགས་ཏེ་མི་འགས་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་ཚོད་དཔག་བྱ་རྒྱུ་དེ་ནོར་བ་རེད་ཅེས་ལབ་ཀྱི་འདུག །ཏང་གིས་བོད་རིགས་ལ་སེམས་ཁུར་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། དོན་ཚན་ ༥ ནང་ཚུར་ཕེབས་དུས་གསལ་བསྒྲགས་བྱ་དགོས་ཞེས་བྲིས་ཡོད། ག་དུས་ཕེབས་ནའང་འགྲིགས་ཀྱི་རེད། དེ་བཞིན་ས་ཆ་ག་པར་བཞུགས་མིན་དགོངས་པ་དང་བསྟུན་ནས་གོ་སྒྲིག་བྱེད་ཆོག་གི་རེད། དོན་ཚན་ ༥ ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༡ ལ་བཟོས་པ་རེད། དེ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༣ ལ་དངོས་

98 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

སུ་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས་པ་རེད། དོན་ཚན་ ༥ འདིའི་ཐོག་བཤད་སྟངས་འདྲ་མིན་གོ་གི་འདུགདོན་ཚན་གསུམ་པ། ལྟ་སྐོར་སྐབས་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་གིས་ལྟ་སྐོར་གོ་སྒྲིག་བྱས་པ་ལྟར་བྱ་དགོས། ཆོས་དད་རང་མོས་དགོན་པའི་ནང་ཡོད་པ་རེད། མང་ཚོགས་འདུ་རུབ་བྱས་ནས་ཆོས་སྤེལ་བ་དང། དངུལ་བསྡུ་ལེན་བྱས་ན་ཡག་པོ་ཡོད་མ་རེད། མང་ཚོགས་ལས་ཀའི་ཐོག་འབད་བརྩོན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། དེ་ཚོར་ཤགས་རྐྱེན་མ་སོང་བ་བྱེད་དགོས། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་༸གོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་དང་འགལ་གྱི་ཡོད་པ་རེད།
དེ་བཞིན་༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་པར་མ་བཀྲམ། གང་ཡིན་ཟེར་ན། དེ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ལས་འགུལ་རེད། སྐུ་པར་ལ་བརྟེན་ནས་བོད་རང་བཙན་ལབ་ཀྱི་རེད། དེ་ནི་ཆབ་སྲིད་ལས་འགུལ་རེད། མ་ཎི་རིལ་བུ་དང་བདུད་རྩི་ཆོས་སྨན། རིན་ཆེན་རིལ་བུ་བཅས་སྨན་ཞིབ་བཤེར་ལས་ཁུངས་ནས་རྟོག་ཞིབ་བྱས་རྗེས་བཀྲམ་ཆོག་གི་རེད། དེ་རྩ་ཁྲིམས་གཞིར་བཟུང་རེད། མཚོ་སྔོན་ལ་ཉིན་ཁ་ཤས་གོང་སྨན་དེའི་རིགས་མེར་སྲེག་བཏང་བ་རེད།
དོན་ཚན་བཞི་པ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༨ ལོ་ནས་བཟུང་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་བཏང་བའི་སྐུ་ཚབ་སྔ་རྗེས་ཐེངས་ ༡༠ འདི་གར་ཕེབས་ཡོད། འབྲེལ་བ་ཡག་ཏུ་ཕྱིན་སོང། རྗེ་བཙུན་པདྨས་ཀྲུང་གོ་དང་༸གོང་ས་མཆོག་གི་འབྲེལ་བ་ཡག་ཏུ་བཏང་རྒྱུ་དང་མི་མཐུན་པའི་བྱ་སྤྱོད་མང་པོ་བྱས་ཡོད། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྤུན་མཆེད་རྣམས་ལ་ང་ཚོས་ནུས་ཤ གས་མང་པོ་བཏོན་ཡོད། དཔེར་ན། སྐུ་ཚབ་གཅིག་ཕེབས་སྐབས་རླངས་འཁོར་བརྗེ་ལེན་སྐབས་མི་གཅིག་རྩིབ་མ་ཆག་པ་རེད། རྒྱ་ལོ་ལགས་ཀོང་ཏུང་ལ་ཕེབས་དུས་ཡར་འཕེལ་སེམས་ནད་བྱས་ནས་ཤི་བ་རེད། དེ་ཚོ་འབྲེལ་བ་ཡར་རྒྱས་ཡོང་ཆེད་སྲོག་བློས་བཏང་བ་རེད། རྒྱས་པ་ལྟ་སྐོར་ནས་ཚུར་ཕེབས་རྗེས་གནས་ཚུལ་ཞུ་གི་ཡིན་ཞེས་དང།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 99

སྤྱི་ཚོགས་རིང་ལུགས་ཀྱི་དམིགས་ཡུལ་དེ་མང་ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་བ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་དེ་རེད། དེ་དག་ལ་མ་འགྲིགས་པ་དང་མ་འཐུས་པ་གང་ཡོད་པ་དེ་དག་རན་ཁྲུའུ་ཀྲང་ལགས་སུ་གསུང་ན་འགྲིགས་ཀྱི་རེད་ཅེས་བརྗོད།
སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་ཚབ་ཚོར་ཞལ་སངས་ནས་བཀའ་མོལ་ཐད་ཀར་གསུངས་པ་དགའ་པོ་བྱུང། སྐད་ཆ་གསལ་པོ་བྱས་ཏེ་སྤུན་མཆེད་ནང་བཞིན་འགྲིག་མ་འགྲིག་ཞུ་རྒྱུ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་རེད། ཕྱོགས་གཉིས་ཐད་ནས་དཔོན་རིགས་ཚོས་དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་བྱ་དགོས་གསུངས་པ་འདི་ཡག་པོ་རེད། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གསུང་གི་ཡོད། དེ་ཚོ་ང་ཚོའི་ལས་ཀ་དང་མཐུན་པ་རེད། ང་ཚོ་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་དངོས་སུ་བཏང་བའི་སྐུ་ཚབ་ཡིན་དུས་ང་ཚོའི་ལས་འགན་མ་འགྲུབ་ན་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་བཀའ་དང་འགལ་གྱི་རེད།
ང་ཚོ་ལྟ་སྐོར་ལ་མ་ཕྱིན་གོང་ནས་སྐད་ཆ་བྱུང་བ་འདི་ཡག་པོ་རེད། དེ་མིན་དབུས་ནས་ས་གནས་དང། ས་གནས་ནས་དབུས་ཟེར་ཁག་བཏགས་རེས་སོགས་བྱས་ན་ཡག་པོ་མི་འདུག །ད་ལྟ་འདིར་གནས་ཚུལ་བྱུང་བ་དགའ་པོ་བྱུང། ཡག་པོ་བྱུང་སོང། ང་ལ་ཚོགས་གཙོའི་འགན་འཁུར་ཡོད་དུས་ང་གཉིས་ (རན་རིན་) ལ་ལས་འགན་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད། ཡིན་ཙང་ཁྱེད་གཉིས་ནས་རོགས་རམ་གནང་རོགས་གནང། ང་གཉིས་ཀྱི་ལས་འགན་འགྲུབ་ཐབས་ཆེད་ང་ཚོ་ཁག་པོ་ཡོང་རྒྱུའི་ལས་ཀ་ཁ་ཤས་བཀའ་འདྲི་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།
དོན་ཚན་དང་པོ། ང་ཚོར་ཏང་གི་སྲིད་བྱུས་དང་མཐུན་པར་མི་མང་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུའི་རང་དབང་གནང་རོགས་གནང། སྐད་ཆ་ཀྲུང་དབྱང་ལ་གནོད་པའི་དཀྲོག་གཏམ་དེ་འདྲ་བཤད་ཀྱི་མ་རེད། དེའི་རིགས་མང་ཚོགས་ལ་ལབ་ཀྱི་མ་རེད། སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུ་མེད་ན་ལྐུགས་པ་རེད། དེ་འདྲ་ཡིན་ཙང། ཁྱེད་ཚོ་སྐྱིད་པོ་འདུག་གམ། ཆོས་དད་རང་མོས་འདུག་གམ། ང་ཚོ་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་བཏང་བྱུང་ཞེས་དྲི་བ་

100 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

དང་བཤད་རྒྱུ་འདི་རེད། ཡང་མི་མང་པོ་ཚོགས་ཤོག་ཅེས་མི་མང་བསྡུ་རུབ་བྱ་གི་མ་རེད་ཅེས་གསུངས།
འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ང་ཆོས་པ་ཡིན། ཆོས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་གར་ནང་དུའང་ཆོས་སྤེལ་གྱི་མེད། ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། འདིའི་ཐད་སེམས་ཁྲལ་དང་དོགས་པ་མི་དགོས། ང་ཚོའི་ནང་ཆོས་བཤད་ན་ངས་བཤད་དགོས་རེད་ཅེས་གསུངས་པར། སུང་ཅུས་ཀྲང་གིས། མི་མང་དང་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཆོག་གི་རེད། དམིགས་བསལ་མཚོ་སྔོན་ནས་ཡིན་པའི་མི་གསུམ་ཡོད། མི་མང་ལ་འབྲེལ་བ་བྱེད་ཆོག་གི་རེད། མང་ཚོགས་དང་ཐུག་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་ཟེར། དེར་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ཁོང་མི་གསུམ་ཁོ་ན་ལྟ་སྐོར་ཆེད་བཏང་བ་མིན་གསུངས་པར། དེ་ནི་སྐད་སྒྱུར་གྱིས་སྒྱུར་སྟངས་ནོར་བ་རེད། ལྷན་རྒྱས་ནས་ཀྱང་བཀའ་མོལ་གནང་ན་འགྲིག་གི་རེད་ཟེར།
དོན་ཚན་གཉིས་པ། སེམས་པ་སྐྱོ་པོ་དང། དོགས་འདྲོགས་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཞུ་རྒྱུར། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་པར་བཀྲམ་མི་ཆོག་གསུངས་ཡོད། ལྷན་རྒྱས་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་དགའ་བསུ་ཞུ་གི་ཡོད་པ་རེད། བྱས་ཙང་ཁོང་གི་སྐུ་པར་ལེན་མཁན་ཚོ་ལ་སྤྲད་པ་མ་གཏོགས་བཙན་དབང་གིས་སྤྲོད་ཀྱི་མ་རེད། སྐུ་པར་འདི་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་པར་བརྟེན། གནོད་སྐྱེལ་གྱི་ཨེ་ཡོད་བསམ་གྱི་འདུག་ཅེས་གསུངས་པ་དང། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཀྱང། སྐུ་པར་སྤྲོད་སྐབས་རང་བཙན་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད། རང་བཙན་བསམ་མཁན་ཡོད་ན་སྐུ་པར་མེད་ནའང་བསམ་གྱི་རེད། སྐུ་པར་ནི་མཆོད་པའི་ཡུལ་རེད་ཅེས་གསུངས་པར།
སུང་ཅུས་ཀྲང་གིས། ཁྱེད་ཚོ་འདིར་ཕེབས་པ་ནི་སྤྱིར་བཏང་སྤྲོ་གསེང་གཏང་རྒྱུ་དེ་འདྲ་མ་རེད། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ངོ་བོ་རེད། སྐུ་པར་བཀྲམ་དུས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད། སྐུ་པར་ལ་བརྟེན་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་ཁག་གིས་རང་བཙན་ཡིན་པར་ཁྱབ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 101

བསྒྲགས་བྱེད་ཀྱི་འདུག །ཧུའུ་ཡའོ་པང་གིས་གསུངས་པ་ལྟར། དོན་ཚན་གསུམ་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་བཤད་ཡོད། དོན་ཚན་གསུམ་པོ་ནི་དང་པོ་ཆོས་ཀྱི་བླ་མ་ཡིན་པར་བརྟེན་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུ། གཉིས་པ་ཁོང་གི་གོ་གནས་རང་འཇགས་དང། གསུམ་པ་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་གལ་འགངས་ཆེ་ཤོས་ཤིག་རེད། ཅེས་གསུངས་མཚམས། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། སྐུ་པར་ཐད་ཧ་ལས་སོང། དེ་གང་འདྲ་ཡིན་ནམ་བསམ་གྱི་འདུག་ཅེས་གསུངས་པར། སུང་ཅུས་ཀྲང་ནས། མི་སྒེར་དང་ཁྱོད་ཚོ་མ་འདྲ། ཆོས་སྤེལ་རྒྱུ་མ་རེད། ལྟ་སྐོར་རེད་ཅེས་གསུངས།
གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ཚེ་རིང་ལགས་ནས། སྐུ་པར་ཐད་ཆབ་སྲིད་དང་འབྲེལ་བ་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་པ་སེམས་ནས་དྲན་མ་བྱུང། སྐུ་པར་སྤྲོད་རྒྱུ་མེད་ཟེར་ན་ཧང་སང་སོང། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་ང་ཚོས་སུ་ལའང་སྦས་གསང་མེད་པར་སྤྲད་པ་ཡིན། དེ་ལྟར་སྤྲད་མ་ཐུབ་ན་སྐུ་ཚབ་ཀྱི་ལས་འགན་མ་གྲུབ་པ་དང། རྙོག་དྲ་ཞིག་ཀྱང་ཆགས་ཀྱི་རེད། ད་ལྟ་འདི་འདྲ་གསུང་དུས་ད་བར་ང་ཚོ་འབྲེལ་བ་ཡག་པོ་བྱུང་བ་འདི་ད་གང་འདྲ་ཞིག་ཆགས་སོང་སྙམ་སེམས་ཁྲལ་འདུག་ཅེས་དང།
འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས། ཆོས་དང་སྦྱར་ནས་བཤད་ན་ཡག་པོ་ཡོད་མ་རེད་ཅེས་གསུངས།
སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། དཔེར་ན་ཀྲང་ཅིང་ཨུའུ་བོད་ལ་མའོ་རྩེ་ཏུང་གི་སྐུ་ཚབ་ཡིན་ཞེས་ཐོག་མར་སླེབས་དུས། མའོ་ཡི་པར་ཞིག་སྤྲད་ནས་མའོ་ཡི་སྐུ་ཚབ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོ་ཡང་རྒྱ་ནག་ནང་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་ཚབ་བྱས་ནས་འབྱོར་བ་དེས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་པར་སྤྲད་མ་ཆོག་པ་ཆགས་དུས། གནས་ཚུལ་གང་འདྲ་ཆགས་སོང་ཞེས་གསུངས།
ཕྲན་ནས་ཏང་གི་སྲིད་བྱུས་གུ་ཡངས་བཏང་བའི་ཐོག་ནས་ཆོས་དད་རང་མོས་ཡོད་ཟེར་གྱི་ཡོད་རེད། སྲིད་བྱུས་དེ་དག་ས་གནས་ས་ཐོག་ཏུ་ལག་བསྟར་བྱེད་ཀྱི་

102 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཡོད་མེད་ལྟ་ཆེད་ང་ཚོ་ལྟ་སྐོར་ལ་བཏང་བ་རེད། ལྟ་སྐོར་ལ་འགྲོ་སྐབས་མི་མང་ནས་སྐུ་པར་དགོས་ཟེར་དུས། ང་ཚོས་སྐུ་པར་སྤྲད་རྒྱུ་ཡོད་དེ་ཏང་གིས་སྤྲད་ཆོག་གི་མ་རེད་རྗོད་ཀྱི་འདུག་ཅེས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་དགོས་བྱུང་ན། མི་མང་གི་སེམས་ལ་གང་དྲན་གྱི་རེད། འདིས་མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་ལ་གནོད་ཀྱི་རེད་དམ། ཕན་གྱི་རེད། དགོངས་པ་ཡག་པོ་བཞེས་དགོས། མ་གཞི་ནས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་པར་མ་སྤྲད་ཟེར་ན། ཆོས་དད་རང་མོས་ཟེར་བ་དེ་དགད་མོ་ཤོར་རྒྱུ་མ་རེད་དམ་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན།
དེ་ནས་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་གཉིས་ནས། ང་ཚོས་རྩ་དོན་བཤད་པ་ཡིན། ག་རེ་བྱེད་མིན་ཁྱེད་ཚོས་བསམ་བློ་བཏང་སྟེ་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཅེས་བརྗོད།
སྐལ་ལྡན་ལགས་ནས་མི་སུ་ཡིན་རུང་འདོད་པ་ཁེངས་དགོས་ཀྱི་རེད། འདོད་པ་ཁེངས་པ་ཞིག་ང་ཚོས་བྱེད་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོས་ལྟ་སྐོར་སྐབས་མི་རིགས་གཅིག་སྒྲིལ་ལ་གནོད་པའི་སྐད་ཆ་བཤད་མི་ཡོང། འདི་ང་ཚོས་ཁས་ལེན་བྱེད་ཐུབ། ཅེས་གསུངས་རྗེས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་བཀའ་མོལ་མུ་མཐུད་
གསུང་པར།

དོན་ཚན་གསུམ་པ། ང་ཚོས་འཁྱེར་བ་དེ་ཚོ་ནི་རིན་ཆེན་རིལ་བུ་རེད། འདི་འཛམ་གླིང་ནང་ཡོད་པའི་མི་མགོ་སེར་པོ་དང་ནག་པོ་ཚང་མས་ཟ་གི་ཡོད་པ་རེད། འདིས་ཐུགས་ཡིད་མ་ཆེས་ན་བརྟག་དཔྱད་ག་པར་ཡིན་ནའང་བྱ་རོགས་ཞེས་གསུངས་པར། སུང་ཅུས་ཀྲང་ནས། སྨན་གྱི་ཐད་རྩ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་བ་བཞིན་བྱ་དགོས་བཤད་པ་ཡིན། ཡིན་ནའང་ཁྱེད་ཚོས་བརྟག་དཔྱད་གནང་རོགས་གནང། བསམ་འཆར་མ་མཐུན་པ་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་གསུངས། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས། མེས་རྒྱལ་གོང་བུ་གཅིག་གྱུར་གཞི་རྩར་བཟུང་སྟེ་ང་ཚོས་ལས་ཀ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། དེ་ལྟར་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་གསལ་པོ་གང་ཡང་མ་བྱུང་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 103

བར་ཚོགས་འདུ་གྲོལ་བ་དང། དེ་རྗེས་དགོང་དྲོ་གསོལ་སྟོན་གཟབ་རྒྱས་ཤིག་ཕུལ་སོང། སྐབས་དེར་པེ་ཅིང་ནས་མ་ཐོན་གོང་ད་བར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་ཆུང་གིས་ལས་དོན་ཇི་བྱས་སྐོར་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་གི་མཚན་ཐོག་ནས་བཀའ་ཤག་ལ་ཕྱག་བྲིས་ཤིག་ཕུལ་བའི་ངོ་བཤས་ཟུར་འཛར་བཞི་པར་ (༤) ཡོད།

པེ་ཅིང་ནས་ཞན་ཡང་(ཤིན་རྔན་)བརྒྱུད་ཟི་ལིང་ལ་ཐོན།
V

ཕྱི་ཚེས་ ༡༢ སྔ་དྲོ་རྒྱ་གར་གཞུང་ཚབ་ལ་ཐོངས་མཆན་ཞུ་རྒྱུ་དང་འབྲེལ་བའི་ལས་དོན་ཆེད་ཕྱིན། ཞོར་ལ་འཁྲུངས་སྐར་སྐོར་དང་རྒྱ་མིས་གང་བཤད་ཁག་སྐུ་ཞབས་ཝི་ཇས་ལ་ཞུས། ཕྱེད་ཡོལ་ཆུ་ཚོད་ ༣༌༢༥ ཐོག་པེ་ཅིང་ནས་ཐོན་ཏེ་གནམ་ཐོག་བརྒྱུད་ཞན་ཡང་དུ་འབྱོར། འདི་ནི་རྒྱ་ནག་གོང་མ་ཏའོ་ཙུང་གི་རྒྱལ་ས་ཁྲང་ཨན་ཟེར་བ་འདི་རེད་འདུག །འདིར་འབྱོར་སྐབས་སེམས་ནང་དགའ་ཚོར་དང་སྐྱོ་སྣང་གཉིས་འཛོམས་ཤིག་བྱུང། གང་ཡིན་ཟེར་ན། སྔར་བོད་རྒྱལ་ཁབ་མངའ་ཐང་ཆེ་སྐབས་བོད་དམག་རྒྱལ་ས་འདི་བར་སླེབས་པར་མ་ཟད། རྒྱ་དམག་མཐའ་སྐྲོད་བཏང་སྟེ་རྒྱའི་རྒྱལ་ས་བཟུང་བ་དང། རྒྱལ་པོ་ཞིག་ཀྱང་བསྐོས་པའི་ལོ་རྒྱུས་གཟི་བརྗིད་ཅན་རྣམས་དྲན་སྐབས་དགའ་སྤྲོ་ཆེན་པོ་བྱུང། འོན་ཀྱང་ད་ལྟའི་ཆར་བོད་ས་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱ་ནག་གི་བཙན་འོག་ཚུད་པར་མ་ཟད། བོད་མི་རིགས་ཆགས་འཇིག་གཉན་འཕྲང་ལ་ཐུག་པ་དང། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་ཚབ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱ་དམར་ནས་གང་བཤད་ལ་ཉན་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་ཐབས་རྡུགས་འདི་འདྲར་གྱར་བ་ནི་སེམས་སྐྱོ་བའི་རང་བཞིན་ལས་མ་འདས།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༣ ཉིན་ཁྲང་ཨན་གྲོང་ཁྱེར་དུ་ཡོད་པའི་བོད་ལྗོངས་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་ལ་ལྟ་སྐོར་བྱས། སློབ་གྲྭ་འདི་བཞིན་ཐོག་མར་ ༡༩༥༧ ལོ་ལ་བཙུགས་

104 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

པ་དང། སློབ་གྲྭའི་མིང་ལ་ཐོག་མར་ཞན་ཡང་བོད་སྤྱིའི་སློབ་གྲྭ་ཟེར་བ་དང། དམིགས་ཡུལ་ལྟར་ ༡༩༥༩ ལོར་དམངས་གཙོའི་བཅོས་བསྒྱུར་སྐབས་སློབ་ཕྲུག་མང་པོ་བོད་དུ་བཏང་སྟེ་བཅོས་བསྒྱུར་ནང་ཞུགས་ཡོད། རྗེས་སུ་བོད་ལྗོངས་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཞེས་པར་མིང་སྒྱུར་བྱས། འོན་ཀྱང་འདིར་གནམ་གཤིས་སོགས་ཀྱི་རྐྱེན་པས་བོད་རིགས་སློབ་མ་རྣམས་བསྡད་འདོད་བྱེད་ཀྱི་མེད་པ་རེད་འདུག།སློབ་ཕྲུག་བཞི་བརྒྱ་ཙམ་འདུག །དགེ་རྒན་དང་ལས་བྱེད་ཚང་མས་སློབ་གྲྭ་འདི་བོད་ལ་གནས་སྤོས་བྱ་རྒྱུར་ཤ གས་རྒྱག་གི་ཡོད་འདུག །སློབ་ཕྲུག་ཚོ་གུང་གསེང་དང་སྟབས་འཁེལ་ནས་ངོ་ཐུག་མ་བྱུང་ཡང། འགའ་ཤས་ཡོད་པ་རྣམས་དང་ངོ་ཐུག་བྱུང། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་པར་ཡང་ལེན་ནུས་མཁན་འདུག །དེ་ཡང་ཞེད་སྣང་ཆེན་པོ་བྱས་ནས་ལེན་དགོས་ཀྱི་འདུག །འཕན་པོ་ནས་ཡིན་པའི་ལུས་རྩལ་དགེ་རྒན་ཚེ་རིང་ལགས་ཞུ་བ་ཞིག་འདུག་པ་ཁོང་དང་ཐུག །ཉིན་རྒྱབ་ཚན་གླིང་ཞེས་པར་མིང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ཀྱི་བང་སོ་ཁག་གཅིག་ལ་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༤ ཉིན་ཆིང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་གོང་མའི་བང་གསོར་འཇིམ་པ་ལས་བཟོས་པའི་གཟུགས་བརྙན་ ༨༠༠༠ ལྷག་ཙམ་ཡོད་པ་དེར་ལྟ་སྐོར་བྱས། ཉིན་གུང་ལི་བྲང་རི་བོ་དང་ཆུ་ཚན་བརྒལ་ས་ཞིག་ཡོད་པ་དེར་ཕྱིན། ས་འོག་ནས་ཐོན་པའི་ཆུ་ཚན་འདི་ནི་ཐང་རྒྱལ་རབས་སྐབས་ནས་ཡོད་པར་མ་ཟད། གོང་མ་རིམ་བྱོན་ཡང་ཆུ་ཚན་འདི་བརྒལ་གྱི་ཡོད་པའི་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཀྱི་འདུག །ཆུ་ཚན་འདི་གཟུགས་པོའ་འཕྲོད་བསྟེན་དང་ནད་རིགས་ལ་ཤིན་ཏུ་ཕན་པོ་ཡོད་སྟབས་ས་ ིགནས་ཡུལ་མི་ཙམ་དུ་མ་ཟད། རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་ནས་མི་མང་པོ་ཆུ་ཚན་བརྒལ་བར་ཡོང་གི་ཡོད་ཚུལ་འགྲེལ་བརྗོད་དང་འབྲེལ། སྐུ་ཚབ་རྣམས་ཀྱང་ངེས་པར་དུ་ཆུ་བརྒལ་བར་ཕེབས་དགོས་བཤད་པ་ལྟར་ཆུ་ཚན་བརྒལ་བར་ཕྱིན་པ་ཡིན། ཆུ་བརྒལ་ས་ཁང་མིག་མང་པོ་སོ་སོ་བྱས་ནས་འདུག །ང་དང་ལི་གཉིས་ (ང་ཚོའི་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 105

མཉམ་པེ་ཅིང་ནས་རྒྱ་མི་བཞི་ཡོད་པ་ནས་ཆུང་ཤོས་དེ་རེད།) ཁང་ཆུང་གཅིག་ནང་མཉམ་དུ་ཆུ་བརྒལ་བ་ཡིན། ཕྲན་ལ་ཆུ་བརྒལ་རྒྱུའི་ཉམས་མྱོང་མེད་སྟབས་ལི་ནས་གང་བྱས་ལ་ལྟ་བཞིན་ལད་ཟློས་བྱས་པ་ཡིན། ཁོང་ནི་ཉམས་སྣང་མེད་པར་ལམ་སེང་དམར་ཧྲང་འབུད་དེ་ཆུ་བརྒལ་སོང་བ་ལྟར་ལད་ཟློས་བྱེད་རྒྱུར་ངོ་ཚ་བ་དང་མི་བདེ་བ་ཕྲན་བུ་བྱུང་ཡང། ཕྱི་ལ་རྣམ་འགྱུར་གང་ཡང་མ་བསྟན་པར་ལི་དང་མཉམ་དུ་ཆུ་བརྒལ་བ་ཡིན།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ཤང་ཅིང་དགོན་པ་ཞེས་གྲོང་ཁྱེར་ནང་སྐད་གྲགས་ཅན་གྱི་དགོན་པ་ཆེ་ཆུང་གཉིས་ལ་ལྟ་སྐོར་བྱས། དགོང་དྲོ་ཞན་ཡང་ནས་ཐོན།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༦ ཉིན་ཟི་ལིང་དུ་ཆུ་ཚོད་ ༤༌༡༥ ཐོག་འབྱོར། སྣེ་ལེན་ཞུ་བར་མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཀྲུའུ་རེན་ཚེ་བརྟན་དང། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའུ་ཡི་རྨའ་ཧུ་ཀྲང། སྤྱི་བདེ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཁྲུའུ་ཀྲང་དགེ་འདུན། སྣེ་ལེན་ཁང་གི་ཀྲུའུ་རེན་གཞོན་པ་དོན་མཁོ། ལས་བྱེད་རྡོ་རྗེ་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུ་ཞུས་རྗེས། ཟི་ལིང་གི་ཟ་ཁང་ཨང་དང་པོ་དེར་བཞུགས་ས་གོ་སྒྲིག་བྱས་འདུག་པ་ལྟར་བསྡད། ཟ་ཁང་འདི་ནི་མའོ་ཡི་ཆེད་དུ་བཟོས་པ་ཞིག་ཡིན་ནའང་མའོ་ཉིན་གཅིག་ཀྱང་བསྡད་མྱོང་མི་འདུག །འོན་ཀྱང་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ཟ་ཁང་འདིའི་ནང་ཉིན་ཤས་བཞུགས་པ་རེད།

106 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་སྤྲད་ཆོག་མིན་སྐོར་མུ་མཐུད་རྩོད་གླེང་བྱུང་བ།
V

གསོལ་ཚིགས་རྗེས་རིན་ནས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་དང་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ལྷན་བཀའ་བསྡུར་གནང་བའི་སྙིང་པོ་སྐུ་ངོ་ནས་ཚོགས་མི་ཚོར་མཚན་མོའ་ཆུ་ཚོད་ ༡༢ ིཟིན་ཙམ་ཐོག་གསུང་རྒྱུར། ད་རེས་མཚོ་སྔོན་ཁུལ་ལ་ལྟ་སྐོར་ཉིན་ཉི་ཤ་མ་གཏོགས་མི་འདུག །ས་གནས་སོ་སོར་བྱེད་ཕྱོགས་ཐད། སུང་ཅུས་ཀྲང་གིས་རྒྱ་ནག་ཏུ་བཤད་པ་གཞི་བཟུང་ས་གནས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ལ་དོ་སྣང་དང་མོས་མཐུན་གནང་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད། དེ་ཚོ་གཞི་རྩར་བཞག་ཐོག་སང་ཉིན་བཀའ་བསྡུར་བསྐྱང་རྒྱུར་ཁོ་རང་ཡིན་ནའང་ཕན་ཚུན་མཁྲེག་པོ་མ་བྱེད་པའི་རེ་བ་ཡོད་ཅེས་དང། རན་ནས་གསུངས་དོན།
དོན་ཚན་དང་པོར། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་པར་ཐད་ད་རེས་ཁྱོད་ཚོར་ལབ་པ་གསར་པ་མིན། འདི་སྔོན་མ་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་ཡིན། བལ་བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་འགྲམ་ལ་ཞིབ་བཤེར་བྱ་རྒྱུའི་དོན་གནད་གཙོ་བོའ་ཁོངས་སྐུ་པར་ཡང་ ིཚུད་ཡོད། དེ་བཞིན་སྐུ་པར་ནི་གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་མཁན་ཚོས་འཁྱེར་ཆོག་དང་མ་ཆོག་ལའང་ཐུག་ཡོད། སྐུ་པར་དང་སྲིད་དོན་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་དངོས་ཡོད་རེད། སྐུ་ཚབ་ནི་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ལ་འགྱུར་ལྡོག་གང་བྱུང་འདུག་གཟིགས་རྒྱུའི་ཆེད་རེད།
དོན་ཚན་གཉིས་པར། བྱིན་རྟེན་ཐད། དཔེར་ན་བོད་ལྗོངས་སྨན་རྩིས་ཁང་ནས་རིན་ཆེན་རིལ་བུ་མུ་ཏིག་ ༧༠ དང། མང་སྦྱོར། གཡུ་སྙིང་བཅས་བཟོས་པ་གཟུགས་པོར་སྟོབས་བསྐྱེད་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ལྟར། ང་ཚོས་ཕྱི་སྡོད་བོད་མི་ལ་དེ་ལྟར་བསྐུར་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་བཟོས་ཏེ་རྒྱ་གར་གཞུང་ཚབ་ལ་ཞུས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 107

ཀྱང་བཀའ་འཁྲོལ་མ་བྱུང་བ་རེད། དེ་བཞིན་བྱིན་རྟེན་ཡང་བརྟག་དཔྱད་མ་བྱས་པར་བཀྲམ་ཆོག་གི་མི་འདུག་ཅེས་བཤད།
དེར་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ཉིན་གྲངས་ལ་ཁྱད་པར་མི་འདུག །ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་ཀྲུང་དབྱང་གཉིས་གཞི་མཐུན་བྱ་རྒྱུ་དེ་རེད། ས་གནས་ནས་དགག་བྱ་བྱས་ན་ང་ཚོས་ལས་སླ་པོའ་ཐོག་ནས་ཕྱིར་ལོག་བྱ་རྒྱུར་དཀའི་ངལ་མི་འདུག །གོ་བསྡུར་ཞུ་གི་ཡིན། མ་གཞི་ནས་ལྟ་སྐོར་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་དང། ང་ཚོར་འགྲོ་སོང་ག་ཚོད་བཏང་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་ལས་སླ་པོ་མ་རེད། དེ་བཞིན་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ཀྱང་དེ་ལྟར་གཏོང་བ་གནང་ཡོད། ཀྲུང་དབྱང་དང་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་གཉིས་མཐུན་ན་ལྟ་སྐོར་བྱ་རྒྱུའི་ས་གནས་མང་ཉུང་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་མི་འདུག །དེ་ལས་དཀའ་ངལ་ཆེ་བ་སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་གཉིས་རེད། དེ་ནི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་རེད། ང་གཉིས་ལ་ལས་འགན་ཡོད་ཙང་སོ་སོའ་ལས་འགན་བསྒྲུབ་དགོས། སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་ཐད་ ིབསམ་བློ་ཡག་པོ་ཞིག་མ་བཏང་ན་ང་གཉིས་ནས་ལས་འགན་མ་འགྲུབ་པ་ཆགས་ཀྱི་རེད་ཅེས་གསུངས།
རན་ནས་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ལའང་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་དོན། སྐུ་པར་དང་ཆོས་དད་རང་མོས་འབྲེལ་བ་མེད། སྐུ་པར་དེ་སྲིད་དོན་གྱི་ངོ་བོ་རེད། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཚན་རིག་མཁྱེན་མཁན་རེད། སྔོན་མ་བྱིན་རྟེན་ནང་ཆབ་བསང་དང། སྐྲ་སོགས་རྒྱག་གི་ཡོད་པ་རེད། བྱས་ཙང་བྱིན་རྟེན་ལ་དེ་ལྟར་མེད་པའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད། འོན་ཀྱང་བྱིན་རྟེན་དང་སྨན་གཉིས་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་རེད་ཅེས་བཤད། དེར་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས། སྨན་དེས་གནོད་ན་བོད་རིགས་ལ་གནོད་དགོས་པ་རེད། བོད་རིགས་ལ་གནོད་པ་ཞིག་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་ནམ་ཡང་བཟོས་གནང་གི་མ་རེད། སྐུ་པར་ནི་ངེས་པར་དུ་ཆོས་དང་འབྲེལ་བ་ཡོད་པ་ཞིག་ཡིན་ལུགས་སོགས་ཞུས།

108 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

དེའི་སྐོར་ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་ནང་ཁུལ་མཚན་གྱི་ཚོུད་ ༢ བར་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ནས་གང་དགའ་ཅི་ལེགས་ཀྱི་གྲོས་བསྡུར་བསྐྱངས། ཚང་མའི་མོས་མཐུན་ཡོང་ཆེད་ལྟ་སྐོར་དུས་ཚོད་འགྱང་རྒྱུའི་རེ་བ་བཏོན་པ་དང། དེ་ལྟར་མིན་ན་ཕྱིར་ལོག་བྱ་རྒྱུའི་གྲོས་བསྡུར་འདྲ་མིན་ཡང་བྱས།

མཚོ་སྔོན་ཁུལ་གཟིགས་སྐོར་གནང་ཡུལ་ས་གནས་དང་
ཉིན་གྲངས་སྐོར་གོ་བསྡུར་གནང་བ།
V

ཕྱི་ཚེས་ ༡༧ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོའ་ཚོུད་ ༩ ཙམ་ལ་རྒྱ་ནག་དབུས་གཞུང་གི་སྐུ་ཚབ་དང། ིལྟ་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་རྣམ་པ། མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་དབུ་ཁྲིད་རྣམས་ཚང་འཛོམས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་སྐབས། རིན་ནས། ཞིང་ཆེན་དབུ་ཁྲིད་ཚོ་དང་ལྷན་རྒྱས་མཉམ་དུ་ལྟ་སྐོར་ཕེབས་ཡུལ་ས་ཆ་རྣམས་འཆར་གཞི་ལྟར་ཕེབས་ཐུབ་མིན་བཀའ་མོལ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་གསུངས། མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཀྲུའུ་རིན་ཚེ་བརྟན་ནས། ལྟ་སྐོར་ཕེབས་པར་དགའ་བསུ་དང། མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ལས་བྱེད་མི་སྣ་ཁོ་རང་ཚོ་དྲུག་ལྟ་སྐོར་མཉམ་དུ་ལྟ་རུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་པ། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའུ་ནས་བདྷ་ཐོ་འབྱོར་བ་གཞི་བཟུང་ང་ཚོས་ལྟ་སྐོར་ཟླ་བ་གཅིག་རིང་གོ་སྒྲིག་ཞུས་ཡོད། དུས་ཚོད་འདིའི་ནང་ས་གནས་བསྡོམས་ཉི་ཤ་ཐམ་པ་རེད། ཉི་མ་ ༡༧ གྱི་འཆར་གཞི་ཡོད། གནམ་གཤིས་དང་བསྟུན་ནས་གང་ལྟར་ཟླ་བ་གཅིག་ནས་བརྒལ་རྒྱུ་མིན། ཟི་ལིང་ཁུལ་དུ་ཉིན་ལྔ་སྐུ་འབུམ་བཅས་ས་གནས་བདུན་ལ་ལྟ་སྐོར་འགྲོ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་སོགས་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༧ ནས་བཟུང་ཕྱི་ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡༡ བར་གྱི་འཆར་གཞི་ཞིབ་ཕྲ་འགྲེལ་བཤད་བྱས།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 109

སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ཕྱོགས་ཚང་མ་ནས་ཐུགས་ཁུར་ཆེན་པོ་བཞེས་ཏེ་འཆར་གཞི་ཡག་པོ་གོ་སྒྲིག་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ལྷག་པར་དུ་ལས་འགན་ཆེན་པོ་འཁྱེར་མི་རྣམས་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་ཕེབས་པར་དགའ་པོ་བྱུང། ང་ནི་ས་གནས་རྒྱུས་མེད་ལ་སོང་ད་ལྟ་འགྲེལ་བཤད་གནང་བའི་ས་གནས་དེ་དག་གི་སྐོར་ལ་དམིགས་བསལ་ཞུ་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད། ལྟ་སྐོར་འགྲོ་ཡུལ་གཙོ་བོ་མཚོ་སྔོན་ཁུལ་ཡིན་སྟབས་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་སྐུ་ཚབ་ཁོངས་རྒྱུས་ཡོད་མི་སྣ་བཏང་གནང་བ་དེར་དགོས་པ་ཆེན་པོ་ཡོད། དེ་འདྲ་སོང་ཙང་ངའི་ལས་རོགས་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དང། གྲའུ་དཔོན། སྐལ་ལྡན་བཅས་ཁོང་གསུམ་ནས་གསུང་རོགས་གནང་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། ཆོས་འཁོར་དུས་ཆེན་དེ་སྐུ་འབུམ་དུ་འཁེལ་བ་ཞིག་དང། ཟི་ལིང་ཐད་ཀྱང་འགྲིགས་ཀྱི་འདུག་ཅེས་གསུངས།
འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེས་ནས། རྨ་ལྷོ་གྲོང་གསེབ་ཁུལ་ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་ཅིག་གོ་སྒྲིག་གནང་རོགས། དེ་ཡང་ཆོས་སྤེལ་རྒྱུ་དང་ཁྲི་ལ་བཞུགས་རྒྱུ། དངུལ་ལེན་རྒྱུ་དེ་འདྲའི་འཆར་གཞི་མེད་ཅེས་འགྲེལ་བཤད་གནང། སྐལ་ལྡན་ལགས་ནས། ང་ཚོར་ཀྲུང་དབྱང་དང་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་འགྲོ་སོང་མང་པོ་བཏང་གནང་བ་རེད། དེར་བརྟེན་ཁྱུག་ཙམ་བལྟས་པ་དེ་འདྲ་མིན་པར་ལྷོད་ལྷོད་བྱ་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་དགོས་ཀྱི་འདུག །དེ་འདྲ་སོང་ཙང་དུས་ཚོད་ཐུང་དྲགས་འདུག་ཅེས་བརྗོད། གུས་པས་རྩ་བའི་ང་ཚོའི་འཆར་གཞི་ཟླ་བ་གཉིས་ཡིན་པ་སྔོན་མ་ནས་ཤེས་བཞིན་དུ། ད་ཆ་ཟླ་བ་གཅིག་ལས་མེད་པ་འདིར་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་ཀྱི་འདུག །དངོས་འབྲེལ་བྱས་ན་ང་ཚོས་འདི་དང་འདིར་འགྲོ་གི་ཡིན་ཞེས་ཕར་རེ་འདུན་མ་ཞུས་གོང། ཚུར་ས་གནས་འདི་དང་འདི་ལ་ཕེབས་ཞེས་གསུངས་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་འདི་གང་འདྲ་རེད་དམ་ཞེས་བརྗོད།
གྲའུ་དཔོན་ནས། ད་རེས་ཀྱི་ལྟ་སྐོར་འདི་མཚོ་སྔོན་ཆ་ཚང་མཐོང་བྱུང་ཟེར་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་དགོས་ཀྱི་ཡོད། སྔོན་མ་སྐུ་ཚབ་སླེབས་མྱོང་བའི་ས་ཆ་དེ་ཚོ་ལ་མ་

110 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

གཏོགས་སླེབས་ཀྱི་མི་འདུག་ཅེས་བརྗོད། ཐུབ་བསྟན་བསམ་འཕེལ་ལགས་ནས། ཁྱེད་ཚོས་བླ་མ་སྒེར་པ་ཁག་ལའང་ལྟ་སྐོར་ཟླ་བ་གཅིག་ཙམ་རིང་གནང་གི་ཡོད་པ་རེད། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་ཚབ་ལ་དེ་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་གནང་དགོས་ཀྱི་རེད། ང་ཚོར་བོད་མི་མང་གིས་ག་རེ་ཟེར་གྱི་རེད། དཔེར་ན། རིན༌ལགས་གཙོས་དཔོན་རིགས་རྣམ་པ་ཚོར་སྐུ་ངལ་ཡོང་གི་རེད་དེ། སྐུ་ངལ་ལ་མ་གཟིགས་པར་རོགས་པ་གནང་རོགས་ཞེས་དང། གུས་ནས་ད་རེས་ང་ཚོའི་རེ་འདོད་ལྟར་ལྟ་སྐོར་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་ན༑ ཕྱིས་སུ་ཡིན་ནའང་མཚོ་སྔོན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཆ་ཚང་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་ཟེར་རྒྱུ་ཡོད་པ་ཞིག་བྱུང་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་བརྗོད།
རིན་ནས། ང་དཀའ་ངལ་ལ་བསམ་བློ་མེད། ཁྱེད་ཚོ་རྒྱལ་ནང་དུ་ཟླ་བ་གཉིས་རིང་ལས་ལྟ་སྐོར་བྱ་རྒྱུའི་ཆོག་མཆན་མེད། དེ་ཡང་ཐོག་མར་རྒྱ་གར་ནས་ཐོན་པ་ནས་བརྩི་དགོས་པ་རེད། དེ་དག་རྒྱ་གར་གཏན་སྡོད་ང་ཚོའི་གཞུང་ཚབ་ནས་ཁྱེད་ཚོར་གསུང་ཐུབ་མི་འདུག་ཅེས་དང། དུས་ཚོད་ཕྱི་འགྱང་ཐད་དགོངས་པ་བཞེས་ཐབས་མེད། གང་ལྟར་ཟླ་བ་གཉིས་ནང་ཆ་ཚང་འགྲུབ་དགོས། མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གི་འཆར་གཞི་དེ་དབུས་ཀྱི་བཀའ་བཞིན་ཟླ་བ་གཅིག་རིང་གོ་སྒྲིག་བྱས་པ་རེད། ཕེབས་ལམ་ཐད་སྔར་བཞིན་གཅིག་པ་འཁེལ་གྱི་རེད། རྗེས་མ་ཡང་འཁེལ་གྱི་རེད། མ་གཞི་ནས་སྐུ་མགྲོན་ཚོའི་ལས་འགན་ནི་སྦྱིན་བདག་གིས་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་པ་ལྟར་ཉན་དགོས་རེད། ཡིན་ནའང་བཀའ་མོལ་ཞུས་ཆོག་གི་རེད། དུས་ཚོད་ཉིན་ཤས་འགྱངས་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་དང།
ཚེ་བརྟན་ནས། ཀྲུང་དབྱང་ནས་ལྟ་སྐོར་ཆོག་མཆན་སྤྲད་པའི་ནང་ནས་མཚོ་སྔོན་གྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་ཐུབ་ཀྱི་རེད། གྲོང་ཁྱེར་དང། གྲོང་གསེབ་ཀྱི་བཟོ་ལས་དང། ཞིང་ལས། འབྲོག་ལས་བཅས་ཚུད་ཡོད། དགོན་པ་ཆེ་ཆུང་ཡང་ཡོད། བོད་རིགས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས། ཧོར་རིགས། ཁ་ཆེ་རྒྱ་རིགས་བཅས་སོ་སོར་སྐད་ཆ་བཤད་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་བཤད།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 111

སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ཀྲུང་དབྱང་ནས་ཉི་མ་ ༡༠ ལས་མེད་ཟེར་ནའང། ལགས་སོ་ཞུ་རྒྱུ་རེད། དེ་ལ་བསམ་ཚུལ་མེད་ཅེས་དང། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེས། གྲོས་བསྡུར་ནས་འབྲས་བུ་ཕྲན་བུ་བྱུང་ན་ཡག་པོ་རེད་བསམ་གྱི་འདུག་ཅེས་དང། སྐལ་ལྡན་ལགས་ནས། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་གྲོས་བསྡུར་བྱས་མ་བྱས་ཆོ་མི་འདུགང་ཚོ་ད་དུང་མཉམ་དུ་བསྡད་དགོས་རེད། ད་ནས་བཟུང་ཁྱེད་ཚོས་འདི་ཆོག་པ་རེད་འདི་མ་ཆོག་པ་རེད་ཅེས་གསལ་པོ་གསུང་ན་ཡག་པོ་འདུག །ད་ལྟ་ནང་བཞིན་དུས་ཚོད་འཕྲོ་བརླག་བཏང་ན་ཆོ་མེད་པ་རེད་ཅེས་བརྗོད།
རྨ་པུ་ཀྲང་ནས། ལྟ་སྐོར་དེ་ཚོ་མི་གསུམ་ (འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དང། གྲའུ་དཔོན། སྐལ་ལྡན།) དང་བསྟུན་ནས་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་ཡོད། བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དྲུག་ནས་དངོས་སུ་རང་སྐྱོང་གསུམ་མཐོང་གི་རེད། རྒྱུ་མཚན་གཅིག་ཆར་དུས་དང། གཅིག་ལམ་ཐོག་ནས་ཀྱང་བསམ་བློ་བཏང་ཡོད། གཅིག་རིན་པོ་ཆེ་གཙོས་མི་གསུམ་གྱི་ཕ་ཡུལ་ལ་མ་འགྲོ་ཐབས་མེད་རེད། འོན་ཀྱང་ང་ཚོ་ཕན་ཚུན་རོགས་རམ་བྱས་ཏེ་དུས་ཚོད་ཐོག་གྲོས་བསྡུར་བྱ་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་བཤད། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས། ཉི་མ་བཅོ་ལྔ་སྤར་ན་ག་འདྲ་འདུག །རེ་འདུན་འདི་མཐའ་མ་ཡིན། དེ་ལྟར་བྱུང་ན་ང་ཚོ་བློ་ཁ་ཁེངས་པ་འདུག་ཅེས་གསུངས་པར། རིན་ནས། དེ་ལྟར་ཞུས་ཆོག་གི་རེད། འགྲིག་མིན་ལྟ་ཆོག་གི་རེད། ཆབ་གྲོས་དང་འཐུས་མི་ཚོགས་ཆེན་གྱི་ཚོགས་མི་རྣམས་ཚོགས་འདུར་ཞུགས་དགོས་ཀྱི་ཡོད། ས་གནས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ལའང་ལྟ་རྟོག་བྱ་དགོས་ཞེས་གསུངས།
སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་སྐད་ཆ་བཤད་སྟངས་དེ་འདྲ་མ་རེད་ཅེས་གསུངས། རིན་ནས། མཐའ་དོན་ས་གནས་འགོ་ཁྲིད་དང་གྲོས་བསྡུར་བྱས་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་བཤད།
གུས་ནས། ༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་འཁྲུངས་ཡུལ་དང། མཚོ་སྔོན་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ཁ་སྣོན་བྱ་རོགས་གནང་ཞུས། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས། རེབ་གོང་

112 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

བསླེབས་ཙང་ས་གནས་ལ་འགྲོ་ཆོག་པའི་རེ་འདུན་བཏོན། གྲའུ་དཔོན་ནས། ང་སྐྱེ་སའི་ས་གནས་གཅིག་པུ་མ་ཡིན་པར་ས་གནས་ཁག་ཚང་མ་མ་བྱུང་ནའང་གཅིག་ལས་འགྲོ་མ་ཐུབ་ན་མི་ལའང་ངོ་ཚ། དེའི་ཐོག་དགོངས་བཞེས་གནང་རོགས་ཞེས་བརྗོད་དེ་ཚོགས་འདུ་གྲོལ།

མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་གནས་སྟངས་ངོ་སྤྲོད་བྱས་པ།
V

ཉིན་རྒྱབ། མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའུ་ཡི་རྨ་པུ་ཀྲང་ནས་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་སྐབས། ལྟ་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པ་ཕེབས་པར་དགའ་བསུ་ཡོད་གསུངས་པ་དང། སྤྱིར་མཚོ་སྔོན་གྱི་གནས་ཚུལ་འགྱུར་ལྡོག་ཕྱིན་ཡོད་པ་དེ་དག་བློ་མཐུན་གསུམ་གྱིས་ཤེས་ཐུབ་ཀྱི་རེད།
ལོ་ ༣༠ རིང་ཏང་ནས་མཚོ་སྔོན་ལ་སྒོར་དུང་ཕྱུར་བརྒྱ་དང་བཅུ་འཛུགས་སྐྲུན་ཆེད་གནང་ཡོད། ཁ་སྣོན་དུང་ཕྱུར་ཁྲི་ ༨༠ ལྷག་ཙམ་ཡང་སྤྲད་ཡོད། བཟོ་ལས་དང་ཁྱད་ལས་སྡེ་ཚན་ ༡༣༠༠ ལྷག་ཙམ་ཡོད། མགོ་ལོག་ནས་འོ་མ་སྐམ་པོ་ཐོན་རྫས་ཡོད། ཤ་སྐམ་ཡང་ཡོད། དེ་ཚོ་པེ༌ཅིང་དང། ཤང་གང། (ཧོང་ཀོང་) གོང་ཏུང་བཅས་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད། ཕྱུགས་ཟོག་ངོ་གྲངས་ཁྲི་ ༢༠༠༠ ལྷག་ཙམ་ཡོད། བཅིང་བཀྲོལ་མ་བཏང་གོང་ཁྲི་ ༦༠༠ ལས་མེད། ཟ་སྣུམ་འཕེལ་རྒྱས་ལྡབ་ ༡༠ ལྷག་ཙམ་འཕེལ་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཟ་སྣུམ་ཤང་གང་ (Hong Kong) ལའང་གཏོང་གི་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོར་མི་རེའི་ཡོང་འབབ་དངུལ་སྒོར་ ༣༠ ནས་ ༤༠ བར་ཡིན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༤ ལོར་མི་རེའི་ཡོང་འབབ་དངུལ་སྒོར་ ༢༩༤ ཡིན། ནད་ཡམས་སྔོན་འགོག་གི་སྨན་བཅོས་མཐུན་འགྱུར་སྨན་ཁང་ཚང་མར་ཡོད། བོད་ཀྱི་སྨན་རྩིས་ཁང་ཟི་ལིང་དུ་ཡོད། སློབ་ཕྲུག་ཁྲི་ ༡༤ དང་སྟོང་ཕྲག་ ༥ ཙམ་ཡོད།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 113

སྐྱེ་དགུ་མདོའ་ནང་ཆེན་དང། མགོ་ལོག་གི་པདྨ་གཉིས་ཞིང་ཆེན་གྱི་ནང་ནས་སྐྱོ་ ིཤོས་རེད། དེ་གཉིས་ལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༤ ལོར་ཁྲི་བདུན་ ༧ རོགས་རམ་བྱས་པ་ཡིན། ཤང་ངམ་ཤན་ ༧༠ ཡོད།

ཏང་གི་སྲིད་བྱུས་སྐོར།
V

མི་རིགས་ས་གནས་རང་སྐྱོང་ས་ཁུལ་ཐོག་བཅའ་ཁྲིམས་གཏན་ལ་ཕབ་ཡོད། འབྲོག་སའི་སྐོར་དམིགས་བསལ་དོ་སྣང་བྱས་ཏེ་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས་ཡོད། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་པ་ཉིས་ཁྲི་ཉིས་སྟོང་ཡོད། རྫོང་གི་ལས་བྱེད་ ༥༨༠ དང་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ལས་བྱེད་པ་ ༡༤༠ ལྷག་ཙམ། ཞིང་ཆེན་གྱི་ལས་བྱེད་པ་ ༡༣ ཡོད། (དྲུག་བོད་རིགས་ཡིན།) རྒྱལ་ཁབ་ནས་དངུལ་ཁྲི་བཞི་སྟོང་ལྷག་ཙམ་ཆོས་དད་ཀྱི་དགོན་པ་ཉམས་གསོའ་ཆེད་བཏང་ཡོད། ིཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ ལོའ་ཟིང་འཁྲུག་ལྷིང་འཇགས་བྱུང་བ་དེ་ཡག་པོ་རེད། དེའི་སྐབས་ ིབྱ་སྤྱོད་ནོར་འཁྲུལ་ཤོར་བ་ལ་དངུལ་གྱི་གུན་གསབ་སྤྲད་ཡོད། དེ་ཡང་ཆོས་གཞིས་དང་སྒེར་པ་གཉིས་ཀ་ལ་སྤྲད་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༤ ལོའ་ཕྱི་ཟླ་ ༧ ནང་ཞིང་ཆེན་ནས་ ིདགོན་པ་དང་གྲྭ་པའི་ཅ་དངོས་ཁ་གསབ་ཆེད་༸སྙན་ཞུ་ཕུལ་བ་ལྟར་སྒོར་ཁྲི་ ༧༠༠ སྤྲད་པ་རེད། དེའི་ཐོག་ཞིང་ཆེན་ནས་ཁྲི་གསུམ་སྤྲད་ཡོད། མཚོ་སྔོན་ནང་དགོན་པ་ ༦༢༠ ཡོད་པ་ནས་ ༡༣༧ ལ་དངུལ་གྱི་རོགས་རམ་སྤྲད་ཡོད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཕྱི་ཟླ་ ༤ ལ་གྲྭ་པ་ ༢༠༠༨ ལྷག་གི་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་བྱས་ཡོད། གྲྭ་པ་ཆིག་ཁྲི་ལྔ་སྟོང་ཡོད། གྲྭ་པ་རྣམས་ཆབ་སྲིད་ཐོག་ལའང་བཀོད་སྒྲིག་བྱས་ཡོད། གྲྭ་པ་ཚོ་རྒྱུན་ལྡན་ནས་ཆོས་དད་རང་དབང་ལོངས་སུ་སྤྱོད་ཆོག་གི་ཡོད། སྔོན་གྱི་གྱོད་གཞི་རྫུན་མ་དེ་དག་ཐག་གཅོད་ཡང་དག་པར་བྱས་ཡོད་སྐོར་སོགས་འགྲེལ་བཤད་བྱས།

114 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། སྐུ་མཉེལ་པོའ་ཐོག་ནས་ང་ཚོར་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་ ིབར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ། ད་ཆ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་འགྱུར་བ་ཕྱིན་ནས་དེ་སྔ་ནོར་འཁྲུལ་ཤོར་བ་ཁག་ལ་གུན་གསབ་གནང་གི་ཡོད་སྐོར་གསུངས་པ་དགའ་པོ་བྱུང། སྤྱིར་བཏང་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་གཏོར་བཤིག་སོང་བ་དང་མི་མང་པོར་སྲོག་སྐྱོན་བྱུང་བ་རྣམས་བསྐྱར་གསོ་བྱ་ཐབས་མེད་ཀྱང། དེ་སྔའི་ནོར་འཁྲུལ་ཡོ་སྲང་གི་སྒོ་ནས་གུན་གསབ་གནང་བ་ཡག་པོ་རེད། དེ་ཚོ་དངོས་གནས་གལ་ཆེན་པོ་རེད། མ་གཞི་ལྟ་སྐོར་འགྲོ་སྐབས་དེ་དག་དངོས་སུ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག་ཅེས་
གསུངས།

ཕྱི་ཚེས་ ༡༦ ཉིན་རིན་ཁྲུ་ཀྲང་དང་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་གཉིས་དབར་ལྟ་སྐོར་འགྲོ་ཕྱོགས་སྐོར་བཀའ་མོལ་གནང་སྐབས། རིན་ནས་ལྟ་སྐོར་ཉིན་ ༢༠ ལྷག་འགན་ལེན་མི་བྱེད། མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་འཐུས་ཚོགས་ ༥ པ་དང་ཆབ་གྲོས་ཀྱི་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་རྒྱུའི་བྲེལ་བ་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་གསུངས། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ད་རེས་ལྟ་སྐོར་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེ་ཡིན་སྐོར་སླར་ཡང་འགྲེལ་བཤད་གནང།
རིན་ནས། པེ་ཅིང་ནས་མ་ཕེབས་གོང་ཀྲང་ཟུང་གིས་འགྲེལ་བཤད་གནང་བ་ལྟར། ས་གནས་ནས་སྲིད་བྱུས་གཏན་འཁེལ་སྔོན་ནས་ཡོད་མུས་རེད། འོན་ཀྱང་གནད་དོན་ཐག་གཅོད་ཇི་དགོས་དགོངས་འཆར་གནང་རོགས། ང་རང་གི་བསམ་འཆར་གཞིར་བཟུང་བྱས་ན་ལྟ་སྐོར་རྙོག་དྲ་མ་བྱུང་བའི་རེ་བ་ཡོད། སྐུ་པར་འགྲེམས་སྤེལ་མི་ཆོག་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་ངས་ཀྲུང་དབྱང་གི་སྲིད་བྱུས་ལྟར་ལས་འགན་སྒྲུབ་ཀྱི་ཡོད། བལ་ཡུལ་ས་མཚམས་འགྲམ་ནས་ཞིབ་བཤེར་བྱེད་རྒྱུའི་ཁོངས་ཏཱ་ལའི་སྐུ་པར་བཀག་འགོག་བྱ་རྒྱུ་དེ་གནད་འགག་གཅིག་ལ་བརྩིས་ཀྱི་ཡོད། དེ་ཙམ་དུ་མ་ཟད་རྒྱལ་ནང་དུ་གཉེན་འཕྲད་དུ་ཡོང་མི་ཚོས་སྐུ་པར་འཁྱེར་མ་ཆོག་པ་གསལ་པོ་ཡོད། དེ་ནས་རྣམ་པ་ཚོས་མཁྱེན་གྱི་རེད། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 115

པར་འགྲེམས་སྤྲོད་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཆོས་དད་རང་དབང་གི་གནད་དོན་ཁོ་ན་མ་རེད། དེ་ནི་སྲིད་དོན་གྱི་གནད་འགག་གཅིག་རེད། མང་ཚོགས་ལ་ཆོས་དད་རང་དབང་དང། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་པར་བཀྲམ་པ་གཉིས་གཅིག་པ་མ་རེད། ཅེས་གསུངས།
སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ཀྲུང་དབྱང་གིས་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་དགའ་བསུ་ཞུ་བཞིན་དུ་སྐུ་པར་བཀྲམ་མ་ཆོག་པ་དེ་རྒྱབ་འགལ་རེད། སྐུ་པར་བཀྲམ་མ་ཆོག་ཟེར་བ་དེར་བསམ་ཚུལ་ཡོད། རྗེས་སུ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་རྒྱལ་ནང་ལ་ཕེབས་སྐབས་སྐུ་པར་བཀྲམ་མི་ཆོག་པ་དེ་འདྲ་མེད་པའི་ཡིད་ཆེས་ཡོད། དེ་ང་རང་སྒེར་གྱི་བསམ་ཚུལ་ཡིན། ཞེས་གསུངས། རིན་ནས། ཁྱེད་ཚོ་ལྟ་སྐོར་བྱས་ཏེ་གནས་ཚུལ་འགྱུར་ལྡོག་ཇི་བྱུང་ལ་བལྟ་ཞིབ་བྱེད་རྒྱུ་ལས་སྐུ་པར་བཀྲམ་པར་ཡོང་བ་མིན། གང་ལྟར་སྙིང་པོ་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་པར་བཀྲམ་པ་དེ་ནི་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ངོ་བོ་ལྡན་པ་ཞིག་རེད། དེར་རྙོག་དྲ་མི་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཡོད། བྱིན་རྟེན་བཀྲམ་རྒྱུའི་སྐོར་ཡང་བརྟག་དཔྱད་བྱ་རྒྱུ་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྲིམས་ཐོག་ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་རེད་ཅེས་བཤད།
ཕྱི་ཚེས་ ༡༨ ཉིན་ཟི་ལིང་འཁལ་འཐག་བཟོ་གྲྭར་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན། བཟོ་གྲྭ་དེར་འགོ་སྣམ་དང། ཀམ་པ་ལི། ཐེར་མ་འདྲ་མིན་བཅས་འཐག་ལས་བྱེད་པ་དང། ལས་མི་གྲངས་ ༡༡༨༥༠ སྐོར་ཡིན་འདུག །ཟི་ལིང་གྲོང་ཁྱེར་འདི་བཞིན་རྒྱ་ནག་དམར་པོའ་དབང་འོག་ཏུ་སྤྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༢༢ ལ་ཤོར་བ་དང། ད་ལྟའི་ཆར་ཟི་ ིལིང་གྲོང་ཁྱེར་ནང་བོད་མི་ ༢༣༠༠ ཙམ་ཡོད་སྐད་འདུག །
མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྲུའུ་རིན་ཚེ་བརྟན་ནས་བརྗོད་དོན། མཚོ་སྔོན་ནང་བོད་རིགས་ཁྲི་ ༨༠ ཡོད། ཞིང་ཆེན་གྱི་བོད་རིགས་ལས་བྱེད་དཔལ་ལྡན་ཚེ་རིང་ནི་ཧྲུ་ཅི་གསུམ་པ་ཡིན་ཞིང། མི་དམངས་སྲིད་གཞུང་ནང་ཡོད་པ་དང། ཞབས་དྲུང་དཀར་པོ་ནི་རྒྱུན་ལས་ཨུ་ཡོན་ལས་ཁུངས་ནང་ཡོད། ཆབ་གྲོས་ནང་ཀྲུའུ་རིན་བོད་རིགས་གཉིས་ཡོད། ཁ་ཆེ་ཁྲི་ ༥༧ ཡོད། ཧའོ་རིགས་ཁྲི་ ༡༣ སོག་པོ་ཁྲི་ ༦ བཅས་ཡོད།

116 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ད་བར་སློབ་གྲྭ་ཐོན་པ་ཆིག་ཁྲི་སུམ་སྟོང་ཡོད། ཞིང་ཆེན་གྱི་ལས་བྱེད་བརྒྱ་ཆ་ ༢༠ བོད་རིགས་ཡིན། ཁ་ཆེ་བོད་སྐད་ཤེས་མཁན་མང་པོ་ཡོད། འགའ་ཤས་ལ་སྐད་སྒྱུར་དགོས། ཧིའུ་རིགས་ཀྱིས་བོད་སྐད་ཆུ་སྐོལ་དང། དཀར་པོ་ཟེར་བ་སོགས་ལབ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་དང། ཞིང་ཆེན་ནང་བལ་རྒྱ་མ་ལ་སྒོར་ ༢ དང་མོ་ཙེ་ ༨ བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཅིང། ལུག་ཁྲི་ ༧༠༠ ཡོད། ཕྱུགས་ཁྲི་ ༥༠༠ ཡོད་ཅེས་བཤད།

མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་དང་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ལ་
གཟིགས་སྐོར།
V

དེ་རྗེས་མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་སློབ་གྲྭར་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན། སྐབས་དེར་སློབ་གྲྭ་གུང་གསེང་འཁེལ་སྟབས་སློབ་ཕྲུག་ངོ་ཐུག་བྱུང་མེད། སློབ་གྲྭ་འདི་ཐོག་མར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོ་མཇུག་ལ་འགོ་བཙུགས་འདུག །མཛའ་མཐུན་སྟོབས་ཤ གས་མཉམ་འདེགས་ཀྱི་ཤེས་ལྡན་མི་སྣ་སྐྱེས་བསྲིངས་བྱ། ཞེས་འཁོད་པའི་སློབ་གྲྭའི་དམིགས་ཡུལ་མིང་བྱང་ཐོག་བྲིས་འདུག །སློབ་གྲྭ་དེར་མི་རིགས་ཁག་མི་འདྲ་བ་ ༡༧ གྱི་སློབ་ཕྲུག་ ༡༨༠༠ ཡོད་པ་ནས་བོད་རིགས་ ༨༠༠ ཡོད་པ་དང། འཛིན་གྲྭ་ ༡༦ བར་ཡོད་འདུག །དགེ་རྒན་ ༣༠༠ ཡོད་པ་ནས་བོད་རིགས་དགེ་རྒན་ ༡༠༡ ཡོད་འདུག།རྒྱ་ནག་ནང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་ ༡༢ ཡོད་པ་དང། སློབ་གྲྭ་འདིར་རྒྱ་རིགས་བརྒྱ་ཆ་ ༧ མ་གཏོགས་གཞན་ཚང་མ་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཡིན་ཟེར། སློབ་གྲྭ་འདི་ནས་ཐོན་པའི་ལག་འཁྱེར་ལ་རྒྱ་ནག་རྒྱལ་ཡོངས་ནས་ངོས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་འདུག་པ་དང། འཛིན་གྲྭ་ ༡༦ ཐོན་མཁན་བོད་རིགས་གྲངས་དྲུག་ཡོད་ཟེར།ཕྱི་ཚེས་ ༡༩ ཉིན་མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་ལ་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན། བོད་ཡིག་སྡེ་ཚན་གྱི་འགན་ཁུར་བ་རྡོ་སྦིས་གྲགས་པ་ནས་སྣེ་ལེན་ཞུས། ཁོང་ནས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 117

༸གོང་ས་མཆོག་སྐུ་ཁམས་བཟང་པོ་ཡིན་ནམ་ཞེས་དྲིས་པར། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་སྐུ་ཁམས་གསལ་བཞུགས་ཐོག་མཛད་འཕྲིན་རྒྱས་བཞིན་པའི་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་མདོ་ཙམ་གནང། ཁོང་ནས་མུ་མཐུད་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་ཞུས་དོན། དཔེ་སྐྲུན་ཁང་འདི་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ ལོར་འགོ་ཚུགས་པ་དང། ལོ་རེར་དེབ་གྲངས་ ༣༠༠ རེ་པར་སྐྲུན་ཞུ་བཞིན་ཡོད་ཟེར། གཙོ་བོ་ཀློག་དེབ་པར་སྐྲུན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང། རིམ་བཞིན་གེ་སར་གྱི་གླིང་སྒྲུང་རྒྱ་ཡིག་ལ་བསྒྱུར་རྒྱུ་ཡིན་པ་མ་ཟད། རྗེས་སུ་དེབ་གྲངས་ལྔ་སྟོང་གསར་དུ་པར་སྐྲུན་བྱ་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་ལུགས་སོགས་བཤད།
ཉིན་གུང་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་རྣམས་མཉམ་དུ་ཚོགས་ནས་རྒྱ་གཞུང་དང་འབྲེལ་བ་མུ་མཐུད་གནས་གལ་ཆེ་བར་དགོངས་ཏེ། སྐུ་ཚབ་ཚོས་བྱིན་རྟེན་དང་སྐུ་པར་འཁྱེར་ཆོག་མིན་ཐད་ཐག་གཅོད་ཡོང་ཐབས་སུ་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་ཪིན་ལ་བཀའ་མོལ་གནང་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་གནང་དོན། དང་པོ། སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་བཀྲམ་མི་ཆོག་པའི་གནད་དོན་དང། གཉིས་པ་ཐོག་མར་མོས་མཐུན་བྱས་པའི་ས་གནས་ཁག་ ༣༧ ནས་ ༡༢ ལ་མ་གཏོགས་སླེབས་ཀྱི་མེད་སྟབས། རང་ཉིད་ཚོགས་གཙོ་ཡིན་པའི་ཆ་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་སྟངས་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག །དེ་འདྲ་སོང་ཙང་ཀྲུང་དབྱང་ལ་བཀའ་མོལ་ཞུ་ཆེད་པེ་ཅིང་ལ་མར་བཅར་གྱི་ཡིན། ཚོགས་མི་གཞན་ཚོ་ལྟ་སྐོར་ལ་འགྲོ་གི་རེད་ཅེས་གསུངས་པར།
རིན་ཧ་ལས་ནས་གདོང་གཤིས་དམར་པོ་ཆགས་པ་དང་འབྲེལ་སྐུ་ངོ་ལ་གནད་དོན་འདིའི་ཐད་ཀྲུང་དབྱང་ལ་འཕྲལ་དུ་ཁ་པར་ཐོག་བཀའ་མོལ་ཞུ་གི་ཡིན་ཞེས་ཞུས།ཟུང་ཅུས་ཀྲང་ནས་རིན་ལ་ཁ་པར་འབྱོར་གསལ་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་མར་ཕེབས་ནས་དགེ་མཚན་མེད། གནས་ཚུལ་གང་ཞུས་པ་རྣམས་པུ་ཀྲང་ཡང་ཅི་རིན་ལ་སྙན་གསན་ཞུས་དོན་ལྟར་དོན་ཚན་གཉིས་གསུངས་བྱུང།
དང་པོ། སྲིད་བྱུས་གང་ཡིན་པེ་ཅིང་དུ་གསལ་པོ་ཞུས་ཡོད། སྐུ་པར་བཀྲམ་རྒྱུ་དེ་རྩ་བ་ཉིད་ནས་འགྲིགས་ཀྱི་མ་རེད། མ་བཀྲམ་རོགས་བྱེད། འདི་ཀྲུང་དབྱང་

118 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ནས་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་ཞིག་རེད། ཚོགས་གཙོ་མར་ཕེབས་ནས་ལྟ་སྐོར་གང་འདྲ་སེ་ཡོང་གི་རེད། གཉིས་ནས་ད་རེས་ས་གནས་ཀྱི་འཆར་གཞི་གཞི་བཟུང་བཞག་རོགས་གནང། ཕེབས་རོགས་གནང། རྗེས་མ་ས་གནས་འཕྲོས་ལྷག་ཚོར་གང་འདྲ་ཡིན་ནའང་ཕེབས་ཆོག་གི་རེད། དུས་ཚོད་ཀྱང་དེ་བཞིན་བཞག་རོགས་གནང་ཞེས་གསུངས།
སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་ང་ཚོ་མཚོ་ནུབ་དང། མཚོ་བྱང། མགོ་ལོག །རྨ་ལྷོའ་ཁོངས་སོག་པོ་དང། གཅན་ཚ་བཅས་ལ་སླེབས་ཐབས་ཡོང་བ་ ིཞུས་ཀྱང་ལན་གསལ་མ་བྱུང།

དེའི་དགོང་དྲོ་མཚོ་སྔོན་ལོ་རྒྱུས་གློག་བརྙན་བལྟ་བར་ཕྱིན། སྐབས་དེར་བོད་རིགས་སློབ་ཕྲུག་ ༣༠ ཙམ་སླེབས་འདུག །༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་གཞི་གཙོ་བོ་གང་ཡིན་མིན་དང། བོད་པ་ཚོའི་འཚོ་བ། སློབ་སྦྱོང་བྱེད་སྟངས། མཁས་པ་ཇི་ཡོད། ཞྭ་སྒབ་པའི་རྒྱལ་རབས་སྐོར། དུང་དཀར་བློ་བཟང་འཕྲིན་ལས་ཀྱི་དེབ་བཅས་ལ་ཆ་འཛིན་ཇི་འདྲ་བྱེད་མིན། མཚོ་སྔོན་རླུང་འཕྲིན་ཉན་མིན་སོགས་སྐོར་གླེང་མོལ་ལྷོད་ཙམ་བྱེད་རྒྱུ་བྱུང་བ་དང། ཁོང་ཚོས་དྲི་བ་འདྲི་ས་གཙོ་བོ་ནི་སྐལ་ལྡན་ལགས་རེད། བོད་རིགས་ལས་བྱེད་དང་སློབ་ཕྲུག་རྣམས་ནས་རྣམ་འགྱུར་བཟང་པོ་སྟོན་གྱི་འདུག །དེའི་ཁོངས་གཞོན་ནུ་ཞིག་ནས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་སྐུ་དཀྱིལ་གསལ་དྭངས་ཡོད་ཤག་དང། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཁྱེད་རྣམ་པ་ང་ཚོའི་མགོན་སྐྱབས་དཔུང་གཉེན་ཡིན་ལ། ང་ཚོ་ན་གཞོན་ཚོས་ཁྱེད་རྣམ་པར་རེ་སྒུག་བྱས་ནས་བསྡད་ཡོད། རྒྱ་མིས་ང་ཚོར་ཇི་ལྟར་ཡག་པོ་བྱས་ཀྱང་བློ་སེམས་འགྱུར་བ་གཏན་ནས་མེད་ཅེས་ཞུས་པ་དང། གཞན་འགའ་ཤས་ནས་ཀྱང་དེ་མཚུངས་བརྗོད། ཚང་མས་མིག་ཆུ་གཏོང་བཞིན་དགའ་སྐྱོ་ཟུང་སྦྲེལ་གྱི་རྣམ་པ་འགོག་མེད་དུ་སྟོན་གྱི་འདུག །གློག་བརྙན་ལྟ་བ་ཙམ་མ་གཏོགས་དུས་ཚོད་མང་པོ་ཕན་ཚུན་སྐད་ཆ་ཤོད་རྒྱུའི་ཆེད་གོ་སྐབས་ལེན་པ་རེད།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 119

ཡང་ཕྱོགས་མཐའ་ནས་འཕྲལ་སེལ་སློབ་སྦྱོང་ཆེད་འབྱོར་བའི་དགེ་རྒན་དང་སློབ་ཕྲུག་གྲངས་ ༥༠ སྐོར་ང་ཚོ་ཐུག་འཕྲད་དུ་ཡོང་ན་འཐུས་ཟེར་བ་ལྟར་འབྱོར། ཁོང་ཚོར་༸གོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་བཞེད་དང། བྱེས་འབྱོར་བོད་མིའི་གནས་སྟངས་དང་དམིགས་ཡུལ་སྐོར་གསལ་བཤད་བྱས་ཏེ་ཁྱེད་ཚོས་ཀྱང་བོད་མིའི་བདེ་དོན་དང། རིག་གཞུང། རང་གི་ལུང་པའི་ཐོབ་ཐང་ལ་ད་མུས་བཞིན་སེམས་ཤ གས་ཆེར་སྐྱེད་དགོས་པ་བཅས་གང་ཤེས་སློབ་སྟོན་དང། དེ་བཞིན་སློབ་ཕྲུག་ཚོ་དང་ལྷན་དུ་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཞིག་འཚོགས་ཐུབ་ན་ལེགས་པོ་འདུག་ཅེས་རེ་འདུན་བཏོན་པར། འབད་བརྩོན་བྱེད་ཆོག་ཟེར་བ་ཙམ་ལས་དོན་སོན་མ་བྱུང།

བྱང་གི་དགོན་པ་བཞིའི་ཡ་གྱལ་དགོན་ལུང་དགོན་པར་
གནས་མཇལ་ཞུས་པ།

V

ཕྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༠ ཉིན་བྱང་གི་དགོན་པ་བཞི་ཟེར་བའི་ནང་ནས་དགོན་ལུང་དགོན་པ་ནི། ༸རྒྱལ་བ་སྐུ་ཕྲེང་བཞི་པ་ཡོན་ཏན་རྒྱ་མཚོའི་སྐབས་རྒྱལ་སྲས་དོན་ཡོད་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༦༠༤ ལོར་ཐོག་མར་ཕྱག་བཏབ་པ་དང། ད་ལྟ་ཧཱོའུ་ཀྲོའུ་ཧོར་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་དུ་ཡོད་པ། ཡུལ་སྐད་ལ་ཨེ་འགོ་འདུན་སེ་དང་རྒྱ་སྐད་དུ་གཡུ་གཉན་སོ་ཟེར་ཞིང། ཟི་ལིང་ནས་ཀི་ལོ་མི་ཊར་ ༧༠ ཡི་སར་ཆགས་འདུག །ས་འོག་ནས་བྱམས་པའི་སྐུ་གསུམ་ཐོན་པར་བརྟེན་དགོན་པའི་མཚན་ལ་དགོན་ལུང་བྱམས་པ་གླིང་ཞེས་གྲགས། དེར་དགོན་ཤ ལ་གཅིག་ལས་དེ་མིན་ཚང་མ་རྩ་གཏོར་ཕྱིན་འདུག །ད་ཆ་བཀའ་གདམས་པ་དང་ས་སྐྱ་གཉིས་ཀའི་ཕྱག་བཞེས་གནང་མཁན་ཡོད་པ་དང། དགོན་པའི་ནང་སྒྲོལ་མ་ལྷ་ཁང་དང། ཚོགས་ཆེན་འདུ་ཁང། རི་བོ་དེའི་རྩེར་མཁའ་སྤྱོད་མའི་གནས་བཅས་འདུག །ཐོག་མར་

120 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

འབྱོར་སྐབས་དགེ་འདུན་པ་དང་ཡུལ་མི་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུ་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་སོང། སེར་སྦྲེངས་འགོ་ཚུགས་ཁར་མི་རྣམས་ཀྱིས་རྟེན་འབྲེལ་མཚོན་བྱེད་ལག་པར་ཞོ་འཁྱེར་ཡོད་པ་དང། དགེ་འདུན་པའི་ཁོངས་ཧོར་རིགས་མང་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད་ཁོང་ཚོས་བོད་སྐད་ཀྱང་ཤེས་ཀྱི་འདུག །མི་མང་རྒན་གཞོན་བར་གསུམ་གྱི་ཆོས་དད་དང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་དད་པ་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པ་བྱེད་ཀྱི་འདུག །དཔེར་ན་ཚང་མ་པུས་མོ་ས་ལ་བཙུགས་ནས་ཕེབས་བསུ་ཞུ་ཚུལ་སོགས་ཧ་ལས་དགོས་པ་འདུག །ཧོར་སྐད་ནང་ཐུར་མ་དང་དཀར་ར་ཟེར་བ་སོགས་བོད་སྐད་ཀྱི་མིང་ཚིག་གཅིག་པ་མང་ཞིང། ལུགས་སྲོལ་ཆང་འཐུང་སྟངས་སོགས་བོད་པ་དང་འདྲ། དེ་བཞིན་རི་རྩེར་ལ་རྫས་བཙུགས་པ་བཅས་ཡ་མཚན་པོ་འདུག །དགོན་པ་དེར་སྔར་གྲྭ་པ་ ༥༠༠ ཡོད་སྐད་དང་ད་ཆ་གྲངས་ ༡༧༥ འདུག །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༠ ལོར་དགོན་པ་ཉམས་གསོ་བྱས་པ་དང། ཀྲུང་དབྱང་ནས་སྒོར་ཁྲི་སུམ་ཅུ་ཐམ་པ་སྤྲད་འདུག །དེ་སྔ་གཏོར་སྐྱོན་ཐེབས་པའི་སྐུ་རྟེན་རྩ་ཆེ་ཁག་གཅིག་ཡུལ་མིས་སྦས་སྐུང་བྱས་ཏེ་ད་ཆ་ཕྱིར་འབུལ་ཞུས་པ་གང་ཙམ་འདུག །གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་བཞེས་ཀྱང་ཚུགས་འདུག21 དགོན་པའི་འཚོ་རྟེན་འབྲོག་ཁུལ་དུ་སེམས་ཅན་གང་ཙམ་དང། ཚོང་ཁང་ཆུང་ངུ་ཞིག་ཀྱང་འདུག །དགོན་པའི་འགན་འཁུར་བ་རྣམས་ནས་༸རྒྱལ་དབང་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྐུ་ཚེ་བརྟན་པ་དང། སྐྱབས་འཇུག་ཞུ་རོགས་ཞེས་ཟེར།
རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་དགོན་པ་འདིའི་བླ་མ་འོང་རིན་པོ་ཆེ་དང། ཐུབ་པ་རིན་པོ་ཆེ། འཆོང་ས་རིན་པོ་ཆེ། ཧ་ཆེན་ཞབས་དྲུང་བཅས་ཟི་ལིང་བཙོན་ 21 གཞི་གསུམ་གྱི་ཉམས་ལེན་སྐོར་དུང་དཀར་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོའ་ནང་། གསོ་སྦྱོང་གི་གཞི་དང་། དབྱར་གནས་ཀྱི་ ིགཞི། དགག་དབྱེའི་གཞི་བཅས་གསུམ་ལ་ཟེར་ཞིང་། ཟླ་བ་རེ་རེ་བཞིན་ཚེས་བཅོ་ལྔ་དང་གནམ་སྟོང་གཉིས་ལ་ གསོ་སྦྱོང་རེ་དང་། དབྱར་ཁ་ཟླ་དྲུག་པའི་ཚེས་བཅུ་དྲུག་ནས་ཟླ་བདུན་པའི་གནམ་སྟོང་གི་བར་དབྱར་ཁྲིམས་ བསྲུང་བའི་དབྱར་གནས། ཟླ་བདུན་པའི་གནམ་སྟོང་གི་ཉིན་དབྱར་གནས་གྲོལ་བའི་མཇུག་བསྡོམས་ཀྱི་དགག་ དབྱེ། ཞེས་གསལ། ཀྲུང་གོའ་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྲུན་ཁང། ༢༠༡༢ ཤོང་ངོས་ ༡༨༡༧ ལ་གཟིགས། ི

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 121

ཁང་ནང་དགོངས་པ་རྫོགས་འདུག །དགོན་ལུང་ནི་ས་ཆའི་གནས་བབ་ཤིན་ཏུ་ནས་ངོ་མཚར་ཆེ་བར་སྣང། འདིའི་ཁུལ་བོད་རིགས་ཆིག་ཁྲི་བདུན་སྟོང་ཡོད་པར་གྲགས། ཧོར་རིགས་ཁྲི་ལྔ་དང་སྟོང་ཚོ་བརྒྱད་ཡོད་འདུག །དེ་ཉིན་དགོང་དྲོ་ཟི་ལིང་དུ་འབྱོར།

ཆོས་འཁོར་དུས་ཆེན་ཉིན་སྐུ་འབུམ་དགོན་པར་གནས་མཇལ་ཞུས་པ།
V

ཕྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་སྐུ་འབུམ་དགོན་པར་ཆོས་འཁོར་དུས་ཆེན་དང་སྟབས་བསྟུན་མཆོད་མཇལ་ལ་བཅར། སྐུ་འབུམ་བྱམས་པ་གླིང་ནི། ཐོག་མར་རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་དགུང་ལོ་ཉི་ཤ་རྩ་གཉིས་ལ་ཕེབས་སྐབས་རབ་བྱུང་དྲུག་པའི་ས་རྟ་ (༡༣༧༨) ལོར་མ་ཡུམ་གྱིས་རང་ཉིད་སྐུ་ན་བགྲེས་པ་དང་བཅས་རང་ཡུལ་དུ་མཇལ་འཕྲད་ལ་ཕེབས་དགོས་པའི་ཞུ་ཡིག་དང་དབུ་སྐྲ་དཀར་པོར་སོང་བའི་ལན་བུ་བཅས་བསྐུར་གནང་མཛད་པར། རང་ཡུལ་ཕྱོགས་སུ་ཕེབས་རྒྱུ་དགོས་མཁོ་ཆུང་བར་གཟིགས་ཏེ་ཡུམ་དང་གཅེན་མོ་གཉིས་ལ་འདྲ་ཐང་རེ་དང། ཕྱག་བྲིས་རེ། རྒྱལ་བ་སེང་གེ་ང་རོའ་སྐུ་པར་གཅིག བདེ་མཆོག་གི་སྐུ་བཅས་བསྐུར་གནང་མཛད་པ་བཞིན་དེའི་ཕྱི་ ིལོ་ཡུམ་གྱིས་ཐུགས་ཁུར་བཞེས་ཤིང་དད་ལྡན་མང་པོས་རོགས་རམ་ཞུས་ཏེ། རྗེ་ཙོང་ཁ་པ་ཆེན་པོ་སྐུ་འཁྲུངས་ནས་ལྟེ་ཁྲག་དོར་བའི་ས་གནས་དེར་ཤིང་ཙནྡན་གྱི་སྡོང་པོ་ཞིག་སྐྱེས་པ་དེ་ཉིད་སྙིང་པོར་བཞུགས་ཤིང། རྒྱལ་བ་སེང་གེ་ང་རོའ་སྐུ་ིབརྙན་འབུམ་གཅིག་པར་དུ་བཏབ་པ་གཟུངས་སུ་ཕུལ་བའི་མཆོད་རྟེན་པདྨ་སྤུངས་པ་ཞིག་བཞེངས་པའི་མཐའ་བསྐོར་དུ་རྡོ་རྩིག་གི་ར་བས་བསྐོར་བ་བཅས་ཡོད་པས་སྟེང་དུ་ལྷ་ཁང་རྫ་གཡམ་གྱི་ཐོག་བཀབ་པ་གསར་བཞེངས་གནང། རབ་བྱུང་བཅུ་པའི་མེ་གླང་ (༡༥༧༧) ལོར་སྒོམ་ཆེན་རིན་ཆེན་བརྩོན་འགྲུས་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་

122 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཐུགས་ཁུར་བཞེས་ཏེ་རྒྱལ་བ་བྱམས་པའི་སྐུ་བརྙན་ཆེན་པོ་ཞིག་བཞུགས་པའི་བྱམས་ཁང་གསར་བཞེངས་གནང་བ་བཅས་ལྷ་ཁང་སྔ་རྗེས་གཉིས་ཀྱི་གནས་གཞི་ལ་བརྟེན་ནས་སྐུ་འབུམ་བྱམས་པ་གླིང་ཞེས་མཚན་དུ་གྲགས། ཞེས་དུང་དཀར་ཚིག་མཛོད་དུ་གསལ།
སྐུ་ཚབ་ཚོ་སྐུ་འབུམ་དུ་འབྱོར་སྐབས་དགོན་པའི་དབུ་འཛིན་ཆེ་ཤོས་སྤྲུལ་སྐུ་ནས་སྣེ་ལེན་ཞུས། ཁོང་ལ་གཞུང་འབྲེལ་བཀའ་ཡིག་དང་ཕྱག་རྟགས། རིན་ཆེན་རིལ་བུ་བཅས་ཕུལ་བར་ཁོང་ནས་ཚང་མ་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་ཚོར་སྤྱན་ཞུ་གནང་སོང། སྐབས་དེར་ཁོང་གི་གནང་སྟངས་ལ་ང་ཚོ་ཁོང་ཁྲོ་ཆེན་པོ་ཟ་བྱུང་ཡང། ད་ལྟ་བསམ་བློ་ཞིབ་ཏུ་གཏོང་དུས་ཉིན་ལྟར་རྒྱ་མིའི་བཙན་གནོན་འོག་ལ་བཞུགས་དགོས་སྟབས་ཐུགས་ཁག་མེད་པ་རེད་འདུག །གསེར་སྡོང་ཆེན་མོའ་སྐུ་མདུན་ ིགཞུང་འབྲེལ་མཆོད་འབུལ་སྟོང་མཆོད་དང། དགེ་འདུན་ལྔ་བརྒྱ་ལ་ཉེ་བར་བསྙེན་བཀུར་ཞུས། དགོན་པའི་བླ་སྤྲུལ་ཁག་མཇལ་རྒྱུའི་རེ་འདུན་བཏོན་ཡང་བཞུགས་མེད་ལུགས་ཟེར་ནས་མཇལ་མ་ཐུབ། སྐུ་འབུམ་དགོན་པ་ནི་ལོ་རྒྱུས་ཡུན་རིང་ལྡན་པའི་སྙན་གྲགས་ཆེ་བའི་གདན་ས་ཞིག་ཡིན་སྟབས། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་སྲིད་བློན་ཀྲའོ་ཨན་ལིས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱས་པར་བརྟེན་གཏོར་སྐྱོན་ཆེ་བ་བྱུང་མི་འདུག །དེ་དུས་དགོན་པའི་འདུ་ཁང་འབྲུ་ཁང་བྱས་པ་རྗེས་སུ་རྩིས་སྤྲོད་བྱེད་སྐབས་གནོད་སྐྱོན་ཆེ་རིགས་མ་ཤོར་བར་རྩིས་སྤྲོད་ཐུབ་པ་བྱུང་འདུག །
སྐབས་དེར་ང་ཚོར་བོད་མི་མང་པོ་ངོ་ཐུག་བྱུང། དེ་བཞིན་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་མི་སྣ་རྒྱ་ནག་གི་ཞིང་ཆེན་ཁག་ནང་དགེ་རྒན་བྱེད་མཁན་ཁག་གཅིག་ཐུག་བྱུང། བོད་མི་རྒན་འཁོགས་དང་གཞོན་སྐྱེས་ཚང་མ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་དད་པ་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་འདུག །ཧོབ་དེ་ལྟ་དུས་གྲྭ་པ་མང་ཆེ་བས་སྐུ་ཚབ་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་མཁྱེན་གྱི་ཨེ་ཡོད་བསམ་པ་འདུག །གང་ཡིན་ཟེར་ན་བོད་མི་ཚོས་སྐུ་ཚབ་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 123

ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག །ཆེད་མངགས་མང་ཚོགས་ལ་སྐུ་ཚབ་ཚོའི་སྐོར་གནས་ཚུལ་མ་བཤད་པར་གསང་བ་བྱས་པ་འདི་ནི་ཁོང་ཚོའི་སྲིད་བྱུས་རེད།
དེ་དུས་བོད་མི་ཞིག་ནས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཨ་མེ་རི་ཀ་གཉིས་གཅིག་པ་ཨེ་རེད་ཅེས་གྲའུ་དཔོན་ལ་དྲིས་འདུག །གྲའུ་དཔོན་ནས་མ་རེད་ཅེས་འགྲེལ་བཤད་བརྒྱབ། དྲི་བ་འདི་ནི་ནམ་རྒྱུན་ནས་རྒྱ་མིས་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཨ་རི་བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཞེས་ངོ་རྒོལ་བྱ་ཡུལ་དང། གཤེ་གཤེ་གཏོང་ཡུལ་གཙོ་བོ་ཞིག་ཏུ་བརྩིས་ནས་དྲིལ་བསྒྲགས་ངན་པ་སྤེལ་བའི་དབང་གིས་བྱུང་བ་རེད་སྙམ། དེ་བཞིན་ཁྲི་ག་ནས་ཡིན་པ་རྒས་པོ་དཔའ་ཚེ་རིང་ནས་མིག་ཆུ་གཏོང་བཞིན་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཚང་སྐུ་གཟུགས་བདེ་མོ་ཡིན་ནམ། ང་ཚོར་རང་དབང་མི་འདུག་ཅེས་སྐད་འབོད་བྱས་པར་སེམས་གསོ་དང། གནས་ཚུལ་འགྲེལ་བརྗོད་གང་ཐུབ་བྱས་པ་མ་ཟད། སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་ཡང་མངོན་མེད་ཀྱིས་སྤྲད་པ་ཡིན།

ཟི་ལིང་ལ་འབྱོར་ཏེ་སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་སྐོར་རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་
དགག་བྱ་ཤ གས་ཆེ་བྱས་པར་གདོང་ལེན་གནང་བ།
V

དེ་ཉིན་དགོང་དྲོ་ཟི་ལིང་དུ་རོང་པོའ་གསེར་ཁྲི་ཚང་དང། ཨ་ལགས་གཏེར་སྟོན་རིན་ ིཔོ་ཆེ། གཉེན་ཐོག་དཔོན་ཕྲུག དོར་ཉིན་དཔོན་པོ་བཅས་འཚམས་འདྲིར་ཕེབས་པ་ཁོང་ཚོར་བཀའ་མོལ་ཞུས།
དེ་མཚུངས་དགོང་དྲོའ་ཞལ་ལག་རྗེས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་དང་རིན་གཉིས་ ིདབར་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་ཕྱོགས་སྐོར་ཚོུད་ ༧ ནས་ ༡༠།༣༠ བར་བཀའ་མོལ་རིང་པོ་ཞིག་གནང་བ་རེད། དེའི་ནང་དོན་སྙིང་བསྡུས་ནི། རིན་ནས་བརྗོད་དོན། སང་ཉིན་ནས་ལྟ་སྐོར་དངོས་གཞི་རེད། ད་བར་སྟ་གོན་ལྟ་བུ་རེད། རྒྱུ་མཚན་

124 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

གསུམ་གྱི་ཐོག་ནས་ལེགས་ཉེས་ཡོང་གི་རེད། དེ་ཚོ་ཚང་མས་མཁྱེན་པ་གནང་རོགས། གྲོང་ཁྱེར་ནང་བཞིན་ལྟ་སྐོར་གནང་ཡུལ་གྱི་ས་ཆར་མཐུན་རྐྱེན་ཁག་པོ་རེད། སྡོད་ས་འགྲིམས་འགྲུལ་དང་འཚོ་བ་གསུམ་མི་འདྲ་བ་ཆགས་ཀྱི་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་རེད། ཅེས་བཤད་འདུག །
སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་སེམས་ཁྲལ་མ་གནང། ང་ཚོ་ཚང་མ་འཚོ་བ་ལེགས་ཉེས་ཚང་མ་སྤྱད་མྱོང་བའི་མི་རེད། གུང་ཁྲན་ཏང་ལ་ངོ་ལོག་བྱས་རྗེས་བཙན་བྱོལ་ནང་འཚོ་བ་སོགས་དཀའ་ངལ་ཆེན་པོ་བྱུང་བ་རེད། ང་ཡིན་ན་ལོ་མང་རིང་རྒྱ་མི་དང་མཉམ་དུ་བསྡད་རྗེས་ངོ་ལོག་བྱ་རྒྱུའི་སེམས་ཐག་བཅད་དེ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཕྱིན་པ་རེད། འཚོ་བའི་གནས་སྟངས་དེ་ཚོ་ཁྱད་པར་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས་
གསུངས།

རིན་ནས་བསྐྱར་དུ་སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་སྐོར་གླེང་བ། སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན། སྲུང་མདུད་བཅས་ཀྱི་ཐད་ད་རེས་ང་ཚོ་སྐད་ཆ་བཤད་པས་མ་འགྲིག་པར་སྐུ་ངོ་པེ་ཅིང་ལ་ཕེབས་ཀྱི་ཡིན་གསུངས་པ་རེད། དེ་ནས་གོང་རིམ་གྱི་ཐག་གཅོད་བཞིན་ང་ཚོས་སེམས་ཐག་བཅད་དེ་ངོས་ལེན་བྱ་རྒྱུ་བྱས་པ་རེད། དེ་བཞིན་ཁྱེད་རང་གིས་འགན་ལེན་ཡང་བྱས་པ་རེད། འོན་ཀྱང་ཁ་ས་དགོན་ལུང་དགོན་པར་སྐུ་པར་དང་སྲུང་མདུད་སྤྲད་འདུག །དེ་བཞིན་དེ་རིང་སྐུ་འབུམ་དགོན་པར་ཡང་སྐུ་པར་དང་སྲུང་མདུད། བྱིན་རྟེན་སྤྲད་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་རྩ་བ་ཉིད་ནས་མ་འགྲིག་པ་རེད། སང་ཉིན་ནས་འདི་མཚམས་འཇོག་མ་བྱས་ན་རྩ་བ་ནས་མ་འགྲིག་པ་རེད། ས་གནས་ལ་སྐུ་ཚབ་ཚོས་དེ་ལྟར་བྱས་ན་ས་གནས་ལས་བྱེད་པས་བཀག་འགོག་བྱེད་དགོས་ཆགས་ཀྱི་རེད། དེའི་སྐོར་ངེས་པར་དུ་དེ་རིང་ཐག་གཅོད་བྱ་དགོས་ཀྱི་འདུག ། བཀྲམ་མ་ཆོག་པའི་རིགས་ཚང་མ་ང་ཚོའི་མཐོང་སར་སྒམ་ཁ་ཕྱེ་ནས་ཞིབ་འཇུག་བྱས་རྗེས་ཁ་བརྒྱབ་སྟེ། ང་ཚོས་ཧོང་ཀོང་བར་དུ་སྐྱེལ་གྱི་རེད་ཅེས་བཤད་པར།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 125

སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་སྐུ་རླུང་ཆེན་པོ་བཞེངས་ཏེ་གསུངས་དོན། ཁ་ས་སྐུ་པར་བཀྲམ་པ་རེད་པས་གསུངས་དུས། རིན་ནས་ཁ་ས་ཙམ་མིན་པར་དེ་རིང་ཡང་སྤྲད་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་ལབ་པར། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། སུས་སྤྲད་སོང། སུ་ལ་སྤྲད་སོང། དེ་ཚོ་གསུང་དགོས་ཡོད། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་པར་དེ་ཡང་ཁྱེད་རང་ལ་ཆོག་མཆན་ཞུས་ནས་སྤྲད་རྒྱུ་ཞིག་མ་རེད། ཡང་མི་སྒེར་གྱི་ངོ་ཤེས་ལ་སྤྲད་ཡོད་ན་དེ་མི་སྒེར་སོ་སོའ་ནོར་འཁྲུལ་རེད། གང་ལྟར་སུ་ལ་སྤྲད་ཡོད་ནའང། ང་ཚོ་བཙན་དབང་ ིའཁྱེར་མ་ཐུབ་པ་ལ་བརྟེན་རྒྱ་གར་ལ་ཕྱིན་པ་རེད། ད་ལྟ་ཡིན་ནའང་དེ་བཞིན་རེད། སྔོན་མ་ཁྱེད་རང་ཚོས་དང་པོ་བོད་ལ་སླེབས་སྐབས་བོད་མི་ཚོར་མཐུན་རྐྱེན་སྦྱོར་མཁན་ཡིན་ཞེས་བཤད་ཡོད་པ་དང། དེ་རྗེས་སྡུག་ཏུ་སྡུག་ཏུ་བཏང་སྟེ་མཐའ་མ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའ་གནས་ཚུལ་དེ་ཆགས་པ་རེད། ང་ལོག་སྤྱོད་པ་ཀུན་བདེ་གླིང་ཡིན། ིང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་མི་དྲུག་པོ་ཡང་གུང་ཁྲན་གྱི་བཙན་དབང་འཁྱེར་མ་ཐུབ་པར་སོང་ཙང་བཙན་བྱོལ་དུ་ཕྱིན་པ་རེད། རྒྱ་གར་ནང་རང་དབང་སོགས་ཡོད། མ་འོངས་པར་ཡིན་ནའང་ང་ཚོས་བསམ་བློ་གཏོང་གི་རེད། ང་ཚོ་འདིར་ཡོང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ཁྱེད་རང་གིས་ཤེས་ཀྱི་མེད་ན་ངས་བཤད་གོ། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་གཙོས་བོད་མི་ཚོ་ཚུར་བློ་ཁུག་རྒྱུའི་ཆེད་རྒྱ་ནག་གི་འགོ་ཁྲིད་ནས་དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་གྱི་སྲིད་བྱུས་བཟུང་ཡོད་པར་བརྟེན་ང་ཚོ་ཡོང་བ་རེད།
སྤྱིར་བཏང་རང་སྒེར་ལ་ཆ་བཞག་ན་རྒྱ་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་ལ་འདོད་པ་དང་ཡིད་ཆེས་མེད། ཡིན་ནའང་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་རྗེས་སུ་ང་ཚོ་བོད་མི་ཤི་གསོན་གཉིས་ཀ་འབྲང་གི་ཡོད། དེའི་ཐོག་ནས་ང་ཚོ་ལ་ཁྱེད་ཚོས་གོ་སྒྲིག་འདི་ཚོ་བྱས་པ་རེད། པེ་ཅིང་ནས་ད་བར་སྐྱིད་པོ་རྩ་བ་ནས་མ་བྱུང། ང་ཚོ་མི་དྲུག་པོ་བློ་མཐུན་དམ་གཙང་ཡིན། ཁྲིམས་དང་འགལ་རིགས་བྱེད་ཀྱི་མ་རེད། མདོར་ན་མཐུན་ཕྱོགས་ཀྱི་གནད་དོན་དེ་གཉིས་གཞི་ལ་བཞག་ནས་ངས་ད་བར་གནད་དོན་ལ་ཐག་གཅོད་བྱས་པ་ཡིན། ཞེས་དང།

126 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

སྐུ་པར་ཐད་སྲིད་བྱུས་གུ་ཡངས་སུ་ཕྱིན་ཡོད་པའི་རེ་བ་བྱས་པ་ཡིན། སྐུ་ཚབ་སུ་ལའང་མ་བྱུང་བ་གཅིག་ང་ཚོར་བྱེད་དགོས་པ་གང་ཡིན་ནམ། དེ་ཡང་སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་འདི་ཚོ་ཧོང་ཀོང་ནས་བྱས་ཁྱེད་ཚོའི་ལག་པ་བརྒྱུད་བྱས་ནས་ཡོང་བ་རེད། ཅེས་ཡར་བཞེངས་ནས་སྤྱན་འབྲས་བཙིར་ཏེ་བྱིན་རྟེན་དང་སྐུ་པར་ལ་ཕྱག་མཛུབ་ཀྱིས་སྟོན་པ་གནང། ང་ཚོས་སྦས་གསང་རྩ་བ་ནས་བྱས་མེད། གལ་སྲིད་སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་འཁྱེར་བ་ཁྲིམས་འགལ་ཡིན་ན་སྒམ་དེ་ཚོ་འདི་བར་སླེབས་ཐུབ་པ་གང་ཡིན་ནམ། ད་ཆ་ཁྱེད་རང་གིས་ས་གནས་ལ་ཁག་དཀྲི་བྱས་ནས་གནས་ཚུལ་འདི་བྱུང་བ་རེད། ཁྱེད་རང་གིས་ཁྲིམས་ཐོག་ནས་ག་རེ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན་ནའང་བྱེད་རོགས། སྔོན་མ་ནས་སེམས་ཐག་བཅད་ཟིན་པའི་མི་ཡིན། ཞེས་གསུངས།
རིན་ནས། སྐུ་པར་གཅིག་བཀྲམ་ཆོག་གི་མ་རེད། སྐུ་ངོ་། ད་ཆ་ལབ་ཡོད་དཱ། ཁྱེད་རང་གིས་འགན་འཁྱེར་དགོས་རེད་ཅེས་བཤད། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ང་ཚོ་རྒྱ་གར་ནས་ཡོང་དུས་བསམ་བློའ་ནང་འདི་འདྲ་ཡོང་གི་རེད་སྙམ་པ་དྲན་མ་བྱུང། ིད་ཡིན་ན་སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་སུས་འཁྱེར་གྱི་ཡིན་ནའང་འཁྱེར། ཞེས་གསུངས། རིན་ནས། ཉི་མ་དེ་རིང་སྐད་ཆ་ཚིག་རྩུབ་དང་རྣམ་འགྱུར་སྡུག་པོ་བསྟན་གྱི་འདུག་ཅེས་བཤད། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། བྱེད་སྟངས་ལ་བལྟས་ན་སྡུག་ཏུ་སྡུག་ཏུ་གཏང་རྒྱུ་མ་གཏོགས་གང་ཡང་མེད། ཅེས་གསུངས།
རིན་ནས། ཕྱི་ནང་གི་ཅ་དངོས་ལྗིད་ཚད་གང་ཡོད་ང་ཚོས་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་བཤད། (བྱིན་རྟེན་དང་སྐུ་པར་ཡོད་པའི་སྒམ་ལ་ཟེར་བ་ཡིན།)
སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། དེ་ལྟར་ཡིན་ན་འགྲིགས་ཀྱི་རེད། ཁྱེད་ཚོས་སྒམ་འདི་ཚོ་ད་བར་བཏང་བ་དེ་དང་པོ་ནས་སྐད་ཆ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུའི་དོན་ལ་ཡིན་པ་འདྲ། ད་ནས་བཟུང་ངས་འགན་འཁྱེར་གྱི་མིན་གསུངས། རིན་ནས། དེ་འདྲ་ཡིན་ན་ད་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 127

ནས་བཟུང་ངས་སྐད་ཆ་བཤད་ཀྱི་མིན་པར་མ་ཟད་གྲུབ་འབྲས་ཀྱང་ངན་པ་ཐོན་གྱི་རེད། ཅེས་བཤད།
སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། མ་བཤད་ནའང་མ་བཤད། ང་ལ་སྲོག་གཅིག་མ་གཏོགས་མེད། ལུང་པ་དང་ཁ་རྗེ་དབང་ཐང་ཆ་ཚང་ཤོར་ཟིན་པ་རེད། སུ་གཅིག་ལ་ཞེད་ཀྱི་མི་འདུག་པ་མ་ཟད། ད་རེས་གནད་དོན་ལྷག་པ་འདིས་གྲུབ་འབྲས་ངན་པ་སྔོན་ཆད་ཐོན་པ་ལས་ལྷག་པ་ཐོན་རྒྱུ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད། སྒམ་སོ་སོར་སྒོ་ལྕགས་དང་ཤོག་བུ་ག་རེ་སྦྱར་གྱི་ཡིན་ནའང་སྦྱར་རོགས། ཞེས་གསུངས།
རིན་ནས། སྒམ་དེ་ཚོ་ད་ཡར་མ་འཁྱེར། ང་ཚོ་མར་ཡོང་དུས་འཁྱེར་བྱས་ཧོང་ཀོང་བར་དུ་སྐྱེལ་ཆོག་གི་རེད། ཚིག་པ་མ་ཟ་ང་ཚོ་མཉམ་དུ་འགྲོ་རྒྱུ་ཟླ་བ་གཅིག་དང་ཕྱེད་ཀ་རེད་ཅེས་བཤད།
སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་། དེ་གང་ཡང་མ་རེད། མདོ་དོན། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་ཚབ་བཀའ་མོལ་བྱེད་མི་མང་པོ་སླེབས་ཡོད། དེ་ཚོར་རྒྱ་གཞུང་གི་འགྲོ་སོང་ཕྱོགས་བསྡོམས་བྱས་ན་འབོར་ཆེན་པོ་སླེབས་ཀྱི་རེད། དེ་ཚོ་རྒྱ་གཞུང་དངུལ་འབེལ་བའམ་མང་བའི་རྐྱེན་ཡིན་ནམ། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་ཁོང་གི་རྗེས་འབྲང་པ་རྣམས་འགུག་ཐབས་བྱ་རྒྱུ་འདི་གཉིས་ནས་གང་ཡིན་ནམ། ཁྱེད་རང་ནས་ནང་མོལ་བྱས་ཏེ་བཤད་རོགས་གནང། སྐུ་ཚབ་ཕེབས་རྒྱུ་ངེས་བསྡད་ཡོད་ཀྱང། ཕེབས་རྒྱུ་ལས་སླ་པོ་མེད། དཀའ་ལས་མང་པོ་བརྒྱབ་ནས་མཐའ་མ་འདིར་སླེབས་པ་རེད། ང་ཚོ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་མང་པོ་བརྒྱུད་བྱས་ཡོང་བ་རེད། དེ་ཚོ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པ་ལས་ལས་སླ་པོ་མེད། ང་ཚོ་ཕར་ལོག་ནས་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་གཙོས་ལས་བྱེད་དང་མི་མང་ལ་སྐད་ཆ་བཤད་དགོས་རེད། ད་ལམ་ཁྱེད་ཚོའི་སྤྱོད་པ་ཡག་པོ་བསྟན་ཀྱི་འདུག་དང་མི་འདུག །ཁོ་ཚོས་བརྟག་ཞིབ་བྱེད་ཀྱི་རེད། དབུ་ཁྲིད་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་གཞིར་བཟུང་གཤམ་འོག་ལས་བྱེད་པ་ཁྱེད་ཚོས་ཀྱང་ཤེས་དགོས་པ་

128 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

དང། བསམ་བློ་གུ་ཡངས་པོ་གཏོང་དགོས། ཞེས་དང། རྒྱུ་མཚན་མང་པོ་ལ་བརྟེན་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཕྱི་ལ་ཕེབས་པ་རེད་མ་གཏོགས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཁུངས་མ་འཁྱོལ་བར་ཕེབས་པ་མ་རེད། དེ་ལས་སླ་པོ་མེད། གོང་རིམ་སུ་ལ་བཤད་དགོས་ཡོད་ནའང་བཤད་རོགས། དེའི་ཐོག་དོན་ཚན་གསུམ་ཞིག་ཞུ་རྒྱུ་ཡོད།
༡ ཐོག་མར་ཁྱེད་ཚོས་ཁ་ནས་བཤད་པ་བཞིན་དངོས་གནས་ང་ཚོ་བོད་པས་མ་འཇོན་པ་དེ་དག་ཁྱེད་ཚོས་རོགས་པ་བྱེད་ཀྱི་རེད་བསམས་ནས་བོད་མི་ཚོས་དང་པོ་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་བྱས་ཡོད། དེ་ནས་ཇེ་སྡུག་ཇེ་སྡུག་ཏུ་བཏང་སྟེ་ཐ་མ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོའ་གནས་ཚུལ་ཐབས་རྡུགས་དེ་བྱུང་བ་རེད། ི
༢ ང་ལ་ཆ་བཞག་ན་གུང་ཁྲན་ལ་ངོ་རྒོལ་མཐའ་གཅིག་ཏུ་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་ཞིག་ཡིན། ཐ་མ་ངའི་ལས་འགན་གྱི་ནང་ནས་གཟི་བརྗིད་ཆེ་ཤོས་དེ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་སྐུ་ཁམས་བདེ་པོའ་ཐོག་རང་དབང་ལུང་པར་གདན་འདྲེན་ཞུ་ཐུབ་པ་ ིའདི་ཡིན།
༣ དེང་སྐབས་གུ་ཡངས་སྲིད་བྱུས་ཁྱབ་བསྒྲགས་བྱས་པའི་རྗེས་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ཀྱང་དེར་རེ་བ་གནང་ཡོད། དེ་ལ་གཞིགས་ཏེ་ད་རེས་པེ་ཅིང་ལ་ཁ་བལྟས་ནས་ང་ཚོ་ཡོང་བ་འདི་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ཐུགས་རེ་གནང་བ་ལྟར་ཡོང་བ་ཡིན། ཤི་གསོན་གང་ལ་ཐུག་ནའང་ཁོང་གི་བཀའ་བསྒྲུབ་རྒྱུ་ཡིན། ཅེས་
གསུངས།

རིན་ནས། སྐུ་ངོ་ཁྱེད་རང་གི་ལོ་རྒྱུས་ཆ་ཚང་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་བྱུང་བར་མ་ཟད། སྐུ་ངོ་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་གོ་དུས་ང་ཕོད་དང། པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ། ཕུན་དབང་བཅས་ནས་དགའ་བསུ་གནང་གི་འདུག །དེ་རིང་ཚང་མས་སྐད་ཆ་མཚན་གང་བཤད་རེས་བཏང་ནའང་བཏང་ཆོག་གི་རེད། སྐར་མ་ལྔའི་རིང་ཚོགས་འདུ་བར་གསེང་ཡིན། ཞེས་བརྗོད།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 129

དེ་སྐབས་ཕན་ཚུན་བཀའ་མོལ་འཁྲུག་པོ་དང་བསམ་ཚུལ་རྣོ་ངར་ཆེན་པོ་གསུང་རེས་གནང་བ་དང། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་སྐུ་ན་མཐོ་བས་བཀའ་མོལ་བསྐྱར་འདྲི་ཞུས་དུས་མ་དྲན་པ་གནང་བ་དེ་སྐབས་སྐད་སྒྱུར་ལའང་བཀའ་བཀྱོན་གནང་སོང། བར་གསེང་སྐབས་ཚང་མས་ཆུ་དང་ཇ་འཐུང་བ་དང། ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཐ་མག་ཀྱང་འཐེན་སོང།
དེ་རྗེས་ཚོགས་འདུ་མུ་མཐུད་ཚོགས་སྐབས། རིན་ནས། སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་བཀྲམ་ཆོག་གི་མ་རེད། འདི་ཚོགས་གཙོས་ཕྱོགས་བསྡོམས་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་པར།
སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། དམག་མི་ཡོང་ནའང་ཡོང། ག་རེ་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ནའང་བྱེད། ཕར་ལོག་ནས་འཛམ་གླིང་ཐོག་སྐད་ཆ་མང་ཐག་ཆོད་བཤད་ཀྱི་ཡིན། དེ་མ་བྱས་ན་ང་ཀུན་བདེ་གླིང་མིན། དེ་མ་གཏོགས་བསམ་བློ་གཏོང་རྒྱུ་མེད། ཅེས་
གསུངས།

རིན་ནས། དེ་འདྲ་བྱ་དགོས་མེད། འདི་ཚོ་ལབ་མ་དགོས། ཞེས་བཤད་པར། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། འོ་ན་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་ཚབ་ཀྱིས་ཏཱ་ལའི་མའི་སྐུ་པར་འཁྱེར་མ་ཆོག་པ་གང་རེད་གསུངས་པར། རིན་ནས། དེ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁྲིམས་རེད་ཅེས་བཤད། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ཁྲིམས་དེ་ང་ཚོ་པེ་ཅིང་ལ་མ་སླེབས་གོང་ཡོད་པ་རེད་དམ། ཞེས་གསུངས། རིན་ནས། སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་ཡོད་པའི་སྒམ་དེ་མཉམ་དུ་འཁྱེར་དགོས་མེད། ལྟ་སྐོར་ཚར་རྗེས་ཐ་མ་འདི་ཚོ་སྐྱོན་མེད་པར་ཕར་འཁྱེར་ཆོག་གི་རེད། ཁྱེད་ཚོ་ལྟ་སྐོར་ཚོགས་པ་རེད་པ་ཞེས་དང། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ང་ཚོ་བཙོན་པ་མ་རེད་གསུངས་བྱུང། དེར་བློ་ཕམ་ཡོད་ཟེར་བར། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེས་གསུངས་པ་དེར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཡོད། སྐུ་ཚབ་ནང་ནས་ང་ཚོ་མི་ཆུང་ཤོས་རེད། སྐུ་མགྲོན་ལ་སྦྱིན་བདག་

130 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

གིས་རྙོག་དྲ་དང་བསུན་པོ་བཟོས་ན་སྐུ་མགྲོན་སྐྱིད་པོ་ཡོང་གི་རེད་པས། ང་ཚོ་རང་དབང་ལུང་པ་ནས་ཡོང་བའི་མི་ཡིན་པས་ཁྲིམས་ཞེད་སྣང་ཚ་པོ་དེའི་ནང་བསྡད་འདོད་མེད། ཡིན་ནའང་ང་ཚོས་སྡུག་རུས་བྱེད་ཀྱི་རེད། དེས་འགྲིག་གི་མི་འདུག་ཅེས་ད་ལྟ་ངས་ཁྱེད་རང་ལ་ལབ་པ་མ་ཟད་ཀྲུང་དབྱང་ལའང་ལབ་ཀྱི་ཡིན། དེ་རིང་སྤགས་ཚགས་རལ་བའི་ཐོག་ལ་སྡུག་པ་ཚང་མ་ལབ་པ་ཡིན། ཞེས་གསུངས་ཏེ་ཚོགས་འདུ་གྲོལ།
སྐད་སྒྱུར་ནས་ཁྱེད་རང་གཉིས་ད་རེས་བཤད་རེས་མང་པོ་བཏང་སོང། ཧཱ་ཧཱ་ཧ་ཞེས་བཤད་སོང། སྐད་སྒྱུར་ནི་པེ་ཅིང་ནས་ང་ཚོའི་མཉམ་དུ་བཏང་བ་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ལས་ཁུངས་ནས་ཡིན་པའི་དབང་འདུས་རེད། སྐུ་ངོ་དང་རེན་གཉིས་ནས་གསུང་སྐད་ཆེན་པོས་བཀའ་མོལ་གསུང་གནང་སྐབས། སྐད་སྒྱུར་གྱིས་ཀྱང་སྐད་ཤ གས་ཆེན་པོས་སྐད་སྒྱུར་གྱི་འདུག །ཡང་བཀའ་མོལ་འཇམ་པོའ་ཐོག་ ིནས་གསུང་དུས། ཁོས་ཀྱང་དེ་མཚུངས་སྐད་ཤ གས་ཆུང་ངུའི་ཐོག་ནས་སྒྱུར་གྱི་འདུག །རྗེས་སུ་ངས་ཁོང་ལ་འདིའི་སྐོར་སྐད་ཆ་དྲིས་པར། འདི་ནི་སྐད་སྒྱུར་གྱི་ལག་རྩལ་རེད། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་ཕན་ཚུན་དབར་གྱི་སྐད་ཆའི་ཚོར་བ་སླེབས་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད་ཅེས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་བྱུང།
དབང་འདུས་ནི། སྤྱིར་བཏང་མི་གཤིས་ལྷོད་པོ་དང་སྐད་ཆ་འཇམ་པོ། གནས་ཚུལ་ཚང་མར་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱེད་མཁན་ཞིག་དང། རྒྱུན་དུ་རང་ཉིད་ཏང་ཡོན་ཡིན་པར་སྤོབས་པ་བྱེད་མཁན་ཞིག་འདུག །དེ་བཞིན་མི་རིགས་ཀྱི་ལ་རྒྱ་བརྟན་པོ་ཡོད་པའི་མཐོང་ཚུལ་བྱུང། ཁོང་རང་ཆོས་ལ་དད་མེད་ཅེས་དངོས་སུ་བཤད་ནའང་ར་བཟི་དུས་ཆོས་དད་ཡོད་པའི་སྐད་ཆ་གསལ་པོ་ཐོན་གྱི་འདུག །དཔེར་ན་སེམས་གཏིང་གི་སྐད་ཆ་ཤོད་སྐབས་ཁོང་གི་ཨ་མ་ལགས་ཆོས་ལ་དད་པ་ཆེན་པོ་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཡིན་ཞེས་ཡང་ཡང་བཤད་པར་མ་ཟད། ཁོང་རང་ལས་མེད་བྱས་ནས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 131

སྡོད་སྐབས་ཨ་མས་ཡུལ་གྱི་བླ་མའི་དྲུང་གསུང་བརྟག་ཞུས་པར་སེམས་ཁྲལ་བྱེད་མི་དགོས། རིང་མིན་གཏམ་བཟང་པོ་ཞིག་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར་ཟླ་བ་གཅིག་ནང་ཁོང་རང་ལ་ལས་ཀ་ཐོབ་ཚུལ་ཤོད་ཀྱི་འདུག །དེ་བཞིན་ཆུང་དུས་ཡུན་རིང་ནད་མནར་གྱིས་དྲག་སྐྱེད་མ་བྱུང་བའི་སྐབས་བླ་མ་ཞིག་གིས་བུ་དེའི་སྟོད་སྒལ་རྒྱབ་ལ་རྨེ་བ་ཞིག་འདུག །ཞབས་རིམ་འདི་དང་འདི་བྱེད་དགོས་ཞེས་གསུངས་པ་ལྟར་རྒྱབ་ལ་རྨེ་བ་ཡོད་པ་མཐོང་དུས་མ་བུ་གཉིས་ཀ་ཧང་སངས་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་ཞེས་བརྗོད་ཀྱི་འདུག །
ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པའི་ཁོངས་ཕྲན་རང་ལོ་ན་ཆུང་ཤོས་ཡིན་སྟབས་སྐད་ཆ་ཤོད་བདེ་བ་བཅས་ཀྱི་ཆ་ནས་ངེད་གཉིས་དབར་ནང་ཚགས་དང་མཐུན་པོ་བྱུང། དུས་ཚོད་ནམ་བྱུང་ལ་ཁོང་ནས་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་གནས་སྟངས་སྐོར་ཡང་ཡང་དྲིས་རྩད་བྱས་པ་ཁག་ལ་སྦ་གསང་མེད་པར་ལན་འདེབས་བྱས་པར་དོ་སྣང་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག །བཙན་བྱོལ་གཞུང་གི་གནས་སྟངས་དང། སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས། བོད་མིའི་གཞིས་སྒར་ཁག་ཆགས་སྟངས། གཞུང་འབྲེལ་མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པ་གཞོན་ནུ་དང་བུད་མེད་ལྷན་ཚོགས། དེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་ནང་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་གྱི་གནས་བབ་བཅས་དང། ང་ཚོ་གཞོན་ནུ་ཁག་གཅིག་གིས་རྒྱ་མིའི་ཅ་དངོས་ལ་ངོ་རྒོལ་ལས་འགུལ་སྤེལ་བའི་སྐོར། ལྷག་པར་བོད་མི་ཚོས་རྔམ་སྟོན་ཁྲོམ་སྐོར་བྱེད་སྐབས་ལྡི་ལི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚབ་ཁང་ལ་རྡོ་དང་ས་ཕག་འཕངས་པ་སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཚུལ་བཤད་པར། ཁོང་ནས་དེ་འདྲ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད་ཅེས་ཡིད་ཆེས་རྩ་བ་ནས་བྱེད་ཀྱི་འདུག །
དེའི་སྔོན་ལྡི་ལིར་ལི་པང་སླེབས་སྐབས་མི་མང་ནས་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ངོ་རྒོལ་སྐད་འབོད་བྱེད་སྐབས་རང་ཉིད་དངོས་སུ་མཉམ་ཞུགས་བྱས་པ་མ་ཟད། ལག་གཡས་པའི་ལག་མཐིལ་དུ་ཉེན་རྟོག་པས་ཉེས་རྡུང་ཕོག་པའི་རྨ་ཤ ལ་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་

132 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

པ་དེ་ཁོང་ལ་བསྟན་ནས་འགྲེལ་བརྗོད་ཞུས་པ་ཡིན། མང་གཙོ་རང་དབང་གི་ལུང་པའི་ནང་ངོ་རྒོལ་སྐད་འབོད་བྱེད་པར་ཡ་མཚན་རྒྱུ་གང་ཡང་མེད་ནའང། དབང་ཆ་གཅིག་སྡུད་ཀྱི་དམར་པོའ་རྒྱལ་ཁབ་ནང་གཞུང་གི་རྒྱས་སྒོའི་མདུན་མི་མང་དཀྱུས་ ིམས་ངོ་རྒོལ་སྐད་འབོད་བྱས་ཟེར་བ་དང། ཀྲུང་གོའ་གཞུང་ཚབ་མདུན་བཙན་བྱོལ་ ིབ་ཞིག་གིས་ངོ་རྒོལ་བྱས་ཟེར་བ་དེ་ཤེས་བྱར་མི་སྲིད་པ་ལྟ་བུས་བློར་ཤོང་དཀའ་བ་ཡོང་གི་ཡོད་འདུག །དེ་ནི་ཕྱོགས་ཡོངས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་བྱ་རྒྱུའི་བརྒྱུད་ལམ་མེད་པ་དང། རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་གང་བཤད་པ་དེ་རང་མ་གཏོགས་གོ་རྒྱུ་མཐོང་རྒྱུ་མེད་སྟབས་ཁོང་ལ་ཁག་ཡོད་མ་རེད་སྙམ།
ཡང་ཁོང་ནས་བརྗོད་དོན། ཁོང་རང་བལ་ཡུལ་གཞུང་ཚབ་ཁང་ལ་འགྲོ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཐོབ་ཀྱང་མོས་མཐུན་བྱས་མེད་ཅེས་བཤད་བྱུང་བར། ཕྲན་ནས་མ་འོངས་པར་དེ་འདྲའི་གོ་སྐབས་བྱུང་ན་ངེས་པར་འགྲོ་དགོས་རེད། ཕྱི་ལོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་དངོས་སུ་ཤེས་རྟོགས་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཡོང་གི་རེད། དེ་བཞིན་ད་ལྟ་ངས་བོད་མི་ཚོས་རྒྱ་ནག་གི་གཞུང་ཚབ་མདུན་ངོ་རྒོལ་སྐད་འབོད་བྱེད་ཀྱི་རེད་ཅེས་བཤད་པ་དངོས་བདེན་ཡིན་མིན་དངོས་སུ་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་པ་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་སོགས་བཤད་པ་ཡིན། དབང་འདུས་ནས་སྐབས་དེར་དེབ་ཆུང་ནང་ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་རྣམས་དང་མཉམ་གླེང་མོལ་གང་བྱུང་བ་ཆ་ཚང་ཐོ་འགོད་བྱེད་ཀྱི་འདུག །
སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་རྒྱ་གར་ལ་ཕྱིར་འཁོར་ནས་ཟླ་ཤས་རྗེས་ཁོང་ལྡི་ལི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚབ་ཁང་དུ་གནས་སྤོས་བཏང་འདུག །དེར་གཞིགས་ན་སྐབས་དེར་ཁོང་ནས་སྐུ་ཚབ་ཚོའི་གསུང་སྒྱུར་གྱི་ལས་འགན་ཡག་པོ་བྱུང་བར་མ་ཟད། སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པའི་སྐོར་གོང་རིམ་ལ་ཕྱོགས་ཡོངས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་སྙན་གསན་ཞུ་དགོས་ཁག་ཀྱང་འདོད་བློ་ཚིམས་ངེས་བྱུང་བར་མངོན། ཁོང་ལྡི་ལིར་འབྱོར་རྗེས་ཁ་པར་བཏང་སྟེ་ང་གཉིས་གྲོགས་པོ་རྙིང་པ་རེད། ང་ལྡི་ལིར་སླེབས་ཡོད་ཉིན་གཅིག་ཐུག་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 133

དགོས་ཞེས་ཐེངས་གསུམ་ཙམ་བཤད་བྱུང། སྐབས་དེར་ཕྲན་རང་སྲི་ཞུ་བ་བྱས་ནས་ལོ་ཤས་ལས་ཕྱིན་མེད་པ་དང། སློབ་ཕྲུག་ནང་བཞིན་ལག་སྣེ་ལྡང་ཙམ་ལས་མེད་པར་སོང་ཁོང་དང་ངོ་ཐུག་བྱེད་སྐབས་དེ་སྔ་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་ཡིན་པའི་ལ་རྒྱ་བཟུང་ནས་འདྲ་མཉམ་ཐོག་སྐར་མ་ལྔ་ཅན་གྱི་ཟ་ཁང་ནང་འཁྲིད་རྒྱུའི་བློ་ཁོག་ལྡང་མ་སོང་ཡང། ཕྱིས་སུ་ཕྲན་རང་ཐེ་ཝན་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ལ་བསྐོ་གཞག་བྱུང་རྗེས་ལྡི་ལིར་ཡོང་ཞོར་ཞིག་ལ་གོང་རིམ་ལ་སྙན་གསན་ཞུས་ཏེ་སྐར་མ་ལྔ་ཅན་གྱི་མགྲོན་ཁང་ཞིག་ནང་ངོ་ཐུག་བྱས་པ་ཡིན། དེ་སྐབས་ཁོང་རང་ལོ་མང་རིང་གཞུང་ཚབ་ནང་ལས་ཀ་བྱས་པ་དང། བོད་མི་དང་འབྲེལ་བའི་སྡེ་ཚན་གྱི་ལས་འགན་ཡུན་རིང་ཁུར་མྱོང་བའི་ཆ་ནས་ང་ཚོར་བསླབ་བྱ་གང་ཡོད་ཅེས་དྲིས་པར། ཐེ་ཚོམ་མེད་པར་ཚང་མ་མཐུན་པོ་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཤད་བྱུང། ལོ་ཤས་གོང་ཁོང་རྒས་ཡོལ་ལ་མ་ཕེབས་བར་ལྡི་ལི་རྒྱ་ནག་གཞུང་ཚབ་ཁང་ནང་ཡུན་རིང་པོ་ལས་ཀ་བྱས་འདུག་པ་བཅས་ནི་ཞོར་འཕྲོས་ཙམ་མོ།
ད་ནི་གོང་ནས་མུ་མཐུད་བརྗོད་པར་བྱ་སྟེ། སྐུ་ཚབ་ཚོ་ཟི་ལིང་དུ་ཉིན་ཤས་བསྡད་རིང་རེབ་གོང་འབྲོག་ཕྱོགས་ཀྱི་མི་སྣ་དྲུག་ཅུ་སྐོར་ཞིག་འཚམས་འདྲིར་སླེབས་པ་རྣམས་དང་ཐུག་འཕྲད་གནང། རྨ་ལྷོ་ས་ཁུལ་རོང་འབྲོག་དང་དགོན་སྡེ་སོ་སོའ་སྐུ་ཚབ་དང། བླ་དཔོན། རོང་པོ་ནང་སོ། སྐྱེ་དགུ་མདོའི་ནང་ཆེན་རྒྱལ་ ིསྲས་དང། སྣང་ར་དཔོན་པོའ་སྲས་འགྱུར་མེད། ཨ་ལགས་ཆུ་བཟང་ཚང་དང་ལ་ ིམོ་ཞབས་དྲུང་དཀར་པོ་ཚང་སོགས་དང། གཞན་ཡང་མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའ་དགེ་སློབ་གང་ཙམ་དང་རང་རིགས་ལས་བྱེད་ཁག་གཅིག་བཅས་ ིའཚམས་འདྲིར་འབྱོར། ཕན་ཚུན་དགའ་བསུའི་འཚམས་འདྲི་ཞུ་རེས་བྱས། ན་གཞོན་ཚོ་སེམས་ཤ གས་ཆེན་པོ་ཡོད་སྐོར་དང། མི་རིགས་ཀྱི་ཆེད་དུ་གང་ཡང་བློས་བཏང་ཐུབ་སྐོར་སོགས་བཤད་སོང་བ་དག་གང་ལ་དེ་འཚམས་ཀྱི་ལན་ཕུལ།

134 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

བསམ་འཕེལ་ལགས་ངེད་གཉིས་ནས་ཁོང་ཚོ་མཉམ་དུ་སྐད་ཆ་ཤོད་སྐབས། ཨ་མདོའ་སྐད་གོ་བདྷ་མ་འཕྲོད་པའི་དཀའི་ངལ་ཆེན་པོ་བྱུང། མཚམས་རེ་དབུ་ཆེན་ཐོག་བྲིས་ཏེ་ཕན་ཚུན་སྐད་ཆ་དྲིས་རེས་དང་ལན་འདེབས་བྱེད་རེས་བྱས། ན་གཞོན་ཁག་གཅིག་ལ་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་མི་འབོར་གནས་སྟངས་ཁ་གསལ་ཞིག་དགོས་པའི་རེ་འདུན་བྱས་པ་ལྟར། ན་གཞོན་དེ་ཚོས་གལ་ཆེ་དོན་ཆེར་བརྩིས་ཏེ་མཚན་མོ་ཞིག་སྐྱེལ་བར་སླེབས་བྱུང། དེ་དུས་རྒྱ་གར་ལ་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་སྤྱི་དང་ལྷག་པར་མི་འབོར་གྱི་གནས་ཚུལ་མཁོ་སྒྲུབ་བྱ་རྒྱུའི་རྒྱུ་ཆ་དཀོན་པོ་ཡིན་སྟབས། ཡིག་ཆ་དེ་དག་རྗེས་སུ་དྷ་རམ་ས་ལ་ནས་མི་འབོར་གནས་སྟངས་ཞིབ་འཇུག་བྱ་རྒྱུར་ཐུགས་ཕན་གསོས་པོ་བྱུང་ཡོད།
སྐབས་དེར་སྐུ་ཚབ་ཚོ་མདོ་སྨད་ས་ཁུལ་ཁག་ཏུ་ཕེབས་སྐབས་བླ་མ་མི་དཔོན་དང་ཤེས་ལྡན་མི་སྣ་སོགས་ལ་ནང་མོལ་གྱི་ཐོག་ནས་བཀའ་མོལ་ཞིབ་ཕྲ་གནང་མཁན་གཙོ་བོ་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གནང་བ་རེད། སྐྱེ་དགུ་མདོར་གྲའུ་དཔོན་ནས་གནང་བ་རེད།

རེབ་གོང་དུ་ཕེབས་པ།
V

ཕྱི་ཚེས་ ༢༢ ཉིན་ཟི་ལིང་ནས་ཞོགས་པ་ཆུ་ཚོད་ ༨༌༣༠ ལ་ཐོན་ཏེ་ཚེ་དགོན་རྫོང་བརྒྱུད་ཉིན་རྒྱབ་ཙམ་རྨ་ལྷོ་རེབ་གོང་དུ་འབྱོར། དེ་ཉིན་ཟི་ལིང་ནས་ཐོན་སྐབས། རིན་ནས་བྱིན་རྟེན་དང་སྐུ་པར་སོགས་ཡོད་པའི་སྒམ་དེ་ཚོ་འཁྱེར་མི་ཆོག་ཟེར་མཁན་མི་འདུག་ལ། སྒམ་རྩིས་ལེན་མཁན་ཡང་མི་འདུག །ང་ཚོས་ཀྱང་སྣང་མེད་ཐོག་མཉམ་དུ་འཁྱེར་བ་ཡིན། དེའི་སྐོར་ང་ཚོའི་མཉམ་ཡོད་པའི་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་ཚོས་ཀྱང་ཚིག་ཟུར་ཙམ་ཡང་ཤོད་མཁན་མི་འདུག་པར་མ་ཟད། སྤྱི་མཚུངས་ལྟར་ཚང་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 135

མས་མཉམ་རུབ་ཐོག་སྒམ་དེ་ཚོ་འོར་འདྲེན་བྱས་ཤིང། དེ་ནི་ཕལ་ཆེར་ཉིན་སྔོན་མ་དེར་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་ཚོར་ཤ གས་ཆེན་པོའ་སྒོ་ནས་བཀའི་མོལ་གནང་བའི་དབང་གིས་འགྱུར་བ་ཕྱིན་པ་གསལ་པོ་འདུག་ཅིང། ད་ལྟ་ཕྱིར་བལྟས་བྱེད་དུས་རྒྱ་མིའི་ངོས་ནས་སྐུ་ཚབ་ཚོའི་ལས་དོན་ལམ་ལྷོངས་ཡོང་ཆེད་གུ་བཤངས་ཆེན་པོ་བྱས་པ་ཞིག་རེད་འདུག །
རྨ་ལྷོ་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ཁྱབ་ཁོངས་སུ་རྫོང་ཁག་བཞི་དང་རང་སྐྱོང་རྫོང་གཅིག་བཅས་ལྔ་ཡོད་འདུག །བོད་ས་མང་ཆེ་བ་ཁ་ཆེས་ཟིན་འདུག །ཁ་ཆེ་ཚོས་བོད་སྐད་ཤེས་ཀྱི་འདུག །གོ་ཐོས་སུ་བོད་མི་ཚོ་རི་མཐོ་སར་བསྡད་དུས་གཤམ་གྱི་ས་ཞིང་ལེགས་པ་ཚང་མ་རྒྱ་མི་ལ་རིམ་བཞིན་ཤོར་གྱི་ཡོད་པ་འདྲ། ས་བོད་ས་དང། མིང་བོད་མིང། ཡང་རེ་འགའ་རྒྱ་མིང་ཡོད་པ་བཅས་སེམས་པ་སྐྱོ་བོའ་རང་བཞིན་དུ་ ིསྣང། བོད་སར་བོད་མི་མེད་པར་ཕྱི་མི་བསྡད་པ། རི་ཞིག་མཐོང་བ་དེར་ལ་རྫས་དང་དར་ལྕོག་གཡག་ལུག་སོགས་བོད་ཀྱི་འབྲོག་པའི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་རྣམ་པ་གསལ་པོ་མཐོང་བྱུང། ལམ་ཞོར་ནས་ཅོ་ནེ་དང་བྱ་ཁྱུང་དགོན་པ་གཉིས་མཇལ་བྱུང། རྨ་ཆུ་དང་དགུ་བཅུ་ཆུ་གཉིས་བརྒྱུད་དེ་རེབ་གོང་དུ་འབྱོར།
རེབ་གོང་དུ་མ་འབྱོར་གོང་བོད་མི་ཚོའི་ཕེབས་བསུ་དང་པོ། རླངས་འཁོར་ཆེན་པོ་གསུམ་དང་རྫོང་གི་ལས་བྱེད་པ་བཅས་སྤྱི་ལེ་ ༢༠ སར་འབྱོར་འདུག །རྨ་ལྷོ་ས་ཁུལ་གྱི་ཀྲུའུ་ཀྲང་གཞོན་པ་རྡོ་རྗེ། རྫོང་དཔོན་ཕུན་ཐར་རྒྱལ། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ཁང་གི་གཙོ་འཛིན་རྒྱ་རིགས་ཤིག རོང་པོ་དགོན་ཆེན་དང། རེབ་གོང་ལྔ་མང། དཔོན་པོ། གཏན་སྡོད་ཁ་ཆེའི་མི་སྣ། གཞན་ཡང་རོང་འབྲོག་གི་དགོན་སྡེ་སོ་སོའ་སྐུ་ཚབ་བཅས་མི་གྲངས་ ༢༠༠ སྐོར་ཕེབས་བསུར་བཅར་འདུག །ཐོག་མར་ ིཕན་ཚུན་ངོ་སྤྲོད་དང་རིམ་བཞིན་མཇལ་ཁ་ཞུས། དེ་ནས་རེབ་གོང་དགོན་ཆེན་རྫོང་གི་ལས་ཁུངས་མ་ལག་ཡོངས་རྫོགས་ཡོད་ས་ལ་མ་སླེབས་བར། མི་མང་ནས་ལག་

136 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཏུ་ཁ་བཏགས་དང་མེ་ཏོག་བཟུང་སྟེ་གུས་བརྩིའི་ཕེབས་བསུ་ཞུས། ཨ་མདོའ་ནང་ ིཕེབས་བསུ་ལ་ཇ་ཐབ་ཟེར་གྱི་འདུག །
མང་ཚོགས་ནས་ཕེབས་བསུའི་ཇ་ཐབ་མང་པོ་གྲ་སྒྲིག་བྱས་ཀྱང། སྲིད་གཞུང་ནས་བཀའ་འཁྲོལ་མ་སྤྲད་པ་གུར་ཕུབ་པ་རྣམས་མར་ཕབ་བཅུག་པ་སོགས་བྱས་འདུག།འོན་ཀྱང་མི་མང་གིས་ཨུ་ཚུགས་མཐར་སྐྱེལ་བྱས་རྐྱེན་ཇ་ཐབ་གཅིག་རང་བཞག་འདུག །དེར་བརྟེན་མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཆེ་ས་ཚང་མར་མ་བཀག་པ་དང། ཇ་ཐབ་གཅིག་ཡོད་པ་དེར་ཡང་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་ཚོས་མ་བཀག་པར་ཐད་ཀར་བསྐྱོད་གྲབས་བྱེད་སྐབས། ཞིང་ཆེན་སྲིད་གཞུང་གི་སྣེ་ལེན་དོ་དམ་པ་སྟོང་གོ་ (བོད་རིགས་) ནས་ཇ་ཐབ་ཡོད་ས་དེར་ངེས་པར་དུ་རླངས་འཁོར་བཀག་དགོས་ཞེས་རྒྱའི་དཔོན་རིགས་རྨ་པུ་ཀྲང་ལ་ངར་བཞིན་བཤད། སྟོང་གོ་ཁོ་རང་གིས་དབང་ཆ་བེད་སྤྱད་ནས་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ཡོད་པའི་རླངས་འཁོར་དེ་ཇ་ཐབ་ཡོད་སར་འཁྲིད། དེར་བརྟེན་རླངས་འཁོར་གཞན་ཚོ་ཡང་མ་བཀག་རང་བཀག་ཆགས། དེར་གསོལ་ཇ་བཞེས་རག་དང་ཤ་མོག་མོག་ཤིང་ཏོག་འདྲ་མིན་སོགས་ཧ་ཅང་མང་པོ་གྲ་སྒྲིག་བྱས་འདུག །འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ལའང་ཁྲི་ཆུང་ངུ་གཅིག་བརྒྱབ་འདུག།བཞུགས་ཁྲིའི་རྒྱབ་ལ་ཐང་ག་འགྲེམས་པ་དང་མཆོད་མེ་དང་ཡོན་ཆབ་ཕུལ་འདུག །དེར་མི་འདུ་འཛོམས་ཆེན་པོ་ཆགས་པ་དང། ཕེབས་བསུའི་ཆེད་རྟ་པ་ཉིས་བརྒྱ་ལྷག་ཙམ་འདུག །བུད་མེད་ཚོས་མ་ཎི་རྟ་དབྱངས་འཐེན་ཅིང། མི་རྒན་གཞོན་བར་གསུམ་ངུ་མཁན་དང་སྐུ་ཚབ་ཚོ་མཇལ་རྒྱུའི་ཆེད་འཚང་ག་ཆེན་པོ་བརྒྱབ་སོང།
ཐོག་མར་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེར་ཕེབས་བསུ་ཞུས་པ་ཙམ་མ་གཏོགས་གཞན་རྣམས་མི་མང་གི་དཀྱིལ་ལ་ལུས་སོང། མི་མང་ནས་སྐུ་ཚབ་རྣམས་ངོ་ཤེས་ཀྱི་མེད་སྟབས་གནས་སྐབས་རིང་བདག་པོ་རྒྱག་མཁན་མེད་པ་ལྟ་བུ་ཆགས། དེ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 137

བཞིན་རྒྱ་ནག་ནས་ཡོང་བ་དང་ཞིང་ཆེན་ནས་ཡོང་བའི་རྒྱའི་དཔོན་རིགས་ཚོ་ཡང་མང་ཚོགས་ནང་དུ་འདྲེས་པ་ལྟ་བུ་ཆགས་སོང།
ས་གནས་མང་ཚོགས་ཀྱིས་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེར་དད་གུས་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་ཞུ་གི་འདུག །ཕལ་ཆེར་བླ་ཆེན་ཞིག་དང་འདྲ་བའི་དགའ་མོས་དང་དད་གུས་བཅོས་མ་མ་ཡིན་པར་ཞུ་བཞིན་འདུག །
ངང་ཙམ་ནས་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་གིས་གཙོས་པའི་སྐུ་ཚབ་རྣམས་གུར་ནང་དུ་གདན་འདྲེན་ཞུས་གནང་བ་དང་སྐུ་ཚབ་ཚོ་རིམ་བཞིན་ངོ་འཕྲོད་བྱུང་བར་བརྟེན། མི་མང་གིས་སྐུ་ཚབ་ཚོར་ཡང་གུས་བཀུར་ཚད་མེད་ཞུ་གི་འདུག །གུར་ནང་སྐུ་ཚབ་ཚོ་དང། ཞིང་ཆེན་གྱི་བོད་རིགས་ལས་བྱེད། ས་གནས་ཀྱི་བོད་རིགས་ལས་བྱེད་བཅས་ལས་གཞན་རྒྱ་མི་ཚོ་སླེབས་མེད། དེ་ནི་ཁོ་ཚོས་མི་འདོད་པའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་པ་ཞིག་རེད་འདུག །སྐབས་དེར་རྒྱ་ནག་གི་གློག་བརྙན་རྒྱག་མཁན་པར་པའང་འདུག །འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མི་མང་ཚོར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུའི་གསུང་བཤད་བསྡུས་ཙམ་ཞིག་གནང། དེ་ནས་སྡོད་གནས་གོ་སྒྲིག་ཡོད་སར་ཕྱིན། ལམ་ལ་ཁ་ཆེ་གཙོས་པའི་མི་མང་དགའ་བསུ་ཞུ་མཁན་ཆེས་མང་པོ་འདུག །སྡོད་སའི་ཕྱི་རོལ་དུ་མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་སོ་སོའ་ཁྱིམ་ལ་མ་ལོག་པར་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་ཁ་ཞུ་དགོས་ཡོད་ ིབརྗོད་པར། ས་གནས་ལས་བྱེད་ཀྱིས་སང་ཉིན་མཇལ་ཁ་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་ཁས་ལེན་བྱེད་དགོས་བྱུང་སོང།
དེ་ཉིན་ཕྱི་དྲོའ་ཆུ་ཚོད་ ༥ ཙམ་ལ་ས་གནས་ལས་བྱེད་པ་ཚོ་ངོ་སྤྲོད་དང། ིདེ་ནས་རོང་པོ་དགོན་ཆེན་གྱི་བླ་མ་གྲྭ་པའི་འཐུས་མི་བཅས་ནས་མཇལ་ཁ་ཞུས། དགོན་པའི་བླ་མ་ཚོས་སང་ཉིན་ཉིན་གང་དགོན་པར་ལྷོད་བཞུགས་ཀྱིས། མི་མང་ལ་མཇལ་ཁ་གནང་དགོས་ལུགས་གསུངས་པར་ས་གནས་ཀྱི་ལས་བྱེད་ཚོས་ཕྲན་

138 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

བུ་མ་བདེ་པའི་རྣམ་འགྱུར་བསྟན། འཐུས་མིའི་ཁོངས་ནང་ནས་བླ་སྤྲུལ་ཞིག་ནས་ཁྱེད་ཚོས་མི་མང་ལ་དེ་སྐོར་ཁས་ལེན་བྱེད་དགོས་ཞེས་ས་གནས་ལས་བྱེད་པ་ཚོར་རྣམ་འགྱུར་ངན་པའི་ཐོག་ནས་གསུངས་པར། དེ་ལྟར་བྱ་རྒྱུ་བྱས་ཏེ་ཚོགས་འདུ་གྲོལ། དགོང་དྲོ་མང་ཚོགས་མང་ཆེ་བ་སོ་སོའ་ནང་ལ་ལོག་པ་དང་མི་མང་ཁག་ ིགཅིག་ཨུ་ཚུགས་ཀྱིས་བསྡད་པ་དེ་ཚོས་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་ཁ་ཞུ་བར་ཤོར་ཡོང་བ་ལྟར་མཇལ་ཁ་གཏོང་དགོས་བྱུང།
ང་ཚོས་ཁང་པའི་སྒེའུ་ཁུང་ནས་ཕྱི་ལ་བལྟ་སྐབས། མི་མང་པོས་སྐུ་ཚབ་ཚོའི་ཕེབས་འཁོར་ལ་དད་གུས་ཆེན་པོའ་སྒོ་ནས་སྐོར་བ་བརྒྱབ་པ་དང་སྨོན་ལམ་རྒྱག་ ིབཞིན་ཡོད་པ་མཐོང་བྱུང། རྒྱ་དམར་ནས་བོད་པ་ཚོའི་ཆོས་དད་རྩ་མེད་བཟོ་བའི་ལས་འགུལ་ཇི་སྙེད་ཅིག་སྤེལ་ཡོད་ཀྱང་དེ་དག་ལ་གྲུབ་འབྲས་ཐོབ་རྒྱུ་ལས་ལྡོག་སྟེ་ཆོས་དད་ཆེ་རུ་སོང་བ་མཐོང་བས་དགའ་སྤྲོ་དང། སེམས་སྐྱོ་སྣང་གི་ཚོར་བ་འགྲན་པ་ལྟ་བུ་བྱུང། དགོང་དྲོ་རྨ་ལྷོ་ཁུལ་དང་རྫོང་ཐུན་མོང་ནས་སྐུ་ཚབ་ཚོར་དགའ་བསུའི་གསོལ་སྟོན་རྒྱས་པ་ཞིག་འདེགས་འབུལ་ཞུས།
ཕྱི་ཚེས་ ༢༣ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པ་དྲུག་དང། པེ་ཅིང་དང་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་སྣེ་ཤན་ངོ་ལས། རྨ་ལྷོ་ས་ཁུལ་དང་རེབ་གོང་རྫོང་གི་འགོ་ཁྲིད་བཅས་ཚང་འཛོམས་སར་ཀྲུ་ཀྲང་གཞོན་པ་རྡོ་རྗེ་ནས་ས་གནས་ངོ་སྤྲོད་བྱས་པའི་སྙིང་དོན། ཞིང་ལས་དང་འབྲོག་ལས། རིག་གནས་དང། ཚན་རིག་བཅས་སྔར་ལས་ཡར་རྒྱས་ཕྱིན་ཡོད། དེང་སྐབས་སློབ་གྲྭ་ཆེ་ཆུང་གྲངས་ ༢༡༠ གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་ཆུང་བ་གྲངས་ ༡༩༤ སློབ་མ་གྲངས་ ༡༢༠༩༦ མི་རིགས་སློབ་འབྲིང་གྲངས་ ༦ དགེ་འོས་སློབ་གྲྭ་ ༡ འབྲིང་རིམ་འཕྲོད་བསྟེན་སློབ་གྲྭ་ ༡ སློབ་འབྲིང་སློབ་མ་ ༣༠༤༧ དགེ་རྒན་གྲངས་ ༡༤༣༧ བུ་བཅོལ་ཁང་གྲངས་ ༥ རྫོང་དང་གྲོང་ཚོ་སོ་སོར་གློག་བརྙན་སྟོན་ཁང་དང། གཟུགས་མཐོང་གློག་འཕྲིན་དང་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 139

རླུང་འཕྲིན་ཉན་སྒམ། སྒྱུ་རྩལ་ཁང་དང། དཔེ་ཚོང་ཁང། རིག་གནས་ཁང། དཔེ་མཛོད་ཁང་བཅས་ཡོད།
ས་ཁུལ་ནང་ཚན་རིག་ལག་རྩལ་གྱི་མི་སྣ་ ༣༠༠༨ ཡོད། མཐོ་རིམ་ལག་རྩལ་ཐོན་པ་གྲངས་ ༥ འབྲིང་རིམ་གྲངས་ ༦༧ དམའ་རིམ་གྲངས་ ༨༠༠ ནགས་ལས་དང་ཕྱུགས་ལས་སྐོར་ལ་ཚན་རིག་བརྟག་དཔྱད་ཞིབ་འཇུག་ཁང་ ༡ ཚན་རིག་ལག་རྩལ་ཐོག་རང་འགོ་ཐོན་པའི་མི་གྲངས་ ༢༦ སྤྱིར་སྨན་ཁང་མང་པོ་ཡོད་པ་དང། བོད་སྨན་རྒྱུན་འཛིན་ཆེད་དུ་སྒོར་ཁྲི་ ༧༠ འགྲོ་སོང་བཏང་ནས་སྨན་ཁང་བཙུགས་ཡོད། མཛེ་ནད་དང། རེག་དུག་གི་མཚོན་རིམ་ནད་འགོག་པའི་སྨན་ཁང་ཡང་ཡོད།
མི་རིགས་སྲིད་བྱུས་ཐད་མི་རིགས་རང་ཉིད་ཀྱི་ལས་བྱེད་ཀྱིས་གཙོ་བོ་བྱེད་པ་དང། དེ་ཡང་ལས་བྱེད་ཡོན་ཏན་དང། སྤྱོད་པ་ལེགས་པོ་ཡོད་དགོས་པ། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་ ༣༡༥༧ ཡོད་པ་དེས་ལས་བྱེད་ཀྱི་བརྒྱ་ཆ་ ༥༥ ཟིན་གྱི་ཡོད། ཀྲུ་ཀྲང་མི་དྲུག་ཡོད་པ་ནས་གསུམ་བོད་རིགས་ཡིན། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཕྱོགས་སྐོར་གཏན་འབེབས་བྱས་ཡོད་པ་བཞིན་ཚོགས་འདུ་ཆེན་མོ་དང། ཁྲིམས་ཁང་སོགས་སུ་སྐད་སྒྱུར་དང་མི་རིགས་སོ་སོའ་ིསྐད་ཡིག་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཆོག་རྒྱུ། མི་དྲག་དང་བླ་ཆེན་རྣམས་ལ་དཀར་འདོན་དང་སྔོན་མའི་ཕོགས་ཐོབ་ཀྱང་སྤྲད་ཡོད། དེ་བཞིན་མང་ཚོགས་ནང་མཚན་མཐོང་ཡོད་རིགས་ལ་གོ་གནས་གསར་པ་སྤྲད་ཚུལ་བཅས་ངོ་སྤྲོད་གནང།
ཉིན་རྒྱབ་རོང་པོ་དགོན་ཆེན་ལ་གནས་མཇལ་ཞུས། དགོན་པའི་གཙོ་འཛིན་ཨ་ལགས་ཁ་སོ་ཚང་ནས་ཕེབས་བསུ་ཞུས། སྐབས་དེར་མི་མང་འདུ་འཛོམས་ཆེ་ཞིང། གྲྭ་པ་ ༢༦༠ ཙམ་ནས་སེར་སྦྲེངས་ཀྱིས་ཕེབས་བསུ་ཞུས། རེབ་གོང་རོང་པོ་དགོན་ཆེན་དེ་སྔོན་དགོན་པ་ཆེ་གྲས་ཤིག་ཡིན་ཡང་ད་ཆ་འདུ་ཁང་གཅིག་ལས་

140 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ལྷག་མི་འདུག །འདུ་ཁང་ནང་གྲྭ་པ་ ༢༠༠༠ ལྷག་ཤོང་གི་ཡོད་འདུག །ཚོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་དང། འཇམ་དབྱངས་ལྷ་ཁང་བཅས་ཉམས་གསོ་དང། སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་གསར་བཞེངས་བྱས་འདུག །དེ་སྔ་གྲྭ་ཚང་ ༣ ལ་དགེ་འདུན་པ་ ༢༠༠༠ སྐོར་ཡོད་ཀྱང་ད་ཆ་དགེ་འདུན་པ་ ༣༠༠ ལས་མི་འདུག །དགོན་པའི་ལྡེབས་རིས་བཀོད་པ་ལེགས་པོ་འདུག །ང་ཚོར་སྣེ་ལེན་དང་གསོལ་ཇ་ཞལ་ཏོག་དགོན་པའི་ནང་གོ་སྒྲིག་གནང་འདུག །
འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མི་མང་ལ་མཇལ་ཁ་གནང། མི་མང་རྣམས་ཀྱིས་གྱོན་པ་གཟབ་མཆོར་གང་ལེགས་སྤྲས་ཁུལ་ཡང་དོན་དངོས་འབྲིང་ཙམ་ལས་མི་འདུག །ཕྲུ་གུ་ཆུང་ངུ་ཡན་ནས་ཕྱག་འཚལ་བ་སོགས་ཆོས་དད་ཧ་ཅང་ཆེན་པོའ་ིཐོག་ནས་མཇལ་ཁ་ཞུས་སོང།

རོང་པོ་དགོན་ཆེན་ངོ་སྤྲོད།
V

རོང་པོ་དགོན་ཆེན་བདེ་ཆེན་ཆོས་འཁོར་གླིང་ནི་རེབ་གོང་ས་ཁུལ་དགེ་ལུགས་པའི་དགོན་པ་ཆེ་ཤོས་ཤིག་ཡིན་འདུག །ཕྱི་ལོ་ ༡༣༤༢ ལོར་བླ་མ་བསམ་གཏན་རིན་ཆེན་གྱིས་ཕྱག་བཏབ་རྗེས་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོས་རྒྱ་བསྐྱེད་གནང་འདུག །རོང་པོ་དགོན་ཆེན་སྐོར་བཀའ་བློན་ཁྲི་ཟུར་འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་གྱི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས་ནང། ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོའི་གདན་ས་ཡིན་ཞིང། དགེ་འདུན་པ་ ༢༠༠༠ ལྷག་ཡོད་པའི་གདན་ས་ཆེ་གྲས་ཤིག་ཡིན་པ་དང། ཨ་ལགས་ཁྲི་རྒན་དང། ཨ་ལགས་རིག་བཀྲ ཨ་ལགས་འཇིགས་མེད་སོགས་སྤྲུལ་སྐུ་མང་པོ་ཡོད་འདུག །རོང་པོ་དགོན་ཆེན་གྱི་ནང་རྟེན་གཙོ་བོའ་གྲས་ཤར་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོའི་ཐུགས་དམ་གྱི་ ིརྟེན་རྒྱལ་བ་ཤཱཀྱ་ཐུབ་པའི་སྐུ་བརྙན་ཁྲུ་གང་ལྷག་བྱས་པའི་སྐུ་རྒྱུ་ལི་མ་ཡིན་པ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 141

བྱིན་ཅན་ཞིག་འདུག །སྐུ་དེ་བླ་རྒན་ཞིག་ནས་ཁྲོ་སྣོད་ཀྱི་ནང་དུ་བཅུག་སྟེ་ས་འོག་ཏུ་སྦས། སྦས་སའི་ས་ཆ་དེའི་ས་ཁྲ་བཟོས་ནས་ཉར། ནམ་ཞིག་ན་བླ་རྒན་དེ་སྙུང་གཞི་བཞེས་ནས་སྐུ་གཤེགས་ཉེའི་མཚམས་ས་ཁྲ་དེ་བླ་རྒན་གཞན་ཞིག་ལ་སྤྲད་དེ་མངགས་བྱ་བྱས། དེས་ཀྱང་སྐུ་གཤེགས་ཉེར་སླེབས་དུས་བླ་རྒན་གཞན་ཞིག་ལ་མངགས་བྱ་བྱས་པ་དེ་འདྲ་བ་བླ་རྒན་དྲུག་པ་དེས་ཕྱིར་བཏོན་ནས་ད་ལྟ་ལྷག་ཡོད་ཅེས་ཞལ་ནས་བརྗོད་མཁན་བྱུང། ཞེས་གསུངས་འདུག22
སྐབས་དེར་གུས་ཆབ༌གསང་ལ་འགྲོ་སྐབས་གྲྭ་པ་གཅིག་ནས་རོགས་པ་མི་དགོས་ཀྱང་ཨུ་ཚུགས་ཀྱིས་སླེབས་བྱུང་བ། གྲྭ་པ་དེས་ཕྲན་གྱི་ལག་པར་ཡི་གེ་ཞིག་སྤྲད་བྱུང། གུས་ནས་དངོས་ཡོད་མི་མང་གི་འཚོ་བ་དང། རང་དབང། གཏེར་ཁ་སོགས་ཀྱི་སྐོར་སླར་ཡང་ཡི་གེ་བྲིས་ཏེ་སྤྲད་ཐུབ་ན་ལེགས་ཚུལ་བརྗོད་པར། ཁོང་གིས་དེ་ལྟར་བྱས་ཆོག་ཅེས་ཁས་བླངས་ཏེ་དགོང་དྲོ་ཡི་གེ་སྤྲོད་པར་སླེབས་བྱུང། དེ་ནི་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་སྤུན་ཟླ་ཚོའི་མིང་ཐོག་ལ་བྲིས་པ་དང། ནང་དོན་ཚད་གཞི་མཐོ་པོ་ཡོད་པར་མ་ཟད། བོད་མིའི་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་སོགས་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཚགས་པོ་བཀོད་འདུག །
ཡང་གྲྭ་པ་གཅིག་གིས་གུས་ལ་དགོན་པའི་སྐུ་རྟེན་རྣམས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་སྐབས་བཤད་དོན། ད་ལྟ་ཨ་ལགས་དགོན་པའི་བླ་མ་གཙོ་བོ་དེས་གསུངས་པ་རྣམས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་མིན། རྒྱ་མི་ཚོ་ཡོད་ཙང་དེ་ཚོ་བཤད་ན་མ་གཏོགས་འགྲིག་གི་མ་རེད། དོན་དངོས་ཆོས་དད་རང་མོས་མིང་ཙམ་ལས་མེད། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་པར་བཀྲམ་མ་ཆོག་པ། གྲྭ་པ་བྱེད་པར་ལོ་ཚད་དང། དགོན་པ་སོ་སོར་གྲྭ་པའི་གྲངས་ཚད་བཟོས་ཡོད། ཆོས་དད་རང་མོས་ཟེར་བ་ནི་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཁྱུག་ཙམ་ཕེབས་རྒྱུའི་ཆེད་རྒྱ་མིའི་ཁ་ཙམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་རེད། གལ་ཏེ་ཕེབས་
22 འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་གྱི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས། དེབ་བརྒྱད་པ། འཇུ་ཆེན་ཚང། ༢༠༡༤ (བོད་ཡིག་) ཤོག་ངོས་ ༢༨༡ ལ་གཟིགས།

142 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཚེ་འཛིན་བཟུང་བྱ་རྒྱུ་ཁོ་ན་ཡིན་པས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཕེབས་མི་རུང། བོད་རང་བཙན་ཞིག་མ་བྱུང་བར་ཕེབས་རྒྱུ་མེད། ཁོ་རང་ཟི་ལིང་དུ་བསྡད་དུས་གཞུང་གི་གཏན་ཚིགས་ཡིག་ཆ་མཐོང་བའི་ནང། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཐད་དོན་ཚན་ལྔ་ཞེས་པ་ཞིག་ཡོད། དེའི་ནང་ནས་དོན་ཚན་གཅིག་ནི་ཚུར་ཕེབས་དུས་གསལ་བསྒྲགས་ཤིག་བྱ་དགོས་ཞེས་འཁོད་ཡོད། དེ་ཡང་གསལ་བསྒྲགས་གཙོ་བོ་བྱ་རྒྱུ་ནི་བོད་འདི་མེས་རྒྱལ་གྱི་ཁོངས་གཏོགས་ཡིན་པ་བརྗོད་རྒྱུ་དེ་འདྲ་འཁོད་འདུག ། ཅེས་བཤད་བྱུང། དེ་ཚོའི་སྐོར་བསམ་ཚུལ་གང་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་ནའང་ཡིག་ཐོག་བྲིས་ཏེ་འཁྱེར་ཤོག་ལབ་པར། དེ་ལྟར་བྱེད་ཀྱི་ཡིན་ཞེས་ཁོ་རང་གི་མིང་མ་བཤད་པར་གདོང་ནས་ངོ་ཤེས་པ་བྱེད་དགོས་ཞེས་གདོང་ཡག་པོ་བསྟན་བྱུང། གདོང་ལ་རྨེ་བ་འདུག །སང་ཉིན་དེར་ཁོང་གི་བསམ་ཚུལ་རྣམས་ཡིག་ཐོག་བྲིས་ནས་གསང་སྟབས་ཀྱིས་སྤྲད་བྱུང།
སྐུ་ཚབ་ཚོས་དགོན་པར་གཟིགས་སྐོར་གནང་རྗེས། ཞབས་སྐོར་ལ་ཕེབས་སྐབས་ཨ་མ་མཁར་མོ་ཐར་གྱིས་སྣེ་ཁྲིད་དེ་བུད་མེད་རྒན་འཁོགས་ཁག་གཅིག་ནས་ཕེབས་བསྒུགས་ཀྱིས་ཡུལ་གྱི་ལུགས་སྲོལ་ལྟར་ཕེབས་མ་ཐག་བག་ལེབ་ཆེན་པོ་གཅིག་ (ཨ་མདོའ་སྐད་ལ་གོ་རེ་ཟེར།) དང་དར་བཅས་ཕུལ་ཏེ་ངུ་འབོད་ཆེན་པོ་ ིབྱས་སོང། ཁོང་ཚོ་ནི་གྱོན་ཆས་ཀྱང་ཡག་པོ་གྱོན་མི་འདུག །གུས་ནས་ལམ་སེང་སྒྲ་འཛིན་འཁོར་ལོའ་ནང་དེ་དག་ཚང་མ་བཅུག་པ་ཡིན་ལ། བསམ་འཕེལ་ལགས་ ིནས་བརྙན་པར་ཡང་བརྒྱབས་པ་རེད། བུད་མེད་ཚོས་བརྗོད་དོན། ང་ཚོ་བོད་མི་ཚོ་རྒྱ་མིའི་གདུག་རྩུབ་འོག་མནར་གཅོད་དང་སྡུག་བསྔལ་ཁོ་ན་མྱང་བསྡད་ཡོད་པ་དང། ང་ཚོའི་བླ་མ་དང་ཆོས་གཏོར་བཤིག་གཏོང་མཁན་རྒྱ་མི་འདི་ཚོ་ཡིན། ང་ཚོའི་དགོན་པ་ཡང་གཏོར་བཤིག་གཏོང་མཁན་རྒྱ་མི་འདི་ཚོ་ཡིན། རྒྱ་རྒན་འདི་ཚོ་ལ་ཡིད་ཆེས་མ་བྱེད་རོགས། རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཚུར་ཕེབས་ན་ང་ཚོ་༸རྒྱལ་བ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 143

རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་འདོད་ཡོད་ཀྱང། རྒྱ་རྒན་འདི་ཚོར་ཡིད་ཆེས་རྩ་བ་ནས་མེད། རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་ཚོར་མཛུབ་མོ་བཙུགས་ནས། ང་ཚོའི་སྐྱེས་པ་ཚོ་གསོད་མཁན་ཡང་ཁོ་ཚོ་རེད་ཅེས་སོགས་ཚོུད་ཕྱེད་ཀ་ཙམ་རིང་ཚང་མ་ངུ་ངག་གི་སྒོ་ནས་ཞུ་འབོད་བྱས་སོང། དབུས་དང་ཞིང་ཆེན་ནས་ཡོང་བའི་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་ཚོ་གང་ཙམ་ཞིག་ནས་དགོན་པའི་ནང་འཛུལ་ཏེ་ང་ཚོའི་མཐོང་སར་བསྡད་མི་འདུག །བུད་མེད་དེ་ཚོའི་རྒྱལ་ཞེན་ལྷག་བསམ་དང་སེམས་ཤ གས་ལ་ཧ་ལས་དགོས་པ་འདུག རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་ཡོད་བཞིན་དུ་སོ་སོའ་སྲོག་བློས་བཏང་གིས་སྐུ་ཚབ་ཚོར་ ིད་ལྟའི་དངོས་ཡོད་གནས་སྟངས་དང། རྒྱ་ལ་ཡིད་ཆེས་རྩ་བ་མ་བྱེད་ཅེས་སེམས་གཏིང་གི་སྐད་ཆ་བཤད་དེ་ཞུ་འབོད་བྱས་བྱུང།
སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་དང་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་གཉིས་ནས། ཁྱེད་ཚོས་གང་བཤད་པ་རྣམས་ཆད་ལྷག་མེད་པར་སྙན་གསན་ཞུ་གི་ཡིན། ཞེས་སེམས་གསོའ་སྒོ་ནས་ཡི་རངས་བསྔགས་བརྗོད་དང་སྦྲགས་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་གནསི་སྟངས་སོགས་འགྲེལ་བཤད་གནང། གནད་དོན་འདི་ནི་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་ཚོའི་མདུན་རྒྱ་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་ལ་མང་ཚོགས་ནས་འཛེམས་ཟོན་མེད་པར་ངོ་རྒོལ་ཐེར་འདོན་བྱས་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་ཚོ་ངོ་ཚ་ཁ་སྐྱེངས་ཆེན་པོ་བྱུང་བར་མ་ཟད། གདོང་ལེན་བྱེད་མ་ཐུབ་སྟབས་དགོན་པའི་ནང་གབ་ཡིབ་ལྟ་བུས་གནས་སྐབས་རིང་གར་ཕྱིན་མེད་པར་གྱུར། གཞིས་བྱེས་གཉིས་སུ་གྱེས་པའི་བོད་མི་ཕན་ཚུན་དངོས་སུ་ཐུག་འཕྲད་ཀྱིས་བོད་དང་བོད་མིའི་གནས་སྟངས་ངོ་མ་ཉི་ཤར་སྤར་མོས་འགེབས་ཐབས་བྲལ་བའི་དཔེ་ལྟར་དངོས་སུ་ར་སྤྲོད་བྱུང་བས། ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་ཚོ་ཕེབས་གོ་ཆོད་པ་བྱུང་འདུག་སྙམ་པའི་དགའ་ཚོར་མི་ཚེའི་ནང་བརྗེད་ཐབས་མེད་པ་ཤར་བྱུང།

144 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

དགོང་དྲོ་གུས་པས་ལྷ་ས་ནས་ཆེད་དུ་དཔེ་འཁྲིད་དགེ་རྒན་ལ་གདན་ཞུ་གནང་བ་རྭ་སྒྲེང་ནས་ཡིན་པ་བྱང་རྩེའི་དགེ་བཤེས་ཤེས་རབ་ཞུ་བ་ཁོང་གི་སར་ཕྱིན་པ་ཡིན། ཁོང་ནས་སྙིང་དོན་གསུང་པར། ད་ལྟ་རྒྱ་མིའི་སྲིད་བྱུས་འདི་སྔར་ལས་ཆེས་གཡོ་སྒྱུ་ཆེ་བ་འདུག །སྔོན་མ་ཡིན་ན། ཡིན་ན་ཡིན་དང། མིན་ན་མིན་གསལ་པོ་ཡོད། ད་ལྟའི་སྲིད་བྱུས་འདིར་གཞོན་ནུ་ཚོ་མགོ་འཁོར་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཆེན་པོ་འདུག ཁོ་རང་གི་སྐོར་དགའ་ལྡན་ཁྲི་རིན་པོ་ཆེར་༸སྙན་སེང་ཞུ་རྒྱུ་དང། ༸གོང་ས་ཆེན་པོར་༸སྐྱབས་འཇུག་ཞུ་ཆེད་དར་དང་བོད་དངུལ་སྲང་གསུམ་སྒོར་མོ་ ༡ བསྐུར་གནང་བྱུང། སློབ་དཔོན་ཕྱོགས་གླང་གིས་མཛད་པའི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ཀྱང་ཁོང་བརྒྱུད་ནས་རག་བྱུང། དེ་སྐབས་༸སྐྱབས་རྗེ་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་གུས་ལ་ལེགས་སྦྱར་སྐད་ནང་ཡོད་པའི་ཚད་མ་ཀུན་བཏུས་ཀྱི་ཕྱག་དཔེ་ཐབས་འཚོལ་ཐུབ་ན་དགེ་མཚན་ཡོད་ལུགས་བཀའ་མངགས་གནང་ཡོད་རུང། གུས་ནས་གོ་ནོར་ཐེབས་ཏེ་བོད་ཡིག་ཐོག་ཡོད་པའི་དཔེ་ཆ་ཞིག་འཁྱེར་ཡོང་བ་དེས་རིན་པོ་ཆེར་ཐུགས་ཕན་གསོས་པ་གང་ཡང་བྱུང་མ་སོང།
དེ་ཉིན་དགོང་དྲོ་ཨ་ལགས་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དགོན་པའི་ཉེ་འཁོར་གྲོང་སྡེ་ཁག་ལ་ཕེབས་ནས་འཚམས་འདྲི་དང། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་གནས་སྟངས་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་འདུག །མི་བཅར་མཁན་བར་མ་ཆད་པར་ཡོང་སྟབས་ཕལ་ཆེར་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དེ་ནུབ་མནལ་གཟིམ་རྒྱུ་བྱུང་མ་སོང།
ཕྱི་ཚེས་ ༢༤ ཉིན་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེའི་འཁྲུངས་ཡུལ་ཕྱེ་ཁྲིར་ལྟ་སྐོར་ལ་ཕྱིན། ཕྱེ་ཁྲི་ནི་རི་བོ་ཞིག་གི་ངོགས་ལ་ཆགས་འདུག །ཆུ་ཚོད་ཕྱེད་ཀའི་ལམ་ཐག་ལས་མེད་ཀྱང་མང་ཚོགས་ནས་ལམ་བར་དུ་རྟ་བསུ་དང་ཇ་ཐབ་ ༥ གྲ་སྒྲིག་བྱས་འདུག །འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེའི་བཞུགས་ཁང་གྱང་རོ་གཅིག་ལས་ལྷག་མི་འདུག།བཞུགས་ཁང་གི་འགྲམ་དེར་སྔགས་པའི་དགོན་པ་གཅིག་འདུག །དེར་གུ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 145

རུ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་བརྙན་དང་རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་བརྙན་བཅས་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད་པར་གཞིགས་ན་ཆོས་ལུགས་ཀྱི་འཐེན་འཁྱེར་མེད་པ་དངོས་སུ་མཐོང་རྒྱུ་འདུག །སྐུ་ཚབ་ཚོའི་ཉིན་གུང་ཞལ་ལག་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེའི་ཉེ་འབྲེལ་གཞོན་ནུ་ཚོས་ཐུན་མོང་གི་ཐོག་ནས་འབུལ་ཚུལ་བྱས་པ་ཙམ་ལས། དོན་དུ་རྒྱ་གཞུང་ནས་དངུལ་སྤྲད་དེ་གོ་སྒྲིག་བྱེད་དུ་བཅུག་པར་སྣང། དེ་ཉིན་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མི་མང་ལ་མཇལ་ཁ་གནང་བ་དང། མི་མང་ནས་དེ་རིང་བཞུགས་ཞག་གནང་དགོས་པའི་རེ་བ་བཏོན་པར། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་རྗེས་སུ་ཕེབས་རྒྱུའི་བཀའ་བཞེས་གནང་ཡང། མི་མང་ནས་དེ་ལ་ཡིད་ཆེས་མེད། ད་རེས་བཞུགས་དགོས་ཞེས་ནན་གྱིས་ཞུས་པ་ལྟར། དང་ཐོག་སྐུ་ཚབ་ཚོ་ཕྱེ་ཁྲིར་ཞག་སྡོད་གནང་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་མེད་ཀྱང། རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་ཚོས་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དེ་ཉིན་གཅིག་ཞག་སྡོད་བྱ་རྒྱུར་མོས་མཐུན་མི་བྱེད་ཐབས་མེད་བྱུང་སོང། གནད་དོན་དེའི་དབང་གིས་སྐུ་ཚབ་ཚོར་རང་དབང་གི་སྒོ་ནས་འགྲོ་སྡོད་ཆོག་མིན་མང་ཚོགས་ནས་ཀྱང་གསལ་པོ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བ་རེད།
དེའི་དགོང་མོ་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ཉེ་འབྲེལ་ཚོ་དང་ལྷོད་སྡོད་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་བ་མ་ཟད། ཁོང་གི་སྤུན་མཆེད་ཀྱིས་གཙོས་དད་ལྡན་མི་མང་རྣམས་ལ་༸གོང་ས་མཆོག་གི་དབུ་ཁྲིད་འོག་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་གནས་སྟངས་ཞིབ་ཕྲ་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་ཡོད་འདུག །དགོང་དྲོ་སྐུ་ཚབ་བྱིངས་རྣམས་ཕྱིར་ལོག་གིས་རྨ་ལྷོ་ཟློས་གར་ཚོགས་པས་གཞས་སྣ་འཁྲབ་སྟོན་ཞུས་པ་གཟིགས་པར་ཕེབས།

146 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

རེབ་གོང་འབྲོག་སྡེ་དཔྱི་སར་ཕེབས་པ།
V

ཕྱི་ཚེས་ ༢༥ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༨ པའི་ཐོག་རེབ་གོང་འབྲོག་སྡེ་ཁུལ་དང་དཔྱི་ས་དགོན་པ་ཞེས་པར་བསྐྱོད། དཔྱི་ས་ནི་རྩེ་ཁོག་རྫོང་གི་ཁྱབ་ཁོངས་ཡིན་པ་དང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ ལོར་གསར་བཙུགས་བྱས་འདུག །ལམ་ལ་ཇ་ཐབ་ ༡ ཡོད་སར་མ་བཀག་པར་བསྐྱོད། དཔྱི་ས་དགེ་འབྱེད་དགོན་པའི་ཐག་ཉེར་རྩེ་ཁོག་རྫོང་གི་རྫོང་དཔོན་བོད་རིགས་ཧྲུའུ་ཅི་སོགས་འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད་དང། དཔྱི་ས་འབྲོག་པའི་མང་ཚོགས་ནས་རྟ་རྒྱུགས་ཀྱི་བསུ་བ་དང། དགོན་པའི་འཁྲིས་སུ་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ནས་སེར་སྦྲེངས་དང་བཅས་གུས་བསུ་དང། ཆེད་མངགས་གྲ་སྒྲིག་ཞུས་པའི་དབུ་གུར་ནང་གདན་འདྲེན་གྱིས་སྣེ་ལེན་ཞུས། དགོན་སྡེ་ཁུལ་འབྲོག་པའི་མང་ཚོགས་མི་གྲངས་ ༢༠༠༠ སྐོར་ལ་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཟུར་དུ་ངོ་འཕྲད་ཀྱིས། ཕན་ཚུན་འཚམས་འདྲི་དང་འབྲེལ་གང་ཅིའི་གནས་ལུགས་སློབ་གསོ་གནང་སྐབས། རྒྱ་ཕྱོགས་ནས་དགའ་བསུའི་ལས་འགུལ་ལ་བཀག་འགོག་སྒོ་གང་ས་ནས་བྱས་ཀྱང་མང་ཚོགས་ནས་ཉན་འཇོག་མ་བྱས་པར་དགའ་བསུ་དང་གུས་བརྩེའི་རྣམ་པ་ཚད་མེད་ཞུས་སོང།
འབྲོག་པའི་རྩྭ་ཐང་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་ཡོད་པ་དང། མི་མང་རྣམས་ཀྱང་ཟས་གོས་གནས་མལ་ལ་དཀའ་ངལ་མེད་པ་ལྟ་བུ་འདུག །བོད་པའི་གོམས་གཤིས་ཀྱི་རྟ་རྒྱུགས་དང། ཀི་སྒྲ་སྒྲོག་པ་སོགས་རང་འཇགས་བསྡད་འདུག །ཕྲུ་གུ་སློབ་གྲྭ་ལ་གཏོང་རྒྱུ་ཕ་མ་ཚོས་འདོད་མོས་མི་བྱེད་པའི་གནས་ཚུལ་ཡོད་འདུག །རྩེ་ཁོག་གི་རྫོང་དཔོན་ནམ་ཧྲུ་ཅི་བོད་རིགས་ཡིན་པ་དང། མིང་ལ་རྟ་མགྲིན་ཚེ་རིང་ལགས་ཞུ་བ་ནས་གྲ་སྒྲིག་ཧ་ཅང་ཡག་པོ་ཞུས་འདུག །དུས་ཕྱིས་སུ་ཁོང་རང་ཆབ་སྲིད་གནད་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 147

དོན་ཞིག་གི་རྐྱེན་པས་རྒྱ་གར་དྷ་རམ་ས་ལར་ཡོང་དགོས་བྱུང་བ་དང། བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་དྲུང་གཞོན་གནས་རིམ་བར་ཁྱོན་བསྡོམས་མི་ལོ་ཉེར་ལྔའི་རིང་ཞབས་ཕྱི་ཞུས་པ་དང། ད་ལྟ་ཆབ་སྲིད་བཙོན་ཟུར་ཁོངས་ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡའི་ནང་གཏན་སྡོད་བྱེད་བཞིན་ཡོད།
སྐབས་དེའི་གནས་ཚུལ་རྣམས་ཁོང་རང་གིས་ཡིག་ཐོག་ཕབ་པའི་ནང། “སྐུ་ཚབ་ཚོ་མ་ཕེབས་གོང་རེབ་གོང་འབྲོག་སྡེ་རྩེ་ཁོག་རྫོང་གི་འགོ་ཁྲིད་ཚོགས་འདུའི་སར། རྒྱ་རིགས་ཡིན་པའི་རྫོང་གི་ཧྲུའུ་ཅི་ཞིག་ནས། རྫོང་གི་འགོ་ཁྲིད་ཧྲུའུ་ཅི་རྒན་པ་བོད་རིགས་ཀེ་ཐོ་ཟེར་བ་དང། རྫོང་དཔོན་གཙོ་ཁོ་ས་ལིས། རྫོང་དཔོན་གཞོན་པ་གཅོད་པ་ཐར། ཚོང་ལས་ཁང་གི་ཚེ་རིང་དོན་གྲུབ། གུས་དཔྱི་ཤང་གི་ཧྲུའུ་ཅི་རྟ་མགྲིན་ཚེ་རིང་བཅས་བསྡུ་སྐོང་གིས། ཀྲུང་དབྱང་ནས་སྤེལ་བའི་གསང་ཡིག་གི་ནང་དོན་ངོ་སྤྲོད་བྱས་སོང་བ་དང། སྐུ་ཚབ་རྣམས་དང་ཏཱ་ལའི་ཚོགས་པ་རྩེ་ཁོག་ཏུ་འབྱོར་སྐབས་ཆིབས་བསུ་དང། ཇ་ཐབ། འབུལ་བ་ཕུལ་བ། ངུ་བ། སྲིད་བྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་སྐད་ཆ་དང་སྙིང་གཏམ་བཤད་པ། ཁ་བཏགས་འཐེན་པ། མང་ཚོགས་བསྡུ་སྐོང་བྱེད་པ། འགོ་ཁྲིད་ཀྱི་གོ་གནས་རིམ་པ་མཚམས་སྦྱོར་བྱེད་པ་བཅས་མི་ཆོག །ལྷག་པར་ལས་བྱེད་པ་དང་ཏང་ཡོན་ཚོས་ཁ་བཏགས་བཏང་ཚེ། སེམས་ཀྱི་བརྩེ་གདུང་མངོན་གྱི་ཡོད་སྟབས་དེ་མི་ཆོག་ཅེས་བརྗོད་སོང། རྫོང་དཔོན་གཞོན་པ་གཅོད་པ་ཐར་ནས། འདི་འདྲ་ཅི་ཕྱིར་བྱེད་དགོས་སམ། གཟིགས་སྐོར་ཚོགས་པ་བོད་རིགས་ཡིན་ཙང་དེས་ཡིན་གྱི་རེད་མ་གཏོགས། གལ་ཏེ་ཐེ་ཝན་ནས་རྒྱའི་སྐུ་ཚབ་ཞིག་འབྱོར་བ་ཡིན་ན་དེ་འདྲ་བྱེད་སྲིད་ཀྱི་རེད་དམ། ཞེས་ཐད་ཀར་བརྗོད།
འོན་ཀྱང་རྒྱ་དཔོན་དེས་གུས་དཔྱི་ས་ཤང་གི་འགོ་ཁྲིད་ལ། ཁྱེད་ནས་དཔྱི་ས་ཤང་གི་མང་ཚོགས་ལ་གོང་གསལ་དགག་བྱ་ཁག་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་དགོས། ལྷག་པར་

148 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ན་གཞོན་རྣམས་ཁོང་ཚོ་མཐོང་སར་ཡང་ཁྲིད་མ་ཡོང། ཁོང་ཚོའི་བསམ་བློའ་ནང་ ིའདི་འདྲ་འགའ་སླེབས་སོང་སྙམ་པའི་འཆར་སྣང་ཙམ་ཡང་མི་འབྱུང་བ་བྱེད་དགོས། ཞེས་བརྗོད་བྱུང་བར། གུས་ནས། ཁ་སྔོན་ནས་ཕེབས་བསུ་ཞུ་འཐུས་ཞེས་བརྗོད་ཟིན་སྟབས། ད་ཆ་འགྱུར་བ་བཏང་ཚེ་ང་ཏང་ཡོན་ཡིན་སྟབས་ཏང་གི་སྐད་ཆ་ལ་ཡིད་ཆེས་མེད་པ་ཆགས་ཀྱི་རེད། ལྷག་པར་ཁ་བཏགས་འཐེན་རྒྱུ་བོད་ཀྱི་ལུགས་སྲོལ་ཡིན་སྟབས་འཐེན་བཅུག་ཚེ་ཏང་གི་མི་རིགས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་དོན་འཁྱོལ་ཡོང་བ་མཚོན་ཐུབ་ཀྱི་རེད། མ་གཞི་ནས་ཁ་བཏགས་འཐེན་རྒྱུ་བཀག་འགོག་བྱེད་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད་ཅེས་བརྗོད། རྒྱ་དཔོན་ནས་གལ་ཏེ་ཁ་བཏགས་འཐེན་ཚེ་མི་རེ་རེ་ལ་འཐེན་མི་དགོས། གཅིག་གིས་འཐེན་རྒྱུ། དེ་ཡང་གཟིགས་སྐོར་བ་རྣམས་དང་པེ་ཅིང་དང་ཞིང་ཆེན་ནས་མཉམ་དུ་ཡོང་བའི་དཔོན་རིགས་ཚོ་ལའང་གཏོང་དགོས་བརྗོད། ཁ་བཏགས་གཏོང་སྟངས་གོ་སྒྲིག་བྱེད་སྐབས་གོ་རིམ་བཞིན་འགྲོ་དུས་གུས་ནས་རྒྱ་དཔོན་ཞིག་ལ་གཏོང་རྒྱུ་འཁེལ་སྟབས། ངས་བོད་པའི་སྐུ་ཚབ་ཞིག་ལ་གཏོང་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་བཤད་པ་ཡིན།
དེ་ནས་ཚོགས་འདུ་གྲོལ་རྗེས། རྒྱ་དཔོན་དེས་གུས་ཟུར་འབོད་ཀྱིས་ཀྲུང་དབྱང་གི་གསང་ཡིག་བསྟན་བྱུང། ཉིན་དེར་སྤྱི་བདེ་གསང་ཉུལ་མང་པོ་བཀྲམ་པ་དང། གྱོན་ཆས་ཀྱང་བསྒྱུར་འདུག །གོང་གསལ་གསང་ཡིག་དེ་ཤང་རིམ་པའི་འགོ་ཁྲིད་ཁག་ལ་བཀྲམ་ཡོད་འདུག །དེའི་ནང་དོན་གཙོ་བོ་དགའ་པོའ་ངང་སྣེ་ལེན་བྱེད་ ིཔ་དང། རྩ་དོན་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱེད་དགོས་ཞེས་འཁོད་འདུག །དངོས་གཞིའི་སྐབས་ཁ་བཏགས་གཏོང་མི་མང་བ་དང། ཆིབས་བསུ་རྒྱ་ཆེ་ཞུ་ཐུབ་པ་བྱུང་སོང།”23 ཞེས་བཀོད་འདུག །

23 རྡོ་རྗེ་དབང་ཕྱུག བཀའ་ཟུར་ཨ་ལགས་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་ཚེའི་བྱུང་བ་བརྗོད་པ་ཆོས་སྲིད་གཏམ་གྱི་ཐེམ་སྐས། སྨད་ཆ། བདེན་རྒྱབ་རྩོམ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང། ༢༠༡༤ (བོད་ཡིག་) ཤོག་ངོས་ ༡༣༥-༡༣༦ ལ་གཟིགས།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 149

དེ་དུས་ཉིན་གུང་ཞལ་ལག་རྗེས་སྐུ་ཚབ་ཚོ་རང་མོས་ལྟར་འགྲོ་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་ཕྲན་བུ་བྱུང་ཞིང། གུས་ནས་འབྲོག་གུར་ཁག་གཅིག་འདུག་པ་དེ་དག་ལ་ལྟ་བར་འགྲོ་སྐབས། མི་རྒན་འཁོགས་ཤིག་གིས་ཁོང་རང་གི་གུར་ནང་འཁྲིད་བྱུང།24 གུར་ནང་གདན་ཞིག་གི་སྒང་ཨུ་ཚུགས་ཀྱིས་སྡོད་དུ་བཅུག །ངས་གདན་དེར་བསྡད་མ་ཐག་ཁོང་ནས་གུས་ལ་ཕྱག་འཚལ་རྒྱུ་འགོ་བཙུགས་པར། གུས་ནས་ཡར་ལངས་ནས་དེ་ལྟར་མ་བྱེད། ང་བླ་མ་དང་གྲྭ་པ་གང་ཡང་མ་རེད་ཅེས་འགྲེལ་བརྗོད་ག་ཚོད་བྱས་ཀྱང་ཉན་མ་སོང།
ཁོང་ནས་བརྗོད་དོན། ཁྱེད་ཚོ་༸རྒྱལ་བ་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པའི་སྐུ་ཚབ་རེད། ཁོང་དངོས་སུ་ཕེབས་པ་དང་ཁྱད་པར་ཡོད་མ་རེད་ཅེས་མིག་ཆུ་བཏང་བ་དང། ལག་པ་ཐལ་མོ་སྦྱར་ཏེ་ཤོད་ཀྱི་འདུག་པས། བྱ་ཐབས་གང་ཡང་མ་བྱུང། གུས་ནས་དེའི་སྐབས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྒོམ་ནས་བསྡད་པ་ཡིན། དེ་ནས་ཁོང་གིས་ཕྱག་གསུམ་བཙལ་རྗེས་འབྲས་ཕོར་བ་གང་འཁྱེར་ནས་རབ་གནས་བྱ་རོགས་ཞེས་བཤད་ཀྱི་འདུག་པ་ལྟར། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཡིད་ལ་སྒོམ་བཞིན་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་དཀའ་སྡུག་མགྱོགས་མྱུར་བསལ་བ་དང། གཞིས་བྱེས་མཉམ་འཛོམས་ཡོང་བའི་སྨོན་འདུན་གྱི་སྒོ་ནས་འབྲས་ཕྱོགས་བཞིར་གཏོར་ཁུལ་བྱས་པ་ཡིན། དེ་རྗེས་ཁོང་ནས་ལྕགས་སྒམ་ཁ་ཕྱེ་ནས་དངུལ་ཆག་པ་གཅིག་བཏོན་ཏེ་སྨོན་ལམ་རྒྱུན་རིང་བརྒྱབ་རྗེས། འདི་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེར་འབུལ་རོགས་ཟེར་གྱི་འདུག །ཚིག་ཆ་ཚང་ཇི་བཞིན་མི་གོ་རུང། ང་ཚོར་རང་དབང་མི་འདུག །རྒྱ་ལ་ཡིད་ཆེས་མ་བྱེད་ཅེས་གསལ་པོར་བཤད་ཀྱི་འདུག །གུས་ནས་༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན། སྲུང་མདུད་བཅས་གང་མང་སྤྲད་དེ་གཞན་ཚོར་ཡང་སྤྲད་རོགས་བརྗོད་པ་ཡིན། འདི་ནི་མི་ཚེའི་ནང་བྱུང་མ་མྱོང་བ་དང། དགའ་སྐྱོ་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་

24 རྗེས་སུ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བར། ཁོང་གི་མིང་ལ་བསམ་གྲུབ་ཟེར་བ་དང་། སྙན་ངག་པའི་མིང་གྲགས་ཡོད་མཁན་ཞིག་ཀྱང་རེད་འདུག

150 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

གནས་ཚུལ་ཞིག་ཡིན། དགོང་དྲོ་དངུལ་དེ་སྐལ་ལྡན་ལགས་ལ་རྩིས་འབུལ་ཞུ་སྐབས། གོང་གསལ་བྱུང་རྐྱེན་རྣམས་བཤད་དུས། ཁོང་ལའང་དེ་ལྟར་བྱུང་སོང་ཞེས་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་བྱུང།
རེབ་གོང་དུ་ཉིན་གཉིས་སྡོད་རིང། ས་གནས་ཀྱི་ལས་བྱེད་དང། ཏང་ཡོན་སོགས་རྒན་གཞོན་མང་པོ་ཞོགས་པ་སྔ་པོ་དང་དགོང་དྲོ་ཕྱི་པོ་བཅས་སུ་ཐུག་འཕྲད་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་གནས་ཚུལ་གོ་བསྡུར་གསལ་བཤད་ལྷུག་པོ་བྱུང་སོང་བསམ་པ་དང། སྐུ་ཚབ་ལ་ཕེབས་པའི་ཕེབས་གོ་ཆོད་སོང་བསམ་པའི་དགའ་ཚོར་
ཡང་བྱུང།

ཕྱི་ཚེས་ ༢༦ ཉིན་རེབ་གོང་ནས་ཐོན་ཏེ་ལམ་བར་སེང་གེ་གཤོང་གྲོང་སྡེ་ཁག་ ༢ དང་དགོན་ཁག་གཉིས་བཅས་ལ་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན། སེང་གེ་གཤོང་ཡ་མགོའ་ིདགོན་པ་ལ་དཔལ་ལྡན་ཆོས་འཁོར་གླིང་དང། མ་མགོའ་དགོན་པ་ལ་དགེ་ལྡན་ ིཕུན་ཚོགས་ཆོས་གླིང་ཞེས་ཟེར། དེ་ནས་ཐོན་ཏེ་སྐུ་ཚབ་ཚོ་ལམ་ལ་ངལ་གསོ་རྒྱག་སྐབས་འགྲུལ་པ་ཞིག་ཐུག་བྱུང། གུས་ནས་བྱི་རིལ་ཚང་མར་བཞེས་ཞེས་ཞུས་དུས་མི་དེར་ཡང་འབུལ་སྐབས། ང་ཚོ་ག་ནས་ཡིན་མིན་དྲིས་པར། ང་ཚོ་༸གོང་ས་མཆོག་ནས་བཏང་བའི་སྐུ་ཚབ་ཡིན་གནས་བཤད་པར། འོ་ན་བྱི་རིལ་དེ་རྟེན་བྱ་གི་ཡིན་ཞེས་གུས་བརྩི་ཆེན་པོས་བླངས་སོང། བོད་མི་རྒན་གཞོན་དབྱེ་བ་མེད་པ་ཚང་མས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་དད་པ་དང་ཆོས་དད་ཞུ་སྟངས་ལ་ཧ་ལས་པ་འདུག །རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་ཚང་མ་མཉམ་དུ་ཡོད་སྟབས་བྱིན་རྟེན་དང་སྐུ་པར་སོགས་ཁོང་ལ་སྤྲད་མ་ཐུབ་པར་བློ་འགྱོད་ཆེ་རུང་སྐབས་དེར་བྱ་ཐབས་བྲལ།
ཉིན་རྒྱབ་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་འཁྲུངས་ཡུལ་བིས་མདོ་དཔོན་ཚང་ལ་འབྱོར། བིས་མདོ་ཞེས་པ་ནི་འདི་ཁུལ་དུ་རི་བིའུ་འདྲ་བ་ཞིག་ཡོད་པས་བིས་མདོ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 151

ཞེས་ཐོགས་པར་གྲགས། དེར་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་གཟིམ་ཁང་གསར་རྒྱག་ཟིན་འདུག །ཡབ་མགོན་པོ་ཚེ་བརྟན་དང་ཡུམ་བསོད་ནམས་སྒྲོལ་མ་གཉིས་ལ་ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་ཚང་མས་འཚམས་ཞུའི་མཇལ་དར་ཕུལ།
བིས་མདོ་ནས་ཐོན་ཏེ་ཕྱི་དྲོ་བ་ཡན་རྫོང་གི་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འབྱོར། ས་གནས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ཁང་གི་གཙོ་འཛིན་པདྨ་རྡོ་རྗེ་ནས་སྣེ་ལེན་ཞུས། གྲོང་འཁྱེར་དེའི་ནང་མི་རིགས་ ༣༠ སྐོར་ཡོད་སྐད་འདུག་པ་ནས་བོད་རིགས་ ༣༠༠༠ ཙམ་ལས་མི་འདུག །གང་ལྟར་རྒྱ་ཁ་ཆེའི་ས་གནས་ཡིན་པ་ལྟ་བུ་འདུག །རེབ་གོང་དང་བསྡུར་ན་ས་ཆ་གནས་བབ་ཧ་ཅང་སྐྱོ་བོ་འདུག །
ཚེས་ ༢༧ ཉིན་ཕིན་ཨན་རྫོང་ངམ་ཙོང་ཁའི་ཁོངས་རྒྱལ་བའི་འཁྲུངས་གཞིས་སྟག་འཚེར་ལ་འགྲོ་སྐབས་ལམ་བར་དུ་ཆར་པ་ཆེན་པོ་བབས་རྐྱེན་རླངས་འཁོར་འགྲོ་མི་ཐུབ། རི་གཤམ་བར་གཞུང་ལམ་བཟོས་འདུག་ཀྱང། དེ་ནས་གཞུང་ལམ་མ་ཡིན་པར་སྤྱིར་བཏང་གི་ལམ་ཐོག་འགྲོ་དགོས་སྟབས། ཆར་ཞོད་ཆེ་བས་གཡས་གཡོན་ཚང་མར་ས་དམར་གྱི་འདམ་རྫབ་ཀྱིས་ཁེངས་ནས་རླངས་འཁོར་ཕར་བཞག།གོམ་པ་བརྒྱབ་སྟེ་སོང་ཡང་རྐང་པ་འདམ་རྫབ་ནང་དིམ་ནས་འགྲོ་རྒྱུར་དཀའ་ཚེགས་ཆེན་པོ་འདུག །དེ་འདྲ་སོང་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་དང་གྲའུ་དཔོན་གཉིས་སྐུ་ནའི་བབ་ཀྱིས་སྟག་འཚེར་ལ་ཕེབས་མ་ཐུབ། ང་ཚོ་དེ་འཕྲོས་རྣམས་གོམ་པ་བརྒྱབ་སྟེ་ཕྱིན་པ་ཡིན།
སྤྱིར་སྟག་འཚེར་ནི་ཡུལ་ལྗོངས་ཧ་ཅང་མཛེས་ཤིང་ལྟ་ན་སྡུག་པ་ཞིག་སྣང། སྔ་རབས་ཡུལ་དེར་ནགས་ཚལ་སྟུག་པོའ་ཁྲོད་རི་དྭགས་གཅན་གཟན་ ིདང། འདབ་ཆགས་ཀྱི་རིགས་སྣ་ཚོགས་གནས་ཤིང། རྒྱུན་དུ་གཅན་གཟན་སྟག་གི་འཚེར་སྐད་ཆེ་བར་བརྟེན་སྟག་འཚེར་ཞེས་ཐ་སྙད་བྱུང་བར་གྲགས། ༸སྐུའི་འཁྲུངས་གཞིས་ཡོད་ས་དེར་ཁང་མིག་སྟོང་པ་ཞིག་འདུག་པ་དེ་སློབ་གྲྭ་བཟོས་

152 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

འདུག །ཁང་པ་གཞན་མང་ཆེ་བ་བདག་གཅེས་མེད་པར་གྱང་རོར་གྱུར་འདུག །ང་ཚོས་༸སྐུའི་འཁྲུངས་ཁང་ངོ་མ་ཡོད་ས་དེ་གང་ཡིན་བརྩད་གཅོད་བྱེད་སྐབས་གྱང་རོ་ཞིག་བསྟན་བྱུང་བས་དེར་ང་ཚོས་སྐུ་ཕྱག་དང་སྨོན་ལམ་རྒྱ་གང་ཆེ་ཆེ་བརྒྱབས་པ་ཡིན། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་དུས་ཟིང་སྐབས་འཁྲུངས་གཞིས་རྩ་གཏོར་བཏང་བ་དང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་བོད་རྒྱའི་དབར་ཐད་ཀའི་འབྲེལ་ལམ་འགོ་འཛུགས་མ་བྱས་པའི་སྔོན་ཙམ་ལ་རྒྱ་གཞུང་གིས་འཁྲུངས་གཞིས་གསར་རྒྱག་བྱས། ཁང་མིག་གཅིག་ནང་རྒྱལ་བའི་སྐུ་མཆེད་ཁོངས་ཀྱི་ཁྱིམ་ཚང་གཅིག་འདུག།ཁྱིམ་ཚང་དེའི་འཚོ་བའི་གནས་སྟངས་ཆེས་ཉམ་ཐག་ཡིད་སྐྱོ་བའི་རང་བཞིན་དུ་མངོན། ཁང་པའི་ནང་༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་པར་དང། ༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་པར། ༸རྒྱལ་ཡུམ་ཆེན་མོའ་སྐུ་པར་བཅས་འདུག །གུས་ནས་མཎྜལ་ ིརྟེན་དོད་རྒྱ་སྒོར་ ༡༠༠ ཐམ་པ་ཕུལ་པ་ཡིན། ཁྱིམ་ཚང་དེས་སྐུ་ཚབ་ཚོར་ཇ་ཐང་དང་བཞེས་བག་ཕུལ་སོང།
ཚེས་ ༢༨ ཉིན་ཟི་ལིང་དུ་འབྱོར་ནས་ཟི་ལིང་མགྲོན་ཁང་དུ་བསྡད། ཟི་ལིང་དུ་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་ནས་ཚོགས་འདུར་ཕེབས་པའི་ནང་ཆེན་རྒྱལ་སྲས་ཨ་ཆེན་དང། སྤྲུལ་སྐུ་ཚེ་དབང་བདེ་ཆེན། རོང་པའི་དཔོན་རྟོག་ལྡན་ཚེ་དབང། རོང་པོ་ནང་སོ་བཀྲ་ཤིས་རྣམ་རྒྱལ། ཆབ་གྲོས་ཀྱི་ཀྲུའུ་རིན་བོད་རིགས་དབྱིས་ཕུ་ཡན། ནང་ཆེན་ཤོ་མདའ་དཔོན་ཀརྨ་འཇིགས་མེད། ཁྲི་མདོ་ལ་ཉེ་དཔོན། དཔོན་སྨད་དཔོན་ཆོས་དཔལ། ནང་ཆེན་རྫོང་དབང་དགའ། རྒྱལ་པོ་ཝང་གི་དྲུང་ཡིག་འོད་ཟེར་རྡོ་རྗེ་བཅས་ངོ་འཕྲད་ཀྱིས་ཕན་ཚུན་ངོ་སྤྲོད་དང། ང་ཚོ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་གཏོང་གནང་མཛད་པའི་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་ཡིན་པ་དང། ༸གོང་ས་མཆོག་དང་བཙན་བྱོལ་བོད་མི་ཚོས་འཚམས་འདྲི་ཡོད་པ་དང། བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་གནས་སྟངས་བཅས་གང་ཅིའི་གནས་ལུགས་འགྲེལ་བཤད་བྱས།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 153

དེ་མཚུངས་དེ་ཉིན་སོག་པོ་རྫོང་དང། རྩེ་ཁོག་རྫོང། གཅན་ཚ་རྫོང་གི་སློབ་གྲྭའི་དགེ་རྒན་མི་གྲངས་ ༣༠ ཟི་ལིང་ལ་ལྟ་སྐོར་དུ་འབྱོར་འདུག་པ་ཁོང་ཚོ་དང་
ཐུག་འཕྲད་བྱས།

སྐྱེ་དགུ་མདོར་ཕེབས་པ།
V

ཚེས་ ༢༩ ཉིན་སྐྱེ་དགུ་མདོ་ཁུལ་ལ་ལྟ་སྐོར་དུ་བསྐྱོད་སྐབས། ས་ཁད་མཐོ་བའི་དབང་གིས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་མ་ཕེབས་ན་ཞེས་སྨན་པའི་སློབ་སྟོན་ལྟར་ཟི་ལིང་དུ་བཞུགས་རྒྱུ་གནང་བ་དང། གུས་པ་ཡང་སྐུ་ངོའ་ཞབས་ཞུར་སྡོད་དགོས་བྱུང། ིཚོགས་མི་བྱིངས་རྣམས་སྐྱེ་དགུ་མདོར་ལྟ་སྐོར་བསྐྱོད་སྐབས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཁོང་ཚོའི་བརྒྱུད་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བ་རྣམས་གཤམ་གསལ་ལྟར་ཡིན།
དེ་ཡང་ཁོང་ཚོ་ཆབ་ཆར་འབྱོར་སྐབས་སྐལ་ལྡན་ལགས་ཀྱི་ནང་མི་ནས་སྣེ་ལེན་དང་འབྲེལ་ཉིན་གུང་ཞལ་ལག་འདེགས་འབུལ་ཞུས་པ་དང། དགོང་དྲོ་མགོ་ལོག་རྨ་སྟོད་རྫོང་དུ་འབྱོར། ས་གནས་རྫོང་དཔོན་རྟ་མགྲིན་དང། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་གཙོ་འཛིན་གྲོས་ཚང་ནོར་རྒྱས་གཉིས་ནས་སྣེ་ལེན་ཞུས། ཁུལ་འདིའི་མི་འགའ་ཤས་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་བར་འཚམས་འདྲི་དང་སློབ་སྟོན་གནང་འདུགཚེས་ ༣༠ ཉིན་སྐྱེ་དགུ་མདོ་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ཇུས་ཀྲང་ཨ་ནན་ཕེབས་བསུར་ཆེད་འབྱོར་དང་བཅས་སྐྱེ་དགུ་མདོ་མགྲོན་ཁང་དུ་འབྱོར་བར། རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ཀྲུ་ཀྲང་གཞོན་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་གྲགས་སོགས་གྲའུ་དཔོན་གྱི་གཉེན་འབྲེལ་ཁག་གཅིག་ནས་ཕེབས་བསུ་སྣེ་ལེན་ཞུས་འདུག་ཀྱང། མགྲོན་ཁང་དུ་འབྱོར་བ་དང་ལམ་སེང་རྒྱས་སྒོ་བརྒྱབ་ནས་མི་གཞན་སུ་དང་ཡང་མཉམ་དུ་ཐུག་འཕྲད་བྱེད་བཅུག་མི་འདུག །རྗེས་སུ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བར་ཁུལ་དེར་མི་མང་ནས་ལས་དོན་

154 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཆེ་ཕྲ་གང་འདྲ་བྱེད་དགོས་ཀྱང་ལས་བྱེད་པ་ཚོར་ལྐོག་རྔན་ཆེན་པོ་སྤྲད་དགོས་པ། དཔེར་ན་དགོན་པ་གཅིག་གི་ཆོག་མཆན་ཐོབ་རྒྱུར་ལྐོག་རྔན་སྒོར་ ༡༠༠༠ འགྲོ་སོང་མ་བཏང་ན་དོན་མ་འགྲུབ་པ་དང། དེ་བཞིན་དོན་དག་གཞན་ཚང་མའང་དེ་བཞིན་རེད་འདུག །
རྩ་བའི་ཡུལ་ཤ ལ་འམ་སྐྱེ་དགུ་མདོར་དབུས་གཞུང་གི་མཐོ་རིམ་དཔོན་རིགས་དེ་འདྲ་སླེབས་མྱོང་ཡོད། དཔེར་ན། ཧུའུ་ཡའོ་པང་ལྟ་བུ་རེད། འོན་ཀྱང་ས་ཐག་རིང་ལ་འགྲུལ་བཞུད་དཀའ་ཚེགས་ཆེ་བའི་དབང་གིས་ཟི་ལིང་དུ་ཡོད་པའི་ཞིང་ཆེན་གྱི་ལས་བྱེད་ཚོ་ཡང་སྐྱེ་དགུ་མདོར་ལོ་རེ་ཐེངས་གཉིས་ལས་འགྲོ་ཐུབ་ཀྱི་མེད་པ་དང། སྐྱེ་དགུ་མདོ་ཁུལ་གྱི་ལས་བྱེད་རྣམས་ཀྱི་སྒེར་ཁང་ཤིན་ཏུ་ནས་ལེགས་པོ་ཡོད་པ་དང། གཞུང་ཁང་རྣམས་སྐྱོ་པོ་ཡོད་པ་བཅས་ཀྱི་མཐོང་ཚུལ་བྱུང་འདུག །

ཚེས་ ༣༡ ཉིན་སྐྱེ་དགུ་མདོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་བཞི་དང། པེ་ཅིང་དང་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས། སྐྱེ་དགུ་མདོ་ཆབ་གྲོས་ཀྱི་ཀྲུའུ་ཞི་པདྨ་འཕྲིན་ལས། ཀྲུ་ཀྲང་གཞོན་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་གྲགས། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་གཙོ་འཛིན་དགེ་བ། མི་རིགས་ཆོས་ལུགས་ཇུས་ཀྱི་ཇུས་ཀྲང་ཨ་ནན། སྐྱེ་དགུ་མདོ་ཆབ་གྲོས་ཀྱི་གཙོ་འཛིན་སྟོབས་ལྡན་བཅས་ཚང་འཛོམས་ཀྱིས། ཀྲུའུ་ཀྲང་གཞོན་པ་ཕུན་ཚོགས་དབང་གྲགས་ནས་ས་གནས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ངོ་སྤྲོད་བྱེད་སྐབས། ལྟ་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པ་ཕེབས་པར་དགའ་བསུ་ཡོད། ས་ཁུལ་འདིར་རྫོང་ཁག་དྲུག་ཡོད་པ་ནས་ཤར་ཕྱོགས་སུ་ཡུ་ཧྲུ་དང། ནང་ཆེན། འཕྲིན་མདོ་བཅས་ཁག་གསུམ་ཞིང་འབྲོག་འདྲེས་མ་དང། ཤར་བརྒྱུད་འབྲི་སྟོད་དང། རྫ་སྟོད། ཆུ་དམར་ལེབ་གསུམ་འབྲོག་ལས་ཁོ་ན་ཡིན། ས་ཆའི་མཐོ་ཚད་རྒྱ་མཚོ་ནས་རྨིས་ ༤༠༠༠ ནས་ ༥༠༠༠ བར་ཡོད་པ་དང། ས་ཁྱོན་སྤྱི་ལེ་གྲུ་བཞི་མ་ཁྲི་ ༢༦ ཡོད། ཕྱི་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 155

ལོ་ ༡༩༨༥ ལོར་མི་འབོར་ ༢༠༥༡༠༠ ནས་བརྒྱ་ཆ་ ༩༥ བོད་རིགས་ཡིན། འབྲིང་རིམ་སློབ་གྲྭ་ ༢ དགེ་འོས་སློབ་གྲྭ་ ༡ འཕྲོད་བསྟེན་སློབ་གྲྭ་ ༡ བཅས་ལ་སློབ་ཕྲུག་གྲངས་ ༦༠༣༤ ཡོད། སྤྱིར་རྫོང་ཁག་དྲུག་ལ་སློབ་གྲྭ་རེ་དང་ཀྲུ་ལ་སློབ་གྲྭ་གཅིག་ཡོད། དེ་ཚོའི་ནང་སློབ་ཕྲུག་གྲངས་ ༢༡༢༦ ཡོད། དམའ་རིམ་སློབ་གྲྭ་གྲངས་ ༦༨ སློབ་ཕྲུག་གྲངས་ ༦༥༢༩ སློབ་གྲྭ་ཆུང་བ་ ༣༢༠ དེར་སློབ་ཕྲུག་ ༣༠༨༢ སྨན་ཁང་ཆེ་ཆུང་ ༤༧ ནད་པའི་ཉལ་ཁྲི་ ༥༨༥ སྨན་པ་ ༥༨༧ དགོན་པ་ཉམས་གསོ་བྱེད་བཞིན་པ་ ༦༧ གྲྭ་པ་གྲངས་ ༢༥༠༠ བཅས་ཡོད་ཟེར།
དེའི་རྗེས་སྐྱེ་དགུ་མདོ་ཡུལ་མིའི་སྤྲོ་སྐྱིད་གཏོང་སར་བསྐྱོད། ཀྲུའུ་ཁྲང་བློ་བཟང་དཔལ་འབྱོར་ནས་སྣེ་ལེན་དང་བཅས་མང་ཚོགས་ཀྱི་སྡོད་གུར་འགའ་ཤས་ལ་གཟིགས་སྐོར་དུ་བསྐྱོད་པར་གུར་ཕུབ་མཁན་མང་ཆེ་བ་ལས་བྱེད་དང། ལས་བྱེད་པའི་ནང་མི་རེད་ཟེར།
ཕྱི་ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡ ཉིན་ཡུལ་མིའི་སྔར་སྲོལ་རྟ་རྒྱུགས་དང། དེ་ཉིན་རྒྱ་ནག་གི་དམག་མིའི་དུས་ཆེན་འཁེལ་བར་སོང། སྤྲོ་སྐྱིད་གཏོང་སར་རྒྱ་མིའི་དམག་དཔོན་མང་པོ་ཞིག་འབྱོར་བ་རྣམས་ལ་ངོ་སྤྲོད་དང། མི་མང་ནས་གུས་བསུ་དང་བཅས་མགྲོན་གུར་དུ་བསྐྱོད། ས་ཁུལ་དྲུག་གི་སྤྱི་ཁྱབ་ཧྲུ་ཅི་རྒྱ་རིགས་ཤིག་ནས་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པར་དགའ་བསུ་ཡོད་ཅེས་མི་མང་ལ་གཏམ་བཤད་བྱས། མི་མང་ཧ་ཅང་འདུ་འཛོམས་ཆེ་བའི་སར་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་ཚབ་ཕེབས་སྐོར་ཚང་མས་ཤེས་ཚོར་བྱུང་རྗེས། དམག་དཔོན་ཚོ་ལས་ཀྱང་སྐུ་ཚབ་རྣམས་ལ་མཐོང་ཆེ་བ་ཞུས་པའི་གནས་ཚུལ་མཐོང་སྐབས་སེམས་ནང་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་དང། རེ་བ་གསར་པ་ཞིག་བྱུང་བ་ནི་བཤད་མི་དགོས་པ་ཡིན། མི་མང་རྣམས་སྐུ་ཚབ་ཚོ་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱ་རྒྱུར་བཀག་འགོག་ཐབས་ཤེས་གང་ཡོང་བྱས་འདུག །དེ་ཉིན་བཅིངས་འགྲོལ་དམག་བཙུགས་ནས་ལོ་ ༣༨ འཁོར་བའི་དུས་ཆེན་འཁེལ་བར་དམག་དཔོན་

156 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཚོ་དང་འཚམས་འདྲིའི་ངོ་སྤྲོད་གནང་རྗེས། ཁོང་ཚོ་ལས་སྐུ་ཚབ་ཚོ་མཐོང་ཆེ་བ་ཞུས་ཏེ་གཟིགས་མོར་གདན་འདྲེན་ཞུས་འདུག །
ཚེས་ ༢ ཉིན་སྐྱེ་དགུ་མདོ་དགོན་པར་བསྐྱོད། དགོན་པའི་དབུ་འཛིན་རྒྱ་ནག་སྤྲུལ་སྐུ་གཙོས་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་ནས་སེར་སྦྲེངས་དང་བཅས་ཕེབས་བསུ་གཟབ་རྒྱས་ཞུས། དང་པོ་བླ་བྲང་ཚོགས་ཁང་ཁག་གཉིས་དང། སྲུང་མ་ཁང་ཁག་གཉིས། གྲའུ་བླ་བྲང། རྒྱ་ནག་བླ་བྲང། ཇོ་ཁང། བྱམས་པ་ལྷ་ཁང། མཚན་ཉིད་གྲྭ་ཚང་བཅས་གཏོར་ཤ ལ་གྱང་རོ་བཅས་ལ་ལྟ་སྐོར་དང། འདུ་ཁང་ལེ་ལག་དང། བྱང་ངོས་གྲྭ་ཤག་གང་འཚམས་ཤིག་བསྐྱར་བཟོ་བྱས་འདུག །དགེ་འདུན་པ་གྲངས་ ༡༤༤ ཡོད་པར་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་བཞེས་ཀྱང་ཚུགས་འདུག །དགོན་སྤྱིས་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་སྐྱབས་རྟེན་དང། སྐུ་ཚབ་ཚོར་རྒྱ་སྒོར་ ༥༠༠ ཕུལ་བ་ཕྱིར་སློག་གནང། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་ལྟར་ཆོས་ལུགས་ཕན་ཚུན་ཐུགས་མཐུན་ཁྲིམས་གཙང་དགོས་པ་དང། དགོན་པ་ཉམས་གསོའ་ལས་དོན་ལ་ ིའཁུར་བརྩོན་ཆེ་བསྐྱེད་དགོས་སྐོར་ཕན་ཚུན་གནས་ལུགས་ཞིབ་འཕྲོས་གང་ཤེས་ཞུས་འདུག །

ཕྱི་དྲོ་འདམ་དཀར་དགོན་དུ་བསྐྱོད་པ་དང། དགོན་པའི་གཙོ་འཛིན་དུས་མོ་ཆོས་རྗེ་སྤྲུལ་སྐུ་ནས་སྣེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་གནང། དགོན་པའི་འདུ་ཁང་དང་བརྟེན་པར་བཅས་པ་གསར་བཞེངས་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་འདུག །དགེ་འདུན་ཞལ་གྲངས་༧༠ སྐོར་ཡོད། ༸གོང་ས་མཆོག་ལ་སྐྱབས་རྟེན་འབུལ་བཞེས་དང་སྦྲགས་སྐྱབས་འཇུག་ཞུ་དགོས་ཡང་ཡང་གསུངས་འདུག །༸གོང་ས་མཆོག་གི་དགོངས་གཞི་སྤྱི་དང། མ་ཎི། གུ་རུའི་མཚན་སྔགས། ཕུར་པའི་བསྙེན་པ་སོགས་གྲངས་གསོག་གང་དགོས་ཞིབ་མངགས་ཞུས། དགོན་གསར་ཆོས་རྗེ་ནས་ཁོང་གི་གཟིམ་ཁང་དུ་ཡོང་དགོས་གསུངས་པ་ལྟར་བསྐྱོད། ཁོང་དེ་སྔ་སེར་བྱེས་གྲྭ་ཚང་དུ་ཞུགས་ནས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 157

༸སྐྱབས་རྗེ་ཁྲི་བྱང་རིན་པོ་ཆེ་དང། མཁན་ཟུར་ལྷུན་གྲུབ་ཐབས་མཁས་རིན་པོ་ཆེའི་སློབ་མའི་གྲས་ཡིན་འདུག་པ་ཁོང་གིས་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་ཚེ་ལྷག་དོན་ལྡན་ཡོང་བའི་སྐྱབས་འཇུག་ཞུ་དགོས་གསུངས།
ཚེས་ ༣ ཉིན་གྲའུ་དཔོན་གྱི་མ་ཁང་གཏོར་ཤ ལ་དང་ཉེ་འབྲེལ་ཡོད་སར་གཟིགས་སྐོར་དུ་བསྐྱོད། ཡུལ་མི་རྣམས་ནས་ཆེ་བསྟོད་མཚོན་ཆེད་དུ་སྣེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་དང་ཞབས་བྲོ་འཁྲབ་པ་སོགས་བྱས། དེར་འདུས་མང་ཚོགས་རྣམས་ལ་འཚམས་འདྲི་སོགས་ཞུས། དེ་ནས་མི་མང་སྨན་ཁང་ལ་འགྲོ་སྐབས་སྨན་པ་དགེ་ལེགས་དང། འཇིགས་དགའ་ཐུན་མོང་ནས་སྣེ་ལེན་ཞུས་ཏེ་སྨན་ཁང་དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་འགོ་འཛུགས་བྱས་པ་དང། བོད་རིགས་སྨན་པ་ ༡༧༠ ཡོད་པ་དང། ཕྱི་ནང་གཉིས་ཀྱི་ནད་རིགས་བརྟག་དཔྱད་ཁང་དང། གཤགས་བཅོས་ཁང། སྙིང་དང་ཀླད་པ་གཤགས་བཅོས་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་ཡོད་གནས་དང། ཉལ་ཁྲི་ ༡༨༠ ཡོད་ཟེར། དེ་རྗེས་བོད་སྨན་ཁང་དུ་བསྐྱོད། དབུ་འཛིན་ནང་ཆེན་པ་ཀརྨ་ཐུབ་བསྟན་ནས་སྣེ་ལེན་ཞུས། ཁོང་རང་ཐེ་བས་སྨན་པ་མི་གྲངས་ ༦ འདུག །ཐོག་མར་མང་ཚོགས་ནས་བསམ་འཆར་བཏོན་ཏེ་སྨན་ཁང་བཙུགས་ལུགས་དང། སྨན་དཔེ་རྙིང་པ་ཁག་པར་འདེབས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་གནས། ཙནྡན་དཀར་དམར་དང། ཁ་ཆེ་ཤ་ཁ། གླང་ཆེན་གྷི་ཝམ་བཅས་ཧ་ཅང་དཀོན་པོ་ཡོད། དྷ་རམ་ས་ལར་སྨན་སྤུས་དག་བཟོ་སྐྲུན་གནང་གི་ཡོད་པ་གོ་ཐོས་བྱུང་ཞེས་ཟེར།
ཚེས་ ༤ ཉིན་དཔལ་ཐང་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད། རྣམ་པར་སྣང་མཛད་ལྷ་ཁང་མཇལ་བར་འགྲོ་སྐབས། ཉམས་གསོ་བྱེད་བཞིན་འདུག །དེ་ནས་བེན་ཆེན་དགོན་དུ་བསྐྱོད། དབུ་འཛིན་སྤྲུལ་སྐུ་འཆི་མེད་ནས་སྣེ་ལེན་གནང། དགོན་པའི་འདུ་ཁང་སོགས་ཉམས་གསོ་གནང་མུས་དང། བླ་གྲྭ་ ༧༠ སྐོར་འདུག །༸གོང་ས་མཆོག་ནས་ཆོས་ལུགས་ཚང་མར་གཟིགས་སྐྱོང་གཅིག་གྱུར་གནང་མུས་ཀྱང་སྐབས་རེ་

158 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

དཀྲོག་གཏམ་རིགས་ཡོད་སྲིད་པས་དེ་ལུགས་དགོངས་པ་བཞེས་གནང་དགོས། མ་གཞི་དངོས་འབྲེལ་ཇི་ཡིན་ཉེ་དུས་མཁྱེན་བརྩེ་རིན་པོ་ཆེ་འདིར་ཕེབས་སྐབས་བཀའ་མོལ་བྱུང་ཡོད་ཤག་ནས་མཁྱེན་རྟོགས་ཡོང་རྒྱུ། མ་ཎི་སོགས་གྲངས་གསོག་དགོས་སྐོར་ཞུས་པར། མཁྱེན་བརྩེ་རིན་པོ་ཆེ་དང་སི་ཏུ་རིན་པོ་ཆེ་འདིར་ཕེབས་སྐབས་གནས་ཚུལ་ངོ་མ་རྣམས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བས་ཐུགས་གཡེང་མ་དགོས། ཞེས་གསུངས་འདུག །
དེ་རྗེས་དགོན་པའི་ཉེ་འཁྲིས་སུ་ཡོད་པའི་དཔའ་ཐང་གི་འབྲོག་སྡེར་བསྐྱོད། ཧྲུའུ་ཅི་ངག་དབང་ཕུན་ཚོགས་ནས་དཔའ་ཐང་ཁོངས་ཚོ་ཆེན་ ༧ ལ་མི་གྲངས་༥༥༠༠ སྒོ་གྲངས་ཁྲི་ ༧ ཞིང་རྨུ་ ༡༠༠ ལས་བྱེད་གྲངས་ ༤༢ བཅས་ཡོད་ཟེར། དཔའ་ཐང་འདི་བཞིན་རྒྱ་ཁྱོན་ཆེ་ཞིང་རྩྭ་ཆུ་བཟང་བ། སྤང་གཤོངས་མེ་ཏོག་གིས་བརྒྱན་ཅིང། དེ་སྔ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ ལོར་ཟིང་འཁྲུག་སྐབས་སུ་གནམ་གྲུ་འབབ་ཐང་ཞིག་བཟོས་འདུག་པ་དེང་སང་བེད་སྤྱོད་མི་འདུག །ནང་ཆེན་རྒྱལ་མོའ་གཟིམ་ ིཤག་ཏུ་བསྐྱོད། རྒྱལ་མོར་གཞུང་སྩལ་ཕྱག་རྟགས་རིན་ཆེན་རིལ་བུ་ཕུལ་བ་དང། ཚོགས་མི་ཚོས་མཇལ་དར་ཕུལ། རྒྱལ་མོ་ནས་༸གོང་ས་ཆེན་པོར་སྐྱབས་འཇུག་ཞུ་རོགས་ཞེས་མཇལ་དར་ཞིག་བསྐུར་བ་གནང།
དེ་ནས་ས་སྐྱ་སྤྲུལ་སྐུ་བསོད་ནམས་རྩེ་མོ་མཇལ་འཕྲད་དུ་བསྐྱོད་པར་ཁོང་ནས་གྲ་སྒྲིག་གཟབ་རྒྱས་གནང་འདུག་ཅིང། ཁོང་ལ་གཞུང་སྩལ་ཕྱག་རྟགས་རིན་ཆེན་རིལ་བུ་སོགས་ཕུལ། ཁོང་ནས་༸གོང་ས་ཆེན་པོའ་མཛད་འཕྲིན་སྐོར་སོགས་ ིཞིབ་འདྲི་གནང་བར་འགྲེལ་བཤད་ཞུས་པ་དང། ཆབས་ཅིག་གང་ཅིའི་བཀའ་མོལ་གནས་ལུགས་ཞིབ་འཕྲོས་བྱུང་བ་ཆོས་སྲིད་གང་གི་ཆ་ནས་མཁྱེན་པ་དང་རྣམ་དཔྱོད་ལྡན་ཞིང་མང་ཚོགས་ནས་ཀྱང་ཡིད་ཆེས་བརྩི་བཀུར་ཆེན་པོ་ཞུ་བའི་བླ་མ་ཚད་ལྡན་ཡིད་ཆེས་བློས་འགེལ་ཐུབ་པ་ཞིག་འདུག །ཡང་བླ་མ་ཞིག་ནས་རླངས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 159

འཁོར་འགྲོ་ཁར་གྲའུ་དཔོན་ལ་ཞུ་དོན། ད་ཡོད་རྒྱ་མིའི་སྲིད་བྱུས་འདི་མགོ་སྐོར་ཁོ་ན་ཡིན་པས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཚུར་མ་ཕེབས་རོགས། སྐུ་ཚེ་རིང། སྐྱབས་འཇུག་ཞུ་རོགས་གནང་ཞེས་ཞུ་རྒྱུ་དེ་རང་ཡིན་ཞེས་བརྗོད་འདུག །
ཚེས་ ༥ ཉིན་སྐྱེ་དགུ་མདོ་ནས་ཐོན་ཏེ་ཁྲི་མདོ་རྫོང་གི་ཐག་ཉེར་ཡུལ་མིས་སྔར་སྲོལ་རྟ་རྒྱུགས་དང། བྲོ་གཞས་འཁྲབ་ཡུལ་དོ་རར་གདན་ཞུས་ལྟར་བསྐྱོད། མང་ཚོགས་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་འཚམས་འདྲི་དང་གནས་ཚུལ་འགྲེལ་བརྗོད་ཞུས། དེར་ཡོད་ཁྲི་འདུ་སྐལ་བཟང་དགོན་དུ་བསྐྱོད། ལྷོ་གྲོང་སྤྲུལ་སྐུ་ནས་སྣེ་ལེན་དང་གྲ་སྒྲིག་གཟབ་རྒྱས་གནང་འདུག །འདུ་ཁང་ཉམས་གསོ་བྱེད་བཞིན་པ་དང། གྲྭ་གྲངས་ ༥༠ སྐོར་འདུག །ལྷ་སའི་ཇོ་བོ་དང་སྐུ་ཚད་མཉམ་པའི་ཐུབ་སྐུ་བྱིན་ཅན་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་སྔ་དགོན་པ་གཏོར་སྐྱོན་གཏོང་སྐབས་བོར་བརླག་སོང་བ་ད་བར་ལག་སོན་མ་བྱུང་ཞིང། འདི་སྐོར་ལས་ཁུངས་ཁག་ལའང་སྙན་སེང་ཞུས་ཡོད་ལུགས་སོགས་གསུངས་འདུག །དེ་ནུབ་སྐུ་ཚབ་ཚོ་ཁྲི་འདུ་རྫོང་གི་མགྲོན་ཁང་དུ་ཞག་སྡོད་གནང།
སྐྱེ་དགུ་མདོར་བསམ་འཕེལ་ལགས་ནས་རིན་ཀྲུ་ཀྲང་ལ་དྲི་དོན། ཐེ་ཝན་དང་ཧོང་ཀོང་ལ་ཐོབ་ཐང་སྤྲད་པ་དེ་བཞིན་ང་ཚོར་སྤྲད་ཀྱི་མ་རེད་པས་ཞེས་དྲིས་པར། རིན་གྱིས་དེ་སྤྲད་ཀྱི་མ་རེད། འོན་ཀྱང་དེ་འདྲའི་བསམ་ཚུལ་ཡོད་ན་ང་ཚོ་སྐད་ཆ་བཤད་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་བཤད་པར། སྐལ་ལྡན་ལགས་དང་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ཚང་མ་རླུང་ཕྲན་བུ་ལངས་ནས་མི་བདེ་བའི་གནས་ཚུལ་ཡང་བྱུང་
འདུག།

160 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

མཚོ་ལྷོ་ས་ཁུལ་རྩེ་འཁོར་ཐང་དང་ཆབ་ཆར་ཕེབས་པ།
V

ཚེས་ ༦ ཉིན་སྐྱེ་དགུ་མདོར་ཕེབས་མཁན་སྐུ་ཚབ་རྣམས་མཚོ་ལྷོ་ས་ཁུལ་ཁོངས་རྩེ་འཁོར་ཐང་ངམ་རྒྱ་སྐད་ནང་ཤིང་ཧའི་རྫོང་ཞེས་པར་འབྱོར། རྫོང་དཔོན་ཨ་མདོ་བན་ཁོ་དང་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གཙོ་འཛིན་དབང་ཆེན། འཐུས་མི་རྒྱུན་ལས་རྣམས་ནས་སྣེ་ལེན་ཞུས།
ཚེས་ ༧ ཉིན་ལས་བྱེད་གཞོན་སྐྱེས་གང་འཚམས་ཐུག་པར་འཚམས་འདྲི་སོགས་སྤྱི་མཚུངས་ལྟར་ཞུས། དེ་མཚམས་རྨ་ཆུའི་ཁ་དང། དེའི་ཉེ་འཁྲིས་སུ་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་དང་རྒྱ་རིགས་ཁྱིམ་ཚང་ཞིག་ཏུ་ལྟ་བར་བསྐྱོད། ལམ་ལ་སྡེ་པའི་མ་ཎི་ལྷ་ཁང་འཁྲིས་སུ་མང་ཚོགས་འདུ་འཛོམས་ཀྱི་ཕེབས་སྒུག་ཞུས་འདུག །མང་ཚོགས་ལ་འཚམས་འདྲི་སོགས་སྤྱི་མཚུངས་ལྟར་ཞུས། དེ་ནས་མཚོ་སྔོན་གྱི་འབྲོག་སྡེ་ཁག་གཅིག་ལ་ལྟ་སྐོར་དུ་བསྐྱོད། འབྲོག་པ་ཚོས་སྣེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་འདུག་པར་མ་ཟད། མཉམ་རོགས་རྒྱ་མི་ཚོ་སྡོད་སྒྲིག་ཁག་ཁག་བྱས་ཡོད་སྟབས། སྐུ་ཚབ་ཚོ་མང་ཚོགས་དང་མཉམ་དུ་ཕན་ཚུན་སྐད་ཆ་ཤོད་རེས་གང་ལེགས་བྱུང་འདུག །ཁོང་ཚོས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་རྒྱུ་ཡོད་མེད་དང། རོང་པོ་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་དང་ཨ་རོལ་ཚང་གི་སྤྲུལ་སྐུ་ངོས་འཛིན་ཡོང་ཐབས་ཞུས་འདུག་པར། དེའི་སྐོར་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གསལ་བཤད་གནང་བར་དགའ་དད་ཚད་མེད་ཞུས་འདུག །དེ་ཉིན་དགོང་དྲོ་ཁོང་ཚོ་ཆབ་ཆ་ལ་འབྱོར།
ཚེས་ ༧ ཉིན་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ངེད་གཉིས་ཟི་ལིང་ནས་ཆབ་ཆ་ལ་འབྱོར་ཞིང། དགོང་དྲོའ་ཆུ་ཚོད་ ༦ པ་ཙམ་ལ་སྐུ་ཚབ་སྐྱེ་དགུ་མདོར་ཕེབས་མཁན་ཚོ་ ིདང་ངོ་འཛོམས་བྱུང། ཁོང་ཚོའི་གདོང་པ་ནག་པོ་ཆགས་པ་སོགས་མདོག་ཤོར་བའི་རྣམ་འགྱུར་གསལ་པོ་འདུག །རྗེས་སུ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བར་སྐྱེ་དགུ་མདོར་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 161

སྣེ་ལེན་ཡག་པོ་མ་བྱུང་བ་དང། ཁ་ལག་སྐྱོ་བ། ལས་བྱེད་འབྲིང་བ་རྣམས་སེམས་ཤགས་མེད་པ་རྒྱ་མིར་སྤྲེལ་ལད་འཁྲབ་མཁན། གཞོན་ནུ་རྣམས་ཀྱང་རྒྱ་ཆས་གྱོན་པ་དང་རྒྱ་སྐད་རྒྱག་པ་སོགས་གང་ལྟར་རྒྱ་མིའི་གོམས་གཤིས་ཤ གས་ཆེ་འཇགས་པ༑ ལས་བྱེད་ཚོ་རྒྱུ་ཕྱུག་པོ་དང། མི་མང་རྣམས་འཚོ་བ་སྐྱོ་བོ་ཡོད་པ་དང། ལས་བྱེད་ཁོངས་གཤམ་འོག་དང་འགོ་ལ་སྡོད་མཁན་གཉིས་ཡག་པོ་ཡོད་པ། དེ་བཞིན་མི་མང་ཚོ་སེམས་ཤ གས་ཡོད་པ། འོན་ཀྱང་ཁོང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་ཡོད་སར་ཡོང་མི་ནུས་པ་དང་སྐུ་ཚབ་ཚོ་མི་མང་ཕར་ཐུག་པར་འགྲོ་རྒྱུར་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་ཚོས་བཀག་འགོག་བྱས་པའི་གནས་ཚུལ་བྱུང་འདུག །
ཁོ་ཚོ་ནང་ཆེན་རྒྱལ་མོའ་སར་འགྲོ་སྐབས་གླིང་ཚང་སྲས་ཐུག་འདུག །དང་ ིཔོ་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཐུབ་བསྟན་བསམ་འཕེལ་ལགས་བཅས་ནས་ངོ་མ་ཤེས། དེ་ནས་གྲའུ་དཔོན་ནས་ངོ་ཤེས་ཏེ་ཁྱོད་ག་དུས་སླེབས་ཟེར་དུས། ཉིན་བཅོ་ལྔ་ཙམ་སོང་ཟེར། ཁྱོད་ཞེ་དྲག་རྒས་བཞག་དཀའ་ཚེགས་འདུག་གམ་ཞེས་དྲིས་པར། དཀའ་ཚེགས་མི་འདུག་ཟེར། རྒྱ་གར་ལ་མ་བསྡད་པ་གང་ཡིན་ནམ་ཟེར་དུས། ང་རྒྱ་གར་དང་ནེ་པལ་བཅས་པར་བསྡད་མ་བཅུག་སྟབས་འདི་གར་མ་ཡོང་ན་ག་པར་ཡོང་ཞེས་ཟེར་འདུག །ཞིང་སྐྱོང་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་ཟི་ཁྲོན་ན་ཡོད་འདུག །ཁོ་རང་དཔོན་ཐུག་འདོད་ཡོད་ཀྱང། ཁྱི་རྒན་ (ཨ་ལགས་ལ་ཟེར་བ།) ཡོད་ཙང་མ་ཡོང། ཁྱེད་རང་གི་མཉམ་དུ་རྒྱུགས་བསྡད་ཀྱི་ཡོད་རེད་ཅེས་བརྗོད་འདུག །
རྗེས་སུ་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བ་ལྟར་ན། སྐུ་ཚབ་ཚོ་མ་ཕེབས་གོང་རྒྱང་གྲགས་ཐོག་ནས་ཡོངས་གྲགས་བཤད་དོན། སྐུ་ཚབ་ཕེབས་མཁན་སུ་ཡིན་དང་ཁོ་ཚོས་རྒྱ་ནག་གིས་བཏོན་པའི་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་འཛིན་པའི་སྲིད་བྱུས་དོན་ཚན་ལྔ་ལ་ངོ་རྒོལ་བྱས་པ་རེད། ཁྱེད་ཚོ་གོས་ལོག་ཡག་པོ་གྱོན་པ་ལས་ངུ་བ་དང་ཁ་བཏགས་བཏང་བ་སོགས་བྱེད་ཆོག་གི་མ་རེད་ཅེས་དྲིལ་བསྒྲགས་བྱས་འདུག །

162 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

སྐུ་ཚབ་གཞན་ཚོ་སྐྱེ་དགུ་མདོར་ལྟ་སྐོར་ཕེབས་ཡུན་རིང་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་དང་གུས་གཉིས་ཟི་ལིང་དུ་བསྡད་པ་ཡིན། ཉིན་ཞིག་ཚེ་བརྟན་ཀྲུའུ་རིན་གྱིས་ནང་དོན་བཤད་དོན། རྗེས་སུ་ལྟ་སྐོར་ལྷོད་ལྷོད་བྱས་ཕེབས་རྒྱུ་བྱུང་ན་ལེགས། ད་ལྟ་ནང་བཞིན་བྱས་ན་མི་མང་གི་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་རྟོགས་ཀྱི་མ་རེད་ཅེས་ཤ་ཞེན་ཡོད་པའི་སྐད་ཆ་བཤད་བྱུང། དེ་དག་ནི་མཚོ་སྔོན་ལས་བྱེད་སྟོང་འགོ་ཞུ་བ་དང་དགེ་འདུན་གཉིས་ཀྱི་བསམ་ཚུལ་ཡང་རེད་ཟེར།
ཡང་དགོང་དྲོ་ཞིག་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ཡོངས་འཛིན་རྒྱ་ཡག་རིན་པོ་ཆེ་ལ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་བཀའ་ཡིག་དང་རིན་ཆེན་རིལ་བུ་བཅས་ཕུལ། ཨ་ལགས་ཁྲི་རྒན་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་མཇལ་བར་བཅར། ཁོང་ནས། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེའི་ལག་འཁྱེར་ནང་སྡོམ་ལྡན་མིན་པ་སྐྱ་མིང་ལྟར་འཁོད་ཡོད་གནས་སོགས་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེར་སྐྱོན་བརྗོད་མང་ཙམ་ཞུས་སོང།
གཞན་ཡང་ཟི་ལིང་དུ་ང་ཚོའི་མཉམ་ཡོད་པའི་མཚོ་སྔོན་གྱི་ལས་བྱེད་པ་དང་རླངས་འཁོར་ཁ་ལོ་པ་བཅས་མི་ ༥ ལ་ལག་རྟགས་སྤྲོད་བྱེད་ཉོ་ཆ་བརྒྱབ་པ་དང། ཟི་ལིང་གྲོང་འཁྱེར་ནང་མཚོ་སྔོན་ཁོངས་ཡོད་པའི་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཚང་མར་སོ་སོའ་ིམགྲོན་ཁང་རེ་འདུག་པ་རྣམས་ལྟ་བར་ཕྱིན། མགྲོན་ཁང་དེ་རྣམས་ཀྱི་གནས་སྟངས་གཞན་ལས་ཆེས་མི་གཙང་བ་དང་མཐུན་རྐྱེན་ཞན་པ་འདུག །དེ་བཞིན་ཟི་ལིང་གྲོང་འཁྱེར་གྱི་དཔེ་ཚོང་ཁང་ནས་དྷ་ས་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་བཀྲིས་ཚེ་རིང་ལགས་ནས་མངགས་དོན་ལྟར་བོད་ཡིག་དཔེ་དེབ་མི་ཉུང་བ་ཞིག་བླུ་ཡོན་ཞུས་པ་དང། ང་ཚོའི་སྣེ་ཤན་པ་སྟོང་འགོ་བརྒྱུད་འཛིན་གྲྭ་དང་པོ་ནས་ལྔ་པ་བར་གྱི་ཨང་རྩིས་དང་ཚན་རིག་གིས་གཙོས་པའི་བོད་ཡིག་སློབ་དེབ་ཚང་མ་མཁོ་སྒྲུབ་བྱས་པ་རྣམས་དྷ་སར་འབྱོར་རྗེས་རང་གཞུང་ཤེས་རིག་ལས་ཁུངས་ལ་ཕུལ་བ་ཡིན།
ཟི་ལིང་དུ་བསྡད་རིང་ཟི་ལིང་བརྙན་འཕྲིན་ཁང་ནས་ཉིན་ལྟར་ཚོུད་ཕྱེད་ཀའི་རིང་ཨ་མདོའ་སྐད་ཐོག་གསར་འགྱུར་བཤད་པ་རྣམས་ཐོས་སྐབས་སྐད་ཆ་ཆ་ཚང་ ི

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 163

གོ་བདྷ་མ་འཕྲོད་རུང། བོད་པའི་ཆ་ལུགས་དང་བོད་པའི་སྐད་སྒྲ་ཐོས་སྐབས་རང་བཞིན་གྱིས་དགའ་སྣང་བྱུང་བས་གསར་འགྱུར་གང་ཐུབ་ཉན་པ་ཡིན།
ཟི་ལིང་དུ་བསྡད་རིང་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་ད་བར་གཟིགས་སྐོར་བྱས་པའི་གནས་སྟངས་སྐོར་བཀའ་ཤག་ལ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༢ འཁོད་པའི་གནས་འཕྲིན་ཞིག་སྦྲགས་ཐོག་ནས་ཕུལ་གནང་སོང་བའི་ཡིག་བཤས་ཟུར་འཛར་དྲུག་པར་ཡོད། གནས་འཕྲིན་འདི་དག་བཀའ་ཤག་ལ་འབྱོར་ཡོད་མེད་གསལ་རྟོགས་མ་བྱུང།

ས་གནས་དཔོན་རིགས་ཀྱིས་ཆབ་ཆའི་གནས་སྟངས་
ངོ་སྤྲོད་ཞུས་པ།
V

ཚེས་ ༨ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་སྐུ་ཚབ་རྣམས་དང། པེ་ཅིང་དང་ཟི་ལིང་གི་དཔོན་རིགས་ཁག་ཚང་འཛོམས་སར། ཀྲིག་གི་ཁྲུ་ཀྲང་བློ་བཟང་ནས་ཚོགས་འདུ་འགོ་ཚུགས་བྱས་པ་དང། པུའུ་ཀྲང་གསོན་ཁོ་ནས་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་གསུང་བཤད་གནང་དོན། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ལྟ་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་ཆབ་ཆར་ཕེབས་པར་དགའ་བསུ་ཡོད་ལུགས་དང། དཔལ་འབྱོར་དང་རིག་གནས། ཚན་རིག །གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་ལས་བྱེད་བཅས་ཏང་གི་སྲིད་བྱུས་ཡང་དག་པ་ལག་ལེན་འཁེལ་བཞིན་ཡོད། ས་ཁྱོན་སྤྱི་ལེ་གྲུ་བཞི་ཁྲི་ ༤༦༠༠ ཡོད་པ། ཕྱུགས་ཟོག་ཆེ་ཆུང་བསྡོམས་གྲངས་ཁྲི་ ༣༨༢ རྫོང་ཁག་ ༥ དང། ལུང་གཡང་འགག་གློག་ཁང། རྫོང་ཁག་ ༥ ཁོངས་ཤང་ཁག་ ༤༠ ཐམ་པ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༤ ལོར་བཟོ་ཞིང་འབྲོག་གསུམ་གྱི་ཐོན་སྐྱེད་ཡོང་འབབ་བསྡོམས་སྒོར་དུང་ཕྱུར་གཅིག་དང། བྱེ་བ་གཉིས། ས་ཡ་བརྒྱད། ཆ་སྙོམས་བྱས་ན་མི་རེར་ལོ་རེར་སྒོར་ ༣༤༥ ཐོབ། བཟོ་གྲྭ་འདྲ་མིན་བཅུ་སྐོར་ཡོད་པར་ཐོན་རྫས་རྣམ་གྲངས་ ༤༠ ལྷག་ཡོད། སྤྱིར་སློབ་གྲྭ་ཆེ་འབྲིང་ཆུང་གསུམ་ཡོད་ཅིང། མི་

164 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

རིགས་སློབ་འབྲིང་ཁག་གཉིས། སློབ་ཕྲུག་གྲངས་ ༥༢༠༠༠ ཡོད་པ་དང། སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོ་གཅིག །ལོ་འདིའི་ནང་གསར་འཛུགས་བྱ་རྒྱུ་གཏན་འཁེལ་ཟིན་ལུགས། སྨན་ཁང་ ༨༧ བོད་ཀྱི་སྨན་ཁང་ ༡ ནད་པའི་ཉལ་ཁྲི་བསྡོམས་ ༦༥༦༤ སྨན་པ་ལག་རྩལ་ཅན་ ༡༠༠༠ ཡོད་སྐད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ ལོར་གནོད་སྐྱོན་བྱུང་བ་དང། ཉེས་མེད་ཉེས་སྐྱོན་བྱུང་བ་རྣམས་དཀར་འདོན་ཆེད་སྒོར་ཁྲི་ ༣༠༠ ལྷག་བཏང་ཡོད། དགོན་པ་མང་ཆེ་བ་སྒོ་ཕྱེ་ཡོད་པ་དང། དེང་སྐབས་གྲྭ་གྲངས་ ༢༡༠༠ སྐོར་ཡོད། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་ཁང་ཁྱིམ་དང་རྒྱུ་རྫས་འཕྲོག་གཏོར་བྱས་རིགས་ལ་གུན་གསབ་སྤྲད་ལུགས་དང།
དེ་རྗེས་གུང་ཧོང་རྫོང་ཁོངས་དགོན་པ་གསར་པའམ་བཀྲ་ཤིས་ཐེག་ཆེན་གླིང་ཞེས་ང་ཚོ་སྡོད་ས་ཆབ་ཆ་ནས་ཀི་ལོ་མི་ཊར་ ༢༥ ཡོད་ས་དེར་ལྟ་སྐོར་བྱས། དགོན་པ་འདི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༠༢ ལོར་ཚུལ་ཁྲིམས་སྙན་གྲགས་རྒྱ་མཚོས་ཕྱག་བཏབ་འདུག །ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་མི་སྐལ་ལྡན་ལགས་ཀྱང་དགོན་པ་འདིར་ཆུང་དུས་ཆོས་ཞུགས་བྱེད་མྱོང་འདུག །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ ལོར་གྲྭ་པ་ ༢༣༠ ཡོད་པ་ཚང་མ་ཁྱིམ་སོ་སོར་བསློགས་ནས་དགོན་པ་སྟོང་པ་བཟོས་ཀྱང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༥ ལོར་སླར་གསོ་བྱས་པ་དང། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་སླར་ཡང་མེད་པ་བཟོས་པ་མཐར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༠ ལོར་སླར་གསོ་དང། ད་ལྟ་དགེ་འདུན་པ་ ༦༥འདུག།རྒྱ་གཞུང་ནས་དགོན་པ་ཉམས་གསོའ་ཆེད་རྒྱ་སྒོར་ ༢༢༠༠༠ སྤྲད་འདུག ། ིདགོན་པའི་འདུ་ཁང་ཨ་མ་དེ་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་འབྲུ་ཁང་བྱས་ནས་བཞག་པའི་རྒྱ་ཡིག་སྒོ་བྱང་ད་ལྟ་ཡང་མཐོང་རྒྱུ་འདུག །གྲྭ་ཆུང་མང་ཆེ་བ་མདོག་སྐྱོ་ཡ་ང་བ་འདུག །རྩད་གཅོད་བྱས་པ་བརྒྱུད་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་བར། རྒྱུན་ལྡན་གྱི་ཞལ་འདོན་དཔེ་ཆ་རྗེ་བཙུན་སྒྲོལ་མའི་བསྟོད་པ་ལྟ་བུ་དགོན་པ་སྤྱི་ལ་མ་གཏོགས་གྲྭ་པ་སྒེར་སོ་སོར་མི་འདུག །གུས་ནས་སྒྲོལ་མའི་དཔེ་ཆ་ཆ་ཚང་དང།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 165

བོད་སྐྱོང་འཕྲིན་བསྐུལ། ༸གོང་ས་ཆེན་པོའ་གསོལ་འདེབས། གུ་རུའི་གསོལ་ ིའདེབས་བཅས་སྤྲད་པ་ཧབ་ཐོབ་བརྒྱབ་སོང།
དེ་དུས་གྲྭ་ལོག་ཅིག་ཐུག་བྱུང་བའི་མིང་ལ་ཉུང་ལོ་ཟེར་བས། ཆབ་ཆའི་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཕྲ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད་ཅེས་བཤད་པ་ལྟར་སྔ་ཕྱི་བར་གསུམ་གྱི་གནས་ཚུལ་བཤད་རོགས་བྱས་པར། ཁོང་ནས་རྒྱ་རྒན་འདི་ཚོ་ཡོད་སར་བཤད་ཆོག་གི་མ་རེད། དམིགས་བསལ་བུ་མོ་དཀོན་ཅོག་སྐྱིད་(དཀོན་ལན་)ཟེར་བ་ཀྲུ་རེན་གྱི་བུ་མོ་འདི་རྒྱ་མི་རང་ཡིན། འདིས་ཤེས་ན་ཡག་པོ་མེད། ང་ལ་དཀའ་ངལ་ཡོང་གི་རེད་ཟེར་ནས་བཤད་མ་བྱུང།
ཉིན་རྒྱབ་མཚོ་སྔོན་འཁེལ་ཐག་བཟོ་གྲྭ་གཉིས་པར་ལྟ་སྐོར་བྱས། དེར་བཟོ་པ་མི་གྲངས་ ༡༠༠༠ ཡོད་པ་དང་བོད་རིགས་ ༡༠༠ ཙམ་འདུག །བལ་འཁྲུ་རྒྱུ་དང། ཚོས་རྒྱག་རྒྱུ། འཐག་རྒྱུ་སོགས་གང་ལེགས་འདུག །གླ་ཕོགས་ཟླ་རེར་སྒོར་ ༢༠༠ ནས་ ༨༠ བར་འདུག །བལ་རྒྱ་མ་ལ་སྒོར་གསུམ་དང་སྒོ་ཟུར་ལྔ་བྱེད། བལ་འཁྲུ་རྒྱུ་དང་ཚོས་རྒྱག་རྒྱུ་བཅས་ཀྱི་འཕྲུལ་ཆས་ཡག་པོ་འདུག །ལོ་གཅིག་ནང་བལ་རྒྱ་མ་ཀྲོན་ཆིག་སྟོང་བདུན་བརྒྱ་ཙམ་ཐོན་ལས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་འདུག །
དེ་ཉིན་དགོང་དྲོ་སྐལ་ལྡན་ལགས་ཀྱི་སྐུ་མཆེད་ཐུན་མོང་གི་ཐོག་ནས་སྐུ་ཚབ་ཚོ་གསོལ་ཚིགས་ལ་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་ལྟར་ཕྱིན། སྐུ་ཚབ་ཡོང་གི་ཡོད་པ་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་རྗེས་སྲིད་གཞུང་གིས་ཆེད་མངགས་འགྲོ་སོང་བཏང་ནས་སྐལ་ལྡན་ལགས་ཀྱི་ཁྱིམ་ཚང་ཡོད་སའི་གྲོང་ཚོའི་བར་འཕྲལ་སེལ་རླངས་འཁོར་འགྲོ་ལམ་གསར་བཟོ་བྱས་པ་དང། སྐལ་ལྡན་ལགས་ཀྱི་སྐུ་མཆེད་ཚོར་དངོས་སུ་དངུལ་སྤྲད་ནས་སྐུ་ཚབ་ཚོར་གསོལ་ཚིགས་དང་བཞུགས་གནས་སོགས་གང་ཅིའི་ཐད་གྲ་སྒྲིག་རྒྱས་པོ་བྱ་རྒྱུའི་བཀོད་མངགས་བྱས་འདུག །འདི་ནི་གང་ལྟར་ཕྱི་ཚུལ་ལ་བཅོས་མའི་མཐོང་སྣང་མཛེས་པོ་ཡོང་ཆེད་དངོས་ཤ གས་བརྒྱུད་གསུམ་ནས་འགྲོ་

166 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

སོང་བཏང་ནས་གྲ་སྒྲིག་འདྲ་ཆགས་པོ་བྱས་ཏེ་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་སྦས་ཐབས་བྱས་པ་གསལ་པོར་མངོན།
ཚེས་ ༩ ཉིན་གྱི་སྔ་དྲོ་ཀི་ལོ་མི་ཊར་ ༢༠ སར་ཡོད་པའི་འཁྱམ་རུ་དགོན་བཀྲིས་དགེ་འཕེལ་གླིང་ལ་ལྟ་སྐོར་འགྲོ་སྐབས་སྤྲུལ་སྐུ་མགོན་པོ་དང་ཆོས་དབྱངས་བཅས་ནས་སྣེ་ལེན་ཞུས། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་མཁན་ཆེན་དགེ་འདུན་ཆོས་འབྱོར་རྒྱ་མཚོས་ཕྱི་ལོ་ ༡༨༩༤ ལོར་ཕྱག་བཏབ་འདུག །དེ་སྔ་གྲྭ་པ་གྲངས་ ༣༠༠ ཡོད་པ་དང། ད་ཆ་ ༧༧ ཡོད་ཟེར་ཡང་ངོ་ཡོད་ ༦༤ ལས་མི་འདུག །དགོན་པ་དེའི་འཚོ་བའི་གནས་སྟངས་ཤིན་ཏུ་ནས་སྐྱོ་ཞིང། རོགས་རམ་རྩ་བ་ནས་ཐོབ་མི་འདུག །དགོན་པར་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་བཞེས་ཚུགས་འདུག །རྗེ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་བྱིན་ཅན་ཞིག་ཡོད་པའི་སྤྱན་སྔར་དགེ་འདུན་པ་རྣམ་པས་དམིགས་བརྩེ་མ་དུང་ཕྱུར་ ༧༢ གྲངས་གསོག་ཞུས་པ་༸གོང་ས་མཆོག་སྐུ་ཚེ་ཞབས་པད་བརྟན་པའི་ཆེད་ཡིན་ལུགས་སྐུ་ཚབ་ཚོར་སྒྲུབ་ཐོ་ཕུལ་སོང་བ་ཐོ་བཀོད་ཞུས། དགོན་པའི་གྲྭ་པ་རྒན་པ་ ༢༠ ཡོད་པ་རྣམས་ནས་མཆི་མ་གཏོང་བཞིན་ཁ་ནས་གང་ཡང་སྨྲ་ཐུབ་ཀྱི་མི་འདུག །དེར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་ཞབས་བརྟན་གསོལ་འདེབས་ཁ་ཤས་ཤིག་སྤྲད། འཁྱམ་རུ་དགོན་ཡོད་ས་ནས་ཀི་ལོ་མི་ཊར་ ༨ ཙམ་ཞིག་ན་གནམ་གྲུ་བབ་ཐང་ཆེན་པོ་ཞིག་འདུག །འདི་ནི་སྔར་གསང་བའི་གནམ་ཐང་ཞིག་ཡིན་ཀྱང་ད་ཆ་བེད་སྤྱོད་མི་འདུག །
དེ་ཉིན་དགོང་དྲོ་ཧོར་གླིང་གཡུལ་འགྱེད་ཅེས་པའི་གེ་སར་འཁྲབ་སྟོན་ལ་བལྟ་བར་ཕྱིན། ཐོག་མར་༸ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་ཚབ་ཕེབས་པར་འཚམས་འདྲིའི་བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་ཡོད་ཅེས་མི་སྟོང་ལྷག་ཡོད་སར་གསལ་བསྒྲགས་བྱས་སོང། དེ་བཞིན་འཁྲབ་སྟོན་དངོས་གཞིའི་སྐབས་༸པཎ་ཆེན་མཁྱེན་ཞེས་པ་དང། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་མཁྱེན་ཞེས་མངོན་གསལ་དོད་པོའ་སྒོ་ནས་སྔ་ཕྱི་ཐེངས་གསུམ་དངོས་ ི

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 167

སུ་བརྗོད་པ་སོགས་བྱས་སོང། ཟློས་གར་ཚོགས་པའི་ནང་མི་གྲངས་ ༨༣ ཡོད་པ་ནས་ ༦༨ བོད་རིགས་ཡིན་པ་རྣམས་ཀྱི་འགོ་ཁྲིད་ཚོ་སྔ་རྗེས་ངོ་ཐུག་བྱུང། ཁོང་ཚོ་ལོ་ན་གཞོན་ཁར་ཤེས་སྤྱོད་གཉིས་ལྡན་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་གོ་རྟོགས་ཡོད་མཁན་ཤ་སྟག་རེད་འདུག །ཟློས་གར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་མི་ཞིག་ནས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་པར་བཀག་འགོག་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་གོ་ཐོས་བྱུང་ན། འཁྲབ་སྟོན་ཟིན་མཚམས་སྡིངས་ཆའི་སྟེང་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་དང་ལྷན་མང་ཚོགས་ཀྱི་མཐོང་སར་ང་ཚོར་སྐུ་པར་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་ཁྱེད་རྣམ་པར་ཞུ་རྒྱུའི་ཐག་གཅོད་བྱས་ཀྱང། མཐའ་དོན་ཕན་ལས་གནོད་ཆེ་བ་མ་གཏོགས་མེད་པར་བརྟེན་དེ་དོན་ཕྱིར་འཐེན་བྱ་རྒྱུ་བྱས་པ་ཡིན་ཞེས་དང། ཚོགས་མི་རེར་སྐུ་པར་རེ་གནང་རོགས་ཞེས་ཞུས་པ་ལྟར་སྐུ་པར་རེ་ཕུལ།
ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ཚྭ་རྔ་འགག་གམ་ལུང་གཡང་འགག་ཞེས་པའི་ཆུ་ཤ གས་གློག་ཁང་ལ་ལྟ་སྐོར་བྱས། དེ་ནི་ཟི་ལིང་ནས་སྤྱི་ལེ་ ༡༠༠ ཙམ་དང། ཆབ་ཆ་ནས་སྤྱི་ལེ་ ༨༠ སར་ཡོད་པ་དང། རྒྱ་མཚོ་ནས་ཆ་སྙོམས་མཐོ་ཚད་མི་ཊར་ ༢༧༠༠ སར་ཡོད་པ་འདི་རྨ་ཆུའི་སྟེང་བརྒྱབ་འདུག །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༦ ལོར་འཆར་གཞི་བཏིང་སྟེ་ ༡༩༧༨ ལོར་དངོས་སུ་ལས་གཞི་འགོ་ཚུགས་པ་དང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ལོར་འཕྲུལ་འཁོར་དང་པོ་ནས་གློག་དངོས་སུ་འདོན་ཐུབ་པ་བྱུང་འདུག །ཆུ་མཛོད་ཀྱི་ཞེང་ལ་མི་ཊར་ ༣༩༦ དང་མཐོ་ཚད་མི་ཊར་ ༡༧༨ ཡོད་པ་བཟོ་རྒྱུ་ཡིན་ལུགས་དང། ལས་མི་ ༡༥༠༠ ཡོད་ཟེར། དངོས་སུ་གློག་ཤ གས་ནུས་ཚད་དུང་ཕྱུར་དྲུག་ཅུ་རེ་གཅིག་འདོན་ཐུབ་ཟེར། ད་བར་འགྲོ་སོང་རྒྱ་སྒོར་དུང་ཕྱུར་བཅུ་གཅིག་དང་བསྡོམས་དུང་ཕྱུར་ ༢༠ གཏོང་འཆར་ཡོད་པ་ལོ་ལྔའི་ནང་མ་རྩ་ཚུར་ཡོང་ཐུབ་ལུགས་དང། བྲག་ཕུབ་པའི་བུག་ལམ་སྤྱི་ལེ་ ༦ ཡོད་པ་བཅས། ཨེ་ཤི་ཡའི་ནང་གི་ཆུ་མཛོད་ཆེ་ཤོས་ཨང་གཉིས་པ་ཡིན་སྐད། གློག་འདོན་ས་ཚིགས་འདི་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བ་ཡིན་ན་

168 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་དང་རྒྱ་ནག་བྱང་ཤར་གྱི་ཞིང་ཆེན་ཁ་ཤས། པེ་ཅིང་ཉེ་འཁོར་བཅས་འདིའི་གློག་ཤ གས་ཀྱིས་ཁྱབ་ཐུབ། ༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ཡང་ས་གནས་འདིར་གཟིགས་སྐོར་ལ་ཕེབས་མྱོང་ཡོད་འདུག །
འདིའི་འགོ་སྟོད་ས་ཆ་སོབ་སོབ་ཡིན་ཀྱང་དངོས་གཞིའི་ཆུ་མཛོད་རྡོ་དང་ཨར་འདམ་ལས་སྒྲུབ་པ་དང། དེང་དུས་ཅན་གྱི་གློག་འདོན་འཕྲུལ་འཁོར་ཆེན་པོ་བཞི་ཡོད་འདུག །རྨ་ཆུའི་རྒྱུད་དུ་མཚོ་སྔོན་ཁོངས་གློག་ཁང་ ༥ དང། ཀན་སུའུ་འི་ཁོངས་ ༦ ཉིང་ཞའི་ཁོངས་ ༤ བཅས་ཡོད་ཟེར།
ཉིན་རྒྱབ་མཚོ་སྔོན་དགེ་འོས་སློབ་གྲྭར་ལྟ་སྐོར་ལ་ཕྱིན། སློབ་གྲྭ་འདི་ ༡༩༥༦ ལོར་འགོ་ཚུགས་པ་དང་ད་ལྟ་སློབ་ཕྲུག་གྲངས་ ༦༡༩ ཡོད། དགེ་རྒན་དང་ལས་བྱེད་སོགས་བསྡོམས་ ༡༡༩ ཡོད་པ་ནས་བོད་རིགས་དགེ་རྒན་ ༥༩ ཡོད་ཟེར། དམ་ཆོས་ཟེར་བའི་བོད་དགེ་ནས་ཁོ་ཚོ་བོད་དགེ་ ༢༠ ལས་མེད་ཟེར་བ་ནང་ཁུལ་མཚུངས་ཀྱི་མི་འདུག །དཔེ་མཛོད་ནང་དེབ་རིགས་སྣ་ཚོགས་ཡོད་པའི་ཁོངས་ནས་བོད་ཡིག་དཔེ་ཆ་ཁག ༥༠༠ ཡོད་འདུག །སློབ་གྲྭ་འདི་ཕྱིས་སུ་དགེ་འོས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོར་བསྒྱུར་རྒྱུའི་ཆོག་མཆན་ཐོབ་པ་དང། དེའི་དུས་ཡུན་ལོ་གསུམ་ཡིན་པ། ད་བར་སློབ་ཕྲུག་ ༢༣༠༥ ཐོན་པ་རྣམས་རྫོང་ཁག་ལྔའི་ནང་སློབ་ཁྲིད་ལས་དོན་ཆེད་འགྲོ་གི་ཡོད་འདུག །

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 169

མཚོ་སྔོན་པོར་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན་པ།
V

ཚེས་ ༡༡ ཉིན་ཆབ་ཆ་ནས་ཐོན་ཏེ་མཚོ་སྔོན་པོར་བསྐྱོད། མཚོ་སྔོན་པོ་ལ་རྒྱ་སྐད་དུ་ཆིང་ཧའེ་དང། སོག་སྐད་དུ་ཁུ་ཁུ་ནོའར་ཟེར། མཚོ་སྔོན་པོའ་སྤྱིའི་རྒྱ་ཁྱོན་ཀི་ལོ་ ིམི་ཊར་གྲུ་བཞི་མ་ ༤༥༨༣ ཡོད་པ་དང། མཐའ་སྐོར་གྱི་རིང་ཚད་ཀི་ལོ་མི་ཊར་ ༤༠༠ ཡོད་གནས། ཤར་ནས་ནུབ་བར་གྱི་རིང་ཚད་ཀི་ལོ་མི་ཊར་ ༡༠༠ ཙམ་དང། ལྷོ་ནས་བྱང་བར་གྱི་ཞེང་ཚད་ཀི་ལོ་མི་ཊར་ ༦༠ ཙམ། མཚོ་ནང་དུ་མཚོ་སྙིང་རི་དང། མཚོ་འགོའ་གླིང་ཕྲན། མཚོ་མཇུག་གི་མཚེར་པ་རི། འདྲེ་མོ་བྲག་དཀར། བྱ་ ིགླིང་བཅས་གླིང་ཕྲན་ལྔ་ཡོད་པ་ནས་མཚོ་སྙིང་རི་བོ་ཆེ་ཤོས་ཡིན་འདུག །མཚོའི་ནང་ཉ་རིགས་འདྲ་མིན་དང། བྱ་གླིང་དུ་བྱ་རིགས་འདྲ་མིན་གྲངས་ ༢༠༠ ལྷག་ཡོད་
པར་བཤད།

ང་ཚོ་མཚོ་སྔོན་པོར་སླེབས་མཚམས་གྲུ་གཟིངས་ཤིག་ནང་ཆུ་ཚོད་གསུམ་ཙམ་ཕྱིན་རྗེས་མཚོ་སྔོན་པོའ་དབུས་སུ་མཚོ་སྙིང་མ་ཧཱ་དེ་བར་འབྱོར། མཚོ་སྙིང་ ིདེར་དགོན་རྙིང་གཏོར་ཤ ལ་ཞིག་འདུག །བཙན་གནོན་ཆེ་བ་དང་དམ་དྲག་ཆེ་བའི་སྐབས་མི་རྣམས་ཀྱི་ཕུང་པོ་དེར་དབྱུག་གི་ཡོད་འདུག །དེར་གནས་སྡོད་བྱེད་མཁན་གྲྭ་པ་གཅིག་འདུག་པའི་མཚན་ལ་བློ་བཟང་རྒྱ་མཚོ་དང། ལོ་ ༢༣ སྐྱེས་ཡུལ་ཁམས་བྲག་གཡབ་ནས་ཡིན་པ་མ་ཎི་བསགས་ནས་བསྡད་འདུག །ཁོང་ནས་མཇལ་དར་ཕུལ་ནས་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་སྐྱབས་འཇུག་ཞུ་རོགས་ཞེས་བརྗོད། ཁོང་ལ་ཟས་གོས་སོགས་ཀྱི་དཀའ་ངལ་ཡོད་མེད་དྲིས་པར་བོད་མི་རྣམས་ནས་དུས་དུས་ལ་བཟའ་བཅའི་རིགས་སྤྲོད་ཀྱི་འདུག །དཀའ་ངལ་མི་འདུག་ཅེས་བཤད། མཚོ་སྙིང་དེར་གཡག་ཁ་ཤས་འདུག་པ་རྣམས་མི་མང་ནས་ཚེ་ཐར་བཏང་བ་རེད་འདུག །

170 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

རྒྱའི་དཔོན་རིགས་ཚོའི་མཐོང་སར་ང་ཚོས་རིན་ཆེན་རིལ་བུ་དང། བདུད་རྩི་ཆོས་སྨན། མ་ཎི་རིལ་བུ་སོགས་མཚོ་རྫས་ལ་ཕུལ་ནས་སྨོན་ལམ་ཡག་པོ་བརྒྱབ་པ་ཡིན། ཉིན་རྒྱབ་ཉི་ཟླ་ལ་བརྒྱུད་ཟི་ལིང་དུ་འབྱོར། ཟི་ལིང་ནས་མཚོ་སྔོན་བར་སྤྱི་ལེ་ ༡༥༠ འདུག །

ཟི་ལིང་དུ་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་པ།
V

ཚེས་ ༡༢ ཉིན་ཟི་ལིང་དུ་ངལ་གསོ་བྱེད་སྐབས་རྒྱལ་པོ་ཝང་གི་དྲུང་ཡིག་འོད་ཟེར་རྡོ་རྗེ་དང། མཚོ་སྔོན་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའ་དགེ་སློབ། གཞན་ཡང་ལས་བྱེད་ ིཁ་ཤས་བཅས་ཕེབས་པར་ཕན་ཚུན་འབྲེལ་བ་དང་གནས་ཚུལ་བརྗེ་ལེན་བྱ་རྒྱུ་གང་ལེགས་བྱུང།
ཚེས་ ༡༣ ཉིན་དགོང་དྲོ་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན་པའི་གནས་སྟངས་སྐོར་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ཤིང། སྐུ་ཚབ་རྣམ་པ་དང། པེ་ཅིང་དང་ཟི་ལིང་གི་དཔོན་རིགས་བཅས་ནས་ཚོགས་འདུར་མཉམ་ཞུགས་བྱས། ཚེ་བརྟན་ཀྲུའུ་རིན་གྱིས་ཚོགས་འདུ་དབུ་འཛུགས་ཀྱི་གསུང་བཤད་གནང་བའི་སྙིང་དོན། མཚོ་སྔོན་ས་ཐོག་ཏུ་ཟླ་བ་གཅིག་ཙམ་རིང་སྤྱི་ལེ་ ༦༠༠༠ ཙམ་གྱི་སར་ཕེབས་ཏེ་ལྟ་སྐོར་གནང་བ་ལྟར། ས་གནས་འགའ་ཤས་སུ་མཐུན་རྐྱེན་འཛོམས་མིན་གྱི་སྣེ་ལེན་ལེགས་པོ་མ་བྱུང་བ་རྣམས་ལ་དགོངས་སེལ་ཞུ་རྒྱུ་དང། སླར་ཡང་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་གནང་ཡོང་བར་མ་ཟད། ད་རེས་གཟིགས་ཚུལ་ཇི་བྱུང་རྣམས་གསལ་པོ་གསུང་རོགས་ཞེས་བརྗོད། དེ་དོན་ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་རེ་རེ་ནས་སོ་སོའ་བསམ་ཚུལ་ཞུས་པའི་སྙིང་དོན་ནི། ིརྩ་བའི་པེ་ཅིང་ནས་དུས་ཚོད་ཐུང་ངུ་ལས་མ་སྤྲད་རྐྱེན་ས་གནས་ཉུང་ཤས་ལས་བསྐྱོད་མ་ཐུབ་པར་བློ་ཕམ་ཡོད་གནས་དང། དགོན་སྡེ་མང་ཆེ་བར་ཉམས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 171

གསོ་བྱ་རྒྱུའི་ཆོག་མཆན་ཐོབ་མེད་སྐོར། དེ་བཞིན་དགོན་སྡེ་ཁག་གཅིག་གིས་ས་ཐོག་ཏུ་ལས་ཁུངས་གསར་རྒྱག་གི་རྐྱེན་པས་ས་ཆའི་དཀའ་ངལ་དངོས་ཡོད་རྣམས་གང་མྱུར་སེལ་ཐབས་དགོས་གལ། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་གཏོར་བཤིག་སོང་བ་ནས་ལྷག་ལུས་ཡོད་རིགས་གཞུང་ནས་རྩད་ཞིབ་དང་འབྲེལ་དགོན་སྡེ་སོ་སོར་རག་ཐབས་ཡོང་བ། གཞི་རྩའི་ཆ་ནས་རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་སྐབས་དང་མི་འདྲ་བར་ད་ཆ་གནས་ཚུལ་གང་འཚམས་ཇེ་བཟང་དུ་སོང་འདུག །འོན་ཀྱང་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་ད་ལྟ་ཕྱིའི་སྒྲོམ་ཙམ་དང་འཇིམ་སྐུ་ཁ་ཤས་ཉམས་གསོ་དང་གསར་བཞེངས་ཞུས་པ་ལས་ལོ་རྒྱུས་ལྡན་པའི་དེ་སྔའི་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་རྩ་ཆེའི་རིགས་དང། གསེར་དངུལ་སོགས་རིན་ཆེན་ལས་གྲུབ་པའི་སྐུ་བརྙན་དེ་རིགས་གཏན་ནས་མཇལ་རྒྱུ་མེད་པ། དེ་བཞིན་མང་ཚོགས་ལ་མཚོན་ནའང་རང་རང་གི་ནང་ཁྱིམ་དུ་ཡོད་པའི་གསེར་དངུལ་སོགས་ལས་གྲུབ་པའི་ཅ་དངོས་རིན་ཐང་ཅན་རྣམས་དང། ཡུལ་ལུང་སོ་སོའ་ཕོ་མོའི་རྒྱན་ ིཆ་དེ་ཚོ་ཡང་ད་ཆ་མཐོང་རྒྱུ་མི་འདུག །དེང་སྐབས་རྒྱན་ཆ་འདོགས་མཁན་རེ་ཟུང་ལས་མཐོང་མ་བྱུང། དེ་བཞིན་བོད་པའི་ས་ཁུལ་དུ་བོད་ཡིག་དང། བོད་སྐད་བེད་སྤྱོད་བྱ་གལ་ཆེ། དཔེར་ན་ད་ལམ་བོད་པ་ཞིག་ཐུག་འཕྲད་བྱུང་བར་བོད་སྐད་མི་ཤེས་པར་རྒྱ་སྐད་རྒྱག་གི་འདུག །གང་ལྟར་ནམ་ཞིག་བོད་སྐད་དང་བོད་ཡིག་བརླག་ཉེན་འདུག་པས་དེ་ལུགས་དགོངས་བཞེས་ཡོད་པ། ཡང་སྐྱེ་དགུ་མདོའ་ིཁུལ་མི་རིགས་སྐྱེ་འཕེལ་བཀག་འགོག་གི་ཡིག་ཆ་ང་ཚོས་མཐོང་བྱུང་བ་བཞིན། བོད་མིས་སྐྱེས་འཕེལ་བཀག་འགོག་བྱས་ཚེ་གནོད་སྐྱོན་ཡོང་རྒྱུར་འདི་རིགས་མི་
འབྱུང་བ་གནང་གལ།

ཡང་མཚོ་སྔོན་དང་ཀན་སུའུ་ཁུལ་ནས་རྒྱ་གར་ཕྱོགས་སུ་གཉེན་འཕྲད་ལ་ཡོང་རྒྱུའི་ལག་འཁྱེར་ཐོབ་རྒྱུར་དཀའ་ངལ་འཕྲད་ཀྱི་ཡོད་འདུག་པ་དེ་ལྟར་མ་

172 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཡོང་བ་དགོས་གལ། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་སྔར་མེད་པའི་འཁོར་ལམ་བཟོས་པ་དང་གློག་འཁྲིད་པ། སྨན་ཁང་དང་སློབ་གྲྭ་བཙུགས་པ་བཅས་ཀྱི་ཕྱོགས་ཚང་མར་ཕན་ཐོགས་ཡོང་རྒྱུར་ང་ཚོས་ཀྱང་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ཡང་མང་ཚོགས་དང་བོད་རིགས་ལས་བྱེད་པ་རྣམས་ང་ཚོ་ཐུག་འཕྲད་སྐབས་ཞེད་སྣང་ཆེན་པོ་བྱེད་ཀྱི་འདུག་པ་འདི་ཚོ་ལ་བལྟས་ན། མི་ལ་རང་དབང་རྩ་བ་ནས་མེད་པའི་མཐོང་ཚུལ་བྱུང་ལུགས་སོགས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་སྤྱིར་བཏང་བསྡོམས་ནས་གཟིགས་ཚུལ་གསུངས་པ་དང། དེ་ནས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་གཞན་རྣམས་ནས་སོ་སོའ་མཐོང་ཚུལ་ ིདང་བསམ་འཆར་རྣམས་བཤད། དེ་རྗེས་ཞིང་ཆེན་ནས་དགའ་སྤྲོའ་གསོལ་ཚིགས་ ིའདེགས་འབུལ་ཞུས། སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་ནས་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ལས་བྱེད་ཚོར་ཐུགས་རྗེ་ལེགས་འབུལ་གྱི་ཚུལ་དུ་རྒྱ་སྒོར་ ༡༩༌༩༠ རེ་བྱས་པའི་ཚོུད་རེ་དང་མཇལ་དར་རེ་གནང། མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ངོས་ནས་མི་རེར་ཀམ་པ་ལི་རེ་དང། སྣེ་ཤན་པ་སྟོང་འགོ་ནས་དབྱར་རྩ་དགུན་འབུའི་ཆང་ཤོག་སྒམ་ཆུང་ངུ་གཉིས་རེ་གནང་བྱུང།

ཟི་ལིང་ནས་ལན་ཀྲུར་ཐོན་པ།
V

ཚེས་ ༡༤ ཉིན་སྔ་དྲོའ་ཆུ་ཚོད་ ༨ ཐོག་ཟི་ལིང་མེ་འཁོར་འབབ་ཚུགས་སུ་མཚོ་སྔོན་ ིཞིང་ཆེན་མི་རིགས་ལས་ཁུངས་དང། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ལས་ཁུངས། སྤྱི་བདེ་ཅུས། སྣེ་ལེན་ལས་ཁུངས་བཅས་ཀྱི་དཔོན་རིགས་དང། རེབ་གོང་རོང་བོ་ནང་སོག །མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོའ་དགེ་སློབ་ཁ་ཤས་དང། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ ིཉེ་འབྲེལ་དགའ་ཉེ་སོགས་ནས་ཕེབས་སྐྱེལ་དང་བཅས་མེ་འཁོར་ནང་བཞུགས་ཏེ་ཉིན་གུང་ཆུ་ཚོད་ ༡༢༌༤༥ ཐོག་ལན་ཀྲུའུ་མེ་འཁོར་འབབ་ཚུགས་སུ་འབྱོར། དེར་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 173

ཀན་སུའུ་མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཀྲུའུ་རིན་གཞོན་པ་ཅོ་ནེ་རྡོ་རྗེ་ཚེ་རིང་དང། སྣེ་ལེན་ཁང་གི་ཀྲང་ཀྲུ་རིན། གཞན་ཡང་ལས་བྱེད་ཁ་ཤས་ཕེབས་བསུར་བཅར་འདུག་པ་ཕན་ཚུན་ངོ་སྤྲོད་འཚམས་འདྲི་ཞུས་ཤིང། བཞུགས་གནས་ལན་ཀྲུའུ་མགྲོན་ཁང་ཆེན་མོར་གོ་སྒྲིག་གནང་འདུག་པ་ལྟར་དེར་བསྐྱོད།
ལན་ཀྲུར་ས་ཁུལ་དེ་དུས་རབས་བདུན་པ་ནས་བཟུང་བོད་ཀྱི་བཙན་པོའ་རྒྱལ་ ིརབས་སྐབས་དུས་རབས་གསུམ་ཙམ་གྱི་རིང་དབང་སྒྱུར་བྱས། དེ་སྐབས་དེར་ལན་ཀྲུའི་ཤར་རྒྱུད་ཆིན་ཧྲུའུ་ཞེས་པ་དང། བྱང་ཤར་ཧོར་ལན་རི་བོ་ཕན་ཚུན་ལ་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀྱི་ས་མཚམས་དབྱེ་ཞིབ་བྱས་སྐོར་ལོ་རྒྱུས་ཡིག་རྙིང་ཁག་ཏུ་གསལ། ཕྱི་དྲོ་སྐུ་ཚབ་དྲུག་དང། པེ་ཅིང་ནས་མཉམ་ཡོད་དཔོན་རིགས་དང་གོང་གསལ་ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་གྱི་ལས་བྱེད་མཉམ་འཛོམས་སར། ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་སྣེ་ལེན་ཁང་གི་ཀྲང་ཀྲུའུ་རིན་ནས། ཀན་སུའུ་ཡི་ཁོངས་གཟིགས་སྐོར་ཉིན་གྲངས་བཅོ་ལྔ་ཡིན་པ་ལྟར་དེ་དོན་གཞི་བཟུང་གི་འཆར་གཞི་བཟོས་ཡོད་ཅེས་བཤད་དེ་ཉིན་རེ་རེ་བཞིན་ས་གནས་གང་དང་གང་དུ་ཕེབས་རྒྱུ་ཡིན་པའི་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་བྱས་པ་ལྟར་གོ་བསྡུར་གཏན་འབེབས་གནང། དེ་རྗེས་ཀན་སུའུ་སྲིད་གཞུང་དང། ཆབ་གྲོས། མི་མང་འཐུས་ཚོགས་རྒྱུན་ལས་ཁང་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུའི་གསོལ་སྟོན་འདེགས་འབུལ་སྐབས། མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་རྒྱུན་ལས་ཁང་གི་ཀྲུའུ་རིན་གཞོན་པ་ཅོ་ནེ་དཔོན་པདྨ་དབང་ཕྱུག་དང། མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་རྡོ་རྗེ་ཚེ་རིང། སྣེ་ལེན་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཀྲང་ཀྲུ་རིན། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ཁང་གི་ཁྲུ་ཀྲང། གཞན་ཡང་ལས་བྱེད་འགའ་ཤས་བཅས་ཕེབས་འདུག །དེ་སྐབས་ཅོ་ནི་དཔོན་གཟུགས་ཁམས་བདེ་ཐང་མེད་པ་སོགས་ཀྱི་སྐད་ཆ་མང་པོ་ཤོད་ཀྱི་འདུག།རྡོ་རྗེ་ཚེ་རིང་ནས་ང་ཚོ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་དང། ཁྱེད་ཅག་དྲན་གྱི་འདུག་ཅེས་བཅོས་མིན་གྱི་སྒོ་ནས་བཤད་སོང།

174 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ནུབ་བྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་པོར་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་པ།
V

ཚེས་ ༡༥ ཉིན་ཞོགས་པ་ནུབ་བྱང་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ཆེན་མོར་ལྟ་སྐོར་ལ་ཕྱིན། དེར་སངས་རྒྱས་དང། དཀོན་མཆོག་ཚེ་བརྟན། དོར་ཞི་སོགས་ཐུག་འཕྲད་བྱུང། སློབ་གྲྭ་འདི་ ༡༩༥༠ ལོར་འགོ་ཚུགས། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་ ༡༣ ནང་གི་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་དང་པོ་དེ་ཡིན་འདུག །ད་ལྟ་སློབ་ཕྲུག་ ༦༠༠ དང་བོད་དགེ་ ༢༡ བཅས་འདུག །དཔེ་མཛོད་ནང་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་སོགས་བོད་དཔེ་འདྲ་མིན་པོད་ ༡༠༠༠ ཙམ་འདུག །སློབ་གྲྭ་གུང་གསེང་སྐབས་འཁེལ་བར་སོང་སློབ་ཕྲུག་འཕྲད་རིགས་མ་བྱུང། སློབ་གྲྭའི་ནང་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཀྱི་སྐད་ཡིག་དང། བོད་རྒྱ་སོག་གསུམ་གྱི་ལོ་རྒྱུས། ཆབ་སྲིད། རྩིས་རིག །ཕྱུགས་ལས། སྨན། སྒྱུ་རྩལ། ལས་བྱེད་སྦྱོང་བརྡར་སོགས་ཀྱི་སྡེ་ཚན་འདུག །
ཉིན་རྒྱབ་རྦ་ཐའི་རི་བོ་ལ་ཕྱིན། རི་བོའ་གཟུགས་དབྱིབས་རྒྱ་ནག་གི་མཆོད་ ིརྟེན་གྱི་རྣམ་པར་འདུག་པ་དང། རི་བོ་འདི་སོག་པོ་ཀུབ་ལ་ཡི་ཁན་གྱི་སྐབས་ས་སྐྱ་པཎ་ཆེན་གྱི་སྐུ་གདུང་མཆོད་རྟེན་དུ་དྲན་གསོའ་ཆེད་བཞེངས་སྐོར་བཤད་སྲོལ་ ིཡོད་པ་ངོ་སྤྲོད་ཡི་གེའི་ནང་བྲིས་འདུག །
དགོང་དྲོ་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཁས་དབང་གཅིག་དང་ཟུར་མཇལ་ཞུས་པར། ཁོང་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་ནང་ལས་འགུལ་གནང་བ་འདིས་ཕན་ཐོགས་ཡོད་ལུགས་དང། ན་གཞོན་རྣམས་ནས་རང་གི་རིག་གཞུང་ལ་དོ་སྣང་ཇེ་ཆེར་འགྲོ་བཞིན་པ་དང། ན་གཞོན་རྣམས་སེམས་སྟོབས་ཆེ་ཞིང་ཆོས་དད་ཆེ་བ་དེ་ནི་ལྷན་སྐྱེས་ཀྱི་ཡོན་ཏན་ཡིན་ལུགས། དམུ་དགེ་བསམ་གཏན་ནས་མི་རིགས་ཀྱི་གནད་དོན་སྐོར་ལ་དགག་ལན་བསྐྱོན་པར་ཕན་ཐོགས་བྱུང་ཞིང། སྤྱིར་དེའི་རིགས་ལ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 175

རྒྱ་མིས་མཐོང་ཚུལ་ཡག་པོ་མེད་སྐོར། ཞྭ་སྒབ་པའི་སྲིད་དོན་རྒྱལ་རབས་དེབ་ངོ་གྲངས་ ༣ སློབ་གྲྭ་ནས་པར་བཤས་བྱས་ཏེ་ནང་ཁུལ་བལྟ་གི་ཡོད་ལུགས་གསུངས་འདུག །ཁོང་ལ་སྐུ་པར་དང། རིན་ཆེན་རིལ་བུ། བྱིན་རྟེན་བཅས་ཕུལ་ཏེ་རྒྱ་བོད་ས་མཚམས་སྐོར་གྱི་ཡིག་ཆས་མཚོན་གནད་ཡོད་ཡིག་ཆ་གང་མང་ལག་སོན་ཡོང་ཐབས་སྐོར་ཞིབ་མངགས༌ཞུས་པ་དང། བཙན་བྱོལ་ནང་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་མཛད་འཕྲིན་དང། བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་གནས་སྟངས། ཕྱི་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ནས་རོགས་རམ་གྱི་གནས་སྟངས་སོགས་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཕྲ་འགྲེལ་བརྗོད་ཞུས་འདུག །

དཔའ་རིས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་རྫོང་དུ་ཕེབས་པ།
V

ཚེས་ ༡༦ ཉིན་ལན་ཀྲུའུ་ནས་སྤྱི་ལེ་ ༡༨༠ ཙམ་ལ་ཡོད་པ་ཐེན་ཀྲུའུ་རྫོང་ངམ། དཔའ་རིས་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་རྫོང་ལ་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན། དེ་གོང་ལྟ་སྐོར་སྐུ་ཚབ་སྔ་རྗེས་ཐེངས་གསུམ་ཕེབས་ཡོད་ནའང་དཔའ་རིས་སུ་ཕེབས་ཐུབ་མི་འདུག །དེ་ཡང་དཔའ་རིས་ཞེས་པ་ནི། ཆོས་རྒྱལ་ཚོའི་སྐབས་ཡུལ་འདིར་མཐའ་དམག་ཟློག་མཁན་གྱི་མི་རྒོད་དཔའ་བོ་མང་པོ་བྱུང་སའི་ས་རིས་ཡིན་པས་དཔའ་རིས་ཞེས་ཐོགས་པར་གྲགས། རྒྱ་སྐད་དུ་ཐེན་ཀྲུའུ་ཟེར་དོན་ནི། བོད་སྐད་དུ་མཆོད་རྟེན་གྱི་རྟེན་དང། འབྲུ་གུང་གི་འབྲུ་གཉིས་བསྡུས་ཏེ་རྟེན་འབྲུ་ཟེར་རྒྱུ་ལ་རྒྱ་རྣམས་ཀྱིས་བདྷ་ལོག་ནས་ཐེན་ཀྲུ་བཏགས་ཚུལ་དཔའ་རིས་དོར་ཞི་བས་གསུངས།25 ས་ཁུལ་འདི་ནི་རྒྱ་བོད་ས་མཚམས་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཡིན་པ་དང། དཔའ་རིས་རྫོང་ནས་ལེ་དབར་ ༡༠ ཙམ་གྱི་སར་རྒྱ་མིང་དུ་ཨུ་ཧང་ལིན་དང། བོད་མིང་ལ་ཧ་ཤང་རི་ཟེར་བ་དེར་རྒྱ་བོད་ས་

25 ཧོར་གཙང་འཇིགས་མེད་ཀྱིས་བརྩམས་པའི་མདོ་སྨད་ལོ་རྒྱུས་ཆེན་མོ་ལས། སྡེ་ཚོའི་སྐོར། གླེགས་བམ་གསུམ་པ༑ ཤོག་ངོས་ ༥༨༨ ལ་གཟིགས།

176 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

མཚམས་ཀྱི་རྟགས་རྡོ་ཞིག་ཡོད་པ་དེ་བཅིངས་འགྲོལ་གཏོང་སྐབས་བཀོག་ནས་འཁྱེར་ལུགས་ཟེར། དཔའ་རིས་རང་སྐྱོང་རྫོང་ནང་བོད་རིགས་མི་འབོར་ ༤༡༠༠༠ ཡོད་འདུག་པ་དང། བོད་མིའི་མི་འབོར་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ལྔ་བཅུ་ཙམ་ནས་རྒྱ་རིགས་དང་ཧའོ་རིགས་བཅས་མི་རིགས་གཞན་དང་མཉམ་གཉེན་སྒྲིག་བྱས་འདུག །བོད་པའི་ཕྲུ་གུ་དང་ན་གཞོན་མང་ཆེ་བས་བོད་སྐད་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག །ཕལ་ཆེར་རྒྱ་གྲོང་ཞིག་ཏུ་གྱུར་ཟིན་པ་ལྟ་བུའི་སྣང་ཚུལ་བྱུང།
འོན་ཀྱང་ཞིབ་རྩད་བྱེད་སྐབས་དེ་སྔའི་སྐབས་དང་བསྡུར་ན་གནས་སྟངས་ཡག་ཏུ་འགྲོ་ཡི་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་སྔོན་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ས་གནས་སུ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་པ་དེས་བོད་མི་ཚོས་སོ་སོའ་མི་རིགས་ཀྱི་ངོ་བོ་དང་རིག་ ིགཞུང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱ་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་འདུག །
ང་ཚོར་ས་ཁུལ་མི་རིགས་ཆོས་ལུགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དབང་ཆེན་དོན་གྲུབ་དང། མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཇུས་ཀྲང་དར་རྒྱས། མི་རིགས་སློབ་གསོ་རིག་གནས་ཅུས་ཀྱི་ལས་བྱེད་མགུ་དྲག་རྡོ་རྗེ། རྩོམ་སྒྱུར་ཁང་གི་དབང་ཆེན་དོན་གྲུབ་བཅས་ནས་སྣེ་ལེན་ཞུས། ས་ཁུལ་གྱི་ཐོན་ཁུངས་རྡོ་སོལ་དང། ཀོ་བ། ཨར་འདམ། ཞིང་ལས་ཡོ་བྱད་བཅས་ཀྱི་བཟོ་གྲྭ་ཡོད་ལུགས། གསེར་གྱི་གཏེར་ཁ་འདུག་ཀྱང་འབོར་ཆེན་མེད་སྟབས་གཞུང་ནས་སྔོག་འདོན་མ་བྱས་པར་སྒེར་པ་སོ་སོས་སྔོག་འདོན་བྱས་ཏེ་གཞུང་ལ་འཚོང་དགོས་ཀྱི་འདུག །གསེར་བཙོང་པའི་རིན་འབབ་སྒོར་ཁྲི་བཅུ་ཡན་དངུལ་ཁང་ནང་ཡོད་པའི་ཁྱིམ་ཚང་ ༡༠ སྐོར་དང། ཁྲི་གཅིག་ཡན་ཡོད་པའི་ཁྱིམ་ཚང་ ༢༠༠ ཙམ་ཡོད་ལུགས་བརྗོད།
ཉིན་རྒྱབ་བཀྲ་ཤིས་ཕྱུག་ལུང་ཐང་ཞེས་རྫོང་ནས་སྤྱི་ལེ་ ༢༠ ཙམ་ཡོད་པའི་འབྲོག་སར་འགྲོ་སྐབས། དེ་ཉིན་གནམ་གཤིས་སྡུག་པོ་བསྟན་པའི་རྐྱེན་གྱིས་འབྲོག་སར་བསྐྱོད་མ་ཐུབ་ཀྱང། རྩྭ་ཐང་ངམ་འབྲོག་པའི་ཁང་པ་ཡོད་ས་ཞིག་ཏུ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 177

སླེབས། བུད་མེད་རེ་ཟུང་ནས་བོད་ལུགས་ཕྱུ་བ་གྱོན་པ་མ་གཏོགས་རྒན་གཞོན་ཚང་མས་རྒྱ་ཆས་རང་གྱོན་ཏེ་རྒྱ་མིའི་ཤ གས་རྐྱེན་ཆེན་པོ་ཐེབས་འདུག །འོན་ཀྱང་ཁང་པའི་ཐོག་ཁར་བོད་ལུགས་རླུང་རྟའི་དར་ལྕོག་འཛུགས་པ་དང། ཤོག་བུའི་སྟེང་གཟུངས་སྔགས་བྲིས་པའི་ཡི་གེ་མང་པོ་སྦྱར་འདུག །
ལུང་པ་དེར་རྟ་བཟང་པོ་གཟུགས་སྟོབས་ཆེན་པོ་དང། གསེར་དངུལ་ཟངས་ལྕགས་ཀྱི་གཏེར་ཁ་མང་པོ་བཅས་ཡོད་འདུག །དཔའ་རིས་ནང་ཕྱུགས་ཁྲི་ ༦༠ དང། དཔའ་རིས་ཤོག་ཁག་ ༣༦ ཡོད་ཟེར། ཡར་ཀླུང་དགོན་དང། ཆོས་ལྡན་དགོན། སྟག་ལུང་དགོན། བྱ་མ་དགོན། སེམས་ཉིད་དགོན། རབ་རྒྱས་དགོན་སོགས་སྔར་ཡོད་དགོན་པ་ ༡༣ ཡོད་གནས་དང། སློབ་ཕྲུག་ཁྲི་ཚོ་གཅིག་ཡོད་ཟེར།
ང་ཚོ་འགྲོ་སའི་ལམ་བར་ན་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཕེབས་སྐབས་བཞུགས་ཞག་གནང་ས་རེད་ཅེས་ཁང་པ་ཞིག་འདུག་པ་དེའི་སྒོ་བྱང་དུ་༸སྐྱབས་མགོན་གཉིས་པའི་གཞལ་མེད་ཁང་ཞེས་བྲིས་འདུག །ཁང་པ་དེ་ད་ཆ་ཟ་ཁང་ལ་བཟོས་འདུག །ང་ཚོས་འབྲོག་པ་ཕུན་ཚོགས་ཚེ་རིང་གི་ནང་དུ་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན་པར། ནང་མི་གྲངས་ ༡༡ དང་ནོར་གྲངས་ ༡༥༠ ལུག་ ༧༠ རྟ་ ༥ བཅས་འདུག །
དགོང་དྲོ་འབྲོག་ས་དེར་དཔའ་རིས་ནས་གཞས་གཏོང་མཁན་ནང་མི་ཞིག་སླེབས་བྱུང་བ་དང། དེ་དག་སྐལ་ལྡན་ལགས་ནས་སྒྲ་འཛིན་འཁོར་ལོར་བཅུག།ཧོར་རིགས་དང་བོད་རིགས་གཉིས་གཞི་མཐུན་གྱི་ཐོག་ནས་དགའ་སྐྱིད་ངང་རོལ་བཞིན་འདུག །
ཚེས་ ༡༧ ཉིན་དཔའ་རིས་རྫོང་ནས་ཐོན་ཏེ་ལམ་བར་ཡར་ཀླུང་དགོན་པ་ཐོས་བསམ་གླིང་དུ་བསྐྱོད། རྒྱ་སྐད་ལ་ཧྲི་མི་སི་ཟེར། དེ་ནི་༸རྒྱལ་བ་ཚངས་དབྱངས་རྒྱ་མཚོས་ཕྱག་བཏབ་པ་ཞིག་རེད་ཟེར། དེང་སྐབས་ཨ་ལགས་ཤ་ཚང་ནས་དགོན་པའི་དགོན་བདག་གནང་བཞིན་པ་དང། གྲྭ་པ་ ༡༢ ཡོད་པར་བཤད། དེའི་ཕུ་ན་

178 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

རྡོ་སོལ་གྱི་གཏེར་ཁ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཡོད་པ་དང། ཨར་འདམ་བཟོ་གྲྭ་ཡང་ཁག་ཁ་ཤས་འདུག །འཁྲིས་ལ་སློབ་གྲྭ་ཆུང་ངུ་གཅིག་འདུག །སློབ་གྲྭ་དང་དགོན་པ་གཉིས་ཀའི་འཚོ་བའི་གནས་སྟངས་སྐྱོ་པོ་འདུག །སློབ་གྲྭ་འདི་སྔར་གྱི་དགོན་ཤ ལ་ལ་སོང་ས་ཆ་དེ་དགོན་པའི་འཆམ་རྒྱག་སར་འཐོབ་ཐབས་སྐུ་ཚབ་ཚོས་རྒྱབ་གཉེར་ཡོང་བ་ཞུས་དོན་ལྟར་ང་ཚོས་ཀྱང་གོང་རིམ་ལ་ཞུས། རྗེས་སུ་དོན་འབྲས་སོན་ཡོད་མེད་ཤེས་རྟོགས་མ་བྱུང།
ཕྱི་དྲོ་ལན་ཀྲུའུ་ལ་འབྱོར་རྗེས་གཅུང་པོ་དོན་ཡོད་དོན་གྲུབ་ཀྱི་གཟིགས་མོར་ཕེབས། འཁྲབ་མཁན་ནང་བོད་རིགས་མང་པོ་འདུག །

བླ་བྲང་བཀྲིས་འཁྱིལ་དུ་ཕེབས་པ།
V

ཚེས་ ༡༨ ཉིན་ལན་ཀྲུའུ་ནས་ཐོན་ཏེ་དཀར་ཆུའམ་ཉི་ཤར་ཟེར་བར་ཉིན་གུང་ཞལ་ལག་དང། དགོང་དྲོ་བླ་བྲང་བཀྲ་ཤིས་འཁྱིལ་དུ་འབྱོར། བླ་བྲང་རྫོང་གི་དཔོན་སྒྲོལ་དཀར་འཚོ་དང། ཆོས་ལུགས་ཅུས་ཀྲང་སྒྲོལ་མ། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་གཙོ་འཛིན་གྲགས་པ། འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་མཆེད་སྐལ་བཟང་ཐོགས་མེད་བཅས་ནས་སྣེ་ལེན་ཞུས། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་བཞུགས་སའི་བཞུགས་ཁང་བཀྲ་ཤིས་རབ་བརྟན་ཟེར་བ་ད་ཆ་མགྲོན་ཁང་བཟོས་པ་དེར་བསྡད། དང་པོ་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ལ་བཞུགས་ས་ཁང་མིག་སྐྱོ་བ་དང། པེ་ཅིང་ནས་ཡོང་བའི་རྒྱའི་དཔོན་རིགས་གཉིས་ལ་བཞུགས་ས་ཡག་ཤོས་དེར་གོ་སྒྲིག་བྱས་འདུག་ཀྱང། རྗེས་སུ་རིན་ནས་ཁང་མིག་བརྗེ་པོ་བརྒྱབ་སྟེ་སྐུ་ངོ་ཀུན་གླིང་བཞུགས་ས་ཁང་མིག་ཡག་ཤོས་དེར་གདན་འདྲེན་ཞུས་པ་རེད།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 179

དགོང་དྲོ་གཞུང་འབྲེལ་གསོལ་སྟོན་འདེགས་འབུལ་ཞུ་དུས་རྫོང་དཔོན་ནས་དགའ་བསུའི་གཏམ་བཤད་བྱེད་སྐབས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་བཏང་གནང་བའི་སྐུ་ཚབ་ཡིན་སྐོར་ཚིག་ཟུར་ཙམ་ཡང་མ་སྨོས་པར་སྤྱིར་བཏང་ཁོ་ན་ཙམ་དུ་བཤད་སོང། དེ་ནི་ས་གནས་དཔོན་རིགས་ཚོས་ང་ཚོའི་མཉམ་ཡོད་པའི་དབུས་ནས་ཕེབས་པའི་དཔོན་རིགས་ཚོར་ངོ་དགའ་སྤྲེལ་ལད་འཁྲབ་པ་ལྟ་བུར་མཐོང་བྱུང། ཡང་མིན་ན་ཁོ་ཚོ་ནང་ཁུལ་གོ་བསྡུར་བྱས་ཏེ་ཆེད་མངགས་སྐུ་ཚབ་ཅེས་བརྗོད་རྒྱུ་མེད་པ་བྱས་པ་ཡིན་འདུག །དེ་རྗེས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་གསུང་བཤད་གནང་སྐབས་ཐོག་མར་ང་ཚོ་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་བཏང་གནང་བའི་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པ་ཡིན་ལུགས་སོགས་འགྲེལ་བརྗོད་ཞིབ་ཕྲ་གནང། དེ་ནས་ཞལ་ལག་འགོ་མ་འཛུགས་གོང་གཞས་མ་གཉིས་ནས་ཕེབས་བསུའི་གཞས་བཏང། གཅིག་གིས་ཡོངས་གྲགས་ “ཨ་ཁུ་པདྨ་” ཟེར་བའི་གཞས་བཏང་ནས་ང་ཚོ་ཚང་མ་དགའ་སྐྱོ་ཟུང་འབྲེལ་དུ་གྱུར། ཨ་ཁུ་པདྨ་ནི་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གོ་གི་ཡོད་པ་རེད། སྐབས་དེར་གྲགས་པ་ཟེར་བ་ཀལ་མན་ཊོན་དོན་གྲུབ་གླིང་གཞིས་ཆགས་ནས་ཡིན་པ་དང་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་མཆེད་ཡིན་པ་གཅིག་ཐུག་འཕྲད་བྱེད་དང་མ་བྱེད་སྐོར་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་དང་གྲའུ་དཔོན་གཉིས་བཤད་རེས་བཏང། དེ་ཡང་གྲའུ་དཔོན་ནས་བུད་མེད་སྣེ་ཤན་པ་དེ་ལ་གྲགས་པ་ཐུག་དགོས་ཡོད་ཅེས་བརྗོད་པ་དང། བུད་མེད་དེས་ཀྲང་ཀྲུ་ལ་བཤད། ཀྲང་གིས་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ནོར་ནས་ངས་མི་ཤེས། སང་ཉིན་དུས་ཚོད་ལ་བལྟ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་ལན་གསལ་མ་སྤྲད། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་དེའི་སྐོར་ངས་བྱུས་གཏོགས་མི་བྱེད་ཅེས་གསུང་པར་གྲའུ་དཔོན་ཁོང་ཁྲོ་ལངས་པ་རེད། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གྲའུ་དཔོན་ལ་གསལ་བཤད་ཀྱི་ཚུལ་དུ་ཀྲང་གིས་བཤད་པ་རྣམས་གསལ་བཤད་གནང་བར། གྲའུ་དཔོན་གྱིས་ཧ་གོ སྐད་སྒྱུར་མི་དགོས་ཞེས་བརྗོད།

180 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

གྲའུ་དཔོན་ནས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ལ་རྙོག་དྲ་ཕྲན་བུ་བཤད་དེ། ཁོ་གྲགས་པ་བོད་མི་རེད་དང་མ་རེད་ཅེས་དྲིས་པར། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་བོད་མི་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོས་ང་ཚོར་སྐྱག་པ་སྟེར་ནས་ཕྱིན་པ་རེད་ཅེས་གསུངས། གྲའུ་དཔོན་ནས། སྐྱག་པ་སྟེར་མཁན་ཨ་ལགས་ཁྲི་རྒན་དང། བསོད་རྒྱ་བཅས་ཚང་མས་ཐུག་སོང་བ༑ ང་ཁོ་ཐུག་མ་ཆོག་པ་གང་རེད། ང་སང་ཉིན་འདི་ནས་ཕྱིར་ལོག་རྒྱག་དགོས་བྱུང་ཡང་འགྱོད་པ་ཏིལ་འབྲུ་ཙམ་མེད། སྐུ་ཚབ་ནས་འཐེན་དགོས་བྱུང་ནའང་བྱུང་ཞེས་སོགས་བཤད་པར་སྐུ་ངོ་མཆོག་ནས་བཀའ་ལན་གང་ཡང་གནང་མ་སོང། དེ་རྗེས་གང་ཙམ་ཞིག་ནས་གྲའུ་དཔོན་གྱིས། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནི་ངའི་སྐྱབས་བཅོལ་ས། བློས་འགེལ་ས། གྲོགས་པོ་རྙིང་པ་བཅས་ཡིན། སྐུ་ངོ་ནས་ཕྱག་འཇུག་གནང་ནའང་ངས་འཁྱེར་རྒྱུ་ཡིན། ད་རེས་སྐད་ཆ་དེ་ངས་སྐུ་ངོ་ལ་མ་བཤད་ན་སུ་ལ་བཤད། གྲགས་པ་ཐུག་རྒྱུར་རྒྱབ་སྐྱོར་མ་བྱས་པར་ང་བློ་ཕམ་ཡོད་ཅེས་སོགས་བཤད། གང་ལྟར་གནད་དོན་འདི་ནི་སྐབས་དེར་ཚང་མ་མཆོད་ཆང་བཞེས་དྲགས་པའི་སྐྱོན་དུ་སྣང།
ཚེས་ ༡༩ ཉིན་བླ་བྲང་བཀྲ་ཤིས་འཁྱིལ་དགོན་པར་མཆོད་མཇལ་ལ་ཕྱིན། བླ་བྲང་བཀྲིས་འཁྱིལ་དགོན་པ་ནི་མདོ་སྨད་ཁུལ་གྱི་གདན་ས་ཆེ་ཤོས་ཡོངས་སུ་གྲགས་པ་དང། འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་སྐུ་ཕྲེང་དང་པོ་ངག་དབང་བརྩོན་འགྲུས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༧༠༩ ལོར་ཕྱག་བཏབ། བླ་བྲང་བཀྲིས་འཁྱིལ་ཞེས་ཐ་སྙད་ཐོགས་ཚུལ་ནི། བཀྲིས་འཁྱིལ་ཞེས་པ་དགོན་པའི་མིང་ཡིན་པ་ལས་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པའི་བླ་བྲང་གི་མིང་མིན་ཀྱང་བླ་དགོན་ཆབས་ཅིག་ཏུ་མིང་འབོད་སྲོལ་ཁ་རྒྱུན་དུ་འཇགས་པར་བཤད།26 ཡང་ཟེར་སྐད་ཅིག་ལ། དེ་སྔ་རྒྱལ་པོ་ལྷ་བཟང་ཁང་དང། སྡེ་སྲིད་སངས་རྒྱས་རྒྱ་མཚོ་གཉིས་མ་མཐུན་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ལྷ་བཟང་གིས་སྡེ་སྲིད་

26 དུང་དཀར་ཚིག་མཛོད་ཆེན་མོ། ཀྲུང་གོའ་བོད་རིག་པ་དཔེ་སྐྲུན་ཁང། ༢༠༡༢ (བོད་ཡིག་) ཤོག་ངོས་ ༡༨༦ ལ་ ིགཟིགས།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 181

བཀྲོངས་པ་དེའི་སྙིང་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པས་གདན་ཞུས་ཀྱིས་བཀྲིས་འཁྱིལ་དགོན་པའི་གཡང་སྒམ་ནང་བཞུགས་གསོལ་ཐོག་རྒྱུན་དུ་མཆོད་འབུལ་ཞུས་པར་བརྟེན་བཀྲིས་འཁྱིལ་དགོན་པ་དེ་ནས་འཆད་རྩོད་རྩོམ་གསུམ་གྱི་མཁས་གྲུབ་སྙན་གྲགས་ཅན་ཕྲེང་བརྒྱུད་དུ་བྱུང་ཡོད་པར་གྲགས།27
བཀྲིས་འཁྱིལ་དགོན་པར་མཆོད་མཇལ་ཞུ་སྐབས་དགོན་པའི་ནང་དཔེ་ཆ་ཁྲི་བདུན་ཙམ་དང། ནང་རྟེན་བསམ་གྱིས་མི་ཁྱབ་པ་བཅས་འདུག་པར་དགའ་ཚོར་དཔག་ཏུ་མེད་པ་བྱུང། ལྷ་ཁང་རེ་ཟུང་ནང་༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་པར་སྤུས་དག་དེ་འདྲ་མཇལ་རྒྱུ་འདུག་པ་རྣམས་ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་སྐོར་སྤྲོ་འཆམ་པ་ཚོས་ཕུལ་བ་རེད་འདུག །དེ་ཡང་ཕྱི་རྒྱལ་བ་ཚོས་ལྷ་ཁང་ནང་མཆོད་མཇལ་དུ་གཏོང་རོགས་ཞེས་ལྐོག་རྔན་གྱི་ཚུལ་དུ་སྐུ་པར་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོད་འདུག །སྐབས་དེར་ཧོ་ལེཌ་ (Holland) ནས་ཡིན་པའི་ལྟ་སྐོར་བ་དང། ཨེ་ཨེཕ་པི་གསར་ཁང་གི་ (AFP) མི་གཅིག་བཅས་འདུག་པར་གུས་ནས་ལྟ་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པའི་ངོ་སྤྲོད་དང་མཐོང་ཚུལ་ཇི་བྱུང་བཅས་ཕྲན་བུ་བཤད། སྐུ་ཚབ་ནས་འདུ་ཁང་ཉམས་གསོའ་ཆེད་རྒྱ་སྒོར་ ༡༡༡༡ ིཕུལ། བླ་བྲང་ལ་གྲྭ་པ་ ༥༠༠ ལྷག་ཙམ་དང། མཚོ་སྔོན་ཟི་ཁྲོན་ཡུ་ནན་བཅས་ནས་དཔེ་འཁྲིད་ལ་ཡོང་མཁན་གྲྭ་གྲངས་ ༣༠༠ ཙམ་ཡོད་འདུག །སྐབས་དེར་ཟི་ཁྲོན་ཞིང་ཆེན་ནས་ཡིན་པའི་གྲྭ་པ་ཆོས་ཀྱི་རྒྱ་མཚོ་(དཀར་མཛེས་ཀྲུག་གསེར་རྟ་ཤན། ར་ཀྲམ་གུང་སྐྱེས་) ཞུ་བ་གཅིག་ཐུག་བྱུང། གུས་ནས་༸གོང་ས་མཆོག་གི་ཁ་ལོ་པ་དབང་གྲགས་ལགས་ནས་ཁོང་རང་གི་ཕ་ཡུལ་དཀར་མཛེས་ལ་བསྐུར་བའི་ཡི་གེ་དེ་དག་ཁོང་བརྒྱུད་བསྐུར། ཁོ་རང་དང་རོགས་པ་སྐལ་བཟང་སྦྱིན་པ་གཉིས་ལ་སྐུ་པར་དང། བྱིན་མདུད་མ་ཎི་རིལ་བུ་བཅས་སྤྲད། དེ་

27 སྟག་ལྷ་ཕུན་ཚོགས་བཀྲིས། མི་ཚེའི་བྱུང་བ་བརྗོད། དེབ་གསུམ་པ། བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང། (བོད་ཡིག་) ཤོག་ངོས་ ༡༦༠ ལ་གཟིགས།

182 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ནས་ཁོ་ཚོའི་ཁང་པར་ཕྱིན་པས་དེར་གྲྭ་པ་བརྒྱད་འདུག །ཁོང་རྣམས་ལ་རྒྱ་གར་གྱི་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཕྲ་ངོ་སྤྲོད་བྱས།
ཉིན་རྒྱབ་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ་བློ་བཟང་འཇིགས་མེད་ཐུབ་བསྟན་ཆོས་ཀྱི་ཉི་མ་རིན་པོ་ཆེ་དང། གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཕྲེང་དྲུག་པ་འཇིགས་མེད་བསྟན་པའི་དབང་ཕྱུག །ཨ་ཕ་ཨ་ལོ་བཅས་ལྷན་རྒྱས་མཇལ་ཁ་ཞུས། བཀའ་ཡིག་དང་མཇལ་དར་རིལ་བུ་བཅས་སོ་སོར་ཕུལ། སྐབས་དེར་འདུ་ཁང་ལ་མེ་སྐྱོན་ཤོར་སྟངས་སྐོར་འགྲེལ་བཤད་གསལ་པོ་བསྐྱོན་བྱུང། འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་རིན་པོ་ཆེ་དང་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ནས་གཅིག་གྱུར་ཐོག་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་པར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞེས་དང། དེང་སྐབས་སྲིད་བྱུས་བཟང་པོ་འདུག །གཟིགས་སྐོར་ཡང་ཡང་ཕེབས་དགོས་གསུངས། ཨ་ཕ་ཨ་ལོས་༸གོང་ས་མཆོག་ས་ཐག་རིང་པོར་བཞུགས་ཡོད་ཀྱང་ཐུགས་སེམས་འདིར་འཁོར་ཡོད་རེད། མཇལ་འདོད་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེས་གསུང་སྐད་འདར་བཞིན་ཐུགས་སྐྱོ་པོའ་རྣམ་པ་ ིདང་འབྲེལ་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་སྐྱབས་འཇུག་ཞུ་རོགས་ཞེས་ཞུས་སོང། ཨ་པ་ཨ་ལོ་ནས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་མཚན་འབོད་སྐབས་མིག་ཆུ་བཏང་བར་མ་ཟད། ༸གོང་ས་མཆོག་ནས་བཀའ་ཡིག་སྔ་རྗེས་འབྱོར་བ་སོགས་བཀའ་དྲིན་ཆེན་པོ་ཡིན་སྐོར་བཤད། ༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་བསྟན་པའི་དོན་ལ་སྐུ་ལས་ཇི་ལྟར་བསྐྱོན་པ་རྣམས་འགྲེལ་བཤད་གནང་སོང།
འདུ་ཁང་ཉམས་གསོའ་ཚོགས་ཆུང་གི་འགོ་འཛིན་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་གཉིས་ནས་ ིགསུངས་གསལ། ལོ་གསུམ་ནང་འདུ་ཁང་སྔར་ལས་ལྷག་པ་ཞིག་རྒྱག་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད། མེ་འབར་སྐབས་གསེར་དངུལ་སོགས་ཕྱིའི་མཆོད་རྟེན་གྱི་རྒྱུ་ཆ་རྣམས་མེས་ཚིག་ཀྱང་དམར་གདུང་གསུམ་དང། སྐུ་ཕྲེང་བཞི་པ། ལྔ་པ་བཅས་ཀྱི་གདུང་རྟེན་རྣམས་མ་ཚིག་པར་སྐུ་ཤ་རློན་པ་ལྟ་བུ་བཞུགས་འདུག །དཔེ་ཆ་པོད་མང་པོ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 183

དང་སྐུ་རྟེན་རྙིང་པ་གྲངས་ ༢༠༠ སྐོར་བཅས་ལ་སྐྱོན་མ་བྱུང། དེ་བཞིན་རྒྱལ་བ་པཎ་ཆེན་རྣམ་གཉིས་ཀྱི་བཞུགས་གདན་ཞིག་ཡོད་པ་ལའང་སྐྱོན་ཆ་མ་བྱུང་བ་དང། སྐབས་དེར་དམག་མིས་རོགས་རམ་བྱས་ཀྱང་མེ་ཉིན་ ༡༤ རིང་འབར་བ་བཅས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ངོ་སྤྲོད་གནང། དེ་ཚོར་གཞིགས་ན་བསྟན་པ་ཡར་དར་ཞིག་ཡོང་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད་ཅེས་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གསུངས་འདུག །གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སྤོབས་པ་དང་ལྡན་པའི་ཐོག་བཀའ་གནང་དོན། ཁོང་ཉིད་ལོ་མང་བཙོན་ཁང་ནང་བཞུགས་དུས་སྐུ་ཞིང་ལ་ཕེབས་དགོས་མིན་ནམ་སྙམ་པ་བྱུང་ཡང། མ་འོངས་པར་བསྟན་པ་ལ་ཞབས་ཕྱི་ཏོག་ཙམ་ཞུ་ཐུབ་ན་བསམས་ནས་བསྡད་པ་ཡིན། ད་ཆ་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་ལྷན་དུ་དེ་ལྟར་སྔར་གྱི་བསམ་པ་ལྟར་བསྟན་པར་ཞབས་ཕྱི་ཞུ་ཐུབ་ཀྱི་འདུག་ཅེས་སོགས་གསུངས་པ། བླ་མ་སྐྱེས་བུ་དམ་པ་ཡིན་པའི་རྟགས་མཚན་མངོན་སུམ་དུ་མཇལ།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༨ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༨ ཉིན་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེའི་སྐོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ “གུང་ཐང་བསྟན་པའི་སྒྲོན་མེ་ནི་མདོ་སྔགས་གང་གི་ཆ་ནས་རི་བོ་དགེ་ལྡན་པའི་མཁས་པ་ཚད་ཟིན་ས་ཞིག་རེད། བར་ལམ་སྐུ་ཐོག་འདི་ཡང་ང་བཀྲིས་འཁྱིལ་ལ་འགྲོ་དུས་ (༡༩༥༥ ལོར་) མཇལ་མྱོང། ང་ཚོ་རྒྱ་མིའི་དཀྱིལ་ལ་ཡོད་པས་ཧ་ཅང་སྐད་ཆ་མང་པོ་ཤོད་ས་ཡོད་པ་མ་རེད། འོན་ཀྱང་བཀའ་མོལ་ཞོར་འཕྲོས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་ལ་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཞེན་ཞོག།སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་ཞེན་ཁོག་དད་པ་སྐྱེ་དགོས་པ་ཞིག་འདུག”28 ཅེས་བཀའ་གནང་འདུགདེ་རྗེས་ཚོགས་ཆེན་འདུ་ཁང་མེ་སྐྱོན་བྱུང་ཤ ལ་དུ་ལྟ་སྐོར་དང། ཉེ་འགྲམ་ལྷ་ཁང་ཁ་ཤས་ལ་མཆོད་མཇལ་ཞུས། སྐུ་ཚབ་རྣམས་བླ་བྲང་ལ་ཕེབས་ཀྱི་ཡོད་པ་མང་ཚོགས་ནས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང་མི་འདུག །སྐུ་ཚབ་ཚོ་ཕེབས་སྐབས་མི་མང་
28 ཆོལ་གསུམ་ཆིག་བསྒྲིལ་ཚོགས་པའི་ལོ་རྒྱུས་དངོས་བདེན་བྱུང་རིམ་དེབ་ཐེར་དྲང་སྲོང་དགྱེས་པའི་མཆོད་སྤྲིན། ཆིག་བསྒྲིལ་ཚོགས་པ་ ༢༠༠༥ (བོད་ཡིག་) ཤོག་ངོས་ ༡༡༢-༡༡༣ ལ་གཟིགས།

184 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ནས་མཐོང་སྟེ་ཕྲན་ཚོའི་སར་རྒྱུགས་ཡོང་ནས་འཚམས་འདྲི་དང། ཡང་ལྷག་པར་ཁ་ཤས་ནས་སྐད་འབོད་བྱས་དོན། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་བཞེད་དོན་འགྲུབ་པར་ཤོག་ཅེས་དང། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཁམས་གསལ་བཞུགས་ཡོད་མེད། འདི་ཕྱོགས་ཕེབས་བཞེད་ཡོད་མེད་འདྲི་རྩད་བྱེད་ཀྱི་འདུག་ཀྱང་རྫོང་དཔོན་སྒྲོལ་དཀར་མཚོ་ནས་ང་ཚོ་ཐུག་འཕྲད་དུ་ཡོང་མཁན་རྣམས་བཀག་འགོག་བྱས། འོན་ཀྱང་སྡོད་ཡུལ་མགྲོན་ཁང་དུ་བོད་མི་ཁག་གཅིག་འབྱོར་བ་རྣམས་དང་ཐུག་འཕྲད་ཀྱིས་གནས་ལུགས་འགྲེལ་བརྗོད་ཞིབ་ལྷོད་བྱ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང།
དགོང་དྲོ་གྲའུ་དཔོན་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ་སྒེར་མཇལ་ཞུ་བར་བཅར་བ་རེད། དེ་སྐོར་གྲའུ་དཔོན་ནས་གུས་པར་བཤད་དོན། ཐོག་མ་ཨ་མདོ་གུང་ཐང་ཚུལ་ཁྲིམས་དང་ཁོ་རང་གཉིས་ནས་རྒྱ་གར་ནང་ཨ་མདོ་དང་སྒ་པ་གཉིས་ཟུང་འབྲེལ་གྱི་ཟློས་གར་ཚོགས་པ་དང། ཚོགས་ཁག་བཅུ་གསུམ་ཚུགས་ལུགས། དེའི་དམིགས་ཡུལ་བོད་རྩ་དོན་ཁོ་ན་ཡིན་ལུགས། དེ་ཡང་བོད་གཞུང་བཀའ་ཤག་གི་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་ནས་གུང་ཐང་ཚུལ་ཁྲིམས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༨ ལོར་བསད་པ་མིན་པར། མི་སྒེར་དགའ་མིན་དགའ་ཐོག་གིས་བྱས་པ་འགྲེལ་བཤད་ཞུ་སྐབས། རིན་པོ་ཆེ་ནས་འོ་ད་ཁྱེད་ལ་དུས་ཚོད་ཞེ་དྲག་ཡོད་ཀྱི་མ་རེད། ངས་བཤད་གོ་ཞེས་དང། གནས་ཚུལ་ཚང་མ་མཁྱེན་བྱུང། ཁོ་ངའི་མི་རེད། དེའི་ཐོག་སུ་གང་ལ་ཁ་མཆུ་རྒྱག་རྒྱུ་མེད། འོན་ཀྱང་ཁོའ་ཆེད་མཆོད་འབུལ་སོགས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་གར་ནང་བོད་མི་ཉུང་ ིཤས་དེ་རྡོག་རྡོག་གཅིག་མེད་པ་དང། ནང་ཁུལ་མ་འཆམ་ཟེར་དུས་ངོ་ཚ་བོ་རེད། གང་ལྟར་ཆོལ་ཁ་གསུམ་དེ་རྡོག་རྩ་གཅིག་ལ་བསྒྲིལ་དགོས་འདུག །༸རྒྱལ་བ་ཡབ་སྲས་གཉིས་པོ་དེ་ཕྱི་ནང་གཉིས་ལ་བཞུགས་རྒྱུ་འདི་བོད་མི་མང་ལ་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་འདུག །༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་དབང་ཆ་བེད་སྤྱོད་བྱས་ཏེ་ཕྱག་ལས་གནང་གི་ཡོད། དཔའ་བོ་ཡིན། ཁོང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་ཁྲིད་གཅིག་གི་མིང་ཡོད་དུས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 185

ག་རེ་བཤད་ཀྱང་སུ་གཅིག་གིས་གང་ཡང་ལབ་མ་ཐུབ། འདིས་ཕན་ཐོགས་ཧ་ཅང་ཆེན་པོ་འདུག །
ཁོང་རང་གི་རེ་བ་ལ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཐེངས་གཅིག་ཕེབས་ན་བསམས། མི་མང་པོ་འཛོམས་སར་བཀའ་སློབ་གནང་ནས་ང་ཚོ་གཅིག་སྒྲིལ་ཡོང་ཐབས་དང། དེ་ནས་ང་ཚོ་བོད་རིགས་ཚང་མ་བསམ་རྒྱུ་བལྟ་རྒྱུ་གཅིག་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུ་དེ་ཁོང་རང་གིས་མ་གཏོགས་གཞན་གྱིས་འཇོན་གྱི་མ་རེད། དཔེར་ན་རྔ་པ་ཁུལ་ལ་སྔར་གྱི་རྩོད་རྙོག་ལངས་ནས་མི་བཅོ་ལྔ་ཙམ་བསད་རེས་བྱས། དེར་ཁོང་རང་ཕེབས་མཐར་འགྲིགས་ཐུབ་པ་བྱུང། དེ་ནས་བཟུང་ཁོང་ལ་སྙིང་གི་ན་ཚ་འཕོག་བྱུང། མི་ཟེར་མཁན་དེ་ཤི་རྒྱུ་ལས་སླ་ཤོས་དེ་རེད། སྐར་མ་ལྔ་ལས་འགོར་གྱི་མ་རེད། འོན་ཀྱང་ཡག་པོ་ཡོང་བ་བྱ་རྒྱུ་ཁག་པོ་རེད། སངས་རྒྱས་བསྟན་པའི་གནས་ཚད་ལོ་ ༥༥༠༠ ཡིན། ད་ལྟ་བསྟན་པ་མ་འཇིག་པར་དུས་ཚོད་ཕྲན་བུ་ཡོད་པར་ཡིད་ཆེས་ནས་ཁོ་རང་གིས་དཀའ་ལས་བརྒྱབ་རྒྱུའི་དགོས་དོན་དེ་ཡིན། བཀའ་ཡིག་ཕུལ་རྒྱུར་རྒྱ་མི་བརྒྱུད་དགོས་སྟབས་ཁོ་ཚོར་བསྟན་དགོས། ལྐོག་ལ་ཕུལ་ན་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། རྒྱ་མིས་ཀྱང་ང་ལ་རྟོག་ཞིབ་ནན་ཏན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་དང།
ང་ཚོ་རྡོག་རྩ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་ནས་སྒོ་ང་ནང་བཞིན་འཇུ་ས་མེད་པ་ཞིག་བཟོ་རྒྱུ་གལ་ཆེ། དཀྲོག་གཏམ་ལ་ཉན་རྒྱུ་མེད། ཀིརྟི་རིན་པོ་ཆེ་ནས་མཐུ་བརྒྱབ་པ་ལ་བརྟེན་ནས་བླ་བྲང་ལ་མེ་ཤོར་བ་རེད་ཟེར་བའི་དཔེ་ལྟར། དེ་ཚོར་མ་གསན་རོགས་གནང། ང་རང་ཡིན་ནའང་མིས་བཤད་པར་མི་ཉན་པར་བསམ་བློ་བཏང་ནས་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། རྒྱ་དང་འབྲེལ་བ་མ་ཆད་པ་བྱ་རྒྱུ། རྒྱས་སྒོ་ཕྱེ་ཡོད་པ་དེ་མ་ཐེབས་པ་བྱ་རྒྱུ་འདི་གལ་ཆེ། གོ་རྒྱུ་ཚོར་རྒྱུ་མེད་པའི་སྐབས་སྐུ་ཚབ་འདི་འདྲ་ཕེབས་ན་དགེ་མཚན་ཆེན་པོ་འདུག །དེ་མུ་མཐུད་དགོས་ཀྱི་འདུག །གནས་ཚུལ་འདི་དག་ངའི་ཚབ་བྱས་ཏེ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྙན་གསན་ཞུ་རོགས་ཞེས་གསུངས་འདུག །

186 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཡང་དེ་སྐབས་སྐལ་ལྡན་ལགས་སུ་རྒན་འཁོགས་གཉིས་ཐུག་སྟེ་སྐད་ཆ་དྲིས་པར། ད་ཆ་བོད་པ་འདི་ཚང་མ་གཅིག་སྒྲིལ་དགོས་ཞེས་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད་པས་ཟེར་བར། དེ་འོ་དེ་ལྟར་རེད་ཅེས་ལན་འདེབས་བྱས་འདུག །གཞན་ཡང་སྐབས་དེར་གུས་ཚོར་བོད་རིགས་མཁས་དབང་གསུམ་ཐུག་བྱུང། ཁོང་ཚོ་ཤིང་ཅང་ལ་བོད་མཁས་པའི་ཚོགས་འདུར་ཕྱིན་གནས་དང། ཏུང་ཧོང་ནས་ཐོན་པའི་ཡིག་ཆ་དང། ལི་ཡུལ་ (ཤིང་ཅང་) དང་བོད་གཉིས་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་གྲོས་བསྡུར་བྱུང་ལུགས། ཤིང་ཅང་ལྷོ་དང་བོད་ས་འདྲེས་ལ་སོང་ཤིང་ཅང་ནང་བོད་མི་ ༡༢༠༠ སྐོར་ཡོད་པ་ཤིང་ཅང་པ་ཚོས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་གནས། དེ་བཞིན་རྒྱ་གཞུང་གིས་བཏོན་པའི་སྲིད་བྱུས་དོན་ཚན་ལྔ་ལྟར་ན། ཕེབས་མ་ཕེབས་ཡོད་མ་རེད། དེ་ལུགས་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས་ཞེས་སོགས་ནང་མའི་བསམ་ཚུལ་བཤད་བྱུང།
ཚེས་ ༢༠ ཉིན་བླ་བྲང་ནས་སྤྱི་ལེ་ ༣༠ ཙམ་སར་ཡོད་པའི་རྒན་རྒྱ་བྲག་དཀར་རྩྭ་ཐང་ལ་ཕྱིན། རྩྭ་ཐང་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་ལ་མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་ཡུལ་ལྗོངས་ཧ་ཅང་མཛེས་པོ་ཞིག་འདུག །དེར་མིས་བཏབ་པའི་ཚ་ཡང་འདུག །དེ་གར་ཡོད་པའི་བེ་རི་དགོན་པར་དགེ་འདུན་པ་ ༢༠ ཙམ་འདུག །བྲག་རིའི་མདུན་བདེ་མཆོག་གི་ཡུལ་ཉེར་བཞིའི་ནང་ཚན་དུ་གྲགས་པའི་གནས་རྩ་ཆེན་དེ་དང། དེའི་ཡར་ཙམ་ལ་གྲུབ་ཆེན་སྐལ་ལྡན་རྒྱ་མཚོ་རྒྱུན་རིང་བཞུགས་གནས་བྲག་ཕུག་ཅིག་ཡོད་པ་བཅས་ལ་མཆོད་མཇལ་ཞུ་སྐབས་དགོན་བདག་གུང་རི་མཁའ་འགྲོ་མ་ཚང་ནས་སྣེ་ལེན་གནང།
དགོང་དྲོ་བླ་བྲང་ལ་ཕྱིར་འབྱོར་རྗེས་གུས་ཀྱིས་ཟི་ཁྲོན་ནས་ཡིན་པའི་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་དང་སླར་ཡང་ངོ་མཇལ་ཞུས་ཏེ། ཁོ་ཚོར་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་གནས་སྟངས་ངོ་སྤྲོད་རྒྱས་ཙམ་དང་བོད་དོན་ཆེད་བོད་མི་ཚང་མའི་ངོས་ནས་གང་དང་གང་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡོད་མིན་སོགས་འགྲེལ་བརྗོད་ཞུས།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 187

ཡང་དེ་ཉིན་གུས་དང་རྒྱ་གར་དྷ་རམ་ས་ལ་ནས་ཕེབས་པ་མདོ་སྨད་སྤྱི་ཟུར་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་ལགས་ངོ་འཕྲད་བྱུང། ཁོང་ནས་བརྗོད་དོན། སྐུ་ཚབ་ཚོ་མ་ཕེབས་གོང་རྒྱ་ནག་གཞུང་གིས་མི་མང་ལ་གཟིགས་སྐོར་བ་རྣམས་ཐུག་ཆོག་གི་མ་རེད། སྐུ་ཚབ་བཞུགས་སའི་ཁང་པའི་ནང་ལ་ཕྱིན་ནའང་འགྲིག་གི་མ་རེད། འོན་ཀྱང་ཁོ་ཚོས་ཚུར་ཐུག་ན་འགྲིག་ཚུལ་བཅས་སོགས་ཡོངས་གྲགས་ཐོག་དྲིལ་བསྒྲགས་བྱས་སོང་ཟེར།
དེ་བཞིན་མཛོད་དགེ་ནས་ཡིན་པའི་མི་རྒན་ཞིག་ལ་སྐལ་ལྡན་ལགས་ནས། དེང་སང་འཚོ་བ་དང་རང་དབང་ཇི་ལྟར་འདུག་ཅེས་འདྲི་སྐབས། ཁོས་ཁོ་རང་གི་རྟ་ལ་མཛུབ་མོ་ཀེར་ཏེ་རྟ་འདི་རྭ་བ་བརྒལ་ནས་རྩྭ་ཟ་མི་ཆོག་པ་ལྟར་ཚད་གཅིག་ཡོད་པ་འདི་ལས་བརྒལ་མི་ཆོག །དེ་ཁྱེད་རང་གི་ཐུགས་ལ་ཞོག་ཅེས་མིག་ཆུ་འདོན་བཞིན་བཤད་འདུག །དེ་མཉམ་དུ་ཕོ་གསར་ལོ་ ༣༠ ཙམ་ཞིག་དང་ཕྲུ་གུ་ལོ་ ༡༡ ཙམ་བྱས་པ་ཞིག་འདུག །དེ་གཉིས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་མཚན་ཐོས་པ་དང་དགའ་བའི་རྣམ་འགྱུར་དང་མིག་མཆི་མས་ཁེངས་ཀྱང་ངག་ནས་གང་ཡང་བརྗོད་མ་ཐུབ་པ་བཅས་བྱུང་འདུག །

བླ་བྲང་དུ་སྡོད་རྒྱུན་རིང་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ་མཇལ་རྒྱུའི་གྲ་སྒྲིག་ཆ་ཚང་བྱས་ཟིན་ཀྱང་གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ་བཞུགས་ཡོད་མིན་དང་སྟབས་འགྲིག་མིན་སོགས་ཀ་ཀོར་ཁོ་ནས་གང་ལྟར་མཇལ་མ་ཐུབ།
ཚེས་ ༢༡ ཉིན་བླ་བྲང་ནས་ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ལྟེ་གནས་གཙོས་ལ་ཐོན། གཙོས་ནི། སྔར་མི་སྡེ་མང་པོ་ཡོད་པའི་བྱང་ཐང་ལྟ་བུ་ཞིག་འདུག ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༣ ལོར་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ལྟེ་གནས་ཨ་ཕ་ཨ་ལོས་བླ་བྲང་དུ་འཛུགས་དགོས་བརྗོད་པ་དང། ཅོ་ནེ་རྒྱལ་པོས་ཅོ་ནེའི་ས་ཁུལ་དུ་འཛུགས་དགོས་བརྗོད་ནས་རྩོད་རེས་སྐབས་རྒྱ་མིས་བར་འདུམ་ལྟ་བུས་གཙོས་ཞེས་པའི་ས་གནས་རྒྱ་

188 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཆེན་ཡོད་ས་དེར་གཏན་འཁེལ་ཞིང། ས་གནས་དེ་བླ་བྲང་དང་ཅོ་ནེ་གཉིས་ཀྱི་བར་ན་འདུག །མི་འབོར་རྒྱ་མི་ཁྲི་གཉིས་དང་བོད་མི་ཁྲི་གཉིས། ལས་ཁུངས་སྟོང་ཕྲག་ཙམ་ཡོད་ཟེར། ཀུན་ཁྱབ་རླུང་འཕྲིན་ཁང་ནས་བོད་སྐད་ཐོག་ཉིན་རེ་གསར་འགྱུར་ཐེངས་གསུམ་རེ་ཤོད་ཀྱི་ཡོད་གནས། ཀན་ལྷོའ་ནང་རྫོང་ཁག་བདུན་ཡོད་པ་ནི། བླ་ ིབྲང་རྫོང་དང། (ཤ་ཧི་) རྨ་ཆུ་རྫོང། འབྲི་ཆུ་རྫོང། ཐེ་ཅོ་རྗོང། ཅོ་ནེ་རྫོང། ཝ་རྩེ་རྫོང། (ལེན་ཐི་ཤན་) ཝ་ཆུ་རྫོང་བཅས་རེད།
སྐུ་ཚབ་ཚོ་གཙོས་གྲོང་ཁྱེར་དུ་འབྱོར་མ་ཐག་གཙོས་དགོན་པའི་རྒན་སྦྱིན་པ་ནས་སྣེ་ལེན་ཞུས་རྗེས་གཙོས་དགོན་པར་གཟིགས་སྐོར་གནང། དགོན་པ་དེར་དེ་སྔ་དགེ་འདུན་པ་ ༥༠༠ སྐོར་ཡོད་པ་དང། དེང་སྐབས་དགེ་འདུན་པ་ ༡༠༠ ཙམ་འདུག་ཀྱང། གཞུང་གི་གཏན་འབེབས་ཚད་གཞི་དགེ་འདུན་པ་ ༦༤ རེད་ཟེར། རྒྱ་གར་ནས་སླེབས་པའི་སྒོ་མང་གྲྭ་པ་ཞིག་འདུག་པ་ཁོང་གིས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ལོར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་མ་ཐུབ་པའི་རྒྱུ་རྐྱེན་གང་ཡིན་ཞེས་སྐད་ཆ་དྲིས་བྱུང་བར་ནང་དོན་གནས་ལུགས་ཞིབ་ཕྲ་འགྲེལ་བརྗོད་ཞུས། དགོན་པའི་ནང་གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་ལེན་ཚུགས་ཏེ་དཔེ་འཁྲིད་དགེ་རྒན་རེབ་གོང་ནས་གདན་ཞུ་བྱས་འདུག །བསྡུས་གྲྭ་དང། ཕར་ཕྱིན། དབུ་མ་སོགས་གཞུང་ཆེན་སློབ་འཁྲིད་བྱེད་ཀྱི་འདུག །དེ་སྔ་གཙོས་གཏེར་མཁར་དགུ་ཐོག་ཅེས་སྐད་གྲགས་ཅན་དེ་རྩ་གཏོར་སོང་ཤ ལ་དུ་རྒྱའི་ཁང་པ་བརྒྱབ་ཡོད་པ་ས་ཆ་འདི་ཕྱིར་དགོན་པར་འཐོབ་ཐབས་རེ་བ་ཞུ་གི་འདུག །
སྐབས་དེར་དགེ་འདུན་པ་ཞིག་ནས་གུས་པར། གཙོས་ཀྱི་རི་ལ་མཛུབ་མོ་བཙུགས་ནས་རི་དེའི་འདབས་ལ་དེ་སྔ་ཟིང་འཁྲུག་སྐབས་བོད་མི་སྟོང་ཕྲག་མང་པོ་སྡེབ་གསོད་བཏང་སྟེ་ཕུང་པོ་ས་འོག་ཏུ་སྦས་ཡོད་པ་རེད། གལ་སྲིད་ས་འབྲུས་ནས་བསྔོག་བཤེར་བྱས་ན་ད་ལྟའང་ཕུང་པོ་རྙེད་ཀྱི་རེད་ཅེས་ནང་དོན་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་བྱུང།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 189

ཉིན་རྒྱབ་འོ་མའི་བཟོ་གྲྭར་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན། བཟོ་གྲྭ་འདི་ནི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༧ ཟླ་༧ ཚེས་ ༡ ཉིན་འགོ་ཚུགས་ཤིང། དེང་སྐབས་ལས་མི་ ༢༤༠ ཡོད་པ་དང། བཟོ་གྲྭ་འདིར་བླ་བྲང། ལྷོ་ཆུ། རྨ་ཆུ། ཅོ་ནི་བཅས་རྫོང་བཞི་ནས་འོ་མ་ཡོང་གི་ཡོད་ཅིང། འདི་ནས་ཞོ་དང་འོ་རྩམ། མངར་ཟས་ (Ice cream) བཅས་ཐོན་སྐྱེད་བྱེད། དགོང་དྲོ་འོ་མ་མེད་སྟབས་ལས་བྱེད་པས་ལས་ཀ་མེད་ཅེས་ང་ཚོས་བཟོ་གྲྭའི་ལྕགས་མདོང་ཆེན་པོ་དེ་ཚོར་ལྟ་སྐོར་བྱས།
དེ་ནས་པགས་རིགས་བཟོ་གྲྭར་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན། འདི་བླ་བྲང་གི་མཁོ་ཆས་བཟོ་གྲྭའི་གྲས་ཤིག་རེད་འདུག །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༧ ལོར་ཟུར་བཏོན་བྱས་ནས་གཙོས་སུ་ཚུགས། ལས་བཟོ་པ་གྲངས་ ༢༨༦ ཡོད་པ་ནས་བོད་རིགས་ ༨༤ ཡོད། པགས་བཟོ་ཁང་མིག་གཅིག་གི་ནང་མི་ ༢༠ ཙམ་འདུག །འགོ་ཁྲིད་ཁྲུའུ་ཀྲང་དང། ཁྲུའུ་གཞོན་གཉིས་བོད་རིགས་རེད་འདུག །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༠ ལོར་ཡོང་འབབ་སྒོར་ཁྲི་ ༥༤ དང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༤ ལོར་ཁྲི་ ༡༧༤ བྱུང་འདུག །འདི་ནས་རྒྱལ་ཁབ་ལ་ཡོང་འབབ་ཁྲི་ ༡༨ དམ་ ༡༧ ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་ནས་དངུལ་ཁྲི་ ༡༢༢ རོགས་རམ་གནང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༠ ལོར་ལུག་པགས་ ༣༠༠ ཉིན་རེར་མཉེས་ཐུབ་པ་དང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༤ དང་ ༨༥ ལ་ ༥༠༠ མཉེས་ཐུབ་པ་བྱུང་འདུག་ཀྱང་དམིགས་ཚད་ ༡༢༠༠ ཡིན་ཟེར། ༡༩༨༧ ལ་བཟོ་གྲྭའི་འཕྲུལ་འཁོར་གསར་དུ་སྒྲིག་ནས་དངོས་སུ་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་ཟེར། ཟླ་རེར་ཕོགས་ཐོབ་སྒོར་ ༦༠ ནས་ ༧༠ བར་འདུག །ཁ་ཤས་ལ་སྒོར་ ༡༠༠ ཡང་འདུག །བོད་རིགས་བུ་མོ་ཚོས་ང་ཚོར་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱེད་ཅིང། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེའི་སྐོར་དྲི་བ། ང་ཚོས་གཟིགས་སྐོར་གྱི་གནས་སྟངས་སྤྱི་དང། དེ་བཞིན་དོན་ཚན་ལྔ་བཅས་སྐོར་ཆ་ཚང་བཤད་པར་ཁོང་ཚོས་སེམས་ཁུར་ཆེན་པོའ་སྒོ་ནས་མིག་ཆུ་བཏང་བ་སོགས་བྱས་སྟབས་ཕན་ ིཚུན་གཉིས་ཀ་སེམས་སྐྱོ་བའི་རང་བཞིན་དུ་གྱུར།

190 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཡང་བཟོ་གྲྭ་ནས་ཕྱིར་ཐོན་སྐབས་བཟོ་གྲྭའི་ལས་མི་བུ་མོ་ ༢༠ སྐོར་ཡོང་སྟེ་ང་ཚོར་ཐུག་འཕྲད་དགོས་ལུགས་ཟེར་ཞིང། ༸གོང་ས་མཆོག་སྐུ་དཀྱིལ་གསལ་དྭངས་ཡིན་ལུགས་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས་པར་བུ་མོ་གཅིག་གིས་༸གོང་ས་མཆོག་ཕེབས་བཞེད་ཡོད་མེད་ཟེར་བཞིན་ཚང་མ་མིག་ཆུ་བཏང་བ་དང། དེའི་འཁྲིས་སུ་མི་རྒན་པ་ཁ་ཤས་འདུག་པ་ཁོང་ཚོས་བུ་མོ་འདི་ཚོ་ཚང་མ་བོད་མི་རེད། འོན་ཀྱང་རྒྱ་ཆས་གྱོན་ཏེ་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་ལུགས་ཟེར། ང་ཚོས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་རེ་བ་བརྒྱབ་ནས་བསྡད་ཡོད་ལུགས་སོགས་ཞུས་སོང།
དགོང་དྲོ་ས་ཁུལ་གཞུང་གི་གསོལ་ཚིགས་འདེགས་འབུལ་ཞུ་སྐབས། ཁུལ་དཔོན་གཞོན་པ་ཤིང་སོ་དང། སྲིད་གྲོས་ཀྲུའུ་ཞི་མཛོད་དགེ་སྦྱིན་པ། ཁུལ་སྲིད་གཞུང་གི་དྲུང་ཆེ་ཅོ་ནེ་ཡང་ཕི་ནན། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་གཙོ་འཛིན་བླ་བྲང་བསྟན་པ། མི་རིགས་ཆོས་ལུགས་ཅུས་ཀྱི་ཅུས་ཀྲང་ཐེ་བོ་འཕགས་པ་ཚེ་རིང། མི་རིགས་སློབ་གྲྭའི་སློབ་དགེ་གནང་མཁན་བསེ་ཚང་བློ་བཟང་དཔལ་ལྡན་རིན་པོ་ཆེ་བཅས་མཉམ་འཛོམས་ཀྱིས་བོད་ཕྱི་ནང་གི་གནས་སྟངས་སོགས་གླེང་མོལ་བྱུང། བསེ་ཚང་རིན་པོ་ཆེ་ནས་༸གོང་ས་མཆོག་གཟིགས་སྐོར་དུ་ཕེབས་ཚེ་གཏེར་ལུང་དགོན་པར་ཕེབས་གནང་ཡོང་བའི་སྙན་སེང་ཞུས་སོང།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 191

རྒྱལ་མོ་དགོན་དང་ཨ་མཆོག་བདེ་མོ་ཐང་དུ་གནས་མཇལ་ཞུས་པ།
V

ཚེས་ ༢༢ ཉིན་གཙོས་ནས་སྤྱི་ལེ་ ༣༥ སར་ཡོད་པའི་རྒྱལ་མོ་དགོན་པར་ལྟ་སྐོར་བྱས། རྒྱལ་མོ་དགོན་ཕྱག་བཏབ་ནས་ལོ་ ༣༠༠ སོང་བ་དང་ཕྱག་བཏབ་མཁན་དགེ་ལེགས་ཆོས་དར་ཡིན། དེ་སྔའི་དགོན་རྙིང་ཆགས་ས་དེ་ནས་ད་ལྟ་དགོན་པ་ཡོད་ས་དེར་ཚུར་སྤོས་ནས་ལོ་ ༥༠ སོང་ཟེར་། དགོན་བདག་མཁན་པོ་རྒྱལ་མོ་ཚང་ཡིན། དེ་སྔ་དགེ་འདུན་པ་ ༥༠༠ ཡོད་སྐོར་དང། དེང་སྐབས་དགེ་འདུན་པ་ ༢༠༠ སྐོར་ཡོད་ཟེར། རྒྱལ་མོ་དགོན་དུ་རྒྱལ་མོ་སྤྲུལ་སྐུ་དང། བཀའ་འགྱུར་ཚང་གཉིས་ནས་སྣེ་ལེན་ཞུས། བླ་བྲང་ནས་དགེ་བཤེས་ཤིག་གདན་ཞུས་ཀྱིས་དཔེ་འཁྲིད་གནང་བཞིན་ཡོད་པ་དང། རྒྱལ་མོ་ཚང་ནས་༸གོང་ས་མཆོག་རྗེས་སུ་༧ཞབས་སོར་འཁོད་སྐབས་རྒྱལ་མོ་དགོན་དུ་གཟིགས་སྐོར་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བ་ཞེས་ཞུས། དེ་སྔོན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༣ ལོར་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་འདིར་ཕེབས་སྐབས་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུའི་སར། རིག་གནས་ཅུས་ཀྱི་ཅུས་ཀྲང་གཞོན་པ་ཡིན་པ་འཇམ་དབྱངས་བློ་གྲོས་ཞེས་པ་ནས་ཤར་ཕྱོགས་རང་སྐྱོང་ཞིག་དགོས་ལུགས་བསམ་འཆར་བཏོན་འདུག །
རྒྱལ་མོ་དགོན་ནས་གཙོས་ལ་ཕྱིར་ཡོང་བའི་ལམ་བར་དུ། ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་སྐུ་འཕྲེང་དང་པོས་ཕྱག་བཏབ་པའི་ཨ་མཆོག་སྡེ་མོ་དགོན་དགའ་ལྡན་ཆོས་འཁོར་གླིང་དུ་བསྐྱོད། དགོན་པ་འདི་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ ལོའ་ཟིང་འཁྲུག་ ིསྐབས་རྒྱ་དམག་གིས་གནམ་ཐོག་ནས་འབར་རྫས་གཡུགས་ནས་རྩ་མེད་བཏང་འདུག་ཅིང། དེང་སྐབས་འདུ་ཁང་ཡན་ལག་ཉམས་གསོ་ཚར་ཙམ་རེད་འདུག ། གསེར་ཚང་དང་སྒང་ཁ་ཚང་བཅས་ལ་དགེ་འདུན་པ་གྲངས་ ༡༦༡ ཡོད་པ་བཀའ་

192 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

པོད་ལྔའི་སློབ་གཉེར་དང། གཞི་གསུམ་གྱི་ཕྱག་བཞེས་ཚུགས་འདུག །དེར་འདུས་པའི་མི་མང་ཚོས་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་རེ་སྒུག་ཞུས་ཏེ་བསྡད་ཡོད་ལུགས་སོགས་ཞུས་སོང།
དེ་ཉིན་ཕྱི་དྲོ་གཙོས་ནས་ཀླུ་ཆུ་རྫོང་ལ་ཐོན། གཞུང་ལམ་རྒྱ་ཆེ་ཞིང་སྤུས་དག་བཟོས་འདུག །གཡས་གཡོན་དུ་འབྲོག་པའི་རྩྭ་ཐང་ཡངས་ཤིང་རྒྱ་ཆེ་བའི་སྟེང་ཚོས་གཞི་རྣམ་པར་བཀྲ་བའི་རང་བྱུང་མེ་ཏོག་ཁྲ་ལྷམ་མེར་བཞད་པ་ལྷ་ཡུལ་ལྟ་བུའི་མཛེས་སྡུག་ལྡན་པ་མཐོང། འབྲོག་པའི་སྡོད་སྒར་དུ་རླུང་རྟ་འཛུགས་པ་སོགས་བོད་པའི་རྣམ་པ་མངོན་གསལ་མཐོང་རྒྱུ་འདུག །ཀླུ་ཆུ་རྫོང་ཁོངས་བོད་མི་གྲངས་འབོར་ ༢༨༠༠༠ དང་རྒྱ་མི་ ༡༠༠༠ སྐོར་ཡོད་ཟེར། ཤང་བདུན་ཡོད་པ་ནི་ཤིང་ཚང་དང། ལྷ་མོ། སམ་ཚ། ཨ་ལ། ཀ་ཧེ། མ་ངེ་། བླ་རི་བཅས་ཡིན། ཀླུ་ཆུ་ནས་ལན་ཀྲུའུ་བར་སྤྱི་ལེ་ ༣༣༦ འདུག །ཀླུ་ཆུའི་རྫོང་དཔོན་སྟག་ཚང་ལྷ་མོ་ནས་ཡིན་པའི་དཀོན་ཅོག་དང། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གཙོ་འཛིན་ཡན་པུ་ཀྲང། མི་རིགས་ཆོས་ལུགས་ཅུས་ཀྱི་ཅུས་ཀྲང་བཅས་ནས་ཕེབས་བསུའི་སྣེ་ལེན་དང་འཚམས་འདྲི་ཞུས། བོད་མི་བགྲེས་སོང་ཞིག་ཐུག་བྱུང་བ། ཁོང་ནས་ཁོ་རང་ལྷ་སར་རྒྱ་དམར་གྱི་སྲིད་གཞུང་འཛུགས་པར་ཕྱིན་ལུགས་དང། ལྷ་སར་འགྲོ་མཁན་ཐོག་མའི་གྲས་ཡིན་པ་དང་བླ་བྲང་ནས་ལྷ་ས་བར་ལམ་བར་དུ་ཟླ་བ་ལྔ་ལྷག་འགོར་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ཕྱི་ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༡ ཉིན་ལྷ་སར་འབྱོར་ཚུལ་སོགས་བཤད།
ཀླུ་ཆུར་གཏེར་ཁ་མང་ཞིང། རྡོ་སོལ་དང། མེ་ཤ གས་འཕུར་མདའི་སྣུམ་སོགས་ཡོད་འདུག །ཡང་གོ་ཐོས་སུ་ཀན་ལྷོ་དང་སི་ཁྲོན་ས་མཚམས་ཐེ་བོའ་ས་ ིཐོག་རྐྱང་ཚ་ཞེས་པའི་ས་གནས་སུ་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་རྒྱུ་ཆ་ཐོན་གྱི་ཡོད་གནས་འགྲེལ་བཤད་བྱེད་ཀྱི་འདུག །དེ་ཉིན་སྐུ་ཚབ་ཚོ་ཀླུ་ཆུར་བཞུགས།
ཚེས་ ༢༣ ཉིན་ཀླུ་ཆུ་ནས་སྤྱི་ལེ་ ༧ ཙམ་སར་ཡོད་པ་ཀུན་མཁྱེན་འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་སྐུ་ཕྲེང་གསུམ་པས་ཕྱག་བཏབ་པ་དགའ་ལྡན་བཤད་སྒྲུབ་ཆོས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 193

འཁོར་གླིང་ངམ་ཤིས་ཚང་སྒར་གསར་དགོན་པར་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན། དགོན་པ་དེར་དཔལ་འབྱོར་གྱི་དཀའ་ངལ་རྩ་བ་ནས་མེད་ཅིང། དགོན་པའི་ལས་བྱེད་རྣམས་ཉམས་དོད་པོ་ཡོད་པ་སྣང། དགེ་འདུན་པ་ ༡༥༠ སྐོར་གྱིས་མཚན་ཉིད་རྩོད་བཞིན་ཡོད་པ། དགོན་པ་འདི་ཆགས་ས་ཀླུ་ཆུའི་ཉེ་འགྲམ་དང། ཆུ་བོའ་ཕ་རོལ་རི་དང་ ིཤིང་ནགས་བཅས་འདུག །དགོན་པ་ཐོག་མར་ཕྱག་བཏབ་ནས་ལོ་ ༢༠༠ ལྷག་ཕྱིན་པ་དང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༠ ལོར་དགོན་པ་ཉམས་གསོ་འགོ་ཚུགས་འདུག །དགོན་པའི་དབུ་མཛད་ཡིན་ཟེར་མཁན་དེས་བོད་ཡིག་དབུ་ཆེན་ཀློག་ཤེས་མིན་ཐེ་ཚོམ་ཟ་དགོས་པ་བཅས་བྱུང།
ཉིན་གུང་ཆར་པ་བབས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་ལྟ་སྐོར་དུ་འགྲོ་མ་ཐུབ། དགོང་དྲོ་ཀླུ་ཆུ་རྫོང་གི་འབྲེལ་ཡོད་ལས་ཁུངས་ནས་གསོལ་ཚིགས་ཕུལ། རྫོང་དཔོན་ཀླུ་ཆུའི་མགོན་པོ་སྐྱབས་དང། རྫོང་དཔོན་གཞོན་པ་ཀླུ་ཆུའི་དཀར་ཁོ། སྟག་ཚང་ལྷ་མོ་ནས་ཡིན་པ་དཀོན་མཆོག །འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་འགོ་གཙོ་བླ་བྲང་ཟིན་པུའུ། འགོ་གཙོ་གཞོན་པ་ཀླུ་ཆུ་ཤེས་རབ། ཧྲུའུ་ཅི་གཞོན་པ་བླ་བྲང་འོང་ཕྲུག་བཅས་དང་ལྷན་དུ་བཀའ་མོལ་བྱུང། ཁོང་ཚོའི་སྙིང་སྟོབས་དང་སེམས་ཤ གས་ལ་བསྔགས་བརྗོད་དང། ལས་དོན་ཐད་ཧུར་བསྐྱེད་བྱེད་དགོས་སྐོར་བརྗོད།
ཚེས་ ༢༤ ཉིན་ཀླུ་ཆུ་ནས་རྨ་ཆུར་ཐོན། ས་ཆ་དེར་མ་སླེབས་གོང་ཟི་ཁྲོན་རྔ་པའི་ཁོངས་གཏོགས་ས་ཆ་ཞིག་བརྒྱུད་ནས་ཕྱིན། ལམ་བར་དུ་རྩྭ་ཐང་སྤྱི་ལེ་བརྒྱ་ལྷག་དང། འབྲོག་པ་དང་ཕྱུགས་ནོར། ལུག་རྟ་ར། ཉ་གསོ་ཁང་བཅས་འདུག །ཕྱི་དྲོ་རྨ་ཆུ་རྫོང་ནས་སྤྱི་ལེ་ ༦༠ ཙམ་གྱི་སར་ཡོད་པའི་མཚན་སྒྲོགས་དགོན་དགེ་ལྡན་བཀྲ་ཤིས་ཆོས་གླིང་ལ་མཆོད་མཇལ་ཕྱིན། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་བཞུགས་གནས་སུ་ངལ་གསོ་གནང་སྟེ་མཆོད་མཇལ་ལ་ཕེབས་མེད། དེ་སྔ་རྒྱ་གར་ར་ཇ་སྤུར་དུ་གནས་སྡོད་རྒན་བཟོད་པ་ནས་སྣེ་འཁྲིད་དེ་དགོན་པའི་དགེ་འདུན་པ་རྣམས་

194 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ནས་སེར་སྦྲེང་དང་བཅས་ཕེབས་བསུ་གཟབ་རྒྱས་ཞུས། དགོན་པ་དེར་གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་དང། སྤྱན་རས་གཟིགས་བཅིུག་ཞལ། ཕྱག་རྡོར་འཁོར་ཆེན། རྣམ་སྣང་མངོན་བྱང། དུས་འཁོར། མི་འཁྲུགས་པ། ཀུན་རིག་བཅས་ཀྱི་སྒྲུབ་མཆོད་ཚུགས་ཀྱི་ཡོད་འདུག །དགེ་འདུན་པ་ ༡༠༨ ཡོད་ཚུལ་གསུངས། དགོན་པའི་ལས་སྣེ་རྣམས་ནས་རྒན་བཟོད་པ་གཉེན་འཕྲད་དུ་ཕེབས་ཏེ་ཕྱིར་ལོག་ཕེབས་འཆར་ཡང། ཁོང་ཚོར་ཕན་ཐོགས་ཅི་ཆེ་འདུག་པས་བཞུགས་རོགས་ཞེས་ཨུ་ནན་གྱིས་ཞུ་དགོས་བྱུང་བའི་གནས་ལུགས་རྣམས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་སྙན་སེང་དང་འབྲེལ་བའི་དགོངས་འཁྲོལ་ཡོང་བ་ཞེས་དགོན་པའི་ལས་སྣེ་དང་དོ་བདག་གཉིས་ཕྱོགས་ནས་ཞུས། རྗེས་སུ་༸གོང་ས་མཆོག་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་སྐབས་དགོན་པ་འདིར་ངེས་ཕེབས་ཡོང་བའི་སྙན་སེང་སྐྱབས་འཇུག་ཀྱང་ཞུས།
དེ་རྗེས་དགོན་པ་དེའི་ཉེ་འཁྲིས་སུ་ཡོད་པའི་བཤའ་ཤེར་དགོན་བཤད་སྒྲུབ་དར་རྒྱས་གླིང་དུ་བསྐྱོད། དགེ་འདུན་པ་ ༡༥༠ སྐོར་ཡོད་པ་དང། ལམ་རིམ་དང་རྣམ་འགྲེལ། ཕར་ཕྱིན་བཅས་ཀྱི་དཔེ་འཁྲིད་གནང་གི་འདུག །
དགོང་དྲོ་རྫོང་མི་མང་སྲིད་གཞུང་གི་འཐུས་ཚོགས་རྒྱུན་ལས་ཀྱི་ཀྲུའུ་རིན་རྨ་ཆུ་ནས་ཡིན་པ་འཇམ་དབྱངས་དང། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་གཙོ་འཛིན་བླ་བྲང་མགོན་པོ་ཚེ་བརྟན། རྫོང་དཔོན་ཅོ་ནེ་ཀྲང་ཀྲིན་ཀྲུ། ཆོས་ལུགས་དང་མི་རིགས་ཅུས་ཀྲང་རྔ་བ་ནས་ཡིན་པ་ཕུར་པ། མི་རིགས་ལས་དོན་ཁང་གི་འགོ་གཙོ་ཁྲོ་ཁོ་སྨད་མ་ནས་ཡིན་པ་སྒོམ་པ་བཅས་མཉམ་འཛོམས་ཐོག་ད་རེས་ལྟ་སྐོར་སྐབས་ཀྱི་མཐོང་ཚུལ་དང། མི་མང་གི་བདེ་སྡུག་ཞུ་ཚུལ་སོགས་གླེང་མོལ་ཞུས།
ང་ཚོ་རྨ་ཆུར་འགྲོ་སྐབས་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་ལས་བྱེད་ཁ་ཆེ་ཡིན་པ་ཞིག་གིས་སྟོད་གོས་ཀྱི་ཁུག་མའི་ནང་སྒྲ་འཛིན་འཁོར་ལོ་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ཡོད་པ་ཁོ་ཡར་ལངས་མ་བསྡད་བྱེད་སྐབས་ང་ཚོས་མཐོང་བྱུང། འདི་ནི་ང་ཚོ་རླངས་འཁོར་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 195

ནང་འགྲོ་དུས་སྐད་ཆ་གང་བཤད་གསང་བའི་སྒོ་ནས་སྒྲ་འཇུག་བྱ་ཆེད་ཡིན་པ་ར་སྤྲོད་བྱུང། དེར་བརྟེན་ང་ཚོས་རླངས་འཁོར་ནང་ཧིནྡཱིའི་སྐད་ཀྱི་ཐོག་ནས་སྐད་ཆ་བཤད་རེས་བྱས་པ་དང། དམིགས་བསལ་སྐལ་ལྡན་ལགས་ཀྱིས་བསྟན་བཤིག་དང་འབྲེལ་ཧིན་སྐད་ཐོག་ཚིག་ངན་དང་ནང་དོན་གཙོག་པ་མང་པོ་བཤད། དེ་ནས་བཟུང་ང་ཚོས་རླངས་འཁོར་ནང་སྐད་ཆ་བཤད་རྒྱུར་ཅུང་ཟད་བག་ཟོན་བྱེད་དགོས་བྱུང། འོན་ཀྱང་ད་ལྟ་ཕྱིར་བལྟས་བྱེད་དུས་རླངས་འཁོར་ནང་ཧིན་དྷིའི་སྐད་ཐོག་ཚིག་ངན་བཤད་པ་དེ་ཚོ་ཕྲུ་གུའི་བྱེད་སྟངས་འདྲ་པོ་ཆགས་འདུག །
ཚེས་ ༢༥ ཉིན་རྨ་ཆུ་རྫོང་གི་ཉེ་འགྲམ་ཉི་མ་དགོན་དགའ་ལྡན་རབ་རྒྱས་གླིང་ལ་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན། དགོན་པ་འདི་ཕྱག་བཏབ་ནས་ད་བར་ལོ་ ༢༠༤ ཕྱིན་པ་དང། དེ་སྔ་གྲྭ་གྲངས་ ༡༠༠ ཡོད་ཀྱང་ད་ལྟ་ ༣༧ ཡོད་ཟེར། གསང་བདེ་འཇིགས་གསུམ་དང་དུས་འཁོར་བཅས་ཀྱི་སྒྲུབ་མཆོད་ཚུགས་ཀྱི་འདུག །

སྟག་ཚང་ལྷ་མོར་ཕེབས་པ།
V

དེ་རྗེས་རྨ་ཆུ་རྫོང་ནས་ཐོན་ཏེ་སྤྱི་ལེ་ ༦༥ སར་ཡོད་པའི་དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཐོག་ང་གསུམ་པ་ཁྲི་རྒྱལ་མཚན་སེང་གེས་ཕྱག་བཏབ་པ་དགའ་ལྡན་བཤད་སྒྲུབ་པད་དཀར་གྲོལ་བའི་གླིང་ངམ། ཡོངས་གྲགས་ལ་སྟག་ཚང་ལྷ་མོ་གསེར་ཁྲི་དགོན་ལ་ལྟ་སྐོར་ཕྱིན། དགོན་པ་འདི་ཐོག་མར་དགའ་ལྡན་ཁྲི་ཐོག་ང་གསུམ་པ་ཁྲི་ཆེན་རྒྱལ་མཚན་སེང་གེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༧༤༨ ལོར་ཕྱག་བཏབ་འདུག །ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་ཚོ་འགྲོ་སྐབས་སྟག་ཚང་ལྷ་མོར་འདུ་ཁང་སོགས་ཉམས་གསོ་ཞུ་བཞིན་པའི་སྐབས་རེད་འདུག །འདུ་ཁང་ནང་གདུང་རྟེན་ཞིག་བཞེངས་རྒྱུར་ནང་རྟེན་ཞིག་གསོལ་རས་གནང་རོགས་ཞེས་སྐུ་ཚབ་ཚོར་རེ་འདོན་ཞུས་པ་ལྟར་མ་ཎིའི་རིལ་བུ་དང། བྱིན་

196 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

རྟེན་སོགས་ཕུལ། དགེ་འདུན་པ་ ༣༠༠ སྐོར་ཡོད་པ་དང། རྣམ་འགྲེལ་སོགས་ཀྱི་སློབ་འཁྲིད་བྱེད་ཀྱི་འདུག །གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔའི་འཛིན་གྲྭ་སོ་སོ་བྱས་ནས་རྩོད་གྲྭ་ཚུགས་པའི་སྐབས་འཁེལ་བར་རྩོད་ཤ གས་ཆེན་པོ་འདུག །
སྟག་ཚང་ལྷ་མོར་མཆོད་མཇལ་ཞུ་སྐབས་ཀིརྟི་རིན་པོ་ཆེའི་སྐུ་ཕྲེང་ལྔ་པ་བློ་བཟང་བསྟན་པའི་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་གི་དམར་གདུང་མཇལ་ཁ་ཐོབ། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་དུས་ཟིང་སྐབས་དམར་གདུང་དེ་རང་འགུལ་གྱིས་ས་འོག་ཏུ་མི་སྣང་བར་གྱུར་པ་དང། དུས་ཕྱིས་གནས་བབ་བཟང་དུ་འགྲོ་སྐབས་ས་འོག་ནས་ཡར་རང་གནས་སུ་ཐོན་ཚུལ་འགྲེལ་བཤད་གནང་བྱུང་བར་ངོ་མཚར་ཆེན་པོ་སྐྱེས་བྱུང། ཕྱི་ལོ་ ༡༣༧༤ ནས་ད་བར་ཀིརྟི་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གཅིག་ཕེབས་ཡོད་ཅིང། ཀིརྟི་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་གཅིག་པ་བློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་མཆོག་ད་ལྟ་བཙན་བྱོལ་དུ་སྐུ་འཚོ་བཞུགས་ཡིན་པ་མ་ཟད། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་བཀའ་བློན་ལས་ཁུར་ཞུས་མྱོང་བ་བཅས་བོད་བསྟན་སྲིད་ཀྱི་ཞབས་ཞུ་རྒྱ་ཆེ་བསྒྲུབས་དང་སྒྲུབ་མུས་ཡིན་པ་རེད།
གོང་གསལ་དགོན་ཁག་དང་ཡུལ་སྡེ་སོ་སོར་བསྐྱོད་སྐབས་སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་སོགས་མངོན་མེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་བཀྲམ་པ་དང། ཐུག་འཕྲད་སུ་བྱུང་ལ་གནས་ཚུལ་འགྲེལ་བརྗོད་ཞུ་སྒོ་གང་ཡོང་ཞུས། དགོན་སྡེ་ཚང་མས་གཅིག་གྱུར་དུ་ཀུན་གཟིགས་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ས་གནས་སུ་ཕེབས་པ་ནས་བཟུང་དགོན་པ་ཉམས་གསོ་སོགས་གང་ཅིར་ཕན་ཐོགས་ཅི་ཆེ་བྱུང་ལུགས་ཞུ་བཞིན་འདུག །ཀླུ་ཆུ་དང་རྨ་ཆུའི་ས་ཁུལ་འདི་བཞིན་འབྲོག་སྡེ་རྒྱ་ཆེ་ལ་རྟ་ནོར་ལུག་གསུམ་གྱིས་ཕྱུག་ཅིང། རྩྭ་ཆུ་དང་མེ་ཏོག་སྣ་ཚོགས་ཀྱིས་བརྒྱན་པའི་ཡུལ་ལྗོངས་ཕུན་སུམ་ཚོགས་པ་ཞིག་འདུག །ལུག་རེར་རིན་འབབ་སྒོར་ ༤༠ རེ་དང། གཡག་ལ་སྒོར་ ༥༠༠ འབྲི་ལ་སྒོར་ ༢༥༠ བཅས་བྱེད་ཀྱི་འདུག་པ་དང། ཐོག་མར་བགོ་འགྲེམས་བྱེད་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 197

སྐབས་མི་རེར་ཕྱུགས་ ༡༥ རེ་སྤྲད་འདུག །མི་མང་འདུ་ཚོགས་ཤིན་ཏུ་ནས་ཆེ་བ། སྐུ་ཚབ་ཚོ་ངོ་མཇལ་སྐབས་ཆེ་ཆུང་མེད་པར་ངུ་མཁན་དང། ཕྱག་འབུལ་མཁན་བཅས་ཧ་ཅང་མང་པོ་བྱུང།
དེ་ཉིན་དགོང་དྲོ་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དང། གྲའུ་དཔོན། ངེད་གསུམ་དྷ་སར་བཅའ་བཞུགས་ཨ་མདོ་ཆོས་ལྡན་གྱི་སྤུན་མཆེད་བུད་མེད་གཅིག་འདུག་པ་དེའི་ནང་ལ་ཕྱིན། དེར་ནང་མི་ཚོས་ཨ་ལགས་ཁྲི་རྒན་གྱི་སྐོར་བཤད། ཁོས་ཚགས་པར་ནང་ཕྱི་སྡོད་བོད་མིར་ཟ་རྒྱུ་མེད་ལུགས་བཀོད་ཡོད་འདུག་ཟེར། རྒྱ་མི་ཚོས་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་གྲྭ་པ་ལོག་ཚུལ་བཤད་པ་དང། ཡང་སྐབས་རེ་མང་ཚོགས་ལ་དེའི་སྐོར་འདྲི་ཞིབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པར། མོ་རང་ནས་རིན་པོ་ཆེ་ད་ལྟ་ཡང་གྲྭ་པ་ཡིན་ལུགས་བཅས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་ལུགས་བརྗོད། དེ་ནས་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་ཨ་ལགས་ཁྲི་རྒན་ཐུག་རྒྱུའི་ཐབས་ཤེས་ཁ་པར་གཏོང་རྒྱུས་མཚོན་བྱས་ཀྱང་ཐུག་མ་ཐུབ། ཁོ་རང་མ་བསྡད་པའི་སྐབས་འཁེལ་སོང་ཞེས་དང། དེ་བཞིན་མ་འོངས་པར་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ཕེབས་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་ཅིག་ཏན་ཏན་ཡོང་གི་རེད། སྐབས་དེར་ཁོང་རང་དང་གྲའུ་དཔོན་གཉིས་ཀྱང་ཆིབས་ཞབས་ཀྱི་གྲས་སུ་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་གྲའུ་དཔོན་ཡོད་སར་བཤད་སོང་བར་གྲའུ་དཔོན་ནས་ཀྱང་ཡིན་མདོག་མདོག་བྱས་ཏེ་རྣམ་འགྱུར་བསྟན་སོང།
གུས་ནས་ཀླུ་ཆུར་བསྡད་རྒྱུན་རིང་ཀླུ་ཆུ་རྫོང་ནང་རྒྱ་གཞུང་གི་ལས་ཁུངས་ཁག་འདྲ་མིན་ཇི་ཡོད་ཐོ་འགོད་བྱས་པ་དང་བཞི་ཅུ་ཞེ་གསུམ་བྱུང་སོང། སྐབས་དེར་དེང་སང་ལྟར་དྲྭ་རྒྱ་སོགས་བདྷ་འཕྲིན་གྱི་མཐུན་རྐྱེན་མེད་སྟབས་གནས་ཚུལ་མཁོ་སྒྲུབ་བྱེད་ཁག་པོ་ཡོད་དུས་མ་འོངས་པར་དཔྱད་ཞིབ་བྱེད་མཁན་ཚོར་ཕན་ཐོགས་ཡོང་རེ་བསམས་ཏེ་ཆེད་མངགས་གོམ་བགྲོད་བྱས་ནས་ཐོ་འགོད་ཅི་ལྕོགས་བྱས་པ་ཡིན།

198 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཚེས་ ༢༦ ཉིན་ཀླུ་ཆུ་ནས་དཀར་ཆུ་བརྒྱུད་ཐོན་ཏེ་དགོང་དྲོ་ལན་ཀྲུའུ་ལ་འབྱོར། ཕྱི་ཉིན་དེར་ལན་ཀྲུའི་ཁྲོམ་རྭར་ཕྱིན་ཏེ་ང་ཚོའི་ལྷན་དུ་ཡོང་མཁན་ཚོར་ཕྱག་རྟགས་ཆེ་བ་རྒྱ་སྒོར་ ༡༥ བྱས་པའི་ཆུ་ཚོད་དང། རླངས་འཁོར་གཏོང་མཁན་ཚོར་སྒོར་ ༡༡ བྱས་པའི་ལག་རྟགས་ལྟོ་ཕད་རེ་ཉོས་ཏེ་དེའི་ནང་ཐ་མག་སྒམ་རེ་བླུགས་ཏེ་ཕུལ།
ཉིན་རྒྱབ་དགོན་པ་ཞིག་ལ་ལྟ་སྐོར་ལ་འགྲོ་སྐབས་བླ་བྲང་ནས་ཐོན་རྗེས་ང་ཚོ་ཐུག་འཕྲད་བྱེད་མི་རེ་ཟུང་ལ་རྒྱ་མིས་ང་ཚོ་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱེད་དགོས་དོན་ཇི་ཡིན་དྲི་རྩད་ནན་པོ་བྱས་ཡོད་གནས་ཤེས་རྟོགས་བྱུང།
ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་ལ་ལྟ་སྐོར་བྱས་པའི་ཕྱོགས་བསྡོམས་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་པ།
ཚེས་ ༢༨ ཉིན་དགོང་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༤ པར་ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ལྟ་སྐོར་བྱས་པའི་ཕྱོགས་སྡོམ་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས། ཚོགས་འདུའི་ནང་ཞུགས་མཁན་ཀན་སུའུ་མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཀྲུའུ་རིན་དང། ཀྲུའུ་རིན་གཞོན་པ་ཅོ་ནེ་རྡོ་རྗེ་ཚེ་བརྟན་དང། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་འགྱུར་གྱི་པུའུ་ཀྲང་ཕྲན་ཚོའི་མཉམ་ཡོང་མཁན་དེ། པེ་ཅིང་དང་ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་གྱི་ལས་བྱེད་ཁག་གཅིག་བཅས་ཡོད།
ཀན་སུའུ་ཀྲུའུ་རིན་ནས་གསུངས་དོན། ད་ལམ་ཀན་སུའུ་ཁུལ་སྤྱི་ལེ་ ༣༠༠༠ མ་ཟིན་ཙམ་གྱི་སར་ཕེབས་བསྐྱོད་གཟིགས་སྐོར་གནང་བ་བཞིན་སྐྱོན་དང་ནོར་འཁྲུལ་ཇི་བྱུང་གི་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་གསུང་དགོས་གསུངས་པར། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ད་ལམ་ང་ཚོར་ཞིང་ཆེན་དང་རྫོང་སོ་སོའ་གནས་ཚུལ་ངོ་སྤྲོད་མ་ ིབྱུང་སྟབས་གནས་ཚུལ་རེ་བ་བྱས་པ་ནང་བཞིན་ཤེས་རྟོགས་མ་བྱུང། མང་ཆེ་བ་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་བསྐྱོད་པ་བཞིན་ཉམས་གསོ་བྱེད་བཞིན་འདུག་ཀྱང་མང་པོ་ཞིག་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 199

ལ་རོགས་རམ་མེད་པ་དང། དེ་སྔའི་དགོན་པ་སོ་སོའ་ས་ཆ་ཕྱིར་མ་རག་པའི་དཀའི་ངལ་ཡོད་པ་རྣམས་ལ་འདི་དང་འདི་བཞིན་ཞེས་ར་སྤྲོད་དང་འབྲེལ་དཀའ་ངལ་སེལ་ཐབས་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་རེ་རེ་བཞིན་གསུངས་པ་དང། བླ་བྲང་དགོན་པར་རྐྱེན་ངན་བྱུང་བར་བློ་གཡེང་ཆེ་རུང་ད་ཆ་ཉམས་གསོ་བྱེད་གཏན་འཁེལ་འདུག་པར་དགའ་བསུ་ཡོད། སྤྱིར་ཕོ་མོ་ཁྱད་མེད་ལས་བྱེད་ནང་ཡོད་པར་དགའ་པོ་བྱུང་ཞེས་དང།
ད་རེས་མང་ཚོགས་ཐུག་མ་ཐུབ་ཙང་དེ་ཚོའི་གནས་སྟངས་གསལ་པོ་མ་ཤེས་པའི་སྐོར་དང། དགོན་པ་ཁག་གི་གནས་སྟངས་ནད་ན་བ་ལྟ་བུ་ཡོད་པ་ནས་ད་ཆ་གསོས་བཞིན་པ་དེ་ཚོ་སེང་དྲག་ལྟ་བུ་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཡོད། རྗེས་སུ་ལྟ་སྐོར་བ་དང་མང་ཚོགས་ཐུག་འཕྲད་ཡག་པོ་བྱེད་བཅུག་ཚེ་ལྟ་སྐོར་མིང་དོན་མཚུངས་པ་ཡོང་གི་རེད། གཞི་ནས་ཚོགས་མི་ཚང་མས་སོ་སོའ་མཐོང་ཚུལ་སྦས་གསང་མེད་པར་ ིབཤད་ཀྱི་རེད་གསུངས་པར།
གྲའུ་དཔོན་ནས། གཤམ་འོག་ལས་བྱེད་ལ་ས་གནས་གཞུང་གིས་ངེས་པར་བརྟག་དཔྱད་བྱ་དགོས་འདུག །ནང་རྟེན་ལྷག་པ་རྣམས་ཡོད་ན་གནང་དགོས། ལོ་གཅིག་གི་དབྱར་གནས་སྐབས་བུད་མེད་དགོན་པར་ཡོང་མ་ཆོག་པ་ཡོད་རེད། དེ་ཚོ་གཟིགས་ན་ལེགས། གང་ལྟར་ཆོས་སྲོལ་དང་མི་འགལ་བ་ཞིག་ངེས་པར་དུ་དགོས་ཞེས་དང།
སྐལ་ལྡན་ལགས་ནས། སྨན་ཁང་དང་སློབ་གྲྭ་བཅས་ནས་མི་མང་ལ་ཕན་ཐོགས་ཇི་ཡོད་མ་ཤེས། མང་ཚོགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཤེས་རྒྱུར་ས་གནས་ལས་བྱེད་ཚོས་བཀག་འགོག་བྱས་ཀྱང་ང་ཚོར་བོད་མི་ཁ་ཤས་ཐུག་པ་རྣམས་ནས་དགའ་པོ་བྱེད་པ་དང། མིག་མཆི་མས་ཁེངས་པ་བཅས་ནི་སྤྱི་མཚུངས་རེད། ལས་བྱེད་ཀྱི་བྱེད་སྟངས་འདིས་ང་ཚོ་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་སྡོད་སྐབས་སྐད་ཆ་གང་གོ་བ་ར་སྤྲོད་ཡོང་གི་

200 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

འདུག །ང་ཚོ་ཕྱིན་ཚར་བའི་རྗེས་ང་ཚོ་ཐུག་མཁན་ཚོར་སྐུ་ཚབ་ཚོ་ག་རེ་བྱས་ནས་ཐུག་པ། ག་རེ་ལབ་པ། ག་རེ་ཟེར་གྱི་འདུག་སོགས་དྲི་ཞིབ་བྱས་ཚེ་ཡག་པོ་མ་རེད། དེ་ལྟར་མ་གནང་རོགས་གནང་ཞེས་དང།
ཐུབ་བསྟན་བསམ་འཕེལ་ལགས་ནས། ང་ཚོ་འབྲོག་ཁུལ་ལྟ་སྐོར་མ་འཁྲིད་པ་དེ་རྨ་པུའུ་ཀྲང་གིས་ནོར་བ་རེད། དགོན་པ་ཡོད་པ་ཙམ་གྱིས་མི་ཕན་པར་གྲྭ་པ་ཚོས་བསླབ་པ་སློབ་གཉེར་ཡག་པོ་དགོས། བླ་བྲང་དགོན་པ་ནི་འགྲེམས་སྟོན་ཁང་ཞིག་ཆགས་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་ཡོང་མིར་སྟོན་རྒྱུ་ཞིག་ཆགས་བཞག །འབྲོག་ཁུལ་རེ་ཟུང་ལ་སློབ་གྲྭ་མེད་པ་དེ་འདྲ་མཐོང་བྱུང། སློབ་གྲྭ་ཚུགས་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་རེད་ཅེས་དང།གུས་ནས། ཐོག་མར་ང་ཚོར་ཞིང་ཆེན་ངོ་སྤྲོད་དང་དེའི་རྗེས་ས་གནས་སོ་སོར་ངོ་སྤྲོད་མ་བྱུང་བར་བློ་ཕམ་ཡོད། དགོན་པ་བཅུ་གཉིས་མཐོང་བའི་ནང་ནས་ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ལ་བླ་མ་མང་ཆེ་བ་དགོན་པར་བཞུགས་མི་འདུག །བླ་མ་བཞུགས་ས་དགོན་པ་རེད། ལན་ཀྲུའུ་སོགས་ལ་ཚོགས་འདུ་གལ་ཆེའི་རིགས་ཡོད་ན་ལས་དེ་མིན་བླ་མ་དགོན་པར་བཞུགས་དགོས་རྒྱུ་ནི་གལ་ཆེན་པོ་རེད།
ཡང་ཡ་མཚན་པ་གཅིག་ལ་བླ་བྲང་རྫོང་གི་ཆོས་ཀྱི་འགོ་བྱེད་དེ་བུ་མོ་སྒྲོལ་མ་ཞེས་པ་ཞིག་འདུག །དེའི་ཡོན་ཏན་གང་ཡོད་ངས་མི་ཤེས། རྫོང་དེར་བླ་མ་སྤྲུལ་སྐུ་ཚད་ལྡན་མང་པོ་ཡོད་བཞིན་དུ་བུད་མེད་གཅིག་ཡོད་པ་ཡ་མཚན་བྱུང། དེར་དགོངས་པ་བཞེས་རོགས་གནང། ཕྲུ་གུ་འགའ་ཤས་ཀྱིས་བོད་ཡིག་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག །སློབ་གྲྭར་བོད་ཡིག་དང་བོད་སྐད་སློབ་རྒྱུ་བཅས་ནི་གལ་ཆེན་པོ་རེད། སློབ་སྦྱོང་བྱ་རྒྱུ་འདི་སྲིད་བྱུས་དེང་རབས་ཅན་དང་མཐུན་པ་རེད། སྐལ་ལྡན་ལགས་ནས་གསུངས་པ་ལྟར་ས་གནས་ལས་བྱེད་ཚོས་ང་ཚོ་བོད་མི་དང་ཐུག་འཕྲད་བྱ་རྒྱུར་འགོག་རྐྱེན་བཟོས་བྱུང། འདི་དབུས་གཞུང་གི་བཀའ་ཡིན་པའི་ཡིད་ཆེས་མེད། གང་ལྟར་ང་ཚོ་སྡོད་སར་ཡང་འགྲོ་ཆོག་གི་མ་རེད་ཅེས་བཀའ་བཏང་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 201

བ་དེ་ཚོ་ང་ཚོ་ཕྱི་ལ་སྡོད་སྐབས་གང་གོ་བ་ལྟར་བོད་མི་ཚོར་རང་དབང་མེད་པ་ར་སྤྲོད་ཡོང་གི་འདུག །ང་ཚོ་མི་མང་དང་ཐུག་ན་གནས་ཚུལ་ག་རེ་ཡིན་མིན་ཤེས་ཐུབ་ཀྱི་རེད་ཅེས་བརྗོད།
དེ་ནས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུ་ཀྲང་ནས་བླ་བྲང་དགོན་པའི་སྐོར་འགྲེལ་བཤད་དང། དེར་རྒྱ་སྒོར་ ༡༧༡༠༠ གནང་རྒྱུ་དང། ཞིང་ཆེན་ནས་སྒོར་ ༤༠༠༠༠ ནས་ ༣༠༠༠༠ བར་གནང་གི་རེད། དེའི་སྐོར་ཕྱི་སྡོད་བོད་རིགས་ཚོ་བློ་ཕམ་དང་སེམས་ཁྲལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པར་བརྟེན། འདུ་ཁང་དེ་བཞིན་སྔར་ལས་ལྷག་པ་མི་མང་གི་འདོད་པ་དང་བསྟུན་ཏེ་རྒྱག་རྒྱུ་ཡིན་པ་དེ་ཁྱེད་ཚོས་གསལ་བསྒྲགས་གནང་སྐྱོང་ཡོང་བ་ཞུ་ཞེས་དང།
ཀན་སུའུ་ལ་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ ༤༠ ཡོད་པ་དང་དེ་དག་གི་ས་ཁྱོན་ནི་ཞིང་ཆེན་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ ༤༠ ཙམ་ཟིན། ཞིང་ཆེན་གྱི་རྒྱ་ཁྱོན་སྤྱི་ལེ་གྲུ་བཞི་མ་ཁྲི་བཅུ་དགུ་ཡོད་པ་དང། གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་དང་རྒྱ་མི་རིགས་གཉིས་ཕན་ཚུན་ཁ་བྲལ་ཐབས་མེད། འདི་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་དོན་ཞིག་ཡིན། མི་རིགས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གསར་པ་ཞིག་ཡོང་རྒྱུར་ཤ གས་སྣོན་རྒྱག་དགོས། མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་མེད་ན་མ་འགྲིག ཞིང་ཆེན་ནང་ཆོས་ལུགས་འདྲ་མིན་ཁག་ལྔ་ཁས་ལེན་བྱེད་མཁན་གྱི་མི་ཡོད་ཅིང། ནང་པའི་གྲངས་འབོར་ནི་ཁྲི་ ༣༠ ཡོད་ཅེས་དང།
བོད་རིགས་རྡོ་རྗེ་ཚེ་བརྟན་ནས་བཤད་དོན། སྲིད་བྱུས་དོན་ཚན་ལྔ་གཞི་བཟུང་ཐོག་ནས་བོད་མི་གང་མང་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་རྒྱུ་ཡང་ཡང་ཡོང་བ་དང། ཕེབས་ནས་གཏན་སྡོད་བྱ་རྒྱུ་སོགས་མང་དུ་འགྲོ་བའི་རེ་བ་ཡོད། དེ་བཞིན་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཡང་གཟིགས་སྐོར་ཞིག་ལ་ཕེབས་རྒྱུའི་རེ་འདུན་ཡོད། ཡང་ཕེབས་ནས་གཏན་བཞུགས་གནང་ནའང་དགའ་བསུ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། མ་འོངས་པར་གཟིགས་སྐོར་འདི་འདྲ་ཡང་སེ་ཕེབས་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད།

202 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ད་ལྟའི་ཆར་ཕྱི་རྒྱལ་ནས་འདི་ཕྱོགས་གཏན་སྡོད་བྱེད་མཁན་བོད་རིགས་ཁྱིམ་ཚང་ ༦ ཡོད། འགའ་ཤས་ལ་ར་ལུག་ཀྱང་སྤྲད་ཡོད། འགའ་ཤས་ལ་ལས་ཀ་སྤྲད་ཡོད། དམིགས་བསལ་དུས་ཆེན་ཁག་ལ་ལས་བྱེད་པ་ཚོས་ཁོ་ཚོར་ལྟ་སྐྱོང་དང་རོགས་རམ་གང་ཐུབ་བྱེད་པར་འགྲོ་གི་ཡོད། མི་བཞི་ཤོག་ཁག་གི་སྤྱོད་རྩུབ་ལ་བརྟེན་ནས། རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་གཉིས་དུས་རིང་པོ་ཞིག་ནས་ནད་མནར་བྱུང་བ་དེ་གསོས་བཞིན་ཡོད། འོན་ཀྱང་གཏོར་བཤིག་བྱས་པ་དེ་ཚོ་སྔར་བཞིན་ཡོང་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་དཀའ། དེ་བཞིན་འགོ་ཁྲིད་ཚོས་དེ་ཚོར་དོ་སྣང་བྱས་ཀྱང་ད་དུང་ནུས་པ་ཐོན་ཡོད་པ་མ་རེད། བླ་བྲང་དགོན་པ་ནང་གི་དུས་འཁོར་གྲྭ་ཚང་ནང་དཔེ་ཆ་ཁྲི་དྲུག་ཡོད་པ་རྣམས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱས་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་དང།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༨ ལོ་ནས་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ས་ཁུལ་ཁ་ཤས་ལ་བཀྲ་མ་ཤིས་པ་བྱུང་ཡོད། དེ་ནི་སྔོན་གྱི་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་རེད། དེའི་ཤ གས་རྐྱེན་བྱས་ཏེ་བོད་རིགས་སྤུན་ཟླ་ཁྲི་ ༡༠ ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ཡོད་པ་རེད། ད་ལྟ་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རྒྱས་འགྲོ་སྐབས་གནས་ཚུལ་ཤ གས་རྒྱག་དགོས། རྒྱལ་ཡོངས་དང་མི་རིགས་ཡར་རྒྱས་ཡོང་རྒྱུར་ང་ཚོས་འབད་བརྩོན་བྱ་དགོས། རྒྱལ་ཁབ་དང་མི་རིགས་ཀྱི་དོན་དུ་ལས་ཀ་བྱ་རྒྱུ་འདི་ང་ཚོའི་ལས་འགན་རེད། བོད་རིགས་མི་མང་རྣམས་སེམས་བག་ཕེབས་ངང་གནས་ཡོད། ང་ཚོས་ཕྱི་སྡོད་བོད་མི་ཁྱེད་ཚོ་ཞེ་དྲག་དྲན་གྱི་ཡོད། བཀྲ་ཤིས་བདེ་ལེགས་མི་མང་ལ་ཞུ་རོགས་གནང། སྐུ་ཚབ་ཚོས་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་གསུངས་པར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ། མ་འོངས་པར་གཟིགས་སྐོར་ཡང་ཡང་ཕེབས་གནང་དགོས་ལུགས་བརྗོད། ཚོགས་འདུ་ཆུ་ཚོད་ ༤ པ་ཚུགས་ནས་ ༧ བར་འགོར། སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་རྣམ་པས་སོ་སོའ་མཐོང་ཚུལ་སྦ་གསང་མེད་པར་བཤད་སྐབས་ ིལས་བྱེད་པ་ཚོའི་རྣམ་འགྱུར་འགྱུར་འགྲོ་བ་སོགས་བྱེད་ཀྱི་འདུག །

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 203

ལན་ཀྲུའུ་ནས་པེ་ཅིང་ལ་ཕེབས་པ།
V

ཚེས་ ༢༩ ཉིན་ཞོགས་པ་མེ་འཁོར་ཨང་དང་པོའ་ནང་ལན་ཀྲུའུ་ནས་པེ་ཅིང་ལ་ཐོན། ིམེ་འཁོར་ནང་ཨོ་སི་ཀྲོ་ལ་ཡའི་མི་གཅིག་ཐུག །དེ་ལ་བོད་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ངོ་སྤྲོད་བྱས། ལོ་རྒན་ ༧༣ ལོན་པ་རྒྱལ་ཁབ་ཁག་ ༦༥ ལ་ཕྱིན་པ་དེས་བོད་དོན་སྐོར་བསམ་ཚུལ་དམིགས་བསལ་གཞོན་སྐྱེས་རྒྱ་གར་དང་ཕྱི་ཡུལ་ལ་འཚར་ལོངས་བྱས་པ་ཚོའི་སེམས་ཤ གས་ལ་འགྱུར་བ་འགྲོ་ཉེན་ཆེ་བའི་དོགས་པ་དང། བོད་དོན་ཐད་དཀའ་ཚེགས་ཆེན་པོ་ཡིན་ལུགས་བརྗོད་པར། དེའི་སྐོར་སེམས་ཁྲལ་བྱེད་དགོས་མེད་པའི་འགྲེལ་བརྗོད་བྱས།
མེ་འཁོར་ནང་ཐོག་མར་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་རིན་ཁྲུ་ཀྲང་གིས་ཟུར་དུ་སྐད་བཏང་ནས། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེའི་གཟིགས་ཚུལ་ཇི་བྱུང་སོགས་ཆུ་ཚོད་༢ ལྷག་བཀག་ནས་གླེང་མོལ་བྱས་འདུག །དོན་ཚན་ལྔའི་སྐོར་རྒྱ་གར་ནང་ངོ་རྒོལ་བྱས་པའི་སྐོར་དང། རྒྱ་གར་ལ་ཕེབས་རྗེས་དྲིལ་བསྒྲགས་ཡག་པོ་བྱེད་དགོས་པ་སོགས་རེ་བ་བཏོན་འདུག །དེ་ནས་གྲའུ་དཔོན་སྐད་བཏང་ནས་ཏང་གི་སྲིད་བྱུས་ངོ་སྤྲོད་དང། ༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ལ་གནས་ཚུལ་ངོ་མ་ཞུ་རྒྱུ་དང། དེ་བཞིན་གསལ་བསྒྲགས་དགོས་པ། དེ་ནས་སྐལ་ལྡན་ལགས་སྐད་བཏང་ནས་དེ་བཞིན་བརྗོད་འདུག །སྐལ་ལྡན་ལགས་སུ་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་བོད་མི་ཚོར་ངོ་རྒོལ་མ་བྱེད་ཅེས་གསུངས་པས་མི་ཕན་པར་དངོས་སུ་བཀག་ཐབས་ནན་ཏན་གསུངས་དགོས་བཅས་ཀྱི་རེ་འདུན་ཁག་ཀྱང་བཏོན་འདུག །སྐུ་ཚབ་རྣམས་ལན་ཀྲུའུ་ནས་པེ་ཅིང་བར་གནམ་ཐོག་ནས་མ་འཁྲིད་པར་མེ་འཁོར་བརྒྱུད་འཁྲིད་རྒྱུའི་དམིགས་ཡུལ་གང་ཡིན་པ་རན་ནས་གོང་གི་རེ་འདུན་བཏོན་པ་ཁག་ནས་གསལ་པོ་ཤེས་ཐུབ།

204 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཚེས་ ༣༠ ཉིན་པེ་ཅིང་དུ་འབྱོར། སྡོད་ཡུལ་གོ་སྒྲིག་མི་རིགས་མགྲོན་ཁང་ (Minzu Fandian) ཞེས་པར་གྲ་སྒྲིག་བྱས་འདུག་པ་ལྟར་བསྡད། ཕྱི་ཟླ་ ༩ པའི་ཚེས་ ༡ ནས་ ༣ བར་ངལ་གསོ་བྱས།

པེ་ཅིང་དུ་དཔོན་རིགས་ཚོ་དང་བཞུགས་མོལ་
ཚོགས་འདུ་ཚོགས་པ།
V

ཕྱི་ཚེས་ ༤ ཉིན་ཕྱི་དྲོ་མི་རིགས་རིག་གནས་ཕོ་བྲང་དུ་པེ་ཅིང་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ཁང་གི་ཀྲང་ཅུས་ཀྲང་དང། སུང་ཅུས་ཀྲང། རིན་ཁྲུའུ་ཀྲང། ཀོ་ཁྲུ་ཀྲང། ཡང་ཁྲུ་ཀྲང། སྐད་སྒྱུར་དབང་འདུས་བཅས་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས་ཤིང། ཀྲང་ཅུས་ཀྲང་ནས། ད་རེ་གཟིགས་སྐོར་དེའི་ཐོག་ནས་གནས་ཚུལ་དངོས་སུ་ཤེས་ཐུབ། ད་རེ་ཁྱེད་རྣམས་༸རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེས་གཏོང་གནང་བྱས། མང་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་དང་སྲིད་བྱུས་དོན་འཁྱོལ་བྱེད་པ་བཅས་དངོས་སུ་མཐོང་ཐུབ། ཚང་མ་བདེ་འབྱོར་ངང་ནས་གཟིགས་སྐོར་གྲུབ་པ་དགའ་པོ་བྱུང། གནས་ཚུལ་སྐྱོན་དང་ནོར་འཁྲུལ་ཡོད་པ་ཚང་མ་གསུང་རོགས་གནང། སྤྱིར་གཟིགས་སྐོར་ཡིད་འཚིམ་པོ་བྱུང་སོང་ངམ།
ཞེས་དྲིས་པའི་མཚམས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་གིས། ད་རེ་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པའི་གཟིགས་སྐོར་བར་ཆེ་མཐོང་དང། གུས་བཏུད་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ། སྤྱིར་སྟངས་གཟིགས་སྐོར་ཐད་ཀྱི་མཐོང་ཚུལ་སྐུ་ཚབ་མི་རེ་ངོ་བྱས་ས་གནས་སོ་སོར་ནང་མི་གཅིག་པ་བྱས་བཤད་པ་ཡིན། དེའི་སྐོར་ཞིབ་ཕྲ་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་པའི་ས་ནས་མཁྱེན་གྱི་རེད། ༼ད་ལམ་བསྐྱོད་ཡུལ་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་གཟིགས་སྐོར་ཡག་པོ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 205

དང་ལྷོད་པོ་བྱུང། ཞིང་བྲོག་ས་ཁུལ་ལ་ལྷོད་ལྷོད་བྱུང་མ་སོང། ས་གནས་ལས་བྱེད་པས་མང་ཚོགས་ཐུག་འཕྲད་བྱ་རྒྱུར་བཀག་འགོག་བྱེད་ཀྱི་འདུག༽
སྐྱེ་འགོ་བཀག་བསྡོམས་ཀྱི་སྐྱོན་འདུག །ཞིབ་པ་ཚོགས་མི་སོ་སོས་གསུང་གི་རེད། སུང་ཅུས་ཀྲང་ནས། མི་རིགས་བཀག་འགོག་དེ་གཙོ་བོ་རྒྱ་མི་ལ་ཡིན། དེ་ཡང་གྲོང་ཁྱེར་གཙོ་བོ་ལས་འབྲོག་པ་ཚོར་མིན། དེའི་ཁྲིམས་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་དེ་ཡང་མི་སྤུས་ཚང་ཡག་པོ་སྐྱེ་དགོས་པའི་དམིགས་ཡུལ་རེད། ཡིན་ནའང་ས་གནས་ཁ་ཤས་ལ་ཡོད་སྲིད། དེ་ཚོར་ང་ཚོས་རྟོག་ཞིབ་བྱ་རྒྱུ་ཡིན།
འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེས། དགོན་པའི་ལྷ་སྐུ་རྟེན་གསུམ་གང་ཡོད་པ་རྣམས་དགོན་པ་སོ་སོར་གནང་ཐབས་ཡོང་བ། སྔར་དགོན་པའི་ས་ཆ་གང་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱང་དགོན་པའི་འཛུགས་སྐྲུན་ཆེད་གནང་ཐབས་དང། དེ་བཞིན་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་ནང་བོད་པའི་སྐད་ཡིག་བེད་སྤྱོད་གང་མང་གནང་དགོས་ཀྱི་འདུག །གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ཚེ་རིང་ལགས་ནས། རིན་པོ་ཆེ་ནས་སྐུ་གསུང་ཐུགས་རྟེན་སྐོར་ཞུས་པར་རྒྱབ་སྐྱོར་ཆ་ཚང་ཡོད། དགོན་པ་ཁག་གཅིག་ལ་ཉམས་གསོ་བྱེད་རྒྱུའི་ཆོག་མཆན་ད་ལྟའང་ཐོབ་མི་འདུག །དེ་ཚོར་ཆོག་མཆན་མྱུར་དུ་གནང་རོགས་གནང། ས་གནས་བོད་མི་ཚོར་རང་དབང་མི་འདུག །ཞེ་སྣང་འདུག །དེ་ཚོ་ས་གནས་ལས་བྱེད་པའི་རྐྱེན་ཡིན་མིན་མི་ཤེས། དེ་ཚོར་ཡག་པོ་གཟིགས་རོགས་གནང། ལམ་གསར་བཟོ་དང། གློག སློབ་གྲྭ་བཅས་སྔར་ལས་ལྷག་པ་འདུག དགའ་པོ་བྱུང། སློབ་སྦྱོང་ལ་མཐའ་མེད་པར་སོང་ད་དུང་མུ་མཐུད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་གནང་རོགས། སྐྱེ་སྒོ་བཀག་རྒྱུའི་སྐྱོན་མཚོ་སྔོན་ལ་ཤ གས་ཆེན་པོ་འདུག།འདི་ཐད་གཟིགས་རོགས་གནང།
ཀྲང་ཅུས་ཀྲང་ནས། སྐྱེ་སྒོ་བཀག་རྒྱུའི་དམིགས་ཡུལ་ནི་མི་རིགས་འཕེལ་རྒྱས་དང་མིའི་སྤུས་ཚད་ཡག་ཏུ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་རེད།

206 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཨ་ཏི་ཤ་ནས། རྒྱ་ཡིག་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པར་ངོས་འཛིན་བྱ་གི་ཡོད། དཔེར་ན༑ བསམ་འཕེལ་ལགས་དང་ང་གཉིས་ནས་གྲྭ་པ་གཞོན་པ་ཚོས་ཆོས་ཀྱི་སློབ་སྦྱོང་དང་མཉམ་དུ་རྒྱ་ཡིག་ཀྱང་སྦྱང་དགོས་ཞེས་བརྗོད་པ་ཡིན།
སྐལ་ལྡན་ལགས་ནས། བོད་མིའི་འཚོ་བ་དང། དགོན་པ། དཔལ་འབྱོར་ཚང་མ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་རྒྱུའི་རྣམ་པ་གསལ་པོ་འདྲ་པོ་འདུག །བོད་ཡིག་བེད་སྤྱོད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ལས་ཀ་བྱ་རྒྱུ་ཞིག་བྱུང་ན་རང་བཞིན་གྱིས་ཤེས་རིག་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་གི་རེད། མི་ལ་རང་དབང་དགོས་ཀྱི་རེད། ད་ལྟ་མི་མང་ལ་ཞེ་སྣང་ཆེན་པོ་འདུག །འདི་རང་གི་ཐོག་ནས་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ལག་བསྟར་གང་འདྲ་སེ་བསྟར་གྱི་ཡོད་དམ་བསམ་གྱི་འདུག །མི་མང་ལ་བདེ་སྐྱིད་དངོས་ནས་ཡོད་མིན་མི་ལ་རང་དབང་ཡོད་མེད་ཀྱི་ཐོག་ནས་ཤེས་ཐུབ་ཀྱི་རེད།
བསམ་འཕེལ་ལགས་ནས། རིན་ཁྲུའུ་ཀྲང་གི་ང་ཚོ་སྐུ་མགྲོན་རེད། ཁོང་སྦྱིན་བདག་ཡིན་ཞེས་གསུང་སོང་ཡང་ང་ཚོ་ས་གནས་ཁག་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐབས་གསུང་ཕྱོགས་དེ་ནི་རྦད་དེ་ལྡོག་ཕྱོགས་རེད་འདུག །དཔེར་ན། ས་ཆ་ལེགས་པ་ཚང་མ་རྒྱ་མིས་བཟུང། དཀའ་ལས་ཚང་མ་བོད་མིས་རྒྱབ་ནས་བོད་པ་ཚོས་རྒྱ་མི་རྣམས་གསོས་པ་ལྟ་བུ་འདུག །
མི་འབོར་སྐྱེ་འཕེལ་གྱི་སྲིད་བྱུས་ནི་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ལའང་སྤྱི་མཚུངས་བཀག་འགོག་གི་དམ་བསྒྲགས་ཡིན་ཟེར་སྦྱར་ཡིག་ཆེན་པོ་དེ་འདྲ་ང་ཚོས་མཐོང་བྱུང། དེ་ཚོ་ང་ཚོ་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ལ་ཤིན་ཏུ་ཉེན་ཚབས་ཆེ་བའི་གནད་དོན་ཞིག་རེད།
ཨ་ཏི་ཤ་ནས། ཏང་གི་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་སྲིད་བྱུས་ལག་ལེན་བསྟར་གྱི་ཡོད་ཀྱང་མི་རིགས་སུ་ཡིན་ལ་ཤེས་ཚད་ལྡན་པ་མེད་ན་མི་རིགས་འདྲ་མཉམ་ཡོང་རྒྱུ་དང་རྒྱལ་ཁབ་དེ་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་རྒྱུར་ཡང་རམ་འདེགས་ཞུ་མི་ཐུབ། དེ་ལྟར་ན་བོད་རིགས་ཚོའི་ཤེས་ཚད་ཡར་རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་ཤིན་ཏུ་ནས་གལ་ཆེན་པོ་འདུག །

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 207

ཀྲང་ཅུས་ཀྲང་ནས། ད་ལྟ་ཁྱེད་རང་གསུང་རྒྱུ་དེ་དངོས་གནས་ཡག་པོ་འདུག བོད་དེ་དངོས་སུ་རྗེས་ལུས་འཐེབས་ཡོད། ཤེས་ཚད་མེད་ན་དོན་ལ་འདྲ་མཉམ་མེད་པ་དངོས་བདེན་རེད།
རིན་ཁྲུའུ་ཀྲང་ནས། ཟློས་གར་དང་དཔེ་སྐྲུན་ཁང་སྐོར་ལ་བསམ་ཚུལ་གང་ཡོད་མེད་དྲིས་པར། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས། ཟློས་གར་དེ་ཚོར་ཡར་རྒྱས་ཀྱི་རྣམ་པ་འདུག །དཔེ་སྐྲུན་ཁང་གི་དཔེ་ཆ་སྤུས་དག་པོ་དང་ཡག་པོ་འདུག །ང་ཚོས་ཀྱང་དཔེ་དེབ་ཁག་གཅིག་འཁྱེར་འགྲོ་གི་ཡོད།
རིན་ཁྲུའུ་ཀྲང་གིས། སྐུ་ཚབ་རྣམ་པར་ཟི་ལིང་དང་ཡུ་གུར་ལ་སྣེ་ལེན་ཡག་པོ་ཞུ་ཐུབ་མ་སོང་དགོངས་སེལ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན་ཞེས་པར་ཀྲང་ཅུས་ཀྲང་ནས། རིན་ལགས་ནས་ཁོ་རང་སྐུ་ཚབ་མང་པོའ་ལྷན་དུ་ཕེབས་པ་ཡིན། ད་རེ་ང་ཚོ་ཕན་ཚུན་རོགས་ ིརེས་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་ཞེས་ཞུ་གི་འདུག །ད་རེ་ཀན་སུའུ་དང་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གཉིས་ལ་གཟིགས་སྐོར་རིང་པོ་མ་རེད།
ད་རེ་ཁྱེད་ཚོས་མཐོང་བ་དང་སྔར་ཐོས་པ་གཉིས་གཅིག་པ་མ་རེད། སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། རིན་ཁྲུའུ་ཀྲང་ནས་ད་རེ་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་འདི་སྡུག་ཤོས་རེད་ཅེས་མ་ཞུས་པར་ཡག་པོ་བྱུང། ཐུགས་རྗེ་ཆེ།
མཐའ་དོན་ཀྲང་ཅུས་ཀྲང་ནས། གཟིགས་སྐོར་རྒྱལ་ཁའི་ངང་ནས་གྲུབ་པར་དགའ་པོ་བྱུང། ཚང་མ་ཡིད་ཚིམས་བཞག །རྗེས་སུ་ཡང་དེ་ལྟར་མུ་མཐུད་ནས་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཡོད། རྗེས་སུ་སྣེ་ལེན་ཡང་ད་རེས་ལས་ལྷག་པ་གང་གཟབ་ཞུས་ཆོག །ཏང་གི་སྲིད་བྱུས་ཡག་པོ་ཡོད་ཀྱང་ལག་ལེན་བསྟར་སྐབས་སྐྱོན་དང་ནོར་འཁྲུལ། མ་འདེངས་པ་མང་པོ་བྱུང་ཡོད། ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་འགའ་ཤས་ནས་གང་བྱུང་མ་བྱུང་བཤད་དེ། བོད་རིགས་རྩ་མེད་གཏོང་གི་ཡོད་ལུགས་ཟེར་བ་དེ་ཚོ་ཡིན་དང་མིན་ལྟ་སྐོར་གྱི་ཐོག་ནས་དྲང་པོ་དྲང་བཞག་གསུངས་དགོས། ང་ཚོའི་སྲིད་བྱུས་ནི་གྲངས་ཉུང་མི་རིགས་ཚང་མ་འདྲ་མཉམ་ཐོག་ཡར་

208 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

རྒྱས་གཏོང་རྒྱུ་དེ་རེད། བོད་རིགས་ལ་མཚོན་ན་སྔར་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་གསལ་པོ་རེད། མེས་རྒྱལ་འཛུགས་སྐྲུན་ཐོག་བོད་རིགས་ནས་ཀྱང་བྱས་རྗེས་བཞག་ཡོད་པ་དང། འཛམ་གླིང་ནང་ལའང་དེ་ལྟར་ཡོང་བའི་རེ་བ་ཡོད། ལས་བྱེད་པའི་སྤྱོད་ཚུལ་ཡག་པོ་མེད་ལུགས་གསུངས་པ་དེ་བདེན་པ་རེད། སྔར་དང་མི་འདྲ་བར་ད་ཆ་མང་ཚོགས་ལ་དབང་ཆ་ཡོད། མི་མང་པོས་བོད་མི་རྩ་བརླག་འགྲོ་རྒྱུའི་ཐད་སེམས་ཁྲལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། སེམས་ཁྲལ་བྱེད་མི་དགོས་ཞེས་ཁྱོད་ཚོས་གསུང་རོགས། ད་ལྟའི་སྲིད་བྱུས་རྒྱུན་འཁྱོངས་བྱེད་ཐུབ་དང་མ་ཐུབ་ཐད་སེམས་ཁྲལ་བྱེད་མཁན་ཡོང་སྲིད། ད་ལྟའི་སྲིད་བྱུས་ལ་མང་ཚོགས་ནས་དགའ་མོས་བྱེད་པས་དེ་སུ་གང་གིས་འགྱུར་བ་གཏོང་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། ང་ཚོས་ཆོས་ཐད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ནི་ཆོས་དད་རང་མོས་རེད། དེ་ལྟར་མི་འདུག །ཅེས་གསུང་མ་སོང་བར་དགའ་པོ་བྱུང།
ད་ལམ་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཚུགས་ནས་ལོ་ ༢༠ འཁོར་བའི་དུས་ཆེན་དང་བསྟུན་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་མི་འགའ་ཤས་ཀྱིས་བོད་མིའི་ཁེ་ཕན་ལ་བསམ་གཞིགས་མ་བྱས་པར་བྱ་བ་མི་ལེགས་པ་དེ་འདྲ་བྱས་པ་རེད།
རྒྱ་གར་བཞུགས་ཡོད་བོད་མི་ཚོས་གོ་སྐབས་དང་བསྟུན་ནས་རྒྱ་མིའི་གཞུང་ཚབ་མདུན་ལ་ངོ་རྒོལ་དང་རྡོ་རྒྱབ་པ་དེ་ཚོས་བོད་མིའི་ཁེ་ཕན་ལ་བསམ་བློ་མ་བཏང་བར་ནོར་འཁྲུལ་བྱས་པ་རེད།
བྱ་སྤྱོད་དེས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་ཀྲུང་དབྱང་དབར་འབྲེལ་བ་ཡོང་རྒྱུར་འགལ་རྐྱེན་བཟོས་པ་རེད། མང་ཚོགས་ཁྲི་ཕྲག་མང་པོས་དགའ་མོས་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་བཞིན་དུ་ཉུང་ཤས་ནས་དགའ་མོས་མ་བྱས་པ་དེ་ཡག་པོ་མ་རེད། དེ་ལུགས་ཁྱོད་ཚོས་མི་དེ་ཚོར་བཤད་རོགས། ངོ་རྒོལ་གྱི་བྱ་བ་འདི་རིགས་བྱས་པ་ཡིན་ན་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་དགོངས་པ་དང་མི་མཐུན་ཞིང། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་ཀྲུང་དབྱང་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 209

ལའང་གནོད་སྐྱོན་ཡོང་གི་རེད། དེ་འདྲ་བྱས་ན་དངོས་གནས་ཡག་པོ་མ་རེད་ཅེས་བཤད་རོགས།
ང་ཚོས་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང་ཀྲུང་དབྱང་དབར་འབྲེལ་བ་ཡག་ཏུ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་ཁ་ནས་ཀྱང་བཤད་དགོས་ལ་ལག་ལེན་ལའང་བསྟར་དགོས།
ང་ཚོའི་ད་ལྟའི་སྲིད་བྱུས་ནི་བོད་རིགས་མི་མང་ལ་ཕན་པའི་སྲིད་བྱུས་ཡིན་པ་ཁྱོད་ཚོས་གཟིགས་ཡོད་ཅེས་དང།
ཟུང་ཅུས་ཀྲང་ནས། རྗེས་སུ་མུ་མཐུད་ནས་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་རྒྱུར་ང་ཚོས་དགའ་བསུ་ཞུ་ཡི་ཡོད། དེ་ང་ཚོ་ཏང་གི་སྲིད་བྱུས་རེད་ཅེས་བརྗོད་དེ་ཚོགས་འདུ་གྲོལ་རྗེས་དགོང་མོའ་གསོལ་སྟོན་ཕུལ། ིཕྱི་ཚེས་ ༤ ཉིན་ཨ་རི་བ་ནན་སི་ཧོང་ཀོང་ནས་པེ་ཅིང་དུ་འབྱོར་བ་དང། སྐུ་ཚབ་ཚོར་གང་ཅིའི་ཐད་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་དང་ཕན་ཐོགས་ཆེན་པོ་བྱུང་ཡང། ད་ལྟ་ཕྱིར་བལྟས་བྱེད་སྐབས་མོ་རང་ལ་དེ་ལྟར་བྱེད་དགོས་པའི་གནད་དོན་ཞིག་མེད་དམ་སྙམ་པ་ཡོང་གི་འདུག །
ཕྱི་ཚེས་ ༧ ཉིན་པེ་ཅིང་དུ་བཅའ་བཞུགས་རྒྱ་གར་གཞུང་ཚབ་པ་སྐུ་ཞབས་ཨེ་པི་ཝེན་ཀ་ཏེས་ཝ་རན་ (A.P. Venkateswaran) ནས་ཁོང་རང་གི་གཟིམ་ཤག་ཏུ་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པར་གསོལ་སྟོན་བཤམས་པ་ལྟར་སྐུ་མགྲོན་དུ་བསྐྱོད། སྐབས་དེར་རྒྱ་གར་གཞུང་ཚབ་ཀྱི་གནད་ཡོད་ལས་བྱེད་སྐུ་ཞབས་ཤྱམ་ས་རན་དང། (Shyam Saran) སྐུ་ཞབས་ཅཀྲ་ཝརྟཱི་ (Chakravati) རྣམ་གཉིས་ལ་ང་ཚོ་ལྟ་སྐོར་འགྲོ་སྐབས་ཆོས་དད་རང་མོས་དང་དགོན་པ་ཁག་གི་གནས་སྟངས་ག་འདྲ་ཡོད་མེད་དང། བླ་སྤྲུལ་ཁག་གི་གནས་བབ། རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་ཚོའི་བསམ་ཚུལ་ཇི་ཡོད་བཅས་ང་ཚོར་མཐོང་ཚུལ་གང་བྱུང་བ་རྣམས་ནང་མོལ་གྱི་ཐོག་ནས་འགྲེལ་བརྗོད་ཞིབ་ལྷུག་ཞུས་པ་ཡིན། ཉིན་མང་པོའ་རྗེས་རྒྱ་གར་གྱི་ཁ་ལག་ ི

210 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

བཟའ་རྒྱུ་བྱུང་བར་བརྟེན་དམིགས་བསལ་བྲོ་བ་ཆེན་པོ་བྱུང་སྟབས་ཚང་མས་དགའ་དགའ་སྤྲོ་སྤྲོའ་ངང་རོལ་བ། ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ལ་རྒྱ་གར་གཞུང་ཚབ་པའི་གཟིམ་ ིཤག་གི་རྒྱས་སྒོའ་ནང་འཛུལ་མ་ཐག་སོ་སོའི་ནང་ལ་སླེབས་པ་ལྟ་བུ་སེམས་ལྷོད་ ིཤིག་ཤིག་གི་ཚོར་སྣང་བྱུང། དེ་ནི་གཙོ་བོ་སྐབས་དེར་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་པ་མཉམ་དུ་མེད་པས། སྐད་ཆ་གང་བཤད་སོ་སོའ་རང་དབང་ལས་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་པར་ ིབསྟུན་མི་དགོས་པས་རེད། རང་དབང་ཟེར་བ་འདི་ཇི་ཙམ་གལ་ཆེན་པོ་ཡིན་པ་སོ་སོའ་ཉམས་མྱོང་གི་ཐོག་ནས་ར་སྤྲོད་གསལ་པོ་བྱུང། ང་ཚོར་ཆ་བཞག་ན་རང་ ིདབང་མེད་པའི་གནས་སྟངས་དེ་ལྟ་སྐོར་བྱེད་རིང་གི་གནས་ཚུལ་ཙམ་ཡིན། འོན་ཀྱང་གཞིས་བཞུགས་བོད་མི་སྤུན་ཟླ་རྣམས་ཉིན་ལྟར་གནས་སྟངས་ཛ་དྲག་དང་དམ་དྲག་ཆེན་པོའ་འོག་དཀའི་སྡུག་མྱོང་བཞིན་ཡོད་པ་ནི་ཇི་ཙམ་བཟོད་དཀའ་བ་ཞིག་ཡིན་པ་བརྗོད་མ་དགོས་པ་རེད།
དེ་ཡང་ཨེ་པི་ཝེན་ཀ་ཏེས་ཝ་རན་ (A.P. Venkateswaran) ནི་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་མཉམ་སྦྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་དང། རུ་སུ་སོགས་རྒྱལ་ཁབ་མང་པོའ་ནང་ཕྱག་ལས་གནང་མྱོང་ཡོད་པའི་མི་སྣ་གཙོ་གྲས་ཞིག་རེད། ཁོང་ ི ཕྱི་ལོ་༡༩༨༦ ལོར་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་ཕྱི་སྲིད་དྲུང་ཆེ་ཆེན་མོར་བསྐོ་བཞག་གནང་བ་དང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༧ ལོར་གཞུང་ཞབས་ནས་དགོངས་པ་ཞུས་རྗེས་བོད་དོན་ཐོག་ཐུགས་འཁུར་དང་རྒྱབ་སྐྱོར་ཧ་ཅང་གནང་མཁན་གནད་ཡོད་མི་སྣ་གལ་ཆེན་ཞིག་རེད། ཁོང་༸གོང་ས་མཆོག་མཇལ་ཆེད་བཞུགས་སྒར་དུ་ཐེངས་འགའ་ཤས་ཆེད་ཕེབས་གནང་བ་དང། ཐེངས་ཞིག་གུས་རང་ཁོང་གི་སྣེ་ཤན་པ་ཞུ་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་བྱུང་བའི་སྐབས་དེར་གུས་ནས་ཁོང་ལ་བོད་དོན་འཐབ་རྩོད་རྒྱུན་བསྲིངས་ཡོང་བར་ང་ཚོས་འབད་བརྩོན་ག་རེ་ཞུས་ན་ལེགས་སམ་ཞེས་བཀའ་འདྲི་ཞུས་པར་ཁོང་ནས་གསུངས་དོན་ལ་ཨ་རི་གྲོས་ཚོགས་གོང་འོག་ནང་ད་ཡོད་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 211

ཞུ་མཁན་གྲོས་ཚོགས་ཚོགས་མི་ཡོད་པ་རྣམས་མུ་མཐུད་གནས་ཐབས་ཡོང་བར་འབད་བརྩོན་བྱ་རྒྱུ་ནི་ཤིན་ཏུ་གལ་འགངས་ཆེ་བ་རེད། འདིས་རྒྱལ་སྤྱིའི་ནང་ཤ གས་རྐྱེན་བཟང་པོ་མུ་མཐུད་ཐེབས་ནས་བོད་དོན་འཐབ་རྩོད་ཇེ་ཆེར་འགྲོ་རྒྱུ་དང་མུ་མཐུད་གནས་རྒྱུར་ཕན་ཐོགས་ཡོང་གི་རེད་ཅེས་ལམ་སྟོན་བཀའ་སློབ་གནང་བྱུང།

འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་དཔོན་རིགས་ཚོ་དང་མཐའ་མའི་
ཚོགས་འདུ་ཚོགས་པ།
V

ཕྱི་ཚེས་ ༩ དགོང་དྲོའ་ཆུ་ཚོད་ ༤ པའི་ཐོག་པེ་ཅིང་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ ིཁང་གི་སྣེ་ལེན་ཁང་དུ་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་དང་མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་བློན་ཆེན་དབྱང་ཆིན་རིན་པུའུ་ཀྲང་དང། ཅང་ཕུའུ་པུའུ་ཀྲང། ཀྲང་ཅུས་ཀྲང། སུང་ཅུས་ཀྲང། མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཀྲུ་རིན་བགྲེས་གཞོན་གཉིས། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ཁང་གི་དྲུང་ཆེ། རིན་དང། ཀོ་ཁྲུ་ཀྲང་གཉིས། ལྟ་སྐོར་སྐུ་ཚབ་དྲུག་པོ་དང། སྐད་བསྒྱུར་བདེ་ཆེན་དབང་འདུས་བཅས་དང་མཉམ་དུ་ཚོགས་འདུ་འཚོགས། སྐབས་དེར་གུས་ནས་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་པར་གོ་བསྡུར་མ་བྱས་པར་བཀའ་མོལ་ཇི་བྱུང་ཚང་མ་སྒྲ་འཛིན་འཁོར་ཐག་ནང་བཅུག་པ་ཡིན། ཕྱི་ཉིན་དེར་ང་ཚོ་པེ་ཅིང་ནས་ཐོན་མཁན་ཡིན་སྟབས་ཁོ་ཚོར་མུ་མཐུད་བསྟུན་དགོས་དོན་མེད་སྟབས་བློ་ཁོག་ཆེ་མ་བྱས་པ་ཡིན། གལ་སྲིད་གོ་བསྡུར་བྱས་ན་ལན་འདེབས་གང་འདྲ་བྱེད་མིན་ཆ་མ་མཆིས།
པུའུ་ཀྲང་དབྱང་ཆིན་རིན་ནི་སྐྱེ་ཡུལ་རྒྱ་ནག་ནུབ་བྱང་ལན་ཀྲུའུ་ཁུལ་ཧུའི་རིགས་ཡིན་ཞིང། ན་གཞོན་སྐབས་གུང་ཁྲན་ཏང་ནང་ཞུགས་ཏེ། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོའ་སྔོན་ཀན་སུའུ་ཞིང་ཆེན་ཁུལ་དུ་གསང་བའི་ལས་འགུལ་བྱས་ཡོད་པ་དང། ི

212 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

དེའི་རྗེས་རྒྱ་ནག་ཡོངས་སུ་དམར་པོའ་རིང་ལུགས་སུ་འགྱུར་རྗེས་པེ་ཅིང་དུ་གནས་ ིསྤོས་ཏེ་མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ལས་བྱེད་ཐེག་པ་རིམ་འཛེགས་ཀྱིས་མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཀྲའུ་རེན་དང། འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་པུའུ་ཀྲང་བཅས་གཅིག་ལྕོགས་ཀྱི་ལས་འགན་དང། རེ་ཞིག་རྒྱལ་སྲིད་སྤྱི་ཁྱབ་ཁང་གི་སྲིད་བློན་གཞོན་པ་གཅིག་ལྕོགས་སུ་བསྐོ་གཞག་བྱེད་མྱོང་འདུག །གཤམ་གསལ་ཚིག་ཐོ་ཆ་ཚང་སྒྲ་སྒྱུར་འཁོར་ལོ་ནས་ཕབ་བཤས་བྱེད་པ་ལྟར་ཡིན།
སྐབས་དེར། དབྱང་ཆིན་རིན་ནས། བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དབུ་བརྙེས་ནས་ལོ་༢༠ འཁོར་བའི་རྟེན་འབྲེལ་ཚོགས་འདུའི་སྐབས་ཀྲུང་དབྱང་གི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཏང་ཡོད་པ། དེའི་ཚོགས་གཙོ་ཧུ་ཅི་ལི་དང། ༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ༑ ལི་ཕང་བཅས་ནས་བོད་ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཞུ་བར་ཕྱིན་པ་རེད། དེའི་སྐབས་རིག་རྩལ་ཟློས་གར་ཚོགས་པ་ཆེན་པོ་གཉིས་ཀྱང་འཁྲིད་པ་རེད། ༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང། ཧུ་ཅི་ལི་གཉིས་ནས་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་ཕེབས་ནས་དངུལ་སྤྲད་ཡོད་པ་རེད། སྐུ་ཚབ་རྣམ་པར་བོད་མི་མང་གི་དགའ་བསུ་ཆེན་པོ་ཞུས་པ་དང། བོད་ལ་འཛུགས་སྐྲུན་གང་ཅིའི་ཐོག་ནས་འགྱུར་ལྡོག་ཕྱིན་ཡོད། སྔ་ལོ་སྤུན་ཟླ་ཞིང་ཆེན་ཁག་ནས་ཨར་ལས་གཙོས་འཛུགས་སྐྲུན་ཁག་ ༤༢ ལ་རོགས་རམ་བྱས་ཡོད། དེའི་ནང་ནས་ཨར་ལས་ཁག་ ༣༤ གྲུབ་ཟིན། དེ་བྱིངས་ལོ་ཕྱེད་ཀ་ཙམ་ནས་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་པ་དེ་འགྲུབ་ཀྱི་རེད། བོད་ཀྱི་རྟེན་འབྲེལ་ཚོགས་ཆེན་གྱི་གནས་ཚུལ་དེ་ཚོ་གསར་ཤོག་ཐོག་བཀོད་ཡོད། བློ་མཐུན་རྣམ་པ་ཚོས་ཤེས་ཡོད་ཀྱི་རེད།
རིག་གནས་གསར་བརྗེ་ཆེན་པོའ་སྐབས་ལ་དགོན་པ་གཏོར་གཤིག་བྱུང་བ་ ིམང་ཆེ་བ་སླར་གསོ་བྱུང་ཡོད། དགོན་སྡེ་ཁ་ཤས་ཕྱིན་ཆད་སླར་གསོ་བྱ་རྒྱུའི་འཆར་གཞི་ཡོད་རེད། གཏན་གཏན་ཉམས་གསོ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་རེད། ད་ལྟ་བོད་ལ་འཚོ་བ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 213

ཡག་པོ་ཡོད། མི་ ༡༠༠༠ སྡོད་སའི་མགྲོན་ཁང་ཆེན་པོ་ཞིག་བརྒྱབ་ཡོད་རེད། བོད་ལ་ཕྱི་མི་འགྲོ་བསྐྱོད་ཆོག་པའི་སྒོ་ཕྱེ་ཡོད། ཕྱི་རྒྱལ་གསར་འགྱུར་འགོད་མཁན་དང། སྤྲོ་གསེང་གཏོང་མཁན་ཚོ་བོད་ལ་འགྲོ་ཆོག་གི་ཡོད་རེད། ད་རེས་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དབུ་བརྙེས་ཀྱི་མཛད་སྒོའ་སྐབས་ཧོང་ཀོང་དང། ཨོ་མན་གྱི་གསར་འགྱུར་ ིའགོད་མཁན་ཕྱིན་པ་དང། དེ་ཚོས་གནས་ཚུལ་ཡང་བཀོད་ཡོད་པ་རེད།
ད་རེས་ང་ཚོ་ལྟ་སྐོར་ཚོགས་པ་གཙོ་བོ་ཀན་སུའུ་དང། མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་བོད་རིགས་ས་ཁུལ་ཁག་ལ་ཕེབས་པ་རེད། དེའི་ཐོག་གཟིགས་ཚུལ་དང་དགོངས་འཆར་ཇི་ཡོད་ད་རེས་བཞུགས་མོལ་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་གསུང་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་གསུངས་པར།
སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ང་ཚོ་ལྟ་སྐོར་ལ་ཕྱིན་ནས་མཚོ་སྔོན་དང་ཀན་སུའུ་ལ་ཟླ་བ་གཅིག་དང་ཉིན་བཅུ་དྲུག་བཅས་གནས་ཚུལ་ཚང་མ་དུས་ཡུན་རིང་པོ་མེད་པར་ཐུང་ངུའི་ནང་གང་མང་འདྲ་པོ་མཐོང་བྱུང། ང་ཚོར་རོགས་པ་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་དང། མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ནས་བཏང་བ་བཞིན། ཞིང་ཆེན་དང། ས་གནས་ཚང་མས་དགའ་བསུ་དང། སྣེ་ལེན་ཞུ་སྒོ་ཀྲུང་དབྱང་ནས་བཀའ་གནང་བ་བཞིན་ཡག་པོ་བྱས་བྱུང། དེར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་གི་ཡིན། ས་གནས་སོ་སོར་གནས་ཚུལ་མཐོང་བ་ཚང་མ་གསལ་པོ་བྱས་ནས་ནང་མི་ཐུག་པ་བཞིན་ས་གནས་སོ་སོར་བསམ་འཆར་ཞུས་པ་ཡིན། གནས་ཚུལ་ཚང་མ་གསལ་པོ་མཁྱེན་འདོད་ཡོད་ན་རིན་དང། ཀའོ་གཉིས་ལྷན་དུ་ཡོད་ཙང་ཁོ་རང་ཚོར་བཀའ་འདྲི་གནང་ན་གསལ་པོ་མཁྱེན་གྱི་རེད། འདིར་(པེ་ཅིང་)འབྱོར་ནས་ཇུས་ཀྲང་གཉིས་ལའང་གསལ་པོ་ཞུས་པ་ཡིན། གང་ལྟར་སྙིང་པོ་དེ་ཚོ་ཚང་མ་གསལ་པོ་ཞུས་ཡོད། དེ་རིང་འདིར་ཆེད་མངགས་པུ་ཀྲང་སྐུ་ངོ་མ་ཕེབས་ཏེ་མཇལ་བར་ང་ཚོ་དགའ་པོ་བྱུང་ཞེས་གསུངས།

214 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཡང་ཅིན་རིན་ནས། ང་ཚོ་དགའ་པོ་ཞེ་དྲག་བྱུང་སོང། གང་ཡིན་ཟེར་ན། ང་ཚོ་ཚང་མ་ཁྱིམ་ཚང་གཅིག་གི་མི་རེད། ང་ཚོ་ཀྲུང་དབྱང་གི་དོན་ཚན་ལྔ་སྔར་ནས་བཏོན་ཚར་ཡོད་རེད། དེ་ལ་འགྱུར་ལྡོག་མེད། ད་ལྟ་གཙོ་བོ་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྤྱོད་ཚུལ་དང་ཁོང་གི་རྗེས་འབྲངས་པ་ཚོའི་སྤྱོད་ཚུལ་ལ་བལྟ་དགོས་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། དེ་ནི་གཙོ་བོ་བཀའ་མོལ་གསུང་པ་དེ་ཚོ་དང་བྱ་སྤྱོད་དངོས་ཀྱི་ཐོག་ལ་བལྟ་དགོས། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ལྟ་སྐོར་ཚོགས་པ་བཏང་ནས་གཙོ་བོ་ཀྲུང་དབྱང་དང་ཏཱ་ལའི་དབར་འབྲེལ་བ་ཡག་ཏུ་གཏོང་རྒྱུའི་ཆེད་དུ་ལྟ་སྐོར་མང་པོ་བཏང་ཡོད་པ་རེད། ཡིན་ན་ཡང་ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་ཕྱི་རྒྱལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་རིགས་ཁ་ཤས་ཀྱིས་མེས་རྒྱལ་ཁ་བྲལ་གྱི་བྱ་བ་སྤེལ་གྱི་ཡོད་པ་རེད། ལྷག་པར་དུ་ཉེ་ཆར་བྱ་བ་དེ་ཚོ་མང་དུ་ཕྱིན་པ་ལས་ཉུང་དུ་ཕྱིན་ཡོད་པ་མ་རེད། ཟླ་ ༨ པའི་ཟླ་མཇུག་ལ་ང་ཚོ་ཀྲུང་གོའ་རྒྱ་གར་དུ་ཡོད་པའི་གཞུང་ཚབ་ཁང་མདུན་བོད་རིགས་ ༡༠༠༠ ིལྷག་གིས་ཡར་འཛུལ་རྒྱུའི་བྱ་བ་སྤེལ་བ་དང། མི་དེ་ཚོས་གཞུང་ཚབ་ཀྱི་རྒྱས་སྒོའ་ིམདུན་དུ་ལོག་སྤྱོད་ངོ་རྒོལ་གྱི་གཏམ་བཤད་བྱས་ཡོད་པ་རེད། ཁོང་ཚོའི་བསམ་པར་ང་ཚོའི་གཞུང་ཚབ་ཀྱི་སྒོ་གཏོར་ནས་ནང་ལ་འཛུལ་ཏེ་ངོ་རྒོལ་བྱེད་བསམ་གྱི་ཡོད་པ་རེད།
ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡ ཉིན་བོད་རིགས་ ༥༠༠ ལྷག་ཙམ་གྱི་གཞུང་ཚབ་མདུན་བྱ་བ་གང་བྱུང་མང་བྱུང་སྤེལ་ཡོད་པ་རེད། ཁོ་ཚོས་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དབུ་བརྙེས་ནས་ལོ་ ༢༠ འཁོར་བའི་མཛད་སྒོར་ངོ་རྒོལ་བྱས་པར་མ་ཟད། གཞུང་ཚབ་ཁང་གི་མདུན་མི་ཁ་ཤས་ཀྱིས་ཁ་ལག་མ་ཟས་པར་ངོ་རྒོལ་བྱས་སྡོད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། བྱ་བ་དེ་ཚོ་རྒྱ་གར་ཙམ་དུ་མ་ཟད་ས་གནས་གཞན་ལའང་བྱུང་ཡོད། བྱ་བ་དེ་དག་གིས་ང་ཚོའི་རླབས་ཆེན་མེས་རྒྱལ་ལ་གྱོང་གུན་རྩ་བ་ནས་ཕོག་གི་མ་རེད། གཙོ་བོ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ཁོང་རང་གི་སྙན་གྲགས་ལ་གནོད་སྐྱོན་བྱེད་པ་ལས་མེས་རྒྱལ་ལ་སྐྱོན་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 215

ཡོང་གི་མ་རེད། བྱ་བ་དེ་ཚོ་སྤེལ་ནས་ང་ཚོ་རྒྱལ་ནང་མི་རིགས་ཁག་གི་མི་མང་དང། ལྷག་པར་བོད་རིགས་མི་མང་ཚོས་ཁོང་ཁྲོ་ཆེན་པོ་ལང་གི་ཡོད་པ་རེད། ང་ཚོར་རེ་བ་ག་རེ་ཡོད་རེད་ཟེར་ན། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་སེམས་ལྷོད་ལྷོད་དང། བློ་རིག་གསལ་པོ་བྱས་ནས་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་པ་དང། བློ་རིག་གསལ་པོའ་ཐོག་ནས་སོ་སོའི་བྱ་སྤྱོད་སྤེལ་རྒྱུ་སོགས། ཐག་གཅོད་རང་བཞིན་ལྡན་པ་བྱ་ ིརྒྱུ༑ བློ་རིག་གསལ་པོའ་སྒོ་ནས་བྱ་བ་བསྒྲུབ་རྒྱུའི་ང་ཚོས་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ལོ་ ིམང་པོའ་རིང་ནས་ང་ཚོ་ཁྱིམ་ཚང་ཆེན་པོ་གཅིག་རེད། ད་ལྟ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་གི ནས་ཚུལ་དཔེ་མི་སྲིད་པའི་ཡག་པོ་ཡོད། ཕྱི་རྒྱལ་ལ་སྒོ་ཕྱེ་ནས་སྔོན་ཐོན་གྱི་ལག་རྩལ་བེད་སྤྱོད་ཐབས་དང། རྒྱལ་ཁབ་ལ་མི་དུང་ཕྱུར་ ༡༠ ཡོད་པ་ལ་ཟ་རྒྱུ་དང། འཐུང་རྒྱུ་གྱོན་རྒྱུ་བཅས་གནས་ཚུལ་ཡག་པོ་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་གཞན་གྱིས་དེ་ལྟར་ཐག་གཅོད་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། ཁག་པོ་རེད། ལོ་ལྔའི་རྗེས་སུ་ད་ལྟ་ལས་ཀྱང་འགྱུར་བ་ཆེ་བ་ཡོང་གི་རེད། བཙན་རྒྱལ་རིང་ལུགས་ཀྱིས་ང་ཚོའི་རྒྱལ་ཁབ་ལ་བཙན་འཛུལ་བྱ་རྒྱུའི་དུས་ཚོད་ཡོལ་ཚར་བ་རེད། དེང་སང་རྒྱལ་སྲུང་སྟོབས་ཤ གས་ཆེན་པོ་ཡོད། ལོ་ངོ་ ༣༥ འཁོར་བའི་མཛད་སྒོའ་སྐབས་དམག་སྲིད་འགྲེམ་སྟོན་གྱི་ ིགློག་བརྙན་གཟིགས་ཡོད་ཤག་རེད། མཚོན་ཆའི་ནུས་ཤ གས་འཛམ་གླིང་ས་ཁྱོན་ཕྱེད་ཀ་ཙམ་སླེབས་ཐུབ་རྒྱུ་བཅས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་བདེ་འཇགས་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཐུབ་པ་ཡོད།
བློ་མཐུན་རྣམ་པ་ཚོ་བསམ་བློ་ཞིག་ཐོང་དང། གལ་སྲིད་ནུས་ཤ གས་ཡོད་པའི་མེ་མདའ་དང་མཚོ་འོག་གི་གྲུ་གཟིངས་མེད་ན་ང་ཚོར་བཙན་འཛུལ་བྱེད་མཁན་རྒྱལ་ཁབ་ཚོས་བཙན་འཛུལ་བྱེད་ཀྱི་རེད། དེ་ཚོ་རྒྱལ་ཁབ་སྲུང་སྐྱོབ་ཀྱི་ཆེད་རེད། དེང་སྐབས་སྲིད་བྱུས་དང་ལམ་ལུགས་གཉིས་ཀ་ཡག་པོ་ཡོད། ང་ཚོས་ཕྱི་རྒྱལ་ལ་ཀྲུང་གོའ་མི་རིགས་ཀྱིས་དེ་ཚོ་སྤོབས་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། གང་ཡིན་ཟེར་ན་ ི

216 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ང་ཚོ་སྟོབས་ཤ གས་ཆེན་པོ་ཆགས་ཡོད་པ་རེད། སྔོན་མ་རྒྱ་རིགས་ལ་མཐོང་ཆུང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཐེ་ཝན་ལའང་དབང་སྒྱུར་དྲག་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཐེ་ཝན་གྱི་གཟུགས་མཐོང་རླུང་འཕྲིན་ནང་རྩེད་འགྲན་ལྟད་མོར་བལྟ་མ་བཅུག་ཀྱང་མི་མང་གིས་ལྐོག་ལ་བལྟས་ཏེ་དགའ་པོ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་རེད། ལོའ་སི་ཨན་ཇི་ལི་སི་ཨ་རིའི་ ིརྩེད་འགྲན་སྐབས་གསེར་གྱི་རྟགས་མ་ ༡༥ དང། དངུལ། ཟངས་ཀྱི་རྟགས་མ་བཅས་བླངས་ཡོད་རེད།
ང་ཚོ་རྒྱ་བོད་ཡིན་ན་ཁྱིམ་གཅིག་ནང་བཞིན་རེད། དེ་སྔ་ནས་དེ་འདྲ་རེད། ད་ལྟ་དེ་འདྲ་རེད། རྗེས་མ་ཡིན་ནའང་གཏན་གཏན་དེ་འདྲ་རེད། དེ་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་ཕྱོགས་རེད། མི་སུ་ཞིག་གིས་བཟོས་བཞག་པ་མ་རེད། ཡོན་རྒྱལ་རབས་དུས་སུ་གོང་མ་སོག་པོ་རེད། སོག་པོའ་སྲིད་གཞུང་དེ་ཀྲུང་དབྱང་གི་སྲིད་གཞུང་རེད། ཀྲུང་ ིགོ་ཚང་མ་དེའི་ནང་འཐུས་ཡོད། སྔར་གྱི་སུང་རྒྱལ་རབས་དང། ཡོན་རྒྱལ་རབས། དེ་རྗེས་ཆིན་རྒྱལ་རབས་དེ་ཚོ་ཡིན་ན་གོང་མ་ཡིན་པ་ཀྲུང་གོ་ཡོངས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་བྱ་གི་ཡོད་རེད། དེས་མ་ཚད་ཕྱི་རྒྱལ་གྱིས་ཀྱང་ཁས་ལེན་བྱེད། ཆིན་རྒྱལ་རབས་རྗེས་གོའོ་མིན་ཏང་གི་སྐབས་སུའང་གོང་མ་དེ་ཚོ་ཀྲུང་གོ་ཡོངས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
ཡོན་དང། ཆིན་རྒྱལ་རབས་གཉིས་ཀྱི་སྐབས་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ན་རྒྱལ་ཁབ་དང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་འབྲེལ་བ་རེད་ཟེར་ན་འགྲིགས་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་རེད། དེའི་སྐབས་ཀྲུང་དབྱང་དང། ས་གནས་ཁག་གི་འབྲེལ་བ་རེད། དེ་ཚོ་ཚང་མ་ཀྲུང་དབྱང་གི་ཁོངས་སུ་གཏོགས་ཡོད་རེད། དེ་ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་ཕྱོགས་གཅིག་རེད། དེ་ཚོ་ཁས་ལེན་བྱ་དགོས། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་ཡག་པོ་ཡོད་མ་རེད། ཡིན་ཙང་ང་ཚོ་རྒྱ་བོད་ཡིན་ན་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་དེ་འདྲ་རེད། ད་ལྟ་ཡིན་ནའང་ཁྱིམ་ཚང་གཅིག་གི་མི་ནང་བཞིན་དེ་འདྲ་རེད། ལོ་རྒྱུས་འཕེལ་རྒྱས་དང། གནས་ཚུལ་འདི་ཚོ་ཚང་མ་ཤེས་པ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 217

བྱ་དགོས། དེ་ཚོ་སུ་དང་སུ་ཡིན་ནའང་འགྱུར་ལྡོག་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། ཁྱོད་ཚོས་ཕར་ཕེབས་ནས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་པུ་ཀྲང་དང། ཅང་ཕེང་གཉིས་ཀྱིས་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་འཚམས་འདྲི་ཞུ་རོགས། སྔོན་མ་ ༡༩༥༤ ལོར་ཅང་ཕིན་ངེད་གཉིས་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་སྣེ་ལེན་ཞུ་མཁན་གྲས་ཡིན། ངོ་ཤེས་ཀྱི་ཡོད།
རྒྱ་བོད་ཤན་སྦྱར་གྱི་ཚིག་མཛོད་དེ་ཚར་གྲབས་ཡོད། དེ་མཁས་པ་བཅུས་བཟོས་པ་རེད། ང་ཚོ་མེས་རྒྱལ་ནང་ལ་བོད་རིགས་ཡོན་ཏན་ཅན་གྱི་མི་མང་པོ་ཡོད་རེད། རྒྱ་རིགས་ནང་ལའང་ཡོད། དེ་འདྲ་ཡིན་པ་དང། རྒྱལ་ནང་ལའང་བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་ལས་ཁུངས་མང་པོ་ཡོད། གྲུབ་འབྲས་ཆེན་པོ་ཐོབ་ཡོད་ཅེས་གསུངས།
ཅང་པུ་ཀྲང་གིས། བོད་ཀྱི་རིག་གཞུང་ཞིབ་འཇུག་སློབ་གྲྭ་ཆེན་པོ་དངོས་སུ་འགོ་ཚུགས་ཡོད། ཤེས་ལྡན་མི་སྣ་དང། ཞིབ་འཇུག་བྱེད་མཁན་ཚོ་གཙོ་བོ་ཁྱད་ལས་པ་རེད་ཅེས་གསུངས།
སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་གིས། པུའུ་ཀྲང་གིས་གནས་ཚུལ་ཞིབ་ཕྲ་གསུངས་སོང། དེ་ཚོ་གཉིས་ཕྱོགས་ནས་བསམ་བློ་བཏང་དགོས་པ་གོ་རྟོགས་ཐུབ་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད། གནས་ཚུལ་དེ་ཚོ་སོ་སོའ་སེམས་ལ་གང་ ིངེས་པ་ཡི་གེའི་ནང་ལ་གང་བྲིས་ཐུབ་པ་དེ་ཚོ་གསལ་པོ་བྱས་སེམས་ལ་ངེས་ཡོད། ང་ཚོ་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་བཏང་གནང་བའི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་ཡིན་པར་མ་ཟད། ད་ལམ་ཡང་པུའུ་ཀྲང་དང། ཅང་པུའུ་ཀྲང་གིས་ད་ལྟ་བཀའ་མོལ་གང་གནང་བ་རྣམས་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་གསལ་པོ་ཞུ་གི་ཡིན། དེ་དང་ཕྱོགས་མཚུངས་ཏཱ་ལའི་བླ་མར་འཚམས་འདྲི་ཞུས་གསུངས་པ་དེ་ཚོ་ཡང་ཞུ་གི་ཡིན།
ད་རེས་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་དབུ་བརྙེས་ནས་ལོ་ངོ་ ༢༠ འཁོར་བའི་མཛད་སྒོ་ཚུགས་པར་རྒྱ་གར་ནང་ལ་ངོ་རྒོལ་ཚོགས་འདུ་དང། གཞུང་ཚབ་ཀྱི་སྒོ་འགྲམ་

218 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ལ་བྱུང་བའི་གནས་ཚུལ་ད་ལྟ་གསུངས་པ་དེ་ཚོར་ང་ཚོ་བློ་ཕམ་བྱུང། ཡིན་ནའང་དེ་རིགས་འཛམ་གླིང་ཐོག་ལ་ཡོང་སྲིད་པ་ཞིག་རེད། ཡག་པ་གཅིག་ཡོད་སར་འཁྲིས་ལ་སྡུག་པའང་ཡོད་པ་རེད། དངོས་གནས་དོན་དམ་པའི་མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་ལ་དགོངས་པ་བཞེས་པ་ཡིན་ན་དེ་ཚོའི་གྲས་ལ་ཞེ་དྲག་དགོངས་པ་བཞེས་རྒྱུ་ཡོད་པ་མ་རེད།
ཏཱ་ལའི་བླ་མས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ལ་དགོངས་པ་ག་རེ་བཞེས་ཀྱི་ཡོད་ཟེར་ན། ང་ཚོ་མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་ཡོང་བ་དང། བོད་མི་རིགས་ལ་རང་དབང་ཡོང་ཐབས་གཙོ་བོ་གནང་གི་ཡོད་པ་ལས། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་གང་ཉིད་ལ་གོ་ས་དང་དེ་མིན་གཅིག་དགོས་གཉིས་དགོས། དེ་འདྲ་ནམ་ཡང་གསུང་གི་མེད། དགོངས་པའི་ནང་ལའང་ཡོད་མ་རེད། མི་རིགས་མཐུན་སྒྲིལ་དགོངས་པར་ཡོད་པ་དེ་ཚོ་མཁྱེན་དགོས་ཀྱི་རེད། བྱས་ཙང་བཙན་བྱོལ་བོད་མི་ཚོ་སྡོད་ས་རྒྱ་གར་ནང་བསྡད་ཡོད་པ་རེད། རྒྱ་གར་གྱི་ནང་ལ་རྒྱ་ནག་ནང་བཞིན་མིན་པར་རང་དབང་ཆེན་པོ་ཡོད་རེད། སྐད་རྒྱག་གི་ཡིན་ནའང་རེད། ག་རེ་ཡིན་ནའང་རང་དབང་ཡོད་རེད། ཁོ་ཚོའི་སེམས་ནང་ལ་ན་ཚ་ཞིག་བསྡད་ཡོད་རེད། དེ་ལ་བརྟེན་ནས་ཁོ་ཚོས་སྐད་རྒྱག་གི་ཡོད་རེད། དེའི་ཐོག་ལ་བསམ་བློ་རྒྱ་ཆེན་པོ་ཞིག་བཏང་སྟེ་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་དགོངས་པར་ཡོད་པ་བཞིན་མུ་མཐུད་ནས་འབྲེལ་བ་གནང་གི་ཡིན་ན་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག །
ད་ལྟ་ཡང་པུ་ཀྲང་གིས། དོན་ཚན་ ༥ དེ་ལ་འགྱུར་བ་གང་ཡང་ཡོད་པ་མ་རེད་གསུངས་སོང། དོན་ཚན་ ༥ ཟེར་བ་འདིའི་ཐད། རྩ་བའི་ཆ་ནས་ང་ཚོ་ལྟ་སྐོར་ཚོགས་པ་ཡིན་པ་ལས་འདི་འདྲའི་སྐོར་སྐད་ཆ་ཤོད་པར་ཡོང་བ་མིན། ཡིན་ནའང་ཁ་སང་ང་ཚོར་ཐོག་མ་ཅང་པུ་ཀྲང་གིས་དོན་ཚན་ ༥ སྐོར་འགྲེལ་བཤད་ཅིག་གནང་བྱུང། དེར་ང་ཚོས་དངོས་ཡོད་གནས་ཚུལ་ཐོག་ནས་དོན་ཚན་ ༥ གསུངས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 219

པ་དེ་ལ་མི་མང་གིས་མོས་མཐུན་རྩ་བ་ཉིད་ནས་ཞུ་གི་ཡོད་མ་རེད་ཅེས་འགྲེལ་བཤད་ཞུས་པ་ཡིན། དེ་ནས་ང་ཚོས་རིན་ཁྲུའུ་ཀྲང་བརྒྱུད་ནས་བོད་ཡིག་ཐོག་དོན་ཚན་ ༥ འཁོད་པ་དེ་གནང་སྟེ་ཡག་པོ་ཀློགས་ཞེས་ཟེར་བ་བཞིན་ང་ཚོས་དེ་ཀློག་པ་ཡིན། ཏཱ་ལའི་བླ་མས་གསུངས་པའི་ནང་ཁོ་རང་གི་དོན་དག་གཅིག་ཀྱང་ཡོད་པ་མ་རེད། ཡིན་ནའང་དེའི་ནང་ལ་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་དོན་དག་དེ་གཙོ་བོ་བཀོད་ཡོད་པ་རེད། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་དགོངས་པ་དང། ཀྲུང་དབྱང་གི་ཡི་གེ་དོན་ཚན་ ༥ པོ་གཉིས་ཏག་ཏག་ཅིག་མཐོང་གི་མི་འདུག །བྱས་ཙང་གནས་ཚུལ་གསལ་པོ་ཡོང་ཆེད་འདི་སྐོར་ཟུར་དུ་བཀའ་མོལ་གནང་ན་ཡག་པོ་ཡོང་གི་རེད་བསམ་གྱི་འདུག །ཚུར་གསུངས་པ་བཞིན་ང་ཚོ་སྤུན་ཟླ་མི་རིགས་རེད། ང་ཚོ་ནང་གཅིག་གི་མི་བྱས། ང་ཚོས་ཀྱང་ལམ་ནོར་པ་དེ་གསར་པ་ཞིག་གི་ཐོག་ལ་འགྲོ་རྒྱུར་བསམ་འཆར་གསལ་པོ་ཞུས་པ་ཡིན་ཞེས་གསུངས།
ཡང་ཅེན་རིན་ནས། ཁྱེད་རང་རྣམ་པ་ཚོ་ད་རེས་གཙོ་བོ་ལྟ་སྐོར་ཡིན་པ་ང་ཚོས་ཧ་གོ་གི་ཡོད། ཡིན་ནའང་དོན་ཚན་ ༥ སྐོར་སོ་སོའ་དགོངས་འཆར་གསུང་ ིཡོད་པ་རེད། དོན་ཚན་ ༥ ཀྲུང་དབྱང་གིས་གཏན་འབེབས་བྱས་པ་ཞིག་རེད། ཀྲུང་དབྱང་གི་སྲིད་བྱུས་རེད། དེའི་ཐོག་བློ་མཐུན་ཚོས་སོ་སོའ་བསམ་བློ་གཏང་རྒྱུ་ ིདང། དགོངས་པ་བཞེས་རྒྱུ་བཅས་འདོད་པ་བཞིན་བྱས་ཆོག་གི་རེད། དེང་སང་ལོ་རབས་ ༥༠ པའི་གནས་ཚུལ་དང་གཅིག་པ་མིན་པར་འགྱུར་ལྡོག་ཕྱིན་ཡོད། འགྲིམ་འགྲུལ་སྐོར་ནས་བཤད་ན། ང་བོད་ལ་ཐེངས་གཉིས་འགྲོ་མྱོང། འགྲོ་དུས་གནམ་གྲུ་པེ་ཅིང་ནས་སྒོར་མོ་དང། དེར་ཉིན་ཁ་ཤས་བསྡད་དགོས། དེ་རྗེས་བོད་ལ་སླེབས་ཐུབ། དེང་སང་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཕྱིན་བྱས་པེ་ཅིང་ནས་ལྷ་ས་བར་ཤར་བསྐྱོད་ཆུ་ཚོད་བཞིའི་ནང་སླེབས་ཐུབ། དེར་གནམ་གཤིས་ཁྱད་པར་གང་ཡང་མེད། གཞུང་ལམ་ཁག་གསུམ་བཟོས་ཡོད། མིའི་ལས་ཀ་བྱེད་ཕྱོགས་ལའང་འགྱུར་ལྡོག་

220 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

བྱུང་ཡོད། ཨུ་ལན་ཕུ་ནང་སོག་གི་འགོ་ཁྲིད་རེད། དེང་སང་རྒྱལ་ཡོངས་མི་མང་འཐུས་མིའི་ཚོགས་ཆེན་རྒྱུན་ལས་ཁང་གི་ཨུ་ཡོན་ཀྲང་གཞོན་པ་བྱས་ཏེ་པེ་ཅིང་དུ་བཞུགས་ཡོད། དེ་ཚོ་ལོ་ན་རྒས་པ་དང་མཉམ་དུ་གོ་གནས་འཕར་གྱི་ཡོད། སོ་སོའ་ིཕ་ཡུལ་ལ་ལོ་གཞོན་པ་ཚོས་ལས་ཀ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཤིང་ཅང་གི་འགོ་འཁྲིད་ཀྱང་ལོ་གཞོན་པ་རེད།
ང་ཉིང་ཤཱ་ཧུའི་རིགས་རང་སྐྱོང་གི་ཀྲུའུ་ཞི་ཡིན། རིག་གནས་གསར་བརྗེའི་རྗེས་པེ་ཅིང་དུ་ཡོང་ནས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའི་པུ་ཀྲང་དང། ཆབ་སྲིད་གྲོས་ཚོགས་ཀྱི་ཀྲུའུ་ཞི་གཞོན་པ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། པེ་ཅིང་ལ་ཡོང་ནས་བྱ་བ་བསྒྲུབ་རྒྱུ་མེད་པ་མ་རེད། བྱ་བ་མང་པོ་བསྒྲུབ་རྒྱུ་ཡོད། པེ་ཅིང་དུ་བསྡད་ནས་ཆུ་ཚོད་ཁ་ཤས་ཐོག་ཉིང་ཤཱ་དང། ས་གནས་ཁག་ལ་བསྐྱོད་ཐུབ། དེ་བཞིན་ཚུར་ཡང་སླེབས་ཐུབ། དེང་སང་ལོ་ཆུང་བ་ཚོས་ས་གནས་ཀྱི་འགོ་འཁྲིད་བྱེད་པ་དང། དེ་བཞིན་ཏང་ཀྲུང་དབྱང་གི་ཧྲུ་ཅི་ཧྲུའུ་དང། རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་པུའུ་ཀྲང་དེ་ཚོ་ལོ་ ༤༠།༥༠ ཡིན་པ་མང་པོ་ཡོད་སྟབས་ངས་ལམ་སེང་ངོ་ཤེས་ཀྱི་མི་འདུག །བོད་ལ་མཚོན་ནའང་རྡོ་རྗེ་ཚེ་བརྟན་ལོ་ ༥༠ ལྷག་ཙམ་རེད། ལོ་རྒན་པ་ཚོ་སོ་སོའ་ས་གནས་ལ་བསྡད་ནས་ ིའགྱུར་བ་མེད་པ་བྱས་ན་ཡག་པོ་ཡོད་མ་རེད། ལོ་ཆུང་བ་དེ་ཚོ་གསོ་སྐྱོང་བྱ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་དང། མི་བསྐོ་ཕྱོགས་ཐད་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཕྱིན་ཡོད། དེར་མ་འོངས་པ་ཡང་འགྱུར་བ་ཆེན་པོ་ཡོང་སྲིད་ཀྱི་རེད། དཔེར་ན་བྱ་བ་གཅིག་ལ་ཆ་མཚོན་ནས་བཤད་ན། བྱ་བ་དེ་ལ་འགྱུར་ལྡོག་མེད་པ་དེ་འདྲ་མ་རེད། བྱ་བ་ལ་འགྱུར་ལྡོག་མེད་ན་བྱ་བ་དེ་དངོས་སུ་གནས་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད།
ཁྱེད་རྣམ་པས་དོན་ཚན་ ༥ ལ་དགོངས་པ་བཞེས་དུས། ང་ཚོ་རྒྱལ་ཁབ་ཡོངས་ཀྱི་མེས་རྒྱལ་གྱི་བྱ་བ་ཆེན་པོ་དེ་ཚོ་ལ་བསམ་བློ་བཏང་ནས་ཞིབ་འཇུག་གྲོས་བསྡུར་བྱ་རྒྱུར་དགོངས་པ་བཞེས་རོགས། དེ་ལྟར་མ་བྱས་ན་བྱ་བ་ཆེན་པོ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 221

འགྲུབ་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། གཙོ་བོ་དེ་རྒྱལ་ཁབ་ཡོངས་ཀྱི་དོན་དང། ང་ཚོ་མེས་རྒྱལ་གྱི་དོན་དག་ཆེན་པོ་དང་ཁ་བྲལ་ཐབས་མེད་ཅེས་གསུངས།
དེའི་མཚམས་གུས་ནས་བསམ་འཕེལ་ལགས་སུ་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་སྐོར་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་གང་ཡང་གསུངས་མ་སོང་བ་གུས་ནས་གཅིག་བཤད་ན་ཞེས་གོ་བསྡུར་ཞུས་པར། ཁོང་ནས་ལམ་སེང་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་རྒྱབ་སྐྱོར་གནང་བ་དེས་སྤོབས་པ་སྐྱེ་བ་ལྟ་བུས་གུས་ནས་ལག་པ་བརྐྱངས་པ་ཡིན། སྐད་སྒྱུར་གྱིས་པུའུ་ཀྲང་ལ་ངས་ལག་པ་བརྐྱངས་སྐོར་ཞུས་སོང་བར། པུའུ་ཀྲང་ནས་གང་བཤད་རྒྱུ་ཡོད་ནའང་བཤད་ཆོག་ཅེས་བཀའ་འཁྲོལ་གནང་སོང་བར། གུས་ནས། ད་ལྟ་གོང་དུ་པུའུ་ཀྲང་གིས་ཡོན་རྒྱལ་རབས་དང། སྐབས་དེའི་བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་གང་ཡིན་ཁྱེད་ཚོས་ཤེས་དགོས་ཀྱི་རེད། དེའི་སྐབས་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་ཀྲུང་གོའ་འབྲེལ་བ་རེད། ཁྱེད་ཚོས་ཁས་ལེན་བྱེད་དགོས་ཞེས་བཀའི་གནང་སོང། ང་རང་ལ་ཆ་བཞག་ན་རྒྱལ་རབས་ལ་དོ་སྣང་བྱས་ཏེ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་མཁན་ཞིག་ཡིན། ང་ཚོ་བོད་ཀྱི་ཡིག་ཆའི་ནང་ལ་སྐབས་དེར་ང་ཚོ་ཡོན་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་ཁོངས་གཏོགས་པ་ཡིན་པ་དང། ད་ལྟ་གསུངས་པ་ལྟར་ཁྱིམ་ཚང་ཆེན་པོའ་ཁོངས་ ིགཏོགས་ཡིན་པའི་ཡིག་ཆ་དེ་འདྲ་རྩ་བ་ནས་མཐོང་མ་མྱོང། འོན་ཀྱང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ རྗེས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད།
རྒྱལ་རབས་ཀྱི་སྐོར་ལ་ཡིན་ནའང་ཏང་གིས་གསུངས་པ་བཞིན་དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་ཐོག་ནས་འགྲོ་རྒྱུ་གལ་ཆེན་པོ་མཐོང་གི་འདུག །རྒྱལ་རབས་ནི་རྒྱལ་རབས་རེད། ལོ་རྒྱུས་རེད། དེའི་སྐོར་ལ་འགྲེལ་བཤད་རྒྱག་དགོས་བྱུང་ནའང་རྒྱག་རྒྱུ་མེད་པ་མིན། ངས་དེབ་ཆུང་གཅིག་ཀྱང་བྲིས་ཡོད། གཅིག་བྱས་ན་མཁྱེན་ཡོད་མདོག་ཁ་པོ་རེད། རྒྱལ་རབས་སྐོར་ལ་གནས་ཚུལ་ག་རེ་རེད་འདུག །རྒྱ་ནག་གི་མཁས་པ་ཚོས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་སྐོར་ལ་གང་བཤད་འདུག །བོད་ཀྱི་མཁས་པ་

222 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཚོས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་སྐོར་ལ་གང་བཤད་འདུག །དེ་ཚོའི་སྐོར་དེ་མཁས་པ་ཁོ་རང་ཚོ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་བྱས་བགྲོ་གླེང་བྱས་ན་ཡག་པོ་མེད་དམ། དེ་དག་དགོངས་པ་བཞེས་རྒྱུར་ཁྱད་པར་མེད་དམ་བསམས་ཏེ་ཞུས་པ་ཡིན་ཞེས་ཞུས། ཡང་ཅིན་རིན་ནས། ང་ཚོ་བོད་དང་ཀྲུང་དབྱང་བར་གྱི་འབྲེལ་བ་བཤད་དུས། ང་ཚོ་རྒྱལ་རབས་སོ་སོ་དང། བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བའི་སྐོར་དེ་ཚོ་ཞིབ་ཚགས་པོའ་ཐོག་ ིགྲོས་མོལ་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་ཆོག་གི་རེད། ཡོན་དང། ཆིན། མིན་རྒྱལ་རབས་སྐབས་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་དེ་ཀྲུང་དབྱང་དང་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་རེད། དེ་འཛམ་གླིང་ཡོངས་ཀྱིས་ཁས་ལེན་གྱི་ཡོད་རེད། འདིར་སུ་ཡིན་ནའང་ངོ་རྒོལ་བྱེད་ཐུབ་ཀྱི་མ་རེད། ངོ་རྒོལ་བྱས་ན་སོ་སོ་རང་གི་རང་སྣང་ཡུལ་ཅན་གྱི་ལྟ་ཚུལ་ཞིག་རེད། རྒྱལ་རབས་རིམ་བྱུང་དང། དེའི་སྐབས་བོད་ཀྱི་འབྲེལ་བ་ཀྲུང་དབྱང་དང་ས་གནས་སྲིད་གཞུང་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་རེད་ཅེས་གསུངས་པར།
གུས་པས། རང་སྣང་ཡུལ་ཅན་ཡིན་ནའང་འགྱོད་པ་མེད། བོད་རྒྱ་ཁོངས་ཡིན་པ་ང་རང་གིས་ཡིག་ཆ་གང་ཡང་མཐོང་མ་བྱུང། ཡིག་ཆ་མཐོང་བའི་ཉིན་མོ་ནས་གནས་ཚུལ་ཐ་དད་རེད། དངོས་ཐོག་བདེན་འཚོལ་ཐོག་ནས་འགྲོ་རྒྱུ་རེད། ཡིག་ཆ་དེ་འདྲ་མཐོང་བའི་རེ་བ་ཡོད་ཅེས་ཞུས།
ཡང་ཅི་རིན་ནས། ཡིག་ཆའི་དཔེ་ཆ་ཕུལ་ཆོག་གི་རེད། ཡོན་སྐབས་བོད་ལ་བློན་ཆེན་བཏང་བ། གོ་མིང་ཏང་སྐབས་དངོས་སུ་གཞུང་ལས་ཁང་སྐུ་ཚབ་བཙུགས་ཡོད་རེད། དཔེ་ཆ་དེ་ཚོ་ཕུལ་ཆོག་གི་རེད་ཅེས་གསུངས།
གུས་པས། དཔེ་ཆ་ངེས་པར་དུ་གནང་རོགས་གནང། ཞིབ་འཇུག་ངེས་པར་དུ་བྱ་གི་ཡིན་ཞུས།
ཡང་ཅི་རིན་ནས། ཁྱོད་ཚོ་རྒྱ་གར་དུ་བཞུགས་ཀྱི་ཡོད་རེད། རྒྱ་གར་དང་ཀྲུང་གོ་དབར་གྱི་འབྲེལ་བ་ཡིན་ན་ཡག་པོ་ཡོད་རེད། རྒྱ་གར་དང་ཀྲུང་གོ་གཉིས་འཛམ་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 223

གླིང་གསུམ་པའི་གྲས་སུ་ཚུད་ཡོད། ཡིན་ནའང་རྒྱལ་ཁབ་གཉིས་ལམ་ལུགས་གཅིག་པ་མ་རེད། དེང་སང་རྒྱ་གར་གཞུང་དང་རྒྱའུ་ (Punjab) གཉིས་དབར་འགལ་བ་བྱུང་ཡོད་པ་དེ་ང་ཚོའི་རེ་བར་ཐག་ཆོད་ཡག་པོ་ཡོང་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད། རྒྱལ་ཁབ་ནང་ཁུལ་འགལ་བ་མེད་པའི་ཐོག་ནས་གནས་རྒྱུར་རེ་བ་ཡོད།
དེས་མ་ཚད་བོད་རིགས་ཚོས་གཞུང་ཚབ་སྒོ་འགྲམ་དུ་བྱ་བ་ངན་པ་གང་བྱུང་མང་བྱུང་མི་བྱེད་པའི་རེ་བ་ཡོད། ཁྱོད་རྣམས་ཕར་ཕེབས་ཏེ་བྱ་བ་དེ་ཚོ་བཀག་འགོག་བྱ་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད། དེ་ལྟར་མུ་མཐུད་ནས་བྱ་བ་སྤེལ་ན་ང་ཚོ་རླབས་ཆེན་གྱི་མེས་རྒྱལ་ལ་སྐྱོན་དང་ཤ གས་རྐྱེན་ཐེབས་ཀྱི་མ་རེད། ཏཱ་ལའི་བླ་མ་ལ་ཤ གས་རྐྱེན་ངན་པ་ཐེབས་པ་མ་གཏོགས་ང་ཚོར་ཐེབས་ཀྱི་མ་རེད། དེ་ཚོ་བསམ་བློ་གཏོང་དགོས་ཞེས་བརྗོད།
འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས། གོང་དུ་བཀའ་མོལ་བྱུང་དོན་དེ་སྔའི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ཀྱི་ཐོག་ནས་རྒྱ་ཁོངས་ཡིན་མིན་ཐད་རྒྱའི་རྒྱལ་རབས་གཅིག་པུ་མ་ཡིན་པར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ལ་མཁས་པའི་ཚོགས་ཆུང་ཞིག་ནས་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་ལའང་ཉམས་ཞིབ་བྱས་ཏེ་རྒྱ་བོད་གཉིས་ཀའི་རྒྱལ་རབས་ཀྱི་གནད་དོན་ལ་དཔྱད་ཞིབ་གནང་ན་དགེ་མཚན་ཡོང་གནས་བརྗོད་པར།
ཡང་ཅི་རིན་ནས། དེ་ཚོར་ཞིབ་འཇུག་བྱེད་དགོས་དོན་ཡོད་མ་རེད། ཁོངས་གཏོགས་ཡིན་ཡིན་པ་རེད། ད་ལྟ་ཚོགས་གཙོ་ཀུན་བདེ་གླིང་གིས་གསུངས་པ་ལྟར་ཏཱ་ལའི་བླ་མས་ཀྲུང་དབྱང་དང་འབྲེལ་བ་ཡག་ཏུ་གཏོང་རྒྱུའི་འདོད་པ་ཡོད་པ་རེད་ཅེས་གསུངས་པ་ལྟར། དགོངས་པ་དེ་འདྲ་བཞེས་ཀྱི་ཡོད་ན་འབྲེལ་བ་མུ་མཐུད་ནས་ཡག་ཏུ་འགྲོ་རྒྱུའི་རེ་བ་ཡོད་ཅེས་གསུངས་མཚམས། ལག་པའི་ཚོུད་ལ་བལྟས་ནས་ད་ཚོུད་ ༦ རེད། གསོལ་ཚིགས་མཆོད་རན་འདུག་ཟེར་ཏེ་བཀའ་མོལ་མཇུག་བསྡུ་ལོང་མེད་པ་ལྟ་བུ་བྲེལ་བའི་ངང་ཚོགས་འདུ་གྲོལ།

224 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཚོགས་འདུ་གྲོལ་རྗེས་ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པ་ཧ་ཅང་དགའ་པོ་བྱུང། དམིགས་བསལ་གྲའུ་དཔོན་ནས་གུས་ལ་བརྗོད་དོན། ད་རེས་ཚོགས་འདུར་ང་ཚོ་རྒྱལ་ཁ་ཐོབ་སོང། དམག་འཁྲུག་སྐབས་མེ་མདའ་བརྒྱབ་པ་ལྟར་མེ་མདའ་འབེན་ལ་ཏག་ཏག་ཕོག་སོང། ཕ་བཟང་བུ་ཡག་པོ་བྱུང་སོང། འགྲིགས་སོང་ཞེས་དཔུང་པ་འཇགས་འཇགས་གཏོང་བཞིན་རྒྱལ་བ་རིན་པོ་ཆེ་ནས་སློབ་གྲྭའི་ཀྲིན་མོག་དང་དྷ་ལི་སྤྲད་ནས་གསོས་པ་དེ་གསོས་གོ་ཆོད་སོང། སྤྱིར་བཏང་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས་ལན་འདེབས་ཡག་པོ་གནང་སོང་ཡང་རྒྱལ་རབས་སྐོར་ལུས་སོང། ང་ཚོས་ནི་ཡོན་དང་མིང་ཆིན་བཅས་ཀྱི་མིང་ཚིག་དེ་ཚོ་ཏག་ཏག་ངོ་འཕྲོད་ཀྱི་མི་འདུག །ད་ནས་བཟུང་ཁྱེད་ངའི་བུ་དང་འདྲ་བ་ཡིན། རྔན་པ་སྤྲད་ཀྱི་ཡིན་ཟེར་ནས་ཧོང་ཀོང་དུ་འབྱོར་སྐབས་ཧོང་ཀོང་ཌོ་ལར་ ༥༠ དངོས་སུ་སྤྲད་ནས་སྐྱིད་པོ་གཏོང་ཤོག་ཅེས་ཟེར་གྱི་འདུག །དེ་བཞིན་སྐུ་ཚབ་བྱིངས་རྣམས་ནས་ཀྱང་ད་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་ཞེས་ཁ་གཅིག་གྲག་རེད་འདུག །ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་བོད་རྒྱ་ཁོངས་མ་རེད་ཅེས་རྒྱ་མིའི་འགོ་ཁྲིད་མདུན་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་ཚབ་བཞི་པས་དངོས་སུ་ལབ་ཐུབ་པ་དེ་ཡག་པོ་བྱུང་སོང་ཞེས་དགའ་སྤོབས་ཆེན་པོ་གནང།
དེ་ཉིན་དགོང་དྲོའ་ཕེབས་སྐྱེལ་གསོལ་ཚིགས་སྐབས་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པ་ཐུགས་ ིསེམས་སྤྲོ་པོའ་ངང་མཆོད་ཆང་ལ་རོལ། ཡ་མཚན་པ་ཞིག་ལ་དེ་ཉིན་ཡང་པུའུ་ཀྲང་ ིམཛད་བྲེལ་ཡོད་མདོག་གིས་གསོལ་ཚིགས་ལ་མཉམ་ཞུགས་བྱས་མ་སོང། དངོས་འབྲེལ་ཡིན་ནམ། ཡང་ན་ཚོགས་འདུའི་སྐབས་སྐད་ཆ་བཤད་རེས་བཏང་བ་དེར་ཐུགས་མ་མཉེས་པ་བྱུང་བ་ཡིན་མིན་བརྗོད་དཀའ།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 225

པེ་ཅིང་ནས་ཧོང་ཀོང་དང་ལྡི་ལི་བརྒྱུད་དྷ་སར་ཕེབས་པ།
V

ཕྱི་ཚེས་ ༡༠ ཉིན་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་དང་མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འབྲེལ་ཡོད་དཔོན་རིགས་ནས་ཕེབས་སྐྱེལ་དང་བཅས་ཞོགས་པ་ཆུ་ཚོད་ ༨ པའི་ཐོག་པེ་ཅིང་ནས་གནམ་གྲུ་ཨང་ ༡༠༥ ནས་ཐོན་ཏེ་ཚོུད་ ༡༠ པར་ཧོང་ཀོང་དུ་འབྱོར། གནམ་ཐང་དུ་ལྷོ་ཤར་ཨེ་ཤི་ཡའི་དོན་གཅོད་རྒྱ་རི་པདྨ་རྒྱལ་པོ་ལགས་ཕེབས་བསུར་སླེབས་འདུག་པ་དང་ངོ་ཐུག་བྱས། སྐུ་ཚབ་ཚོའི་བཞུགས་གནས་ཨེ་ཤི་ཡའི་མགྲོན་ཁང་དུ་གོ་སྒྲིག་ཞུས་ཡོད་པ་དེར་བསྡད།
ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༣ ཉིན་དགོང་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༡༠༌༥༥ ཐོག་འཇར་མན་གྱི་གནམ་གྲུ་ལུབ་ཐན་ས་ཞེས་པའི་ནང་ཧོང་ཀོང་ནས་ཐོན་ཏེ་མཚན་མོའ་ཆུ་ཚོད་དང་པོའི་ིཐོག་ལྡི་ལིར་འབྱོར། དོན་གཅོད་ལས་ཚབ་ཡར་འཕེལ་ལགས་དང་ཚེ་ཕུན་གཉིས་གནམ་ཐང་དུ་ཕེབས་བསུར་འབྱོར་འདུག །སྐབས་དེར་གནམ་ཐང་དུ་ཅན་དྷི་སྒར་མཐོ་སློབ་གཅིག་པ་ཡིན་པ་གུས་ཀྱི་ངོ་ཤེས་ཨེས་ཨེན་ཤར་མ་ (S.N. Sharma) ཟེར་བ་གནམ་ཐང་གི་ཞིབ་བཤེར་དོ་དམ་གཙོ་བོའ་འགན་འཁྱེར་གྱི་འདུག་པ་ཕན་ ིཚུན་ངོ་ཤེས་ལ་སོང། དཀའ་ཚེགས་གང་ཡང་མེད་པར་དོན་གཅོད་ཁང་དུ་ཆུ་ཚོད་ ༣༌༣༠ ལ་འབྱོར།
ཚེས་ ༡༤ ཉིན་དགོང་དྲོ་ལྡི་ལི་ནས་ཇན་ཊ་མེ་འཁོར་བརྒྱུད་ཐོན་ཏེ་ཕྱི་ཉིན་ཚེས་ ༡༥ སྔ་དྲོ་པ་ཐཎ་ཀོཊ་ལ་འབྱོར་ཞིང། དེར་དྷ་ས་ནས་རླངས་འཁོར་གཉིས་བསུ་བར་སླེབས་པའི་ནང་ཕྱིན་ཏེ་ཉིན་རྒྱབ་དྷ་སར་འབྱོར།

226 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་ལས་དོན་སྙན་སེང་ཞུས་པ།
V

ལྟ་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པ་དྷ་སར་ཕྱིར་འཁོར་རྗེས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་ལས་དོན་སྙན་གསན་ཞུས་པའི་སྐོར་སྐབས་དེའི་བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་སྐུ་ངོ་འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་རྣམ་རྒྱལ་གྱི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས་ནང་རྒྱས་པར་འཁོད་འདུག་པ་འདི་ལྟར།29 “ཕྱི་ཚེས་ ༡༦ ཉིན་གུང་རྒྱབ་ཆུ་ཚོད་ ༢ པའི་ཐོག་ཕོ་བྲང་མཇལ་འཕྲད་ཁང་དུ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མདུན་སར་བཀའ་ཤག་དང་བཅས་པ་མཇལ་བཅར་ཞུས། སྐབས་དེར་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་བཀའ་ཁྲི་ཟུར་པ་ཀུན་གླིང་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན། ཚོགས་གཞོན་རེབ་གོང་པ་རྩིས་ཞིབ་འགན་འཛིན་ཨ་ལགས་འཇིགས་མེད་ལྷུན་གྲུབ། སྤྱི་འཐུས་ཟུར་པ་གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ཚེ་རིང། ཨ་མདོ་ཆབ་ཆ་བ་སྤྱི་ཟུར་སྐལ་ལྡན། དྲིལ་བསྒྲགས་དྲུང་གཞོན་ཐུབ་བསྟན་བསམ་འཕེལ། རྒན་དྲུང་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་བཅས་དང། བཀའ་བློན་ཁྲི་པ་འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་དང། ཤེས་རིག་བཀའ་བློན་བསྟན་འཛིན་དགེ་བྱེད། དཔལ་འབྱོར་བཀའ་བློན་བློ་བཟང་དར་རྒྱས་བཅས་བཀའ་བློན་ལས་ཐོག་པ་གསུམ། སྐུ་སྒེར་དྲུང་ཆེ་རྟ་ར་བ་བཅས་ཡོད།
དེ་ནས་ཚོགས་གཙོ་བཀའ་ཟུར་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁའི་ས་ཁུལ་ཟི་ལིང་དང། རྗེ་སྐུ་འབུམ་དགོན། སྟག་འཚེར། རྨ་ལྷོ་རེབ་གོང་ས་ཁུལ་ཡུལ་དགོན། མཚོ་ལྷོ་ས་ཁུལ། མགོ་ལོག་ཁུལ་དང། སྒ་སྐྱེ་དགུ་མདོ་ཡུལ་དགོན་དང། ཁྲི་འདུ་སྐལ་བཟང་དགོན་པ། ཁྲི་འདུ་རྫོང་ཁུལ། བཞི་དབུས་མདོ་དགོན། མཁར་ནང་སོ་འབྲོག་སྡེ། སློབ་གྲྭ་ཁག་འགའ་ཞིག་བཅས་དང། རྒྱ་ནག་ཀན་སུའུ་

29 འཇུ་ཆེན་ཐུབ་བསྟན་གྱི་སྐུ་ཚེའི་ལོ་རྒྱུས། དེབ་བཅུ་གཉིས་པ། འཇུ་ཆེན་ཚང། ༢༠༡༤ (བོད་ཡིག་) ཤོག་ངོས་ ༥༡-༥༧ ལ་གཟིགས།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 227

ཞིང་ཆེན་ཁོངས་སུ་བཅུག་པའི་མདོ་སྨད་གཙོས་ས་ཁུལ་དང། རྨ་ཆུ་རྫོང་ཁུལ། སྟག་ཚང་ལྷ་མོའ་འབྲོག་སྡེ་ཁག་དང། ཀླུ་ཆུ་རྫོང་གི་ཉེ་སྐོར་འབྲོག་སྡེ་ཁག །བླ་ ིབྲང་བཀྲ་ཤིས་འཁྱིལ་དགོན་ཡུལ་བཅས་སུ་ཕེབས་ཡོད་པ་དང་དགོན་ལུང་དང། དཔའ་རིགས་སྟག་ལུང་ས་ཁུལ་དུའང་ཕེབས་མེད་དམ་སྙམ་པ་བཅས་ས་གནས་སོ་སོའ་མང་ཚོགས་ལ་༸གོང་ས་མཆོག་གི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པས་འཚམས་འདྲི་ ིགནང་བ་དང། མདོ་ཁམས་མི་མང་སྤྱི་ལ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཐུགས་བརྩེའི་འཚམས་འདྲི་བརྒྱུད་བསྒྲགས་དང། ཆོས་དང་རིག་གཞུང། མང་ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་ཐབས་གནས་སྟངས། རང་དབང་དང་ཐོབ་ཐང་བཅས་ལ་རྟོག་ཞིབ་འབྲེལ་མོལ་ཇི་བྱས་རྣམས་ངག་ཐོག་ནས་༸སྙན་སེང་ཞུས་སོང་བ་དང།
གཞིས་ལུས་རྒྱ་ཆེའི་མི་མང་ས་ཁུལ་གང་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ཀྱིས་བཅོས་མིན་གྱི་དགའ་བསུ་ཚད་མེད་ཞུ་བ་དང་བཅས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་སྤྱི་བྱེར་སྐད་ཆ་དང་པོ་བརྗོད་པའི་ཚིག་དོན་ནི། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་སྐུ་བདེ་ཡིན་ནམ་ཞེས་མིག་ནས་མཆི་མ་བཏང་བ་དང། ལག་གཉིས་ཐལ་མོ་སྦྱར་བའི་དད་གུས་ཀྱི་རྣམ་འགྱུར་གང་གིས་ཀྱང་འགོག་ཏུ་མེད་པའི་བོད་འབངས་ཡོངས་ཀྱང་རང་གཤིས་བཟང་པོ་རང་གནས་སུ་ཡོད་པའི་མཚོན་རྟགས་གསལ་པོར་བསྟན་ཡོད་པ་དེས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་རྣམས་ལ་ཡང་སེམས་འགུལ་ཆེན་པོ་ཐོབ་པ་བཟོས་ལུགས་མ་ཟད། དེ་བས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་གཞིས་ལུས་མདོ་སྨད་མི་མང་རྣམས་རང་གི་མི་རིགས་ལ་ཤ་ཞེན་ཆེ་བ་དང། ཆོས་དང་རིག་གཞུང་ལ་སྔར་བས་ཡིད་ཆེས་ཆེ་རུ་སོང་ནས་གཞིས་བྱེས་མཐའ་དབུས་སྤུན་ཟླ་ཡོངས་རྫོགས་མཛའ་མཐུན་གྱི་མདུད་སྦྲེལ་ནས་ཡོད་འདུག་པར་དགའ་ཚོར་ཆེན་པོ་སྐྱེས་ལུགས་བཅས་ཞུས་སོང། པེ་ཅིང་ནས་ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང། ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད། འབའ་བ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ། བཀྲ་ཤིས་དབང་ཕྱུག་(སྐྱེས་ཡུལ་དཀར་

228 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

མཛེས་ནས་ཡིན་པ་དེ་སྔ་དམར་དམག་རྒྱང་བསྐྱོད་སྐབས་དཀར་མཛེས་ནས་དམར་དམག་མཉམ་དུ་ཕྱིན་པར། རིམ་བཞིན་གུང་དམག་གི་གོ་གནས་ཐོབ་པ་དང། བོད་ནང་དམར་དམག་བཙན་འཛུལ་སྐབས་ནུབ་བྱང་དམག་ཁུལ་ཁང་གི་བཀོད་འདོམས་འོག་མགོ་ལོག་དབང་དུ་བསྡུ་བའི་དམར་དམག་གི་སྤྱི་ཁྱབ་ཏུ་བཏང་སྟེ། མཐར་ཟི་ལིང་ངམ། ཆིང་ཧད། ཡང་ན་མཚོ་སྔོན་གྱི་སྤྱི་ཁྱབ་གཞོན་པའི་གོ་གནས་བླངས་རྗེས་ལས་འགྱུར་དུ་ཡོད་པ་) བཅས་དང།
གཞན་ཡང་རྒྱ་བོད་མི་སྣ་ཁག་དང་འབྲེལ་མོལ་བྱུང་ལུགས་དང། རྒྱ་གཞུང་གི་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ལས་ཁུངས་ཟེར་བ་དང། མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་མི་སྣ་ཁག་ནས་པེ་ཅིང་གནམ་ཐང་བར་ཕེབས་བསུ་དང། ཕེབས་སྐྱེལ། མགྲོན་ཁང་གོ་སྒྲིག་སོགས་སྣེ་ལེན་ཞུས་སྟངས་བཅས་རོབ་ཙམ་རེ་ཞུས་སོང་བ་དང། དེ་མཚམས་གོང་གི་བོད་རིགས་གནད་ཡོད་རྣམ་པ་དང་མཇལ་མོལ་བྱུང་སྐབས་ཀྱི་ཚིག་ཐོ་གཞི་བཟུང་༸སྙན་གསོལ་ཞུས་དང་ཞེས་བཀའ་ཟུར་ནས་ལས་བྱ་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ལ་འགན་དཀྲི་གནང་སོང་བར།
བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ནས། ཚིག་ཐོ་འཁོད་པའི་དེབ་ཆུང་དེ་ལག་ཏུ་བཟུང་ནས་དང་པོར། ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་དང་ཐུག་འཕྲད་གནང་སྐབས་ཁོང་གིས་གསུངས་དོན། ད་རེས་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་ཕེབས་འདུག་པ་དེར་དགའ་པོ་བྱུང་ལ་ཡག་པོ་རེད། ད་རེས་ཀྱི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་སྣ་འཛོམས་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག །ཐུབ་བསྟན་རྣམ་རྒྱལ་ནི་སི་ཁྲོན་མངའ་ཁོངས་ཡིན་པ་དེ་སྔ་ཚོང་པ་ཆུང་ཆུང་དེ་འདྲ་རེད་ཟེར་ཙམ་དུ། བཀའ་ཟུར་འོད་གསལ་རྒྱལ་མཚན་ནས་དེ་ཚོ་བསྐྱོར་དགོས་ཀྱི་མེད་ཅེས་གསུངས་ནས་མུ་མཐུད་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ལ་ཚིག་ཐོ་ནས་ཞུ་མ་བཅུག་པར་བཀའ་ཟུར་རང་གིས་ངག་ཐོག་ནས། བོད་དེ་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གཞན་དང་མི་འདྲ་བའི་དམིགས་བསལ་ཡིན་པ་ཞིག་ནི། བོད་ལ་དོན་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 229

ཚན་ ༡༧ ཅན་གྱི་གྲོས་མོལ་ཐག་གཅོད་བྱས་ཡོད་པ་རེད། དེ་མིན་མི་རིགས་རང་སྐྱོང་སུ་ལ་ཡང་གྲོས་མོལ་བྱས་ཡོད་པ་མ་རེད་ཅེས། གྲོས་མཐུན་དོན་ཚན་ ༡༧ ཡོད་པ་དེ་ལ་གནད་འགག་རྩི་ཡི་འདུག་ཅེས་དང། གཞན་ཡང་ཀུན་གཟིགས་རིན་པོ་ཆེ་དང། འབའ་བ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ། བཀྲ་ཤིས་དབང་ཕྱུག་བཅས་ཀྱིས་མུ་མཐུད་འབྲེལ་བ་གནང་གལ་དང། སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་བཏང་བའི་མི་སྣ་རྣམས་དང་དངོས་སུ་ཐུག་པ་དེ་ཚོར་དགའ་པོ་ཡོད་ལུགས་གསུངས་ཚུལ་ཙམ་རེ་ཞུས་སོང།ཞེས་དང།
དེ་ནས་ད་རེས་ཀྱི་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་ཡུལ་གོང་གསལ་མདོ་སྨད་ས་ཁུལ་ཁག་ཏུ་རྒྱ་གཞུང་ནས་དབུལ་བསྐྱུར་ཕྱུག་འགྱུར་གྱི་སྲིད་བྱུས་དང། དཔལ་ཡོན་གཉིས་དར་བའི་སྲིད་བྱུས་ཟེར་བ་གཏན་འབེབས་བྱས་ཏེ་གཞིས་ལུས་སྤུན་ཟླ་ཚོའི་དཔལ་འབྱོར་འཚོ་གོས་དང། ཆོས་དད་རང་མོས་ལ་སྔར་དང་མི་འདྲ་བར་འགྱུར་བ་འགྲོ་མུས་ལྟ་བུ་ཡང། ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རང་དབང་ཐད་ལ་ཚོད་འཛིན་དམ་བསྒྲགས་ཆེ་བས་བོད་མི་རྣམས་ཀྱི་སེམས་སུ་ཡོད་པའི་དོན་དངོས་ཀྱི་སྐད་ཆ་ཤོད་རྒྱུར་འཇིགས་སྣང་དང། དངངས་སྐྲགས་ཆེན་པོས་བོད་མིས་བོད་མིར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྐད་ཆ་ཡེ་ནས་བརྗོད་རེས་མི་ཕོད་པ་དང། བོད་རྒྱ་ཕན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་མེད་པས་དོགས་ཟོན་བྱེད་བཞིན་དུ་ཡོད་པའི་གནས་སྟངས་དེར་འགྱུར་བ་གང་ཡང་བྱུང་མེད་པའི་གནས་ལུགས་ཞུས་སོང།
སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་ནས་པེ་ཅིང་དུ་༸གོང་ས་མཆོག་གི་འཁྲུངས་སྐར་དུས་དྲན་རྟེན་འབྲེལ་ཞུ་སླད་གསོལ་སྟོན་རྒྱས་པ་ཞིག་ཕུལ་གནང་མཛད་པར་གདན་ཞུས་ལྟར་ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང། ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་དཔོན་རིགས་འབྲེལ་ཡོད་ཆེ་ཆུང་མང་པོ་གསོལ་མགྲོན་དུ་ཕེབས་པ་དང། གསོལ་མགྲོན་དུ་ཕེབས་མཁན་དང། གདན་ཞུ་འབུལ་མཁན་རྒྱ་བོད་ཕན་

230 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཚུན་གཉིས་ཕྱོགས་ནས་བཞེས་རག་བཏེགས་རེས་སྨོན་ཚིག་གསུང་རེས་གནང་སྲོལ་སྐབས་ཚང་མས་༸གོང་ས་མཆོག་གི་མཚན་ནས་བོས་ཏེ་སྐུ་ཚེ་བརྟན་པ་དང། ཐུགས་བཞེད་འགྲུབ་པའི་སྨོན་འདུན་གཅིག་མཚུངས་ཞུས་ལུགས་དང། སྐུ་ཚབ་རྣམ་པར་ཕེབས་བསུ་སྣེ་ལེན་ཟབ་རྒྱས་ཞུས་པ་དང། དཔོན་རིགས་ཚོ་མཇལ་འཕྲད་སྐབས་རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་སྲིད་བྱུས་ལ་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་དང། ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་ཆེད་གཏོང་གནང་བའི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་གང་རུང་ལ་མུ་མཐུད་ནས་འབྲེལ་བ་གནང་རྒྱུའི་འདུན་པ་ཡོད་ལུགས་གསལ་བརྗོད་བྱས་ཚུལ་དང། སྐུ་ཚབ་རྣམ་པས་ཀྱང་དེ་མཚུངས་འགྲེལ་བརྗོད་གནང་ལུགས་བཅས་ངག་ཐོག་ནས་༸སྙན་གསོལ་ཆ་ཚང་བ་ལྟ་བུ་ཞུས་སོང་གཤིས། ༸གོང་ས་མཆོག་ནས་ཐུགས་དགྱེས་པའི་སྒོ་ནས་ཡག་པོ་བྱུང་འདུག །ད་དུང་མུ་མཐུད་ཐུབ་ན་གལ་ཆེན་པོ་འདུག་ཅེས་བྱམས་བརྩེའི་གཟིགས་པ་དང་བཅས་པའི་སྒོ་ནས་སྐུ་ཚབ་གཟིགས་སྐོར་ཐེངས་བཞི་པའི་ལས་བསྡོམས་༸སྙན་གསོལ་གྲུབ་པ་རེད།
དེ་ནས་མཇལ་འཕྲད་ཁང་ཕྱི་མའི་ནང་སྐུ་སྒེར་ཡིག་ཚང་ནས་གསོལ་ཇ་ཞིག་བཏེགས་སོང་བར། དེའི་སར་རང་མོས་ཀྱི་གསུང་མོལ་གནང་རེས་ཀྱང་མཛད་པར། བཀའ་བློན་ཁྲི་ཟུར་ཀུན་གླིང་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན་ཁོང་ཉིད་ནས་མདོ་སྨད་ས་ཁུལ་དེང་སང་ཀན་ལྷོ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ཟེར་བའི་གཙོས་ས་ཁུལ་གྱི་ཁོངས་རྨ་ཆུ་རྫོང་ཞེས་པའི་ནང་ཚན་དུ་སྟག་ཚང་ལྷ་མོའ་སྟོད་སྨད་གཡས་གཡོན་ ིཕྱོགས་དེ་ཚོར་དབྱར་མཇུག་སྟོན་འགོར་ནམ་དུས་བཟང་སྐབས་དང་བཅས་ཡུལ་ཕྱོགས་ཐམས་ཅད་རྩྭ་དང་རྩི་ཐོག །མེ་ཏོག་དཀར་སེར་དམར་ལྗང་སོགས་རང་བཞིན་དུ་བཀྲ་བའི་དུས་སུ་ཕེབས་ཡོད་པས་ཁོང་ཉིད་ཀྱིས་ཡུལ་ཕྱོགས་དེ་ཚོ་སྐྱིད་པ་ལ། སྐྱིད་པ་ལ། དེ་འདྲའི་ཡུལ་ལྗོངས་བཟང་པོ། ཡག་ག་ལ་ཡག་ག་ལ། ས་ཆ་དེ་རང་བཞིན་ཞིག་མ་རེད་ཅེས་ཐུགས་ཧ་ལས་པའི་རྣམ་པས་ཡང་ཡང་གསུངས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 231

པར། ཕྲན་གྱིས་སྐུ་ངོ་ཁྱེད་རང་དེ་སྔ་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་གི་ཛ་སག་གི་གོ་གནས་བཞེས་མཁན། ད་ལྟའི་ཆར་བཀའ་བློན་ཁྲི་པའི་བར་མཛད་འཁུར་བཞེས་ཏེ་ཁྲི་ཟུར་ཆགས་ནས་དགུང་ལོ་ ༧༠ ཕེབས་པ་ཞིག་ནས་བོད་ཡུལ་མདོ་སྨད་ཀྱི་ས་ཆ་སྐྱིད་པོ་དང་བཟང་པོ་ཡོད་པ་ད་བར་མི་མཁྱེན་པ་དེ་རྒྱུ་མཚན་གང་ཞིག་བྱས་ནས་བྱུང་བ་ཡིན་ནམ་ཞེས་ཞུས་པར། ཁོང་ཉིད་ཀྱིས་དེ་མ་ཐག་ཁྱེད་ཚོ་ཁམས་པ་དང། ཨ་མདོ་ཚོས་བོད་སྡེ་པ་གཞུང་གི་ཁ་ལ་མ་ཉན་པས་བྱུང་བ་རེད་ཅེས་གསུངས། དེར་ཡོད་ཚང་མས་བཞད་མོ་ལྡིར་སེ་གནང་སོང་བ་ཙམ་ལས་མུ་མཐུད་དགོས་དོན་ཡེ་ནས་མེད། དེ་ནས་སྐུ་ཡིག་ནས་གསོལ་ཇ་ཕུལ་བཞེས་གྲུབ་པ་དང། རང་མོས་ཀྱི་བཀའ་མོལ་མཚམས་འཇོག་གནང་སྟེ། དེ་ཉིན་གྱི་གཟིགས་བསྐོར་སྐུ་ཚབ་པའི་ལས་བསྡོམས་གོང་རིམ་ལ་༸སྙན་གསོལ་ལེགས་པར་ཟིན་པ་རེད།” ཅེས་གསལ་བ་ལྟར་ཡིན།
སྐབས་དེར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བའི་གཞུང་འབྲེལ་གསལ་བསྒྲགས་ཤིག་ཕྱི་ཟླ་ ༩ པའི་ཤེས་བྱ་གསར་ཤོག་ནང་གསལ་གཤམ་གསལ་ལྟར་ཡིན། རང་གཞུང་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པའི་ཚོགས་གཙོ་བཀའ་ཟུར་ཀུན་གླིང་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་དང། ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པ་རྩིས་ཞིབ་འགན་འཛིན་འཇིགས་མེད་ལྷུན་གྲུབ། སྤྱི་འཐུས་ཟུར་པ་གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ཚེ་རིང་དང། སྐལ་ལྡན། དྲིལ་བསྒྲགས་དྲུང་གཞོན་བསམ་འཕེལ་དང། འགན་དྲུང་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་བཅས་མི་དྲུག་ཆེད་གཏོང་མཛད་པ་ལྟར་ཕྱི་ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༦ ཉིན་ལྡི་ལི་ནས་ཐོན་ཏེ་པེ་ཅིང་གཞུང་གི་ལས་གཙོ་ཁག་དང། ༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ། ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད། འབའ་བ་ཕུན་ཚོགས་དབང་རྒྱལ། བཀྲིས་དབང་ཕྱུག་སོགས་རྒྱ་བོད་མི་སྣ་རྣམས་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ་དང། སྐུ་ཚབ་རྣམ་པས་འབྲེལ་ཡོད་ཕྱོགས་ལ་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་བཏོན་པའི་དོན་ཚན་ལྔ་

232 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཞེས་པར་ཁས་ལེན་བྱེད་ཐབས་མེད་ལུགས་ཀྱང་གསུངས་པ་རེད། དེའི་རྗེས་མདོ་ཁམས་ཁུལ་གྱི་གཞིས་ལུས་བོད་མི་སྤུན་ཟླ་རྣམས་ལ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའ་ཐུགས་བརྩེའི་འཚམས་འདྲི་བརྒྱུད་བསྒྲགས་དང། ཆོས་དང་རིག་གཞུང། ིམང་ཚོགས་ཀྱི་འཚོ་ཐབས་རང་དབང་གནས་སྟངས་བཅས་ལ་གཟིགས་སྐོར་གནང་སྒོ་གྲུབ་འབྲས་ལྡན་པའི་ངང་མཇུག་བསྒྲིལ་ཏེ་པེ་ཅིང་ནས་ཧོང་ཀོང་བརྒྱུད་ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་བཞུགས་སྒར་དུ་བདེ་འབྱོར་ཟིན་པ་རེད།
སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པས་ད་རེས་མདོ་སྨད་ཟི་ལིང་ཁུལ་སྐུ་འབུམ་དང། དགོན་ལུང། རྨ་ཆུའི་ལྷོ་ཕྱོགས་རེབ་ཀོང་ས་ཁུལ་ཡུལ་དགོན། མཚོ་སྔོན་པོའ་ལྷོ་རྒྱུད་ས་ ིཁུལ་ཡུལ་དགོན། ནང་ཚན་སྒ་སྐྱེ་དགུ་མདོ་དང། ཁྲི་འདུ་ས་ཁུལ། སྐྱེ་དགུ་དགོན་དང། ཁྲི་འདུ་སྐལ་བཟང་དགོན་ཅན་ཡུལ་དགོན སློབ་གྲྭ་ཁག་འགའ་ཤས་བཅས་དང། རྒྱ་ནག་ཀན་སུ་ཁོངས་སུ་བཅུག་པའི་མདོ་སྨད་བླ་བྲང་བཀྲིས་འཁྱིལ་ས་ཁུལ་དང། གཙོས་ཁུལ། རྨ་ཆུ་དང། ཀླུ་ཆུའི་ཉེ་འཁོར་གྱི་འབྲོག་སྡེ་ཁག་སོགས་ཡུལ་དགོན། དཔའ་རིས་སྟག་ལུང་ཁུལ་གྱི་ཡུལ་དགོན་བཅས་སུ་གཟིགས་སྐོར་འཚམས་འདྲི་གནང་བར། གཞིས་ལུས་རྒྱ་ཆེའི་བོད་མི་ཚོས་བཅོས་མིན་གྱིས་དགའ་བསུ་ཚད་མེད་དང་བཅས་དྲི་མེད་ཀྱི་སྐད་ཆའི་དང་པོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་སྐུ་དཀྱིལ་གསལ་ཐང་ཡིན་ནམ་ཞེས་མིག་མཆི་ཞག་དང། ཕྱག་གཉིས་ཐལ་མོལ་སྦྱར་བའི་དད་གུས་ཀྱིས་རྣམ་འགྱུར་གང་གིས་ཀྱང་འགོག་ཏུ་མེད་པའི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་རང་གཤིས་བཟང་པོ་མཚོན་པར་བྱས་ཡོད་པ་དེས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་རྣམས་ལ་སེམས་འགུལ་ཆེན་པོ་ཐེབས་ཡོད་པ་མ་ཟད། དེ་བས་གལ་ཆེ་བ་ཞིག་ནི་གཞིས་ལུས་མི་མང་རྣམས་རང་གི་མི་རིགས་ལ་ཤ་ཞེན་དང། རིག་གཞུང་ལ་སྔར་བས་ཡིད་ཆེས་ཆེ་རུ་སོང་ནས་གཞིས་བྱེས་སྤུན་ཟླ་ཡོངས་མཛའ་མཐུན་གྱི་མདུད་རྒྱས་སྤྲེལ་བ་དེ་རེད།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 233

ད་རེས་གཟིགས་སྐོར་གནང་ཡུལ་གོང་གསལ་ས་གནས་ཁག་ཏུ་རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་དབུལ་བསྒྱུར་ཕྱུག་བསྒྱུར་གྱི་སྲིད་བྱུས་དང། དཔལ་ཡོན་གཉིས་དར་བའི་སྲིད་བྱུས་ཟེར་བ་གཏན་འབེབས་བྱས་ཏེ་གཞིས་ལུས་སྤུན་ཟླ་ཚོའི་དཔལ་འབྱོར་འཚོ་གོས་དང། ཆོས་དད་རང་མོས་ལ་འགྱུར་བ་ཕྲན་བུ་བྱུང་ཡོད་ན་ཡང། བློ་ཕམ་པ་ཞིག་ལ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་རང་དབང་ཐད་ཚོད་འཛིན་དམ་བསྒྲགས་ཆེ་བས་སེམས་ནང་གི་སྐད་ཆ་ཤོད་རྒྱུར་འཇིགས་སྣང་དང། དམ་བསྒྲགས་ཆེན་པོས་བོད་རྒྱ་གཉིས་ཀར་ཕན་ཚུན་ཡིད་ཆེས་མེད་པ་དང། དོགས་ཟོན་ཆེན་པོ་བྱེད་དགོས་པའི་གནས་སྟངས་དེར་འགྱུར་བ་གང་ཡང་བྱུང་མེད་པའི་གཟིགས་ཚུལ་བྱུང་བ་རེད། རྒྱ་ནག་གཞུང་ནས་སྐུ་ཚབ་རྣམ་པར་ཕེབས་སྒྲིག་སྣེ་ལེན་གཟབ་རྒྱས་ཞུས་ཡོད་པ་མ་ཟད། དཔོན་རིགས་ཚོ་མཇལ་འཕྲད་སྐབས་རྒྱ་ནག་གཞུང་ལ་བོད་གཞུང་དང་མུ་མཐུད་འབྲེལ་བ་གནང་རྒྱུའི་འདུན་པ་ཡོད་ལུགས་གསལ་ཁ་གཏོད་པ་དང་ཆབས་ཅིག་དེ་ནི་གཉིས་ཕྱོགས་སུ་ཕན་ཐོགས་ཡོད་པ་ཞིག་ཏུ་ངོས་འཛིན་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད།
སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པས་པེ་ཅིང་དུ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའ་འཁྲུངས་ ིསྐར་རྟེན་འབྲེལ་སླད་གསོལ་སྟོན་ཞིག་འབུལ་གནང་མཛད་པར་གདན་ཞུས་ལྟར་༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང། ཕུན་དབང། རྒྱ་ནག་གཞུང་གི་འབྲེལ་ཡོད་དཔོན་རིགས་ཆེ་ཁག་སོགས་སྐུ་མགྲོན་ཁག་ཕེབས་ཡོད་པ་རེད། སྦྱིན་མགྲོན་གཉིས་ཕྱོགས་ནས་བཞེས་རག་སྨོན་ཚིག་གསུངས་སྐབས་ཚང་མས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་སྐུ་ཚེ་བརྟན་པ་དང། ཐུགས་བཞེད་མྱུར་དུ་འགྲུབ་པའི་སྨོན་འདུན་ཞུས་གནང་ཡོད་འདུག །
སྐུ་ཚབ་རྣམ་པས་ཐེངས་འདིའི་གཟིགས་སྐོར་གྱི་གནས་ཚུལ་རྣམས་གོང་བློན་རྣམ་པར་སྙན་ཞུ་དང། སྲི་ཞུ་བ་ཡོངས་ལ་སྙན་སྒྲོན་ངོ་སྤྲོད་གནང་རྒྱུ་སོགས་ལེགས་པར་ཟིན་པ་རེད། ཅེས་གསལ་ཡོད།

234 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

གངས་སྐྱིད་དུ་ལས་བྱེད་ཚོར་ལྟ་སྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པའི་
གཟིགས་ཚུལ་ངོ་སྤྲོད་གནང།
V

ཚེས་ ༡༧ ཉིན་ཕྱི་དྲོ་ཆུ་ཚོད་ ༢ པའི་ཐོག་གངས་ཅན་སྐྱིད་གཤོངས་ཀྱི་ཚོགས་ཁང་ཆེན་མོའ་ནང་བཙན་བྱོལ་བོད་མང་གཙོའི་གཞུང་གི་གྲོས་ཚོགས་སམ། ཆོས་ ིབརྒྱུད་ཆོལ་གསུམ་དང་བཅས་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཚོགས་གཙོ་གཉིས་གཙོས་ཚོགས་མི་ཡོངས་རྫོགས་དང། བཀའ་ཤག་ལྷན་རྒྱས་ཀྱིས་མཚོན་བཞུགས་སྒར་དུ་ཡོད་པའི་སྲི་ཞུ་བ་ཡོངས་རྫོགས་རྒྱས་འཛོམས་གནང་ཐོག་བཀའ་བློན་ཁྲི་ཟུར་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན་གྱིས་གཙོས་མདོ་སྨད་ཁུལ་དུ་ཕེབས་པའི་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པའི་ཚོགས་མི་རྣམ་པས་རྒྱ་གར་ནས་ཧོང་ཀོང་བརྒྱུད་ཀོང་ཏུང་དང་པེ་ཅིང། དེ་ནས་ཀན་སུའུ་བརྒྱུད་བོད་ཡུལ་མདོ་སྨད་ས་ཁུལ་ཁག་དང། མགོ་ལོག །སྐྱེ་དགུ་མདོ་ཁུལ་བཅས་སུ་གཟིགས་སྐོར་འཚམས་འདྲི་གནང་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་ནས། ཡུལ་འབྲོག་རྣམས་ལ་འཚམས་འདྲི་གཟིགས་སྐོར་དང། དགོན་པ་ཆེ་ཕྲ་ཚང་མའི་རྟེན་མཆོག་སྤྱན་སྔར་གཞུང་གནས་ནས་མཆོད་སྤྲིན་དང། ༸གོང་ས་ཆེན་པོའ་ཐུགས་སྨོན་སྙན་ཤལ། ིའདུས་ཚོགས་སུ་བསྙེན་བཀུར་མང་འགྱེད་འབུལ་སྐོར་སོགས་གསལ་བཤད་ཞིབ་ཕྲ་གནང། གཞན་ཡང་སྐུ་ངོ་ནས། བོད་མིའི་ཁྲོད་ཐེ་ཝན་དང་རྒྱ་ནག་ལ་འགྲོ་མཁན་ཚོར་སྤྱི་ཚོགས་ནང་མིང་ཆད་ཆེན་པོ་ཡོང་གི་ཡོད།
ད་རེས་ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་ཚོར་ཆ་མཚོན་ན་རྒྱ་མིའི་དངུལ་སྒོར་རྡོག་གཅིག་བླང་རིགས་མེད་ངེས་དཔལ་ལྡན་ལྷ་མོ་ཚད་བཙུགས་ཡིན། སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་རེར་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་ནས་ཀམ་པ་ལི་རེ་གནང་བ་དེ་གཅིག་པུ་མཉམ་དུ་འཁྱེར་ཡོད་ཅེས་དང། དེ་བཞིན་སྐུ་ཚབ་རྣམས་ཉིན་གུང་གངས་སྐྱིད་དུ་ལས་བྱེད་ཚང་མས་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 235

མཐོང་སར་འབྱོར་བ་དེ་ལ་རྒྱུ་མཚན་ཡོད་ཅེས་གསུངས་པར། ལས་བྱེད་ཡོངས་ནས་ཚོར་བ་ཆེན་པོའ་སྒོ་ནས་ལེགས་སོའི་ལག་པ་བརྡབ་པ་སོགས་གནང་སོང། ིདེ་རྗེས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཞོན་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དང། སྤྱི་ཟུར་གྲའུ་དཔོན་རྣམ་གཉིས་ནས་སོ་སོའ་གཟིགས་ཚུལ་ཇི་བྱུང་གསུངས་སོང་བ་དང། ིཁྱད་པར་གྲའུ་དཔོན་ནས་ད་རེས་ཨ་ཏི་ཤས་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་མདུན་ལོ་རྒྱུས་ཐོག་ནས་བོད་རྒྱ་ཁོངས་མ་རེད་ཅེས་བཤད་སོང་ཞེས་རྩལ་དུ་བཏོན་ནས་གསུངས་སོང། དེ་སྐབས་གུས་ནས་བཀའ་བློན་རྣམ་པ་དང། སྤྱི་འཐུས། དྲུང་ཆེ་ཆུང་གིས་དབུས་པའི་གཞུང་གི་མཛད་གཙོ་རྣམ་པ་རྒྱས་འཛོམས་ཡོད་པའི་སར་སོ་སོའ་ིབསམ་ཚུལ་ཞུ་རྒྱུའི་སྤོབས་པ་རྙེད་མ་བྱུང།
དེ་ཉིན་ཕྱི་དྲོ་བཀའ་ཤག་ནས་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པར་གཟིགས་སྐོར་ལེགས་གྲུབ་བྱུང་བའི་ལེགས་སོའ་གསོལ་ཚིགས་འདེགས་འབུལ་ཞུས་པ་དང། སྐབས་ ིདེར་བཀའ་ཤག་ནས། གལ་སྲིད་ཚོགས་མི་སོ་སོའ་ངོས་ནས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་ ིམགོན་ཆེན་པོར་སྙན་གསན་ཞུ་དགོས་རིགས་ཡོད་ན་དམིགས་བསལ་དུས་ཚོད་ཞུས་ནས་བཅར་ན་འཐུས་རྒྱུ་དང། དེ་བཞིན་ལས་སྡོམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་དང་རྩིས་ཁྲ་གང་མགྱོགས་བཀའ་ཤག་ལ་འབུལ་དགོས་ཞེས་ལམ་སྟོན་ཕེབས། ལས་སྡོམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་བྱ་རྒྱུ་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དང་གུས་གཉིས་ལ་ལས་འགན་བཀོད་སྒྲིག་གནང་བ་ལྟར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༡༡ ཚེས་ ༨ ཉིན་བཀའ་ཤག་ལ་ལས་སྡོམ་ཕྱོགས་སྒྲིག་དང་མཉམ་རྩིས་འབུལ་ཞུས་པའི་ཡིག་རིགས་ཁག་གཤམ་གསལ།
༡) ལས་དོན་ཞུ་བྱའི་སྐོར་རྩ་འཛིན་ཕྱག་འཁྱེར་བཀའ་དམ་སྦྱར་མ་ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༠ འཁོད་པ་ཤོག་གྲངས་ ༤
༢) བཀའ་བློན་ལྷན་རྒྱས་དང་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པའི་ཚོགས་མི་རྣམ་གཟིམ་ཆུང་དུ་སྙན་བཅར་སྐབས་བཀའ་སློབ་སྩལ་ཕེབས་ཚིག་ཐོ་ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༠ འཁོད་པ་ཤོག་གྲངས་ ༣

236 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

༣) སྐུ་ཚབ་བཞི་པའི་ལག་རྩའི་འབྲུ་དོན་གཞིར་བཟུང་བཀའ་བསྡུར་གནང་སྐབས་ལེགས་འཆར་དགོངས་ཚུལ་ཇི་བྱུང་ཟུར་འདོན་མཛད་པ་ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༠ འཁོད་པ་ཤོག་གྲངས་ ༢
༤) ༡༩༨༥ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༠ འཁོད་བཀའ་ཤག་ནས་སྩལ་བའི་བསྙེལ་ཐོ་ཤོག་ལྷེ་ ༡
༥) ༡༩༨༥ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༢༣ ཉིན་བཀའ་ཟུར་ཀུན་གླིང་དང་བཀའ་བློན་བཀྲ་ཤིས་དབང་འདུད་རྣམ་གཉིས་རྒྱ་གར་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཤར་གླིང་ཨེ་ཤི་ཡའི་སྡེ་ཚན་གྱི་དྲུང་ཆེ་མཇལ་འཕྲད་ཞུས་པའི་ཚིག་ཐོ་ཤོག་གྲངས་ ༥
༦) ༡༩༨༥ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༤ འཁོད་བཀའ་ཟུར་ཀུན་གླིང་དང་བཀའ་བློན་རྣམ་གཉིས་རྒྱ་མིའི་གཞུང་ཚབ་མཇལ་འཕྲད་གནང་བའི་ཚིག་ཐོ་ཤོག་གྲངས་ ༢
༧) གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་ཡུལ་དང་ཕེབས་ཚེས་ཉིན་གྲངས་བཅས་ཀྱི་འཆར་གཞི་འཁོད་པ་ཤོག་གྲངས་ ༣
༨) གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པའི་ལས་སྡོམ་སྙན་ཞུ་ཤོག་གྲངས་ ༨༥
༩) ༡༩༨༥ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༩ འཁོད་པའི་པེ་ཅིང་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ཁང་གི་གཙོ་འཛིན་དབྱང་ཕུའུ་ཀྲང་དང་ལྷན་འཛོམས་སྐབས་ཀྱི་ཚིག་ཐོ་སྒྲ་བསྒྱུར་འཁོར་ལོ་ནས་ཕབ་བཤས་ཤོག་གྲངས་ ༡༦
༡༠) གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པའི་ཉིན་དེབ་ཤོག་གྲངས་ ༡༨༦ ཅན།
༡༡) མཚོ་སྔོན་དང་ཀན་སུའུ་ཁུལ་གཟིགས་སྐོར་གནང་རྒྱུའི་འཆར་གཞིའི་དུས་ཚེས་རེའུ་མིག་ཁག་ ༢
༡༢) ཧོང་ཀོང་ནས་རྒྱ་ནག་ནང་བསྐྱོད་འཐུས་འབི་སའི་ངོ་བཤས་ ༡
༡༣) འདྲ་པར་ཚོན་ཁྲ་ཅན་ངོ་གྲངས་ ༡༡༥༩ དང། འདྲ་པར་སི་ལེཌ་ངོ་གྲངས་ ༡༠༡༡ གློག་བརྙན་པིང་ཤོག་ངོ་གྲངས་ ༧༥ སི་ལེཌ་པིང་ཤོག་ངོ་གྲངས་ ༡༥ དགོས་མཁོ་ཙག་ཙིག་ཁྲོམ་ཉོ་དངོས་པོ་ངོ་འབུལ་ཞུས་པའི་ཐོ་གཞུང་ཤོག་ལྷེ་ ༡ བཅས་རྩིས་འབུལ་ཞུས་པ་རེད།

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 237

ད་ལྟ་འདྲ་པར་དང་གློག་བརྙན་སྤྱིན་ཤོག་དེ་དག་གང་དུ་ཡོད་མེད་བརྩད་གཅོད་ཐུབ་པ་བྱུང་མ་སོང། གར་སོང་ཆ་མེད་དུ་གྱུར་མེད་པའི་རེ་བ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད། ལོ་རྒྱུས་དང་འབྲེལ་བའི་ཡིག་རིགས་རྣམས་ད་ལྟ་ལམ་སེང་གལ་ཆེན་ཡིན་པ་མི་སྣང་རུང་མ་འོངས་པར་དེའི་གལ་འགངས་ཆེ་ཆུང་ཇི་འགྱུར་ཆ་མ་འཚལ་བ་ཡིན་སྟབས་ང་ཚོས་ཡིག་འཇོག་གི་ཐད་འཐུས་ཤོར་འགྲོ་གི་མེད་དམ་སྙམ་པ་ནི་སྒེར་གྱི་བསམ་ཚུལ་ཙམ་ཡིན།
སྐབས་དེར་རང་ཉིད་སྒེར་ངོས་ནས་མ་འོངས་སྐུ་ཚབ་ཕེབས་སྐབས་གྲ་སྒྲིག་འཐུས་ཚང་ཡོང་ཆེད་སྤྱི་སྨན་བསམ་འཆར་ཁག་གཅིག་ཕུལ་བ་གཤམ་གསལ་དུ་བཀོད་ཡོད། དེ་བཞིན་བཀའ་ཤག་གིས་ཚོགས་མི་སོ་སོའ་ངོས་ནས་༸གོང་ ིས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་སྙན་གསན་དགོས་རིགས་ཡོད་ན་དེ་ལྟར་གནང་འཐུས་ཞེས་བཀའ་འཁྲོལ་གནང་བ་ལྟར། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའ་ིདམིགས་བསལ་མཇལ་བཅར་ཞུས་པ་ཡིན། གུས་པར་ཆ་མཚོན་ན་མི་ཚེའི་ནང་སྒེར་གྱི་མཇལ་ཁ་ཞུས་མྱོང་མེད་པར་མ་ཟད། སྐུ་ཕྱག་འབུལ་སྟངས་སོགས་མཐོང་ཐོས་ཉམས་མྱོང་གང་ཡང་མེད་སྟབས་ཞེད་སྣང་དང་དངངས་འཚབ་སྦྲགས་མའི་སྒོ་ནས་སེམས་ནང་གྲ་སྒྲིག་བྱས་པ་ལྟར་གནད་དོན་ཆ་ཚང་ཞུ་མ་ཐུབ་རུང། བླ་མ་ཁག་གཅིག་གིས་བོད་ནང་གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་སྐབས་ཆབ་གྲོས་ནང་༸གོང་ས་མཆོག་དང་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་ལ་ཡི་མ་རངས་པའི་གཏམ་བཤད་སྤེལ་སོང་ཞེས་བོད་མི་རྒྱལ་ཞེན་ཅན་ཞིག་ནས་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་སྙན་གསན་ཞུ་རོགས་ཞེས་གུས་སྒེར་ལ་ནང་མའི་གནས་ཚུལ་ཤོད་མཁན་བྱུང་བ་རྣམས་སྙན་གསན་ཞུ་ཐུབ་ཙམ་བྱུང།

མ་འོངས་སྐུ་ཚབ་ཕེབས་སྐབས་གྲ་སྒྲིག་འཐུས་ཚང་ཡོང་ཆེད་གུས་སྒེར་གྱི་སྤྱི་
སྨན་བསམ་འཆར་བཀའ་ཤག་ལ་ཕུལ་བ་གཤམ་གསལ།

238 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཀ ཕྱིས་སུ་སྐུ་ཚབ་གཏོང་ཕྱོགས་ཐད།

༡ སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་སྔོན་ཚུད་ནས་གཏན་འཁེལ་གྱིས་ཕེབས་སའི་ས་ཁུལ་ངོ་སྤྲོད་ཐོག །ས་ཁུལ་དེ་ཚོའི་གནས་ཚུལ་ཤེས་པ་དང་མ་ཤེས་པ་ཇི་ཡོད། མི་སུ་དང་སུ་ཐུག་རྒྱུ་ཡོད་མིན། དེའི་ཐོག་དོ་བདག་ནས་ཀྱང་ཉམས་ཞིབ་བྱ་རྒྱུ་སོགས་སྔོན་ཚུད་ནས་གསུང་ཐུབ་ན་དགེ་མཚན་ཆེན་པོ་སྣང།
༢ སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་སོ་སོར་རྩིས་པ་དང་དངུལ་གཉེར་སོགས་ཀྱི་ལས་འགན་ཆ་བགོས་ཁ་གསལ་གནང་བའི་ཐོག ལས་འགན་འཕར་མ་དཔེར་ན། མི་འབོར་དང། གཏེར་ཁ། ཤེས་ཡོན་གནས་སྟངས། དགོན་པ་སོ་སོའ་ལྷ་སྐུ་ ིརྟེན་གསུམ། དེ་བཞིན་ཡིག་ཆ་རྙིང་པ་ཁག་བརྩད་ཞིབ་བྱེད་མཁན་སོགས་ཀྱི་ལས་འགན་ཚོགས་མི་སོ་སོར་དམིགས་སུ་བཀར་ནས་ཆ་བགོས་གནང་ཐུབ་ན་དོན་ཕན་ཆེན་པོ་ཡོང་རྒྱུ།
༣ སྐུ་ཚབ་ཕེབས་ཐེངས་སྔ་མའི་ཁོངས་ནས་མི་གཅིག་སྐུ་ཚབ་རྗེས་མའི་ནང་གཏོང་ཐབས།
༤ གློག་བརྙན་རྒྱག་མཁན་འཕྲལ་སེལ་མ་ཡིན་པར་རྒྱུན་ལྡན་གྱི་པར་པ་གཏོང་གནང་དགོས་པ།
༥ ཆང་བཏུང་རྗེས་ར་བཟིའི་སྐྱོན་ཡོད་མཁན་རིགས་སྐུ་ཚབ་ཁོངས་མི་ གཏོང་རྒྱུ།
༦ དུས་ཚོད་ཐུང་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ས་གནས་སོ་སོའ་གང་ཅིའི་གནས་སྟངས་རྒྱུན་ ིལོན་དཔྱིས་ཕྱིན་པ་ཡོང་ཐབས་དཀའ་གཤིས་མ་འོངས་པར་དུས་ཚོད་རིང་དུ་གཏོང་ཐབས་དགོངས་བཞེས།
༧ རྒྱའི་དཔོན་རིགས་དང། བོད་རིགས་ལས་བྱེད། མོ་ཊའི་ཁ་ལོ་པ་བཅས་ལ་གནང་རྒྱུའི་ཕྱག་རྟགས་རྣམས་ཧོང་ཀོང་ནས་སྤུས་གཟིགས་གནང་ཐུབ་ན་

གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་བོད་དུ་ཕེབས་པའི་སྐོར། 239

གང་ཅིའི་དགེ་མཚན་ཆེ་བས་དེ་ལྟར་གནང་ཐབས་དང། དེ་བཞིན་ཧོང་ཀོང་དུ་དུས་ཚོད་དགོས་ངེས་ཡོད་པ་བྱ་གལ་ཆེ།

ཁ ལས་དོན་བྱེད་ཕྱོགས་ཐད།

༡ བོད་ཀྱི་མཐའ་མཚམས་ཞིང་འབྲོག་ས་ཁུལ་ཁག་ཏུ་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་མང་གི་གནས་སྟངས་གོ་རྟོགས་སྤེལ་ཐབས་ལ་འབད་བརྩོན་གནང་གལ་ཆེ་བ།
༢ གཞིས་བཞུགས་བོད་མི་ཚོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་རབས་ལོ་རྒྱུས་སྐོར་གོ་རྟོགས་གང་མང་མང་སྤེལ་ཐབས་བྱ་རྒྱུ།
༣ རྩ་ཁྲིམས་རིན་པོ་ཆེའི་དགོངས་དོན་གཙོ་བོ་མང་གཙོའི་གནས་སྟངས་སྐོར་བོད་མི་ཚོས་རྒྱ་གང་ཆེ་ཤེས་ཐབས་བྱ་རྒྱུ།
༤ བོད་རིགས་ན་གཞོན་ཚོ་སློབ་གྲྭ་ལ་གཏོང་རྒྱུ་དེ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་པོའ་དགོངས་གཞི་དང་མཐུན་པ་ཡིན་སྐོར་འགྲེལ་བརྗོད་བྱ་རྒྱུ་དང། དམིགས་ ིབསལ་འབྲོག་པའི་ས་ཁུལ་ལ་ཁྱབ་བསྒྲགས་གནང་ཐབས།
༥ བོད་ཀྱི་རིག་གནས་མཁས་དབང་སུ་དང་སུ་ཡོད་བརྩད་ཞིབ་གནང་རྒྱུ། ༦ བཙན་བྱོལ་ནས་པར་བསྐྲུན་ཞུས་པའི་དཔེ་ཆ་དང་སློབ་དེབ་ཁག་གང་མང་བོད་ནང་གཏོང་ཐབས་བྱ་གལ།
༧ བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་སྒྲོམ་གཞིའི་ནང་ཆོས་ལུགས་ཆོལ་ཁའི་དབྱེ་བ་མེད་གནད་དེ་བོད་མི་ཚོས་ཤེས་རྟོགས་ཐུབ་པ་བྱ་གལ་ཆེ་བ་བཅས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༢ ཉིན་ཕུལ།

རྒྱུད་འདྲིད་ ༧

ཐོངས་མཚན་ངོ་བཤུས།

ཟུར་འཛར་ ༢
V

༄༅། །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ལོར་བོད་ནང་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་ཕེབས་ཡུལ་དང། ཕེབས་ཚེས། ཉིན་གྲངས་བཅས་ཀྱི་འཆར་གཞི་བཀོད་པ།

ཟླ་ཚེས། ཕེབས་ཡུལ། ཉིན་གྲངས།
༡༩༨༥། ༦། ༥ རྒྱ་གར་རྒྱལ་ས་ལྡི་ལི་ནས་ཧོང་ཀོང། ༡
༡༩༨༥། ༦། ༦ ཧོང་ཀོང་དུ། ༡
༡༩༨༥། ༦། ༧ ཧོང་ཀོང་ནས་པེ་ཅིང། ༡
༡༩༨༥། ༦། ༨ པེ་ཅིང་ལ། ༧
༡༩༨༥། ༦། ༡༥ པེ་ཅིང་ནས་ལན་ཀྲུའུ་ལ། ༡
༡༩༨༥། ༦། ༡༦ ལན་ཀྲུའུ་ལ། ༢

༡༩༨༥། ༦། ༡༨ ལན་ཀྲུའུ་ནས་དཔའ་རིས་སྟག་ལུང་རྫོང་དུ་
(ཐན་ཀྲུ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་) ༡
༡༩༨༥། ༦། ༡༩ སྟག་ལུང་ལ། ༣
༡༩༨༥། ༦། ༢༢ སྟག་ལུང་ནས་ཟི་ལིང་ལ་ཐད་བསྐྱོད་ཐུབ་ན་དང།
མ་ཐུབ་ཚེ་ལན་ཀྲུའུ་ལ་ཕྱིར་ལོག ༡
༡༩༨༥། ༦། ༢༣ ལན་ཀྲུའུ་ནས་ཟི་ལིང། ༡
༡༩༨༥། ༦། ༢༤ ཟི་ལིང་ཁུལ་སྐུ་འབུམ་དང། ལྷ་མོ་བདེ་ཆེན།
གྲོ་ཚང། དགོན་ལུང། ཆུ་བཟང༌།
སེར་ཁོག་བཅས། ༥

244 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

༡༩༨༥། ༦། ༢༩ ཟི་ལིངས་ནས་སྦིས་མདོ་(པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་
འཁྲུངས་ཡུལ་) ༡

༡༩༨༥། ༦། ༣༠ སྦིས་མདོ་དང། རྡོ་ཡུལ་ཁུལ། ༡
༡༩༨༥། ༧། ༡ སྦིས་མདོ་ནས་རེབ་གོང་།(རྨ་ལྷོ་རང་སྐྱོང་ཁུལ་) ༡༡༩༨༥། ༧། ༢ རེབ་གོང་ཁུལ་དང། (ཐུན་རིང་) རེབ་གོང་འབྲོག་སྡེ་ཁུལ། རྒྱ་འོ་ནང༌། སོག་བོ་ཟླ་བཅུ་གཅིག །སོག་རིགས་
རང་སྐྱོང་ལྗོངས་) གཅན་ཚ་རྫོང་སོགས་ལ། ༨
༡༩༨༥། ༧། ༡༠ གཅན་ཚྭ་རྫོང་ནས་ཁྲི་ཁ་ལ་འགྲོ་ལམ་ཡོད་ན་དང།
མེད་ཚེ་ཟི་ལིང་དུ་ཕྱིར་ལོག ༡
༡༩༨༥། ༧། ༡༡ ཟི་ལིང་ནས་མཚོ་ལྷོ་ཆབ་ཆ། (མཚོ་ལྷོ་བོད་རིགས་
རང་སྐྱོང་ཁུལ་) ༡
༡༩༨༥། ༧། ༡༢ ཆབ་ཆ་ཁུལ་དང། ཁྲི་ཁ་རྫོང། (ཀུད་དེ་རྫོང།) འབའ་རྨང་ར་རྫོང། (ཀུ་ནན་རྫོང།) ཨ་རིག་རག་རྒྱ་རྫོང༌།
ཐོན་ཏེ་རྫོང། ༧
༡༩༨༥། ༧། ༡༩ མཚོ་ལྷོ་ཐོན་ཏེ་རྫོང་ཁོངས་ནས་མགོ་ལོག །རྟའུ།
མགོ་ལོག་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ། ༡
༡༩༨༥། ༧། ༢༠ མགོ་ལོག་རང་སྐྱོང་གོང་འོག་(དགའ་བདེ་རྫོང་)ཁང་གསར་རྒན་ཁང། (གཅིག་བསྒྲིལ་རྫོང།) པདྨ་འབུམ།
(པདྨ་རྫོང་) དབང་ཆེན་འབུམ་ (ད་རིང་རྫོང་)བཅས་སུ། ༨
༡༩༨༥། ༧། ༢༧ མགོ་ལོག་དབང་ཆེན་འབུམ་གྱི་རྫོང་ཁོངས་ནས་སྐྱེ་དགུ་མདོ་བར་(ཡི་ཧུའུ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་) ༡

ཟུར་འཛར་ ༢ 245

༡༩༨༥། ༧། ༢༧ སྐྱེ་མདོ་ནས་ནང་ཆེན་རྫོང་དང། ཛ་སྟོད་རྫོང།
འབྲ་སྟོད་རྫོང། ཆུ་དམར་རྫོང་བཅས་སུ། ༨
༡༩༨༥། ༨། ༥ སྐྱེ་མདོ་ཁོངས་ཆུ་དམར་རྫོང་ནས་རྨ་སྟོད། ༡
༡༩༨༥། ༨། ༦ རྨ་སྟོད་མཛོ་རྒན་རྣ་བར་ནས་མཚོ་ལྷོར། ཆབ་ཆ། ༡༡༩༨༥། ༨། ༧ ཆབ་ཆ་ལྷོ་ནས་བཎ་ཆེན་གཤོང་སྡེ་དང། སྦ་ནག་ཁག་གསུམ་བརྒྱུད་མཚོ་ནུབ་སྒར་མོ་(ཉ་སག་བོད་རིགས་
རང་སྐྱོང་ཁུལ་) ༢
༡༩༨༥། ༨། ༩ མཚོ་ནུབ་སྒོར་མོ་རྫོང་དང། མའོ་སྣད་ཁུལ།
འིས་ཤེས་ཡོན་རྫོང་ (ཐན་རྫོང་) ༤
༡༩༨༥། ༨། ༡༣ མཚོ་ནུབ་ཤིས་ཡོན་རྫོང་ནས་མཚོ་བྱང་ལ། ༡
༡༩༨༥།༨། ༡༤ མཚོ་བྱང་ཀོང་ཚ་རྫོང། བྱི་ལིང་རྫོང་སོགས་སུ། ༣
༡༩༨༥། ༨། ༡༨ མཚོ་བྱང་ཁུལ་ནས་ཟི་ལིང་ལ། ༡
༡༩༨༥། ༨། ༡༧ མཚོ་བྱང་ཁུལ་ནས་ཟི་ལིང་ལ། ༡
༡༩༨༥། ༨། ༡༨ ཟི་ལིང་ལ། ༡
༡༩༨༥། ༨། ༡༩ ཟི་ལིང་ནས་ལན་ཀྲུའུ། ༡
༡༩༨༥། ༨། ༢༠ ལན་ཀྲུའུ་ནས་བླ་བྲང་བཀྲ་ཤིས་འཁྱིལ། ༡
༡༩༨༥། ༨། ༢༡ བླ་བྲང་བཀྲ་ཤིས་འཁྱིལ་ཁུལ། ༡
༡༩༨༥། ༨། ༢༢ བླ་བྲང་བཀྲ་ཤིས་འཁྱིལ་ནས་ལན་ཀྲུའུ། ༡
༡༩༨༥། ༨། ༢༣ ལན་ཀྲུའུ་ནས་པེ་ཅིང༌། ༡
༡༩༨༥། ༨། ༢༤ པེ་ཅིང། ༤
༡༩༨༥། ༨། ༢༨ པེ་ཅིང་ནས་ཧོང་ཀོང་ལ་གནམ་གྲུ་ཐད་བསྐྱོད་བྱུང་ན་
དང། དེ་མིན་ཀོང་ཏུང་བར། ༡

246 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

༡༩༨༥། ༨། ༢༩ ཀོང་ཏུང་ནས་ཧོང་ཀོང། ༡
༡༩༨༥། ༨། ༣༠ ཧོང་ཀོང། ༡
༡༩༨༥། ༨། ༣༡ ཧོང་ཀོང་ནས་ལྡི་ལི་དང༌། དེ་ནུབ་ལྡི་ལི་ནས་བཞུགས་
སྒར་དུ་ཐོན་རྒྱུ། ༡
༡༩༨༥། ༩། ༡ བཞུགས་སྒར་དྷ་རམ་ས་ལར་ཕྱིར་འབྱོར་གནང་རྒྱུ་
བཅས། ༡

ཟུར་འཛར་ ༣

དགྲ་བོ་རྒྱ་མིའི་དཔལ་འབྱོར་བཙན་འཛུལ་ལ་ངོ་རྒོལ།
V

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོར་རྒྱ་མི་དམར་པོས་སྲིད་དབང་བཟུང་རྗེས་ཆོས་ལྡན་བོད་གངས་ཅན་གྱི་ལྗོངས་སུ་དྲག་པོའ་བཙན་འཛུལ་བྱས་ནས་དང་པོ་དཀར་བའི་སོ་དང། ིདགའ་བའི་འཛུམ་གྱིས་མགོ་སྐོར་བསླུ་བྲིད་ཀྱི་ཐབས་ཚུལ་སྣ་ཚོགས་སྤྱད། མཐར་སྲིན་བུའི་ངོ་རིས་རྗེན་པར་བསྟན་ནས་བོད་རིགས་སྤུན་ཟླ་ས་ཡ་གཅིག་ལྷག་ཙམ་དམར་བསད་བཏང། རིན་བྲལ་ཁྱད་དུ་འཕགས་པའི་ལྷ་སྐུ་རྟེན་གསུམ་བཞུགས་པའི་དགོན་སྡེ་དང། རིག་གཞུང་གི་བསྟི་གནས་ཁག་གྲངས་ ༧༠༠༠ ལྷག་ཙམ་རྩ་གཏོར་བཏང་ནས་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་རིག་དངོས་རྒྱུ་ནོར་ཡོངས་རྫོགས་འཕྲོག་བཅོམ་བྱས། བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དང། རིག་གཞུང་གོམས་གཤིས་ཡུལ་སྲོལ་སོགས་རྩ་གཏོར་བཏང་མཐར་བོད་མི་རིགས་ཀྱང་ཤ ལ་མེད་དུ་གཏོང་རྒྱུའི་སྲིད་བྱུས་དངོས་སུ་ལག་ལེན་བསྟར་ནས་འགྲོ་བ་མིའི་བསམ་སྤྱོད་ལས་འདས་པའི་གདུག་རྩུབ་བཙན་གནོན་སྣ་ཚོགས་འོག་བོད་རིགས་སྤུན་ཟླ་ས་ཡ་བརྒལ་བ་དུས་མིན་རྐྱེན་ལམ་དུ་བཏང་བ་སོགས་དེ་སྔ་བོད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་ནང་བྱུང་མ་མྱོང་བའི་ཡིད་སྐྱོའ་གནས་ཚུལ་དེ་ནི་ང་ཚོ་བོད་མི་རིགས་ཚང་མས་མི་རབས་ནས་ ིམི་རབས་བར་ནམ་ཡང་བརྗེད་ཐབས་མེད་པ་དང། ཁྲག་གི་ལོ་རྒྱུས་འབྲི་དགོས་པ་ཞིག་ཆགས་ཡོད།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བོད་མིའི་བདེན་པའི་འཐབ་རྩོད་རང་དབང་སྒེར་ལངས་ཀྱི་ཉིན་མོ་ནས་བཟུང་དུས་ད་ལྟའི་བར་ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྲུ་ཁག་ཏུ་བཙན་བྱོལ་དུ་

248 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

འབྱོར་བའི་རང་ཅག་བོད་རིགས་རྣམས་ནས་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་དབུ་འཁྲིད་ལམ་སྟོན་གཟི་བརྗིད་འོད་སྟོང་འཕྲོ་བའི་འོག་བོད་ཀྱི་ཐུན་མོང་མ་ཡིན་པའི་ཆོས་དང། རིག་གཞུང་མི་ཉམས་གོང་འཕེལ། དྲང་བདེན་གྱི་ལམ་ནས་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་ཐོབ་ཐང་དང། རང་ཐག་རང་གཅོད་ཀྱི་སྒོ་ནས་འཕྲལ་ཕུགས་གཉིས་ཀར་སྨན་ཐབས་སུ་བོད་རང་དབང་སླར་གསོའ་ཆེད་དུ་ལྷག་ ིབསམ་རྣམ་དག་གིས་དཀའ་ངལ་གདོང་ལེན་གྱི་འཐབ་རྩོད་ཧུར་བརྩོན་བྱས་པའི་གྲུབ་འབྲས་སུ། དེང་འཛམ་གླིང་ཐོག་བཙན་བྱོལ་བ་འདྲ་འདྲའི་ནང་ནས་མི་འདྲ་ཙམ་ཞིག་ཆགས་ཡོད་པ་རང་གཞན་ཚང་མས་མཐོང་རྒྱུ་ཡོད་པའི་ཡོངས་གྲགས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་ཞིག་རེད། ད་དུང་རང་རེའི་བསྒྲུབ་བྱའི་དམིགས་ཡུལ་གྱི་དོན་དུ་ལས་ཀ་བྱས་ཟིན་པ་ལས་བྱ་རྒྱུ་མང་བ་བསྡད་ཡོད་སྟབས་ང་ཚོས་རྒྱ་དམར་གྱི་གུ་ཡངས་སྲིད་བྱུས་འོག་མགོ་བོ་མ་འཁོར་བ་སྤྱང་གྲུང་དང། བློ་སྟོབས་སྔར་ལྷག་ཆེར་བསྐྱེད་ཀྱིས་བདེན་པ་དང། དྲང་པོའ་ལམ་ནས་དགྲ་བོར་འཐབ་རྩོད་བྱེད་རྒྱུ་ནི་བོད་ ིམི་ཡོངས་རྫོགས་ལ་འཁྲི་བའི་ལས་འགན་ཞིག་ཡིན་པ་བརྗོད་ག་ལ་དགོས།
དེ་སྔ་དངུལ་དཱ་ཡན་དང། མཁས་སྙན་གྱི་སྐད་ཆར་མགོ་འཐོམས་ནས་རང་རེའི་ཕ་ཡུལ་ཕུང་པ་ཐུགས་དྲན་གསོས་གནང་དང།
གནད་དོན་འདིའི་ཐོག་ད་ལམ་ང་ཚོས་མང་ཚོགས་ལ་དམིགས་བསལ་འབོད་བསྐུལ་གསལ་བཤད་ཞུ་རྒྱུར། སླར་ཡང་ང་རང་ཚོ་བོད་མི་མང་པོ་ཞིག་དགྲ་བོའ་ིམགོ་སྐོར་སྲིད་བྱུས་འོག་ཚུད་གྲབས་ཀྱི་ཉེན་ཁ་འདུག །དེ་ག་རེ་རེད་བརྗོད་ན། ང་ཚོས་རྒྱ་མིའི་དངོས་ཟོག་ལ་དམིགས་བསལ་མཐོང་ཆེན་པོ་བརྩིས་ཏེ་འགྲོ་སོང་ཁྱོན་ཆེ་བཏང་ནས་ཉོ་སྒྲུབ་ཀྱིས་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་རེད། དེ་ནི་ང་ཚོས་ཤེས་བཞིན་དོ་སྣང་མ་བྱས་པ་དང། སྣང་ཆུང་ཁྱད་གསོད་བྱེད་པའི་ལས་ཀ་ཞིག་རེད། དགྲ་བོའ་དངོས་ཆས་བེད་སྤྱོད་མ་བྱས་ན་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བའི་མི་ཚེ་སྐྱེལ་མ་ཐུབ་ ིཔ་ག་ནས་ཡིན། སེམས་མ་སྐྱིད་པ་གང་ནས་ཡོང།

ཟུར་འཛར་ ༣ 249

ཉེ་ཆར་ ༨༣ ཕྱི་ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ང་ཚོས་བཞུགས་སྒར་བོད་མིའི་ཁྱིམ་ཚང་ཁ་ཤས་ནང་བསྐྱོད་དེ་སྣང་མེད་རྒྱ་མིའི་དངོས་ཟོག་ཇི་ཡོད་ལ་ཞིབ་འཇུག་བྱས་པ་ཡིན། མི་ཚང་དྲག་གྲས་ཤིག་ནང་རྒྱ་མིའི་དངོས་ཆས་ཇ་དམ་དང། ཀམ་པ་ལི། གྲུ་རྫིའི་སྟོད་ཐུང། དཀར་ཡོལ། ཉི་གདུགས། ལྷམ་སོགས་མ་གནས་ཉུང་མཐར་ཧིན་སྒོར་ ༦༠༠༠ སྐོར་དང། མི་ཚང་འབྲིང་བ་ཞིག་གི་ནང་ཧིན་སྒོར་ ༢༥༠༠ ཙམ་གྱི་རྒྱ་མིའི་དངོས་ཆས་ཡོད་པ་དང། དེའི་ཁོངས་དངོས་ཆས་ཆུང་ཚགས་དཔེར་ན། གདན་ཁེབ་དང། སྨྱུ་གུ གདོང་ཕྱིས་སོགས་མང་པོ་ཞིག་བརྩིས་སུ་བཏང་མེད། དེ་བཞིན་བལ་ཡུལ་དང་ཀ་རྡོར་སྒང་གསུམ་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོར་རྒྱ་མིའི་དངོས་ཟོག་རྒྱ་གར་ནང་དུ་ཡོད་པ་རྣམས་ལས་ལྡབ་གཅིག་གིས་མང་པ་ཡོད་པ་ནི་བརྗོད་མི་དགོས།
ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་བཤད་ན། ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་དུ་ཡོད་པའི་བོད་མིའི་མི་འབོར་གྱི་བརྒྱ་ཆ་ ༡༠ ལ་རྒྱ་མིའི་དངོས་ཆས་སྣེ་གཅིག་ཀྱང་མེད་པའི་ཁུངས་སུ་བཏང་ནས་དེ་འཕྲོས་ང་ཚོ་བོད་མིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༠ ནས་ ༨༢ བར་ལོ་ངོ་གསུམ་རིང་རྒྱ་མིའི་དངོས་ཟོག་ཉོས་འབབ་མ་གནས་རོབ་བརྩིས་ཧིན་སྒོར་དུང་ཕྱུར་གཅིག་དང། བྱེ་བ་བརྒྱད། ས་ཡ་དྲུག །བརྒྱད་འབུམ་བདུན་ཁྲི་དགུ་སྟོང་ཙམ་དགྲ་བོ་རྒྱ་མིར་དཔལ་འབྱོར་ཞལ་འདེབས་ཕུལ་ཡོད་གཤིས། དེ་ནི་ང་ཚོས་དགའ་བོའ་ིངང་ནས་རྒྱ་དམར་ལ་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་བྱས་པ་མ་ཡིན་ཡང། ཐོས་རྒྱ་དང་མཐོང་རྒྱ་ཆུང་བའི་ཐོག་བསམ་བློའ་གནས་ཚད་དམའི་བའི་རྐྱེན་གྱིས་ཡིན་པ་གོང་གསལ་ལོ་རྒྱུན་དེའི་རིང་ང་ཚོས་རང་རེའི་བཙན་བྱོལ་གཞུང་ལ་བོད་མིའི་རྒྱལ་གཅེས་མ་དངུལ་ཕུལ་འབྱོར་ཁྱོན་བསྡོམས་ཧིན་སྒོར་ ༣༠༦༤༡༣༧ ཡ་ས་གསུམ་ཙམ་ལས་བྱུང་མེད་པ་དེ་ནས་ར་འཕྲོད་ཀྱི་འདུག །ཕར་ཕྱོགས་དགྲ་བོས་བཙན་དབང་ཐོག་ནས་རང་གི་ལུང་པ་འཕྲོག །ཕ་མ་སྤུན་མཆེད་རྣམས་འཛིན་བཟུང་གིས་

250 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

དམར་བསད་བཏང། རྩ་ཆེའི་ཆོས་དང་རིག་གཞུང་རྩ་མེད་དུ་བཏང། བོད་ཀྱི་རང་བྱུང་གཏེར་ཁ་སོགས་རྒྱུ་ནོར་ལོངས་སྤྱོད་ཚང་མ་བརྐུས། བོད་ཀྱི་བདག་པོ་བོད་མི་རྣམས་རང་ཡུལ་དུ་སྤྲང་པོ་ཁྱུ་གཅིག་བཟོས་ཡོད་པར་མ་ཟད། ཐ་ན་རྒྱ་གར་ནས་བོད་དུ་གཉེན་འཕྲད་དུ་འགྲོ་མཁན་ཚོར་ང་ཚོའི་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་སྐྱབས་གནས་དབུ་འཁྲིད་༸གོང་ས་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་པར་དེ་ཡང་གཅིག་ལས་འཁྱེར་དུ་མི་བཅུག་པ་སྡང་བསུན་དང། ངོ་སོ། སྡུག་ཡུས་བཤད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ཚུར་ཕྱོགས་དེར་ང་ཚོས་རང་ལ་བཀྲིན་ཆེ་བའི་གནས་ཚང་རྒྱ་གར་དང། བལ་ཡུལ་གཞུང་གི་ཡུལ་ཁྲིམས་དང་འགལ་ཏེ་རྒྱ་མིའི་དངོས་ཟོག་ནག་ཚོང་བྱས་ཏེ་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་སོ་སོའ་གནས་ཚང་ལ་གནོད་ཚབས་ཆེ་བའི་བྱ་སྤྱོད་དང། གཉིས་ནས་དགྲ་བོའི་ིདཔལ་འབྱོར་ལ་རོགས་རམ་བྱས་པ་དེས་བོད་བསྟན་སྲིད་མི་རིགས་ཀྱི་རང་དབང་གི་རྩ་དོན་ལ་གནོད་སྐྱོན་ཆགས་ཀྱི་ཡོད་རེད།
ང་ཚོས་སོ་སོ་རང་ཉིད་ཀྱི་མགོ་ལ་མཚོན་བྱ་གཞུ་ཆེད་ཀྱི་མཚོན་བྱའི་འགྲོ་སོང་བོད་མི་རང་ཉིད་ཀྱིས་དགྲ་བོར་སྤྲོད་ཀྱི་ཡོད་པ་མ་རེད་དམ། གཅིག་བྱས་ན་ད་རིང་ཁྱེད་རང་གིས་ཉོས་པའི་རྒྱ་མིའི་སྒོ་ལྕགས་ཀྱི་རིན་འབབ་དེ་སང་ཉིན་ཁྱེད་རང་གི་ཕ་མ་སྤུན་མཆེད་སོགས་དགའ་བོ་ཉེ་པོ་ཞིག་གི་མགོ་ལ་བརྒྱབ་རྒྱུའི་མེ་མདའི་མདེའུ་དེའི་རིན་འབབ་ཡིན་སྲིད་ཀྱི་མ་རེད་དམ། ད་དུང་ང་ཚོས་སྣང་ཆུང་བྱས་ནས་རང་གི་དགྲ་བོར་མུ་མཐུད་དཔལ་འབྱོར་གྱི་ཞལ་འདེབས་ཕུལ་གྱི་ཡིན་ནམ། མགོ་མ་འཚོས་ཀྱི་གནས་ཚུལ་འདི་ཚོའི་རྐྱེན་རྩ་རང་རེའི་བསམ་བློར་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་དྲག་ཆས་མ་བྱུང་བའི་སྐྱོན་མིན་ནམ། དགོངས་པ་ཡག་པོ་ཞིག་བཞེས་དང།
བོད་ནང་ཡོད་པའི་བོད་མི་ཚོ་ད་ལྟའི་ཆར་རྒྱ་མིའི་དངོས་ཆས་བེད་སྤྱོད་མ་བྱེད་ཐབས་རེད། བོད་ནས་གཉེན་འཕྲད་དུ་ཡོང་མཁན་ཚོར་རྒྱ་མིའི་གནག་སེམས་དང་ངན་བྱུས་ཀྱིས་དངུལ་རྐྱང་བོད་ཀྱི་ས་མཚམས་ནས་བལ་ཡུལ་རྒྱལ་སའི་བར་

ཟུར་འཛར་ ༣ 251

ལྡང་ངེས་ཀྱི་དངུལ་ཞིག་འཁྱེར་ཆོག་གི་མེད་སྟབས། རྒྱ་མིའི་དངོས་ཆས་མ་འཁྱེར་བར་གཞན་གང་ཡང་འཁྱེར་རྒྱུ་མེད་ཀྱང། རྒྱ་མིའི་དངོས་ཟོག་ཁྱོན་ཆེ་འཁྱེར་ཡོང་རྒྱུ་རིམ་པས་ཇེ་ཉུང་དུ་འགྲོ་བའི་རེ་བ་ཞུ་གི་ཡོད་ལ། རྒྱ་མིའི་གདུག་རྩུབ་འོག་ཏུ་གནས་པའི་ཉམས་མྱོང་ཡོད་པའི་མི་ཞིག་ཡིན་ཙང་དགོངས་པ་ཆེ་བཞེས་གནང་གི་རེད་བསམ་པའི་ཡིད་ཆེས་ཀྱང་ཡོད།
རྒྱ་གར་ནས་བོད་ནང་གཉེན་འཕྲད་འགྲོ་མི་རྣམས་ནས་ཕྱིར་ལོག་སྐབས་རྒྱ་མིའི་དངོས་ཟོག་ཁྱོན་ཆེ་འཁྱེར་ཡོང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་གང་ཡང་མཐོང་གི་མི་འདུག །ང་ཚོ་བོད་ནས་ཐོག་མར་རང་རང་སོ་སོའ་ཕོར་པ་ཙམ་ཡང་འཁྱེར་ ིརྒྱུ་མེད་པར་བཙན་བྱོལ་དུ་སླེབས་སྐབས་ལོ་རྒྱུན་མང་པོ་ཞིག་གི་རིང་འཚོ་བའི་གནས་སྟངས་ཧ་ཅང་མཐའ་ཞན་པའི་སྐབས་དེར་ང་ཚོས་རྒྱ་མིའི་དངོས་ཆས་མེད་ནས་ཁུངས་འཁྱོལ་ནས་བསྡད་ཐུབ་པ་ཞིག་ལ་ད་ཆ་རྒྱ་གར་ནང་དངོས་ཆས་སོགས་གང་ཅིའི་ཡར་རྒྱས། ལྷག་པར་ང་ཚོའི་དཔལ་འབྱོར་གནས་སྟངས་ཀྱང་ཡར་རྒྱས་འགྲོ་བཞིན་པའི་དུས་སྐབས་ལ་ང་ཚོས་རྒྱ་མིའི་དངོས་ཆས་མེད་པར་སྡོད་མི་ཐུབ་པ་གང་འདུག །ཕྱི་མིའི་བལྟ་ཚུལ་ལའང་མཛེས་པོ་འདུག་གམ། དགོངས་པ་བཞེས་དང།
དེ་བཞིན་ང་ཚོ་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་ནང་འཚོ་ཐབས་བརྟན་ཤོས་རུམ་གདན་བཟོ་གྲྭ་དེ་ཡིན་པ་དང། རུམ་གདན་ཐོན་སྐྱེད་མང་ཆེ་བ་ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྲུ་ཁག་ཏུ་ཕྱིར་ཚོང་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་ཀྱང། ད་ཆ་རྒྱ་མིས་ང་ཚོའི་རུམ་གདན་གྱི་རི་མོ་དང། ཚོན་སྣ་སྤེལ་སྟངས་སོགས་གཅིག་གྱུར་དམིགས་བསལ་བཟོས་ཏེ་གང་ལྟར་རུམ་གདན་ཁྱོན་ཆེ་ཆེད་མངགས་རིན་འབབ་ཕྱེད་བཅགས་ཀྱིས་ཕྱི་རྒྱལ་ཡུལ་གྲུ་ཁག་ཏུ་ཚོང་བསྒྱུར་བྱས་ཏེ་ང་ཚོའི་འཚོ་ཐབས་ལ་གནོད་སྐྱོན་གཏོང་གང་ཐུབ་ཅི་ཐུབ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་རེད། ད་དུང་ང་ཚོས་རྒྱ་མིར་ཁེ་བཟང་སྤྲོད་འདོད་འདུག་གམ།

252 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ང་ཚོས་ཞོགས་པ་ལངས་ནས་རྒྱ་མིའི་སོ་འཁྲུ་ཡིས་སོ་འཁྲུས། རྒྱ་མིའི་གདོང་ཕྱིས་ཀྱི་གདོང་ཕྱིས། རྒྱ་མིའི་ཇ་དམ་ནང་ནས་ཇ་བཏུང། རྒྱ་མིའི་དཀར་ཡོལ་ནང་ཁ་ལག་བཟས། རྒྱ་མིའི་གྱོན་ཆས་དང་ལྷམ་གྱོན། མཚན་མོ་ཉལ་དུས་སྔས་ལ་རྒྱ་མིའི་སྔས་ཤ བ་དང། ཤོད་ལ་རྒྱ་མིའི་གདན་ཁེབ་བཏིང། སྟེང་ལ་རྒྱ་མིའི་ཕོ་ཁེབས་དང་ཀམ་པ་ལི་གྱོན་པ་དེས་ཕྱོགས་གཅིག་ནས་རྒྱ་མིའི་དཔལ་འབྱོར་ལ་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་དང། ང་རང་ཚོ་བོད་མི་རང་གི་ལག་ཤེས་ཐོན་སྐྱེད་ཀྱི་ཚོང་ལམ་བཀག།ཕྱོགས་གཞན་ཞིག་ནས་རང་རེར་དོན་དམ་ཤ་ཚ་ཡོད་པའི་གནས་ཚང་རྒྱ་གར་དང་བལ་ཡུལ་གྱི་མི་རིགས་རྣམས་ཀྱི་སེམས་ནང་མི་དགའ་མི་སྐྱིད་པའི་ལས་ཀ་ཞིག་བྱེད་ཀྱི་མེད་དམ། ལོ་འདིར་རྒྱ་གར་གསར་ཤོག་ཆེ་ཁག་འགའ་ཞིག་ནང་བོད་མི་ཚོས་དགྲ་བོ་རྒྱ་མིའི་དངོས་ཟོག་ནག་ཚོང་དང་བེད་སྤྱོད་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང། ལོ་ཁ་ཤས་རྗེས་སུ་བཞུགས་སྒར་དྷ་རམ་ས་ལ་དང། ཀུ་ལུ་མ་ན་ལི་སོགས་རྒྱ་མིའི་གྲོང་ཁྱེར་ཆུང་ཆུང་ཞིག་ཆགས་རྒྱུའི་ཉེན་ཁ་ཡོད་ཚུལ་སྔ་རྗེས་རིམ་པ་ཐོན་ཡོད་པར་མ་ཟད། དེའི་སྐོར་ལབ་རྙོག་ཇི་ཆགས་ལའང་དགོངས་པ་བཞེས་དགོས། གནས་ཚུལ་འདི་དག་ལ་བརྟེན་ནས་རྒྱ་གར་གྱི་མངའ་སྡེ་ཨ་སམ་ལྟ་བུས་སྲིད་དོན་གྱི་རྙོག་ཟིང་དེ་འདྲ་ཞིག་འདི་ག་དྷ་རམ་ས་ལ་དང། བོད་མིའི་སྡོད་སྒར་གཞན་ལའང་ཆགས་མི་སྲིད་པ་ཞིག་མ་རེད།
དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་གྲོང་ཁྱེར་ཁག་ཏུ་རང་རེའི་བོད་མིའི་ཟ་ཁང་མང་དག་ཅིག་རྒྱ་མིའི་ཟ་ཁང་གི་མིང་ཐོག་དེབ་སྐྱེལ་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དང། གཞུང་འབྲེལ་ཟ་ཁང་གིས་གཙོས་པའི་ཟ་ཁང་ཕལ་ཆེ་བའི་ནང་ཁ་ལག་མང་དག་རྒྱ་མིའི་ཁ་ལག་གི་མིང་ཐོག་ཚོང་བསྒྱུར་བྱེད་ཀྱི་ཡོད་པ་དེ་དག་ཀྱང་ཤར་ཕྱོགས་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་ཁ་ལག་ཅེས་མིང་བཏགས་ཏེ་འཚོང་བསྒྱུར་བྱས་ན་མ་འགྲིག་པ་ཨེ་ཡོད། དེའི་ཐོག་ལའང་འབྲེལ་ཡོད་ཁུངས་སོ་སོ་ནས་དགོངས་པ་བསྐྱར་བཞེས་གནང་འོས་གནང་སྐྱོང་ཞུ།

ཟུར་འཛར་ ༣ 253

དགྲ་བོ་རྒྱ་དམར་གྱི་དཔལ་འབྱོར་བཙན་འཛུལ་ལ་ངོ་རྒོལ་མུ་མཐུད་བྱ་རྒྱུ་ནི་རང་རེ་བོད་རིགས་ཚང་མའི་ལས་འགན་ཡིན་ཞིང། ད་ལམ་གྱི་ལས་འགུལ་འདི་བཞིན་མཇུག་སྐྱོང་ཐུབ་མིན་མང་ཚོགས་ཀྱི་རྒྱབ་སྐྱོར་ལ་རག་ལུས་སྟབས་ཚང་མས་དགོངས་པ་གཏིང་ཟབ་བཞེས་གནང་ཡོང་བའི་འབོད་བསྐུལ་དང། ང་ཚོའི་ངོས་ནས་ད་ནས་བཟུང་རྒྱ་མིའི་དངོས་ཟོག་སྣེ་གཅིག་ཀྱང་ཉོ་ཚོང་བེད་གསུམ་མི་བྱེད་རྒྱུའི་དམ་བཅའ་གཙང་འབུལ་ཞུ་རྒྱུ་བཅས། གུས་ཕྲན་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་དང། (ཨ་ཏི་ཤ་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས།) ངག་དབང་ཆོས་འཕེལ། བསམ་འཕེལ། (ཐུབ་བསྟན་བསམ་འཕེལ།) དངོས་གྲུབ། (འབྲོང་ཆུང་དངོས་གྲུབ།) ལྷ་བཟང་ཚེ་རིང། འགྱུར་མེད་རྡོ་རྗེ། བློ་བཟང་ཚུལ་ཁྲིམས། (Uncle) ཚེ་དབང་ཕུན་ཚོགས་ཐུན་མོང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༣ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༢༦ ལ།

ཟུར་འཛར་ ༤
V

༄༅། །དཔལ་ལྡན་མི་དབང་བཀའ་བློན་རྣམ་པ་ལྷན་རྒྱས་མཆོག་གི་ཞབས་དྲུང་དུ།

སྙན་ཞུ་ཁག་གསུམ་སྔོན་ཕུལ་ཕྱག་སོན་མཆིས་ཤག།བར་དེར་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གཞུང་ནས་ཁ་དཔར་འབྱོར་གསལ། གཟིགས་བསྐོར་ཚོགས་པའི་འཆར་གཞི་ནང་གསལ་མཚོ་སྔོན་ཁུལ་དེར་ཕེབས་ཡུལ་ས་གནས་ཁག་མང་ལ་བརྟེན་གྲ་སྒྲིག་ཞུ་རྒྱུ། འཁོར་མིན་ལ་ཉུང་མཐར་ཉིན་བཅུ་སྐོར་ཕེབས་འགྱང་གནང་དགོས་གསལ་བ་ལྟར། དེའི་རིང་ས་གནས་ཉེ་འཁོར་སྤྲོ་སྐྱིད་ཁང་ཞིག་ཏུ་ངལ་གསོ་བྱེད་དང། ཡང་ན་རི་བོ་རྩེ་ལྔར་གནས་སྐོར་ཕེབས་རྒྱུ་ཇི་འགབས་འདོད་འདེམས་བྱས་འཐུས་ཟེར་བ་ལྟར་ཚོགས་མི་མང་མོས་རི་བོ་རྩེ་ལྔར་བསྐྱོད་གཏན་འཁེལ་ཏེ་ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༢༨ ཉིན་པི་ཅིན་ནས་ཐོན་ཏེ། ཟླ་ ༧ ཚེས་༦ སྔ་དྲོའ་ཚོུད་ ༨ ཐོག་ཕྱིར་ ིའཁོར་བྱུང་ཞིང། སྐབས་དེར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའ་འཁྲུངས་སྐར་ ིདུས་ཆེན་འཁེལ་བར་གུས་འདུད་དང་རྟེན་འབྲེལ་ཞུ་བའི་ཆེད་དུ་པི་ཅིན་ཟི་ཁྲོན་ཕན་ཏན་ (ཟ་ཁང་) དུ་ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་ཐུན་མོང་ནས་གཞུང་འབྲེལ་གསོལ་སྟོན་ཞིག་གྲ་སྒྲིག་ཞུས་ཏེ་མགྲོན་ཕེབས་ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་དང་ཕུན་དབང། ཐབས་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའུ་ཡི་པུ་ཀྲང་ཅང་ཕིན། མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཀྲུ་རེན་གཞོན་པ་རིན། ཐབས་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་ཅུ་གཉིས་པའི་ཅུས་ཀྲང་ཟུང་ཡིན་ཐིང། ཅུས་ཀྲང་གཞོན་པ་རླིས་ཛོག་མིན་གཞན་ཡང་འབྲེལ་ཡོད་ལས་བྱེད། ང་ཕོད་བོད་ཕེབས་ཟིན་པའི་སྐུ་ཚབ་ཏུ་ཁོང་གི་བུ་མོ་ཆོས་ཉིད་དང། སྤོམ་མདའ་བུ་

256 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

འཇིགས་མེད་སོགས་སྒྲོགས་ཁག་གསུམ་ལ་མི་གྲངས་ ༣༠ འདུག་པའི་གསོལ་སྟོན་ལ་ཐོག་མར་མགྲོན་བདག་ཚོགས་གཙོ་ཀུན་གླིང་ནས་ང་ཚོ་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པར་ཀྲུང་དབྱངས་ནས་ད་ཕན་སྣེ་ལེན་ཟབ་རྒྱས་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་དང། ལྷག་པར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའ་སྐུའི་འཁྲུངས་སྐར་གྱི་དུས་སྐབས་ ིལ་རྟེན་འབྲེལ་ཞུ་ཆེད་གསོལ་སྟོན་མགྲོན་ཕེབས་རྣམ་པར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུས་པར། ཅང་ཕིན་ནས་སྙིང་དོན་གསུང་བཤད་ལ་༸སྐྱབས་མགོན་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུའི་འཁྲུངས་སྐར་ལ་རྟེན་འབྲེལ་ཞུས་པ་དང་སྦྲགས་ཁོང་གི་ཐུགས་བཞེད་ལྷུན་འགྲུབ་ཡོང་བའི་སྨོན་ལམ་ཞུ་ཚུལ་དང། དེ་རྗེས་ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གསུང་བཤད་ཟབ་རྒྱས། ཕུན་དབང་ནས་ཀུན་གཟིགས་རིན་པོ་ཆེའི་གསུང་བཤད་ལ་མོས་མཐུན་ཡོད་ཞེས་གསུངས་པ་སོགས་གང་ལྟར་ཕན་ཚུན་རྣམ་འགྱུར་སྟོན་སྟངས་ཀྱི་རྣམ་པ་གང་ལེགས་ཐོག་ནས། དགྲ་ཕྱོགས་ཀྱི་མདུན་སར་མངོན་མཚན་ཅན་གྱི་འཁྲུངས་སྐར་གྱི་གསལ་བསྒྲགས་སྤེལ་ཐུབ་པ་ནི་སྲིད་དོན་གྱི་རྒྱལ་ཁའི་ཐོག་ནས་དོན་སྙིང་སྲིད་དོན་གྱི་རྒྱལ་ཁའི་མདུན་ཕྱོགས་སུ་གྱུར་སོང་སྙམ་པ་བྱུང། ད་ནི་ང་ཚོ་ཚོགས་མི་རྣམས་ཕྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༢ ཉིན་མོའ་ཚོུད་ ༡ ལ་གནམ་ ིཐོག་ཤིའི་རྔན་དུ་ཐོན་གཏན་དང་དེ་ནས་ས་གནས་སོ་སོར་བལྟ་བསྐོར་རིམ་བརྒྱུད་ཀྱི་ཟི་ལིང་དུ་བསྐྱོད་གཏན། དེ་ནས་ཞིང་ཆེན་ནས་ཁུལ་དེའི་ས་ཁུལ་ལ་བསྐྱོད་ཕྱོགས་ས་གནས་ཀྱི་གོ་སྒྲིག་དང་བསྟུན་བསྐྱོད་རྩིས་ཡིན་པ་བཅས་དེ་དོན་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་སྙན་ཞུ་གནང་སྐྱོང་ཡོད་པ་མཁྱེན། པི་ཅིན་ཤིའི་ཡོན་ཕན་ཏན་ནས་བལྟ་བསྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་ ༤ པའི་ཚོགས་གཙོ་བཀའ་ཟུར་ཀུན་གླིང་ཅན་ཚོགས་མི་ཐུན་མོང་ནས། སྤྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༥ ལ་
ཕུལ།

ཟུར་འཛར་ ༥
V

༄༅། །སྣང་མཐའི་མགོན་པོ་༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་ཆེན་པོའ་༸ཞབས་པད་གསེར་ཁྲི་མངོན་མཐོའི་དྲུང་དུ། ིགུས་འབངས་བལྟ་བསྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་ཐུན་མོང་ནས་ཕྱག་བཅས་ཞུ་གསོལ། མགོན་པོ་གང་ཉིད་བདག་སོགས་བསྟན་འགྲོ་སྤྱི་སྒོས་ཀྱི་དོན་དུ་སྐུའི་མཚན་དཔེ་གསལ་ལེར་འཚོ་གཞེས་ཡོད་པ་ནི་བཀྲིན་གྱི་གཞལ་ཟླར་གྱུར།
གུས་ཚོ་ཚོགས་མི་རྣམས་པེ་ཅིང་ནས་ཡར་ལམ་ཤིའི་རྔན་དུ་བོད་ལྗོངས་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་དང་དགོན་སྡེ་ཁག་སོགས་སྔར་གྱི་རྟེན་རྙིང་རྣམས་མཇལ་བ་དང། ཡུལ་སྡེ་ཁག་ལ་བལྟ་བསྐོར་ཟིན་ཏེ། ལན་ཀྲུའུ་བརྒྱུད་ཟི་ལིང་དུ་བདེ་འབྱོར་གྱིས་ཞིང་ཆེན་ཁུལ་གྱི་ཡུལ་གྲུ་རྣམས་ལ་བལྟ་བསྐོར་ཞུ་བྱ་གང་ཅིར་རང་བློར་མི་འཚམས་པའི་འགལ་རྐྱེན་ཡང་ཡང་ཕྲད་ཀྱང་མགོན་པོ་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་སྙིང་གི་བདུད་རྩི་སྤྱི་བོར་ནོད་དེ་མཐུན་ལམ་ཐབས་མཁས་གང་ཅིའི་སྒོ་ནས་དེང་སྐབས་ཡུལ་གྲུ་སོ་སོར་བལྟ་བསྐོར་ལ་བསྐྱོད་བཞིན་པ་ཡིན།
༸སྐྱབས་མགོན་མཆོག་གི་བཀའ་དགོངས་ལྟར་ཧོང་ཀོང་དུ་ཡོད་པའི་པར་ཆས་དེའི་སྐོར་འབུལ་ཐུབ་ཞུ་རྒྱུའི་སྐོར་ལ་ཨ་ལགས་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་ནས་བསྐུལ་ལྕག་ཡང་ཡང་གནང་འདུག་པ་ལྟར་དགའ་སྤྲོའ་ངང་ནས་འབུལ་བར་སེམས་ ིཀྱང། པར་ཆས་ཀྱི་འགན་ཁུར་འདི་གའི་ཚོགས་མི་ལས་བྱེད་བསམ་འཕེལ་ལགས་ལ་དྲིས་སྐབས་པར་ཆས་དེ་བཞིན་རྒྱ་གར་ནས་ཚུར་འཁྱེར་ཡོང་སྐབས་གནམ་ཐང་ཞིབ་བཤེར་ཁང་ནས་པར་ཆས་ཀྱི་མིང་དང། ཨང་གྲངས་སོགས་ལོ་རྒྱུས་ཚང་མ་

258 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཁོ་རང་གི་ཕྱི་བསྐྱོད་ལག་འཁྱེར་ཐོག་ཏུ་བྲིས་ཡོད་པར་བརྟེན་ཕྱིར་བསྐྱོད་སྐབས་མཉམ་འཁྱེར་བྱ་རྒྱུ་མེད་ཚེ་སྤྱི་སྲོལ་ཁྲིམས་ལུགས་ལྟར་ཚོང་ཁྲལ་ལྡབ་སྤྲོད་དགོས་པ་དངོས་འབྲེལ་ལ་དེའི་སྐོར་ཁྲིམས་སྲོལ་གནས་ལུགས་རྣམས་སྐུ་ཞབས་ལམ་བྲག་རིན་པོ་ཆེ་ནས་གསལ་པོར་མཁྱེན་རྟོགས་ཡོད་པ་ལྟར་དཀའ་རྙོག་ཡོང་གཞིར་བརྟེན་ད་ལམ་འབུལ་ཐབས་ཡེ་ནས་མ་གྱུར་པ་དབྱིངས་འགལ་ཅིས་ཀྱང་མི་བཞེས་པ་ཞུ་རྒྱུ།
སླད་མར་དུ་མགོན་པོ་གང་ཉིད་བདག་ཅག་སྐྱེ་དམན་གདུལ་བྱ་རྣམས་ཀྱི་མགོན་དུ་༧ཞབས་ཟུང་བསྐལ་བརྒྱར་བརྟན་པ་ཞེས་གསོལ་བ་རྩེ་གཅིག་ཏུ་འདེབས་པ་ལགས། བལྟ་བསྐོར་སྐུ་ཚབ་བཞི་པའི་ཚོགས་མི་ཐུན་མོང་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༢ ཉིན་ཕུལ།

ཟུར་འཛར་ ༦
V

༄༅། །དཔལ་ལྡན་མི་དབང་བཀའ་བློན་རྣམ་པ་ལྷན་རྒྱས་མཆོག་གི་ཞབས་དྲུང་དུ། ཆེད་གསོལ། བར་དེར་ཞུ་སྙན་ཅུང་ཟད་དུས་འགྱངས་སོང་རྐྱེན་ནི། ང་ཚོ་ཚོགས་མི་རྣམས་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་ཁུལ་གྱི་ས་གནས་ཡས་མས་སུ་བལྟ་བསྐོར་དུ་བསྐྱོད་བྲེལ་གྱིས་གནས་ཚུལ་འཕྲལ་འཕྲལ་འབུལ་ཐུབ་མ་སོང།
ང་ཚོ་པེ་ཅིང་ནས་འཐོན་ཁའི་སྔ་ཉིན་དུ་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་པུའུ་གི་ཀྲང་ཅུས་ཀྲང་དང། མི་རིགས་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སུང་ཅུས་ཀྲང་གཉིས་ནས་བརྗོད་གསལ། དོན་ཚན་དང་པོ། ཁྱེད་ཚོ་སང་ཉིན་བལྟ་བསྐོར་ལ་འཐོན་ཕེབས་གནང་རྒྱུར་ཕེབས་ལམ་བདེ་བགྲོད་ཡོང་སྨོན་དང། ས་གནས་སུ་ཕེབས་མཚམས་གཟིགས་བསྐོར་གནང་ཕྱོགས་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་འགན་ཁུར་བས་འཆར་བཀོད་ཟིན་དོན་ལ་གོ་བསྡུར་གནང་དགོས།
དོན་ཚན་གཉིས་པ། ཁྱེད་ཚོས་མཉམ་འཁྱེར་ཏཱ་ལའི་བླ་མའི་སྐུ་པར་ཁྱོན་ཆེ་ཡོད་པ་དེ་རྣམས་ང་ཚོ་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་སྲིད་དོན་ཐོག་ནས་མང་ཚོགས་ལ་འགྲེམས་སྤྲོད་མི་ཆོག་པ་ཞིག་ཡིན་སྟབས། དེ་དོན་དོ་སྣང་གིས་ཉམས་བཞེས་གནང་དགོས། དོན་ཚན་གསུམ་པ། ཁྱེད་ཚོས་བྱིན་རྟེན་ཁྱོན་ཆེ་བསྣམས་པ་དེ་ཡང་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་རྩ་ཁྲིམས་ནང་གསལ་སྨན་རིགས་ཀྱི་ནུས་པས་མང་ཚོགས་ཀྱི་འཕྲོད་བསྟེན་ལ་ཕན་མེད་གནོད་རྐྱེན་དུ་གྱུར་པ་གཞུང་འབྲེལ་སྨན་པས་བརྟག་དཔྱད་མ་བྱས་པར་རང་སྣང་གིས་འགྲེམས་མི་ཆོག་པ་ཡིན་སྟབས་དེ་ཡང་སྤྲོད་ཐབས་མེད་པ་གནང་དགོས་སོགས་དབུས་གཞུང་མཐོ་རིམ་ནས་ཐད་ཀར་བཀའ་འགོད་ལྟ་བུས་བརྗོད་

260 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

རྙོག་ལ་ཚོགས་མི་ཚང་མས་ཐད་ཀར་ལན་འདེབས་བྱས་པར་མཐའ་དོན་ད་ཉིན་འདི་ཙམ་ལ་མཚམས་འཇོག་ཅེས་དགོང་དྲོའ་དགའི་སྐྱེལ་གྱི་གསོལ་སྟོན་ཕུལ་སོང། ང་ཚོ་པེ་ཅིང་ནས་ཡར་ལམ་ཧྲན་ཤིས་ཞིང་ཆེན་ཁོངས་ཤིའི་རྔན་བོད་ལྗོངས་མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་དང་དགོན་སྡེ་ཁག་སོགས་ལ་བལྟ་བསྐོར་ཟིན་ཏེ། དེ་ནས་མཚོ་སྔོན་ས་གནས་སུ་འབྱོར་མཚམས་ཞིང་ཆེན་གཞུང་གི་འགན་ཁུར་ལས་བྱེད་དང། དབུས་གཞུང་ནས་ཆེད་བཏང་འགན་ཁུར་བ། ང་ཚོ་ཚོགས་མི་རྣམས་ཚོགས་འཛོམས་ཐོག་ཏུ་རྙོག་དྲ་མགོ་བོ་གས་དགོས་པ་ཐེངས་གཉིས་བྱུང་སོང། དང་པོ། ས་གནས་སུ་བལྟ་བསྐོར་བསྐྱོད་ཡུལ་རང་གཞུང་ནས་འཆར་གཞི་སྔོན་སྩལ་ལ་མི་གནས་པའི་ས་གནས་ཉུང་སྐྱོན་ལ་དུས་ཚོད་དང་ཉིན་གྲངས་ཡང་སྤར་དགོས་སྐོར། གཉིས་པ། སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་འགྲེམས་སྤྲོད་མི་ཆོག་པ་སོགས་ལ་མཐའ་མ་འགལ་ཟླར་འགྱུར་ཉེའི་མཚམས་སུ་གྱར་ཡང། རང་གཞུང་བཀའ་མངགས་སྙིང་དོན་དང་༸ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་སོགས་ཉེ་ལྟོས་རྣམས་ནས་མདུན་ཕྱོགས་སུ་མིག་རྒྱང་རིང་པོར་བལྟས་ཏེ་མཐུན་ལམ་ཇེ་ཉེར་གཏོང་བ་ལས། འགལ་ཟླར་འགྱུར་གཞིར་མ་ཡོང་བ་བྱ་དགོས་ནན་གསུངས་ཀྱི་དགོངས་གཞི་གཙོར་བཏོན་གྱིས་མཐའ་མ་བལྟ་བསྐོར་བསྐྱོད་ཡུལ་ཟི་ལིང་ཉེ་འཁོར་དགོན་ཁག་དང། བཟོ་གྲྭ མི་རིགས་སློབ་གྲྭ་པར་སྐྲུན་ཁང་སོགས་ལ་ཉིན་གྲངས་བདུན་དང། དེ་ནས་རེབ་གོང་ཐོན་རིང་རྫོང་ཁུལ་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་ཉིན་བཞི། ཡར་ལམ་༸ཀུན་གཟིགས་རིན་པོ་ཆེའི་འཁྲུངས་ཁང་དང། སྟག་འཚེར་སོགས་སུ་བསྐྱོད་ནས་ཕྱི་ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་ཟི་ལིང་དུ་ཕྱིར་འཁོར་ཟིན་པ་ཡིན།
དེ་ནས་ཆབ་ཆ་བརྒྱུད་སྐྱེ་མདོ་ཁུལ་གྱི་དགོན་སྡེ་ཁག་ལ་ཉིན་བརྒྱད་དང། མཚོ་ལྷོ་ཁུལ་ཉིན་གྲངས་བདུན་སྐོར་བཅས་གང་ལྟར་ཉིན་གྲངས་སུམ་ཅུ་ནང་ཚུད་མཚོ་སྔོན་ཁུལ་གྱི་བལྟ་བསྐོར་ཟིན་པ་བྱས་ཏེ། ཕྱི་ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡༤ ནས་ཀན་སུའུ་

ཟུར་འཛར་ ༦ 261

ཁུལ་ཉིན་བཅོ་ལྔ་སྐོར་གྱི་བལྟ་བསྐོར་བྱས་ཏེ་དེ་ནས་པེ་ཅིང་དུ་ཕྱི་འཁོར་ཕྱིར་ལོག་བྱ་རྒྱུ། པེ་ཅིང་དུ་ཀྲུང་དབྱང་འགོ་ཁྲིད་མཇལ་འཛོམས་ཀྱིས་བལྟ་བསྐོར་མཇུག་བསྡོམས་དང། ཕན་ཚུན་བསམ་ཚུལ་གོ་བསྡུར་སོགས་ཉིན་གྲངས་ཇི་འགོར་ངེས་གཏན་མ་འཁེལ་བ་བཅས་རོབ་བསྡུས་ཀྱི་ཞུ་སྙན་ལགས་ན། དེ་ལྷག་འདི་ཕྱོགས་ཀྱི་ནུས་པས་གཞན་དབང་བཙན་ཤ གས་ལ་བསྒྱུར་བཅོས་རྒྱས་སྤྲོས་ཡུན་འགྱངས་ཞུ་ཐབས་ནམ་ཡང་མ་མཆིས་ན་དེ་དོན་ཞུ་བྱའི་ནང་སློབ་སྤྱི་སྩལ་ཡོད་པ་དང། ཕྲན་ཚོགས་མི་རྣམས་ཀྱི་གཟུགས་གཞིར་རེབ་གོང་ཐུན་རིང་རྫོང་གི་སྨན་ཁང་ནས་རེ་རེ་བཞིན་བརྟག་དཔྱད་ཞིབ་ནན་བྱས་སོང་བ་ཚོགས་མི་བྱིངས་ཀྱི་གཟུགས་གཞི་བདེ་ཐང་དང། ཕྲན་ཚོགས་གཙོ་བཀའ་ཟུར་ཀུན་གླིང་གི་ཁྲག་ཚད་མཐོ་བ་དང། སྙིང་ཁམས་ལ་ཕྲན་བུའི་སྐྱོན་གནས་འདུག་སྟབས་སྐྱེ་དགུ་མདོ་ཁུལ་ས་ཁད་ཧ་ཅང་མཐོ་བ་ཡིན་སྟབས་དེར་མ་ཕྱིན་ན་ཡག་པོ་འདུག་ཅེས་སྨན་པས་ང་ཚོ་མཉམ་བསྐྱོད་ཀྲུང་དབྱང་ཐུན་ཀྲང་པུའུ་གྱི་རན་རིན་ཀྲུའུ་ཀྲང་ལ་བསམ་འཆར་བཤད་འདུག་པ་ལྟར་ཕྲན་དང་རོགས་ཟླ་དྲིལ་བསྒྲགས་རྒན་དྲུང་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་གཉིས་སྐྱེ་མདོར་བསྐྱོད་རྒྱུ་ངང་འཐེན་གྱིས་དེང་སྐབས་ཟི་ལིང་དུ་ངལ་གསོ་བྱས་ནས་བསྡད་ཡོད།
ལྟ་སྐོར་ཚོགས་པ་རྣམས་སྐྱེ་མདོ་ནས་མཚོ་ལྷོ་ཁུལ་དུ་ཕྱི་ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༨ ཉིན་འབྱོར་གཏན་ལ་དེའི་ཁུལ་ས་ཁད་ཧ་ཅང་མཐོ་བ་རང་མིན་སྟབས་ཕྲན་ཟུང་ཟི་ལིང་ནས་མཚོ་ལྷོར་འཐོན་རྩིས་ཡིན་པ་བཅས་དེ་དོན་རྣམ་མངའ་ཆོས་ཀློང་དུ་མངའ་བ་མཁྱེན། ཟི་ལིང་མགྲོན་ཁང་ཆེན་མོ་ནས་བལྟ་བསྐོར་ཐེངས་བཞི་པའི་ཚོགས་གཙོ་བཀའ་ཟུར་ཀུན་གླིང་འོད་རྒྱལ་མཚན་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༢ ལ་ཕུལ།

འབྲེལ་ཡོད་པར་རིས་ཁག་ཅིག 263

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༢༣ ཉིན་ཀླུ་ཆུ་རྡོང་ཁུལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་ཀུན་བདེ་གླིང་འོད་ཟེར་ རྒྱལ་མཚན་མཆོག་དང། ཚོགས་གཞོན་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག།སྤྱི་ཟུར་གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ཚེ་རིང་ལགས་
བཅས་ལ་དགའ་བསུའི་སྣེ་ལེན་ཞུ་བཞིན་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ཉིན་རེབ་གོང་དུ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པ་ཕེབས་བསུ་ཞུ་བཞིན་པ། གཡས་ནས་ ༡ སྤྱི་ཟུར་ཆབ་ཆ་སྐལ་ལྡན་ལགས། ༢ བཀའ་ཟུར་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག ༣ སྤྱི་ཟུར་གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ཚེ་རིང་ལགས།

264 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཞོན་བཀའ་ཟུར་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་བླ་བྲང་བཀྲིས་འཁྱིལ་དུ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་བཞིན་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༢༦ ཉིན་རྒྱ་ནག་པེ་ཅིང་དུ་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མི་རྣམས་ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གི་ལྷན་དུ་ཁོང་གི་གཟིམ་ཤག་མདུན་སྒྲོན་པའི་སྐུ་པར། གྲས་གཡོན་ནས་ ༡ གུས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས། ༢ སྐལ་ལྡན། ༣ ཀུན་བདེ་གླིང་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན། ༤ ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག༥ འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ། ༦ གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ཚེ་རིང།

འབྲེལ་ཡོད་པར་རིས་ཁག་ཅིག 265

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་བླ་བྲང་བཀྲིས་འཁྱིལ་དུ་མཆོད་མཇལ་འགྲོ་སྐབས་གནད་ཡོད་མི་སྣ་ཁག་དང་ལྷན་དུ་སྒྲོན་པའི་འདྲ་པར། གྲལ་གཡོན་ནས་ ༡ ཐུབ་བསྟན་བསམ་འཕེལ། ༢ གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ཚེ་རིང། ༣ ཀུན་བདེ་གླིང་འོད་ཟེར་ རྒྱལ་མཚན། ༤ གུང་ཐང་རིན་པོ་ཆེ། ༥ འཇམ་དབྱངས་བཞད་པ་རིན་པོ་ཆེ། ༦ ཨ་ཕ་ཨ་ལོ། ༧ འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ། ༨ སྐལ་ལྡན། ༩ གུས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༧ ཉིན་འཁྲུངས་གཞིས་སྟག་འཚེར་དུ་༸གོང་ས་མཆོག་སྐུ་འཁྲུངས་སའི་ཁང་ཁུངས་ངོ་
མ་ཡོད་སའི་མདུན་གྱི་པར།

266 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༢༦ པེ་ཅིང་དུ་ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེའི་གཟིམ་ཆུང་དུ་མཇལ་བཅར་སྐབས་གུས་ལ་སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་གནང་བཞིན་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༢༤ ཉིན་པེ་ཅིང་དུ་བཀའ་ཟུར་ང་ཕོད་ངག་དབང་འཇིགས་མེད་དང་ལྷན་ཁོང་གི་གཟིམ་ཤག་མདུན་སྒྲོན་པའི་འདྲ་པར། གྲལ་གཡོན་ནས་ ༡ ཐུབ་བསྟན་བསམ་འཕེལ། ༢ བཀའ་ཟུར་ང་ཕོད་ངག་དབང་
འཇིགས་མེད། ༣ གུས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས།

འབྲེལ་ཡོད་པར་རིས་ཁག་ཅིག 267

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢ ཉིན་སྐུ་ཚབ་རྣམས་རྒྱ་ནག་རི་བོ་རྩེ་ལྔའི་ཤར་རིར་གནས་མཇལ་ཕེབས་སྐབས་ཀྱི་ སྐུ་པར། གྲལ་གཡོན་ནས་ ༡ སྐལ་ལྡན། ༢ ཀུན་བདེ་གླིང་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན། ༣ འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ། ༤ ཐུབ་བསྟན་བསམ་འཕེལ། ༥ གུས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས།

268 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡༩ ཉིན་བླ་བྲང་བཀྲིས་འཁྱིལ་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐབས་གུས་དང་། གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ ཚེ་རིང་ལགས།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡ ཉིན་རྒྱ་ནག་རི་བོ་རྩེ་ལྔར་སྐད་སྒྱུར་བདེ་ཆེན་དབང་འདུས་ལགས་དང་ལྷན།

འབྲེལ་ཡོད་པར་རིས་ཁག་ཅིག 269

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་སྐུ་ཚབ་རྣམས་ཞན་ཡང་དུ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་སྐབས་རྒྱ་མིའི་དཔོན་རིགས་ཚོའི་མཉམ་གྱི་འདྲ་པར། གྲལ་གཡོན་ནས་ ༡ གུས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས། ༢ སྐལ་ལྡན། ༣ འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ།
༤ ཀའོ་ཁྲུའུ་ཀྲང། ༥ ཀུན་བདེ་གླིང་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན། ༦ རན་རིན། ༧ གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ཚེ་རིང།
༨ ཐུབ་བསྟན་བསམ་འཕེལ། ༩ སྐད་སྒྱུར་བདེ་ཆེན་དབང་འདུས།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༧ ཉིན་ཧོང་ཀོང་གི་ཨེ་ཤི་ཡ་མགྲོན་ཁང་ (Asia Hotel) ནང་གུས་ནས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་པར་དང་བྱིན་རྟེན་བྱིན་མདུད་སོགས་བསྡུ་རུབ་རྒྱག་བཞིན་པ།

270 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཁྲི་ཟུར་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་གི་ནང་མིའི་སྐུ་པར། གྲལ་གཡོན་ནས། ༡ སྨན་པ་བུ་བསོད་ནམས་ དཔལ་ལྡན་ལགས་དང། ༢ ལྕམ་སྐུ་ཚེ་རིང་དཔལ་མོ་ལགས། ༣ ཁྲི་ཟུར་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན་མཆོག ༤ བུ་མོ་ཚེ་རིང་དབྱངས་ཅན་ལགས།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ལོར་དཔྱི་ས་ཤང་གི་ཧྲུའུ་ཅི་ (དྲུང་ཆེ་) རྟ་མགྲིན་ཚེ་རིང་ལགས།

སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པའི་ཚོགས་གཙོ་ཁྲི་ཟུར་ཀུན་གླིང་འོད་ཟེར་ རྒྱལ་མཚན་མཆོག་གི་ལོ་རྒྱུས་སྙིང་བསྡུས།
V

༄༅། །བཀའ་བློན་ཁྲི་ཟུར་ཀུན་བདེ་གླིང་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་ནི། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༡༥ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༡༥ ལྷ་ལྡིང་གཟིམས་ཤག་གི་ཞབས་ཞུའི་ལས་ཤག་ཏུ་ཡབ་ལྷ་ལྡིང་གཉེར་པ་བསོད་ནམས་དཔལ་འབྱོར་དང། ཡུམ་ཚེ་དབང་སྒྲོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་འཁྲུངས། དགུང་ལོ་སོན་མཚམས་ལྷ་ས་སྐྱིད་རས་སློབ་གྲྭའི་ནང་ལོ་ ༦ རིང་སློབ་སྦྱོང་གནང། དགུང་ལོ་ ༡༣ ཐོག་སྐྱབས་རྗེ་ཁང་གསར་རྡོ་རྗེ་འཆང་ཆེན་པོའ་ཤག་ཚང་དུ་འབྲས་སྤུངས་སྒོ་མང་གྲྭ་ཚང་གི་ཆོས་སྒོར་ཞུགས། དགུང་ལོ་ ༡༧ ིཐོག་ཀུན་བདེ་གླིང་བླ་བྲང་གི་ཞབས་སྡོད་ཁོངས་ལོ་གཉིས་བཞུགས།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༨ བོད་ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢ ཉིན་ལོ་གསར་མཛད་ཆེན་སྐབས་སུ་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་ཞབས་ཞུའི་ཐོག་མ་གཞུང་ཞབས་རྩེ་དྲུང་གི་ཞབས་སྣེར་འཁོད་དེ་རྩེ་ཡིག་ཚང་གི་ལས་བྱ་དང། རྒྱལ་ཚབ་རིན་པོ་ཆེའི་སྣེ་ཤན་གཞོན་པ། ཚེ་གླིང་དོ་དམ། ཤོད་མགྲོན། རྩེ་མགྲོན་བཅས་ཀྱི་ཕྱག་ལས་གནང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༧ ལོར་སྲིད་སྐྱོང་སྟག་བྲག་རིན་པོ་ཆེ་དང། སྲིད་ཟུར་ར་སྒྲེང་རིན་པོ་ཆེ་གཉིས་ཐུགས་ཁ་མ་མཐུན་པའི་རྐྱེན་ལས་ར་སྒྲེང་ཕྱོགས་གཏོགས་ལ་ཉམས་ཉེས་སུ་འགྱུར་སྟབས་གཞུང་ཞབས་ཕྱིར་འཐེན་གནང་བར་བརྟེན་ཀུན་བདེ་གླིང་བླ་བྲང་ནས་ཁམས་ཕྱོགས་རང་ཁོངས་དཔའ་ཤོད་བླ་བྲང་གི་ཕྱག་མཛོད་ལས་འཁུར་དུ་བསྐོ་གཞག་སྩལ་དོན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༡ ལོར་ཀུན་བདེ་གླིང་ཛ་སག་བསྟན་པ་དབང་ཕྱུག་ལས་འཁུར་དགོངས་ཞུ་གནང་བའི་ཚབ་གསར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཕྱག་

272 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

རྟགས་དགོངས་དོན་བསྐོ་གཞག་སྩལ་ཕེབས་ལྟར་ལྷ་སར་ཆེད་བཅར་ནས་ ༡༩༥༢ ཟླ་ ༡༠ ཚེས་ ༥ ཉིན་ཀུན་བདེ་གླིང་ཕྱག་མཛོད་ཛ་སག་བླ་མའི་ལས་འཁུར་གསར་མཇལ་གནང། ༡༩༥༤ ལོར་བོད་མིའི་ལེགས་བཅོས་སྤྱི་ཚོགས་གསར་འཛུགས་བསྐྱངས་པའི་ཚོགས་འཐུས་མི་འགྲོ་བསྐོ་གཞག་སྩལ་དོན་ཚོགས་འདུའི་འཐུས་མི་དང། རྒྱུན་ལས་ཀྱི་ལས་འཁུར། ༡༩༥༤ ལོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཆིབས་བསྒྱུར་བསྐྱངས་སྐབས་ཕེབས་སྒྲིག་སྤྱི་ཁྱབ་ལས་འགན་ཐོག་ཆིབས་ཞབས་ཁོངས་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་མཛད་བྱུས་གལ་ཆེའི་བཀའ་བསྡུར་མཛད་ཡུལ་བཀའ་བློན་རྣམ་པ་སོགས་གཙོ་འཛིན་མི་གྲངས་ ༡༣ དམིགས་བསལ་ཟུར་བསྐོས་གནང་ཁོངས་སུ་བསྐོ་སྩལ་ལྟར་མཛད་འཁུར་གནང། ༡༩༥༥ ལོར་བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་གྲ་སྒྲིག་ཨུ་ཡོན་ལྷན་ཁང་གི་ཨུ་ཡོན་མིང་བསྐོས་ལྟར་ཕྱག་ལས་གནང། ༡༩༥༦ ལོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་རྒྱ་གར་དུ་གནས་གཟིགས་སུ་ཆིབས་བསྒྱུར་བསྐྱངས་སྐབས་ལྷ་ལྡན་རྒྱལ་ཁབ་ནས་གཞིས་རྩེ་ཚུན་གྱི་ཕེབས་སྒྲིག་དོ་དམ་བསྐོ་སྩལ་ལྟར་ཕྱག་ལས་གནང།
༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་དམར་ནས་༸གོང་ས་མཆོག་རྒྱ་མིའི་དམག་སྒར་དུ་གཟིགས་མོར་གདན་ཞུ་བྱས་རྐྱེན་མི་མང་ནས་བློས་འགན་མ་བཟོད་པར་གཟིགས་མོར་ཆིབས་བསྒྱུར་གནང་རྒྱུའི་བཀའ་བཞེས་ཕྱིར་འཐེན་མཛད་དགོས་གསོལ་འདེབས་ཐོག་སྐུ་ཕྱའི་ཉེན་སྲུང་ཆེད་ཕོ་བྲང་མཐའ་བསྐོར་དུ་སྐུ་སྲུང་དྭངས་བླང་དམག་ཆེད་འཛུགས་དང། ནོར་གླིང་ཕོ་བྲང་དུ་སྐུ་སྲུང་དམག་སྤྱིའི་ཁོངས་འདེམས་བསྐོ་ཞུས་པ་ལྟར་ཐུགས་འགན་བཞེས་པ་དང། སྐབས་དེར་ཀུན་གླིང་བླ་བྲང་གི་ལྡེ་འཆང་སོགས་ལ་བཀའ་བསྡུར་གྱིས་ཀུན་གླིང་བླ་བྲང་གི་རྒྱུ་དངོས་གང་ཡོད་དམག་དོན་བཀའ་བཀོད་ཁང་གི་དགོས་མཁོར་བེད་སྤྱོད་གནང་རྒྱུར་འབུལ་ལམ་ཞུས། ཉིན་རེ་བཞིན་དྲག་གནོན་གྱི་ཉེན་ཁ་ཇི་ཆེར་འགྲོ་བཞིན་པར་བརྟེན་༸གོང་ས་མཆོག་

ཁྲི་ཟུར་ཀུན་གླིང་འོད་ཟེར་རྒྱལ་མཚན་མཆོག་གི་ལོ་རྒྱུས་སྙིང་བསྡུས། 273

ནོར་གླིང་ནས་བཙན་བྱོལ་དུ་ཆིབས་བསྒྱུར་གནང་སྐབས་འཆར་གཞི་བཀོད་སྒྲིག་གི་ཐུགས་འགན་ཚང་མ་མགྲོན་ཆེ་ཕ་ལྷ་བ་དང་དམ་པ་དེ་ཉིད་ནས་བཞེས་ཏེ་༸གོང་ས་མཆོག་དང། སྐུའི་ཡོངས་འཛིན་རྣམ་གཉིས། བཀའ་ཤག ཡབ་གཞིས་སྐུ་འཁོར་སོགས་བརྒྱ་ཕྲག་སྐོར་གྱི་ཆིབས་རྟ་གྲ་སྒྲིག་དང། ཕེབས་ལམ་དུ་སྐུ་སྲུང་བཀོད་སྒྲིག་སོགས་དམ་པ་དེ་ཉིད་ཀྱི་ལས་བགོས་ཐུགས་འགན་རྣམས་འཐུས་ཚང་གནང་ཡོད། རྒྱ་གར་ནང་ཕེབས་རྗེས་བཙན་བྱོལ་བོད་མི་ཁྱོན་ཆེ་རྒྱ་གར་ས་མཚམས་སུ་འབྱོར་གྱི་ཡོད་པར་སྦག་ས་དང། མི་ས་མ་རི་གཉིས་སུ་གསོག་སྒར་འཛུགས་གནང་དང། ཁག་སོ་སོར་གདོང་བསུ་བྱེད་མི་ཆེད་གཏོང་གནང་བར་སྐུ་མཆོག་མི་ས་མ་རིར་ཕེབས་ནས་ཟླ་བ་བཞི་ཙམ་བཞུགས། དེ་རྗེས་བཞུགས་སྒར་མ་སུ་རིར་ཕྱིར་ཕེབས་ཀྱིས་ ༡༩༦༠ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༣ ཉིན་སྔ་འཕྲོས་སློབ་ཕྲུག་གྲངས་ ༥༠ ཐམ་པ་ཡོད་པའི་བོད་ཀྱི་སློབ་གྲྭ་ཞིག་གསར་འཛུགས་བསྐྱངས་པའི་སློབ་སྤྱིའི་ཕྱག་
ལས་གནང།

དེ་ནས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའ་བཞུགས་སྒར་དྷ་རམ་ས་ལར་སྤོ་ ིབཞུགས་རྗེས་རང་གཞུང་ལས་ཁུངས་ཁག་བཀོད་སྒྲིག་བསྐྱངས་པར་ཤེས་རིག་བཀའ་བློན་གྱི་ཕྱག་ལས་འགན་འཁུར་བཞེས་ཆེད་མ་སུ་རི་ནས་དྷ་སར་ཕེབས། དེར་བོད་མི་བཙན་བྱོལ་བའི་བུ་ཕྲུག་ཁྱོན་ཆེ་འབྱོར་གྱི་ཡོད་སྟབས་ཐོག་མར་ཟུར་གསོག་སློབ་ཁག་ལྔ་དང། དེ་རྗེས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་རྒྱ་གར་སྲིད་བློན་ནེ་རུ་དང་མཇལ་འཕྲད་ཀྱིས་བོད་ཕྲུག་ཚོའི་ཤེས་ཡོན་ཐོག་བཀའ་མོལ་བྱུང་རྗེས་གཏན་སློབ་ཁག་ ༧ དང། གཞིས་ཆགས་ས་ཁུལ་ཁག་ལ་ཉིན་མོའ་སློབ་གྲྭ་ཁག་རིམ་བཞིན་གསར་བཙུགས་གནང། རང་རིགས་མཁས་པ་ ིགདན་ཞུས་ཀྱིས་ཀློག་དེབ་གསར་དུ་ཕྱོགས་སྒྲིག་དང། དེང་དུས་དང་མཐུན་པའི་ཤེས་ཡོན་སྤྲོད་ཕྱོགས་ཀྱི་དགེ་རྒན་འོས་སྦྱོང་གསར་འཛུགས་སོགས་མཛད། དེ་

274 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ནས་ཆོས་དོན་བཀའ་བློན་ཐུབ་བསྟན་ནོར་བཟང་དགོངས་ཞུ་གནང་བའི་ཚབ་ཏུ་བསྐོ་གཞག་བྱུང་སྐབས་རིས་མེད་ཆོས་སྡེ་ཁག་ལ་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་ཐོག སྦག་སར་ཡོད་པའི་རིས་མེད་ཆོས་སྒར་རྣམས་བོད་མིའི་གཞིས་ཆགས་ཁག་ནང་གནས་སྤོས་ཀྱིས་ལས་འགན་གནང། དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་མཐོ་རིམ་སློབ་གཉེར་ཁང་ཞིག་དགོས་གལ་༸གོང་ས་མཆོག་ནས་བཀའ་སློབ་སྤྱི་ཕེབས་དགོངས་དོན་ལྟར་འཆར་འགོད་ཀྱིས་རྒྱ་གར་གཞུང་ལ་ཐེངས་མང་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་འབོད་བསྐུལ་ཞུས་མཐར་ཝ་ར་ཎ་སིར་བོད་ཀྱི་ཆེས་མཐོའ་སློབ་གྲྭ་གསར་བཙུགས་ཐུབ་ ིཔ་བྱུང། སྐུ་མཆོག་དྷ་ས་བོད་ཀྱི་སྨན་རྩིས་ཁང་ཡར་རྒྱས་གཏོང་ཕྱོགས་ཐད་ཀྱི་འགན་འཁུར་ཡང་གནང། བཀའ་བློན་ཁྲི་ཟུར་མཆོག་ ༡༩༣༤ བོད་ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢ ཉིན་གཞུང་ཞབས་སུ་ཞུགས་ནས་མི་ལོ་ ༤༢ ཧྲིལ་པོ་ཞབས་ཞུ་གནང་རྗེས་ ༡༩༧༥ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༣ ཉིན་རྒས་ཡོལ་དགོངས་འཁྲོལ་ཐོབ་ནས་ར་རྗེ་པུར་དུ་བཞུགས།

དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ལོར་ཐེངས་བཞི་པའི་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་གནང་སྟེ་རྒྱ་ནག་དང། བོད་ཀྱི་ས་ཁུལ་ཁག་གཅིག་ལ་འཚམས་འདྲི་གཟིགས་སྐོར་དུ་ཕེབས་པ་དང། གཞན་ཡང་རྣམ་ཀུན་གཞུང་གི་ཆབ་སྲིད་མཛད་བྱུས་གལ་ཆེའི་སྐོར་བཀའ་བསྡུར་གནང་སྐབས་མགྲོན་བདྷ་ནམ་བྱུང་ལ་ཕེབས་པ་བཅས་སྐུ་ཚེ་བཟང་མཐར་འཁྱོལ་བ་ཞིག་ཡིན། མཐར་དགུང་ན་སྨིན་ཅིང། སྐུ་ཁམས་བདེ་མིན་ཡུན་རིང་བསྙུན་མནར་གྱིས་སྨན་པ་བསྟེན་གཏུགས་སླད་བཞུགས་སྒར་གངས་སྐྱིད་དུ་བཞུགས་མུར་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༨ ཉིན་དགུང་གྲངས་ ༨༦ ཐོག་སྐུ་ཚེ་འཕེན་པ་རྫོགས་པའི་ཡིད་སྐྱོའ་གནས་ཚུལ་བྱུང། (ི གོང་གསལ་བཀའ་བློན་ཁྲི་ཟུར་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་གི་ལོ་རྒྱུས་འདི་བཞིན། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༧ ལོར་པར་བསྐྲུན་བྱས་པའི་རྒྱུན་མཁོའ་བོད་གནས་ལག་དེབ། ཅེས་པ་ནས་ཟུར་འདོན་གྱིས་ཁ་སྣོན་ཞུས་པ་ཞིག་ཡིནི །)

སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པའི་ཚོགས་གཞོན་བཀའ་ཟུར་ཨ་ལགས་འཇིགས་མེད་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྲུབ་མཆོག་གི་ལོ་རྒྱུས་སྙིང་བསྡུས།
V

༄༅། །བཀའ་ཟུར་ཨ་ལགས་འཇིགས་མེད་འཕྲིན་ལས་ལྷུན་གྲུབ་མཆོག་ནི། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༩ ལོར་མདོ་སྨད་རེབ་གོང་རྒྱལ་པོ་དཔོན་ཚང་དུ་ཡབ་རྡོ་རྗེ་དབང་རྒྱལ་དང། ཡུམ་ཁ་མོ་རྒྱལ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་སྐུ་འཁྲུངས་ཏེ། རེབ་གོང་རོང་པོ་དགོན་ཆེན་གྱི་འཇིགས་མེད་སྤྲུལ་སྐུའི་ཡང་སྲིད་དུ་ངོས་འཛིན་མཛད་པ་བཞིན་དགུང་ལོ་བདུན་ནས་དགོན་ཆེན་དེར་ཡི་གེ་འབྲི་ཀློག་དང། སྙན་སུམ། བསྡུས་གྲྭ་ནས་འགོ་འཛུགས་ཀྱིས་མཚན་ཉིད་རིག་པར་སྦྱང་བརྩོན་ཐོག་མཁས་གྲུབ་ཚད་ལྡན་དུ་མ་ལས་དབང་ལུང་ཁྲིད་གསུམ་གསན་པ་དང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་གཙོ་ཆེ་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང། ཀུན་གཟིགས་པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེ་རྣམ་གཉིས་མཇལ་བཅར། དེ་བཞིན་རྟེན་གནས་ཁྱད་པར་ཅན་མཇལ་བསྐོར་སླད་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་ཕེབས། ༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་དང་བསྟུན་དགའ་ལྡན་བྱང་རྩེ་གྲྭ་ཚང་གི་ཆོས་སྒོར་ཞུགས་ཏེ་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔའི་སློབ་གཉེར་འཕྲོ་སྐྱོང་གནང་མུར།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་དགའ་ལྡན་དུ་༸གོང་ས་མཆོག་གིས་གྲྭ་སྐོར་དམ་བཅའི་མཛད་རིམ་བསྐྱངས་སྐབས། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེས་༸གོང་ས་མཆོག་དགའ་ལྡན་ཚོགས་ཆེན་དུ་ཚོགས་ཕེབས་གདན་ཞུས་ཀྱིས་མཎྜལ་ལྗགས་བཤད་དང་སྦྲགས་༸གོང་ས་མཆོག་ལ་འབུལ་དངོས་དང། དགའ་ལྡན་ཚོགས་ཆེན་དང་བྱང་རྩེ་གྲྭ་ཚང་བཅས་ལ་བསྙེན་བཀུར་རྒྱ་ཆེ་ཞུས་ཡོད།

276 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ཟླ་ ༥ པའི་ནང་འབྲུག་བརྒྱུད་རྒྱ་གར་འཕགས་ཡུལ་དུ་བཙན་བྱོལ་ལ་ཕེབས། ནུབ་སྦང་ག་ལ་མངའ་སྡེའི་ཁོངས་སྦག་སར་ནང་བསྟན་ཤེས་རིག་འཛིན་སྐྱོང་སློབ་གཉེར་ཁང་ཐོས་བསམ་ཐར་འདོད་གླིང་དུ་གདན་ས་སེ་འབྲས་དགའ་གསུམ་གྱི་མཁས་དབང་མཁན་པོ་ལས་ཟུར་དུ་མ་ལས་གཞུང་ཆེན་བཀའ་པོད་ལྔའི་སློབ་གཉེར་མཇུག་སྐྱོང་གནས་མུས་སུ་ཡོད་པ་ནས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༦ ལོར་སྐབས་གསུམ་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སུ་འོས་འདེམས་བྱུང་སྟེ་ལས་འཁུར་བསྐོ་སྩལ་བསྐྱངས་ཏེ་བཞུགས་སྒར་དུ་བཅར། རིམ་བཞིན་སྐབས་བཞི་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་དང། སྐབས་ལྔ་པའི་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པ། སྐབས་དྲུག་པའི་ཚོགས་གཙོ་བཅས་ལ་བསྐོ་སྩལ་བསྐྱངས་པ་བཞིན་ལས་འཁུར་བཞེས་པ་དང་བཅས་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་བཞིའི་ལས་རྒྱུན་ལོ་ ༡༣ རིང་གནང་ཡོད། ཞོར་དུ་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་སྐབས་ལྔ་པའི་འདེམས་བསྐོ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་མི་དང། སྐབས་དྲུག་པའི་དབུས་སྤྱི་ཁྱབ་འདེམས་བསྐོ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གཙོ་འཛིན་དུ་བསྐོ་སྩལ་བསྐྱངས་དོན་ལས་འཁུར་བཞེས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༠ ལོར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ཀྱི་ལས་འཁུར་འཁྱུར་རྗེས་རྩིས་ཞིབ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་འགན་འཛིན་དུ་བསྐོ་སྩལ་བསྐྱངས་དོན་ལྟར་ལས་འཁུར་བཞེས། ལས་ཞོར་དུ་ལས་བྱེད་བདག་གཉེར་ཁང་གི་ཚོགས་མི། དབུས་སྤྱི་ཁྱབ་འདེམས་བསྐོ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་གཙོ་འཛིན་གནང་བ་དང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ལོར་རང་ཡུལ་བོད་ནང་གཟིགས་སྐོར་དུ་ཕེབས་རྗེས་གནས་རིམ་བཞི་པར་གནས་སྤར་དང་བཀའ་བློན་ལས་རོགས་སུ་བསྐོ་གཞག་སྩལ། དེ་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༦ ལོ་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནང་སྲིད་བཀའ་བློན་གྱི་ཕྱག་རོགས་དང་རིམ་བཞིན་བཀའ་བློན་དུ་བསྐོ་གཞག་བྱུང་སྟེ་ ༡༩༩༠ བར་ཐུགས་འགན་བཞེས་ཡོད།
དེ་ནས་ ༡༩༩༠ ནས་ ༡༩༩༦ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༡༡ ནས་བཙན་བྱོལ་བོད་མིའི་བཅའ་ཁྲིམས་དོན་ཚན་ ༡༠༧ འོག་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་

བཀའ་ཟུར་ཨ་ལགས་འཇིགས་མེད་མཆོག་གི་ལོ་རྒྱུས་སྙིང་བསྡུས། 277

མཆོག་རྒྱལ་ཁབ་ཀྱི་དབུ་འཛིན་མཚན་ཐོག་ནས་རྩིས་ཞིབ་ལས་ཁང་གི་རྩིས་ཞིབ་སྤྱི་ཁྱབ་པར་བསྐོ་གཞག་གིས་ཐུགས་འགན་བཞེས་ཏེ་མཐར་ ༢༠༠༤ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༡༥ ཉིན་བཅའ་ཁྲིམས་དགོངས་དོན་རང་ལོ་ ༦༥ ཟིན་མཚམས་བགྲེས་ཡོལ་དུ་ཕེབས།མཐར་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ ཟླ་ ༧ ཚེས་ ༢༦ ཉིན་བཀའ་ཟུར་མཆོག་ཡུན་རིང་སྙུང་གཞིའི་རྐྱེན་པས་རྒྱ་གར་མངའ་སྡེ་ཧི་མཱ་ཅལ་ནང་ཚན་ཀང་ར་རྫོང་བྷ་ལ་ཇི་སྨན་ཁང་དུ་སྨན་བཅོས་གནང་བར་ཕེབས་ཡོད་ཀྱང་མཐར་དྲག་སྐྱེད་མ་བྱུང་བར་ཕྱི་ཚེས་ ༢༦ ཉིན་ཕྱེད་ཡོལ་ཆུ་ཚོད་ ༢། ༡༥ སྟེང་དགོངས་པ་རྫོགས་པའི་ཡིད་སྐྱོའ་གནས་ ིཚུལ་བྱུང་བ་རེད། (གོང་གསལ་བཀའ་ཟུར་འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེའི་ལོ་རྒྱུས་འདི་བཞིན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ ཟླ་ ༩ ཚེས་ ༡༤ ཉིན་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་ནས་མྱ་ངན་གུས་འདུད་ཀྱི་རྗེས་དྲན་གྲོས་ཆོད་འཇོག་གནང་མཛད་པའི་སྔོན་གླེང་དུ་གསལ་བའི་དམ་པ་ཁོང་གི་ལོ་རྒྱུས་དང། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༢ ཟླ་ ༨ ཚེས་ ༡ ཉིན་བོད་མིའི་རང་དབང་གསར་ཤོག་ཐོག་གཞུང་འབྲེལ་མྱ་ངན་རྗེས་དྲན་ཞུས་སྐབས་ཁོང་གི་ལོ་རྒྱུས་བཀོད་པ་ཁག་གཉིས་ནས་ཟུར་འདོན་ཞུས་པ་ཞིག་ཡིན།)

སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པའི་ཚོགས་མི་གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་
ཚེ་རིང་མཆོག་གི་ལོ་རྒྱུས་སྙིང་བསྡུས།
V

༄༅། །སྤྱི་ཟུར་གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ཚེ་རིང་མཆོག་ནི། གྲའུ་དཔོན་འཇིགས་མེད་ཀུན་དབང་རྒྱལ་གྱི་སྲས་སུ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༣༠ ལོར་འཁྲུངས་པ་ཡིན། བོད་སིལ་བུའི་དུས་སྐབས་ནས་མདོ་ཁམས་ནང་ཆེན་རྒྱལ་པོའ་མངའི་འོག་ཏུ་ནང་སྡེ་ཤོག་ཆེན་བཅོ་བརྒྱད་དང། ཕྱི་སྡེ་ཉི་ཤ་རྩ་ལྔ་ཡོད་པ་ནས། ཕྱི་སྡེ་ཉི་ཤ་རྩ་ལྔ་ལ་དཔོན་ཆེན་བཞི་ཡོད་པའི་ཁོངས་ནས་གཅིག་གྲའུ་དཔོན་ཡིན་ཞིང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༨ ལོར་ཁོང་ནས་གྲའུ་དཔོན་གྱི་ཁྲི་དབང་འགན་ཁུར་བླངས་འདུག །ཕྱི་ལོ་ ༡༩༤༩ ལོ་ནས་རྒྱ་དམར་གྱིས་བཙན་འཛུལ་འགོ་ཚུགས་པ་དང། རིམ་བཞིན་སྐྱེ་རྒུ་མདོ་ལ་ཡུས་ཧྲུའུ་ཞེས་རྒྱའི་མིང་བཏགས་ནས་རྫོང་ཁག་དྲུག་ཏུ་བགོས་སྐབས། སྒ་སྐྱེ་རྒུ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་ལམ་ཡུས་ཧྲུའུ་བོད་རིགས་རང་སྐྱོང་ཁུལ་གྱི་ཚོགས་གཙོ་ནང་ཆེན་རྒྱལ་པོ་དང། ཚོགས་གཞོན་གྲུའུ་དཔོན་ལ་བསྐོ་གཞག་བྱུང་བ་མ་ཟད། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༥ ལོར་མི་བརྒྱ་སྐོར་ལ་ཉེ་བའི་མཚོ་སྔོན་ཞིང་ཆེན་གྱི་མི་མང་ལྟ་སྐོར་ཚོགས་པའི་འགོ་ཁྲིད་བྱས་ཏེ་རྒྱ་ནག་གི་ཞིང་ཆེན་ཁག་དང། ནང་སོག་བཅས་ལ་ལྟ་སྐོར་དུའང་བསྐྱོད་པ་བཅས་གནང་ཡོད།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༦ ཙམ་ནས་རྒྱ་དམར་གྱི་བཙན་གནོན་ཇེ་ཞན་ཇེ་སྡུག་ཏུ་ཕྱིན་པ་དང་བསྟུན་བོད་དབུས་ལྷ་སའི་ཕྱོགས་སུ་བསྐྱོད་དེ་ཨ་འབྲུག་མགོན་པོ་བཀྲིས་མཆོག་དང་ངོ་མཇལ་གྱིས། ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་གི་སྒྲིག་འཛུགས་གསར་འཛུགས་བྱུང་སྐབས་ནས་བཙན་རྒོལ་རྒྱལ་སྐྱོབ་ཀྱི་ལས་འགུལ་སྔ་རྗེས་རིམ་པའི་ནང་དངོས་

280 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

སུ་ཞུགས་མྱོང་མཁན་ཞིག་ཡིན་པ་དང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ལྷོ་ཁ་ལྷུན་རྩེ་རྫོང་དུ་བྱེས་ཀྱི་གཞུང་གསར་འཛུགས་གནང་བའི་གསལ་བསྒྲགས་མཛད་སྒོ་བསྐྱངས་སྐབས་ཁོང་ཡང་དེ་དུས་ཆུ་སྒང་སྲུང་ཞབས་པའི་ཁོངས་ས་གནས་སུ་ཡོད་འདུག །
རྒྱ་གར་ནང་བཙན་བྱོལ་དུ་འབྱོར་རྗེས་མུ་མཐུད་ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་གི་ལས་འགན་སྣ་ཚོགས་ཁུར་མྱོང་བ་དང། ལྷག་པར་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སྐབས་དང་པོ་དང། གཉིས་པ། གསུམ་པ། དྲུག་པ་བཅས་ཀྱི་ལས་ཁུར་ཞུས་ཡོད། དེ་བཞིན་ཀུམ་རའོ་རྡོ་གཏེར་བཟོ་ལས་གཞིས་ཆགས་གསར་བཙུགས་ཀྱིས་ལོ་མང་རིང་གཞིས་ཆགས་ཀྱི་འགན་འཛིན་གནང་འདུག །ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༤ ལོར་ཆུ་བཞི་སྒང་དྲུག་གིས་ཐའེ་དབེན་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་དང་དོན་ཚན་གསུམ་ཅན་གྱི་གྲོས་ཆོད་རྙོག་གླེང་ཅན་བཞག་སྐབས་གྲའུ་དཔོན་མཚན་རྟགས་འགོད་མཁན་ཁོངས་ཡིན་པས། གྲོས་ཆོད་དེའི་དབང་གིས་བཙན་བྱོལ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དོན་མེད་ནང་ཁུལ་རྡོག་བསྒྲིལ་མ་ཐུབ་པའི་གནས་སྟངས་དུ་མ་བྱུང་ཡོད་ཀྱང། ཁོང་ནས་ད་ལྟ་ཡང་ནོར་ཡོད་བསམ་གྱི་མི་འདུག་ཅེས་བྲིས་པ་དངོས་སུ་མཐོང།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ལོར་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པ་ཕེབས་ཡུལ་མཚོ་སྔོན་ཁུལ་ཡིན་སྟབས་སྐབས་དེར་ཡང་སྐྱེ་རྒུ་མདོ་ཁུལ་དུ་བསྐྱོད་ཡོད་པ་མ་ཟད། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༤ དང་ ༢༠༡༠ ལོ་སོ་སོར་ཕ་ཡུལ་དུ་བསྐྱོད་ཐུབ་པ་བྱུང་སྟེ་ཕན་ཚུན་གནས་སྟངས་རྒྱུས་ལོན་དང་འབྲེལ་ལམ་ཟབ་ཏུ་གཏོང་ཐུབ་པ་བྱུང་འདུག །ད་ལྟའི་ཆར་ལས་དོན་འགན་ཁུར་དམིགས་བསལ་མེད་པར་བགྲེས་ཡོལ་གྱི་ཚུལ་དུ་ཀུམ་རའོ་གཞིས་ཆགས་ནང་འཚོ་བཞུགས་ཡོད་པ་བཅས། མདོར་ན་ཁོང་ནི་བཙན་བྱོལ་སྤྱི་ཚོགས་ཀྱི་གནས་སྟངས་ཙམ་དུ་མ་ཟད། དུས་འགྱུར་མ་བྱུང་གོང་གི་བོད་ཀྱི་གནས་སྟངས་རྣམས་དངོས་སུ་མཐོང་ཐོས་ཡོད་མཁན་གྱི་མི་སྣ་མྱོང་ཅན་ཞིག་ཡིན། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སུ་ཡོད་པའི་ལོ་རྒྱུས་ནས་ཟུར་འདོན་ཞུས།

སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པའི་ཚོགས་མི་སྤྱི་ཟུར་སྐལ་ལྡན་ལགས་ཀྱི་ ལོ་རྒྱུས་སྙིང་བསྡུས།
V

༄༅། །སྤྱི་ཟུར་སྐལ་ལྡན་ལགས་ནི། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༢༥ ལོར་མཚོ་སྔོན་ཆབ་ཆ་ཁུལ་དུ་འཁྲུངས་པ་དང། ཆུང་དུས་ཆབ་ཆ་དགོན་གསར་དགོན་པར་ཆོས་ཞུགས་གནང་ཞིང། ཁ་འདོན་དགེ་སྦྱོར་དང་ཆོ་ག་ཕྱག་ལེན་སོགས་ལ་སྦྱངས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་མ་ཟད། བསམ་བློ་མཁན་ཆེན་སྐུ་གོང་མའི་མཆོད་དཔོན་དང། ཉེ་གནས། གསོལ་དཔོན་བཅས་ཀྱང་ཡིན།
དུས་འགྱུར་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་རྒྱ་གར་དུ་བཙན་བྱོལ་ཕེབས་ཤིང། བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་ལྷན་ཚོགས་སྐབས་དྲུག་པ་དང། བདུན་པ། བཅུ་པ། བཅུ་གཉིས་བཅས་སུ་འདེམས་ཐོན་བྱུང་དོན་ལྟར་ལས་ཁུར་བཞེས་ཡོད། དེ་བཞིན་མདོ་སྨད་ཆོལ་ཁའི་དབུས་རྒྱུན་ལས་དང། ཚོགས་གཞོན། གཅིག་བསྒྲིལ་ཚོགས་པའི་ཚོགས་མི་བཅས་ཀྱང་གནང་འདུག །ཁོང་སྐབས་བཅུ་གཉིས་པའི་བོད་མི་མང་སྤྱི་འཐུས་རྒྱུན་ལས་ལས་ཐོག་ཡིན་མུས་སྐབས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ལོར་དགོངས་པ་རྫོགས་པའི་ཡིད་སྐྱོའ་གནས་བྱུང་བ་བཅས་མདོར་ན་སྐུ་ཚེ་ཧྲིལ་པོ་བོད་བསྟན་སྲིད་ ིམི་རིགས་དང། ལྷག་པར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་དད་ཞེན་ལྷག་བསམ་གཡོ་བ་མེད་པར་འཆང་མཁན་ཞིག་ཡིན།

སྐུ་ཚབ་ཐེངས་བཞི་པའི་ཚོགས་མི་ཐུབ་བསྟན་བསམ་འཕེལ་ལགས་ ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་སྙིང་བསྡུས།
V

༄༅། །ཐུབ་བསྟན་བསམ་འཕེལ་ལགས་ནི། ཕ་ཟླ་བ་དང་མ་ཚེ་རིང་སྒྲོལ་མ་གཉིས་ཀྱི་སྲས་སུ་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༦ ལོར་བོད་ཀྱི་རྒྱལ་ས་ལྷ་སར་འཁྲུངས་པ་དང། ཡབ་གཞི་སྟག་འཚེར་ཁང་གཉེར་གྱི་ཞབས་ཞུའི་ཁོངས་ཡིན། བཙན་བྱོལ་དུ་འབྱོར་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༤ ནས་ ༡༩༧༤ བར་ཀ་སྦུག་ Dr. Graham’s Home སློབ་གྲྭ་ནས་གཞི་རིམ་སློབ་མཐར་སོན་ཞིང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༨ ནས་ ༡༩༨༠ བར་དིལླི་ St. Stephen’s མཐོ་སློབ་ཁང་ནས་ B.A. (Hons) དང། དིལླི་གཙུག་ལག་སློབ་གཉེར་ཁང་ནས་ M.A. སློབ་མཐར་སོན་རྗེས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༠ ལོ་ནས་གཞུང་ཞབས་སུ་འཛུལ་ཞུགས་ཀྱིས་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ནས་འགྲེམས་སྤེལ་ཞུས་པའི་ཨིན་ཡིག་དུས་དེབ་བོད་གནས་གསར་འཕྲིན་གྱི་རྩོམ་སྒྲིག་པའི་ལས་ཁུར་ཞུས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༦ ནས་ ༡༩༨༧ བར་དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་དུ་དྲུང་གཞོན་གྱི་ལས་ཁུར་ཞུས་པ་དང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༨ ལོར་ཨ་རིར་ལོ་གཉིས་རིང་སློབ་སྦྱོང་ཆེད་བསྐྱོད་དེ་ཨ་རི་ནེའུ་ཡོག་ Columbia གཙུག་ལག་སློབ་ཁང་ནས་གསར་འགོད་རིག་གནས་ (MS in Journalism) སློབ་མཐར་སོན་རྗེས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༩ ནས་ ༡༩༩༡ བར་མུ་མཐུད་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ནས་འགྲེམས་སྤེལ་ཞུས་པའི་ཨིན་ཡིག་དུས་དེབ་བོད་གནས་གསར་འཕྲིན་གྱི་རྩོམ་སྒྲིག་པ་གནང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ནས་ ༡༩༩༥ བར་ཨ་རི་སྐུ་དོན་གཅོད་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཟུང་འབྲེལ་དྲུང་ཆེའི་ལས་

284 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

འཁུར་ཞུས་པ་དང། དེ་ནས་སླར་ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ནས་ ༡༩༩༧ བར་བོད་གནས་གསར་འཕྲིན་གྱི་རྩོམ་སྒྲིག་པ་གནང།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༧ ལོར་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་ཆེ་ལས་འཕར་དུ་གནས་སྤར་དང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ནས་ ༢༠༡༡ བར་དྲིལ་བསྒྲགས་དྲུང་ཆེའི་ལས་ཁུར་བཞེས་པ་དང། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ནས་བཟུང་ད་ལྟའི་ཆར་བོད་ཀྱི་སྲིད་བྱུས་ཉམས་ཞིབ་ཁང་གི་འགན་འཛིན་གྱི་ཕྱག་ལས་གནང་མུས་ཡིན་པ་བཅས་ད་བར་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚོགས་འདུ་དང་སྡིངས་ཆ་མང་པོའ་ནང་བོད་དོན་སྐོར་ངོ་སྤྲོད་དང་དྲིལ་བསྒྲགས་གནང་ ིཡོད། ལྷག་པར་ཁོང་ནི་ཨིན་ཡིག་རྩོམ་སྒྲིག་གི་བྱ་བར་སྦྱངས་པ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བས་གཞུང་འབྲེལ་ཡིག་ཆ་མང་དག་ཅིག་གི་རྩོམ་སྒྲིག་འགན་འཁུར་ཞུས་ཡོད། དེ་བཞིན་ཁོང་ནི་ཨིན་ཡིག་ཐོག་ཡོད་པའི་བཅོས་སྒྲུང་ “ས་ཡི་ཡང་ཐོག་ནས་ལྷུང་བཞིན་པ་” (Falling Through the Roof) ཞེས་པའི་དེབ་ཀྱི་རྩོམ་པ་པོ་དང། བོད་ཀྱི་ཏཱ་ལའི་བླ་མ་རྣམ་པ་ (The Dalai Lamas of Tibet) ཞེས་པའི་ཕྱག་དེབ་ཀྱི་ཟུང་འབྲེལ་རྩོམ་པ་པོ་ཡང་ཡིན། ལས་ཞོར་དུ་ཁོང་གིས་རྒྱ་གར་དང་། རྒྱལ་སྤྱིའི་ཚགས་ཤོག་དང་། དུས་དེབ་འདྲ་མིན་ནང་བོད་དོན་རྩོམ་རིགས་འདྲ་མིན་སྤེལ་བཞིན་ཡོད་པ་རེད།

རང་ཉིད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྡུས།

V

༄༅། །གུས་རང་དུས་འགྱུར་མ་བྱུང་གོང་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༢ ཆུ་འབྲུག་ལོར་དབུས་གཙང་དམ་པ་ཆོས་ཀྱི་ཆོལ་ཁའི་ཁོངས། ལ་སྟོད་རྩ་སྐོར་ཞེས་པའི་གྲོང་གསེབ་ཏུ་དུས་རབས་བཅུ་གསུམ་པའི་ནང་བྱུང་བའི་རྩ་སྐོར་ཀོ་ལག་པའི་བརྒྱུད་པ་ཞིང་པའི་ཁྱིམ་ཚང་ཕ་པ་སངས་དང་མ་ཚེ་རིང་མཚམས་གཅོད་གཉིས་ལ་སྐྱེས། ཕ་མ་གཅིག་པའི་བུ་སྤྲུན་བཞི་དང་བུ་མོ་གཅིག་ཡོད་པ་ནས་གུས་རང་བཞི་པ་དེ་ཡིན། གཅེན་མོ་རྒན་ཤོས་མིང་ལ་དབང་མོ་ཞུ་བ་དང། དེའི་འོག་གཅེན་པོ་གཉིས་ཡོད་པ་ནི། རིག་འཛིན་ཆོས་དབང་དང་ཚེ་བརྟན་རྡོ་རྗེ་ཡིན། ཁོང་གཉིས་ཀ་ཐོག་མར་རྒྱ་གར་ལ་འབྱོར་སྐབས་དང་སློབ་པའི་ཁོངས་ཞུགས་རྗེས་མ་སུ་རི་བོད་ཁྱིམ་ནང་ལོ་མང་རིང་ཕ་ཚབ་ཀྱི་ལས་འཁུར་ཞུས་ནས་ད་ཆ་བགྲེས་ཡོལ་ཐོབ་སྟེ་ར་ཇི་པུར་བོད་ཁྱིམ་གྱི་རྒས་གསོ་ཁང་ནང་བཞུགས་བཞིན་ཡོད། གཅུང་པོ་ཆུང་ཤོས་ཡོངས་གྲགས་སུ་བཀྲིས་རྩ་སྐོར་ཟེར་བ་ཡང་ལོ་མང་རིང་མུ་སུ་རི་བོད་ཁྱིམ་ཡིག་ཚང་ནང་དྲུང་ཡིག་གི་ལས་འགན་ཞུས་མྱོང་བ་བཅས་ཡིན།
རང་ཉིད་ཆུང་དུས་ཕ་མ་སྤུན་མཆེད་ཚོའི་མཉམ་ཞིང་ལས་སོགས་ལས་ཀ་ཆུང་ཙག་རིགས་བྱས་མྱོང་བ་ཙམ་ལས་དེ་མིན་བོད་ནང་གི་གནས་ཚུལ་གཞན་རྣམས་དྲན་ལམ་དུ་འཁོར་གྱི་མི་འདུག །གང་ལྟར་དེ་དུས་གནས་ཚུལ་ཞིག་གི་རྐྱེན་པས་ས་གནས་རྒྱ་མིའི་ལས་བྱེད་པ་ཚོས་ང་ཚོའི་པ་ལགས་ལ་དོགས་གཞི་བྱུང་བར་མ་ཟད། འཛིན་བཟུང་བྱེད་ཉེན་ཆེ་བ་སོགས་སྡོད་ཟོས་མི་བདེ་བ་བྱུང་སྟབས་མཐར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༠ ལོར་རང་ཡུལ་དང་ཁ་བྲལ་ནས་ནང་མི་བུ་ཕྲུག་དང་བཅས་བལ་བོད་ས་མཚམས་ནང་པ་ལ་བརྒྱུད་བལ་ཡུལ་ནང་བྲོས་བྱོལ་དུ་འབྱོར། ཐང་སྟོད་དང་ཁུམ་

286 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

སྟོད་ཅེས་པའི་ས་གནས་ཁག་གཉིས་ནང་གནས་སྐབས་རིང་བསྡད་རྗེས། རིམ་བཞིན་ཤར་ཁུམ་བུ་བདེ་ལེགས་གླིང་གཞིས་ཆགས་ཁོངས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༤ བར་བསྡད་པའི་རིང། བོད་གཞུང་གིས་ཤར་ཁུམ་བུར་སློབ་གྲྭ་གསར་འཛུགས་གནང་བའི་ནང་འཛུལ་ཞུགས་ཀྱིས་ལོ་གཅིག་ཙམ་རིང་ཡི་གེ་འབྲི་ཀློག་སོགས་སྦྱངས། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༦༤ ལོར་རྒྱ་གར་ནང་ཡོད་པའི་བོད་གཞུང་སློབ་གྲྭ་གང་རུང་ཞིག་ནང་ཞུགས་རྒྱུའི་ཆེད་རྒྱ་གར་ལ་ཡོང་སྐབས་ཇ་ཡ་ན་གར་ཞེས་པའི་ས་མཚམས་སུ་རྒྱ་གར་ཉེན་རྟོག་པས་བཀག་ནས་མ་བཏང་བ་སོགས་བྱས། དང་སློབ་དམག་སྒར་ཁོངས་ཞུགས་རྒྱུའི་ཆེད་རྒྱ་གར་ལ་འགྲོ་གི་ཡོད་གནས་འགྲེལ་བཤད་བྱས་མཐར་ས་མཚམས་ནས་བཏང་བར་མ་ཟད། གུས་ནས་ཀྱང་གཅེན་པོ་གཉིས་དང་མཉམ་ཟླ་ཤས་རིང་ལྡེ་ར་ལྡུན་དམག་སྒར་ནང་དངོས་སུ་སྦྱོང་བརྡར་བྱས་ཀྱང། ལོ་ཆུང་དྲགས་པའི་རྐྱེན་གྱིས་དམག་མིའི་ཁོངས་མ་བཞག་པར། སློབ་གྲྭར་གཏོང་ཆེད་དྷ་རམ་ས་ལར་བཏང་ནས་ཀང་ར་ཟུར་གསོག་སློབ་གྲྭར་འབྱོར། དེ་ནས་ལོ་དེ་རང་ནང་ཤར་ཁུམ་བུ་ནས་ཡིན་པའི་སློབ་ཕྲུག་ཚང་མ་ལྡེབས་གཅིག་ཏུ་ཌལ་ཧོར་གཏན་སློབ་ལ་བཏང། དམག་སྒར་ལ་ཡོད་དུས་ལོ་ཆུང་དྲགས་ན་དམག་མིར་ཚུད་ཀྱི་མེད་སྟབས་ལོ་གང་ཆེ་ཆེ་བརྒྱབས་པ་དང། སློབ་གྲྭར་ཞུགས་དུས་ལོ་ཆེ་དྲགས་ན་ཚུད་ཀྱི་མེད་དུས་ལོ་གང་ཆུང་ཆུང་བཟོས་ནས་བརྒྱབས་དགོས་པ་བཅས་བྱུང། ཌལ་ཧོར་གཏན་སློབ་ཏུ་འཛིན་གྲྭ་དང་པོ་ནས་བཅུ་གཅིག་བར་སློབ་སྦྱོང་བྱས་མཐར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༤ ལོར་འཛིན་རིམ་བཅུ་གཅིག་གི་རྒྱལ་ཡོངས་ཡིག་རྒྱུགས་འཛིན་གྲྭའི་ནང་ཨང་རིམ་དང་པོ་ལེགས་ཐོན་ཐུབ་པ་བྱུང། སློབ་གྲྭའི་ནང་ལོ་ལྟར་འཛིན་གྲྭ་སོ་སོའ་སློབ་ཚན་ཁག་ལ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་རྒྱུས་མཚོན། འཛིན་ ིགྲྭའི་རྒན་བདག་དང་སློབ་གྲྭའི་རྒན་བདག་སོགས་ཀྱི་ལས་དོན་མང་པོའ་སྐོར་ ིཉམས་མྱོང་བསགས་རྒྱུའི་གོ་སྐབས་ཐོབ། སློབ་གྲྭའི་དུས་ཚོད་དེ་ནི་ངའི་མི་ཚེའི་

རང་ཉིད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྡུས། 287

ནང་གི་དུས་ཚོད་གལ་ཆེ་ཤོས་དེ་ཡིན་པར་མ་ཟད། རང་ཉིད་ཀྱི་མིའི་གཟུགས་བརྙན་དང་མ་སོང་ནའང་གང་ཡོད་པ་རྣམས་དེ་དུས་བྱུང་བ་ཞིག་ལ་ངོས་འཛིན་ཞུ་གི་ཡོད། བཀའ་དྲིན་ཅན་གྱི་དགེ་བའི་བཤེས་གཉེན་༸སྐྱབས་རྗེ་མཁས་དབང་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་གིས་དབུས་པའི་སེར་སྨད་མཁན་ཟུར་བྱམས་པ་དོན་ཡོད་ལགས། བློ་གླིང་མཁན་ཟུར་དཀོན་མཆོག་པ་སངས་ལགས། བོད་དགེ་སྐུ་ངོ་བྱམས་པ་སྙན་གྲགས་ལགས། ཟློས་དགེ་སྐུ་ངོ་སྤྱི་ལྕག་བཀྲིས་རྡོ་རྗེ་ལགས་དང་ཁོང་གི་ལྕམ་ཚེ་དཔལ་ལགས་སོགས་ཀྱི་བྱམས་བརྩེའི་གསོ་སྐྱོང་འོག་གཞི་རིམ་སློབ་གྲྭའི་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་རྒྱུ་བྱུང་བ་ནི་ག་དུས་ཡིན་ནའང་སྐལ་བ་བཟང་པོ་ཡིན་པར་བསམ་བཞིན་ཡོད།
དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༢ ལོར་ཌལ་ཧོར་གཏན་སློབ་ཏུ་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་སྐབས་སློབ་གྲྭའི་འཐུས་མིའི་ངོ་བོའ་ཐོག་ནས་དྷ་རམ་ས་ལར་བོད་རང་དབང་བདེན་པའི་ ིལས་འགུལ་འགོ་ཚུགས་བྱ་རྒྱུའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་དང་པོ་བསྐོང་ཚོགས་གནང་བའི་ནང་མཉམ་ཞུགས་བྱས།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༤ ནས་ ༡༩༨༠ བར་ཅན་དྷི་སྒར་མཐོ་སློབ་ནང་ཆབ་སྲིད་རིག་པར་སློབ་སྦྱོང་བྱས་ཏེ་བསྟན་བཅོས་ (B.A.) དང། སློབ་དཔོན། (M.A.) ཉེ་བའི་འབུམ་རམས་པ་ (M.Phil) བཅས་ཀྱི་ལག་འཁྱེར་ཐོབ། བསྟན་བཅོས་འཛིན་གྲྭའི་སློབ་ཡོན་རྒྱ་གར་གཞུང་དབུས་བོད་སློབ་འཛིན་སྐྱོང་ཚོགས་པ་ནས་གནང་སོན་བྱུང་བ་དང། སློབ་དཔོན་འཛིན་གྲྭ་དང་ཉེ་བའི་འབུམ་རམས་པའི་སློབ་ཡོན་མ་སུ་བོད་ཁྱིམ་དབུ་འཛིན་ཕྱག་མཛོད་ཚང་མཁའ་འགྲོ་ལགས་ནས་དགོངས་པ་ཆེ་བཞེས་ཀྱིས་གནང་སོན་བྱུང་བར་བཀྲིན་རྗེས་དྲན་ཞུ་བཞིན་ཡོད། མཐོ་སློབ་ཏུ་སྡོད་རིང་ཅན་དྷི་སྒར་ས་གནས་བོད་རང་དབང་བདེན་པའི་ལས་འགུལ་གྱི་ཚོགས་ཆུང་འགོ་འཛུགས་ཀྱིས་ལོ་གསུམ་རིང་ཚོགས་གཙོའི་ལས་འཁུར་ཞུས། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༨

288 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ནས་ ༡༩༨༡ བར་ལོ་གསུམ་རིང་ཅན་དྷི་སྒར་ས་གནས་བོད་རིགས་གཞོན་ནུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོའི་ལས་འཁུར་ཞུས་པ་དང། གཞོན་ནུའི་ཚོགས་མིའི་ཁོངས་ནང་ནས་ཅན་དྷི་སྒར་དུ་སྨན་ཁང་བསྟེན་གཏུགས་ཆེད་ཡོང་མཁན་བོད་རིགས་ཚོར་རོགས་རམ་བྱེད་མཁན་གྱི་ཞབས་ཞུའི་ཚན་པ་ཞིག་གསར་འཛུགས་བྱས་དང། སྐབས་དེར་པདྨ་སྟག་ཚ་ལགས་ནས་ཚན་པ་དེའི་འགན་ཁུར་གཙོ་བོ་འཁྱེར་བ་མ་ཟད། བོད་རིགས་ནད་པ་རྣམས་ལ་མཐུན་འགྱུར་ཞུ་རྒྱུའི་སྤྱི་ཚོགས་ཞབས་ཕྱིའི་ལས་འགུལ་དེ་ཅན་དྷི་སྒར་ནང་ལོ་མང་པོའ་བར་མུ་མཐུད་གནས་ཐུབ་ ིཔ་བྱུང་འདུག །ལྷག་དོན་ད་ལྟའི་ཆར་ཡང་བོད་རིགས་སྨན་ཞབས་པ་ཚེ་བརྟན་སྒྲོལ་དཀར་ལགས་ནས་དང་བླང་གི་སྒོ་ནས་ཅན་དྷི་སྒར་ནང་བོད་རིགས་ནད་པ་ཉམ་ཐག་རྣམས་ལ་གང་ཅིའི་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་གཟེངས་སུ་ཐོན་པ་ཞུ་བཞིན་པ་བཅས་ནི་བསྔགས་བརྗོད་ཀྱི་ཡུལ་དུ་གྱུར།
གུས་རང་མཐོ་སློབ་ནང་མུ་མཐུད་སློབ་སྦྱོང་བྱེད་འཆར་ཡིན་ནའང། དེ་དུས་བོད་གཞུང་ལ་མི་ཆ་དཀོན་པོ་ཡོད་སྟབས་མཐོ་སློབ་ནང་ཡོད་པའི་གཞོན་སྐྱེས་རྣམས་སྲི་ཞུ་བའི་ཁོངས་ཞུགས་ཆེད་འབོད་འགུག་གནང་སྲོལ་ཡོད་པ་ལྟར། གུས་པར་ཡང་དྲིལ་བསྒྲགས་ལས་ཁུངས་ནང་ཞབས་ཕྱི་ཞུ་དགོས་བཀའ་མངགས་བྱུང་དོན་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༢ ལོར་བཙན་བྱོལ་བོད་གཞུང་གི་སྲི་ཞུ་ལས་བྱེད་པའི་ཁོངས་འཛུལ་ཞུགས་ཀྱིས་རྒན་དྲུང་གི་གནས་རིམ་ནས་དྲུང་ཡིག་ཆེན་མོའ་བར་ཐེག་པ་ ིརིམ་འཛེགས་ཀྱི་སྒོ་ནས་མི་ལོ་སུམ་ཅུ་སོ་གཅིག་ལྷག་རིང་ཞབས་ཕྱི་ཞུས་པ་ཡིན། དེ་ཡང། ཐོག་མར་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༢ ལོར་དྲིལ་བསྒྲགས་ལས་ཁུངས་ནང་རྒན་དྲུང་གི་གནས་རིམ་ཐོག་ཉམས་ཞིབ་པའི་ལས་ཀ་བྱེད་རིང་དྲིལ་བསྒྲགས་ལས་ཁུངས་ནས་པར་སྐྲུན་བྱས་པའི་ A Brief Survey of Tibetan History ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཞུས།

རང་ཉིད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྡུས། 289

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༣ ལོར་བློ་མཐུན་གྲོགས་པོ་ཁག་གཅིག་དང་མཉམ་དགྲ་བོ་རྒྱ་མིའི་དཔལ་འབྱོར་བཙན་འཛུལ་ལ་ངོ་རྒོལ་གྱི་ལས་འགུལ་སྤེལ།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༥ ལོར་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གྱི་ཡ་གྱལ་མདོ་སྨད་རྟའི་ཆོལ་ཁར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་སྐུ་ཚབ་གཟིགས་སྐོར་ཐེངས་བཞི་པ་ཆེད་གཏོང་གནང་བའི་ཁོངས་མཉམ་ཞུགས་བྱས།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༦ ལོར་ཟླ་ཤས་རིང་ཞབས་གཡར་ཐོག་སྦིར་གསོག་སྒར་སློབ་གྲྭའི་འགན་འཛིན་གྱི་ལས་འཁུར་ཞུས། སྦིར་དུ་བསྡད་རིང་ངའི་གཏན་གྲོགས་བཟའ་ཟླ་ཚེ་རིང་སྒྲོལ་མ་དང་མཉམ་ངོ་ཐུག་བྱུང། དེ་དུས་གུས་ནས་ར་སྟོད་རིན་པོ་ཆེ་སྐུ་གོང་མ་དེའི་དྲུང་བཅར་ནས་ཁོ་མོ་དང་མཉམ་བཟའ་ཚང་སྒྲིག་ན་གཞུང་གི་ལས་ཀ་བྱེད་རྒྱུར་འགལ་རྐྱེན་འཕྲད་མིན་ཕྱག་མོ་ཞུས་པར། ཁོང་ནས་དཀའ་ངལ་གང་ཡང་འཕྲད་གཞི་མི་འདུག་ཅེས་བཀའ་གསལ་གནང་བ་ལྟར་འདས་པའི་མི་ལོ་སུམ་ཅུ་ལྷག་རིང་གཞུང་གི་ཞབས་ཕྱི་ཞུ་སྐབས་དཀའ་ངལ་གང་ཡང་མ་བྱུང་བ་མ་ཟད། ད་ལྟའི་ཆར་བུ་གཉིས་དང་བུ་མོ་གཅིག་བཅས་ངེད་ནང་མི་ལྔ་ཡོད།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༨༧ ལོར་བློ་མཐུན་གྲོགས་པོ་ཁག་གཅིག་དང་མཉམ་སློབ་གྲྭ་ཁག་ནང་འཚར་ལོངས་ཡོང་བཞིན་པའི་བོད་ཕྲུག་རྣམས་ལ་བོད་གཞུང་གི་སྒྲིག་འཛུགས་སོགས་བཙན་བྱོལ་གྱི་གནས་ཚུལ་ངོ་སྤྲོད་བྱ་ཆེད་ལེ་ཚན་གཅིག་དང། དགྲ་བོ་རྒྱ་དམར་གྱི་བཙན་འཛུལ་རྗེས་གཞིས་སུ་མི་མང་ལ་སྡུག་སྦྱོང་མནར་གཅོད་དང་རིག་གཞུང་གཏོར་སྐྱོན་བཏང་བ་རྣམས་འགྲེལ་བཤད་ལེ་ཚན་གཅིག་བཅས་ལེ་ཚན་གཉིས་ཡོད་པའི་རྒྱུན་མཁོའ་བོད་གནས་ལག་དེབ་ (༡༩༥༩ ནས་ ༡༩༨༦) ཞེས་པ་ ིཕྱོགས་སྒྲིག་པར་སྐྲུན་ཞུས།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༠ ལོར་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་དང་པོ་དྷ་རམ་སར་བསྐྱངས་སྐབས་གོ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་གི་ལས་འཁུར་

290 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཞུས། སྐབས་དེར་ཚོགས་འདུའི་གྲོས་ཆོད་ནང་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་ཁྱབ་ཁོངས་སུ་ཁོར་ཡུག་གི་སྡེ་ཚན་གསར་འཛུགས་བྱ་དགོས་གསལ་བ་ལྟར་སྐབས་དེའི་ཕྱི་དྲིལ་དྲུང་ཆེ་རྒྱ་རི་རིན་པོ་ཆེས་གུས་ལ་སྡེ་ཚན་དེའི་འགན་འཛིན་དུ་བསྐོ་གཞག་གནང་བ་ལྟར་ལས་འཁུར་ཞུས།

ལོ་དེ་རང་ནང་ཨ་རིའི་གྲོང་ཁྱེར་སན་ཕ་རན་སིས་ཀོ་ནང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་སྐོར་ (Endangered Tibet Conference in San Francisco) རྒྱལ་སྤྱིའི་རང་བཞིན་ཅན་གྱི་ཚོགས་འདུ་ཞིག་བསྐོང་ཚོགས་གནང་སྐབས་ཕྱི་དྲིལ་ཁོར་ཡུག་སྡེ་ཚན་གྱི་ཚབ་ཞུས་ཏེ་ཚོགས་འདུའི་ཐོག་གཏམ་བཤད་སྤེལ། དེ་མཚུངས་ཌེན་མག་ནང་བོད་ཀྱི་འགྲོ་བ་མིའི་ཐོབ་ཐང་སྐོར་ཉན་ཞིབ་ཚོགས་འདུ་ཚོགས་སྐབས་ཀྱང་མཉམ་ཞུགས་བྱས།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༡ ལོར་ཨི་རིའི་རྒྱལ་སྤྱི་འཁོར་ཡུག་ལས་ཁུངས་ནང་ WWF ཀྱི་ལས་ཁུངས་ནང་ཟླ་བ་གསུམ་རིང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གནས་སྟངས་སྐོར་གྲོས་འདྲི་བའི་ངོ་བོའ་ཐོག་ལས་འཁུར་ཞུས་ནས་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གནས་སྟངས་དྲིལ་ ིབསྒྲགས་གང་ཐུབ་ཞུས།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ལོར་འཛམ་གླིང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱིས་སྦར་སིལ་གྱི་གྲོང་ཁྱེར་རེའུ་ནང་ Rio Earth Summit ཞེས་པའི་རྒྱལ་སྤྱིའི་ཁོར་ཡུག་གི་ཚོགས་ཆེན་བསྐོང་ཚོགས་གནང་སྐབས། ཕྱི་དྲིལ་ཁོར་ཡུག་ཚན་པའི་ཚབ་ཞུས་ཏེ་ཚོགས་ཆེན་ནང་མཉམ་ཞུགས་ཀྱིས་མཐོ་སྒང་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གནས་བབ་ངོ་སྤྲོད་བྱ་རྒྱུའི་ཆེད་སྒྲིག་དཔེ་དེབ་པར་འགྲེམས་ཀྱིས་ཚོགས་བཅར་བ་རྣམས་ལ་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་གནས་སྟངས་དྲིལ་བསྒྲགས་ཞུས།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༤ ལོར་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ནས་པར་སྐྲུན་ཞུས་པའི་བོད་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ངོ་སྤྲོད་དང་སྲུང་སྐྱོབ་བྱེད་ཕྱོགས་ཞེས་པའི་དཔེ་དེབ་ཕྱོགས་སྒྲིག་ཞུས།

རང་ཉིད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྡུས། 291

དེ་མཚུངས་ཕྱི་དྲིལ་ཁོར་ཡུག་ཚན་པས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཁོར་ཡུག་སྐོར་བཀའ་སློབ་སྔ་ཕྱི་གནང་བ་རྣམས་ཕྱོགས་སྒྲིག་གིས་བོད་ཡིག་དང་ཨིན་ཡིག་ཐོག་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༤ དང་ ༡༩༩༥ ལོ་སོ་སོར་པར་སྐྲུན་ཞུ་སྐབས་ལས་དོན་འགན་ཁུར་རྐང་ལེན་ཞུས། ཡང་ལོ་དེར་བཞུགས་སྒར་དུ་བོད་མི་གཅིག་གི་རྐྱེན་བྱས་ནས་རྒྱ་གར་ཡུལ་མིའི་དབར་གནས་ཚུལ་བྱུང་སྐབས་ཕན་ཚུན་ཞི་སྒྲིག་བྱེད་མཁན་ཚོགས་ཆུང་གི་ཚོགས་མིའི་ལས་འགན་ནུས་པ་ལྡན་པ་ཞུ་ཐུབ་པ་བྱུང།
གཞན་ཡང་ཕྱི་དྲིལ་ཁོར་ཡུག་ཚན་པའི་མིང་ཐོག་ནས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ལོར་ཌན་མག་གི་རྒྱལ་ས་ཀོ་པན་ཧ་གྷན་དང། ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ ལོར་ཊར་ཀིའི་གྲོང་ཁྱེར་ཨིས་ཌན་བྷུལ་གཉིས་ནང་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ནས་བསྐོང་ཚོགས་ཞུས་པའི་སྤྱི་ཚོགས་སྐོར་གྱི་ཚོགས་ཆེན་ (UN Social Summit) དང། གྲོང་འཁྱེར་གྱི་ཚོགས་ཆེན་ (UN City Summit) བཅས་སོ་སོའ་ནང་མཉམ་ཞུགས་ ིབྱས་པ་ཡིན།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༦ ནས་ ༡༩༩༨ བར་ལོ་གཉིས་རིང་གཞུང་འབྲེལ་ཐོག་ཨ་རིའི་ཕུལ་བྷ་རེཊ་སློབ་ཡོན་བརྒྱུད་ཇོར་ཇ་མེ་སོན་མཐོ་སློབ་ཁང་དུ་ (George Mason University) འཛིན་སྐྱོང་རིག་པའི་སྐོར་ Master སློབ་སྦྱོང་བྱས།
ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༨ ནས་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ནང་མུ་མཐུད་ལས་བཅར་ཞུས་ཏེ་ཕྱི་འབྲེལ་ཁྱབ་ཁོངས་རྒྱ་གར་སྡེ་ཚན་ཟུར་གསལ་ཡོད་པའི་འགན་འཛིན་གྱི་ལས་འཁུར་ཞུས། སྐབས་དེར་སྐུ་ཞབས་ཨིན་དྲེཤ་ཀུ་མུར་མཆོག་དང་མཉམ་འབྲེལ་ཐོག་བྷ་རཏ་ཏི་བྷཊ་ས་ཧ་ཡོག་མནཇ་ (Bharat Tibet Sahayog Manch) ཞེས་པའི་རྒྱ་གར་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་གསར་འཛུགས་བྱེད་སྐབས་ཆ་ཤས་བླང་མཁན་གཙོ་བོའ་གྲས་སུ་མཉམ་ཞུགས་ཀྱིས་མཐུན་འགྱུར་ཞུས་པ་ཡིན། ི

292 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

དེ་མཚུངས་གཞུང་ཞབས་ཁོངས་ཡོད་མུས་སྐབས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༥ ནས་ ༡༩༩༨ བར་བོད་རིགས་གཞོན་ནུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱི་དབུས་རྒྱུན་ལས་ཀྱི་ལས་འཁུར་ཞུས་པ་ཡིན། སྐབས་དེར་གཞོན་ནུ་ལྷན་ཚོགས་ཀྱིས་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་དོལ་རྒྱལ་སྐོར་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་སྔ་རྗེས་གནང་བ་རྣམས་སྤང་བླང་ཚུལ་བཞིན་ཞུ་ཕྱོགས་དང་འབྲེལ་བའི་གཞོན་ནུའི་ཚོགས་མི་རྣམས་ཀྱི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་དང་པོ་བསྐོང་ཚོགས་ཞུས་ཡོད།
དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༩ ཟླ་ ༡༠ པའི་ནང་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་འཆར་འབུལ་ཕྱག་རྟགས་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་སྩལ་དགོངས་དོན། གུས་པ་ཐའེ་ཝེན་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་དུ་བསྐོ་གཞག་གནང་དོན་ལྟར་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༣ བར་ཐའེ་ཝེན་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཀྱི་ལས་འཁུར་ཞུས་རིང། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༡ ལོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ཐའེ་ཝན་དུ་ཆིབས་སྒྱུར་ཐེངས་གཉིས་པ་གནང་སྐབས་ཆིབས་སྒྱུར་གོ་སྒྲིག་ཞུ་རྒྱུའི་སྐལ་བཟང་གོ་སྐབས་ཐོབ་པར་མ་ཟད། བོད་མིའི་ཆོས་སྲིད་གཉིས་ཀྱི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་ཁྲིད་༸སྤྱི་ནོར་གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་དང། ཐའེ་ཝེན་གྱི་སྲིད་འཛིན་སྐུ་ཞབས་ཅན་ཤོ་བྷན་ (Chen Shui-bian) དང། སྲིད་འཛིན་གཞོན་པ་ལྕམ་ལུ་ཤོ་ལིན་ (Lu Hsiu-lien) རྣམ་གཉིས་གཞུང་འབྲེལ་ཐོག་མཇལ་འཕྲད་གནང་བ་སོགས་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་མཛད་འཕྲིན་བླ་ན་མེད་པ་བསྐྱངས་གནང་མཛད་སྐབས་ཞབས་ཞུའི་ལས་དོན་འགན་ཁུར་ཞུས་པ་ཡིན། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་ཆིབས་སྒྱུར་དེ་ནས་བཟུང་བཙན་བྱོལ་བོད་མི་རྣམས་ཐའེ་ཝན་དུ་འགྲོ་སྐབས་བོད་སོག་ལས་ཁུངས་བརྒྱུད་མ་དགོས་པར་རྒྱ་གར་གཞུང་གིས་གནང་བའི་ཕྱི་བསྐྱོད་ལག་དེབ་སེར་པོ་ལ་ཐའེ་ཝེན་ཕྱི་སྲིད་ལས་ཁུངས་ནས་ངོས་ལེན་གྱིས་ཐོངས་མཆན་གནང་འགོ་ཚུགས་ཐུབ་པ་བྱུང། དེ་མཚུངས་ཐའེ་ཝེན་སྐུ་ཚབ་དོན་ཁང་གི་ལས་བྱེད་རྣམས་ཀྱང་ཕྱི་རྒྱལ་གྱི་མི་ཁོངས་ལ་བརྩིས་ནས་ཐའེ་

རང་ཉིད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྡུས། 293

ཝེན་ནང་གནས་སྡོད་ཆོག་པའི་ལུགས་མཐུན་བཀའ་འཁྲོལ་ཐོབ་པ་སོགས་ཞབས་ཕྱི་མི་དམན་ཙམ་ཞུ་ཐུབ་པ་བྱུང།
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༣ ལོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོར་འཆར་འབུལ་ཕྱག་རྟགས་རིན་པོ་ཆེ་སྤྱི་སྩལ་བྱུང་དོན། གུས་པ་ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡའི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་དུ་གནས་སྤོས་བསྐོ་གཞག་གནང་བ་ལྟར་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ བར་ལས་འཁུར་ཞུས་རིང། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༥ དང་ ༢༠༠༧ བཅས་སོ་སོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་ཆིབས་སྒྱུར་ཐེངས་གཉིས་དངོས་སུ་གོ་སྒྲིག་ཞུ་རྒྱུའི་སྐལ་བཟང་གོ་སྐབས་ཐོབ། དེ་བཞིན་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༩ ལོའ་ཆིབས་སྒྱུར་སྐབས་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ ིགསར་པ་དྭགས་པོ་བསོད་ནམས་ནོར་བུ་ལགས་ལས་འཁུར་འགོ་འཛུགས་གནང་མ་ཐག་པ་ཡིན་སྟབས། ས་གནས་རྒྱུས་མངའི་ཆ་ནས་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་ཞུས་པ་ཡིན། ལོ་རེ་བཞིན་འཛམ་གླིང་གང་སར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའ་མཚན་སྙན་མཛད་འཕྲིན་ཡར་ངོའི་ཟླ་ལྟར་འཕེལ་བཞིན་པའི་དབང་གིས་ ིཆིབས་སྒྱུར་སྐབས་སྐྱེ་བོ་གྲངས་ལས་འདས་པར་ཆོས་སྲིད་ཀྱི་བླང་འདོར་བཀའ་སློབ་ལམ་སྟོན་སྩལ་གནང་མཛད་སྐབས་ཞབས་ཞུ་ཕྲན་བུ་བསྒྲུབ་རྒྱུ་བྱུང་བ་ནི་སྐལ་བ་བཟང་ངོ་སྙམ་རང་ཉིད་རྒས་ཡོལ་དུ་ཕྱིན་པའི་གནས་སྐབས་འདིར་ག་དུས་ཡིན་ནའང་དགའ་བ་སྒོམ་བཞིན་ཡོད།
དེ་མཚུངས་ཕྲན་གྱི་ལས་ཡུན་སྐབས་ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡའི་འབྱོར་ལྡན་ཞིག་ལ་འབོད་སྐུལ་ཞུས་འབྲས་ལྟར་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཚོགས་ཡུལ་ལས་ཁུངས་ཁང་པ་ཆུང་ངུ་ཞིག་གསར་ཉོ་ཐུབ་པ་བྱུང་བ་ནི་གཞུང་གྲོན་ལ་ཕན་པའི་ཞབས་ཏོག་མི་དམན་གྲུབ་ཐུབ་པ་ཙམ་བྱུང་ཡོད་སྙམ། ཡང་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༦ ལོ་དེ་བཞིན་བོད་ཀྱི་ལོ་ཞེས་པར་སྲུང་བརྩི་ཞུས་པ་དང། ༸གོང་ས་མཆོག་གི་བཀའ་སློབ་དགོངས་དོན་ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡའི་ནང་རྒྱ་བོད་མཐུན་ཚོགས་གསར་འཛུགས་ཞུ་ཐུབ་པ་བྱུང། དེ་

294 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

བཞིན་ཨིན་ཀྲོ་ནེ་ཤི་ཡའི་ནང་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པ་གསར་འཛུགས་ཞུ་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡང་བློ་ཕམ་པར་༸གོང་ས་མཆོག་གི་ཆིབས་སྒྱུར་ཡོང་ཐབས་འབད་བརྩོན་གང་ཐུབ་ཞུས་པ་ཡིན་ནའང་དོན་འབྲས་སོན་པ་མ་བྱུང། གཞན་ཡང་ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡའི་གཞུང་ནས་ལོ་ལྟར་ཆབ་སྲིད་བཙོན་ཟུར་མི་བཅུ་རེ་སྐྱབས་བཅོལ་བའི་ཁོངས་བླང་བཞིན་ཡོད་པར་གོང་རིམ་པ་ཞུ་གཏུགས་སྔ་རྗེས་བྱས་འབྲས་སུ་གྲངས་འབོར་མང་དུ་བཏང་ཐུབ་པ་བྱུང་ཡོད།
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ལོ་འགོར་གུས་རང་ཕྱི་འབྲེལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་དྲུང་ཡིག་ཆེན་མོའ་ལས་གནས་ཐོག་བསྐོ་གཞག་གནང་དོན་ལྟར་ལས་བཅར་ཞུས་པ་དང། ཕྱི་ལོ་ ི༢༠༡༠ ཟླ་ ༡ ཚེས་ ༢༦ ནས་ ༣༡ བར་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ལོར་བོད་རྒྱའི་བར་ཐད་ཀའི་འབྲེལ་ལམ་བསྐྱར་གསོ་བྱུང་བའི་བོད་རྒྱ་འབྲེལ་མོལ་ཐེངས་བཅུ་པའི་སྐུ་ཚབ་ཚོགས་མིའི་ཁོངས་རྒྱ་ནག་ཏུ་ཕྱིན། ལོ་དེ་རང་ནང་ལྡི་ལིར་རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཆེན་ཐེངས་དྲུག་པ་བསྐོང་ཚོགས་ཞུས་སྐབས་ཚོགས་འདུ་གོ་སྒྲིག་གི་ལས་འཁུར་ཞུས་ཡོད།
ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༠ ཟླ་ ༤ པའི་ནང་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་བཞུགས་སྒར་མ་སུ་རི་ནས་དྷ་རམ་ས་ལར་གནས་སྤོ་ཞུས་ནས་མི་ལོ་ལྔ་བཅུ་འཁོར་བའི་དུས་སྐབས་དང་བསྟུན་ཧི་མཱ་ཅལ་ལ་མངའ་སྡེའི་གཞུང་མང་གཉིས་ལ་བཀའ་དྲིན་རྗེས་དྲན་གྱི་ཚུལ་དུ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུའི་དམིགས་བསལ་མཛད་སྒོ་ཚོགས་སྐབས་གོ་སྒྲིག་ཚོགས་ཆུང་གི་ལས་ཁུར་ཞུས་པ་ཡིན།
དེ་མཚུངས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༡ ལོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ནས་ཆབ་སྲིད་ཀྱི་སྐུ་དབང་རྩིས་སྤྲོད་གནང་རྗེས་མི་མང་གིས་ཐད་ཀར་འོས་འདེམས་བྱས་པའི་བཀའ་བློན་ཁྲི་པའི་དམ་འབུལ་གྱི་མཛད་སྒོ་ཐེངས་དང་པོ་བསྐྱངས་སྐབས་བཀའ་ཤག་ནས་ཆེད་འཛུགས་གནང་བའི་དམ་འབུལ་གོ་སྒྲིག་ཞུ་མཁན་ཚོགས་ཆུང་གི་ལས་ཁུར་ཞུས་པ་ཡིན།

རང་ཉིད་ཀྱི་ལོ་རྒྱུས་མདོར་བསྡུས། 295

དེ་རྗེས་གཟུགས་བབ་གནས་སྟངས་ཀྱི་ཆ་ནས་གཞུང་གི་ཞབས་ཕྱི་མུ་མཐུད་ཞུ་ཐབས་བྲལ་བས་རྒས་ཡོལ་མ་ཞུ་མཐུ་མེད་བྱུང་བར་བརྟེན། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༤ ཟླ་ ༤ ཚེས་ ༨ ནས་སྒྲིག་གཞི་དགོངས་དོན་སྲི་ཞུ་ལས་བྱེད་པའི་ཁུངས་ནས་རྒས་ཡོལ་ཞུས་ནས་ད་ལྟའི་ཆར་ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡའི་རྒྱལ་ས་ཁེན་བྷི་རར་ནང་མི་བུ་ཕྲུག་དང་མཉམ་གནས་མུས་ཡིན་པ་བཅས་ཀྱི་ངོ་སྤྲོད་སྙིང་བསྡུས་སུ།།

འབྲེལ་ཡོད་པར་རིས་ཁག་ཅིག 297

གུས་ཀྱི་སྐྱེ་ཡུལ། ལ་སྟོད་ཤེལ་དཀར་རྫོང་ཁོང། རྩ་སྐོར།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༤ ཟླ་ ༡༢ པའི་ནང་ཝཱ་ར་ཎཱ་སིར་གནས་མཇལ་འགྲོ་སྐབས་གུས་པའི་ཨ་མ་ལགས་དང་སྤུན་མཆེད་ཚོའི་མཉམ་གྱི་ འདྲ་པར། མདུན་གྲལ་གཡོན་ནས་ ༡ གཅེན་པོ་རིག་འཛིན་ཆོས་དབང། ༢ གུས་ཚོའི་ཨ་མ་ལགས་ཚེ་རིང་མཚམས་གཅོད། ༣ གཅེན་མོ་དབང་མོ། ༤ གཅེན་མོ་དབང་མོའ་བཟའི་ཟླ་ཐུབ་བསྟན། རྒྱབ་གྲལ་གཡོན་ནས་ ༡ གཅེན་པོ་ཚེ་བརྟན་རྡོ་རྗེ། ༢ གཅུང་པོ་བཀྲིས། ༣ གུས་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས།

298 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ཟླ་ ༦ ཚེས་ ༩ ཉིན་ལྷོ་ཨ་མི་རི་ཀའི་རྒྱལ་ཁབ་བྷ་ར་སིལ་ (Brazil) གྱི་གྲོང་འཁྱེར་རི་འོ་ ཌི་ ཇི་ནི་རོ་ (Rio de Janeiro) རུ་མཉམ་འབྲེལ་རྒྱལ་ཚོགས་ཀྱི་ཁོར་ཡུག་ཚོགས་ཆེན་དང་པོ་ཚོགས་སྐབས་གཞུང་འབྲེལ་ མ་ཡིན་པའི་ཚོགས་པའི་ཚོགས་འདུར་ཕྱི་དྲིལ་ཁོར་ཡུག་ཚན་པའི་མིང་ཐོག་ནས་མཉམ་བཅར་ཞུས་པའི་
འདྲ་པར། གཡས་ནས། ༡ ཕྱི་དྲིལ་ཁོར་ཡུག་ཚན་པའི་སློབ་སྟོན་པ་སྐུ་ཞབས་སན་ཇིཔ་ པྲ་ཀཱཤ་
༢ ཕྱི་དྲིལ་དྲུང་ཆེ་སྐུ་ངོ་བསྟན་པ་ཚེ་རིང་ལགས། ༣ གུས་ཕྱི་དྲིལ་ཁོར་ཡུག་ཚན་པའི་འགན་འཛིན།

འབྲེལ་ཡོད་པར་རིས་ཁག་ཅིག 299

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༩༢ ལོར་རྒྱ་གར་གཞུང་གི་ཕྱི་སྲིད་དྲུང་ཆེ་ཟུར་པ་དང་། པེ་ཅིང་དུ་རྒྱ་གར་གྱི་དོན་གཅོད་ཟུར་པ་སྐུ་ཞབས་ ཨེ་ པི་ ཝེན་ཀ་ ཊེཤ་ཝ་རན་ (A.P. Venkateshwaran) མཆོག་དྷ་སར་འཚམས་གཟིགས་ཕེབས་སྐབས་གུས་ནས་སྣེ་ཤན་པའི་ཞབས་ཕྱི་ཞུ་བཞིན་སྦིར་སུ་ཇ་སློབ་གྲྭར་སྒྲོན་པའི་འདྲ་པར། གྲལ་གཡོན་ནས་ ༡ སྐུ་ཞབས་ཨེ་པི་ ཝེན་ཀ་ཊེཤ་ཝ་རན། ༢ ཕྲན་གྱི་བུ་བསྟན་འཛིན་མཐུ་སྟོབས། ༣ ཕྲན་གྱི་བཟའ་ཟླ་ཚེ་རིང་སྒྲོལ་མ། ༤ གུས་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ཀྱི་སྣེ་ཤན་པ་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས།

300 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༡༡ ཉིན་གུས་ནས་ཐའེ་ཝེན་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་ཀྱི་ལས་འགན་འགོ་འཛུགས་ཞུ་སྐབས་ཐའེ་ཝེན་ སྲིད་འཛིན་ཕོ་བྲང་དུ་སྲིད་འཛིན་ལིའུ་ཏང་ཧུའེ་དང་མཇལ་འཕྲད་ཞུ་བཞིན་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༠ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢༤ ཉིན་ཐའེ་ཝེན་མང་གཙོ་ཚོགས་པའི་སྲིད་འཛིན་གསར་པ་ཁྲེན་ཞུའོ་ཕེན་ལ་སྲིད་འཛིན་ ཕོ་བྲང་དུ་འཚམས་འདྲི་ཞུ་བཞིན་པ།

འབྲེལ་ཡོད་པར་རིས་ཁག་ཅིག 301

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༢ ཟླ་ ༣ ཚེས་ ༡༠ ཉིན་ཐའེ་ཝེན་གྱི་རྒྱལ་ས་ཐའེ་པེ་རུ་༸སྐྱབས་རྗེ་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་དང་ལྷན།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༦ ཟླ་ ༢ ཚེས་ ༢༡ ཉིན་བཀའ་ཁྲི་༸སྐྱབས་རྗེ་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ཁེན་བྷི་རར་ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་མཧེ་ཀལ་ཌན་བྷི་མཆོག་བཅས་དང་ལྷན་དུ་སྒྲོན་པའི་སྐུ་པར། གྲལ་གཡོན་ནས ༡ ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡའི་གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མིའི་བོད་དོན་རྒྱབ་སྐྱོར་ཚོགས་པའི་ཚོགས་གཙོ་སྐུ་ཞབས་མཧེ་ཀལ་ཌན་བྷི་ (Representative Michael Danby) ༢ བཀའ་ཁྲི་༸སྐྱབས་རྗེ་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་མཆོག ༣ གྲོས་ཚོགས་འཐུས་མི་ རེ་ཅལ་སིཝཊ། (Senator Rachel Siewart)
༤ གུས་ཨོ་སི་ཀྲོ་ལི་ཡའི་སྐུ་ཚབ་དོན་གཅོད་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས།

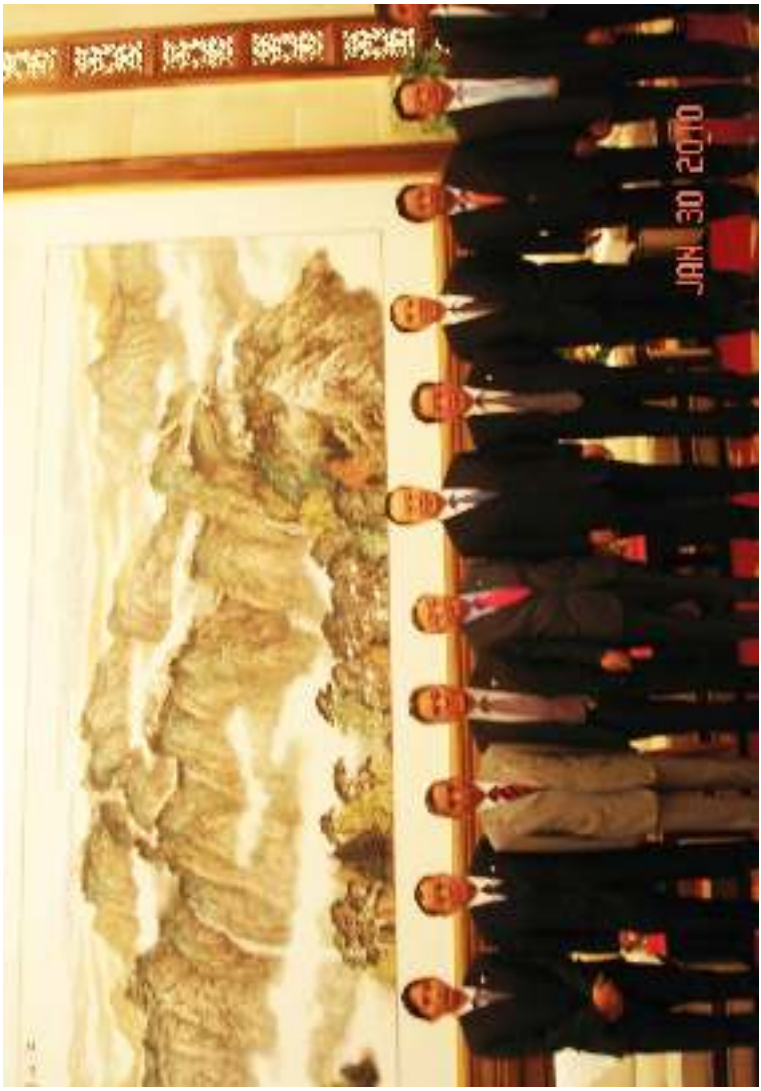

302 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

གཡོན་རྩིས། ༡ བོད་རྒྱ་ཞི་མོལ་ལས་དོན་ཚོགས་ཆུང་གི་དྲུང་གཞོན་འཇིགས་མེད་པ་སངས། ༢ རྒྱལ་སྤྱིའི་བོད་ཀྱི་ལས་འགུལ་ཁང་གི་འགན་འཛིན་གཞོན་པ་བུ་ཆུང་ཚེ་རིང། ༣ ཕྲན་ཕྱི་འབྲེལ་དྲུང་ཆེ་ཨ་ཏི་ཤ་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས། ༤ སྐུ་ཚབ་སྐལ་བཟང་རྒྱལ་མཚན། ༥ དམིགས་བསལ་སྐུ་ཚབ་བཀའ་ཟུར་རྒྱ་རི་བློ་གྲོས་རྒྱལ་མཚན། ༦ རྒྱ་ནག་གི་ཆབ་གྲོས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པ་དང་དབུས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་བློན་ཆེན་ཏུའུ་ཆིང་ལིན། ༧ དབུས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་རྒྱུན་ལས་བློན་ཆེན་གཞོན་པ་ཀྲུའུ་ཝེ་ཆུན། ༨ དབུས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་བློན་ཆེན་གཞོན་པ་སྲི་ཐར། ༩ བོད་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་མི་དམངས་འཐུས་ཚོགས་ཀྱི་ཚོགས་གཙོ་གཞོན་པ་ཉི་མ་ཚེ་རིང་།
༡༠ དབུས་འཐབ་ཕྱོགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་དྲུང་ཆེ་ཁྲང་རོང་ཅུན།

འབྲེལ་ཡོད་པར་རིས་ཁག་ཅིག 303

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༨ ལོར་གུས་པའི་ནང་མིའི་འདྲ་པར། རྒྱབ་གྲལ་གཡོན་ནས། ༡ བུ་བསྟན་འཛིན་མཐུ་སྟོབས། ༢ བུ་མོ་བསྟན་འཛིན་ནོར་འཛོམས། ༣ བུ་ཚེ་རིང་དཔལ་ལྡན། མདུན་གྲལ། གུས་པ་དང་བཟའ་ཟླ་ཚེ་རིང་སྒྲོལ་མ།

304 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༨ ལོར་གུས་པའི་ནང་མིའི་འདྲ་པར། རྒྱབ་གྲལ་གཡོན་ནས། ༡ བུ་བསྟན་འཛིན་མཐུ་སྟོབས། ༢ བུ་མོ་བསྟན་འཛིན་ ནོར་འཛོམས། མདུན་གྲལ་ནས། ༡ སྒྲོལ་མ་དབྱངས་འཛོམས་བུ་རྒན་པ་ཚེ་རིང་དཔལ་ལྡན་གྱི་བཟའ་ཟླ་དང།
གུས་པའི་བཟའ་ཟླ་ཚེ་རིང་སྒྲོལ་མ།

མཇུག་བསྡུའི་གཏམ།

V

༄༅། །བོད་མདོ་སྨད་ལ་གཟིགས་སྐོར་ཕེབས་སྐབས་དང་ཚུར་འཁོར་ནས་ང་རང་ལ་ཚོར་སྣང་ཆེ་ཤོས་དང། སེམས་སྡུག་ཆེ་ཤོས། དེ་བཞིན་བློ་ཕམ་ཆེ་ཤོས་སྐྱེ་གཞི་ནི། བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་གཅིག་སྒྲིལ་ནི་ང་ཚོའི་མི་ཐོག་འདིར་ཡོང་ཐབས་བྲལ་ཞིང། མི་ཐོག་རྗེས་མ་འགའི་རིང་བསྒུགས་ནས་བསྡད་རྒྱུ་ལས་མི་འདུག་སྙམ་པ་བྱུང། ཕྱོགས་གཅིག་ནས་ས་ཁུལ་གང་འདྲ་ཞིག་ཏུ་ཕྱིན་ཀྱང་རྒན་གཞོན་དབྱེ་བ་མེད་པར་བོད་མི་ཚང་མས་༸སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་ལ་བསམ་ཡུལ་ལས་འདས་པའི་དད་གུས་དང་ཡིད་ཆེས་ཞུ་སྟངས་མཐོང་དུས་བློ་སྟོབས་སྐྱེ་ཡང། ཆོལ་ཁ་གསུམ་གཅིག་སྒྲིལ་གྱི་གནད་དོན་ཐད་ཚང་མའི་སེམས་ནང་དེ་ཙམ་ངོས་འཛིན་གསལ་པོ་ཞིག་མེད་པའི་ཚོར་སྣང་ཆེན་པོ་བྱུང།
དེ་ལྟར་འོང་དགོས་པའི་རྒྱུ་མཚན་ནི་གཟིགས་སྐོར་ལ་ཕེབས་སྐབས་ཀུན་གཟིགས་༸པཎ་ཆེན་རིན་པོ་ཆེས་གཙོས་བོད་རིགས་ཐུག་ཚད་ཀྱིས་སྐུ་ངོ་ཀུན་བདེ་གླིང་མཆོག་དང་བསམ་འཕེལ་ལགས་ང་ཚོ་གསུམ་ལ་བོད་པ་དང། འཇིགས་མེད་རིན་པོ་ཆེ་དང། སྐལ་ལྡན་ལགས་ལ་ཨ་མདོ་བ། གྲའུ་དཔོན་རིན་ཆེན་ཚེ་རིང་ལགས་ལ་ཁམས་པ་ཞེས་ཟླ་བ་གསུམ་གྱི་རིང་འབོད་སྟངས་ལས་ཚོར་བ་བྱུང་བ་དེ་རེད། དེས་མ་ཚད་དེ་དུས་ང་ཚོའི་བཙན་བྱོལ་སྤྱི་ཚོགས་ནང་དུའང་བོད་རིགས་འགའ་ཞིག་གིས་ཁམས་རང་སྐྱོང་ལྗོངས་ཆེན་པོ་ལེན་རྒྱུ་ཟེར་བའི་སྐད་ཆ་ཡང་གོ་རྒྱུ་ཡོད། དེ་རྗེས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༠༨ ལོར་བོད་མདོ་དབུས་ཁམས་གསུམ་ལ་གཞི་རྒྱ་ཆེ་བའི་ཞི་བའི་ལས་འགུལ་སྤེལ་བའི་བཀྲིན་གྱིས་ད་ཆ་ཆོལ་གསུམ་གཅིག་ཏུ་བསྒྲིལ་བའི་འབོད་སྒྲ་ཕྱོགས་མཚམས་ཀུན་ནས་བསྒྲགས་དང་སྒྲོག་བཞིན་པ་དང།

306 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

ཆོལ་གསུམ་བོད་རིགས་གཅིག་གྱུར་གྱི་འདུ་ཤེས་མངོན་པར་གསལ་བར་བྱེད་པའི་བརྗོད་ཚིག་དཔེར་ན་བོད་གངས་ཅན་པ་དང། རྩམ་ཟན་པ། གདོང་དམར་བོད་རིགས་སྤུན་ཟླ། མཐོ་སྒང་གི་བོད་ཟེར་བ་སོགས་དོན་མཐུན་གྱི་ཐ་སྙད་མང་དག་གཅིག་གླུ་གར་དང། འབྲི་རྩོམ། ལོ་རྒྱུས། སྙན་ངག་སོགས་ཀྱི་ལམ་ནས་སྤེལ་དང་སྤེལ་བཞིན་ཡོད་པ་དང། བོད་མིའི་སེམས་ཁམས་སུ་ཟློག་ཏུ་མེད་པའི་ཆོལ་གསུམ་གཅིག་སྒྲིལ་གྱི་འདུ་ཤེས་གཏིང་ཟབ་ཅིག་ཡོད་པ་ང་ཚོའི་མི་ཐོག་འདི་རང་གི་ཐོག་མངོན་སུམ་མྱོང་བ་ཐོན་དང་འཐོན་བཞིན་ཡོད་པ་འདི་ནི་བོད་མི་རིགས་ཀྱི་གཟི་བརྗིད་འོད་སྟོང་འབར་བའི་གསེར་གྱི་ལེའུ་ཞིག་ཡིན།
དེ་ལྟར་བྱུང་བའི་རྒྱབ་ལྗོངས་གཙོ་བོ་ནི། ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༨ ཟླ་ ༥ ཚེས་ ༢ ཉིན་བཞུགས་སྒར་དྷ་རམ་ས་ལར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ང་ཚོ་བོད་གཞུང་གི་སྲི་ཞུའི་ལས་བྱེད་བགྲེས་ཡོལ་ཁག་ཅིག་ལ་བཀའ་སློབ་སྩལ་དོན་ “བོད་གངས་ཅན་པ་ཟེར་བ་ཞིག་རྡོག་ལ་སྒྲིལ་ཡོད་པ་དེ་བོད་ཀྱི་བཀའ་འགྱུར་དང་བསྟན་འགྱུར་གྱི་ཡི་གེ་དེ་དག་དང། སངས་རྒྱས་ཀྱི་ཆོས་ཀྱིས་བཟུང་བསྡད་ཡོད་” ཅེས་ཕེབས་ཡོད། དེ་བཞིན་༸རྒྱལ་དབང་སྐུ་ཕྲེང་རིམ་བྱོན་གྱི་ནང་ནས་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་བཞི་པ་ཆེན་པོ་མཆོག་དང་༸པཎ་ཆེན་ཐམས་ཅད་མཁྱེན་པ་སྐུ་ཕྲེང་བཅུ་པ་རྣམ་གཉིས་ནས་མ་འོངས་མངོན་གཟིགས་ཀྱིས་ཨ་མདོ་ཡུལ་དུ་སྐུ་འཁྲུངས་པ་དང། ༸རྒྱལ་མཆོག་ཡབ་སྲས་རྣམ་གཉིས་ནས་ཨ་མདོ་དང་ཁམས་ཁུལ་དུ་ཐུགས་བརྩེ་བ་ཆེན་པོས་གཟིགས་སྐོར་དང་གསུང་ཆོས་བཀའ་དྲིན་སྩལ་བ་དང། ལྷག་པར་དུ་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གིས་ཕྱི་ལོ་ ༡༩༥༩ ལོར་བཙན་བྱོལ་དུ་ཕེབས་མ་ཐག་བོད་ཆོལ་ཁ་གསུམ་འདི་སྐྱིད་ན་སྐྱིད་མཉམ་དང་སྡུག་ན་སྡུག་མཉམ་ཡིན་ཞེས་བཀའ་སློབ་གནང་བས་མ་ཚད་ཕྱག་ལེན་དུ་བསྟར་ནས་ཆོལ་ཁ་གསུམ་ལ་མང་གཙོའི་འགྲོ་ལུགས་ལྟར་ཐོབ་ཐང་གཅིག་གྱུར་གནང་ཡོད་པ་ཚང་མས་མཁྱེན་གསལ་དེ་ཡིན།

མཇུག་བསྡུའི་གཏམ། 307

ཕྱི་ལོ་ ༡༩༧༩ ནས་བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་གསུམ་ཆེད་གཏོང་གནང་བ་ཚང་མས་དབུས་གཙང་གིས་གཙོས་ཨ་མདོ་དང་ཁམས་ཁུལ་དུ་གཟིགས་སྐོར་གནང་བར་མ་ཟད། སྐུ་ཚབ་བཞི་པ་དམིགས་བསལ་བོད་ཨ་མདོ་ཁུལ་དུ་ཆེད་གཏོང་གནང་བ་བཅས་ཀྱིས་མདོར་ན་བོད་མི་རྩམ་ཟན་ཡོངས་དམ་ཚིག་རྡོག་རྩ་གཅིག་སྒྲིལ་དང་བསོད་ནམས་ཀྱིས་འཆུན་ན་༸གོང་ས་སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོའ་ིབླ་ན་མེད་པའི་དབུ་མའི་ལམ་གྱི་སྲིད་ཇུས་འོག་ཆོལ་གསུམ་གཅིག་སྒྲིལ་གྱི་རང་སྲིད་རང་སྐྱོང་ཐོབ་ནས་གཞིས་བྱེས་བོད་མི་མཉམ་འཛོམས་ཡོང་གི་རེད་སྙམ་པའི་ཡིད་ཆེས་བརྟན་པོ་ཡོད། དེ་ལ་གཞིགས་པའི་བོད་སྤྱི་པའི་ཆེད་བསོད་ནམས་གསོག་རྒྱུ་དང་རང་རང་སོ་སོར་འཁྲི་བའི་ལས་འགན་ལ་ངོ་ལྐོག་རྒྱབ་མདུན་མེད་པར་གནང་གལ་ཤིན་ཏུ་ཆེ་བ་བཅས་ཀྱི་གསོལ་འདེབས་སྙིང་ནས་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན།།

ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ།
V

༄༅། །དེབ་འདི་ཐོག་མར་པར་གཞི་ཀམ་པུ་ཊར་ནང་འཇུག་དུས་ནས་འགོ་ཚུགས་ཏེ་མཐའ་མ་པར་སྐྲུན་མ་བྱས་བར་གྱི་བརྒྱུད་རིམ་ནང་མི་མང་པོ་ཞིག་གི་རོགས་པ་བླང་དགོས་བྱུང་བ་དེ་དག་ཚང་མའི་མཚན་འདིར་བརྗོད་ཐབས་བྲལ་རུང། གཤམ་གསལ་རྣམས་ལ་དམིགས་བསལ་གྱིས་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་མ་ཞུ་ཀ་མེད་ཡིན།དེ་ཡང་། དཔལ་ལྡན་༸དགའ་ལྡན་ཕོ་བྲང་ཡིག་ཚང་ནས། བདག་གི་འདི་ཕྱི་གཉིས་ཀྱི་སྐྱབས་གནས་དང་བོད་མིའི་བླ་ན་མེད་པའི་དབུ་ཁྲིད་སྤྱི་ནོར་༸གོང་ས་༸སྐྱབས་མགོན་ཆེན་པོ་མཆོག་གི་མཚན་ཐོག་ནས་བོང་བ་གསེར་གཟིགས་ཀྱི་ཚུལ་དུ་བདག་གི་དེབ་འདིར་རིན་ཐང་བྲལ་བའི་ཆེད་བརྗོད་བཀའ་དྲིན་ཆེ་བར་སོར་བཅུའི་འདབ་མ་སྙིང་ཁར་རོལ་ནས་བཀའ་དྲིན་བླ་མེད་དུ་ཆེ་ཆེ་ཞུ་རྒྱུ་ཡིན། དེ་བཞིན་ཆོས་སྲིད་གང་གི་ཆ་ནས་མགོན་པོ་གང་གི་༸ཞབས་རྗེས་སུ་འབྲང་བ་ཀུན་གྱི་ནང་ནས་སྲས་ཀྱི་མཐུ་བོ་ལྟ་བུར་གྱུར་པ་བོད་ཀྱི་མང་བཀུར་བཀའ་བློན་ཁྲི་ཟུར་༸སྐྱབས་རྗེ་ཟམ་གདོང་རིན་པོ་ཆེ་མཆོག་ནས་ཀྱང་བརྩེ་གཟིགས་ཆེན་པོས་བདག་གི་དེབ་འདིར་གཟུངས་སྦྱིན་པ་ལྟ་བུའི་ངོ་སྤྲོད་ཀྱི་སྔོན་གླེང་དང་མ་ཟིན་ལ་ཐུགས་ཞིབ་ཀྱིས་བཀའ་བཅོས་གནང་འོས་གནང་བར་སྙིང་ནས་ཐུགས་རྗེ་བླ་མེད་དུ་ཆེ་ཆེ་ཞུ།
དྷ་ས་བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་ནས་དེབ་འདི་པར་སྐྲུན་བྱ་རྒྱུའི་ངོས་བཞེས་གནང་བར་དཔེ་མཛོད་ཁང་དང་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་ངེས་སྟོན་པ་དགེ་བཤེས་ལྷག་རྡོར་ལགས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ། སྐུ་ངོ་བྱམས་བསྟན་ལགས་ནས་དུས་ཚོད་མང་པོ་བཏང་སྟེ་དེབ་འདིའི་མ་ཟིན་ལ་ཞུ་དག་གིས་བཀའ་བཅོས་གནང་བ་དང་། བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་རིག་གཞུང་དང་ཉམས་ཞིབ་སྡེ་ཚན་གྱི་འགན་འཛིན་ན་ག་

310 བོད་ལ་གཟིགས་སྐོར་སྐུ་ཚབ་མཐའ་མའི་ལོ་རྒྱུས། རང་གིས་མཐོང་མྱོང་རང་བཞིན་བརྗོད་པ།

སངས་རྒྱས་བསྟན་དར་ལགས་ནས་ཡང་བསྐྱར་པར་རྩ་ཆ་ཚང་ལ་བལྟ་ཀློག་གིས་དག་བཅོས་སོགས་ཀྱི་མཐུན་འགྱུར་གནང་བྱུང་ན་ཁོང་རྣམ་གཉིས་ལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ། གཞན་ཡང་གུས་པའི་སྲི་ཞུ་ལས་རོགས་བཀྲིས་ཐག་གཅོད་ལགས་དང་འཇིགས་མེད་པ་སངས་ལགས་གཉིས་ནས་དེབ་ཀྱི་པར་གཞི་ཐོག་མར་ཀམ་པུ་ཊར་ནང་འཇུག་རོགས་དང་། ལྷག་དོན་འཇིགས་མེད་པ་སངས་ལགས་ནས་བརྗོད་བྱ་སྒྲིག་རོགས་དང་ནང་དོན་ཁ་གསབ་བྱ་རོགས་བཅས་གནང་བར་དམིགས་བསལ་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ། དེ་མཚུངས་སུ་ཇ་བོད་ཁྱིམ་སློབ་གྲྭའི་བོད་དགེ་ཨཱ་ཅརྱཱ་བསྟན་འཛིན་ཆོས་སྐྱབས་ལགས་དང་། བོད་ཀྱི་དཔེ་མཛོད་ཁང་གི་པར་སྐྲུན་སྡེ་ཚན་གྱི་ལས་བྱེད་ཀུན་བཟང་ཆོས་སྒྲོན་ལགས་དང་བསོད་ནམས་ཟླ་བ་ལགས། ཨ་རིར་བཅའ་བཞུགས་ས་ཁྲ་འབྲི་བཀོད་ཁྱད་ལས་པ་ཚེ་རིང་དབང་རྒྱལ་ཤ་བ་ལགས། བོད་མིའི་སྒྲིག་འཛུགས་ཀྱི་ཕྱི་དྲིལ་ལས་ཁུངས་ཁྱབ་ཁོངས་འབྲེལ་ཡོད་ཚན་པ་ཁག་གི་ལས་བྱེད་པ་བཅས་ནས་ཀྱང་འདི་ནས་རེ་བ་ཞུས་དོན་ལྟར་མཐུན་འགྱུར་རོགས་རམ་གནང་བ་བཅས་ལའང་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ་བ་དང་སྦྲགས། མཚམས་འདིར་གསལ་སྟོན་ཞུ་དགོས་པ་ཞིག་ལ། དེབ་འདིའི་ནང་འཁོད་པའི་བརྗོད་བྱ་ཁག་གི་འགན་ཁུར་ཆ་ཚང་རང་ཉིད་ལ་ཡོད་པ་ལས་གོང་ཞུས་རོགས་གནང་མཁན་སུ་ལའང་མེད་ཅེས་ཞུ་འདོད་བྱུང་།
དེབ་འདི་རྩོམ་བྲིས་བྱེད་སྐབས་༸སྐུ་སྒེར་དྲུང་ཆེ་ཟུར་པ་རྣམ་སྤེལ་ཚང་བློ་བཟང་སྦྱིན་པ་ལགས་ནས་གུས་པར་ལམ་སྟོན་རོགས་དན་གནང་བར་བཀྲིན་རྗེས་དྲན་དང་། མ་སུ་རི་བོད་ཕྲུག་ཁྱིམ་སྡེའི་ནང་ལོ་མང་རིང་བུ་ཕྲུག་གསོ་སྐྱོང་ཞབས་ཞུས་ཀྱིས་ད་ཆ་རཱཇ་པུར་ནང་རྒས་ཡོལ་དུ་ཡོད་པ་གུས་པའི་གཅེན་པོ་ཚེ་བརྟན་རྡོ་རྗེ་ནང་མི་དང་། བལ་ཡུལ་གནས་སྡོད་བསོད་ནམས་བླ་མ་ལགས་དང་ཁོང་གི་བཟའ་ཟླ་པདྨ་ལྷ་མོ་ལགས། ཨ་རིར་གནས་སྡོད་ནིའུ་ཡོག་དང་ནེའུ་ཇར་སིའི་བོད་

ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ། 311

རིགས་སྤྱི་མཐུན་ཚོགས་པའི་ཚོགས་ཟུར་ཀུན་དགའ་འཕྲིན་ལས་ལགས་བཅས་ནས་དེབ་འདི་པར་སྐྲུན་བྱ་རྒྱུའི་མ་གནས་རྒྱུ་སྦྱོར་གནང་བར་ཐུགས་རྗེ་ཆེ་ཞུ། ཁྱད་པར་གུས་པའི་ཚེ་གྲོགས་ཚེ་རིང་སྒྲོལ་མ་ལགས་དང་། བུ་བསྟན་འཛིན་མཐུ་སྟོབས་ལགས། བུ་ཚེ་རིང་དཔལ་ལྡན་ལགས། བུ་མོ་བསྟན་འཛིན་ནོར་འཛོམས་ལགས་བཅས་ནས་རྒྱུན་ལྡན་ཁྱིམ་ཚང་གི་ལས་ཀའི་སྟེང་ལས་དོན་ཙག་ཙིག་མང་པོའ་ཐོག་ ིབསུན་སྣང་མེད་པར་ངང་རྒྱུད་རིང་པོའ་སྒོ་ནས་རྒྱབ་སྐྱོར་བྱས་བར་རྗེས་སུ་ཡི་ ིརངས་དང་བཅས། གུས་ཕྱི་འབྲེལ་དྲུང་ཆེ་ཟུར་པ་བསྟན་འཛིན་ཕུན་ཚོགས་ཀྱིས་ཕྱི་ལོ་ ༢༠༡༨ ཟླ་ ༨ ཉིན་ ༣༠ སྤེལ།། །།

དཔར་སྐྲུན་སྨོན་ཚིག

༄༅། །རྣམ་གྲོལ་ཞི་བའི་རྒྱ་མཚོར་རོ་གཅིག་ཏུ། །གཞོལ་བའི་མཐའ་ཡས་ཆོས་ཚུལ་དལ་འབབ་ཀླུང༌། །ཚིག་གི་ཟེགས་མ་རེས་ཀྱང་དུག་གསུམ་གྱི། །དྲི་མ་ཡོངས་འཁྲུད་ལེགས་བཤད་བདུད་རྩི་འདི། །པར་དུ་བསྐྲུན་པའི་རྣམ་དཀར་ཕུང་པོའ་ིམཐུས། །ཡང་དག་ཆོས་ཀྱི་སྒོ་མོ་སྟོང་ཕྲག་བརྒྱ། །གདངས་ཏེ་རྒྱུད་ལྔའི་འགྲོ་བ་མ་ལུས་པ། །ངེས་ལེགས་ནོར་བུའི་མཛོད་ལ་དབང་འབྱོར་ཤོག།
ཅེས་པ་འདི་ཡང་དེང་དུས་ཡིད་སྲུབ་ཀྱིས་རྒྱུད་བརླམས་པའི་ཀླ་ཀློའ་སྡིག་སྤྱོད་མི་བཟད་ ིཔས་གངས་ལྗོངས་ཆོས་ལྡན་གྱི་ཞིང་དུ་ཐུབ་པའི་བསྟན་པ་རིན་པོ་ཆེ་ཉིན་མོའ་སྣང་བ་ལྟར་འབར་ ིབ་དེ་ནི་མིང་གི་ལྷག་མ་ཙམ་དུ་ཉམ་ཉེས་པར་བྱས། ཕྱོགས་དང་ཕྱོགས་ན་རྡུལ་ཕྲན་གྱི་མཚོན་ཆ་སོགས་གདུག་པའི་གནོད་འཚེ་གྱ་གྱུའི་སྦྱོར་བ་ནི་ཉིན་རེ་བཞིན་དུ་དར་བ་སོགས་སྒོ་ཀུན་ནས་ལྔ་བདོའ་རྒུད་ཚོགས་མཚོ་ལྟར་བརྡོལ་བ་འདི་དག་ལྷག་མེད་དུ་ཞི་ཞིང༌། བྱང་ཕྱོགས་བོད་ ི ཁ་བ་ཅན་དུ་བསྟན་པའི་མེ་རོ་སླར་ཡང་སྔར་བཞིན་གསོས་ཏེ་རྒྱ་གར་འཕགས་པའི་ལྗོངས་འདིར་ཡང་ཐུབ་པའི་བཞེད་དགོངས་དྲི་མ་མེད་པ་དར་རྒྱས་སུ་འཕེལ་སླད་དང༌། འཛམ་གླིང་ཡངས་པའི་ཁྱོན་ལ་འཚེ་མེད་ཞི་བའི་ལམ་སྟོན་རྣམ་འདྲེན་ཤཱཀྱ་སེང་གེའི་རིང་ལུགས་སྒོ་ཀུན་ནས་རྒྱས་པ་སོགས་འཕྲལ་ཡུན་ལེགས་ཚོགས་དུ་མའི་ཆེད་དུ་དམིགས། སྦག་ས་ནང་བསྟན་ཤེས་རིག་འཛིན་སྐྱོང་སློབ་གཉེར་ཁང་དུ། ནང་བསྟན་གྲུབ་མཐའ་རིས་མེད་ཀྱི་གསུང་རབ་པར་དུ་བསྐྲུན་དང་བསྐྲུན་འགྱུར་གང་ལའང་སྦྱར་ཆོག་པའི་དགེ་བསྔོའ་སྨོན་ཚིག་ཏུ་ྋཤཱཀྱའི་དགེ་སྦྱོང་ཆོས་སྨྲ་བ་ངག་དབང་ ིབློ་བཟང་བསྟན་འཛིན་རྒྱ་མཚོས་སྦྱར་བའོ།།